

Державне агентство лісових ресурсів України
Північно-Східне міжрегіональне управління
лісового та мисливського господарства
Державне спеціалізоване господарське підприємство «Ліси України»
ФІЛІЯ «ЖОВТНЕВЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

62472, Харківська обл., Харківський р-н, м. Мерефа, вул. Лесі Українки, 63
тел. (057) 706-64-25, код ЄДРПОУ 45025507, E-mail: jovtlis@gmail.com

№ 7341

(реєстраційний номер справи про оцінку
впливу на довкілля планованої діяльності)
(у старому реєстрі – 2023102411227)

ЗВІТ

З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

**спеціального використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок
головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.
Заготівля деревини здійснюється в межах розрахункової лісосіки, фонду
рубок головного користування та рубок формування та оздоровлення лісів
на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка, з подальшим
лісовідвиженням на місцях зрубів
(повний з конфіденційною інформацією)**

Виконавець:
**УКРАЇНСЬКИЙ ОРДЕНА «ЗНАК ПОШАНИ»
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЇ ІМ. Г.М.
ВИСОЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГЕНТСТВА
ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК
УКРАЇНИ**

Код ЄДРПОУ – 00994064
61024, м. Харків, вул. Пушкінська 86,
тел. +38-057-704-10-02,
e-mail: uriffm@uriffm.org.ua

Директор

«01» 04 2024 р.

Замовник:
Державне спеціалізоване господарське
підприємство «Ліси України» ФІЛІЯ
«ЖОВТНЕВЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Код ЄДРПОУ – 45025507
62472, Харківська обл., Харківський р-н, м. Мерефа,
вул. Лесі Українки, 63
тел. (057) 706-64-25
e-mail: jovtlis@gmail.com

Директор філії

Тарас ГАЛУШКА

«01» 04 2024 р.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

про авторів звіту з оцінки впливу на довкілля

Роботи виконувались УКРАЇНСЬКИМ ОРДЕНА «ЗНАК ПОШАНИ»
НАУКОВО-ДОСЛІДНИМ ІНСТИТУТОМ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЇ ІМ. Г.М. ВИСОЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
АГЕНТСТВА ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ протягом 2023–2024 років

<i>Посада, науковий ступінь, вчене звання</i>	<i>Ступінь вищої освіти / Документ про освіту</i>	<i>Спеціаль- ність</i>	<i>Кваліфі- кація</i>	<i>Підпис</i>	<i>ПІБ авторів або виконавців</i>
Старший науковий співробітник відділу ентомології, фітопатології та фізіології УкрНДЛЛГА, експерт ФАО з лісового господарства; канд. с.-г. наук, доц.	Спеціаліст, диплом ЛБ БЕ № 000127 від 26.06.1996	Біологія	Біолог, викладач біології та хімії		Давиденко Катерина Валеріївна
Провідний науковий співробітник відділу лісівництва та економіки лісового господарства УкрНДЛЛГА; канд. с.-г. наук, ст. наук. співр.	Спеціаліст, диплом № 006040 від 05.07.1993 реєстраційний № 771	Біологія	Біолог, викладач біології та хімії		Тарнопільська Оксана Михайлівна
Старший науковий співробітник відділу лісівництва та економіки лісового господарства УкрНДЛЛГА; канд. с.-г. наук, ст. дослідник	Магістр, диплом ХА № 35182267 від 27.06.2008	Лісове господарство	Магістр з лісового господарства		Кобець Олексій Володимирович
Завідувач відділу лісовідновлення та захисного лісорозведення УкрНДЛЛГА; канд. с.-г. наук, ст. дослідник	Магістр, диплом ХА № 41845246 від 27.12.2011	Лісове господарство	Магістр з лісового господарства		Румянцев Максим Григорович
Старший науковий співробітник відділу лісовідновлення та захисного лісорозведення УкрНДЛЛГА	Спеціаліст, диплом КВ № 707454 від 31.03.1984	Лісове господарство	Інженер лісового господарства		Тарнопільський Петро Богданович
Завідувач лабораторії лісового ґрунтознавства УкрНДЛЛГА; д-р. с.-г. наук, ст. наук. співр.	Вчений агроном, диплом НВ № 886927 від 30.12.1988	Агрохімія та ґрунтознавство	Агрохімік-ґрунтознавець		Расноліна Світлана Петрівна
Завідувач сектору скології лісу УкрНДЛЛГА; канд. с.-г. наук, ст. дослідник	Магістр, диплом ХА № 41845247 від 27.12.2011	Лісове господарство	Магістр з лісового господарства		Сидоренко Сергій Григорович

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ.....	6
1. ОПИС ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
1.1. Опис місця провадження планованої діяльності	7
1.2. Цілі діяльності	13
1.3. Опис характеристик діяльності протягом виконання підготовчих і будівельних робіт	15
1.4. Опис характеристик провадження планованої діяльності (зокрема, виробничих процесів), виду і кількості матеріалів та природних ресурсів, які планується використовувати.....	17
1.5. Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів, викидів, скидів, забруднення води, повітря, ґрунту та надр, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінювання, які виникають у результаті проведення підготовчих робіт.....	35
1.5.1. Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів.....	35
1.5.2. Оцінка очікуваних викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря	39
1.5.3. Оцінка очікуваного впливу на водні ресурси	48
1.5.4. Оцінка очікуваного впливу на ґрунти та надра	53
1.5.5. Оцінка впливу на геологічне середовище та ландшафт	55
1.5.6. Оцінка за видами та кількістю шумового та вібраційного забруднення.....	56
1.5.7. Оцінка за видами та кількістю електромагнітного, радіаційного, світлового та теплового забруднення	59
1.5.8. Ризики для здоров'я людей, об'єктів культурної спадщини та довкілля, у тому числі через можливість виникнення надзвичайних ситуацій та інші ризики.	61
2. ОПИС ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВНИХ ПРИЧИН ОБРАННЯ ЗАПРОПОНОВАНОГО ВАРІАНТА З УРАХУВАННЯМ ЕКОЛОГІЧНИХ НАСЛІДКІВ	64
3. ОПИС ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ (БАЗОВИЙ СЦЕНАРІЙ) ТА ОПИС ЙОГО ЙМОВІРНОЇ ЗМІНИ БЕЗ ПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	69
3.1. Кліматичні фактори	69
3.2. Атмосферні умови.....	72
3.3. Геоморфологічні та ландшафтні умови	73
3.4. Водні об'єкти і водні ресурси	77
3.5. Ґрунтові умови.....	79
3.6. Пожежна ситуація	93

3.7. Флора, фауна, біорізноманіття.....	96
3.8. Історико-культурна спадщина	174
3.9. Соціально-економічні умови	175
3.10. Ймовірні зміни базового сценарію без здійснення планованої діяльності.....	177
4. ОПИС ФАКТОРІВ ДОВКІЛЛЯ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ З БОКУ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ТА ЇЇ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ВАРІАНТІВ.....	179
4.1. Атмосферне повітря.....	179
4.2. Земельні угіддя та ґрунти	182
4.3. Води	184
4.4. Надра	188
4.5. Ландшафт	188
4.6. Фауна, флора, біорізноманіття.....	191
4.7. Території та об'єкти екологічної мережі	199
4.8. Об'єкти смарагдової мережі	200
4.9. Клімат	201
4.10. Здоров'я населення	211
4.11. Оцінка соціального ризику планової діяльності.....	213
4.12. Соціально-економічні умови	214
4.13. Матеріальні об'єкти	216
5. ОПИС ТА ОЦІНКА МОЖЛИВОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	218
6. ОПИС МЕТОДІВ ПРОГНОЗУВАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУВАЛИСЯ ДЛЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ, ТА ПРИПУЩЕНЬ, ПОКЛАДЕНИХ В ОСНОВУ ТАКОГО ПРОГНОЗУВАННЯ, А ТАКОЖ ВИКОРИСТОВУВАНІ ДАНІ ПРО СТАН ДОВКІЛЛЯ.....	220
7. ОПИС ПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗАПОБІГАННЯ, ВІДВЕРНЕННЯ, УНИКНЕННЯ, ЗМЕНШЕННЯ, УСУНЕННЯ ЗНАЧНОГО НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ (ЗА МОЖЛИВОСТІ) КОМПЕНСАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ.....	226
8. ОПИС ОЧІКУВАНОВОГО ЗНАЧНОГО НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ДІЯЛЬНОСТІ НА ДОВКІЛЛЯ.....	244
9. ВИЗНАЧЕННЯ УСІХ ТРУДНОЩІВ (ТЕХНІЧНИХ НЕДОЛІКІВ, ВІДСУТНОСТІ ДОСТАТНІХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ АБО ЗНАТЬ), ВИЯВЛЕНИХ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЗВІТУ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ	252
10. УСІ ЗАУВАЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОБСЯГУ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РІВНЯ ДЕТАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ,	

ЩО ПІДЛЯГАЄ ВКЛЮЧЕННЮ ДО ЗВІТУ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ	253
11. СТИСЛИЙ ЗМІСТ ПРОГРАМ МОНИТОРИНГУ ТА КОНТРОЛЮ ЩОДО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ ПІД ЧАС ПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, А ТАКОЖ (ЗА ПОТРЕБИ) ПЛАНІВ ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНИТОРИНГУ	256
12. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ	257
13. СПИСОК ПОСИЛАНЬ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ПОСИЛАНЬ ДЖЕРЕЛ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ОПИСІВ ТА ОЦІНОК, ЩО МІСТЯТЬСЯ У ЗВІТІ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ.....	261
СПИСОК ВИКОНАВЦІВ.....	265
ПЕРЕЛІК ДОДАТКІВ	266

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ

ВО «Укрдержліспроєкт»	– виробниче об'єднання «Укрдержліспроєкт»;
ГДК	– гранично-допустима концентрація;
ДБН	– державні будівельні норми;
ДСН	– державні санітарні норми;
ДСНС	– Державна служба з надзвичайних ситуацій;
ЖНП	– живий надґрунтовий покрив;
ЗКУ	– Зелена книга України;
КМУ	– Кабінет Міністрів України;
МОЗ України	– Міністерство охорони здоров'я України;
НМЛОС	– неметанові леткі органічні сполуки;
НТР	– науково-технічна рада;
ОВД	– оцінка впливу на довкілля;
ОЗЛД	– особливо захисні лісові ділянки;
ПЗФ	– природно-заповідний фонд;
ПММ	– паливно-мастильні матеріали;
ПЦМ	– програмно-цільовий метод;
Рис.	– рисунок;
РГК	– рубки головного користування;
СЗЗ	– санітарно-захисна зона;
ССР	– суцільні санітарні рубки;
Табл.	– таблиця;
УкрНДІЛГА	– Український орден «Знак Пошани» науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького;
ЧКУ	– Червона книга України;

1. ОПИС ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Опис місця провадження планованої діяльності

Оцінка впливу на довкілля (ОВД) – це процедура, яку проводять компетентні органи, та яка має чітко визначені етапи, права і обов'язки її суб'єктів. ОВД призначена для виявлення характеру, інтенсивності та ступеня небезпеки впливу будь-якого виду планованої господарської діяльності на стан довкілля і здоров'я населення.

18 грудня 2017 р. набув чинності Закон України «Про оцінку впливу на довкілля», який вводить новий, більш сучасний та європейський порядок проведення оцінки впливу на довкілля. Законом визначено категорії об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають ОВД. Такі суб'єкти господарювання без наявності висновку ОВД не мають права здійснювати заплановану діяльність.

Оцінка впливу на довкілля здійснюється з дотриманням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, з урахуванням стану довкілля в місці, де планується провадити плановану діяльність, екологічних ризиків і прогнозів, перспектив соціально-економічного розвитку регіону, потужності та видів сукупного впливу (прямого та опосередкованого) на довкілля, у тому числі з урахуванням впливу наявних об'єктів, планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності або розглядається питання про прийняття таких рішень.

Проведення ОВД майбутньої господарської та іншої діяльності сприяє ухваленню екологічно грамотного управлінського рішення про реалізацію наміченої господарської й іншої діяльності за допомогою визначення можливих несприятливих дій оцінки екологічних наслідків, врахування громадської думки, розроблення заходів зі зменшення та запобігання цих дій.

Планована діяльність – спеціальне використання лісових ресурсів в порядку проведення рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів. Заготівля деревини здійснюється в межах розрахункової лісосіки, фонду рубок головного користування та суцільних санітарних рубок, на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка.

Планована діяльність буде здійснюватися в межах Валківської міської, Богодухівської міської, Коломацької селищної, Золочівської селищної територіальних громад Богодухівського району; Нововодолазької селищної, Височанської селищної, Харківської міської, Безлюдівської селищної, Люботинської міської, Пісочинської селищної, Південної міської, Мерешанської

міської територіальних громад Харківського району; Зміївської міської територіальної громади Чугуївського району Харківської області на території лісового фонду філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», яке включає 10 структурних підрозділів (лісництв) – Бабаївське, Валківське, Васищевське, Водолазьке, Золочівське, Коломацьке, Люботинське, Мерф'янське, Мерчанське, Рокитнівське лісництва.

Філія «Жовтневе лісове господарство» державного підприємства «Ліси України» (далі – філія) розташована в північно-західній частині Харківської області на території Богодухівського, Харківського та Чугуївського адміністративних районів.

Поштова адреса: Україна, 62472, Харківська область, Харківський район, місто Мерфа, вулиця Лесі Українки, будинок 63. Електронна адреса: jovtlis@gmail.com, телефон: +38(057)-706-64-25.

ДП «Жовтневий лісгосп» був організований в 2004 році згідно наказу Держкомлісгоспу України від 20.10.2004 року № 178 та наказу Харківського обласного управління лісового господарства від 28.10.2004 року № 103.

Харківський лісгосп, як окрема структурна одиниця, був організований в 1929 році на базі трьох лісництв: Харківського, Люботинського і Зміївського.

У 1936 році зі складу Харківського лісгоспу були передані Зміївському лісгоспу Таранівське, Замостянське, Коробівське і Голяннівське лісництва.

У 1940 році були передані Жовтневому лісгоспу Мерчанське, Харківське, Прохожанське, Валківське, Коломацьке і Золочівське лісництва. У той же час до складу лісгоспу були прийняті від Харківського, Нововодолазького, Зачепилівського, Красноградського і Старовірівського райлісгоспів ліси місцевого значення, які були включені до складу вже існуючих в той час Бабаївського, Рокитянського, Мерф'янського, Васищевського, Водолазького і Красноградського лісництв.

У 1954 році Харківський лісгосп був переформований в Харківський механізований лісгосп, а в 1960 році перейменований в Харківський лісгоспзаг. У той же час із його складу було виділено Красноградське лісництво в окремий лісгоспзаг.

Жовтневий лісгосп, як окрема структурна одиниця, був організований в 1940 році на базі вищевказаних лісництв Харківського лісгоспу, а також Золочівського, Липецького, Валківського і частково Богодухівського і Харківського райлісгоспів.

З жовтня 1941 року по серпень 1943 року діяльність лісгоспу була перервана, у зв'язку з окупацією фашистською Німеччиною території Харківської області. Після звільнення області лісгосп відновив свою діяльність.

З квітня 1944 року Жовтневий лісгосп був реорганізований в дослідний лісгосп, як база для проведення науково-дослідних і дослідних робіт по завданнях Українського НДЛГ Головлісоохорони при РНК СРСР і виведений із складу Харківського територіального управління в окрему одиницю, безпосередньо підпорядковану в адміністративно-господарському відношенні Управлінню Уповноваженого Головлісоохорони при РНК СРСР по УРСР.

У 1947 році з утворенням Міністерства лісового господарства лісгосп був включений до складу знов організованого Харківського міжобласного управління лісового господарства.

У 1953 році у зв'язку з об'єднанням Міністерства лісового і сільського господарства та ліквідації міжобласних управлінь лісового господарства, Жовтневий лісгосп був включений до складу створеного Управління лісів зеленої зони м. Харкова.

Наказом МСГ УРСР від 9 жовтня 1955 року і наказу Управління лісів зеленої зони м. Харкова № 141 від 19 листопада 1955 року Жовтневий лісгосп з 01 листопада 1955 року став називатися механізованим лісгоспом.

Наказом по Головному управлінню лісового господарства і полезахисного лісорозведення № 19 від 24 листопада 1955 року і наказом по Управлінню лісів зеленої зони м. Харкова № 157 від 14 грудня 1955 року Жовтневий лісгосп був перейменований в виробничо-дослідний лісгосп, а наказом № 117 від 14 травня 1960 року в Жовтневий лісгоспзаг.

Згідно наказу Міністерства лісового господарства УРСР від 27 липня 1988 року на базі Харківського і Жовтневого лісгоспзагів був створений Жовтневий лісгоспзаг, який складався із 13 лісництв, загальною площею 65494 га.

Після об'єднання Жовтневого і Харківського лісгоспзагів в головне підприємство під загальною назвою Жовтневий лісгоспзаг відбулися наступні територіальні і структурні зміни:

– згідно наказу Міністерства лісового господарства УРСР від 29 травня 1990 року № 77 Липецьке лісництво передано до складу Данилівського дослідного лісгоспу;

– Дергачівське і Харківське лісництва були об'єднані в Дергачівський комплексний лісоцех;

– згідно наказу Харківського державного лісогосподарського об'єднання «Харківліс» від 07.04.1999 року № 23 прийнято від Зміївського лісгоспу – 92 га;

– згідно наказу Держкомлісгоспу України від 25.05.2002 року № 51 передано Данилівському лісгоспу Дергачівський лісокомплексний цех.

У 2005 році згідно наказу Державного комітету лісового господарства від 24.02.2005 року № 197 Жовтневий лісгосп було перейменовано в державне підприємство «Жовтнєве лісове господарство».

Згідно наказу Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» від 28.12.2022 року № 162 державне підприємство «Жовтнєве лісове господарство» набуло назви Філія «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України».

Наступні лісовпорядні роботи проводились в 1924, в 1936–1937, 1948, 1955, 1960, 1970, 1980, 1990 роках. В архівах збереглися такі матеріали цих робіт: таксаційний опис, планшети, плани лісонасаджень, проекти організації та розвитку лісового господарства.

Починаючи з 1998 року на всій території філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України» проводилося безперервне лісовпорядкування. Воно полягало в щорічному проведенні натурних таксаційних робіт на площах, охоплених господарською діяльністю, на прийнятих землях, на лісових ділянках, що зазнали впливу стихійного лиха. Всі поточні зміни вносилися в повидільну таксаційну і картографічну бази даних, які підтримувалися в актуальному стані. Під час безперервного лісовпорядкування здійснювався контроль за якістю виконання лісгосподарських заходів і лісокористування, визначалися місця їх проведення. За результатами безперервного лісовпорядкування надавалися комплекти обліково-звітної документації. Проводився аналіз виконання проекту організації та розвитку лісового господарства, а його результати доводилися на всі рівні господарського управління.

З 2001 року безперервне лісовпорядкування перейшло на нову організацію робіт – передавання функцій польового збору інформації лісгосподарському підприємству. Починаючи з 2016 року, безперервне лісовпорядкування велося за скороченою програмою. Перелік і види робіт обумовлювалися договорами на їх виконання.

Адміністративно-організаційна структура та загальна площа філії наводиться в таблиці 1.1, віднесення лісів до органів місцевої влади – в таблиці 1.2.

Територія розташування філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України» та її лісонасаджень наведена на рисунку 1.1. Карту-схему поділу лісів філії за категоріями представлено на рисунку 1.2.

Таблиця 1.1 – Адміністративно-організаційна структура філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Найменування лісництв, місцезнаходження контор	Адміністративні райони	Площа, га
Бабаївське, кв. 14 вид. 2	Харківський	3322,5
Валківське, м. Валки	Богодухівський	5968,0
Васищевське, кв. 89 вид. 13	Харківський	4359,5
	Чугуївський	1149,0
	Разом	5508,5
Водолазьке, кв. 36 вид. 6	Харківський	2671,0
	Чугуївський	138,0
	Разом	2809,0
Золочівське, смт. Золочів	Богодухівський	6916,0
Люботинське, кв. 21 вид. 9	Харківський	4422,0
	Богодухівський	6,0
	Разом	4428,0
Мерчанське, кв. 49 вид. 6	Харківський	1390,0
	Богодухівський	4022,0
	Разом	5412,0
Мереф'янське, м. Мерефа	Харківський	3848,0
	Чугуївський	1973,0
	Разом	5821,0
Рокитянське, кв. 13 вид. 24	Харківський	3650,0
Коломацьке, кв. 38 вид. 22	Богодухівський	4543,0
Всього по філії:		48378,0
в т. ч. за адміністративними районами:		
	Богодухівський	21455,0
	Харківський	23663,0
	Чугуївський	3260,0

Таблиця 1.2 – Віднесення лісів філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» до місцевих органів влади

Назви органів влади	Назви лісництв	Перелік кварталів	Площа, га
Харківський район			
Пісочинська селищна ТГ	Бабаївське	1–4, 52–54, 57–58	544,0
Пісочинська селищна ТГ	Люботинське	41–47	375,0
Височанська селищна ТГ	Бабаївське	7–21, 35–39, 44, 46, 47, 55	1327,4
Безлюдівська селищна ТГ	Бабаївське	32–34, 40–43	373,0
Безлюдівська селищна ТГ	Васищевське	1–50, 54, 56–60, 69–129, 139, 140, 154–156	3657,5
Південноміська ТГ	Бабаївське	45, 48, 49	236,0
Південноміська ТГ	Люботинське	31–33, 48–56, 58, 60, 61, 75–	1184,0

Назви органів влади	Назви лісництв	Перелік кварталів	Площа, га
		77, 79, 84–86, 88, 89, 97, 98	
Мереф'янська міська ТГ	Бабаївське	50, 51, 56	218,0
Мереф'янська міська ТГ	Васищевське	51–53, 68	270,0
Мереф'янська міська ТГ	Люботинське	57, 59, 62–73	408,0
Мереф'янська міська ТГ	Мереф'янське	1–93, 121–130, 137, 143–153	3848,0
Мереф'янська міська ТГ	Рокитянське	16, 63	100,0
Харківська міська ТГ	Бабаївське	5, 6, 22–31	624,1
Вільхівська сільська ТГ	Васищевське	142–153	432,0
Нововодолазька селищна ТГ	Водолазьке	1–38, 40–47	2671,0
Нововодолазька селищна ТГ	Люботинське	78, 80, 87, 90, 100	119,0
Нововодолазька селищна ТГ	Рокитянське	1–15, 17–62	3550,0
Люботинська міська ТГ	Люботинське	1–30, 34–40, 74, 81–83, 91–96, 101, 102	2336,0
Люботинська міська ТГ	Мерчанське	125–129, 131	302,0
Солоницівська селищна ТГ	Мерчанське	84–109, 135, 136	1088,0
Богодухівський район			
Валківська міська ТГ	Валківське	1–26, 30–76, 78–102	5745,0
Валківська міська ТГ	Люботинське	99	6,0
Валківська міська ТГ	Мерчанське	49–83, 110–118, 137–140	1773,0
Валківська міська ТГ	Коломацьке	86, 87	100,0
Коломацька селищна ТГ	Валківське	27–29, 77	223,0
Коломацька селищна ТГ	Коломацьке	7–85	4127,0
Богодухівська міська ТГ	Мерчанське	1–11, 23–48, 119–124, 130, 132–134, 141	1846,0
Золочівська селищна ТГ	Золочівське	1–137	6916,0
Золочівська селищна ТГ	Мерчанське	12–22	403,0
Краснокутська селищна ТГ	Коломацьке	1–6	316,0
Чугуївський район			
Зміївська міська ТГ	Васищевське	55, 61–67, 130–132, 134–138, 141, 157	1000,0
Зміївська міська ТГ	Водолазьке	39, 48	138,0
Зміївська міська ТГ	Мереф'янське	94–120, 131–136, 138–142	1973,0
Новопокровська селищна ТГ	Васищевське	158–160	149,0
Усього			48378,0

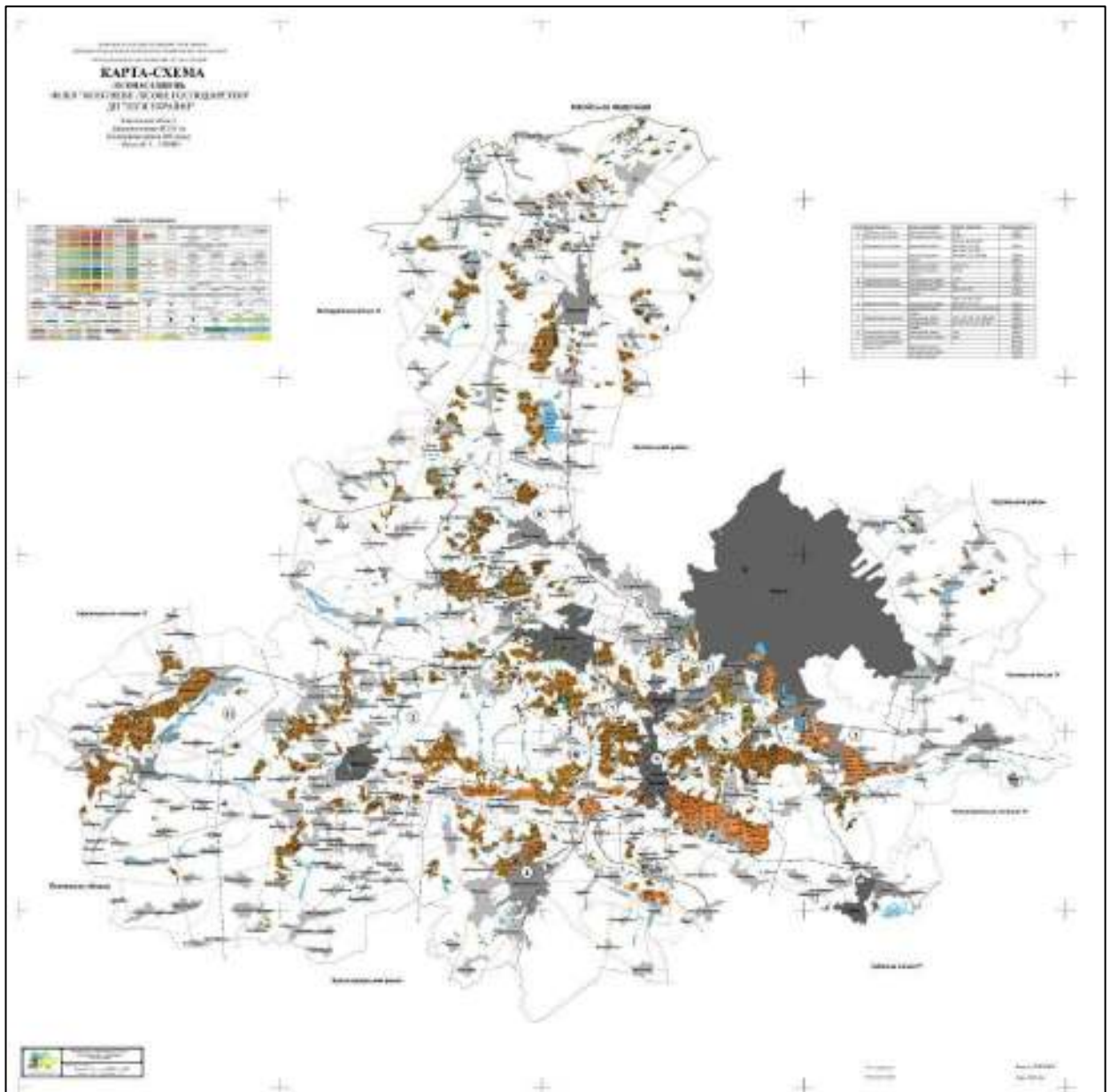

Рисунок 1.1 – Карта-схема розташування території та лісонасаджень філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

1.2. Цілі діяльності

Площа філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» складає 48 378,0 га. На основі проекту організації та розвитку лісового господарства підприємства та зведеної відомості розрахункових лісосік для постійних лісокористувачів розрахунок спеціального використання лісових ресурсів проведено на 10 років.

Експлуатаційний фонд лісовпорядкуванням виявлений на площі 327,3 га із стовбурним запасом 86,03 тис. м³.

Щорічний обсяг рубок головного користування запроєктовано в обсязі 6,88 тис. м³ на площі 24,7 га, у тому числі в захисних лісах – 3,04 тис. м³ на площі 10,3 га, в рекреаційно-оздоровчих лісах – 3,84 тис. м³ на площі 14,4 га.

Обсяг суцільних санітарних рубок становить 19,21 тис. м³ на площі 105,3 га.

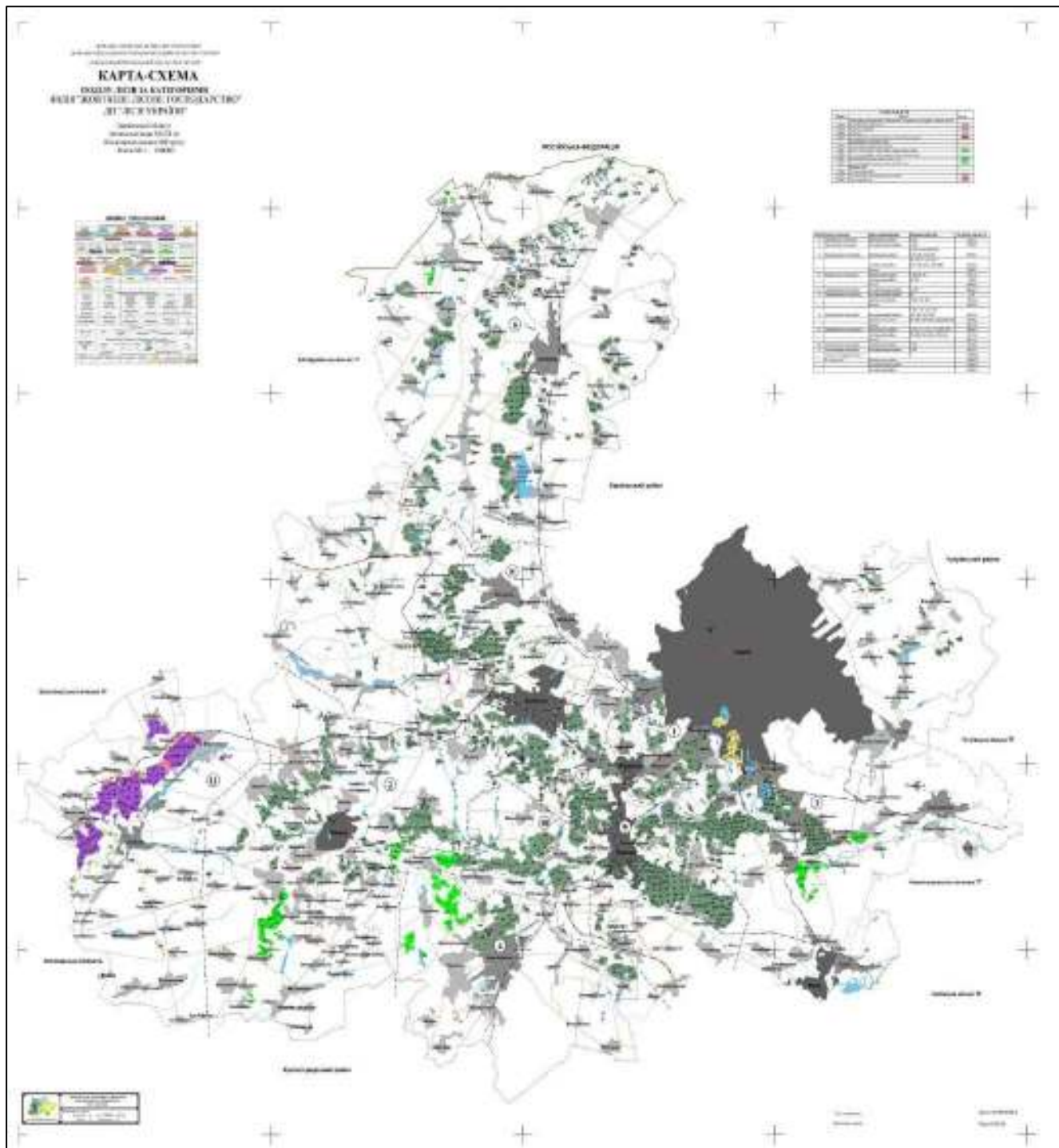

Рисунок 1.2 – Карта схема поділу лісів філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» за категоріями

Проведення рубок запроектовано в Бабаївському, Валківському, Васищевському, Водолазькому, Золочівському, Коломацькому, Люботинському, Мерешанському, Мерчанському, Рокитнівському лісництвах.

1.3. Опис характеристик діяльності протягом виконання підготовчих і будівельних робіт

Нинішнє лісовпорядкування проведено за І розрядом у відповідності з вимогами чинної лісовпорядної інструкції, рішеннями першої лісовпорядної наради і технічної наради за підсумками польових робіт. Основні показники проведеного лісовпорядкування наведені в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Основні показники проведеного лісовпорядкування

Показники	Одиниці вимірювання	Обсяги
1. Площа лісовпорядкування	га	48378,0
в т. ч. з використанням ортофотопланів, аерофотознімків, космічних знімків	га	48378,0
2. Кількість кварталів	шт.	1050
3. Середня площа кварталу	га	46
4. Кількість таксаційних виділів	шт.	15362
5. Середня площа таксаційного виділу	га	3,1
6. Закладено площадок вибіркових методів таксації		
6.1. Вибірково-перелікова таксація	шт.	191
6.2. Вибірково-вимірювальна таксація	шт.	253
6.3. Санітарне обстеження насаджень	шт.	375
7. Закладено площадок на визначення сум площ поперечних перерізів деревостанів	шт.	3003
8. Закладено пробних площ – усього	шт.	14
в т. ч. на рубки догляду	шт.	5
9. Обстежено лісових культур	га	10
10. Обстежено природного поновлення*	м ²	–
11. Кількість планшетів	шт.	102

Лісовпорядкування проведено за методом класів віку, який полягає в утворенні госпчастин, господарств, господарських секцій, які складаються з сукупності однорідних за складом і продуктивністю деревостанів, об'єднаних одним віком і способом рубки лісу. Первинною обліковою одиницею є таксаційний виділ, а первинною розрахунковою одиницею – господарська секція. Усі розрахунки здійснені на основі підсумків розподілу площ і запасів насаджень господарських секцій за класами віку.

Під час проведення лісовпорядних робіт керувалися Лісовим кодексом України, Законом України «Про охорону навколишнього природного

середовища», іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України, протоколом першої лісовпорядної наради.

Геодезичною (картографічною) основою для складання лісовпорядних планшетів стали: правостановлюючі документи на право постійного користування земельними ділянками; планшети минулого лісовпорядкування; топографічні карти масштабу 1:10000; космічні знімки.

Для таксації деревостанів використовувались космічні знімки масштабу 1:10000 задовільної якості.

Таксація лісового фонду здійснювалась поєднанням окомірної таксації з вибірковою вимірювальною і переліковою таксацією, дані якої слугували основою для таксаційної характеристики виділу. Для коригування запасів насаджень на 1 га під час окомірної таксації, а також визначення відносних повнот під час вибіркової вимірювальної і перелікової таксації використовувались таблиці «Сум площ перерізів та запасів деревостанів при повноті 1,0», поміщених в «Лісотаксаційному довіднику» (Київ, 2013), затвердженого Держлісагентством України (протокол засідання НТР при Держлісагентстві від 27.12.2011).

На території філії науково-дослідні роботи протягом проєктного періоду не проводились.

Крім зазначених таблиць, використовувались такі нормативно-методичні матеріали: «Пробні площі лісовпорядні. Метод закладання. СОУ 02.02-37-476:20056» (Київ, 2006); «Інструкція з проєктування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів» (Київ, 2010); «Методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України» (Київ, 2013); «Робочі правила з проведення вибіркового методу таксації деревостанів під час лісовпорядкування» (Ірпінь, 2012); «Робочі правила з обстеження лісових культур і природного поновлення під час лісовпорядкування» (Ірпінь, 2012); «Методика визначення показників рекреаційної характеристики земель» (Ірпінь, 2000); «Технологічна інструкція із заповнення карток таксації для оброблення на персональному комп'ютері» (Ірпінь, 2003).

З метою проведення планованої діяльності здійснюватимуться наступні підготовчі роботи:

1. Визначення на місцевості меж лісосіки (не потребує додаткового використання техніки, матеріалів та сировини).

2. Визначення меж зон безпеки навколо лісосіки (не потребує додаткового використання техніки, матеріалів та сировини).

3. Установлення заборонних знаків огороження небезпечних зон (не потребує залучення додаткової техніки, матеріалів та сировини, стандартні

заборонні знаки встановлюються з використанням наявного матеріального фонду, від 4 шт. на ділянку).

4. Розмітка лісосіки на пасіки (не потребує додаткового використання техніки, матеріалів та сировини).

5. Визначення пасічних волоків (не потребує додаткового використання техніки, матеріалів та сировини).

Інтенсивне використання лісових багатств поєднується з їхнім збереженням, поліпшенням та відновленням. Одним із найважливіших завдань лісового господарства є розширене відтворення лісу та раціональне використання всіх багатогранних корисних властивостей лісу.

Рубки головного користування в лісах проводяться таким чином, аби одержання деревини супроводжувалося збереженням ґрунтозахисних, водорегулювальних та інших корисних властивостей лісу, забезпеченням природного лісовідновлення. Ці рубки спрямовані на раціональне використання лісосічного фонду, підвищення продуктивності й поліпшення складу нових лісів.

Під час проведення рубок головного користування застосовуються технології, які дають змогу максимально зберігати дерева, що не підлягають вирубуванню, підріст, підлісок, трав'яний покрив та ґрунти.

Цикл робіт при проведенні рубок головного користування і суцільних санітарних рубок включає: звалювання дерев, очищення дерев від сучків, розкряжування деревини, очищення місць рубок, навантаження деревини, вивезення деревини (додаток А).

Підготовчі роботи проводяться без додаткового використання техніки, матеріалів і сировини. Будівельні роботи під час планованої діяльності не передбачені і не проводяться.

1.4. Опис характеристик провадження планованої діяльності (зокрема, виробничих процесів), виду і кількості матеріалів та природних ресурсів, які планується використовувати

Площа філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» складає 48 378,0 га. Господарська діяльність філії спрямована на збереження, раціональне використання та вирощування високопродуктивних насаджень, забезпечення народного господарства та населення деревиною, використання всіх інших корисних властивостей лісу, створення умов для рекреації та найбільш повної реалізації природозахисних функцій лісу.

Технічне і транспортне забезпечення філії достатнє для інтенсивного ведення господарства і виконання всіх видів робіт механізованими заходами.

Ступінь забезпечення транспортними засобами становить 85 %. Виробничим фондом філія забезпечена на 100 %, житловим – також на 100 %. Кадрами постійних робітників філія забезпечена на 90 %. Нестача поповнюється сезонними і тимчасовими робітниками.

Існуюча організація виконання лісогосподарських робіт – малі комплексні механізовані бригади, як найефективніша форма організації в умовах даної філії.

Технологія виробничої діяльності включає наступні технологічні операції:

1. *Звалювання дерев* проводиться бензопилами марки *Stihl MS 462 C-M* (2 шт.).

2. *Очищення дерев від сучків* здійснюється бензопилами марки *Stihl MS 462 C-M* від комля до верхівки дерева.

3. *Трелювання деревини* виконується одним із наступних видів колісних тракторів – *МТЗ-892; МТЗ-82.1; МТЗ-1221; МТЗ-1025; ЮМЗ-6АКЛ; ЮМЗ-8240*.

4. *Розкрязування деревини* здійснюється бензопилами марки *Stihl MS 462 C-M*.

5. *Навантаження та вивезення деревини* здійснюється одним із наступних видів автомобільного транспорту з краном-маніпулятором – *КРАЗ-6233М6* з краном-маніпулятором *BB5-1; КАМАЗ-43101* з краном-маніпулятором *PALFILGER; ЗІЛ-131* з краном-маніпулятором *BB5-1*) чи одним із вищеперерахованих колісних тракторів з напівпричепом *DL-10-1-M FORESTER* з краном-гідроманіпулятором *Palms 4.70E*; напівпричепом *DL-10-1-M FORESTER* з краном-гідроманіпулятором *Palms 3.68*; напівпричепом *DL-10-1-M FORESTER* з краном-гідроманіпулятором *Palms 7.72*. Перелік всієї техніки по філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», у т. ч. і тієї, що може бути задіяна під час проведення планової діяльності представлено в додатку Б.

6. *Очищення місць рубок* проводиться сокирою одночасно з лісосічними роботами, але не пізніше ніж через 30 днів після звалювання дерев. Спосіб утилізації порубкових решток залежить від призначення лісосіки:

– на лісосіках, що призначені для штучного лісовідновлення відбувається збирання порубкових решток у купи та валя вручну для перегнивання;

– на ерозійно небезпечних ділянках очищення проводиться рівномірним розкиданням подрібнених на відрізки до 1 метра порубкових решток по лісосіці;

– укладання порубкових решток у місцях проїзду агрегатних лісових машин;

– збирання порубкових решток у купи з подальшим їх спалюванням.

Звалювання дерев бензомоторними пилами проводять у наступній послідовності: навколо кожного дерева, що підлягає валці, готують робоче місце: в радіусі 0,7 м зрізають чагарники, що заважають, і готують шлях відходу – доріжку завширшки не менше 0,45 м і завдовжки 3 м, розташовану під кутом 60° в напрямку, протилежному заданому падінню дерева. Доріжку розчищають від

сучків, а в зимовий період – снігу. Глибина залишеного утоптаного снігу повинна бути навколо дерева – не більше 0,2 м, а на доріжці відходу – не більше 0,3 м.

При валці дерев використовують звалювальні пристосування (гідроклин, гідродомкрат, звалювальну вилку, лопатку, клин). При валці необхідно спочатку зробити пилкою підпил дерева у вигляді клину з того боку, в який намічено валити дерево (підпилювати з двох сторін або по колу можна). Прямостояче дерево підпилюють на глибину $1/4$ – $1/3$ діаметру; дерево з нахилом у бік валки – $1/3$ діаметру; а з нахилом не більше 5° в протилежну сторону від валки – на $1/5$ – $1/4$ діаметру. Нижню площину підпилювання виконують перпендикулярно осі дерева, а верхню – під кутом до неї в 30 – 40° (підпил дерева можна робити не у вигляді клину, а у вигляді двох паралельних різів (перпендикулярно осі), віддалених один від одного на $1/8$ діаметру в місці спилювання). Випиляний клин підпилювання видаляють.

Основний зріз виконують перпендикулярно осі дерева з протилежного від підпилювання сторони приблизно на рівні підпилювання, але не менше 2 см вгору від нижньої площини підпилювання. При цьому дерево недопилюють (недопил – частина яка залишається). Звалювати дерева без недопила забороняється. Дерев з нахилом понад 5° звалюють в бік нахилу, за винятком випадків, коли лісосіка має ухил понад 15° (тоді дерева звалюють вниз по схилу під кутом 30 – 45° до волоку).

Валку дерев не можна вести на стіну лісу. Перед початком розробки лісосік, прорубування просік, трас лісовозних доріг, трелювальних волоків валку виконують у проясненні між деревами. Дерев в гніздах порослі, що зрослися біля пня, звалюють в бік їх природного нахилу.

При валці дерев забороняється:

- залишати недопилення, підрубані або завислі в процесі валки дерева;
- збивати одне або кілька підпиляних дерев іншим деревом (групове звалювання);
- спилювати дерево, на яке спирається зависле, або обрубувати сучки, на які дерево спирається;
- збивати зависле дерево валкою на нього іншого дерева;
- підрубувати коріння, комель або пень завислого дерева;
- знімати трактором зависле дерево одночасно з набором пачки дерев або хлестів для їх трелювання.

Знімають завислі дерева трактором, лебідкою або за допомогою кінної тяги з відстані не менше 35 м. При цьому канат (трос) закріплюють на комлю і зтягують дерево під кутом або уздовж його осі. За наявності декількох завислих дерев кожне з них знімають окремо.

Трелювання деревини – найбільш трудо- і енергоємна операція лісосічних робіт, що спричиняє суттєвий вплив на ґрунтові умови.

Особливості трелювання зумовлюються, в першу чергу, природними умовами: рельєфом місцевості, несучою здатністю ґрунтів, запасом деревини на 1 га, середнім об'ємом стовбурів, загальним запасом деревини на лісосіці, наявністю підросту, а також забезпеченістю трелювальними засобами, вартістю трелювання тощо.

Трелювання тракторами після звалювання дерев бензопилами проводять заздалегідь на підготовлених волоках. При підготовці волока прибирають дерева, велике каміння, вирубують чагарники, зрізають пні і купини урівень із землею, засипають ями, застеляють заболочені ділянки. Ширина волока повинна бути не менше 5 м (по косягору – не менше 7 м). Трактор або безчокерна трелювальна машина повинні працювати поза небезпечною зоною звалювання дерев та/або спускання деревини.

Трелювальні волоки не прокладаються на відстані ближче ніж 20 м від постійних і 10 м від тимчасових водотоків, у місцях витоків річок і навколо них.

Очищення дерев від гілок і сучків. Місце обрізки сучків повинно бути визначено технологічною картою. Забороняється обрізати сучки, стоячи на поваленому дереві або осідлавши його, у нестійко лежачого дерева, а також кількома працівниками біля одного дерева.

При обрізанні сучків верхньої та бічних частин стовбура ступні ніг працівника повинні бути на відстані 30–40 см один від одного і в 10–12 см від дерева. За відпилювання нижніх гілок, на які спирається дерево, необхідно вжити заходів, що виключають падіння стовбура на ноги. Ноги працівника повинні знаходитися в 30–40 см від стовбура. Сучки з боку працівника спилують верхньою гілкою ланцюга рухом пилки від себе.

Напружені сучки зрізають за два прийоми: спочатку підрізають напружені волокна, а потім – врівень зі стовбуром. Довгі сучки (щоб уникнути затиску пильного апарату) спочатку відпилюють на відстані 1–1,5 м від основи, а потім – у рівень зі стовбуром.

При переході від одного дерева до іншого пильний апарат повинен бути загальмований або слід вимкнути двигун. Не дозволяється пиляння кінцевим елементом пильного апарату (небезпека відкидання пили на працівника), з тупим ланцюгом, заправляти бачок паливом при працюючому двигуні, використовувати масу тіла для додаткового натискання на моторний інструмент.

Видалення порубкових решток. У результаті проведення лісосічних робіт на зрубках залишається багато так званих порубкових решток – гілля, вершини дерев, кора, а дуже часто й тонкомірні дерева, листя, хвоя. Їхня кількість залежить від багатьох причин: у хвойних лісах їх більше, у листяних – менше, при зимових рубках у хвойних лісах решток, як правило, більше, ніж при літніх.

Порубкові рештки є перешкодою для лісосічних робіт. Вони заважають роботі звалювальників лісу, трелюванню деревини, а після закінчення цих процесів ускладнюють процес природного відновлення лісу, заважають підготовці ґрунту для садіння лісових культур. Але найголовніше – захаращення лісу порубковими рештками призводить до підвищення пожежної небезпеки і виникнення лісових пожеж, погіршення санітарного стану насаджень. Тому порубкові рештки повинні бути або прибрані з площі лісосіки й використані, або приведені у такий стан, при якому не будуть заважати процесу лісовідновлення, а навпаки, сприятимуть йому. Цей процес називають очисткою місць рубок (лісосік).

Утилізація порубкових решток буде здійснюватися відповідно до діючих Правил та інших вимог і рекомендацій. Основним методом очистки ділянок планованої діяльності від порубкових решток буде складання у купи для подальшого перегнивання або спалювання.

Огляд місць заготівлі деревини буде проведено окремо на кожній лісосіці суцільних санітарних рубок, вказаній в лісорубному квитку окремим рядком. Огляду підлягатимуть також 50-метрові смуги, суміжні з лісосіками. Огляд місць заготівлі деревини буде здійснено підрозділами з відведення та таксації лісосік.

З метою максимально раціонального використання лісових ресурсів порубкові рештки прибираються з території лісосіки для того, щоб не ускладнювати процес лісосічних робіт. Підприємство *планує зменшити спалювання порубкових решток*. . Окремо будуть очищатися місця рубок від порубкових решток шляхом складання їх у купи для подальшого перегнивання чи спалювання після пожежонебезпечного періоду, місця складання матимуть обмежувальну мінералізовану смугу завширшки 2, м на відстані 15 м від місця складання, яка буде очищена від наземних горючих матеріалів. Висота куп і валів порубкових решток не перевищуватиме 1 м, ширину – 2 м, довжину до 10 м, з урахуванням відстані між купами і валами. У випадку спалювання відводяться спеціальні місця спалювання (майданчики для спалювання порубкових решток) на відстані не менше 25 м від лісу, молодняку і окремо зростаючих дерев. Вся територія навколо майданчика (25 м) очищається від наземних горючих матеріалів і обмежується мінералізованою смугою завширшки 2,8 м.

У пожежонебезпечний період спалювання порубкових решток виконується лише в безвітряну або дощову погоду під наглядом спеціально призначених осіб. У посушливий період спалювання порубкових решток заборонено. Місця спалювання порубкових решток оснащуються первинними засобами пожежогасіння (лопати, сокири, граблі, бідони з водою та ін.).

Після закінчення робіт по спалюванню порубкових решток посадовими особами відповідальними за спалювання, буде забезпечена перевірка місць проведення цих робіт.

Вивезення деревини транспортом. Під час вивезення деревини транспортом на односмугових дорогах двосторонній рух організують пристроєм роз'їздів, корисною довжиною не менше 30 м, розташовуючи їх на відстані один від одного в межах прямої видимості, але не далі 500 м.

Перевезення деревини автотранспортом буде відбуватися на вже наявних дорогах, *без створення додаткових дорожніх полотен.*

Рубки головного користування

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по лісництвах, стану насаджень. Враховуючи відсутність доріг, придатних для вивезення деревини на частині території філії планується поетапне освоєння лісосічного фонду з врахуванням проекту будівництва лісгосподарських доріг. При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені Правилами рубок ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зарубів у кварталі.

Щорічний обсяг рубок головного користування запроектовано в обсязі 6,88 тис. м³ на площі 24,7 га, у тому числі в захисних лісах – 3,04 тис. м³ на площі 10,3 га, в рекреаційно-оздоровчих лісах – 3,84 тис. м³ на площі 14,4 га.

На 2022 р. проектного періоду лісосіки розміщені в місцях і обсягах фактичного відведення, виконаного лісництвами, а на наступні роки – в обсязі розрахункової лісосіки, прийнятої на проектний період з відхиленнями, що допускаються лісовпорядною інструкцією (до +5 % від розрахункової лісосіки по запасу).

По кожному лісництву, в якому є експлуатаційний фонд, на проектний період складені відомості рубок головного користування, в які внесені з групуванням за п'ятиріччями виділи (частина виділів) стиглих і перестійних деревостанів, можливих для експлуатації.

Протягом проектного періоду, крім зазначених у відомості лісових ділянок, в рубку можуть надходити і інші можливі для експлуатації ділянки лісу, які на рік рубки досягли віку стиглості. Відведення таких насаджень в рубку можливе в разі, якщо вони вимагають проведення термінової рубки в зв'язку з їх пошкодженням, усиханням, з втратою захисних функцій, в розладнаних насадженнях, в насадженнях, які в установленому порядку підлягають розчищенню в зв'язку з будівництвом; у випадку коли неможливо розмістити по певних господарських секціях наявний лісосічний фонд згідно встановленій

розрахунковій лісосіці через необхідність дотримання встановлених термінів примикання лісосік; у зв'язку з будівництвом лісових доріг (їхньою відсутністю), а також в інших випадках, що не входять в протиріччя з положеннями чинних нормативних документів, які регламентують проведення рубок головного користування.

Квартально-видільний перелік рубок головного користування в розрізі лісництв філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», на яких проводиться ОВД, представлено в додатку В. Щорічний обсяг рубок головного користування за системами рубок наведено в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Фонд та обсяги рубок головного користування

Господарство, господарська секція	Експлуатаційний фонд: площа, га запас, тис. м ³	Прийнята розрахункова лісосіка							
		лісовпорядкуванням				другою л/в нарадою			
		площа, га	запас, тис. м ³			площа, га	запас, тис. м ³		
			стовбурний	ліквідний	ділової деревини		стовбурний	ліквідний	ділової деревини
Рекреаційно-оздоровчі ліси									
<i>Господарська частина – Рекреаційно-оздоровчі ліси з обмеженим режимом користування на рівнині</i>									
Суцільнолісосічні рубки									
Хвойне – всього, в т. ч. за госп. секціями:	<u>9,5</u> 3,53	1,9	0,71	0,64	0,42	1,9	0,71	0,64	0,42
соснова	<u>9,5</u> 3,53	1,9	0,71	0,64	0,42	1,9	0,71	0,64	0,42
Твердолистяне – всього, в т. ч. за госп. секціями:	<u>186,2</u> 44,16	10,1	2,44	2,13	0,64	10,1	2,44	2,13	0,64
дубова високостовбурна	<u>1,6</u> 0,41	–	–	–	–	–	–	–	–
дубова низькостовбурна	<u>177,2</u> 41,43	9,0	2,10	1,82	0,55	9,0	2,10	1,82	0,55
Ясенева	<u>7,4</u> 2,32	1,1	0,34	0,31	0,09	1,1	0,34	0,31	0,09
М'яколистяне – всього, в т. ч. за госп. секціями:	<u>50,3</u> 14,42	2,4	0,69	0,61	0,16	2,4	0,69	0,61	0,16
вільхова	<u>42,5</u> 12,13	1,9	0,54	0,47	0,14	1,9	0,54	0,47	0,14
осикова	<u>7,8</u> 2,29	0,5	0,15	0,14	0,02	0,5	0,15	0,14	0,02
Разом за системою рубки	<u>246,0</u> 62,11	14,4	3,84	3,38	1,22	14,4	3,84	3,38	1,22
Захисні ліси									
<i>Господарська частина — Захисні ліси з обмеженим режимом користування на рівнині</i>									
Суцільнолісосічні рубки									
Твердолистяне – всього, в т. ч. за госп. секціями:	<u>67,4</u> 20,35	9,9	2,92	2,54	1,16	9,9	2,92	2,54	1,16
дубова високостовбурна	<u>39,2</u> 11,53	7,8	2,29	1,99	1,00	7,8	2,29	1,99	1,00

Господарство, господарська секція	Експлуатаційний фонд: площа, га запас, тис. м ³	Прийнята розрахункова лісосіка							
		лісовпорядкуванням				другою л/в нарадою			
		площа, га	запас, тис. м ³			площа, га	запас, тис. м ³		
			стовбурний	ліквідний	ділової деревини		стовбурний	ліквідний	ділової деревини
дубова низькостовбурна	<u>9,4</u> 2,19	0,6	0,14	0,12	0,04	0,6	0,14	0,12	0,04
ясенева	<u>15,4</u> 5,80	0,9	0,34	0,30	0,09	0,9	0,34	0,30	0,09
кленова	<u>3,4</u> 0,83	0,6	0,15	0,13	0,03	0,6	0,15	0,13	0,03
М'яколистяне – всього, в т. ч. за госп. секціями:	<u>13,9</u> <u>3,57</u>	0,4	0,12	0,11	0,02	0,4	0,12	0,11	0,02
березова	<u>4,4</u> 0,85								
осикова	<u>8,1</u> 2,38	0,4	0,12	0,11	0,02	0,4	0,12	0,11	0,02
тополева	<u>1,4</u> 0,34								
Разом за системою рубки	<u>81,3</u> <u>23,92</u>	10,3	3,04	2,65	1,18	10,3	3,04	2,65	1,18
Разом по філії									
Суцільнолісосічні рубки									
Усього по філії, в т. ч. за госп. секціями:	<u>327,3</u> <u>86,03</u>	24,7	6,88	6,03	2,40	24,7	6,88	6,03	2,40
Хвойне – всього, в т. ч. за госп. секціями:	<u>9,5</u> <u>3,53</u>	1,9	0,71	0,64	0,42	1,9	0,71	0,64	0,42
соснова	<u>9,5</u> 3,53	1,9	0,71	0,64	0,42	1,9	0,71	0,64	0,42
Твердолистяне – всього, в т. ч. за госп. секціями:	<u>253,6</u> <u>64,51</u>	20,0	5,36	4,67	1,80	20,0	5,36	4,67	1,80
дубова високостовбурна	<u>40,8</u> 11,94	7,8	2,29	1,99	1,00	7,8	2,29	1,99	1,00
дубова низькостовбурна	<u>186,6</u> 43,62	9,6	2,24	1,94	0,59	9,6	2,24	1,94	0,59
ясенева	<u>22,8</u> 8,12	2,0	0,68	0,61	0,18	2,0	0,68	0,61	0,18
кленова	<u>3,4</u> 0,83	0,6	0,15	0,13	0,03	0,6	0,15	0,13	0,03
М'яколистяне – всього, в т. ч. за госп. секціями:	<u>64,2</u> <u>17,99</u>	2,8	0,81	0,72	0,18	2,8	0,81	0,72	0,18
березова	<u>4,4</u> 0,85								
вільхова	<u>42,5</u> 12,13	1,9	0,54	0,47	0,14	1,9	0,54	0,47	0,14
осикова	<u>15,9</u> 4,67	0,9	0,27	0,25	0,04	0,9	0,27	0,25	0,04
тополева	<u>1,4</u> 0,34								
Разом за системою рубки	<u>327,3</u> <u>86,03</u>	24,7	6,88	6,03	2,40	24,7	6,88	6,03	2,40

Фонд і відомості рубок головного користування надані в додатку Ю.

Рубки формування та оздоровлення лісів

Щорічний обсяг рубок формування і оздоровлення лісів запроєктовано в обсязі 98,56 тис. м³ на площі 4178 га, з них: **суцільні санітарні рубки – 19,21 тис. м³ на площі 105,3 га.**

Для покращання санітарного стану лісового фонду лісовпорядкуванням запроєктовано проведення суцільних і вибіркового санітарних рубок в обсягах, що наведено в таблиці 1.5.

Термін проведення запроєктованих обсягів суцільних санітарних рубок встановлено 1 рік, а вибіркового санітарних рубок – 3 роки.

Квартально-видільний перелік суцільних санітарних рубок в розрізі лісництв філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» представлено в додатку Г. Схематичне розміщення ділянок по лісництвах представлено в додатку Д.

Таблиця 1.5 – Фонд та обсяги рубок формування і оздоровлення лісів

Групи порід	Фонд рубок				Термін виконання, років	Щорічний обсяг рубок			
	площа, га	запас стовбурний, тис. м ³				площа, га	запас, що вирубується, тис. м ³		
		загальний	ростучої деревини	сухоостою			стовбурний	ліквідний	ділової деревини
1. Суцільні санітарні рубки									
<i>Рекреаційно-оздоровчі ліси</i>									
Разом, в т. ч. за групами порід:	105,3	18,33	18,33	3,16	–	105,3	21,49	19,21	7,39
Хвойні	50,0	9,47	9,47	2,86	1	50,0	12,33	11,10	5,00
Твердолистяні	44,0	6,65	6,65	0,19	1	44,0	6,84	6,02	2,41
М'яколистяні	11,3	2,21	2,21	0,11	1	11,3	2,32	2,09	0,52
Усього, в т. ч. за групами порід:	105,3	18,33	18,33	3,16	–	105,3	21,49	19,21	7,93
Хвойні	50,0	9,47	9,47	2,86	–	50,0	12,33	11,10	5,00
Твердолистяні	44,0	6,65	6,65	0,19	–	44,0	6,84	6,02	2,41
М'яколистяні	11,3	2,21	2,21	0,11	–	11,3	2,32	2,09	0,52
2. Вибіркові санітарні рубки									
<i>Рекреаційно-оздоровчі ліси</i>									
Разом, в т. ч. за групами порід:	7922,3	2089,62	11,92	89,19	–	2640,7	33,70	30,31	4,47
Хвойні	664,9	201,39	0,10	8,49	3	221,6	2,86	2,55	0,51
Твердолистяні	7020,3	1824,34	7,08	78,75	3	2340,1	28,61	25,75	3,86
М'яколистяні	237,1	63,89	4,74	1,95	3	79,0	2,23	2,01	0,10
<i>Захисні ліси</i>									
Разом, в т. ч. за групами порід:	813,2	227,37	0,66	9,66	–	271,1	3,44	3,10	0,46

Групи порід	Фонд рубок				Термін виконання, років	Щорічний обсяг рубок			
	площа, га	запас стовбурний, тис. м ³				площа, га	запас, що вирубується, тис. м ³		
		загальний	що вирубується				стовбурний	ліквідний	ділової деревини
			ростучої деревини	сухоостою					
Хвойні	–	–	–	–	–	–	–	–	
Твердолистяні	812,3	227,12	0,63	9,65	3	270,8	3,43	3,09	0,46
М'яколистяні	0,9	0,25	0,03	0,01	3	0,3	0,01	0,01	-
Усього, в т. ч. за групами порід:	8735,5	2316,99	12,58	98,85	–	2911,8	37,14	33,41	4,93
Хвойні	664,9	201,39	0,10	8,49	–	221,6	2,86	2,55	0,51
Твердолистяні	7832,6	2051,46	7,71	88,40	–	2610,9	32,04	28,84	4,32
М'яколистяні	238,0	64,14	4,77	1,96	–	79,3	2,24	2,02	0,10

Філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» щорічно проводить лісопатологічні обстеження лісових ділянок, результати яких фіксуються в актах, на основі яких проводять суцільні санітарні рубки (додаток Е). Доцільність призначення суцільної санітарної рубки визначається комісією, утвореною за рішенням власників лісів, постійних лісокористувачів, які надають інформацію про утворення такої комісії територіальним органам Держекоінспекції.

До складу комісії входять представники органу виконавчої влади з питань лісового господарства територіального органу Держлісагентства, органу місцевого самоврядування, на території якого зростають насадження, що потребують суцільної санітарної рубки, державного спеціалізованого лісозахисного підприємства, власника лісів, постійного лісокористувача. В акті обстеження насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки, зазначаються: група лісів, категорія захисності, причини розладнання, обґрунтування необхідності суцільної санітарної рубки та її терміновості, технологія проведення робіт; пропонуються способи та методи лісовідновлення, а також заходи щодо оздоровлення, запобігання зараженню або пошкодженню сусідніх насаджень. Акт підписується всіма членами комісії.

На наступні роки ревізійного періоду обсяги санітарних рубок встановлюються виходячи з фактичного санітарного стану деревостанів.

Лісовідновлення

На найближчі 10 років відтворення лісів проектується здійснювати шляхом лісовідновлення на не вкритих лісовою рослинністю землях (зруби, рідколісся, згарища, загиблі насадження), на зрубках проектного періоду, а також шляхом

лісорозведення на не вкритих лісовою рослинністю землях (галявини, пустирі, рекультивовані землі) та на нелісових землях, які призначаються для створення лісових насаджень. Запроектовані щорічні обсяги відтворення лісів по лісництвах наведено в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Запроектовані щорічні обсяги з відтворення лісів

Лісництво	Лісовідновлення			Лісорозведення			Усього
	лісові культури	природне поновлення	разом	лісові культури	природне поновлення	разом	
Бабаївське	6,1	–	6,1	–	–	–	6,1
Валківське	23,2	0,2	23,4	1,0	–	1,0	24,4
Васищевське	17,7	–	17,7	0,5	0,5	1,0	18,7
Водолазьке	15,0	–	15,0	–	–	–	15,0
Золочівське	33,3	2,4	35,7	2,3	–	2,3	38,0
Люботинське	20,2	–	20,2	–	–	–	20,2
Мерчанське	7,5	7,9	15,4	–	–	–	15,4
Мереф'янське	23,2	–	23,2	–	–	–	23,2
Рокитянське	9,1	2,5	11,6	–	–	–	11,6
Коломацьке	8,4	0,3	8,7	–	–	–	8,7
Разом	163,7	13,3	177,0	3,8	0,5	4,3	181,3

Із загальної площі не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок і лісосік проектного періоду потребують лісовідновлення 432,7 га.

З усієї площі лісових ділянок, що потребують лісовідновлення, природне поновлення можливе на площі 35,4 га. На всій іншій площі (397,3 га) створення високопродуктивних лісів із господарсько цінних порід можливе лише штучним шляхом (397,3 га). Проектуючи різні способи лісовідновлення, лісовпорядкування приймало до уваги напрямок і успішність ходу природного поновлення в різних типах лісу і різних категоріях лісових ділянок.

Термін відновлювального періоду для ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий для осики та вільхи чорної – 4 роки.

Термін змикання лісових культур і переведення їх у вкриті лісовою рослинністю землі в залежності від групи типів лісу і цільової породи, прийняті для сосни звичайної – 6 років, для дуба звичайного – 7 років.

Створення лісових культур передбачається в наступні терміни: на існуючих зрубках, на згарищах і загиблих насадженнях протягом 2 років; на лісосіках рубок головного користування і суцільних санітарних рубок – в наступний після рубки рік.

У таблиці 1.7 наведено розподіл не вкритих лісовою рослинністю земель (фонд лісовідновлення) і лісосік проектного періоду за видами відтворення. У таблиці 1.8 наведено запроєктовані обсяги лісовідновних заходів на не вкритих лісовою рослинністю землях і лісосіках ревізійного періоду.

Таблиця 1.7 – Розподіл не вкритих лісовою рослинністю земель (фонд лісовідновлення) і лісосік проєктного періоду за видами відтворення (площа, га)

Показники	Лісові ділянки не вкриті лісовою рослинністю			Зруби проєктного періоду		Разом
	згарища, загиблі насадження	зруби	разом	головного користування	інших суцільних рубок	
Усього лісових ділянок, у т. ч.:	11,7	103,7	115,4	222,7	94,6	432,7
Лісові ділянки, на яких забезпечується природне поновлення лісу, із них:	–	0,6	0,6	24,5	10,3	35,4
– хвойними породами	–	–	–	–	–	–
– твердолистяними породами	–	0,6	0,6	–	–	0,6
– м'яколистяними породами	–	–	–	24,5	10,3	34,8
Може бути забезпечено лісовідновлення тільки штучним шляхом	11,7	103,1	114,8	198,2	84,3	397,3

Таблиця 1.8 – Запроєктовані обсяги лісовідновних заходів на не вкритих лісовою рослинністю землях і лісосіках ревізійного періоду (площа, га)

Породи, запроєктовані для відновлення	Категорії земель			Разом
	не вкриті лісовою рослинністю (рідколісся, зруби, згарища, загиблі насадження)	лісосіки проєктного періоду		
		головного користування	інших рубок	
1. Лісові культури				
Сосна звичайна	34,3	16,4	39,3	90,0
Дуб звичайний	80,5	181,8	45,2	307,3
Разом	114,8	198,2	84,3	397,3
2. Природне поновлення				
Дуб звичайний	0,6	–	–	0,6
Вільха чорна	–	16,8	2,7	19,5
Осика	–	7,7	7,6	15,3
Разом	0,6	24,5	10,3	35,4
Усього по філії				
Сосна звичайна	34,3	16,4	39,3	90,0
Дуб звичайний	81,1	181,8	45,0	307,9
Вільха чорна	–	16,8	2,7	19,5
Осика	–	7,7	7,6	15,3
Разом	115,4	222,7	94,6	432,7

Лісорозведення

До фонду лісорозведення лісовпорядкуванням віднесено 8,6 га не вкритих лісовою рослинністю земель (галявини, пустирі, рекультивовані землі), з них створення лісових культур запроєктовано на площі 7,6 га (таблиця 1.9). Технологічні схеми створення лісових культур та фонду лісорозведення наведені в додатках до таксаційних описів.

Таблиця 1.9 – Фонд та проектний обсяг лісорозведення, га

Показники	Усього	Категорії лісових ділянок фонду лісорозведення			
		галявини, пустирі	піски	яри, круті схили, кар'єри, шахтні відвали	інші лісові ділянки
Виявлений фонд лісовпорядкуванням	8,6	8,6	–	–	–
1. Лісові культури					
Сосна звичайна	1,0	1,0	–	–	–
Дуб звичайний	6,6	6,6	–	–	–
Разом	7,6	7,6	–	–	–
2. Природне поновлення					
Сосна звичайна	1,0	1,0	–	–	–
Разом	1,0	1,0	–	–	–
Усього по філії					
Сосна звичайна	2,0	2,0	–	–	–
Дуб звичайний	6,6	6,6	–	–	–
Разом	8,6	8,6	–	–	–

Лісові культури створюють відповідно до проекту лісових культур, лісових плантацій (додаток 4 «Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів»). Типові проекти зі створення лісових культур у переважаючих типах умов місцезростання по філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», що повною мірою відповідають рекомендаціям лісовпорядкування та типам лісових культур для зони Лісостепу, наведено в додатку Ж.

Термін заліснення встановлюється 2 роки.

Крім створення лісових насаджень на ерозійно-небезпечних землях для припинення розмиву ґрунту і росту ярів, необхідне будівництво гідротехнічних споруд: водозатримувальних і водорегулювальних валів і водоскидів. Для цього необхідно провести спеціальні вишукувальні роботи з складанням проекту.

Створення лісових культур шляхом лісовідновлення і лісорозведення рекомендується згідно технологічних схем, приведених в додатках до таксаційних описів. З врахуванням природного поновлення, типу лісорослинних умов, особливостей ділянки в технологічній схемі вказуються способи обробітку ґрунту, спосіб створення, схема змішування порід тощо. Технологічні схеми складені на основі «Типів лісових культур за лісорослинними зонами», ухвалених секцією організації управління лісовим господарством науково-технічної ради Держкомлісгоспу України (протокол № 1 від 18 березня 2010 року). Розподіл запроектованих загальних обсягів лісових культур за технологічними схемами наведено в таблиці 1.10.

Таблиця 1.10 – Розподіл запроектованих загальних обсягів лісових культур за технологічними схемами

Номер технологічної схеми	Не вкриті лісовою рослинністю землі	Лісосіки проектного періоду	Нелісові землі	Разом
6	0,8	–	–	0,8
18	5,0	–	–	5,0
38	–	0,5	–	0,5
40	1,0	–	–	1,0
47	3,4	2,2	–	5,6
52	22,3	35,8	–	58,1
57	–	17,2	–	17,2
87	2,0	–	–	2,0
106	0,8	–	–	0,8
113	3,0	–	–	3,0
176	–	18,2	–	18,2
182	77,5	208,6	–	286,1
202	1,7	–	–	1,7
208	4,9	–	–	4,9
Разом	122,4	282,5	–	404,9

На площі 296,6 га запроектовано створення лісових культур в рекреаційних лісах. Під час створення рекомендується враховувати такі особливості: попереднє планування пішохідних доріжок з врахуванням найбільш інтенсивних напрямів руху населення; створення в певних місцях мальовничо-оформлених груп із дерев і чагарників декоративних форм; залишення невеликих галявин для покращання умов відпочинку; залишення на ділянці окремих дерев і чагарників для підвищення естетичної цінності насаджень, що створюються; створення культур переважно садінням великомірних саджанців.

У незімкнутих культурах останніх років, які мають значний відпад, запроектовано доповнення на загальній площі 473,4 га або 142,0 га при переведенні на суцільні культури.

Увесь обсяг доповнень проєктується виконати в 2022 році.

Доповнення лісових культур, які створюватимуться протягом проектного періоду, повинно проводитись при відпаді більше 15 %, як правило весною наступного року після садіння культур. Середній щорічний обсяг доповнення культур, які створюватимуться, становитиме орієнтовно 24,6 га або 7,4 га при переведенні на суцільні культури. Доповнення культур передбачається проводити дворічними сіянцями вручну під меч Колесова.

За умови виконання запроектованих заходів з відтворення лісів на кінець проектного періоду в категорії не вкритих лісовою рослинністю земель залишиться 24,7 га зрубів проектного періоду, запроектованих під створення лісових культур і 7,3 га зрубів, які знаходяться в стадії природного відновлення.

Реконструкція насаджень

До фонду реконструкції відносяться низькоповнотні молодняки природного і штучного походження з повнотою 0,4, малоцінні молодняки з повнотою 0,5 і вище, що не відповідають типам лісу, які вони займають, і цільовому призначенню, а також незадовільні лісові культури, які підлягають виправленню та чагарники. Загальна площа таких насаджень становить 227,2 га.

Реконструкція малоцінних молодняків лісовпорядкуванням на наступний проектний період **не планується**. Ці насадження виконують захисні, протиерозійні і рекреаційні функції.

Сертифікація лісів

Проект організації і ведення лісового господарства розроблений на засадах сталого розвитку лісового господарства, як це передбачено чинним Лісовим кодексом України (статті 2, 34, 48, 55, 56).

Ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку передбачає поєднання економічних, екологічних та соціальних аспектів лісогосподарської діяльності з метою збереження, невиснажливого використання лісів та підтримування їх багатогранних функцій на довгострокову перспективу.

На період складання звіту ліси філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» не сертифіковані.

Особливо захисні лісові ділянки

У лісовому фонді філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» виділено також 447,3 га особливо захисних лісових ділянок (таблиця 1.11).

Таблиця 1.11 – Відомості щодо площі особливо захисних лісових ділянок

Найменування та ознаки особливо захисних лісових ділянок	Нормативи виділення особливо захисних лісових ділянок	Площа, обчислена за нормативами, гектарів	Місце знаходження особливо захисних лісових ділянок (лісництво, квартал, виділ)
1. Особливо захисні ділянки виділені за нормативами додатку 5 до Порядку			
Лісові ділянки уздовж берегів річок, суднохідних і магістральних каналів, навколо озер та водоймищ (берегозахисні лісові ділянки)	Лісові ділянки шириною 200 метрів, але не більше ширини виділеної смуги лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів і шириною 150 метрів – де смуги лісів не виділено. Уздовж берегів річок	15,3	Васищевське лісництво: кв. 135, вид. 33, 34; Золочівське лісництво: кв. 133, вид. 4; Коломацьке лісництво: кв. 2, вид. 3, 4, 11

Найменування та ознаки особливо захисних лісових ділянок	Нормативи виділення особливо захисних лісових ділянок	Площа, обчислена за нормативами, гектарів	Місце знаходження особливо захисних лісових ділянок (лісництво, квартал, виділ)
	завдовжки понад 1 тис кілометрів і навколо озер, водоймищ площею понад 10 тис. гектарів, а також уздовж суднохідних магістральних каналів ширина берегозахисних лісових ділянок визначається з урахуванням спеціальних обстежень		
Лісові ділянки, що мають спеціальне господарське значення	Лісонасінні, горіхоплідні, плодово-ягідні, медоносні, постійні науково-дослідні та інші, що мають спеціальне господарське значення	173,0	Валківське лісництво: кв. 72, вид. 12,15; Васищевське лісництво: кв. 130, вид. 1, 4, 8, 18; кв. 132 вид. 15; кв. 134 вид. 2, 5, 12; кв. 135 вид. 14, 21; кв. 158 вид. 6; кв.159 вид. 2, 7; Золочівське лісництво: кв. 133, вид. 2; кв.135 вид. 6; Мерчанське лісництво: кв. 125, вид. 14-25; кв. 126, вид. 5-15; Рокитянське лісництво: кв. 22, вид. 8; кв. 57, вид. 6; кв. 61, вид. 5, 6; Коломацьке лісництво: кв. 3, вид. 4; кв. 5, вид. 5-7; кв. 18, вид. 3, 4, 11; кв. 23, вид. 16; кв. 26, вид. 12; кв. 28, вид. 5; кв. 32, вид. 16; кв. 34, вид. 2; кв. 36, вид. 8; кв. 38, вид. 11, 17; кв. 39, вид. 27; кв. 43, вид. 2; кв. 48, вид. 3, 16; кв. 58, вид. 4, 8; кв. 63, вид. 15; кв. 66, вид. 11, 13; кв. 75, вид. 12; кв. 84, вид. 2, 3, 5

Найменування та ознаки особливо захисних лісових ділянок	Нормативи виділення особливо захисних лісових ділянок	Площа, обчислена за нормативами, гектарів	Місце знаходження особливо захисних лісових ділянок (лісництво, квартал, виділ)
Лісові ділянки, що прилягають до забудованих земель	Лісові ділянки шириною 50 метрів у лісах, де дозволяється проведення рубок головного користування, уздовж межі забудованих земель	22,3	Васищевське лісництво: кв. 130, вид. 20; кв. 134, вид. 9; кв. 135, вид. 1, 40; кв. 158, вид. 2, 4; кв. 160, вид. 1-3; Коломацьке лісництво: кв. 22, вид. 3, 5, 6, 10, 12;
Лісові ділянки, що прилягають до залізниць, автомобільних доріг державного значення, державного кордону	Лісові ділянки шириною 50 метрів (у рівнинних лісах) і 100 метрів (у гірських лісах) у лісах, де дозволяється проведення рубок головного користування, уздовж залізниць, автомобільних доріг державного значення і державного кордону	24,7	Васищевське лісництво: кв. 135, вид. 5, 6, 8, 9, 11; Водолазьке лісництво: кв. 11, вид. 11-17, 19, 21; кв. 12, вид. 21-27; Коломацьке лісництво: кв. 24, вид. 6; кв. 25, вид. 3, 5; кв. 26, вид. 10; кв. 27, вид. 14;
2. Лісові ділянки площею до 50 гектарів, що розташовані в межах лісових масивів і мають велику розосередженість, виділені як особливо захисні лісові ділянки за нормативами додатку 3 до Порядку			
Ліси у ярах, балках і річкових долин	Лісові ділянки (смуги лісів) з крутизною схилів 25 і більше градусів, а також розташовані у ярах, на зсувних берегах балок і річкових долинах незалежно від крутизни їх схилів	211,2	Валківське лісництво: кв. 72, вид. 13; кв. 73 вид. 13; Васищевське лісництво: кв. 130, вид. 2, 3, 6, 12, 15; кв. 131 вид. 3, 4, 8; кв. 132 вид. 8; кв. 135 вид. 14, 21; кв. 134 вид. 6, 8; кв. 135 вид. 2, 3, 7, 16, 17, 19, 23, 25, 30; кв. 137 вид. 1, 11-13, Золочівське лісництво: кв. 133, вид. 3, 5, 6, 8-10, 15, 18-23, 26-28; кв. 135 вид. 1, 2, 5, 8-13, 15, 17-23; Рокитянське лісництво: кв. 24, вид. 14; кв. 25, вид. 22; Коломацьке лісництво: кв. 4, вид. 11; кв. 38, вид. 9; кв 68, вид. 1

Найменування та ознаки особливо захисних лісових ділянок	Нормативи виділення особливо захисних лісових ділянок	Площа, обчислена за нормативами, гектарів	Місце знаходження особливо захисних лісових ділянок (лісництво, квартал, виділ)
3. Лісові насадження, що не підлягають рубанню в порядку рубок головного користування			
Лісові ділянки з перевагою порід, що не підлягають рубанню	Інші деревні породи і чагарники (Інструкція про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів)	0,8	Коломацьке лісництво: кв. 61, вид. 7

Клопотання щодо виділення особливо захисних лісових ділянок по філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» представлено в додатку И, а клопотання щодо приведення існуючого поділу лісів у відповідність до Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок по філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» представлено в додатку К.

Гідролісомеліорація

На території філії є 295,3 га надмірно зволжених і заболочених лісових ділянок та 292,7 га нелісових земель (таблиця 1.12). Це вкриті лісовою рослинністю землі в типах лісу з індексом вологості 4–5 – 294,3 га; інші лісові ділянки – 1,0 га, сіножаті – 0,6 га та болота – 292,1 га.

Таблиця 1.12 – Характеристика надмірно зволжених земель (площа, га)

Усього	У тому числі:				
	лісові ділянки			нелісові землі	
	вкриті лісовою рослинністю	не вкриті лісовою рослинністю		сіножаті	болота
зруби		інші землі			
Рекреаційно-оздоровчі ліси					
561,7	294,3	–	1,0	0,6	265,8
Захисні ліси					
26,3	–	–	–	–	26,3
Усього по філії					
588,0	294,3	–	1,0	0,6	292,1

Зважаючи на те що специфічні природні умови заплавних та перезволжених лісів зумовили формування у їхніх межах низки рідкісних оселищ (біотопів), то використовуючи оселищний підхід до охорони біорізноманіття, осушувальні роботи на території філії не плануються.

Технологічні схеми створення лісових культур на осушених землях приведені в додатках до таксаційних описів. Осушені раніше лісові ділянки лісовпорядкуванням віднесені в залежності від намічуваного господарського

використання до різних категорій лісових ділянок (вкритих лісовою рослинністю галявин, сіножатей і тощо).

Насінництво і лісові розсадники

Виходячи з середніх щорічних обсягів лісокультурних робіт, визначено загальну потребу в садивному матеріалі, яка становить 880,8 тис. шт. сіянців. Вона прийнята для розрахунку посівного і шкільного відділень розсадника і потреби в насінні.

Згідно розрахунків, необхідна корисна площа посівного та шкільного відділень розсадника повинна бути 3,5 га. Службова площа (дороги, водоймища, межові канали, загорожі та ін.) прийнята з розрахунку 25 % від корисної площі. Отже, загальна площа розсадника повинна бути 4,4 га. На рік лісовпорядкування загальна площа існуючих розсадників у філії становила 3,8 га. Цієї площі не достатньо для вирощування необхідної кількості садивного матеріалу. Крім розсадників, на території лісництва є теплиці, в яких вирощують сіянці сосни звичайної та дуба звичайного.

Щорічна потреба в насінні становить 1845 кг. З наявних постійних насінних ділянок і плантацій можна заготовити 18810 кг насіння, в тому числі: сосни звичайної – 277 кг, дуба звичайного – 18533 кг.

Для забезпечення лісокультурних робіт високоякісним насінням з цінними спадковими властивостями потрібно створити лісонасінну базу, яка б включала в себе постійні насінні ділянки, закладені у високопродуктивних деревостанах, плюсові насадження і дерева, а також постійні лісонасінні плантації основних деревних порід, створених на селекційній основі. За недостачі насіння певних деревних порід їх можна збирати у кращих в селекційному відношенні насадженнях.

1.5. Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів, викидів, скидів, забруднення води, повітря, ґрунту та надр, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінювання, які виникають у результаті проведення підготовчих робіт

1.5.1. Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів

Згідно із статтею 1 Закону України «Про відходи», відходи – це будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворилися у процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості і не мають подальшого використання за місцем їх утворення

чи виявлення і від яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення.

Стаття 16 Закону України «Про відходи» надає підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності у сфері поводження з відходами право на зберігання відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах відповідно до санітарних норм і правил утримання територій.

Державний класифікатор відходів ДК 005-96 забезпечує інформаційне підтримування у вирішенні широкого кола питань державного управління відходами та ресурсовикористанням на базі системи обліку та звітності, гармонізованої з міжнародними системами, зокрема, у галузі екології, захисту життя та здоров'я населення, безпеки праці, ресурсозбереження, структурної перебудови економіки, сертифікації продукції (послуг) та систем якості.

Об'єктами класифікації у Класифікаторі відходів є відходи, під якими розуміють будь-які речовини та предмети, утворювані у процесі виробництва та життєдіяльності людини, внаслідок техногенних чи природних катастроф, що не мають свого подальшого призначення за місцем утворення і підлягають видаленню чи переробці з метою забезпечення захисту навколишнього середовища і здоров'я людей або з метою повторного їх залучення у господарську діяльність як матеріально-сировинних і енергетичних ресурсів, а також послуги, пов'язані з відходами. Захист навколишнього середовища від забруднення відходами виробництва включає їх збір, накопичення, утилізацію або знешкодження.

Підготовчі роботи не супроводжуються видами впливу на довкілля за жодним фактором впливу, оскільки не потребують використання техніки, матеріалів і сировини. У процесі планованої діяльності будуть утворюватися відходи, характеристика яких у відповідності до Наказу Держстандарту України № 89 від 29.02.1996 «Державний класифікатор України. Класифікатор відходів ДК 005-96» наведена в таблицях 1.13 і 1.14.

Таблиця 1.13 – Характеристика та кількість відходів, що утворюються на підприємстві

№ з/п	Найменування відходів	Код відходів за класифікатором	Клас небезпеки	Найменування суб'єкта господарювання якому передаються відходи	Кількість переданих відходів протягом року, т
1	Відходи комунальні (міські) змішані, у т.ч. сміття з урн	7720.3.1.01	4	КП «КВПВ»	3,375
2	Брухт чорних металів дрібний інший	7710.3.1.08	4	ФОП Петросян С.К.	3,280

№ з/п	Найменування відходів	Код відходів за класифікатором	Клас небезпеки	Найменування суб'єкта господарювання якому передаються відходи	Кількість переданих відходів протягом року, т
3	Шини, зіпсовані перед початком експлуатації, відпрацьовані, пошкоджені чи забруднені під час експлуатації	6000.2.9.03	4	ТОВ «ЕКОВДМ»	2,400
4	Батареї та акумулятори інші зіпсовані або відпрацьовані	7710.3.1.26	1	ТОВ «ЕКОВДМ»	0,135
Разом					9,19

Таблиця 1.14 – Характеристика та кількість відходів, що утворюються на філії внаслідок проведення всього обсягу рубок головного користування (64,42 тис. м³) і суцільних санітарних рубок (149,30 тис. м³)

Група та вид відходів	Кількість відходів, т	
	на 1 тис. м ³ деревини	на весь обсяг заготовленої деревини, т
1. Відходи пов'язані з послугами транспорту		
1.1. Відпрацьовані шини	0,1063	22,718
1.2. Відпрацьовані акумулятори	0,0106	2,265
2. Відходи виробництва деревини		
2.1. Відходи деревини	169,17	36155,012
2.2. Тирса	13,83	2955,748
3. Відходи діяльності установ		
3.1. Комунальні	0,0532	11,370
3.2. Брухт чорних металів	0,2128	45,480
3.3. Люмінісцентні лампи	0,6383	136,417

Поводження з відходами на об'єкті здійснюється згідно вимог закону України «Про відходи».

Збирання, тимчасове зберігання, передача відходів здійснюється згідно існуючих санітарно-епідеміологічних норм.

Тверді побутові відходи, що утворюються внаслідок життєдіяльності персоналу будуть складуватись в спеціально обладнані сміттєзбірники (урни та контейнери) для роздільного збору та накопичення сміття та вивозитись на вторинну переробку на спеціалізовані підприємства або на утилізацію на сміттєзвалище твердих побутових відходів.

Відходи від ремонту техніки утворюються на промайданчиках підрядних організацій. Поводження з утворюваними відходами при проведенні ремонтних робіт техніки буде здійснюватись по прийнятій на філії схемі.

Для розміщення та зберігання промислових відходів передбачено влаштування майданчику, на якому будуть розміщуватись контейнери і тара для накопичення та зберігання виробничих відходів відповідно до їх класу небезпеки та агрегатного стану. Всі виробничі відходи зберігаються на території філії і згодом відправляються в місця утилізації та захоронення згідно укладеного договору із КП «Комплекс з вивозу побутових відходів» (додаток Л).

Перевезення відходів здійснюється відповідно до діючих норм і вимог безпеки при поводженні з відходами, в залежності від класів їх небезпеки.

Комплекс заходів зі збору, тимчасового зберігання, розміщення та утилізації відходів, які виконуються на лісосіках, забезпечує дотримання санітарно-гігієнічних і природоохоронних норм.

Всі служби філії та підрядні організації, що задіяні в поводженні з відходами, дотримуються вимог, зазначених в статті 17 Закону України «Про відходи».

Зберігання відходів здійснюватиметься відповідно до законодавства та санітарних норм. Буде здійснюватися передача відходів на утилізацію спеціалізованому підприємству КП «Комплекс з вивозу побутових відходів», яке має ліцензію на провадження діяльності у сфері поводження з відходами, згідно із укладеним договором (додаток Л).

Враховуючи кількість та клас небезпеки відходів, що утворюються при реалізації планованої діяльності, забезпечення поводження з відходами відповідно до вимог чинного законодавства (за класами небезпеки), забезпечення утилізації відходів, можна зробити висновок що негативний вплив на стан навколишнього природного середовища відходів що утворюються на філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» буде допустимим.

Крім того, на філії застосовують заходи, направлені на зменшення негативного впливу утворених відходів на ґрунтові та земельні ресурси, основними із яких є:

- використання технічно-придатних машин і механізмів із відрегульованою паливною системою, яке унеможливорює втрати паливно-мастильних матеріалів;
- збір відпрацьованих масел у спеціальні ємності;
- заправка техніки лише на автозаправочних станціях;
- влаштування спеціально обладнаних місць для заправки бензопил на лісосіках (наявність абсорбентів у вигляді тирси на випадок розливу);
- інші заходи з недопущення потрапляння відходів у ґрунт.

Прийнята схема поводження з промисловими відходами, що працює на філії, виключає їхнє потрапляння в навколишнє середовище при зберіганні або переміщенні відходів.

1.5.2. Оцінка очікуваних викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря

Потенційними джерелами впливу на навколишнє середовище під час здійснення планованої діяльності в порядку проведення суцільних санітарних рубок є вантажні автомобілі та спецтехніка, трактори, а також механізми (бензопили) негативний вплив від роботи яких полягає у надходженні в атмосферне повітря продуктів спалювання палива: оксид вуглецю, оксиди азоту, вуглеводні граничні, діоксид сірки, сажа та бенз(а)пірен. Вказані джерела впливу на довкілля є неорганізованими та пересувними та будуть проявлятися лише в межах виробничої території. Дані викиди непостійні, нестационарні, неорганізовані та відносяться до короткочасних, з огляду на характер здійснення робіт. За характером впливу викиди неpotужні, і не здійснюють транскордонного впливу.

У відповідності до листа-роз'яснення Мінприроди і податківців (лист ДПАУ № 354/4/17-0214 від 31.07.2008) зазначено, що в міжнародній практиці пересувні джерела – це автомобільні, залізничні, повітряні, морські та річні транспортні засоби, сільськогосподарська, дорожня і будівельна техніка та інші пересувні засоби і установки, які обладнані двигунами внутрішнього згорання і працюють на бензині, дизельному паливі, керосині, стисненому та зрідженому газах, бензогазових і газодизельних сумішах та інших альтернативних видах палива.

Зважаючи на те, що в законодавстві України не визначено поняття «пересувні джерела забруднення» із зазначенням характеристик та ознак його типів, Міндовкілля України вважає, що інші механізми, такі, як газонокосарки, ланцюгові пили та бензопили, можна умовно віднести до пересувних джерел забруднення, зокрема до типу «недорожні транспортні засоби і машини».

Розрахунок викидів здійснюється для типової ділянки роботи технологічного обладнання у кожному лісництві. Звалювання дерев, очищення дерев від сучків і розкрязування деревини здійснюється 2 бензопилами марки *Stihl MS 462 C-M*. Обсяг спожитого палива бензопилами (M_i) розраховується за формулою (т/рік):

$$M_i = G_{в.л.} \times k_m \times n_d \times n_{зм} \times t_{зм} \times 10^{-3}, \quad (1.1)$$

де: $G_{в.л.}$ – норма витрат пального на одиницю робочого часу (фактична характеристика двигуна), 2,32 л/год;

k_m – коефіцієнт переведення з об'ємних одиниць у вагові, 0,85 кг/л;

n_d – кількість робочих днів, 250 днів/рік;

$n_{зм}$ – кількість змін на добу, 1 зміна;

$t_{зм}$ – тривалість різання деревини, 4 год.

Враховуючи особливості технологічного процесу, у кожному із лісництв, де планується проведення планової діяльності, одночасно може працювати 2 бензопили, кожна по 4 години за зміну. Філія «Жовтневе ЛГ» характеризується однозмінним режимом роботи, кожна зміна триває 8 годин. Розрахунок викидів проводиться для технологічного обладнання з максимальною витратою палива на одиницю часу для типової лісосіки (таблиця 1.15).

Таблиця 1.15 – Розрахунок об'єму спожитого палива

Марка бензопили	Кількість	$G_{в.п.}$	k_m	n_d	$n_{зМ}$	$t_{зМ}$	M_i
<i>Stihl MS 462C-M</i>	1	2,32	0,85	250	1	4	1,972
<i>Stihl MS 462C-M</i>	1	2,32	0,85	250	1	4	1,972
Разом	2	–	–	–	–	–	3,944

$$M_{MS\ 462C-M} = 2,32 \times 0,85 \times 250 \times 1 \times 4 \times 10^{-3} = 1,972 \text{ т/рік}$$

Валовий викид i -ї шкідливої речовини в атмосферне повітря (B_i), що надходить від працюючого двигуна бензопили, розраховується за формулою (т/рік):

$$B_i = M_i \times A_i, \quad (1.2)$$

де: A_i – питомі викиди i -ї забруднюючої речовини, т/рік (взяті згідно Наказу Державного комітету статистики України № 452 від 13.11.2008 Про затвердження «Методики розрахунку викидів забруднюючих речовин та парникових газів у повітря від транспортних газів») (таблиця 1.16).

Таблиця 1.16 – Питомі показники i -ї забруднюючої речовини

№ з/п	Забруднююча речовина		Питомий показник викиду, т/рік
	код	назва	
1	337	Оксид вуглецю	0,0362
2	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	0,00308
3	410	Метан	0,000083
4	301	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) в перерахунку на діоксид азоту	0,0314
5	328	Сажа	0,00385
6	11815	Азоту (1) оксид (N2O)	0,000165
7	11812	Вуглецю діоксид	3,138
8	330	Діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки	0,0043
9	703	Бенз(а)пірен	0,00003

Результати розрахунків валових викидів забруднюючих речовин (B_i) від роботи бензопил для типової лісосіки наведено в таблиці 1.17.

Таблиця 1.17 – Валові викиди забруднюючих речовин від роботи бензопил для типової лісосіки філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

№ з/п	Код речовини	Найменування речовини	Валовий викид (B_i), т/рік
Типова лісосіка			
1	337	Оксид вуглецю	0,1428
2	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	0,0122
3	410	Метан	0,0004
4	301	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) в перерахунку на діоксид азоту	0,1238
5	328	Сажа	0,0152
6	11815	Азоту (1) оксид (N ₂ O)	0,0006
7	11812	Вуглецю діоксид	12,3762
8	330	Діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки	0,0170
9	703	Бенз(а)пірен	0,0002

Максимально-разовий викид i -ї шкідливої речовини (Q_i) в атмосферне повітря, що надходить за рахунок працюючого двигуна бензопили розраховується за формулою:

$$Q_i = \frac{B_i \times 10^6}{n_d \times n_{зм} \times t_{зм} \times 3600}, \text{ г/с} \quad (1.3)$$

Результати розрахунків максимально-разових викидів забруднюючих речовин від роботи бензопил для типової лісосіки наведено в таблиці 1.18.

Таблиця 1.18 – Максимально-разові викиди забруднюючих речовин від роботи бензопил для типової лісосіки філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

№ з/п	Код речовини	Найменування речовини	Валовий викид (Q_i), г/с
Типова лісосіка			
1	337	Оксид вуглецю	0,03966
2	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	0,00338
3	410	Метан	0,00012
4	301	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) в перерахунку на діоксид азоту	0,03438
5	328	Сажа	0,00422
6	11815	Азоту (1) оксид (N ₂ O)	0,00016
7	11812	Вуглецю діоксид	3,43784
8	330	Діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки	0,00472
9	703	Бенз(а)пірен	0,00006

Пересувними джерелами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря також є транспортні засоби для трелювання, навантаження і перевезення деревини.

Розрахунок викидів забруднюючих речовин та парникових газів від автотранспорту, який використовується юридичними особами, проведено згідно Наказу Державного комітету статистики України від 13.11.2008 № 452 Про затвердження «Методики розрахунку викидів забруднюючих речовин та парникових газів у повітря від транспортних газів» п. 2. та здійснюється за формулою:

$$V_{jikm} = M_{ikm} \times K_{пвjik} \times K_{тсjik} \quad (1.4)$$

де: V_{jikm} – обсяги викидів j -ї забруднюючої речовини (крім свинцю) від спожитого палива i -го виду k -ю групою автотранспорту m -го суб'єкта господарської діяльності;

M_{ikm} – обсяги спожитого палива i -го виду k -ю групою автотранспорту m -го суб'єкта господарської діяльності;

$K_{пвjik}$ – питомі викиди j -ї забруднюючої речовини (крім свинцю) від використання палива i -го виду k -ю групою автотранспорту;

$K_{тсjik}$ – коефіцієнт впливу технічного стану на питомі викиди j -ї забруднюючої речовини (крім свинцю) від спожитого палива i -го виду k -ю групою автотранспорту.

Усі вказані джерела впливу на довкілля є неорганізованими та пересувними і будуть проявлятися лише в межах виробничої території. Одночасно на лісосіці в роботі може бути задіяно 2 одиниці техніки: 1 трактор (*МТЗ-892*) для трелювання деревини та 1 вантажівка (*ЗІЛ-131*) для навантаження та перевезення продукції на склад (таблиця 1.19).

Таблиця 1.19 – Вихідні дані для розрахунку викидів забруднюючих речовин пересувними джерелами

Марка техніки	Кількість одиниць, шт.	Тип палива	Густина палива, кг/л	Витрата палива, л/рік	Витрата палива, т/рік
Трактори					
<i>МТЗ-892</i>	1	ДП	0,85	4400	3,74
Автомобілі					
<i>ЗІЛ-131</i>	1	ДП	0,85	6250	5,31

Спеціальні автомобілі здійснюють щоденні поїздки протяжністю до 25 км за одну робочу зміну. Кожен вантажний автомобіль щоденно здійснює поїздки протяжністю близько 50 км. Розрахунок викидів автотранспорту здійснюється для вказаних умов (таблиця 1.20–1.22).

Таблиця 1.20 – Питомі викиди забруднюючих речовин від використання палива автотранспортом за вказаних умов (кг/рік)

Група авто (вид палива)	Оксид вуглецю	НМЛОС	Метан	Діоксид азоту	Сажа	Оксид азоту	Вуглецю діоксид	Діоксид сірки	Бенз(а)пірен
Трактори (ДП)	36,2	8,16	0,25	31,4	3,85	0,12	3138	4,3	0,03
Вантажні автомобілі (ДП)	36,2	8,16	0,25	31,4	3,85	0,12	3138	4,3	0,03

Таблиця 1.21 – Коефіцієнт впливу технічного стану автотранспорту на питомі викиди забруднюючих речовин

Група авто (вид палива)	Оксид вуглецю	НМЛОС	Метан	Діоксид азоту	Сажа	Оксид азоту	Вуглецю діоксид	Діоксид сірки	Бенз(а)пірен
Трактори (ДП)	1,5	1	1,4	0,95	1,8	1	1	1	1
Вантажні автомобілі (ДП)	1,5	1	1,4	0,95	1,8	1	1	1	1

Таблиця 1.22 – Розрахунок викидів забруднюючих речовин та парникових газів від автотранспорту (т/рік)

Код речовини		Найменування речовини	Валові викиди, т/рік	Максимально-разовий викид, г/с
МОЗ	ПЗР			
337	6000	Оксид вуглецю	0,4914	0,2184
11000	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	0,0738	0,0328
410	12000	Метан	0,0032	0,0014
301	4001	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) в перерахунку на діоксид азоту	0,2700	0,1200
328	3004	Сажа	0,0627	0,0279
11815	4002	Азоту (1) оксид (N ₂ O)	0,0010	0,0004
11812	7000	Вуглецю діоксид	28,3989	12,6217
330	5001	Діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки	0,0389	0,0173
703	13101	Бенз(а)пірен	0,0003	0,0001

Розрахунок викидів пилу при русі автотранспорту

При русі автомобільного транспорту (перевезенні деревини вантажівками) при взаємодії коліс із автомобільною дорогою відбувається викид пилу.

Одночасно у виробничому процесі в одному лісництві можуть бути задіяні 1 вантажівка та 1 трактор.

Максимально-разовий викид пилу (Q) при русі вантажівки розраховується за формулою:

$$Q = \frac{C_1 \times C_2 \times C_3 \times C_6 \times N \times L \times C_7 \times q_1}{3600} + C_4 \times C_5 \times C_6 \times q_2 \times F_0 \times n, \text{ г/с (1.5)}$$

де: C_1 – коефіцієнт, що враховує середню вантажопідйомність одиниці транспорту, $C_1 = 1$;

C_2 – коефіцієнт, що враховує середню швидкість руху транспорту в кар'єрі, $C_2 = 1$;

C_3 – коефіцієнт, що враховує стан доріг, $C_3 = 1$;

C_6 – коефіцієнт, що враховує вологість поверхневого шару матеріалу, $C_6 = 0,6$;

N – кількість ходок всього транспорту в годину, $N = 3$;

L – середня протяжність однієї ходки, км, $L = 25$;

C_7 – коефіцієнт, що враховує долю пилу, що виноситься в атмосферу, $C_7 = 0,01$;

q_1 – пиловиділення в атмосферу на 1 км пробігу, $q_1 = 1450$;

C_4 – коефіцієнт, що враховує профіль поверхні матеріалу на платформі, $C_4 = 1,3$;

C_5 – коефіцієнт, що враховує швидкість обдуву матеріалу, $C_5 = 1,2$;

q_2 – пиловиділення з одиниці фактичної поверхні матеріалу на платформі, г/м^2 в с, $q_2 = 0,002$;

F_0 – середня площа платформи, $F_0 = 100$;

n – кількість машин, що працюють одночасно, $n = 1$.

Результати розрахунків викидів пилу при русі вантажівки (ЗІЛ-131) наведено в таблиці 1.23.

Таблиця 1.23 – Викиди пилу при русі вантажівки

Найменування речовини	Час роботи вантажівки, год/рік	Величина викиду		
		г/с	кг/год	т/рік
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом (пил)	1000	0,368	1,325	1,325

Максимально-разовий викид пилу (Q) при русі колісного трактору розраховується за формулою 1.5 з такими вихідними даними:

C_1 – коефіцієнт, що враховує середню вантажопідйомність одиниці транспорту, $C_1 = 0,8$;

C_2 – коефіцієнт, що враховує середню швидкість руху транспорту, $C_2 = 0,6$;

C_3 – коефіцієнт, що враховує стан доріг, $C_3 = 1$;

C_6 – коефіцієнт, що враховує вологість поверхневого шару матеріалу, $C_6 = 0,6$;

N – кількість ходок всього транспорту в годину, $N = 4$;

L – середня протяжність однієї ходки, км, $L = 5$;

C_7 – коефіцієнт, що враховує долю пилу, що виноситься в атмосферу, $C_7 = 0,01$;

q_1 – пиловиділення в атмосферу на 1 км пробігу, $q_1 = 1450$;

C_4 – коефіцієнт, що враховує профіль поверхні матеріалу на платформі, $C_4 = 1,3$;

C_5 – коефіцієнт, що враховує швидкість обдуву матеріалу, $C_5 = 1,2$;

q_2 – пиловиділення з одиниці фактичної поверхні матеріалу на платформі, $г/м^2$ в с, $q_2 = 0,002$;

F_0 – середня площа платформи, $F_0 = 40$;

n – кількість машин, що працюють одночасно, $n = 1$.

Результати розрахунків викидів пилу при русі трактору (МТЗ-892) наведено в таблиці 1.24.

Таблиця 1.24 – Викиди пилу при русі трактору

Найменування речовини	Час роботи трактору, год/рік	Величина викиду		
		г/с	кг/год	т/рік
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом (пил)	1000	0,098	0,353	0,353

Розрахунок викидів деревного пилу при розпилювання деревини

Спилювання дерев супроводжуватиметься виділенням в атмосферне повітря деревного пилу. Проаналізувавши розмірні характеристики дерев (діаметр стовбура) до розрахунку прийнято, що на типових ділянках філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» здійснюють рубки в дубовій господарській секції, яка характеризується середнім діаметром стовбура – 40 см.

Згідно даних філії за робочу зміну здійснюється звалювання за допомогою 2 бензопил, протягом 4 годин. Таким чином, для розрахунку загальної кількості деревного пилу (G_n , г/с) прийнято наступну формулу:

$$G_n = 0,108 \times 10^{-4} \times h \times v \times H \times j \times n \times 0,2, \quad (1.6)$$

де: h – товщина розпилу, $h = 6$ мм (технічні характеристики бензопили);

v – подача, $v = 50$ мм/хв. (технічні характеристики бензопили);

H – товщина матеріалу, що обробляється, $H = 400$ мм;

j – щільність матеріалу, що обробляється, $j = 0,65$ кг/м³;

n – кількість бензопил, $n = 2$ шт.;

0,2 – коефіцієнт, що враховує розподіл розмірів частинок з віддаленням від джерела виділення з урахованням гравітаційного осадження.

Результати розрахунків викидів деревного пилу при розпилюванні деревини бензопилами наведено в таблиці 1.25.

Таблиця 1.25 – Результати розрахунку викидів деревного пилу при розпилюванні деревини бензопилами

Найменування речовини	Час роботи трактору, год/рік	Величина викиду		
		г/с	кг/год	т/рік
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	1000	0,337	1,213	1,213

Розрахунок викидів забруднюючих речовин від процесу спалювання порубкових решток

Розрахунок викидів забруднюючих речовин від процесу спалювання порубкових решток проводимо згідно «Збірник показників емісії (питомих викидів) забруднюючих речовин в атмосферне повітря різними виробництвами». Том I. Український науковий центр технічної екології. Донецьк, 2004.

У філії «Жовтневе ЛГ» планована діяльність – це рубки головного користування (суцільні рубки) та суцільні санітарні рубки. Запроектований загальний щорічний обсяг користування лісом від рубок при провадженні планової діяльності становить 21,39 тис. м³ ліквідної деревини.

Прогнозований обсяг утворення порубкових решток від ліквідної деревини в залежності від категорії деревостанів та їх санітарної ліквідності становить від 10 до 18 %. У розрахунки прийнято середній відсоток, що становить 14 %. Не менше 95 % порубкових решток підлягають утилізації. Середній відсоток некондиційних порубкових решток, що не підлягають утилізації та підлягають спалюванню становить не більше 5 % від утвореного загального об'єму порубкових решток.

Розрахунок щорічного обсягу утворення порубкових решток від лісозаготівельних робіт наведено у таблиці 1.26.

Таблиця 1.26 – Щорічний обсяг утворення порубкових решток від лісозаготівельних робіт

Загальний обсяг утворення порубкових решток, (м ³)	2995
Обсяг порубкових решток, що підлягає спалюванню, (м ³)	150
Маса 1 м ³ порубкових решток, кг/м ³	151
Загальна маса порубкових решток, що підлягають спалюванню, кг	22650

Коефіцієнт виділення теплоти при згорянні порубкових решток (деревних відходів) при середній вологості порубкових решток 30 % становить 12,30 мДж/кг.

Розрахунок виділення теплової енергії під час спалювання порубкових решток наведено в таблиці 1.27.

Таблиця 1.27 – Загальний показник виділення тепла при згорянні порубкових решток, гДж/рік

Річний обсяг утворення порубкових решток, кг	Показник емісії згоряння порубкових решток, мДж/кг	Загальний показник виділення тепла (Q) при згорянні порубкових решток, гДж/рік
22650	12,30	278,60

Розрахунок викидів забруднюючих речовин при згорянні порубкових решток наведено в таблиці 1.28.

Таблиця 1.28 – Викиди забруднюючих речовин при згорянні порубкових решток

Забруднююча речовина	Показник емісії, г/гДж	Загальний обсяг викиду, г/с	Загальний обсяг викиду, т/рік
Оксид вуглецю	195	0,0017	0,054
Оксиди азоту у перерахунку на діоксид азоту (діоксид азоту)	200	0,0017	0,055
Неметанові леткі сполуки	45	0,0004	0,012
Метан	5	0,00003	0,001
Азоту (1) оксид (NO) (оксид діазоту)	4	0,00003	0,001
Вуглецю діоксид (вуглекислий газ)	28130	0,2483	7,837
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок	–	0,0025	0,079

Сумарна кількість викидів забруднюючих речовин, які викидаються у атмосферне повітря в процесі планованої діяльності, на типовій лісосіці та їх характеристики наведено в таблиці 1.29.

Таблиця 1.29 – Сумарна кількість викидів забруднюючих речовин, які викидаються у атмосферне повітря в процесі планованої діяльності, на типовій лісосіці по філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

№ з/п	Код речовини	Найменування речовини	Потужність викиду	
			т/рік	г/с
1	337	Оксид вуглецю	0,6882	0,25976
2	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	0,0980	0,03658
3	410	Метан	0,0046	0,00155
4	301	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) в перерахунку на діоксид азоту	0,4488	0,15608
5	328	Сажа	0,0779	0,03212
6	11815	Азоту (1) оксид (N ₂ O)	0,0026	0,00059
7	11812	Вуглецю діоксид	48,6121	16,30784
8	330	Діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки	0,0559	0,02202
9	703	Бенз(а)пірен	0,0005	0,00016
10	2902	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом при русі пересувних джерел	1,678	0,466
11	10293	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом при розпилюванні деревини бензопилами	1,213	0,337
12	2902	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом при спалюванні порубкових решток	0,079	0,0025

Особливості кліматичних умов, які сприяють збільшенню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні.

Під час провадження планованої діяльності викиди парникових газів на типовій лісосіці становитимуть: CO₂ – 48,6121 т/рік, CH₄ – 0,0046 т/рік, N₂O – 0,0026 т/рік.

1.5.3. Оцінка очікуваного впливу на водні ресурси

Господарська діяльність філії спрямована на поступове розширення, використання і відновлення лісових ресурсів, підвищення якісного складу і продуктивності лісів, а також посилення їх водорегулюючих, ґрунтозахисних та рекреаційних функцій.

Під водоохоронно-захисною роллю лісу розуміють весь комплекс його впливу на ланки вологообміну, водні ресурси, режим стоку води та захист ґрунту від ерозії. Її основною складовою є гідрологічна роль, яка формується в результаті регулювання вологи системою «насадження–ґрунт» (водорегулювальні властивості), позитивними наслідками якої є збільшення ресурсів ґрунтових вод (водоохоронна роль) та зменшення схилового стоку води і рівномірна віддача

вологи у руслову мережу (стокорегулювальне значення). З водо- і стокорегулювальною роллю лісу тісно пов'язані його ґрунтозахисні властивості. Основна суть водоохоронно-захисних функцій лісу полягає в запобіганні виникнення схилового стоку води та ерозійно-селевих явищ, регулюванні паводків і примноженні ресурсів ґрунтового живлення рік.

Гідрологічні функції лісу суттєво залежать від складу і віку деревостанів, ґрунтово-кліматичних і геолого-геоморфологічних умов, лісистості водозборів та інших факторів.

Основним видом можливого впливу на водні об'єкти є забруднення водотоків відходами виробництва, поверхневими стічними водами з автомобільних доріг, а також порушення гідрологічного режиму.

Внаслідок лісозаготівельних робіт можлива зміна системи рівня ґрунтових вод в поверхневих шарах ґрунту, що в свою чергу може викликати підвищення рівня ґрунтових вод і перезволоження та заболочення прилеглої території.

Згідно з останніми науковими дослідженнями водорегулюючий вплив лісів проявляється під час малих і середніх паводків. Суцільнолісосічні рубки малими площами, які здійснюються філією, фактично не впливають на піки великих і середніх повеней. Запроектовані заходи не порушують гідродинамічну сітку потоків ґрунтових горизонтів, а тим паче перших від поверхні водоносних горизонтів та підземного стоку і підземного живлення.

При здійсненні планованої діяльності негативний вплив на водні ресурси зведено до мінімуму оскільки використання води при здійсненні планованої діяльності не передбачається.

Основним видом можливого впливу на водні об'єкти є захаращення водостоків порубковими рештками, іншими відходами виробництва та сміттям. Однак застосована філією технологія ведення діяльності унеможливорює потрапляння порубкових решток та інших видів відходів у водотоки.

При проведенні робіт на лісосіках негативний вплив на водні об'єкти відсутній, забруднення та засмічення водних ресурсів не відбувається, не відбувається виснаження водних ресурсів або погіршення якості вод, надходження у водне середовище забруднюючих речовин не відбувається; порушення гідродинамічного режиму поверхневих та підземних вод не відбувається; вплив на гідрологічний та гідрохімічний стан поверхневих водойм відсутній.

Другим наслідком підвищення рівня ґрунтових вод є зміни в біоценозі (склад флори і фауни). При лісозаготівельних роботах негативний вплив на водні ресурси зведено до мінімуму внаслідок дії чинного законодавства щодо заборони проведення рубок головного користування поблизу водних об'єктів, тому в лісових ділянках виділені смуги лісів уздовж берегів річок, навколо озер,

водоймищ та інших водних об'єктів з категорії експлуатаційних лісів та віднесені до категорії захисних лісів за нормативами згідно з постановою «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (постанова КМ України від 16.05.2007 № 733).

З метою недопущення забруднення, замулення і виснаження водних об'єктів, а також збереження ареалів рослинного і тваринного світу, на територіях, прилеглих до цих водних об'єктів, виділені особливо захисні лісові ділянки. Рубки головного користування на даних ділянках заборонені і не проводяться.

Характеристику рік та водоймищ, що розташовані на території філії, наведено в таблиці 1.30.

Таблиця 1.30 – Характеристика рік та водоймищ на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Найменування рік та водоймищ	Куди впадає ріка	Загальна протяжність, км; площа водоймищ, га	Ширина лісових смуг вздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ, м	
			згідно нормативів	фактична
р. Уда	р. Сіверський Донець	164	400	400
р. Мерла	р. Ворскла	116	400	400
р. Коломак	р. Ворскла	102	400	400
р. Лопань	р. Уди	96	300	300
р. Мож	р. Сіверський Донець	74	300	300
р. Харків	р. Лопань	71	300	300
р. Мерчик	р. Мерла	43	150	150
р. Вільхуватка	р. Мож	34	150	150
р. Мерефа	р. Мож	28	150	150

Ліси уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів не виділялись, у зв'язку з тим, що на цій території виділені категорії, які мають більш жорсткий режим використання лісового фонду.

У відповідності до вимог наказу Державного комітету лісового господарства України від 23.12.2009 № 364 «Про затвердження Правил рубок головного користування», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 січня 2010 року за № 85/17380, в разі проведення у деревостанах, що віднесені до захисних смуг лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів суцільних рубок будуть призначатися лише вузьколісосічні рубки.

На беззаплавних річках або ділянках річок, що не мають чітко вираженої заплави, ширина лісових ділянок (смуг лісів) визначається за нормативами від урізу води (у меженний період), а якщо русло річки розчленоване на протоки - від

берега зовнішньої протоки. У разі коли русло річки розділене на протоки, що охоплюють високо підняті міжріччя шириною понад 1 кілометр, ширина лісових ділянок (смуг лісів) на берегах кожної протоки визначається так само, як і для решти частини русла такої річки. Уздовж річок з чітко вираженою заплавою ширина лісових ділянок (смуг лісів) збільшується на ширину безлісної заплави.

Лісові ділянки (смуги лісів) уздовж берегів у верхів'ї річки виділяються радіусом, що дорівнює ширині смуги, яка визначається уздовж берегів такої річки. Ширина лісових ділянок (смуг лісів) навколо озер та водоймищ визначається від урізу води, що відповідає нормальному підпертому рівню водойми і дорівнює ширині виділених смуг уздовж річок, які впадають до них або витікають з них.

Якщо до озера чи водоймища впадають або витікають з них кілька річок, ширина лісових ділянок (смуг лісів) встановлюється така сама, як у річки, що має найбільшу ширину. У районах, які зазнають впливу ерозійних процесів, уздовж річок, що мають велике значення для розвитку рибного господарства, збереження та захисту нерестовищ цінних видів риб, ширина лісових ділянок (смуг лісів) встановлюється з урахуванням результатів спеціальних обстежень.

Лісові ділянки (смуги лісів) виділяються уздовж річок завдовжки 10 і більше кілометрів у гірських умовах, 25 і більше кілометрів у рівнинних умовах, а також навколо озер та водоймищ, що мають площу 100 і більше гектарів.

Уздовж берегів річок завдовжки менш як 10 і 25 кілометрів, а також навколо озер і водоймищ площею від 5 до 99 гектарів виділяються берегозахисні лісові ділянки (смуги лісів), ширина яких визначається згідно з нормативами виділення особливо захисних лісових ділянок.

Для попередження негативного впливу рубок під час провадження планованої діяльності:

- забороняється прокладення трельовальних волоків на відстані ближче ніж 20 метрів від постійних водотоків, у місцях витоків річок та навколо них;
- у деревостанах, що віднесені до захисних смуг лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів рубок будуть призначатися лише вузьколісосічні рубки;
- постійно (протягом року) будуть проводитись роботи з очищення русел водотоків та водних об'єктів від порубкових решток;
- постійно (протягом року) будуть проводитись роботи з очищення прибережних захисних смуг водних об'єктів від повалених дерев та порубкових решток.

Природний потенціал самоочищення поверхневих вод території планованої діяльності характеризується як низький (від 0,05 до 0,1) та дуже низький (менше 0,05). Карту-схему стійкості поверхневих вод України представлено на рис. 1.3.

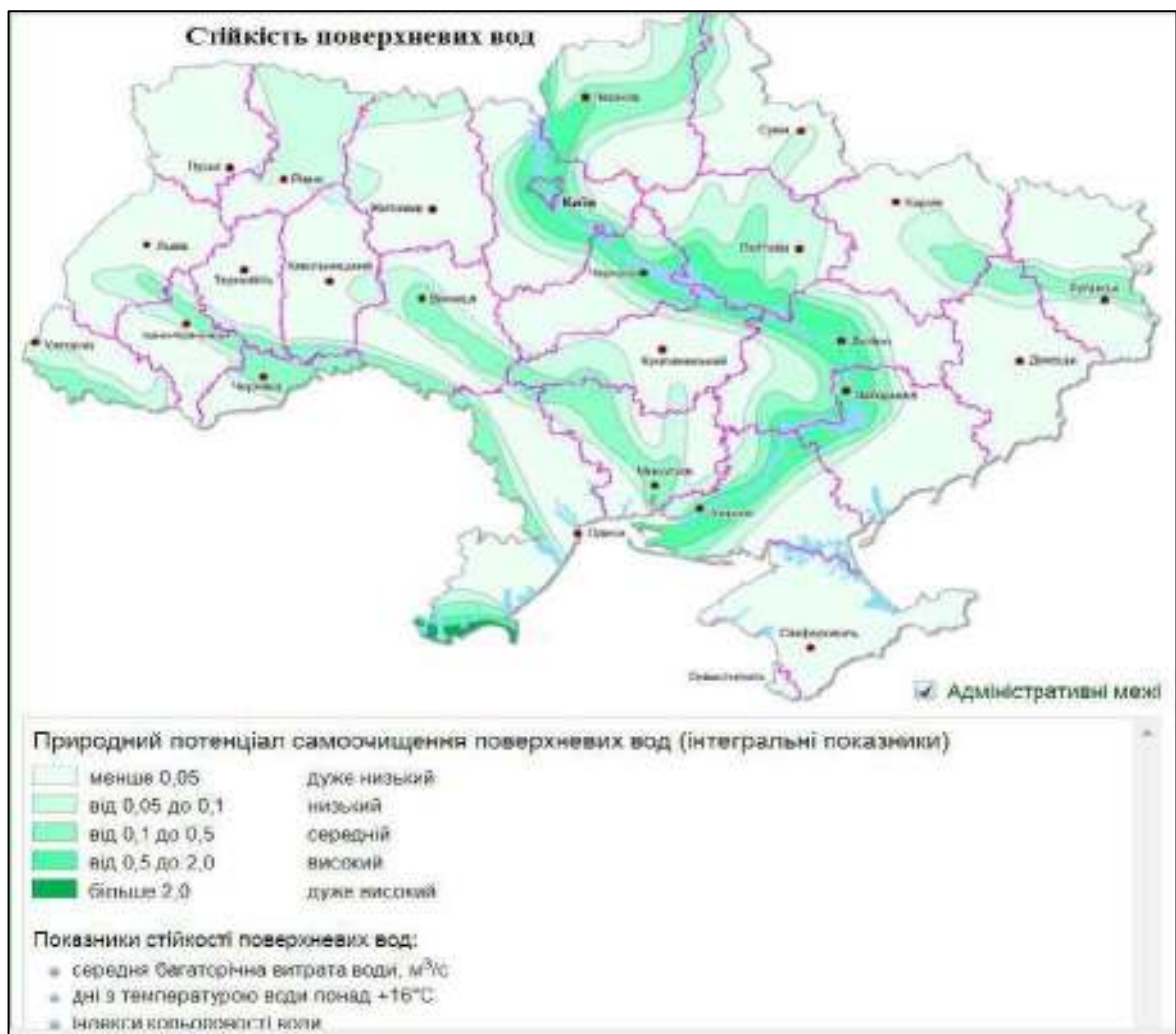

Рисунок 1.3 – Карта-схема стійкості поверхневих вод України

Враховуючи зазначене, при дотриманні вимог чинного природоохоронного законодавства, вплив планованої діяльності на водні об'єкти характеризується як допустимий.

Водопостачання працівників всіх лісництв філії здійснюється привозною водою питної якості зі свердловин, що знаходяться в м. Золочів (вул. Разіна, 11) – свердловина 1, м. Мерефа (вул. Лесі Українки) – свердловина 2 та с. Васищево – свердловина 4. Територія планованої діяльності не каналізована, мережі централізованого водовідведення відсутні. Для санітарно-гігієнічних та виробничих потреб використовується також вода зі свердловин 1, 2 і 4. Ліміт забору не повинен перевищувати 3,5–4,5 м³/год (додаток М).

Санітарне обслуговування персоналу здійснюється в адміністративних корпусах контори. Для потреб працівників в конторі підприємства облаштовані вбиральні з водонепроникним вигребом. Рідкі відходи по мірі накопичення вивозяться спецавтотранспортом для подальшого поводження з ними. Таким чином, забруднення води промисловими та господарського-побутовими скидами не відбувається.

1.5.4. Оцінка очікуваного впливу на ґрунти та надра

При проведенні рубок головного користування, рубок формування і оздоровлення лісів та на лісовідновних роботах при певних операціях технологічного процесу: виникає ризик ущільнення ґрунту транспортними засобами.

На лісосіках суцільних рубок після їх проведення можуть різко змінюватись фізичні властивості ґрунту. Механічні пошкодження ґрунту пов'язані з роботою транспорту. Механічні порушення ґрунтового покриву полягають у переущільненні шару ґрунту. Ущільнення ґрунту відбувається внаслідок надмірного тиску на ґрунт ходовими системами транспортних засобів та іншої техніки. Щільний ґрунт у сухому стані чинить суттєвий опір розвитку кореневої системи рослин, погано фільтрує воду, для обробки потребує додаткових витрат. Змішування ґрунту верхніх горизонтів може призвести до зменшення запасу гумусу у кореневмісному шарі.

У зв'язку із застосуванням на лісосіці колісної техніки (*МТЗ-892* і *ЗІЛ-131*), маса яких не перевищує 10 т (4 250 кг – для *МТЗ-892* і 6 400 кг – для *ЗІЛ-131*), ризик ущільнення ґрунту вважається незначним.

При значній зволоженості ґрунтів виникає деградація ґрунтів, процес руйнування ґрунтів під впливом тимчасових водних потоків призводить до водної ерозії ґрунтів. Тимчасові водні потоки виникають при затопленні лісів паводковими або зливовими водами.

Враховуючи зазначене, з метою запобігання та зменшення негативного впливу на ґрунти при реалізації планованої діяльності, будуть проводитись наступні заходи:

- під час заготівлі деревини застосовуватимуться технології, машини і механізми, що забезпечують найменше пошкодження ґрунтів;
- для попередження виникнення ерозійних процесів в ґрунтах, місця проїзду агрегатних лісових машин укладатимуться порубковими рештками (сучки, гілля, верхівки дерев, інші відходи, не віднесені до ліквіду з крони);
- після закінчення лісозаготівель приводять лісові ділянки будуть приводитися у стан, придатний для використання за призначенням, у разі потреби здійснюватимуться протиерозійні заходи (влаштування фашин і плетених загорож, земляних валів, водовідводів, вирівнювання заглиблень на волоках), ремонтуватимуться пошкоджені під'їзні дороги;
- для попередження створення заторів та наступного підтоплення паводковими водами лісу, після закінчення лісозаготівель проводитимуться очищення русел водотоків від порубкових решток;
- земляні вали і водовідводи на волоках будуть розміщуватися через 40 метрів.

Стійкість ґрунтів до забруднення відходами промислових підприємств, тваринницьких комплексів, ферм, мінеральними й органічними добривами, пестицидами (%) наведено на рисунку 1.4. Ґрунти на території планованої діяльності характеризуються як сильнотійкі (більше 70,0 %).

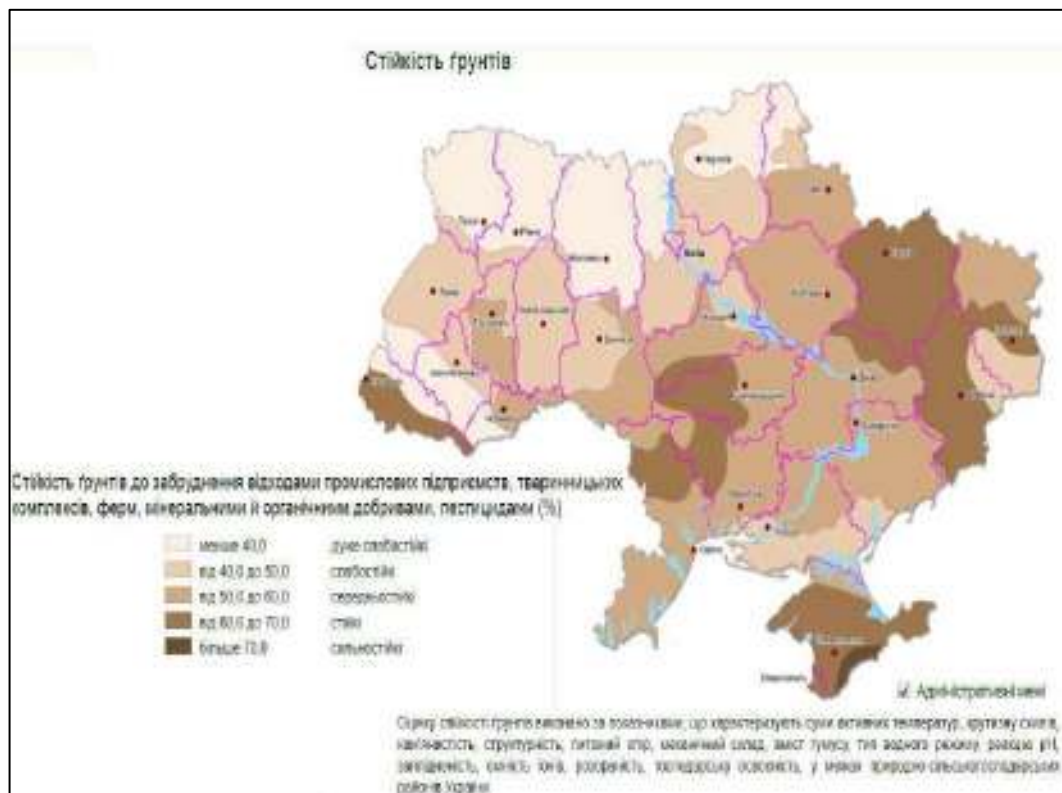

Рисунок 1.4 – Стійкість ґрунтів до забруднення відходами, %

Крім того, можливе незначне забруднення ґрунту паливно-мастильними матеріалами (ПММ). Для унеможливлення цього вимагається, щоб ПММ зберігались у спеціальних ящиках, заправка бензопил відбувалась у спеціально обладнаних місцях на покритті, яке унеможливує проникнення через нього ПММ у ґрунт.

Техніка, що працює у лісі, не повинна мати протікань масла та пального. Якщо таке протікання трапляється, його слід зібрати за допомогою абсорбенту (тирса), мішок з якою має бути на кожній одиниці техніки, яка працює в лісі. Використаний абсорбент збирається і вивозиться з лісової території та утилізується в екологічно безпечний спосіб.

Під час проведення господарських робіт механізованим способом, можливе забруднення ґрунту та підґрунтя через потенційний витік і вилиття ПММ з обладнання чи транспортних засобів. Проте, такий потенційний вплив на ґрунт буде локальним і незначним.

Для попередження негативного впливу на ґрунти, планована діяльність буде виконуватися з урахуванням вимог Закону України «Про охорону земель». З врахуванням зазначеного, за умови виконання вимог чинного законодавства та

спеціальних заходів, вплив на ґрунти при проведенні планованої діяльності буде допустимим.

На території планованої діяльності або у зоні її впливу не проявляються небезпечні геологічні процеси та явища – зсуви, обвали, селі, ерозія ґрунтів і підстилаючих порід, інші екзогенні або ендегенні процеси, глибина та масштаби яких можуть зачепити розташовані під ґрунтовим покривом гірські породи, ґрунтові та інші підземні води.

З врахуванням зазначеного, за умови виконання вимог чинного законодавства та спеціальних заходів – вплив на ґрунти при реалізації планованої діяльності буде допустимим. ***Отже, прямого забруднення ґрунтів та надр не відбувається.***

1.5.5. Оцінка впливу на геологічне середовище та ландшафт

Рельєф Харківської області є хвилястою рівниною з легким нахилом в південно-західному (до басейну Дніпра) і в південно-східному (до басейну Дону) напрямках. У північно-східну частину області заходить Середньоросійська височина, в південну – відроги Донецького кряжа. Вплив природних геоморфологічних процесів на зміну сучасного рельєфу незначний. Подекуди мають місце просадкові та ерозійні процеси.

Ландшафт області – дуже розчленовані лесові височини з чорноземами типовими малогумусними, сірими лісовими ґрунтами, дібровами, балками і ярами, на схилах яких відслонюються крейдові породи. Домінують вододільні хвилясті місцевості з чорноземами потужними середньогумусними. Вони поширені на межиріччях Сіверський Донець Уди, Лопань, Харків. Їхні праві круті схили розчленовані балками та ярами. Значно поширені схилі місцевості зі слабо- і середньоеродованими темно-сірими ґрунтами і чорноземами опідзоленими. У південній частині області сформувалися місцевості вододільних і терасових рівнин з чорноземами типовими середньогумусними. Це надає ландшафтам рис перехідних від північно-лісостепових до степових. Схилі місцевості утворюються урочищами з широколистяними лісами на темно-сірих лісових ґрунтах, балок з чагарниковою та різнотравно-лучностеповою рослинністю. На схилах утворилися зсувні цирки, діючі яри; крупні схили майже не мають рослинного покриву, в них відслонюються крейдові породи.

Планована діяльність не передбачає зміни ландшафту території. На підставі комплексу передбачених заходів виключається вплив на основні елементи геологічної, структурно-технічної будови та зміни існуючих ендегенних і екзогенних явищ природного й техногенного походження. Не прогноуються критичні зсувні та селеві явища.

Крім того, філія «Жовтневе лісове господарство» буде дотримуватись вимог та положень визначених Європейською ландшафтною конвенцією та Всеєвропейською стратегією збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.

1.5.6. Оцінка за видами та кількістю шумового та вібраційного забруднення

Шумове забруднення – перевищення природного рівня шуму і ненормована зміна звукових характеристик на робочих місцях, у населених пунктах та інших місцях внаслідок роботи, промислових пристроїв, транспорту, поведінки людей тощо.

Вібраційне забруднення – це перевищення природного рівня механічних коливань поверхонь, на яких знаходяться робочі місця працівників або місця проживання чи відпочинку населення.

Основними джерелами шуму при проведенні планової діяльності будуть робота техніки та автотранспорту. Розрахунок шумового впливу проводився на межі санітарно-захисної зони (СЗЗ) одного лісництва, для інших буде аналогічним. Обладнання справне та працює відповідно до технічного паспорту. Шумові та вібраційні характеристики знаходяться у межах встановлених заводськими випробуваннями.

Розрахунок здійснювався на підставі характеристик технологічного обладнання з урахуванням рівнів шуму, що утворюється від вищезгаданих джерел.

Сумарний максимально можливий рівень шуму ($L_{шум}$) розраховується за формулою та становить:

$$L_{шум} = 10 \lg \sum N_i 10^{0,1L_i}, \quad (1.7)$$

де: $L_{шум}$ – рівень шуму від будівельних машин та автотранспорту на філії, дБА;

N_i – кількість обладнання

при: $L_{бен.} = 100$ дБА – рівень шуму від бензопил (паспортні дані);

$N_{екск} = 2$ од. – кількість бензопил;

$L_B = 90$ дБА – рівень шуму від вантажних автомобілів (паспортні дані);

$N_B = 1$ од. – кількість вантажних автомобілів;

$L_T = 75$ дБА – рівень шуму від тракторів (паспортні дані);

$N_T = 2$ од. – кількість тракторів.

Розрахунки:

$$L_{\text{шум}} = 10\lg(2 \times 10^{0,1 \cdot 65} + 1 \times 10^{0,1 \cdot 90} + 1 \times 10^{0,1 \cdot 75}) = 90,162 \text{ дБА.}$$

Максимально можливий рівень шуму на межі СЗЗ розраховується за формулою та становить:

$$L_r = L_{\text{шум}} - 10\lg\Omega - 20\lg R, \quad (1.8)$$

де: $R = 100$ м – санітарно-захисна зона;

Ω – зниження рівня шуму за рахунок його кругової геометрії розповсюдження розраховується за формулою та становить:

$$\Omega = 2\pi, \quad (1.8)$$

Розрахунки:

$$L_r = 90,162 - 10\lg 2 \times 3,14 - 20\lg 100 = 42,182 \text{ дБА.}$$

Розрахунки проведено для умов: одночасна робота всіх одиниць техніки, а саме: 2 бензопил, 1 трактору та 1 вантажного автомобіля.

Фактичний рівень шуму на межі СЗЗ – 100 м буде нижчим, ніж розрахунковий рівень, у зв'язку з порушенням вище наведених ідеальних умов розрахунків.

У відповідності до норм допустимий рівень шуму для житлової забудови складає 55 дБА вдень, та 45 дБА вночі.

Отже, рівень шуму не перевищує нормативні значення для населених пунктів. Очікуваний рівень шуму від роботи всіх одиниць техніки на лісосіці під час робіт на відстані 100 м є нижчим допустимого значення.

Заходи щодо запобігання інтенсивного шумоутворення та ізоляції джерела шуму здійснюються безпосередньо на об'єкті планової діяльності.

Будуть застосовані наступні заходи боротьби є шумом та вібрацією: всі механізми будуть утримуватися в справному стані. Їх шумові та вібраційні характеристики відповідатимуть технічним характеристикам; постійний контакт з вібруючими поверхнями виключається; з метою профілактики шкідливого впливу вібрації працюючі будуть забезпечені засобами індивідуального захисту (взуття, рукавиці та ін.); буде проводитись комплекс лікувально-профілактичних заходів, а саме – режим праці, вітамінізація; до роботи допускаються особи не молодше 18 років, які пройшли попередній медичний огляд, мають відповідну кваліфікацію, склали технічний мінімум з правил охорони праці та ознайомлені з характером впливу вібрації та шуму на організм.

Шуми, які виникають під час проведення лісогосподарських заходів є фактором неспокою під час появи потомства у тварин, тому в місцях гніздування

птахів і проживання тварин та біля них з 01 квітня по 15 червня створюються зони «сезону тиші», де в цей період заходи не проводяться.

Під час провадження планованої діяльності джерелами вібраційного забруднення та шкідливим виробничими факторами буде транспортна та транспортно-технологічна вібрація.

Транспортна вібрація діє на людину на робочих місцях самохідних та причіпних машин, транспортних засобів під час руху по місцевості і дорогах.

Транспортно-технологічна вібрація діє на людину на робочих місцях машин з обмеженою рухливістю та таких, що рухаються тільки по спеціально підготовленим поверхням промислових майданчиків.

У відповідності до вимог Державних санітарних норм виробничої загальної та локальної вібрації (ДСН 3.3.6. 039-99) під час провадження планованої діяльності буде проводитись гігієнічна оцінка вібрації, яка діє на людину у виробничих умовах за допомогою таких методів:

- частотного (спектральною) аналізу її параметрів;
- інтегральної оцінки по спектру частот параметрів, що всмоктуються;
- дози вібрації.

Вібрація в даних випадках класифікується як загальна, яка передається через опорні поверхні на тіло сидячої людини, і підрозділяється на категорії:

1 категорія – транспортна вібрація, що діє на людину на робочому місці під час руху автомобілів та тракторів;

2 категорія – транспортно-технологічна вібрація, що діє на людину на робочому місці автомобілів та тракторів;

3 категорія – технологічна вібрація, що діє на робочому місці працівника, який працює з бензопилою.

За часовими характеристиками вібрація робочих місць відноситься до непостійної, переривчастої, що утворюється під час роботи обладнання.

Загальна вібрація розповсюджується на все тіло від вібрації поверхні, на якій знаходиться працюючий (підлога, сидіння, та ін.), та в першу чергу впливає на черевну порожнину і внутрішні органи. Це пояснюється низькою щільністю діафрагми, наповненістю легенів повітрям та рухливістю черевної стінки.

Під впливом вібрації у ряді випадків може статися явище резонансу, коли амплітуда коливань окремих частин чи органів тіла збільшується у декілька разів у порівнянні з амплітудою вібрації того чи іншого зовнішнього джерела. Для сидячого резонансна частота знаходиться у межах 4–6 Гц, а для стоячого на вібруючій поверхні є два резонансні піка – на частотах 5–7 і 17–25 Гц. Явища резонансу для тканин голови наступають в області 20 – 30 Гц (у цьому діапазоні частот амплітуда коливань голови може перевищувати амплітуду коливань плечей у 3 рази).

Основними організаційно-технічними заходами з метою зниження рівнів вібрації на робочих місцях передбачається постійний контроль вібраційних характеристик при експлуатації обладнання з метою їх відповідності паспортним або нормованим, а також своєчасне проведення планового й попереджувального ремонту обладнання з обов'язковим післяремонтним контролем вібраційних характеристик. До роботи повинно допускатися тільки справне обладнання, що відповідає вимогам санітарних норм вібрації робочих місць.

Для зменшення рівня вібрації працюючими у якості засобів індивідуального захисту передбачається використання: спеціального взуття на масивній гумовій підошві, рукавиць, вкладишів і прокладок, виготовлених з пружньо-демпферуючих матеріалів. При виконанні зазначених вище заходів досягаються нормовані рівні виробничої вібрації.

Вібрація, яка виникає під час роботи автомобілів, тракторів та бензопил може передаватися через ґрунт на будівлі і споруди, розташовані в безпосередній близькості, однак, враховуючи обмежену відстань передачі коливань (не перевищує 10 м), а також відсутність будівель з постійним або тимчасовим перебуванням людей в зоні проведення робіт, вібраційний вплив не спостерігатиметься.

1.5.7. Оцінка за видами та кількістю електромагнітного, радіаційного, світлового та теплового забруднення

Теплове забруднення – тип фізичного (частіше антропогенного) забруднення довкілля, що характеризується підвищенням температури вище природного рівня. Потенційними джерелами теплового впливу можуть бути об'єкти з високотемпературними викидами. ***Планована діяльність не призведе до теплового забруднення навколишнього природного середовища через відсутність потужних джерел теплового випромінювання.*** Мінімальний вплив теплового забруднення можливий при короткочасному спалюванні порубкових решток після проведення лісосічних робіт, але філія буде мінімізувати спалювання порубкових рештків.

Світлове забруднення пов'язане з порушенням природного освітлення місцевості в результаті дії штучних джерел світла, що призводить до появи аномалій у житті тварин і розвитку рослин. Робота на лісосіках виконується в денний час доби, таким чином освітлення не застосовується. ***Планована діяльність не призведе до світлового забруднення навколишнього природного середовища.***

Транскордонний вплив при проведенні планованої діяльності не передбачається.

Радіаційне забруднення.

В процесі провадження планованої діяльності **не передбачається утворення джерел радіаційного забруднення та випромінення.**

По даним екологічного паспорту області (2018-2022), функції державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки на території Харківської, Полтавської та Сумської областей здійснює Східна інспекція з ядерної та радіаційної безпеки Державної інспекції ядерного регулювання України (далі – Східна інспекція Держатомрегулювання). Діяльність Східної інспекції Держатомрегулювання спрямована на підвищення ядерної та радіаційної безпеки, запобіганню радіаційних аварій та випадків ядерного тероризму на підконтрольній території. Реєстраційний центр Державного реєстру ДІВ (джерела іонізуючого випромінювання) та доз (м. Харків). Постійно забезпечує повноцінний контроль за місцезнаходженням та переміщенням ДІВ у країні. В цілому суттєвих змін рівня потужності експозиційної дози гамма-випромінювання у повітрі на території Харківської області не спостерігається. Згідно з екологічним паспортом області за інформацією на території, підконтрольній Східній інспекції Держатомрегулювання, випадків виявлення ДІВ у незаконному обігу та інших подій, пов'язаних з втратою контролю над ДІВ, не було. Радіаційних аварій не було.

Стан радіаційної безпеки в Харківській області зумовлений наявністю підприємств, організацій та установ, що використовують радіаційно-небезпечні технології і речовини, а також їх впливом на обслуговуючий персонал, населення та навколишнє природне середовище і є задовільний. (Екологічний паспорт Харківської області, 2023).

Згідно онлайн-карти, яка була створена Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів разом із ГО SaveDnipro по актуальним даним радіаційного фону в Україні (<https://www.saveecobot.com/radiation-maps>), картам радіоактивного забруднення (Електронна версія Національного атласу України (ЕЛНАУ), <http://wdc.org.ua/atlas/1050000.html>), концентрація радіоактивних речовин в атмосферному повітрі населених пунктів у червні 2023 році 89-91 нЗв/годину.

Електромагнітне забруднення. Планована діяльність не відноситься до підприємств з технологічними процесами, які є джерелами статичної електрики, електромагнітних та іонізуючих випромінювань, інших шкідливих факторів які визначені ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів», **тому планована діяльність не призведе до випромінення та забруднення навколишнього природного середовища.**

1.5.8. Ризики для здоров'я людей, об'єктів культурної спадщини та довкілля, у тому числі через можливість виникнення надзвичайних ситуацій та інші ризики

Ризики для здоров'я людей в процесі проведення робіт із заготівлі деревини та заходи пом'якшення їхнього впливу наведені в таблиці 1.31.

Таблиця 1.31 — ризики для здоров'я людей в процесі проведення планованої діяльності

Назва лісогосподарського заходу	Фактори довкілля, соціальні	Потенційні негативні впливи	Опис заходів з пом'якшення впливу	Назва документів моніторингу	Оцінка впливу
Заготівля деревини на всіх видах рубок (валка дерев, трелювання навантажувача та вивезення)	Екологічні фактори довкілля аналогічні наведеним в попередніх господарських заходах				
	Ризик для життя і здоров'я людини	Наявність небезпечних дерев в 50 м зоні навколо лісосік. Порухнення Правил ОП	Планування заходів щодо приземлення небезпечних дерев в захисній зоні. Контроль за дотриманням Правил ОП	Лісорубні квитки (рубка небезпечних дерев). акти перевірки. журнал оперативного контролю	Незначний
	Безпека та охорона здоров'я	Професійні ризики нещасних випадків	План охорони здоров'я та безпеки праці. Контроль за його дотриманням	Звіти по охороні праці	Значний

Ризики затоплення

Лісові землі, постійним користувачем яких є філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» не схильні до затоплення. По результатах моніторингу, за останні десять років затоплення лісових територій не відбувалось. Таким чином ризик затоплення вважається малоімовірним в процесі провадження планованої діяльності.

Ризики лісових пожеж

Територія характеризується 2,65 класом пожежної небезпеки, що зумовлено значною питомою вагою листяних порід. Територія лісгоспу за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними відноситься до наземної охорони лісів.

Дослідження здійснювалися у рамках поточної теми УкрНДЦЛГА № 6 у насадженнях філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», де ліси перебувають під значним антропогенним тиском. В рамках теми опублікована наукова стаття (Сидоренко С.Г., Мельник Є.Є., Боцула О.І., Коваль І.М., Ворон В.П., Сидоренко С.В. і Гуржій, Р.В. 2023. Удосконалення методики оцінювання природної пожежної небезпеки ділянок лісового фонду на основі ризиків орієнтованого підходу. *Агроекологічний журнал*, (2), pp.74–82). На першому етапі досліджень використано базу даних лісових пожеж ДП «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» за період 2001–2022 роки, яку було прив'язано до кварталної сітки філії. Окремо розраховувалися показники горимості (за площею (фактична горимість) та кількістю випадків пожеж (щільність лісових пожеж) для окремих кварталів, груп класів КППН та території лісництв. Щільність лісових пожеж ($R_{dens.}$) розраховували за формулою.

$$R_{dens.} = \frac{1000 \sum_{i=1}^n N_i}{n \times F_{for.area}}$$

де $R_{dens.}$ — середньорічна щільність пожеж на 1 000 га площі лісів, кількість випадків/ роки/1000 га;

N_i — щорічна кількість лісових пожеж, кількість випадків/роки;

n — кількість років за період дослідження (не менше ніж 10 років);

$F_{for.area}$ — загальна площа лісів регіону дослідження, га.

Фактичну горимість лісів за площею ($R_{f.comb}$) розраховували за формулою

$$R_{f.comb} = \frac{1000 \sum_{i=1}^n F_{burnt.area}}{n \times F_{for.area}}$$

де $R_{f.comb}$ — середньорічне значення фактичної горимості лісів на 1000 га, га/роки/ 1000 га;

$F_{burnt.area}$ — щорічна площа лісових пожеж, га/роки; n — кількість років за період дослідження (не менше ніж 10 років);

$F_{for.area}$ — загальна площа лісів регіону дослідження, га.

Для врахування ризиків, пов'язаних із виникненням пожеж поза лісами і поширення їх углиб масивів, проведено розрахунок кількості пожеж у 500-метровому буфері навколо лісових масивів та урочищ досліджуваних лісництв. Буфери та інший картографічний матеріал побудовано за допомогою програмного забезпечення Qgis. Дані щодо кількості пожеж у буферах отримано з використанням даних ДЗЗ (продукт MODIS, завантажені з ресурсу FIRMS). Після цього у Qgis виділено термальні аномалії, які просторово розміщуються у буферах.

Обрано три лісництва: Васищівське, Бабаївське, Мерефянське, які мають у складі значну частку хвойних лісів, близький середньозважений КППН (Васищівське — 2,82 Бабаївське — 2,68, Мерефянське — 2,48).

За результатами роботи алгоритму Kernel Density виявлено основні центри горимості і щільність на території ДП «Жовтневого ЛГ» та розподілено територію підприємства на класи за ймовірністю виникнення пожеж (рис. 1.5). Так, найбільша кількість пожеж виникає на території лісництв, що знаходять у безпосередній близькості до м. Харкова.

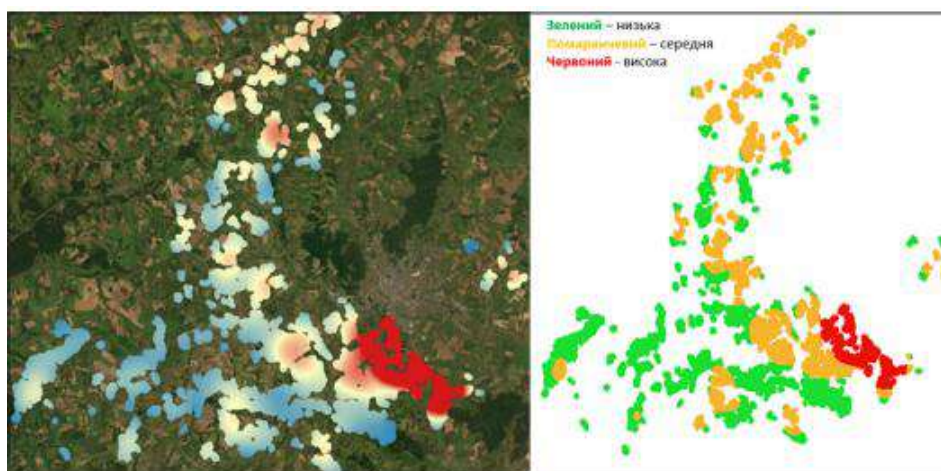

Рисунок 1.5 – Стійкість ґрунтів до забруднення відходами, %
(Сидоренко та ін., 2023)

Класифікацію ймовірності виникнення пожеж визначено за алгоритмом Kernel Density:

- 1 – низька (до 10,6 випадків – середнє арифметичне по всій мапі) позначається зеленим кольором;
- 2 – середня (від 10,7 до 28 – $1,01-1,5 \sigma$) позначається помаранчевим кольором;
- 3 – висока (понад 28) понад $1,5 \sigma$) червоним кольором.

Інтеграція ймовірності виникнення пожеж до шкали природної пожежної небезпеки здійснено через методику матриць ризику. Так, поєднання класів КППН із класами ймовірності виникнення пожеж дає можливість отримати інтегрований показник – бал пожежного ризику (далі БПР), який варіює від 2,48 до 2,94) на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» (Сидоренко та ін., 2023). Територія філії характеризується 2,78 класом пожежної небезпеки.

2. ОПИС ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВНИХ ПРИЧИН ОБРАННЯ ЗАПРОПОНОВАНОГО ВАРІАНТА З УРАХУВАННЯМ ЕКОЛОГІЧНИХ НАСЛІДКІВ

Планованою діяльністю передбачено спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів (суцільних санітарних рубок) згідно з матеріалами лісовпорядкування. Заготівля деревини здійснюється в межах розрахункової лісосіки, фонду рубок головного користування та суцільних санітарних рубок на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка, з подальшим лісовідновленням на місцях зрубів.

Залежно від категорії лісів, лісорослинних умов, біологічних особливостей деревних порід, складу і структури деревостанів, наявності та стану підросту господарсько цінних порід та інших особливостей лісових ділянок застосовуються вибіркова, поступова, комбінована та суцільна системи рубок

Так, на Україні переважають суцільні рубки, які супроводжуються подальшим штучним лісовідновленням. Але ж негативні наслідки суцільних рубок та відмова від використання природного лісовідновлення призводить до погіршення водоохоронно-захисних, санітарно-гігієнічних властивостей лісу, змушує застосовувати менш шкідливі для лісового середовища способів і технологічних прийомів лісозаготівель.

Технічна альтернатива 1.

Проведення поступових рубок головного користування на площі понад 1 га в межах рекреаційно-оздоровчих і захисних лісів, де згідно з чинним законодавством та за результатами натурного обстеження ділянок щодо наявності природного поновлення господарсько цінних порід можна проводити поступові рубки головного користування, та проведення суцільних рубок головного користування і суцільних санітарних рубок на площі понад 1 га на решті ділянок. Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється шляхом створення лісових культур та сприянням природному поновленню відповідно до типів лісорослинних умов.

Аналіз точок зору багатьох науковців дозволяє зробити висновок щодо наявності лісівничо-екологічних переваг несучільних видів рубок головного користування, зокрема поступових, перед суцільними в різних природних зонах та типах лісорослинних умов. Міжнародні критерії сталого управління лісами базуються на необхідності збереження біологічного різноманіття лісів, посилення екологічних аспектів у лісокористуванні та максимальному використанні здатності лісів до самовідновлення. Цьому сприятиме ширше впровадження в лісогосподарську практику філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси

України» поступових рубок головного користування, технології проведення яких описані в діючих Правилах рубок головного користування (2009).

Тому за *технічною альтернативою 1* згідно Правил рубок головного користування (2009) розглядається можливість проведення на окремих ділянках поступових рубок головного користування на площі понад 1 га в межах захисних і рекреаційно-оздоровчих лісів, де згідно чинного законодавства можна проводити поступові рубки головного користування, та проведення суцільних рубок головного користування на площі понад 1 га на інших ділянках.

Поступова система рубок головного користування – це заходи, спрямовані на збереження та використання попереднього поновлення і сприяння природному поновленню в період між прийомами, під час здійснення яких передбачається вирубування деревостану за кілька прийомів.

Під час застосування поступової системи рубок проводяться такі види поступових рубок: рівномірно-поступові (дво- і триприйомні), групово-поступові (три- і чотириприйомні) та смугово-поступові.

Повнота деревостану після першого прийому двоприйомних рубок і другого прийому триприйомних рубок не повинна бути менше 0,5.

Кількість прийомів та їх черговість визначаються з урахуванням типів лісорослинних умов, біологічних особливостей головних порід, повноти деревостанів, характеру відновлення і стану підросту. Після першого прийому наступні рубки проводяться за умови наявності життєздатного підросту.

Кінцевий прийом поступових систем рубок призначається за наявності рівномірно розміщеного на 1 га життєздатного підросту господарсько цінних порід насінневого походження заввишки до 0,5 м:

у соснових лісах – не менш як 8 тис. шт.;

у дубових лісах – не менш як 10 тис. шт.

У разі відсутності або недостатньої кількості природного поновлення на лісосіках протягом 10 років після проведення попередніх прийомів рубок, незважаючи на здійснення заходів щодо його сприяння, протягом одного-двох років призначаються кінцеві прийоми рубок з обов'язковим відновленням лісів господарсько цінними породами дерев штучним способом з урахуванням наявного природного поновлення.

Площа лісосіки при застосуванні поступових рубок не повинна перевищувати в експлуатаційних лісах – 10 га, у інших категоріях лісів – 5 га.

Рівномірно-поступові рубки проводяться в одновікових та умовно одновікових деревостанах шляхом їх поступового рівномірного розрідження і вирубування протягом не більш як 20 років та поєднуються із здійсненням заходів щодо сприяння природному поновленню.

Рівномірно-поступові рубки призначаються в лісах, в яких відповідно до типів лісорослинних умов можливе достатнє природне поновлення господарсько цінних порід, а також у деревостанах за наявності життєздатного підросту господарсько цінних порід, які можуть забезпечити лісовідновлення.

У соснових деревостанах проводяться двоприйомні рівномірно-поступові рубки. Під час першого прийому вирубується не більш як 30 % запасу. Повнота деревостану після першого прийому двоприйомних рубок не повинна бути менше 0,5. Наступний (кінцевий) прийом рубки проводиться за умови наявності рівномірно розміщеного на 1 га життєздатного підросту господарсько цінних порід насінневого походження заввишки до 0,5 м у кількості не менш як 8 тис. шт.

У дубових деревостанах також проводяться двоприйомні рівномірно-поступові рубки. Під час першого прийому вирубується не більш як 30 % запасу. Повнота деревостану після першого прийому двоприйомних рубок не повинна бути менше 0,5. Наступний (кінцевий) прийом рубки проводиться за умови наявності рівномірно розміщеного на 1 га життєздатного підросту господарсько цінних порід насінневого походження заввишки до 0,5 м у кількості не менш як 10 тис. шт.

Зважаючи на недостатню кількість природного поновлення головних лісотвірних порід (дуба звичайного і сосни звичайної) на ділянках запроектованих під рубки головного користування, відмічену за результатами польових досліджень, рівномірно-поступові рубки головного користування доцільно проводити на тих ділянках, на яких відповідно до лісорослинних умов можливе достатнє життєздатне природне поновлення господарсько цінних порід.

Із цією метою в лісовому фонді соснових і дубових деревостанів, відведених під суцільні рубки головного користування, і на які робиться звіт з ОВД, необхідно попередньо визначити ділянки, найбільш придатні для природного поновлення. Перевагу слід віддавати відносно високоповнотним (відносно повнотою 0,6–0,8), високобонітетним (клас бонітету II і вище) сосновим і дубовим деревостанам з участю сосни і дуба в їх складі не менше 7 одиниць, що ростуть відповідно у свіжих і вологих суборах (B₂–B₃) і дібровах (D₂–D₃).

З огляду запроектованого обсягу рубок головного користування по філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України», типів лісорослинних умов, біологічних особливостей деревних порід, складу і структури деревостанів, наявності та стану підросту господарсько цінних порід та інших особливостей лісових ділянок, планується застосовувати поступову систему рубок, зокрема рівномірно-поступові рубки, на ділянках наведених у таблиці 2.1.

Відтворені природним насінневим шляхом корінні соснові і дубові деревостани у відповідних типах лісу характеризуватимуться вищою стійкістю до

несприятливих факторів навколишнього середовища, зміни клімату та посиленого антропогенного навантаження на ліси. Крім того, це забезпечить принципи ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва, збереження біорізноманіття лісів, посилення виконання лісами важливих еколого-захисних функцій.

Таблиця 2.1 – Перелік можливих ділянок соснових і дубових деревостанів філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», відведених під рівномірно-поступові двоприймні рубки головного користування

Лісництво	Квартал/ виділ	Площа, га	Склад	Вік, років	Повнота	Клас бонітету	Тип лісу	Запас на площі, тис. м ³	Лісосіки року
Соснові деревостани									
Рокитянське	57/13	2,0	10Сз	101	0,6	1	В ₂ -дС	0,76	2022
Рокитянське	57/23	2,1	10Сз	106	0,6	1	В ₂ -дС	0,84	2022
Рокитянське	59/4	1,8	10Сз	100	0,6	1	В ₂ -дС	0,72	2022
Рокитянське	59/5	1,5	10Сз	101	0,7	1	В ₂ -дС	0,60	2022
Рокитянське	23/10	2,4	10Сз	96	0,6	1	В ₂ -дС	0,91	2027
Рокитянське	57/7	2,1	10Сз	96	0,6	1	В ₂ -дС	0,80	2027
Рокитянське	57/16	3,0	10Сз	96	0,7	1	В ₂ -дС	1,32	2027
Рокитянське	59/2	1,3	10Сз	106	0,6	1	В ₂ -дС	0,52	2027
Дубові деревостани									
Коломацьке	40/9	6,1	8Дз1Лпд1Клг	131	0,8	1	D ₂ -клД	1,90	2022
Коломацьке	43/7	3,4	10Дз	131	0,6	1	D ₂ -клД	1,05	2022
Коломацьке	51/3	7,0	10Дз	131	0,6	1	D ₂ -клД	2,38	2022
Коломацьке	51/10	10,8	10Дз	131	0,6	2	D ₂ -клД	3,02	2022
Коломацьке	52/16	2,1	10Дз	131	0,6	2	D ₂ -клД	0,55	2022
Коломацьке	40/3	2,4	10Дз	126	0,6	2	D ₂ -клД	0,70	2027
Коломацьке	48/8	6,0	10Дз	126	0,6	2	D ₂ -клД	1,80	2027

Зрізування дерев при проведенні рівномірно-поступових рубок головного користування буде здійснюватися бензомоторними пилами; трелювання сортиментами за допомогою колісних тракторів із захватами з подальшим транспортуванням на склад та зберігання продукції.

Технічна альтернатива 2.

В якості технологічної альтернативи розглядається здійснення лісовідновлення після проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок виключно шляхом створення лісових культур.

Зазначену альтернативу відхилено, так як лісовідновлення після проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок на всій території планованої діяльності філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

виключно шляхом створення лісових культур є недоцільним. Він призведе до суттєвих негативних наслідків, адже зумовить формування нестійких лісових екосистем, зокрема одновікових монокультур сосни звичайної та дуба звичайного, що неефективно виконуватимуть покладені на них захисні та інші корисні функції.

На підставі викладеної вище інформації у якості виправданої альтернативи приймається технічна альтернатива 1 – проведення поступових рубок головного користування на площі понад 1 га в межах рекреаційно-оздоровчих і захисних лісів, де згідно з чинним законодавством та за результатами натурного обстеження ділянок щодо наявності природного поновлення господарсько цінних порід можна проводити поступові рубки головного користування (рівномірно-поступові двоприймні рубки), та проведення суцільних рубок головного користування і суцільних санітарних рубок на площі понад 1 га на решті ділянок.

Територіальні альтернативи.

В якості територіальної альтернативи розглядався варіант відмови від провадження планованої діяльності або діяльність на інших територіях.

Оскільки філія існуюча, її територія є визначеною, а кожний конкретний лісогосподарський захід запроектований для конкретної лісової ділянки відповідно до її фактичного стану державною лісовпорядною організацією за єдиною системою в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства, відмова від реалізації планованої діяльності є недоцільною.

Також у зв'язку з тим, що при відведенні ділянок, які розташовані на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», необхідно дотримуватись термінів примикання лісосік, враховувати принципи ведення господарства на типологічних засадах і засадах наближеного до природи лісівництва, виправданих альтернатив географічного характеру немає.

3. ОПИС ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ (БАЗОВИЙ СЦЕНАРІЙ) ТА ОПИС ЙОГО ЙМОВІРНОЇ ЗМІНИ БЕЗ ПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Кліматичні фактори

Згідно лісорослинного районування («Комплексне лісогосподарське районування України і Молдавії», під редакцією С.А. Генсірука, Київ: «Наукова думка», 1981) територія філії відноситься до Середньоруського лісостепового лісогосподарського округу лісорослинної зони – Лісостеп.

Клімат району розташування філії помірно-континентальний, з помірно холодною зимою та жарким літом. Середньорічна температура по території філії коливається в межах + 8,0–8,7°C. Середньомісячні температури змінюються від - 4,5–5,0°C у січні і до +21,0–22,0°C в липні. Різке підвищення середньомісячної температури відбувається з березня до квітня і з квітня до травня, а зниження з вересня до жовтня.

Вітровий режим території обумовлений загальними циркулярними процесами, що характерні для Сходу України, рельєфом, шорсткістю підстильної поверхні. Середньорічна швидкість вітру змінюється в межах 2,2–3,8 м/с. Кількість днів у році зі швидкістю вітру 10 м/с і більше коливається в межах 130–164 днів, а 15 м/с і більше – 12–27 днів.

Відносна вологість повітря протягом року коливається в широких межах з серпня, і максимумом в грудні-січні, при середньому показнику 72–76 %.

За характером розподілу атмосферного тиску рік чітко ділиться на два основних періоди: з підвищеним тиском в жовтні і зі зниженим тиском в липні-серпні.

За кількістю опадів, що випадають, територія відноситься до зони недостатнього зволоження. У середньому за рік по філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України» випадає близько 522–586 мм. Максимальна місячна кількість опадів за багаторічними спостереженнями припадає на літо.

Висота снігового покриву в середньому становить від 2,7 см у третій декаді листопада до 11,0 см у третій декаді січня та першій декаді лютого. Час появи снігового покриву у лісі – 20.11., час сходження – 18.03.

Глибина промерзання ґрунту в середньому становить 80 см.

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень слід відзначити: ранні осінні та пізні весняні заморозки, які пошкоджують сходи і молоді пагони лісових культур; високі температури в літній період викликають опіки кореневої шийки; снігопади, зливи та сильні вітри, які викликають виникнення буреломів, зледеніння, сніголамів.

В цілому клімат лісорослинного району розташування філії сприятливий для успішного зростання сосни звичайної, дуба звичайного, ясена звичайного, клена гостролистого, липи дрібнолистої, осики, вільхи чорної та інших деревних порід і різноманітних чагарників.

Метеорологічні характеристики і коефіцієнти, які визначають умови розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для району, наведено згідно з довідкою Харківського обласного центру із гідрометеорології (додаток Н).

Коефіцієнти, температура та характеристика вітрів, для території планованої діяльності, наведено у таблицях 3.1–3.3.

Таблиця 3.1 – Кліматична характеристика метеостанції Золочів, що характеризує Золочівську селищну територіальну громаду Богодухівського району Харківської області

Найменування характеристик	Величина
Коефіцієнт, який залежить від стратифікації атмосфери, А	200
Коефіцієнт рельєфу місцевості	1
Кількість опадів за рік, мм	572
Середня кількість днів з туманом	36,7
Середня максимальна температура повітря найбільш жаркого місяця року, °С	+27,2
Абсолютний максимум температури повітря, °С	+39,4
Середня мінімальна температура повітря найбільш холодного місяця року, °С	-7,6
Абсолютний мінімум температури повітря, °С	-35,7
Середньорічна роза вітрів, %	
Пн	11
ПнС	16
С	13
ПдС	6
Пд	15
ПдЗ	13
З	16
ПнЗ	10
Штиль	13
Середня швидкість вітру, м/с	2,2

Таблиця 3.2 – Кліматична характеристика метеостанції Коломак, що характеризує Валківську міську, Коломацьку селищну територіальні громади Богодухівського району Харківської області

Найменування характеристик	Величина
Коефіцієнт, який залежить від стратифікації атмосфери, А	200
Коефіцієнт рельєфу місцевості	1
Кількість опадів за рік, мм	586
Середня кількість днів з туманом	44,9

Найменування характеристик	Величина
Середня максимальна температура повітря найбільш жаркого місяця року, °С	+27,3
Абсолютний максимум температури повітря, °С	+39,8
Середня мінімальна температура повітря найбільш холодного місяця року, °С	-7,3
Абсолютний мінімум температури повітря, °С	-34,2
Середньорічна роза вітрів, %	
Пн	10
ПнС	9
С	17
ПдС	14
Пд	14
ПдЗ	10
З	16
ПнЗ	10
Штиль	7
Середня швидкість вітру, м/с	2,6

Таблиця 3.3 – Кліматична характеристика метеостанції Харків, що характеризує Нововодолазьку селищну, Височанську селищну, Харківську міську, Безлюдівську селищну, Люботинську міську, Пісочинську селищну, Південноміську міську, Мерэф'янську міську територіальні громади Харківського району Харківської області, Зміївську міську територіальну громаду Чугуївського району Харківської області

Найменування характеристик	Величина
Коефіцієнт, який залежить від стратифікації атмосфери, А	200
Коефіцієнт рельєфу місцевості	1
Кількість опадів за рік, мм	522
Середня кількість днів з туманом	46,1
Середня максимальна температура повітря найбільш жаркого місяця року, °С	+27,3
Абсолютний максимум температури повітря, °С	+39,8
Середня мінімальна температура повітря найбільш холодного місяця року, °С	-6,8
Абсолютний мінімум температури повітря, °С	-35,6
Середньорічна роза вітрів, %	
Пн	12
ПнС	12
С	17
ПдС	13
Пд	9
ПдЗ	11
З	14
ПнЗ	12
Штиль	8
Середня швидкість вітру, м/с	3,8

Змін кліматичних характеристик у результаті провадження планованої діяльності не прогнозується.

3.2. Атмосферні умови

За даними Головного управління статистики в Харківській області загальні викиди забруднюючих речовин та парникових газів у атмосферне повітря від стаціонарних джерел у 2020 році становили 94,1 тис. т (у 2019 р. – 106,5 тис. т).

Основні забруднювачі атмосферного повітря в Харківській області – Зміївська ТЕС ПАТ «Центрэнерго», філія «Теплоелектроцентрально» ТОВ «ДВ нафтогазовидобувна компанія», ПрАТ «Харківська ТЕЦ-5» та філія ГПУ «Шебелинкагазвидобування» АТ «Укргазвидобування»

Концентрація забруднюючих речовин в атмосферному повітрі залежить від загального обсягу викидів забруднюючих речовин, місцезнаходження і висоти джерел забруднення, рельєфу місцевості та метеорологічних умов.

Спостереження за забрудненням атмосферного повітря міста Харків проводяться Харківським регіональним центром з гідрометеорології на 10 стаціонарних пунктах спостереження (ПСЗ), обладнаних комплексними лабораторіями «ПОСТ-1» та «ПОСТ-2». Спостереження проводяться щоденно, крім святкових днів.

Індекс забруднення атмосфери міста Харків у 2021 р. становив 4,44 (у 2020 р. – 4,00).

Аналізом матеріалів спостережень за станом атмосферного повітря міста Харків за 5 останніх років відзначається тенденція до погіршення по діоксиду азоту, фенолу, формальдегіду, кадмію, залізу, мангану, свинцю, хрому та цинку.

Не змінився рівень забруднення по пилу, діоксиду сірки, сірководню, аміаку, оксиду азоту та міді.

Спостерігається незначна тенденція до покращення якості атмосферного повітря по оксиду вуглецю, сажі та нікелю.

У таблиці 3.4 наведено фонові концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі, які надані Харківським обласним центром з гідрометеорології (лист щодо величин фонових концентрацій забруднюючих речовин № 9920-07/368 від 27.09.2023 р. наведено в додатку П).

Відповідно до даних наведених у таблиці 3.4 перевищень фонових концентрацій не спостерігається, стан атмосферного повітря задовільний.

Таблиця 3.4 – Фонові концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Забруднювальна речовина	Нормативи якості атмосферного повітря (ГДК), мг/м ³	Гігієнічні нормативи ОБРД, мг/м ³	Величина фонові концентрації, мг/м ³
Пил	0,5	–	0,05
Азоту діоксид	0,2	–	0,018
Вуглецю оксид	5,0	–	0,4
Діоксид сірки	0,5	–	0,02
Азоту оксид	0,4	–	0,16
Сажа	0,15	–	0,06
Вуглеводні граничні C ₁₂ –C ₁₉	1,0	–	0,4
Коефіцієнт рельєфу місцевості	–	1	–
Коефіцієнт стратифікації Богодухівський район	–	180	–
Коефіцієнт стратифікації Харківський район	–	200	–
Коефіцієнт стратифікації Чугуївський район	–	200	–

3.3. Геоморфологічні та ландшафтні умови

Харківська область розташована на північному сході України на території двох природних зон Лівобережної України – Лісостепу і Степу в межах водорозділу, що відокремлює басейни Дону і Дніпра.

На півночі Харківщина межує з Белгородською областю Росії, на сході – з Луганською, на південному сході – з Донецькою, на півдні – з Дніпропетровською, на заході – з Полтавською та на північному заході – з Сумською областями України. Площа території Харківщини становить 31,4 тис. км², що становить 5,2 % території України, відстань із сходу на захід – 225 км, з півночі на південь – 200 км.

Межу між названими природними зонами в межах досліджуваної території за Національним атласом України проводять від місця перетину границі Полтавської області верхньою течією р. Берестова вздовж правого її берега, північніше міста Первомайський, через о. Зимнє, перетинаючи р. Волоську Балаклійку в межах Балаклійського району та Червонооскільське водосховище в межах Куп'янського району вздовж лівого берега р. Оскіл до місця перетину витoku р. Красна із межею Донецької області. Таким чином, межа лісостепової та степової зони поділяє Харківську область майже навпіл: північна частина області відноситься до лісостепової, а південна – до степової зони відповідно.

В названих зонах відповідно до оновленого фізико-географічного районування України виділяється п'ять країв:

- Лісостепової зони: Східноукраїнський, Лівобережно-Дніпровський;
- Степової зони, північно-степової підзони: Лівобережно-дніпровсько-Приазовський, Задонецько-Донський, Донецький.

Територія філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» в геоструктурному відношенні знаходиться повністю в Лісостеповій зоні Східноукраїнського краю на Харківській схилово-височинній області в межах Богодухівсько-Старомерчанського і Золочівсько-Чугуївського районів (рисунок 3.1).

Умовні позначення СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА РІВНИНА		
Лісостепова зона		
Лівобережно-Дніпровський край		
XXII Східнополтавська височинна область		
райони:		118 Краснокутсько-Карпівський
Східноукраїнський край		
XXV Харківська схилово-височинна область		
райони:		125 Богодухівсько-Старомерчанський
		126 Золочівсько-Чугуївський
		127 Лимансько-Вовчанський
		128 Бізюкоподільсько-Великобурлуцький
		129 Валківсько-Мереф'янський
		130 Куп'янсько-Дворічанський
Степова зона		
Північно-степова підзона		
Лівобережнодніпровсько-Приазовський край		
XXIX Орільсько-Самарська низовинна область		
райони:		152 Зачепилівсько-Красноградський
		153 Кегичівсько-Сахновшанський
		154 Верхньоберецький
		156 Нижньотернівський
		157 Верхньотернівсько-Бритаївський
Донецький край		
XXXIII Західнодонецька схилово-височинна область		
райони:		170 Барвінківсько-Новодонецький
Задонецько-Донський край		
XXXV Старобільська схилово-височинна область		
райони:		179 Балаклійсько-Фузенський
		180 Куньєвсько-Борівський
		181 Сватівсько-Новоайдарський

Рисунок 3.1 – Фізико-географічне районування Харківської області

Харківська схилово-височинна область розташовується на південному сході лісостепової зони України, куди сягають західні понижені відроги Середньоруської височини. На північному заході її обмежує Лівобережний Лісостеп, а на півдні – степові ландшафти. Для поверхні цієї області характерний її загальний нахил на південь і південний схід. У цих же напрямках зменшуються абсолютні відмітки від 250–230 до 200–175 м. Особливістю природних умов є

залягання вище місцевих базисів ерозії крейдових, палеогенових і неогенових відкладів. В особливостях сучасної ландшафтної структури області виявляється вплив лесових порід, які поширені повсюдно.

У рельєфі виділяються схили Середньоруської височини, які річковими долинами поділяються на окремі плато. Помітний вріз верхів'їв долин річок Ворскла, Уди та інших на значну глибину (до 50–100 м).

У ландшафтній просторовій структурі області переважають дуже розчленовані лесові височини з чорноземами типовими малогумусними, сірими лісовими ґрунтами, дібровами, балками і ярами, на схилах яких відслонюються крейдові породи. Домінують вододільні хвилясті місцевості з чорноземами потужними середньогумусними. Вони поширені на межиріччях Сіверський Донець Уди, Лопань, Харків. Їхні праві круті схили розчленовані балками та ярами. Значно поширені схилі місцевості зі слабо- і середньоеродованими темно-сірими ґрунтами і чорноземами опідзоленими. У південній частині області сформувалися місцевості вододільних і терасових рівнин з чорноземами типовими середньогумусними. Це надає ландшафтам рис перехідних від північно-лісостепових до степових. Схилі місцевості утворюються урочищами з широколистяними лісами на темно-сірих лісових ґрунтах, балок з чагарниковою та різнотравно-лучностеповою рослинністю. На схилах утворилися зсувні цирки, діючі яри; крупні схили майже не мають рослинного покриву, в них відслонюються крейдові породи.

До схилі місцевостей прилягають вододільні хвилясті рівнини, зайняті сільськогосподарськими угіддями. Ландшафтну структуру урізноманітнюють верхів'я балок, ареали широколистяних лісів. Значною залісеністю характеризується басейн р. Мож, де ростуть широколистяні й соснові борові ліси, створено лісосмуги. Степова рослинність займає схили балок, узлісся. У річкових долинах добре виражені терасові місцевості. Річки Уди, Харків, Лопань, Мож, Мерла мають заплаву завширшки від 0,3 до 3,5 км з чорноземно-лучними та лучними солончакуватими ґрунтами. Надзаплавні піщано-борові місцевості утворюють смуги завширшки від 0,4 до 4,0 км. Наявність соснових борів є передумовою їх рекреаційного використання. Борові місцевості гіпсометрично і в ландшафтному відношенні змінюються терасовими лесовими рівнинами з чорноземними ґрунтами, які суцільно розорані й зайняті сільськогосподарськими угіддями. Поширені тут балки та яри розміщуються в напрямку до борових і заплавних місцевостей. На лесових терасових рівнинах поширені западинні урочища з лучно-болотною рослинністю.

У ландшафтній структурі Харківської схилово-височинної області помітні регіональні відмінності. У північно-західній частині виділяються місцевості вододільних хвилястих рівнин з чорноземами типовими середньогумусними і

вилугуваними. Найявні також долинно-балкові місцевості зі змитими чорноземами опідзоленими і темно-сірими лісовими ґрунтами. У долинах річок сформувались яружно-балкові місцевості, з байрачними лісами, проявами зсувних процесів.

Ландшафтну структуру межиріччя Уди-Сіверський Донець утворюють місцевості вододільних рівнин з чорноземами середньогумусними, долинно-балкові й прирічкові балково-яружні місцевості з еродованими ґрунтами, байрачними лісами.

В межах Харківської схилово-височинної області виділяють Богодухівсько-Старомерчинський, Золочівсько-Чугуївський, Лимансько-Вовчанський, Білоколодязько-Великобурлуцький, Валківсько-Мерф'янський, Куп'янсько-Дворічанський райони.

Територія філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» знаходиться повністю в межах Богодухівсько-Старомерчанського і Золочівсько-Чугуївського районів.

Богодухівсько-Старомерчанський район частково охоплює водозбірні басейни річок Мерчик та Мерли. Рельєф території району представлений розвиненою яружно-балковою системою, але не глибокою.

В Богодухівсько-Старомерчанському районі виділяють наступні ПТК: рівнини лесові піднесені й відносно вирівняні; рівнини лесові плоскі; рівнини лесові розчленовані, ярами та балками; рівнини плоскі та слабо хвилясті.

Рівнини лесові піднесені й відносно вирівняні розповсюджені на вододілах. Поверхня їх злегка хвиляста, місцями розчленована відрогами балок. Рівнини лесові плоскі займають переважно лівобережжя річок Мерли та Мерчика. Поверхня вирівняна, місцями слабо-хвиляста, іноді розчленована балками та ярами. Рівнини лесові, розчленовані ярами та балками приурочені до правобережжя річок Мерли та Мерчика, сильно розчленовані ярами та балками, мають крутий ухил.

Золочівсько-Чугуївський район займає більшу частину правобережжя Сіверського Дінця до західного та південного вододілів р. Уди. Це найвищий (до 236 м) район Харківської області. Переважаючий нахил поверхні та напрямок долин основних рік із півночі на південь. Глибина ерозійного розчленування сягає 50–125 м. Густота яружно-балкової мережі коливається від 0 до 2,5 км на 2 км² площі. Схили долин річок – асиметричні. Правий берег зазвичай більш високий і крутий, лівий – похилий, терасований. Ширина долин доволі значна. Неподалік м. Золочів долина р. Уди має ширину майже 1 км, а нижче – розширюється до 7–8 км (неподалік від м. Харків) і до 15–25 км на підступах до Сіверського Дінця. Глибина долини сягає 85–100 м. Добре розвинуті тераси, число яких коливається від 3–4 до 7–9. Більша частина їх відноситься до четвертинних, менша – до пліоценових. Долини рік Лопані та Харкова за геоморфологічними умовами

нагадують долину р. Уди. Вони теж асиметричні, добре розвинуті тераси. Але долини малих річок – Бабки, Стариці, Лозовеньки, Мурома, Немишлі, Рогозянки, Рогані та інших мають переважно балкоподібну форму та менш розвинуті.

В Золочівсько-Чугуївському районі можна виділити наступні типи ПТК: рівнини плоскі і слабо хвилясті, рівнини лесові плоскі, рівнини лесові розчленовані балками, рівнини лесові піднесені й відносно вирівняні.

Рівнини плоскі і слабо хвилясті – в долинах річок Уди, Лопані, Харкова, де заплави місцями розширюються до 1–3,5 км. Навесні вони затоплюються, а влітку в пониженнях зберігаються невеликі озера. Землі тут використовують під пасовища, сінокоси, а підняття рельєфу – під городи, сади та ін. Рівнини лесові плоскі переважають на терасованих лівобережжях долин. Поверхня майже плоска, її урізноманітнюють терасові уступи, неглибокі балки та яри. Землі зазвичай використовують під пашні. Тут багато населених пунктів із городами та садами. Рівнини лесові розчленовані балками зазвичай займають праві круті схили долин Дінця, Уд, Лопані, Харкова. Типові урочища тут – балки та яри, ґрунти опідзолені. Зустрічаються виходи підземних вод у вигляді джерел. Рослинність – широколистяні ліси, чагарники. Багато населених пунктів із городами та садами. Є кар'єри, в яких добувають крейду та інші будівельні матеріали. Рівнини лесові піднесені й відносно вирівняні приурочені до вододільних рівнин. Рельєф урізноманітнюють кургани, степові блюдця, лощинки стоку та верхівки балок. ґрунти – потужні та опідзолені чорноземи. Землі розорані. Листяні ліси збереглися у верхів'ях балок, особливо поблизу м. Харків. Є полезахисні лісосмуги.

3.4. Водні об'єкти і водні ресурси

Територія філії розташована в басейнах рік Дону та Дніпра. На території філії протікають 9 річок – Уда, Мерла, Коломак, Лопань, Мож, Харків, Мерчик, Вільховатка і Мерефа.

Річка Уда – права притока Сіверського Донця. Загальна довжина річки Уда становить 164 км (у межах Харківської області – 127 км). Площа водозбірного басейну – 3 894 км² (у Харківській області 3 460 км²). Загальний перепад висот (від витоків до гирла) – 105 м, середній похил річки – 0,64 м/км.

Русло річки слабко звивисте, завширшки від 6 до 8 м, на окремих ділянках – 20–35 м, завглибшки 0,1–0,8 м (на плесах до 1,0 м). В середній і нижній течії річище іноді розділяється на рукави, що утворюють протоки та острови, які заростають очеретом. Дно річища переважно тверде, піщане, інколи мулисте. Береги заввишки від 0,2 до 1,5 м, місцями круті і стрімчасті, складені супіщаними і суглинними ґрунтами.

Більша частина басейну р. Уди розорана. Лісистість становить 10 %, заболоченість – 1 %. Ліси і болота розташовані переважно в заплавах річок і балок.

Річка Мерла – ліва притока Ворскли (басейн Дніпра). Довжина річки 116 км, площа басейну 2 030 км². Долина трапецієподібна, з високими, розчленованими правими схилами. Заплава на окремих ділянках заболочена. Річище у пониззі звивисте, розгалужене. Пересічна його ширина 5–8 м, найбільша 20–25 м (біля гирла). Глибина 0,5–1,5 м, на плесах до 3 м. Похил річки 0,8 м/км.

Річка Коломак – ліва притока Ворскли (басейн Дніпра). Довжина річки 102 км, площа басейну 1 650 км². Долина переважно трапецієподібна, у пониззі невиразна; її ширина переважно 2,5–5 км, на окремих ділянках до 8 км, завглибшки до 30–45 м. Заплава двобічна, завширшки 0,6–0,9 км (найбільша – 2,5 км у середній течії). Річище помірно звивисте, завширшки (на плесах) від 20–50 до 100 м; завглибшки до 6 м. Похил річки 0,62 м/км. У посушливі роки у верхів'ї пересихає. Споруджено декілька ставків. Води Коломаку використовуються для зрошування.

Річка Лопань – ліва (найбільша) притока річки Уди (басейн Сіверського Донця). Одна з річок, що тече через м. Харків. Довжина річки становить 96 км, площа басейну 2 000 км². Витрата води за 17 км від гирла становить 2,24 м/с. Лопань впадає в Уди на віддалі 52 км від її гирла. Похил річки 0,89 м/км. Річище зрідка ділиться на рукави, утворюючи острови. Ширина русла від 1 до 20 м, глибина від 0,3 до 1 м. В період весняного розливу річка піднімається на 1,5–2 м. Швидкість течії 0,2–0,3 м/с, на окремих ділянках до 0,8 м/с. Береги низькі, в межах Харкова обваловані або фанеровані гранітом, а русло поглиблене. Живлення річки в основному снігове.

Річка Мож – права притока Сіверського Донця. Загальна довжина річки приблизно 74 км, загальне падіння – 95 м, середній похил річки – 1,29 м/км. Площа водозбірного басейну – 1 806 км², коефіцієнт звивистості – 1,05.

Територія басейну р. Мож розташована в лісостеповій зоні. Лісистість становить 8 %. На фізико-географічні умови басейну р. Мож та її водний режим впливає водогосподарська діяльність людини. Води р. Мож використовуються для промислових, господарсько-побутових потреб і сільськогосподарського водопостачання.

Річка Харків – ліва притока Лопані (басейн Сіверського Донця). Довжина 71 км. Площа водозбірного басейну 1 160 км². Похил річки 0,8 м/км. Річкова долина трапецієподібна, асиметрична, завширшки 2 км. Заплава двостороння заболочена, завширшки до 0,5–1,5 км. Річище звивисте, завширшки до 15 м, завглибшки до 3 м. Використовується на водопостачання, зрошування, рекреацію.

Річка Мерчик – ліва притока Мерли (басейн річки Ворскли). Річка завдовжки 43 км, площа басейну – 703 км². Долина трапецієподібна, асиметрична. Річище звивисте, завширшки 0,5–1,5 м, у середній течії місцями випрямлене і каналізоване. Похил річки 1,1 м/км. Влітку дуже міліє. Споруджено декілька ставків.

Річка Вільхуватка – права притока р. Мож (басейн Сіверського Донця). Довжина річки 34 км, похил річки – 2,3 м/км. Формується з декількох безіменних струмків та водойм. Площа басейну 432 км².

Річка Мерефа – ліва притока р. Мож (басейн Сіверського Донця). Довжина 28 км, похил річки – 1,8 м/км. Формується з багатьох безіменних струмків та водойм. Площа басейну 244 км².

3.5. Ґрунтові умови

Найбільш поширеними типами ґрунтів у районі розташування філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» є:

- темно-сірі лісові суглинки;
- дерново-слабопідзолисті супіщані і глинисто-піщані ґрунти;
- алювіальні лучні і болотні ґрунти.

Темно-сірі лісові суглинки поширені на правобережних водороздільних плато, які сформувались на лесах і лесовидних суглинках, частіше це темно-сірі слабопідзолені, рідше сіро-опідзолені і місцями світло-сірі сильноопідзолені суглинки.

Дерново-слабопідзолисті супіщані і глинисто-піщані ґрунти поширені на борючих терасах по берегах рік. Ці ґрунти сформувались на золуних відкладах.

По дну балок і ярів зустрічаються наносні ґрунти чорноземно-лугового типу, сформовані на алювії. По дну глибоких балок зустрічаються лучно-болотні вилужені ґрунти.

Територія філії представлена різко вираженими долинами рік і системою балок, місцями діючими ярами, тому загальна розчленованість місцевості сприяє ерозійним процесам.

Ерозійні процеси різних ступенів інтенсивності в лісовому фонді представлені у вигляді водної ерозії, які негативно впливають на родючість ґрунтів, розвиток яких зумовлюється наявністю яружно-балочного рельєфу.

За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до свіжих. На частку лісових ділянок з надмірним зволоженням припадає 0,6 % площі вкритих лісовою рослинністю земель.

Згідно договору № 68 від 02.03.2023 науковцями УкрНДІЛГА проведено комплекс польових та аналітичних робіт з встановлення ОВД (оцінки впливу на

довкілля) лісогосподарської діяльності філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» у частині впливу на ґрунтовий покрив.

Результати лабораторних досліджень фізико-механічних властивостей зв'язних ґрунтів приведені в додатках (додаток Ц). Відбір монолітів для виконання лабораторних досліджень був виконаний згідно ДСТУ БВ.2.1-8-2001. Лабораторні дослідження по визначенню механічних властивостей ґрунтів (визначення питомого зчеплення та кута внутрішнього тертя ґрунтів методом одноплощинного зрізу) виконані згідно ДСТУ Б В.2.1-4-96.

Дослідження ґрунтів у межах території планової діяльності проведено **на репрезентативних ділянках** темно-сірих лісових суглинках і дерново-слабopідзолистих супіщаних і глинисто-піщаних ґрунтів, у найбільш поширених типах умов місцезростання свіжому сугруді (С2) і свіжому груді (D2).

Всього було обстежене 116 ділянок і було визначено що всі ґрунти належать лісостепових опідзолених ґрунтів. Було вибрано **чотири репрезентативні ділянки для складання морфолого-генетичного профілю**: дві у свіжому сугруді (С2) і дві у свіжому груді (D2). На пробних ділянках закладено ґрунтові розрізи, за якими провели опис ґрунтових профілів, визначили типи ґрунтів і відібрали зразки за генетичними горизонтами (з нижнього до верхнього горизонту) для проведення агрохімічних аналізів і визначення механічного складу ґрунтів. Також здійснено опис живого надґрунтового покриву. Місце для закладання ґрунтового розрізу вибирали так, щоб на момент опису сонце повністю висвітлювало передню стінку ями. Розміри розрізу: близько 1,3–1,8 м глибиною, 50 см шириною і 100 см довжиною. На підставі попереднього вивчення забарвлення, складення структури й механічного складу ґрунту виділяли генетичні горизонти, відзначали їх межі на стінці розрізу рисою. Потім детально досліджували морфологію кожного генетичного горизонту (назву, його символ і потужність, забарвлення, вологість, механічний склад, структуру, складення, новоутворення та включення). Наприкінці опису ґрунтового профілю приводили повне найменування ґрунту. Після чого приступали до відбору ґрунтових зразків. Зразки відбирали з середин генетичних горизонтів з нижнього ярусу до верхнього.

Пробні площі, на яких було проведення складання морфолого-генетичного профілю, закладено у лісових насадженнях Васищевського та Бабаївського лісництва філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Розріз № 1 було закладено на піщаних аренах Васищевського лісництва (кв. 140, вид. 16) на ділянці після суцільної санітарної рубки. Ділянка являє собою розріджені 92-річні лісові культури сосни звичайної (10 Сз) (рис. 3.2). Фрагментарно представлений цілком життєздатний підріст сосни звичайної.

Натепер ділянка має чіткі ознаки антропогенного впливу у вигляді численних фортифікаційних споруд (окопи).

Рисунок 3.2 – Розріджені 92-річні лісові культури сосни звичайної, Васищевське лісництво (кв. 140, вид. 16)

Ґрунтовий покрив представлений дерновими опідзоленими ґрунтами на давньоалювіальних пісках, які є фоновими ґрунтами в межах надзаплавної тераси річок Лівобережної частини України. Описання ґрунту представлено на рис. 3.3.

	He 0-14 см	Гумусово-елювіальний, бруднувато-сірий, свіжий, слабогумусований, піщаний, безструктурний, пухкий, у верхній частині (до 8 см) густо пронизаний корінням сосни звичайної d 5 мм, рясно й рівномірно припудрений присипкою SiO ₂ , перехід різкий;
	Ph 14-35 см	пісок дуже слабогумусований світло-сіро-палевий, пухкий, трапляється дрібне коріння сосни (d 1-2 см), ознаки сезонного промочування; перехід різкий за початком залягання псевдофібрів;
	P pf 36-99 см	пісок псевдофібровий, псевдофібри тонкі, до глибини 60 см переривчасті, нижче – суцільні, пухкий; перехід поступовий за кольором;
	P(gl) 100-120 см	сталево-білий давньоалювіальний пісок

Рисунок 3.3 – Тип ґрунту – дерновий опідзолений на давньоалювіальних псевдофібрових пісках

Продуктивність створених на піщаних землях соснових деревостанів за однакових умов зволоження, цілком залежить від вмісту глинистої фракції у ґрунті. Загалом на піщаних масивах Лівобережного Лісостепу найбільшого поширення набули свіжі суборові місцезростання (B_2), які формуються на глинистих пісках, або на пісках з неглибоким заляганням глинистих залізистих прошарків – псевдофібрів. Менш розповсюджені свіжі борові місцезростання (A_2), сформовані на ділянках, складених грубозернистими пісками, та свіжі сугрудові (C_2) – на супіщаних відкладах або ж глинистих пісках із похованими ґрунтами.

Тип лісорослинних умов дослідженої ділянки оцінено як свіжий суббір. Він цілком відповідає екологічним вимогам сосни звичайної, деревостани якої тут досягають високої продуктивності (I-II класи бонітету).

В улоговині піщаних арен Васищевського лісництва (кв. 140, вид. 23) закладено ґрунтовий розріз № 2. Ця лісова ділянка, так само як і попередня, являє собою розріджені чисті лісові культури сосни звичайної (10 Сз) 92-річного віку (рис. 3.4), які також сформувалися на дерновому опідзоленому піщаному ґрунті. Не зважаючи на те, що за класифікаційною приналежністю ґрунти є подібними, вони все ж таки мають деякі відмінності, зумовлені їх різним розташуванням за рельєфом.

Рисунок 3.4 – Культури сосни, Васищевське лісництво (кв. 140, вид. 16)

Ділянка, на якій закладено розріз № 2, розташована в улоговині піщаної арили, де утворюється специфічний сезонний тип водного режиму. Про сезонне коливання рівня ґрунтових вод свідчить іржавий колір ґрунтового горизонту у середній частині профіля (рис. 3.5).

Завдяки дещо кращій обводненості ділянки, ґрунт характеризується ліпшим гумусовим станом – більш глибоким гумусовим горизонтом та вищим вмістом гумусу, порівняно з ґрунтом на рівній частині піщаного масиву (розріз № 1). Зазначені особливості водного режиму сприяють підвищенню лісорослинного

потенціалу ґрунтів, що своєю чергою відбивається на продуктивності сформованих тут соснових деревостанів. Тип лісорослинних умов оцінено як багатий різновид свіжого субору.

	He 0-16 см	Гумусово-елювіальний, сірий, свіжий, слабогумусований, глинисто-піщаний, безструктурний, пухкий, густо пронизаний корінням трав та сосни, глинисто-піщаний, перехід різкий;
	Peh 16-35 см	пісок елювіований з ознаками гумусованості, жовтувато-світло-сірий, у нижній частині - палевий, пухкий, трапляється коріння сосни (d 0,5-1 см), перехід різкий за кольором;
	Pgl 35-62 см	іржавий пісок з ознаками сезонного оглеєння у вигляді значної кількості іржаво-бурих плям, по ходах коренів патьоки гумусу, глинисто-піщаний, злегка ущільнений; перехід поступовий за кольором;
	P(gl) 62-110 см	сталєво-брудний пісок з іржавими патьоками

Рисунок 3.5 –Тип ґрунту – дерновий опідзолений на піщаних відкладах

Розріз № 3 було закладено на вододілі у Васищевському лісництві (кв. 3, вид. 1). Лісовий масив являє собою 95-річний ясенєво-дубовий деревостан порослевого походження з часткою дуба звичайного 80% та ясеня звичайного – 20% й домішкою клена гостролистого (рис. 3.6).

Рисунок 3.6 –Дубово-ясенєвий природний порослевий деревостан, Васищевське лісництво (кв. 3, вид. 1)

Ґрунтовий покрив цієї ділянки представлений темно-сірими опідзоленими ґрунтами на лесових породах. Ґрунти здебільшого поширені у Лівобережному Лісостепу на вододільних плато. За своїм класифікаційним положенням належать до типу сірих лісових ґрунтів, водночас за властивостями наближаються до чорноземів опідзолених. Профіль темно-сірого опідзоленого ґрунту, порівняно із сірим лісовим, характеризується значно кращою гумусованістю. Гумусовий горизонт у верхній частині має ознаки елювійованості, а у нижній – ілювійованості. Загальна глибина гумусованого шару становить 44 см, під яким залягає слабогумусований ілювій (рис. 3.7).

Темно-сірі опідзолені ґрунти є одними з найродючіших в Україні. Вони формують грудові місцезростання, де зростають високопродуктивні твердолистяні, у даному випадку – ясенєво-дубові деревостани. Тип лісорослинних умов оцінено як D₂.

	He 0-19 см	гумусовий елювійований сірий, середньосуглинковий, грудкуватий, пухкий, припудрений присипкою SiO ₂ ; трапляються корені d від 1 до 10 мм, важкосуглинковий, перехід поступовий;
	Hl 19-44 см	гумусово-ілювіальний темно-сірий, значна кількість присипки SiO ₂ на структурних гранях, свіжий, грудкувато-горіхуватий, щільнуватий, легкоглинистий, у нижній частині набуває ознак ілювійованості (горіхуватість, бурий відтінок); перехід різкий;
	Il 44-65 см	ілювіальний з плямами та патьоками гумусу, брудно-бурий, горіхувато-призматичний, на гранях структурних різниць колоїдне лакування; щільний; середньоглинистий, перехід поступовий за кольором;
	Pi(h) 65-89 см	ілювійована порода з ознаками гумусованості, бурий, середньоглинистий

Рисунок 3.7 – Тип ґрунту – темно-сірий опідзолений на лесах

Розріз № 4 закладено у Бабаївському лісництві (кв. 21, вид. 8) у днищі балки. Ділянка характеризується пересічним рельєфом з розгалуженою яружно-балковою системою. Лісова рослинність представлена м'яколистими

породами – осикою та березою, подекуди трапляється клен польовий та липа дрібнолиста (6Ос2Бер1Кл1Лд) (рис. 3.8).

Рисунок 3.8 – Осиково-березове насадження у нижній частині балки, Бабаївське лісництво (кв. 21, вид. 8)

В цих умовах сформувались сірі лісові ґрунти, описання яких наведено на рис. 3.9. Сірі лісові ґрунти поєднують у собі ознаки та властивості дерново-підзолистих і чорноземних ґрунтів. Їхній профіль диференційований за елювіально-ілювіальним типом. Гумусовий шар дещо менший відносно описаного вище профілю темно-сірого опідзоленого ґрунту та становить 30 см. Не зважаючи на деяке погіршення гумусового стану, лісорослинний потенціал цих ґрунтів є доволі високим та дозволяє формувати високопродуктивні листяні насадження. Водночас, на яружно-балкових землях, продуктивність ґрунтів та відповідно деревостанів, може варіювати залежно від місця їхнього розташування за схилом. Тип лісорослинних умов ділянки оцінено як перехідний від свіжих сугрудових до свіжих грудових умов – CD₂.

Згідно з ДСТУ 4362:2004, показники родючості ґрунтів поділяють на декілька груп: загальні (потужність гумусованого шару ґрунту, товщина профілю для схилових ґрунтів, гранулометричний склад); агрофізичні (щільність ґрунту, агрегатний склад, найменша вологоємність, запаси продуктивної вологи); агрохімічні (вміст гумусу, вміст поживних речовин, вміст мікроелементів);

фізико-хімічні властивості (реакція ґрунтового розчину, склад увібраних катіонів); забруднені важкими металами, залишками пестицидів і радіонуклідами; засолені. Водночас цей стандарт визначає показники родючості ґрунтів земельних ділянок сільськогосподарських угідь.

	He 2-16 см	Гумусовий елювіований сірий, середньосуглинковий, неміцно-грудкуватий, припудрений присипкою SiO ₂ ; густо пронизаний коренями d від 1 до 15 мм перехід поступовий;
	HE 16-30 см	гумусово-елювіальний світло-сірий, свіжий, пилювато-грудкуватий, легкосуглинковий, припудрений присипкою SiO ₂ ; у нижній частині набуває ознак ілювіованості (горіхуватість, бурий відтінок); перехід різкий;
	Ieh 30-50 см	ілювіальний з ознаками елювіованості, помітно гумусований з темним колоїдним лакуванням граней структурних різниць, темно-бурій, горіхуватий, щільний; середньосуглинковий, перехід поступовий за кольором;
	I(h) 50-72 см	ілювіальний, у верхній частині помірно гумусований, колоїдне лакування граней структурних різниць, горіхувато-призматичний, бурій, щільний, важкоглинистий перехід різкий за кольором;
	Pi(h) 72-89 см	ілювіована порода з ознаками гумусованості, бурій, середньоглинистий

Рисунок 3.9 – Тип ґрунту – сірий лісовий на лесових породах

Для оцінювання лісорослинного потенціалу ґрунтів здебільшого використовують систему показників, яка включає: гранулометричний склад, потужність гумусованого шару ґрунту, вміст гумусу та основних поживних речовин, реакцію ґрунтового розчину, катіонно-аніонний склад водної витяжки. Цю систему показників було використано задля оцінювання якості лісових ґрунтів Васищевського та Бабаївського лісництв філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України».

Під гранулометричним складом ґрунту розуміють відносний вміст механічних часток різної величини. Він визначає низку інших важливіших властивостей ґрунтів – водно-повітряних, фізичних, фізико-хімічних, поживних.

Найсприятливішим для росту та розвитку більшості деревних порід є суглинкові ґрунти, а саме – їх легко- та середньосуглинкові різновиди. Втім зауважимо, що хоча й зазначені ґрунти визнаються як найродючіші, за певних

умов супіщані та глинисто-піщані ґрунти також можуть забезпечувати високу продуктивність низки лісоутворювачів. Насамперед це стосується типових оліготрофів – сосни й берези.

Гранулометричний склад ґрунтів є одними із провідних показників їхнього лісорослинного потенціалу. Результати його визначення наведено у табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Характеристика ґрунтів за гранулометричним складом

ТЛУ, місце відбору	Гене- тичний горизонт	Гли- бина, см	Вміст часток, %		Назва ґрунту за гранскладом
			<0,01мм (фізична глина)	<0,001 мм (мул)	
Васищевське лісництво					
В ₂ Розріз 1 кв.140, вид.16	Н	0-14	5,62	3,76	Зв'язно-піщаний
	He	14-35	5,47	3,30	Зв'язно-піщаний
	P pf	35-100	4,43	3,90	Піщаний
	P (gl)	100-120	4,45	2,90	Піщаний
В ₂ Розріз 2 кв.140, вид.23	He	0-16	8,75	5,32	Зв'язно-піщаний
	Peh	16-35	4,78	3,53	Піщаний
	Pgl	35-62	6,85	4,25	Зв'язно-піщаний
	P(gl)	62-110	4,97	3,64	Піщаний
D ₂ Розріз 3 кв.3, вид.1	He	0-19	47,40	18,40	Важкосуглинистий
	HI	19-44	62,34	39,65	Легкоглинистий
	Ih	41-65	72,42	49,05	Середньоглинистий
	Pi(h)	65-89	69,20	47,45	Середньоглинистий
Бабаївське лісництво					
CD ₂ Розріз 4 кв.21, вид.8	He	2-16	28,23	10,10	Легкосуглинковий
	HE	16-30	27,45	8,40	Легкосуглинковий
	Ieh	30-50	39,25	19,60	Середньосуглинковий
	I(h)	50-72	71,05	42,20	Середньоглинистий
	Pi(h)	72-89	57,50	43,80	Легкоглинистий

Розрізи № 1 та 2 закладені на піщаних відкладах борової тераси, відповідно гранулометричний склад сформованих тут ґрунтів також характеризується піщаним складом, варіюючи у межах від зв'язно-піщаного у верхній частині профілю до піщаного – у нижній. Загалом вміст часток фізичної глини коливається у межах від 4,43 до 8,45 %. Дерновий опідзолений ґрунт, який розташований в улоговині піщаного масиву (розріз 2), характеризується деяким обважченням гранулометричного складу, що дещо підвищує рівень його лісорослинного потенціалу.

Гранулометричний склад ґрунтів опідзоленої групи – темно-сірих та сірих (розрізи 3, 4) варіює в межах від легко- та важкосуглинистого у верхніх до середньо- та легкоглинистого у нижніх частинах профілю. У середній частині профілю, де залягає ілювіальний горизонт, спостерігається максимальне

накопичення мулистих часток, тобто відбувається диференціація профілю за елювіально-ілювіальним типом. Гранулометричний склад гумусового шару є дещо «легшим» у сірому лісовому ґрунті (легкосуглинистий), порівняно з темно-сірим опідзоленим (важкосуглинистий).

Таким чином, гранулометричний склад усіх досліджених ґрунтів несе відбитки певного природного ґрунтоутворного процесу. Впливу антропогенного чинника на цей показник немає.

Гумусний стан ґрунтів являє собою сукупність морфологічних ознак, загальних запасів, властивостей органічної речовини й процесів її утворення, трансформації та міграції в ґрунтового профілі.

Гумусоутворення здійснюється шляхом послідовних біохімічних реакцій розкладання та синтезу: мінералізація органічних залишків → синтез високомолекулярних продуктів → трансформації в особливий клас органічних сполук з певним запасом енергії – гумусові речовини. Крім енергії, у гумусі зосереджена більша частина запасів Нітрогену. Поживні елементи доволі міцно закріплені гумусовими речовинами, що запобігає їхньому швидкому руйнуванню та вимиванню, проте, з часом, вони повільно трансформуються в доступні для рослин форми. Важлива роль гумусу полягає також в акумуляції та рівномірному накопиченні вологи, підтриманні оптимального повітряно-теплового режиму ґрунтів. Гумус також є джерелом живлення та енергії для мікробіоценозу, який у багато чому визначає загальну родючість ґрунтів.

Вміст гумусу залежить від низки чинників, водночас, значною мірою визначається вмістом глинистих часток у ґрунті. Показники гумусного стану досліджених ґрунтів представлені у табл. 3.6.

Таблиця 3.6 – Забезпеченість гумусом ґрунтів на досліджених ділянках

ТЛУ, місце відбору	Генетичний горизонт	Глибина, см	Гумус, %	Ступінь забезпеченості гумусом
Васищевське лісництво				
В ₂ Розріз 1 кв.140, вид.16	Н	0-14	0,34	дуже низький
	Ph	14-35	0,10	дуже низький
	P pf	35-100	0,05	дуже низький
	P (gl)	100-120	0,05	дуже низький
В ₂ Розріз 2 кв.140, вид.23	He	0-16	1,24	низький
	PeH	16-35	0,17	дуже низький
	Pgl	35-62	0,21	дуже низький
	P(gl)	62-110	0,09	дуже низький
D ₂ Розріз 3 кв.3, вид.1	He	0-19	5,41	високий
	HI	19-44	1,92	низький
	Ih	41-65	1,24	низький
	Pi(h)	65-89	0,62	дуже низький

ТЛУ, місце відбору	Генетичний горизонт	Глибина, см	Гумус, %	Ступінь забезпеченості гумусом
Бабаївське лісництво				
CD ₂ Розріз 4 кв.21, вид.8	He	2-16	2,28	середній
	HE	16-30	0,52	дуже низький
	Ieh	30-50	0,57	дуже низький
	I(h)	50-72	0,41	дуже низький
	Pi(h)	72-89	0,16	дуже низький

Досліджені дернові опідзолені ґрунти (розрізи 1, 2), які формують свіжі субореві умови, унаслідок піщаного складу, характеризуються незначною гумусованістю профілю та забезпеченістю на гумус. Максимальний вміст гумусу (1,24 %) спостерігається у верхньому гумусовому горизонті, з глибиною він поступово знижується й у породі вже не перевищує 0,1 %. При чому, гумусованість верхнього шару ґрунтів, розташованих в улоговині піщаного масиву, є значно кращою за ґрунти, що знаходяться на підвищених ділянках – 1,24 % проти 0,34 %. З наближенням до породи вміст гумусу цих ґрунтів різко зменшується та вирівнюється. У породі ґрунту, що знаходиться в улоговині, його вміст становить 0,09 %, а на підвищенні – 0,05 %. Товщина гумусового горизонту в обох профілях досліджуваних ґрунтів є схожою – 14 см на підвищенні та 16 см в улоговині.

Темно-сірі опідзолені ґрунти (розріз № 3) характеризуються кращим гумусовим станом за сірі лісові (розріз № 4). Так, якщо глибина гумусового шару в темно-сірих ґрунтах досягає 44 см, то у сірих лісових становить лише 30 см. За вмістом гумусу у верхньому гумусовому горизонті темно-сірі ґрунти належать до категорії високо забезпечених, а сірі – середньо забезпечених. При цьому розподіл за профілем гумусових речовин у цих ґрунтах також відрізняється. У темно-сірих ґрунтах вміст гумусу з глибиною знижується поступово (високий → близький до середнього → низький → дуже низький), в той час, як у сірому лісовому вже глибше за 16 см його вміст стає дуже низьким – 0,52 % (тобто від середнього вмісту відразу до дуже низького).

Гумусний стан досліджених ґрунтів відповідає природним процесам їх ґрунтоутворення та не несе відбитки антропогенного впливу.

Для нормального розвитку рослинності та її високої продуктивності ґрунти окрім сприятливого водно-повітряного режиму, мають містити у собі достатню кількість елементів живлення. Основними елементами живлення, за якими найчастіше оцінюють рівень продуктивності ґрунту є Нітроген, Фосфор, Калій. Живлення рослин відбувається переважно у вигляді мінеральних солей, розчинених у ґрунті. Для оцінки забезпеченості рослин цими елементами,

здебільшого, використовують вміст їхніх легкозасвоєваних форм у орному шарі ґрунтів. Результати з оцінювання вмісту рухомих сполук N, P, K у досліджених ґрунтах представлені у табл. 3.7.

Таблиця 3.7 – Кислотність та вміст поживних елементів (N, P, K) у лісових ґрунтах на досліджених ділянках

ТЛҮ, місце відбору	Генетич- ний гори- зонт	Глиби- на, см	рН водн ий	Вміст рухомих сполук, мг/100 г ґрунту				
				N л.г.	P ₂ O ₅		K ₂ O	
				м. Т.	м. Ч.	м. К.	м. Ч.	м. К.
Васищевське лісництво								
B ₂ Розріз 1 кв.140, вид.16	Н	0-14	5,4	1,37		3,38		3,12
	He	14-35	5,4	0,88		1,80		2,30
	P pf	35-100	5,6	0,70		1,93		2,42
	P (gl)	100-120	5,8	0,64		1,70		2,50
B ₂ Розріз 2 кв.140, вид.23	He	0-16	4,7	3,77		7,75		3,40
	PeH	16-35	5,0	0,97		8,93		2,23
	Pgl	35-62	5,1	1,25		10,80		2,90
	P(gl)	62-110	5,4	0,88		1,90		1,78
D ₂ Розріз 3 кв.3, вид.1	He	0-19	6,7	2,63	9,20		33,75	
	HI	19-44	6,1	1,70	11,35		4,65	
	Ih	41-65	6,2	1,35	19,70		3,50	
	Pi(h)	65-89	6,2	0,92	17,40		4,50	
Бабаївське лісництво								
CD ₂ Розріз 4 кв.21, вид.8	He	2-16	6,9	2,95	2,00		25,51	
	HE	16-30	6,4	1,32	0,50		5,75	
	Ieh	30-50	5,8	1,35		0,90		4,25
	I(h)	50-72	5,4	1,11		0,90		6,28
	Pi(h)	72-89	5,4	0,98		1,10		5,78

Примітки: м. Т – за методом Тюрина; м. Ч. – за методом Чирикова; м. К. – за методом Кирсанова

Встановлено, що вміст рухомого Нітрогену є дуже низьким незалежно від типу ґрунту. Виключення становить верхній горизонт дернового опідзоленого ґрунту, розташованого в улоговині (розріз № 2), де вміст N є дещо вищим, однак все ж таки класифікується як «низький». Розподіл Нітрогену за профілем є типовим – з максимум у верхньому горизонті та поступовим зниженням з глибиною.

Вміст калію у досліджених дернових опідзолених ґрунтах, незалежно від розташування за рельєфом (розрізи № 1, 2), є «дуже низьким», та цілком

відповідає їхньому піщаному складу. З глибиною його вміст поступово знижується.

У групі сірих лісових ґрунтів вміст калію варіює від «середнього» до «дуже високого» у верхньому гумусовому горизонті. При цьому «дуже високий» вміст цього елемента характерний для обох типів ґрунту – темно-сірого опідзоленого та сірого лісового (розрізи № 3, 4), з деяким його збільшенням у першому. До низу профілю вміст Калію зменшується до «середнього» рівня.

Вміст фосфору у досліджених ґрунтах, серед основних поживних елементів, є найбільш неоднорідним. Так, якщо дерново-опідзолені ґрунти на підвищенні (розріз № 1) характеризуються «дуже низьким» вмістом Фосфору впродовж усього профілю, то ґрунти в улоговині (розріз № 2) «низьким» у верхній частині та «середнім» у оглеєній (іржавій) частині профілю. Підвищення вмісту Фосфору ймовірно відбувається за рахунок його сорбції у складі солей Феруму.

Вміст фосфору у сірих лісових ґрунтах (розріз № 4) упродовж усього профілю є «дуже низьким» та не перевищує 2 %. Темно-сірі опідзолені ґрунти (розріз № 3) забезпечені Фосфором значно краще. Його вміст у верхньому горизонті відповідає «середньому» рівню, а з глибиною поступово зростає до «підвищеного» та «високого» рівня.

Зауважимо, що групування лісових ґрунтів за рівнем забезпеченості нітрогеном, фосфором і калієм є дещо умовним, оскільки натеper шкали забезпеченості розроблені виключно для ґрунтів лісових розсадників, тобто контрольованого середовища. Що ж до ґрунтів лісових насаджень, то подібних оціночних шкал не існує. Це зумовлено низкою причин, зокрема, значною мобільністю рухомих сполук та їх швидким перехопленням потужно розвиненою кореневою системою деревостанів.

Загалом розподіл поживних елементів у досліджених ґрунтах є типовим, ґрунти характеризуються задовільною забезпеченістю основними поживними елементами, цілком достатньою для формування продуктивних деревостанів. Деякі лісові ділянки відзначаються дуже високим вмістом фосфору (розріз № 3), що нехарактерно для лісових ґрунтів, які здебільшого відчувають його дефіцит, та Калію (розрізи № 2, 3). Такий високий вміст зазначених елементів живлення значно підвищує лісорослинний потенціал цих ділянок.

У різноманітних бонітетних шкалах реакція ґрунтового розчину є одним з основних критеріїв родючості ґрунтів, оскільки доволі часто лімітує нормальний розвиток рослинності, у т. ч. деревної. Реакція ґрунтового розчину залежить від співвідношення іонів H^+ та OH^- та насамперед визначається хімічним і мінералогічним складом ґрунтоутворюючої породи і, відповідно, мінеральної частини ґрунтів. Крім того, вона також залежить від зовнішніх факторів, зокрема,

кліматичними умовами, видовим складом та продуктивністю рослинного покриву тощо.

Окремі деревні породи виявляють специфічні вимоги до кислотних характеристик ґрунту, при цьому, переважна їхня має найвищу продуктивність у діапазоні від слабокислої до слаболужної реакції. Однак, у кліматичних умовах, що відповідають їхнім екологічним вимогам, вони досягають високої продуктивності й за більш ширшої амплітуди кислотності. Зазвичай, ареал природних хвойних насаджень – це ґрунти з кислою реакцією різного ступеню (від сильно- до слабокислої), широколистяних – від кислої до слаболужної.

Загалом рівень кислотності ґрунтів має закономірний і поступовий характер зміни за природними зонами України – від кислої реакції в лісовій зоні з переходом до слабокислої-нейтральної в лісостеповій та лужної – у степовій.

Встановлено, що реакція ґрунтового водного розчину досліджених дернових опідзолених ґрунтів є доволі подібною, вона коливається у гумусовому горизонті від дуже сильно кислої (рН 4,7) до середньокислої (рН 5,8). При цьому ґрунти в улоговині піщаного масиву є більш кислими, порівняно з ділянкою на підвищенні. Кисла реакція ґрунтового розчину характерна для ґрунтів під сосновими насадженнями.

Реакція середовища темно-сірого опідзоленого та сірого лісового ґрунтів у верхньому гумусовому горизонті «близька до нейтральної». Така ґрунтова кислотність верхнього шару ґрунтів є сприятливою для більшості лісоутворювачів, особливо твердолистяних порід, та жодним чином не лімітує їхню продуктивність. З глибиною вона кислішає до «сильно кислої» у сірому лісовому та слабо кислої – у темно-сірому ґрунті.

Засолення ґрунту є одним із основних факторів, що лімітує формування та продуктивність рослинності, особливо деревної, для якої характерний багаторічний життєвий цикл та глибоко розвинена коренева система. Негативний вплив легкорозчинних солей на рослинність зумовлений як високим осмотичним тиском, що утворюється за високих концентраціях солей, так і безпосередньою їхньою токсичною дією. В незасолених ґрунтах осмотичний тиск ґрунтового розчину не перевищує 10 атм, а при сильному засоленні він підіймається до 300–400 атм. Якщо осмотичний тиск ґрунтового розчину значно перевищує тиск у тканинах рослини, то надходження води в рослину ускладнюється. Наступає «фізіологічна сухість» ґрунтів через те, що рослини не можуть використовувати воду ґрунтового розчину. Крім того, за високого вмісту в ґрунтовому розчині солей настає параліч устячкового апарату, що призводить до посиленої витрати води на транспірацію й ще більше ускладнює забезпечення рослин водою.

Ступінь засолення ґрунтів визначається за загальним вмістом легкорозчинних солей у водному витягу ґрунту. Результати аналізу показали, що

лісові ґрунти на всіх досліджених ділянках не засолені водорозчинними солями та не містять токсичних солей. Так, сума всіх іонів коливається в діапазоні значень від 0,01 до 0,03 % за середнього значення 0,02 %. Ґрунти з такою концентрацією солей відносять до категорії «незасолені».

Таким чином, ґрунти філії в більшості є сприятливими для більшості лісоутворювачів, особливо твердолистяних порід, та жодним чином не лімітують їхню продуктивність. На обстеженій території не виявлено проявів розвитку водної чи вітрової ерозії. Потужний шар лісової підстилки та наявність розвинутої підлісної рослинності захищає поверхню ґрунту від проявів водної ерозії, практично виключають прояви ерозійних процесів.

3.6. Пожежна ситуація

Пожежна безпека в лісі повинна забезпечуватися проведенням профілактичних заходів, оперативного виявлення і ліквідації лісових пожеж на території лісового фонду. З цією метою слід проводити розробку оперативних протипожежних планів, встановлювати регламент роботи лісопожежних служб в залежності від пожежної небезпеки і фактичної горимості лісів, проводити регулювання відвідування лісових урочищ, контролювати дотримання правил пожежної безпеки та ряд інших заходів.

Для запобігання виникнення пожеж працівниками філії проводиться роз'яснювальна робота, публікуються статті в газетах, здійснюються виступи по радіо, проводяться лекції, бесіди. В місцях масового відпочинку встановлюються попереджувальні аншлаги, обладнуються місця відпочинку й паління. До початку пожежонебезпечного періоду складаються та завіряються мобілізаційно-організаційні плани на випадок виникнення пожеж. На пожежонебезпечний період організується чергування в конторах лісництв та філії, створюються пожежні команди та дружини, проводиться їх навчання тактиці гасіння пожеж, проводяться рейди по виявленню порушень протипожежної безпеки. В особливо небезпечні періоди перекриваються заїзди в лісові масиви.

Існуюча організація території філії за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними відноситься до зони наземного патрулювання лісовою охороною.

Ступінь пожежної небезпеки визначається за Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки ділянок лісового фонду (додаток 4 «Порядку організації охорони і захисту лісів»). Розподіл площі земель лісгосподарського призначення за класами пожежної небезпеки наведено в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8 – Розподіл площі земель лісогосподарського призначення філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» за класами пожежної небезпеки

Класи пожежної небезпеки					Разом	Середній клас пожежної небезпеки
1	2	3	4	5		
<i>Бабайвське лісництво</i>						
121,2	716,9	2152,7	126,0	205,7	3322,5	2,87
<i>Валківське лісництво</i>						
179,5	616,5	4956,1	105,2	110,7	5968,0	2,89
<i>Васищевське лісництво</i>						
483,0	1543,9	3056,4	141,3	283,9	5508,5	2,67
<i>Водолазьке лісництво</i>						
153,9	732,6	1856,1	27,7	38,7	2809,0	2,66
<i>Золочівське лісництво</i>						
77,1	2064,1	4344,6	136,1	294,1	6916,0	2,78
<i>Люботинське лісництво</i>						
87,6	183,8	3992,6	77,4	86,6	4428,0	2,97
<i>Мерчанське лісництво</i>						
113,4	236,6	4842,8	82,4	136,8	5412,0	2,98
<i>Мереф'янське лісництво</i>						
728,7	2312,7	2346,7	226,4	206,5	5821,0	2,46
<i>Рокитянське лісництво</i>						
556,9	1106,6	1694,4	179,7	112,4	3650,0	2,50
<i>Коломацьке лісництво</i>						
91,5	272,1	4003,8	66,0	109,6	4543,0	2,96
Усього по філії						
2592,8	9785,8	33246,2	1168,2	1585,0	48378,0	2,78

Територія філії характеризується 2,78 класом пожежної небезпеки, що зумовлено віковою породною структурою насаджень, близькістю їх розташування до населених пунктів та відвідуванням лісу населенням. В лісовому фонді переважають середньовікові насадження (64,6 %) та молодняки (4,6 %) твердолистяних порід в типах лісорослинних умов з індексом 2–3, які за «Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки» відносяться до 2–3 класів пожежної небезпеки.

Протипожежне упорядкування включає комплекс правових, організаційних, технічних, лісогосподарських та інших заходів, направлених на попередження виникнення пожеж, обмеження їх розповсюдження, зниження пожежної безпеки в лісі, підвищення пожежостійкості деревостанів, своєчасне виявлення пожеж та їх гасіння. Заходи з охорони лісів від пожеж запроектовані з врахуванням економічних, біологічних і екологічних особливостей лісового фонду.

В основу проектування покладений «Порядок організації охорони і захисту лісів», затверджений постановою КМ України від 20 травня 2022 р. № 612, узгоджені з лісогосподарськими підприємствами основні заходи

з протипожежного улаштування. Пожежна безпека в лісі повинна забезпечуватися проведенням профілактичних заходів, оперативного виявлення і ліквідації лісових пожеж на території лісового фонду. З цією метою слід проводити розробку оперативних протипожежних планів, встановлювати регламент роботи лісопожежних служб в залежності від пожежної небезпеки і фактичної горимості лісів, проводити регулювання відвідування лісових урочищ, контролювати дотримання правил пожежної безпеки та ряд інших заходів.

У таблиці 3.9 наведено обсяги запроєктованих заходів з протипожежного впорядкування.

Таблиця 3.9 – Обсяги запроєктованих заходів з протипожежного впорядкування у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Найменування	Од. вимірювання	Існує	Проєктується	Прийнято 2-ою л/в нарадою	Термін виконання
1. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки					
Щорічна розробка оперативномобілізаційного плану на випадок виникнення лісових пожеж	шт.	–	3	3	щорічно
Перевірка стану готовності до пожежонебезпечного періоду	шт.	–	1	1	щорічно
Організація та утримання лісової пожежної станції 1 типу	шт.	4	–	–	проєктний період
Встановлення і утримання пожежної вежі з системою відеонагляду	шт.	4	2	2	проєктний період
Організація пунктів зосередження протипожежного інвентарю	шт.	6	–	6	щорічно
Ремонт та утримання радіотелефонного зв'язку та відеоспостереження	тис. грн.	–	10,0	10,0	щорічно
Створення диспетчерських пунктів	шт.	4	4	4	проєктний період
Створення електронних карт-схем впорядкування території філії	шт.	1	1	1	проєктний період
2. Заходи з попередження виникнення пожеж (профілактичні)					
Проведення роз'яснювальної роботи серед населення з використанням преси, радіо, телебачення та інших засобів масової інформації (соціальні мережі протипожежні ролики, фотографії пожеж)	шт.	–	30	30	щорічно
Встановлення та утримання протипожежних вітрин	шт.	10	10	10	щорічно
Встановлення та утримання протипожежних білбордів	шт.	16	1	1	щорічно
Облаштування місць відпочинку й паління	шт.	10	2	2	проєктний період
Встановлення попереджувальних аншлагів	шт.	122	10	10	проєктний період

Найменування	Од. вимірювання	Існує	Проектується	Прийнято 2-ою л/в нарадою	Термін виконання
Встановлення та утримання шлагбаумів	шт.	25	7	7	проектний період
3. Заходи з попередження розповсюдження лісових пожеж (обмежувальні)					
Створення мінералізованих смуг	км	–	190	190	щорічно
Догляд за мінералізованими смугами	км	–	1375	1375	щорічно
Догляд за протипожежними розривами	км	–	14,2	14,2	щорічно

Територія філії за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними відноситься до зони наземного патрулювання.

3.7. Флора, фауна, біорізноманіття

Відомості про рослинний світ

Харківська область розташована в межах двох природних зон: лісостепової та степової. На її території представлені як зональні, так і азональні типи рослинності, а саме: нагірні діброви, байрачні дубові ліси, березові ліси, суходільні луки, лучні степи, різнотравно-типчаково-ковилові степи, рослинність крейдових відслонень; заплавні ліси, соснові і широколистяно-соснові ліси, заплавні луки, галофітна рослинність, осоково-злакові і мохово-осокові болота, прибережно-водна рослинність; рослинність антропогенного походження, агрофітоценози на місці зведених зональних широколистяних лісів, азональних соснових лісів, розораних зональних лучних та різнотравно-типчаково-ковилових степів, синантропна рослинність.

По спектру основних життєвих форм флора цілком типова для областей помірного клімату. В ній представлені наступні основні типи: дерева – 27 видів, чагарники – 48, чагарники і напівчагарники – 26, багаторічні трав'янисті рослини – 873, дворічні – 95, однорічні трав'янисті рослини – 188 видів.

У складі флори Харківської області було відмічено 349 кормових культур, 340 – декоративних, 337 – медоносних, 571 вид лікарських, 112 – харчових, 74 – отруйних, 64 – дубильних, 60 – вітаміновмісних, 59 – фарбувальних, 57 – технічних, 36 видів жиро- та ефіроолійних рослин.

До списку рослин Харківської області, занесених до Червоної книги України, входить 113 видів рослин, серед них за природоохоронним статусом: вразливих – 57, рідкісних – 18, недостатньо відомих – 3 та інші цінні види рослин.

Перелік видів рослин, що підлягають особливій охороні на території Харківської області було затверджено рішенням Харківської обласної ради від 25 вересня 2001 року з метою збереження цінних, в природному та господарському відношенні рідкісних або таких, що перебувають під загрозою зникнення на території області, видів рослин і підвищення відповідальності за їх

незаконний збір, пошкодження або знищення. До списку входять 182 види судинних рослин (таблиця 3.10).

Таблиця 3.10 – Види рослин та грибів, що охороняються, на території Харківської області

Види рослин та грибів	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Загальна кількість видів рослин та грибів регіону, од.	318	318	318
Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, од.	113	113	113
Кількість видів рослин, занесених до Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на території регіону, од.	182	182	182
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, од.	14	14	14
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	8	8	8

Найбільш поширеними на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» є свіжа кленово-липова діброва (D_2 -клД) – 72 % та свіжий дубово-сосновий субір (B_2 -дС) – 14 % від загальної площі вкритих лісовою рослинністю земель.

У таблиці 3.11 наведено розподіл площі лісів головних лісотвірних порід у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» за типами лісу.

Таблиця 3.11 – Розподіл площі лісів головних лісотвірних порід у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» за типами лісу

Індекс типу лісу	Панівна деревна порода	Площа, га	
		фактична	оптимальна
A ₁ -С	Сосна звичайна	7,6	7,6
	Сосна звичайна	424,0	428,8
A ₂ -С	Сосна звичайна в осередках кореневої губки	3,7	–
	Дуб червоний	1,1	–
Разом		428,8	428,8
B ₁ -дС	Сосна звичайна	62,6	62,6
B ₂ -дС	Сосна кримська	5,5	5,5
	Сосна звичайна	6248,1	6390,5
	Сосна звичайна в осередках кореневої губки	103,6	–
	Дуб червоний	16,7	16,7
	Дуб звичайний	40,0	40,0
	Клен ясенolistий	0,9	–
	Акація біла	16,9	–
	Береза повисла	63,4	63,4
	Осика	13,5	–

Індекс типу лісу	Панівна деревна порода	Площа, га	
		фактична	оптимальна
	Вільха чорна	5,9	–
	Тополя біла	1,6	–
Разом		6516,1	6516,1
В ₃ -дС	Сосна звичайна	26,8	37,3
	Дуб червоний	0,4	0,4
	Дуб звичайний	0,9	0,9
	Клен ясенolistий	0,4	–
	Акація біла	0,9	–
	Береза повисла	68,6	68,6
	Осика	11,9	11,9
	Вільха чорна	8,7	–
	Тополя біла	0,5	–
Разом		119,1	119,1
В ₃ -поК	Береза повисла	1,8	1,8
С ₁ -єкД	Сосна кримська	6,1	6,1
	Сосна звичайна	38,3	38,3
	Дуб звичайний	57,0	78,7
	Ясен зелений	1,6	–
	Клен гостролистий	4,6	4,6
	Клен ясенolistий	0,4	–
	Акація біла	34,5	34,5
	Береза повисла	19,4	–
	Клен татарський	0,3	–
Разом		162,2	162,2
С ₂ -лдС	Сосна кримська	1,1	1,1
	Сосна звичайна	634,7	806,5
	Сосна звичайна в осередках кореневої губки	102,2	–
	Дуб червоний	7,0	7,0
	Дуб звичайний	685,3	685,3
	Ясен звичайний	2,4	2,4
	Клен гостролистий	4,9	4,9
	Клен ясенolistий	3,8	–
	Акація біла	58,2	–
	Береза повисла	40,1	40,1
	Осика	28,8	28,8
	Липа дрібнолиста	3,6	3,6
	Тополя біла	1,6	–
	Тополя канадська	3,6	–
	Тополя чорна	0,9	–
	Клен татарський	1,2	–
Бархат амурський	0,3	–	
Разом		1579,7	1579,7
С ₂ -Д	Береза повисла	1,7	1,7
С ₂ -пД	Дуб звичайний	–	1,2
	Ясен зелений	0,7	–
	Акація біла	0,5	–
	Осика	5,2	5,2
	Вільха чорна	0,8	0,8

Індекс типу лісу	Панівна деревна порода	Площа, га	
		фактична	оптимальна
Разом		7,2	7,2
С ₂ -єлД	Сосна звичайна	4,8	4,8
	Сосна звичайна в осередках кореневої губки	37,0	–
	Дуб звичайний	3,2	40,2
	Акація біла	5,5	5,5
Разом		50,5	50,5
С ₃ -лДС	Сосна звичайна	8,8	8,8
	Дуб звичайний	42,2	85,2
	Клен сріблястий	0,4	0,4
	Береза повисла	37,0	37,0
	Осика	6,2	6,2
	Вільха чорна	39,8	–
	Тополя біла	0,6	–
	Тополя канадська	0,7	–
	Верба біла	1,9	–
Разом		137,6	137,6
С ₃ -клД	Сосна звичайна	1,4	1,4
	Дуб звичайний	22,4	22,4
	Береза повисла	0,5	0,5
	Осика	1,7	1,7
	Тополя канадська	3,1	3,1
Разом		29,1	29,1
С ₃ -пД	Дуб звичайний	0,7	0,7
	Вільха чорна	4,5	4,5
	Тополя канадська	4,6	4,6
	Верба біла	0,4	0,4
	Верба ламка	0,7	0,7
Разом		10,9	10,9
С ₄ -вЧ	Вільха чорна	124,9	124,9
	Верба біла	1,3	1,3
Разом		126,2	126,2
С ₅ -вЧ	Вільха чорна	1,4	1,4
D ₁ -клД	Сосна кримська	0,8	–
	Сосна звичайна	11,3	–
	Дуб червоний	1,4	1,4
	Дуб звичайний	2506,4	2613,0
	Ясен зелений	39,5	–
	Ясен звичайний	67,6	67,6
	Клен гостролистий	71,9	71,9
	Клен польовий	32,4	32,4
	Явір	1,6	1,6
	Клен ясенolistий	12,9	–
	В'яз гладкий	3,8	–
	Акація біла	177,4	177,4
	Береза повисла	14,1	–
	Осика	8,1	–
	Липа дрібнолиста	28,1	28,1
Тополя пірамідальна	0,7	–	

Індекс типу лісу	Панівна деревна порода	Площа, га		
		фактична	оптимальна	
	Клен татарський	15,4	–	
Разом		2993,4	2993,4	
D ₁ -бкД	Дуб звичайний	–	0,8	
	Клен ясенolistий	0,8	–	
D ₂ -клД	Сосна звичайна	48,8	–	
	Ялина європейська	1,1	1,1	
	Модрина європейська	1,0	–	
	Дуб червоний	18,9	18,9	
	Дуб звичайний	29880,8	29880,8	
	Ясен зелений	42,3	–	
	Ясен звичайний	1186,5	1186,5	
	Клен гостролистий	642,7	642,7	
	Клен польовий	171,0	171,0	
	Клен сріблястий	1,5	1,5	
	Клен ясенolistий	22,5	–	
	Берест	1,2	–	
	В'яз шорсткий	1,3	–	
	Акація біла	111,8	–	
	Береза повисла	125,7	125,7	
	Осика	326,0	326,0	
	Липа дрібнолиста	383,6	383,6	
	Тополя біла	3,6	3,6	
	Тополя канадська	5,6	5,6	
	Тополя чорна	1,9	1,9	
	Верба біла	0,7	–	
	Клен татарський	9,9	–	
	Абрикос звичайний	0,8	–	
	Бархат амурський	0,3	–	
	Груша звичайна	12,6	–	
	Гіркокаштан звичайний	0,3	–	
	Горіх грецький	6,4	–	
	Горіх чорний	0,7	–	
	Черемха звичайна	0,3	–	
	Яблуня лісова	0,8	–	
	Разом		33010,6	33010,6
	D ₃ -клД	Ялина європейська	0,4	0,4
Модрина європейська		0,1	–	
Дуб звичайний		60,5	69,2	
Ясен зелений		1,9	–	
Ясен звичайний		12,4	12,4	
Клен гостролистий		11,8	11,8	
Клен польовий		5,5	5,5	
Клен ясенolistий		3,5	–	
В'яз гладкий		0,4	–	
Берест		2,8	–	
Осика		17,2	17,2	
Вільха чорна		0,4	0,4	
Липа дрібнолиста	5,8	5,8		

Індекс типу лісу	Панівна деревна порода	Площа, га	
		фактична	оптимальна
	Тополя біла	1,0	1,0
	Тополя чорна	0,8	0,8
	Верба біла	4,5	4,5
Разом		129,0	129,0
D ₃ -ляД	Дуб звичайний	52,2	55,2
	Ясен зелений	1,6	–
	Ясен звичайний	7,1	7,1
	Клен гостролистий	2,5	2,5
	Клен польовий	2,3	2,3
	Клен ясенolistий	0,4	–
	Акація біла	1,0	–
	Береза повисла	6,8	6,8
	Осика	17,1	17,1
	Вільха чорна	0,7	0,7
	Липа дрібнолиста	5,1	5,1
	Тополя біла	0,3	0,3
	Тополя канадська	1,6	1,6
	Тополя чорна	0,8	0,8
Разом		99,5	99,5
D ₃ -пД	Дуб звичайний		1,7
	Берест	1,7	
	Вільха чорна	1,3	1,3
	Тополя канадська	1,1	1,1
Разом		4,1	4,1
D ₄ -вЧ	Дуб звичайний	0,1	
	Береза повисла	1,4	
	Вільха чорна	120,9	122,4
	Тополя біла	1,3	1,3
	Верба біла	7,7	7,7
	Верба ламка	1,1	1,1
Разом		132,5	132,5
D ₄ -пТИ	Осика	0,4	
	Тополя канадська	2,2	2,6
	Верба біла	1,0	1,0
	Верба ламка	0,7	0,7
Разом		4,3	4,3
D ₅ -вЧ	В'яз гладкий	0,3	
	Вільха чорна	18,6	18,9
	Верба ламка	0,2	0,2
Разом		19,1	19,1
D ₄ -пИ	Ясен зелений	0,7	
	Ясен звичайний	0,9	
	Вільха чорна	2,9	2,9
	Тополя канадська	0,6	0,6
	Верба біла	3,4	5,0
	Верба ламка	2,3	2,3
Разом		10,8	10,8
Усього по філії		45646,6	45646,6

Розподіл площі вкритих лісовою рослинністю земель філії «Жовтневе ЛГ» ДП «Ліси України» за основними групами типів лісу наведено на рисунку 3.10.

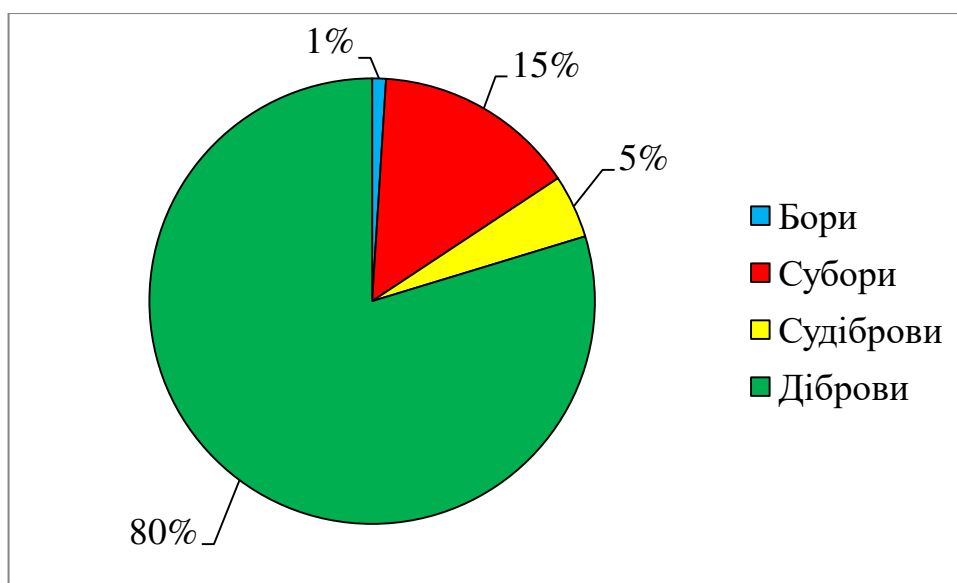

Рисунок 3.10 – Розподіл площі вкритих лісовою рослинністю земель за основними групами типів лісу

Існуючий і оптимальний розподіл деревостанів за групами віку по філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» наведено в таблиці 3.12.

Таблиця 3.12 – Існуючий і оптимальний розподіл деревостанів за групами віку

Групи порід	Існуючий, %				Оптимальний, %			
	молодняки	середньовікові	прис-тиглі	стиглі і перестійні	молодняки	середньовікові	прис-тиглі	стиглі і перестійні
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення								
Хвойні	–	39,3		60,7	28,6	42,8	14,3	14,3
Твердолистяні	2,2	93,7	0,6	3,5	22,9	54,6	11,4	11,1
М'яколистяні	–	–	–	–	–	–	–	–
Разом	1,4	74,4	0,4	23,8	24,9	50,5	12,4	12,2
Рекреаційно-оздоровчі ліси								
Хвойні	17,3	71,6	9,3	1,8	29,0	42,5	14,5	14,0
Твердолистяні	5,8	81,5	4,7	8,0	23,7	53,5	11,9	10,9
М'яколистяні	5,4	34,4	19,3	40,9	32,9	36,3	16,4	14,4
Разом	7,9	77,9	6,1	8,1	25,1	50,8	12,5	11,6
Захисні ліси								
Хвойні		100			36,6	36,7	16,7	10,0
Твердолистяні	6,5	80,2	10,5	2,8	28,6	49,4	14,3	7,7
М'яколистяні	3,1	40,5	27,3	29,1	40,3	26,3	20,1	13,3
Разом	6,5	79,7	10,7	3,1	28,7	49,1	14,4	7,8
Усього по філії								
Хвойні	17,2	71,2	9,3	2,3	29,0	42,5	14,5	14,0
Твердолистяні	5,8	81,5	5,3	7,4	24,3	53,1	12,1	10,5
М'яколистяні	5,3	34,6	19,5	40,6	33,2	35,8	16,6	14,4
Разом	7,7	78,1	6,5	7,7	25,4	50,6	12,7	11,3

Розподіл вкритих лісовою рослинністю земель за класами бонітету наведено в таблиці 3.13.

Таблиця 3.13 – Розподіл вкритих лісовою рослинністю земель філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» за класами бонітету, га

Панівна деревна порода	Класи бонітету							Разом	
	1Б і вище	1А	1	2	3	4	5		
Сосна кримська	–	–	1,5	4,9	6,3	0,8	–	13,5	
Сосна звичайна	77,9	1038,5	4075,1	2127,3	193,5	4,9	–	7517,2	
Сосна звичайна в осередках корен. губки	4,2	107,1	75,9	59,3	–	–	–	246,5	
Ялина європейська	0,3	0,4	0,4	0,4	–	–	–	1,5	
Модрина європейська	0,1	–	0,2	0,8	–	–	–	1,1	
Дуб червоний	–	12,2	20,8	8,3	4,2	–	–	45,5	
Дуб звичайний	6,9	883,3	7044,2	21780,6	3334,7	284,4	17,6	33351,7	
Ясен зелений	–	4,6	22,4	33,0	26,1	2,2	–	88,3	
Ясен звичайний	27,6	252,9	560,8	398,7	35,3	1,6	–	1276,9	
Клен гостролистий	0,8	64,8	300,6	282,3	81,0	8,9	–	738,4	
Клен польовий	–	–	75,2	83,2	43,4	8,1	1,3	211,2	
Клен сріблястий	–	1,5	–	0,4	–	–	–	1,9	
Явір	–	–	–	1,6	–	–	–	1,6	
Клен ясенolistий	0,6	–	19,3	14,1	9,8	1,8	–	45,6	
В'яз гладкий	–	0,4	0,8	2,4	–	0,9	–	4,5	
Берест	–	–	4,0	1,7	–	–	–	5,7	
В'яз шорсткий	–	–	–	1,3	–	–	–	1,3	
Акація біла	12,5	24,8	129,9	138,5	86,6	14,4	–	406,7	
Береза повисла	109,1	134,9	94,4	37,5	4,6	–	–	380,5	
Осика	10,9	91,5	255,4	73,8	4,5	–	–	436,1	
Вільха чорна	–	13,1	123,4	157,1	36,4	0,8	–	330,8	
Липа дрібнолиста	4,7	28,6	78,2	276,7	37,7	0,3	–	426,2	
Тополя біла	8,4	0,5	–	–	–	–	–	8,9	
Тополя канадська	24,4	–	0,3	–	–	–	–	24,7	
Тополя пірамідальна	–	0,7	–	–	–	–	–	0,7	
Тополя чорна	4,4	–	–	–	–	–	–	4,4	
Верба біла	10,3	5,9	2,9	1,8	–	–	–	20,9	
Верба ламка	0,9	0,9	0,2	1,8	1,2	–	–	5,0	
Клен татарський	–	–	0,1	1,7	11,2	8,4	5,4	26,8	
Абрикос звичайний	–	–	0,1	–	–	–	0,7	0,8	
Бархат амурський	0,3	–	0,3	–	–	–	–	0,6	
Груша звичайна	–	–	–	–	10,8	1,8	–	12,6	
Гіркокаштан звичайний	–	–	0,3	–	–	–	–	0,3	
Горіх грецький	–	–	–	–	0,6	5,8	–	6,4	
Горіх чорний	–	–	0,3	–	–	0,4	–	0,7	
Черемха звичайна	–	–	–	–	–	–	0,3	0,3	
Яблуня лісова	–	–	–	–	0,8	–	–	0,8	
Разом	га	304,3	2666,6	12887,0	25489,2	3928,7	345,5	25,3	45646,6
	%	0,7	5,8	28,2	55,8	8,6	0,8	0,1	100

Розподіл вкритих лісовою рослинністю земель за повнотами наведено в таблиці 3.14.

Таблиця 3.14 – Розподіл вкритих лісовою рослинністю земель філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» за повнотами, га

Панівна деревна порода	Відносна повнота							Разом	
	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9		
Сосна кримська	–	0,8		11,6	1,1	–	–	13,5	
Сосна звичайна	27,3	94,9	334,7	2425,6	1899,7	2297,6	437,4	7517,2	
Сосна звичайна в осередках корен. губки	8,8	17,2	44,1	163,5	11,3	1,6	–	246,5	
Ялина європейська	–	–	0,4	0,4	0,7	–	–	1,5	
Модрина європейська	–	–	–	0,2	0,9	–	–	1,1	
Дуб червоний		3,8	0,6	17,7	9,3	13,0	1,1	45,5	
Дуб звичайний	41,7	288,4	1773,6	7607,6	17454,6	4387,6	1798,2	33351,7	
Ясен зелений	2,0	9,9	11,7	41,8	14,0	8,9	–	88,3	
Ясен звичайний	9,0	19,2	46,7	133,5	629,2	314,9	124,4	1276,9	
Клен гостролистий	2,6	33,5	73,7	157,0	319,6	136,6	15,4	738,4	
Клен польовий	1,8	3,8	12,8	101,9	71,8	18,8	0,3	211,2	
Клен сріблястий	–	–	–	0,9	1,0	–	–	1,9	
Явір	–	–	–	1,6	–	–	–	1,6	
Клен ясенolistий		2,9	30,5	10,7	1,5	–	–	45,6	
В'яз гладкий	0,3	–	1,9	2,3	–	–	–	4,5	
Берест	–	–	1,7	2,8	1,2	–	–	5,7	
В'яз шорсткий	–	–	–	–	1,3	–	–	1,3	
Акація біла	5,8	28,4	73,6	164,5	128,7	5,7	–	406,7	
Береза повисла	1,8	22,5	51,6	117,5	180,3	6,8	–	380,5	
Осіка	18,2	25,6	48,6	95,6	187,4	51,8	6,1	436,1	
Вільха чорна	0,9	3,1	21,2	85,3	208,8	11,5	–	330,8	
Липа дрібнолиста	–	13,5	34,3	113,2	183,9	79,4	1,9	426,2	
Тополя біла	1,4	3,1	1,8	2,6	–	–	–	8,9	
Тополя канадська	10,3	2,4	8,2	2,4	1,4	–	–	24,7	
Тополя пірамідальна	0,7	–	–	–	–	–	–	0,7	
Тополя чорна	–	0,8	2,3	1,3	–	–	–	4,4	
Верба біла	–	4,5	5,6	10,8	–	–	–	20,9	
Верба ламка	0,9	0,7	1,4	2,0	–	–	–	5,0	
Клен татарський	–	2,0	11,7	7,3	5,0	0,8	–	26,8	
Абрикос звичайний	–	–	–	0,8	–	–	–	0,8	
Бархат амурський	–	–	0,3	–	0,3	–	–	0,6	
Груша звичайна	–	0,7	1,9	–	10,0	–	–	12,6	
Гіркокаштан звичайний	–	–	–	–	0,3	–	–	0,3	
Горіх грецький	–	–	–	6,4	–	–	–	6,4	
Горіх чорний	–	0,3	–	–	0,4	–	–	0,7	
Черемха звичайна	–	–	–	–	0,3	–	–	0,3	
Яблуня лісова	–	–	–	0,8	–	–	–	0,8	
Разом	га	133,5	582,0	2594,9	11289,6	21324,0	7335,0	2387,6	45646,6
	%	0,3	1,3	5,7	24,7	46,6	16,1	5,3	100

Згідно договору № 68 від 02.03.2023 науковцями УкрНДІЛГА проведено науково-дослідну роботу по виявленню локалітетів рідкісних видів флори, за результатами якої сформовано звіт (додаток Ш).

Науковцями УкрНДІЛГА у період квітні-серпні 2023 р. у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» було здійснено камеральні роботи по опрацюванню таксаційних матеріалів, документації об'єктів ПЗФ та збору інформації щодо наявності, поширення рідкісних, зникаючих, червонокнижних видів флори.

Об'єкти планованої діяльності розташовані у Харківській області на північному сході України на території двох природних зон Лівобережної України – Лісостепу і Степу в межах водорозділу, що відокремлює басейни Дону і Дніпра. На її території представлені як зональні, так і азональні типи рослинності (табл. 3.15).

Таблиця 3.15 – Репрезентативність типів рослинності Харківської області

№ з/п	Типи рослинності
Зональна природна рослинність	
1	Нагірні діброви (лісостепова зона)
2	Байрачні дубові ліси (лісостепова і степова зони)
3	Березові ліси (лісостепова зона)
4	Суходільні луки (лісостепова зона)
5	Лучні степи (лісостепова зона)
6	Різнотравно-типчакowo-ковилowі степи (степова зона)
7	Рослинність крейдових відслонень (лісостепова і степова зони)
Азональна природна рослинність	
8	Заплавні ліси
9	Соснові і широколистяно-соснові ліси
10	Заплавні луки
11	Галофітна рослинність
12	Осоково-злакові і мохово-осокові болота
13	Прибережно-водна рослинність
Рослинність антропогенного походження	
14	Агрофітоценози на місці зведених зональних широколистяних лісів, азональних соснових лісів, розораних зональних лучних та різнотравно-типчакowo-ковилow степів
15	Синантропна рослинність

Нагірні діброви поширені, головним чином, у північно-західних районах вздовж річкових долин на плакорних ділянках вододілів і правих високих берегах річок Сіверський Донець, Харків, Лопань, Уди, Мжа, Мерла. Найбільші площі в нагірних широколистяно-мішаних лісах займають кленово-липова та липово-ясенева діброви. Перший ярус представлений дубом звичайним, липою серцелистою, ясенем високим, кленом гостролистим. На узліссях і зрубках з'являються береза повисла й осика. У другому ярусі ростуть яблуня лісова, груша

звичайна, черемха звичайна; є також види в'яза і клена. Підлісок складається з різних видів глоду, ліщини звичайної, бруслини бородавчастої, б. європейської, свидини кров'яної. На узліссях ростуть терен, жостір проносний, види шипшини, в'яз корковий.

Трав'янистий покрив цих лісів різноманітний за екологічними особливостями. Ранньою весною, до появи листків на деревах і кущах, розвиваються ефемероїди (багаторічні трави з коротким періодом вегетації): проліска сибірська, ряст ущільнений, ряст Маршалла, анемона жовтецева, пшінка весняна, зірочки жовті, тюльпан дібровний. У цей же період квітують довговегетуючі багаторічники: види фіалки, медунка темна, конвалія звичайна, первоцвіт справжній, чина весняна. Влітку трав'янистий покрив збагачується злаками: тонконіг дібровний, перлівка поникла, просянка розлога, куцоніжка лісова, костриця велетенська, регнерія собача й осоками. Із тіньовитривалого різнотрав'я найчастіше зустрічаються: копитняк європейський, яглиця звичайна, зірочник ланцетний, купина багатоквіткова та к. пахуча, підмаренник запашний, чистець лісовий, ранник вузлуватий. У зволжених умовах зростають: дудник лісовий, гадючник оголений, борщівник сибірський, розрив-трава звичайна. На галявинах і узліссях можна зустріти лучні рослини: конюшину лучну, грястицю збірну, тонконіг лучний, в'язіль барвистий, звіробій звичайний, деревій майжезвичайний та види дзвоників.

Широколистяні ліси в доагрикультурний період покривали значні площі вододілів Харківщини. З історичних, географічних та екологічних причин широколистяні ліси зазнають значного антропогенного впливу. Через це вони знищені на великих площах. А на збережених ділянках суттєво змінилась структура цих угруповань. Особливо великий вплив на структуру широколистяних лісів мають вирубування, пожежі та випасання, що веде до заміни корінних лісів похідними.

На Харківщині ще подекуди зустрічаються лісові рослинні угруповання, занесені до ЗКУ (табл. 3.16). Це група асоціацій звичайнодубових лісів татарськокленових, дубових лісів ліщинових, липово-дубових та кленово-липово-дубових лісів волосистоосокових та яглицевих, мішаних дубових лісів левурдових (з цибулею ведмежою). Крім того, виявлені угруповання, які є рідкісними для Харківщини та занесені до ЗСХ (табл. 3.17): асоціації дубового лісу барвінкового, дубового лісу егоніхонового, дубового лісу підмаренникового (з підмаренником запашним), дубового лісу щитникового (з щитником чоловічим), дубового лісу хвощового з участю релікта – хвоща великого. У складі цих типових для України лісів велика кількість зникаючих видів, що потребують охорони: види папоротей, зозулинцевих, тюльпан дібровний, цибуля ведмежа, в'язіль стрункий, воронець колосистий, чина ряба, глід п'ятистовпчиковий тощо.

Таблиця 3.16. — Перелік рідкісних, зникаючих, типових та тих, що потребують особливої охорони, рослинних угруповань

№	Назва рослинного угруповання українська	Назва рослинного угруповання латинська
Лісові угруповання		
1	Група асоціацій дубово-соснових лісів ліщинових	<i>Querceto- Pineta corylosa</i>
2	Група асоціацій звичайнодубових лісів татарськокленових	<i>Querceta (roboris) acerosa (tatarici)</i>
3	Група асоціацій дубових лісів ліщинових (типіві старі ліси)	<i>Querceta (roboris) corylosa</i>
4	Асоціація липово-дубові та кленово-липово-дубові ліси волосистоосокові і яглицеві (типіві угруповання)	<i>Tilieto (cordatae) – Quercetum (roboris) caricosum, Acereto (platanoidis) – Tilieto (cordatae) – Quercetum (roboris) caricosum (pilosae), Tilieto (cordatae) – Quercetum (roboris) aegopodium, Acereto (platanoidis) – Tilieto (cordatae) – Quercetum (roboris) aegopodium</i>
5	Асоціація мішаних дубових лісів левурдових (з цибулею ведмежою)	<i>Mixeto – Quercetum (roboris) alliosum (ursini)</i>
Степові угруповання		
1	Формація мигдалю низького	<i>Amygdaleta nanae</i>
2	Формація ковили Лессінга	<i>Stipeta lessingiana</i>
3	Формація ковили Залеського	<i>Stipeta zalesskii</i>
4	Формація ковили волосистої	<i>Stipeta capillatae</i>
5	Формація ковили дніпровської	<i>Stipeta borysthenaica</i>
6	Формація ковили найкрасивішої	<i>Stipeta pulcherrimae</i>
7	Формація ковили пухнастолистої	<i>Stipeta dasyphyllae</i>
8	Формація ковили пірчастої	<i>Stipeta pennatae</i>
9	Формація ковили вузьколистої	<i>Stipeta tirsae</i>
10	Формація пирію ковилолистого	<i>Elytrigietia stipifoliae</i>
11	Формація півонії тонколистої	<i>Paeonieta tenuifoliae</i>
12	Формація осоки низької	<i>Cariceta humilis</i>
Лучні угруповання		
1	Формація лепешняка тростинового	<i>Glycerieta arundinaceae</i>
Водні угруповання		
1	Формація сальвінії плаваючої	<i>Salvinieta natantis</i>
2	Формація альдрованди пухирчастої	<i>Aldrovandeta vesiculosae</i>
3	Формація куширу донського	<i>Ceratophylleta tanaitici</i>
4	Формація куширу підводного	<i>Ceratophylleta submersi</i>
5	Формація латаття білого	<i>Nymphaeeta albae</i>
6	Формація латаття сніжно-білого	<i>Nymphaeeta candidae</i>
7	Формація глечиків жовтих	<i>Nuphareta luteae</i>
8	Формація їжачої голівки малої	<i>Sparganieta minimi</i>
9	Формація рдесника червонуватого	<i>Potameta rutilis</i>
10	Формація рдесника туполистого	<i>Potameta obtusifoliae</i>
11	Формація рдесника сарматського	<i>Potameta sarmatici</i>
12	Формація водяного жовтеця Ріона	<i>Batrachieta rionii</i>

Таблиця 3.17 – Перелік рослинних угруповань за Зеленим списком Харківської області

№	Назва рослинного угруповання українська	Назва рослинного угруповання латинська
Лісові угруповання		
1	Асоціація дубового лісу барвінкового	<i>Quercetum vincosum (minoris)</i>
2	Асоціація дубового лісу егоніхонового	<i>Quercetum aegonychosum (purpureocaerulei)</i>
3	Асоціації ясенєво-дубового лісу конвалієвого	<i>Fraxineto-Querceta (roboris) convallariosa</i>
4	Асоціація дубового лісу підмаренникового	<i>Quercetum galiosum (odorati)</i>
5	Асоціація дубового лісу щитникового	<i>Quercetum dryopteridosum (filicis maris)</i>
6	Асоціація дубового лісу хвощового	<i>Quercetum equisetosum (telmateiae)</i>
7	Асоціації дубово-соснових лісів різнотравних	<i>Querceto-Pineta herbosa</i>
8	Асоціація чорновільхового лісу теліптерисового	<i>Alnetum (glutinosae) thelypteridosum (palustris)</i>
9	Асоціація чорновільхового лісу щитникового	<i>Alnetum (glutinosae) dryopteridosum (cartusianae)</i>
10	Асоціації чорновільхового лісу безщитникового	<i>Alneta (glutinosae) athyriosa (filicis feminae)</i>
11	Асоціація ясенєво-дубового лісу хвощового	<i>Fraxineto-Quercetum equisetosum (hiemalis)</i>
12	Асоціація соснового лісу костяницевого	<i>Pinetum rubosum (saxatilis)</i>
13	Асоціація соснового лісу орлякового	<i>Pinetum pteridosum (aquilini)</i>
14	Асоціація соснового лісу вересового	<i>Pinetum callunosum (vulgaris)</i>
15	Асоціації соснових лісів лишайникових	<i>Pineta licheniosa</i>
16	Асоціації соснових лісів кипцево-чебрецевих	<i>Pineta koelerioso-thymosa</i>
Угруповання справжніх степів		
1	Формація мласкавця серповидного	<i>Bupleurieta falcati</i>
2	Формація кринитарії волохатої	<i>Crinitarieta villosae</i>
3	Формація бородача звичайного	<i>Bothriochloeta ischaemi</i>
Угруповання крейдяних степів		
1	Агломераційні угруповання гісопу крейдяного	<i>Hyssopodeta cretacei</i>
2	Агломераційні угруповання чебрецю вапнякового	<i>Thymeta calcarei</i>
3	Агломераційні угруповання переломника Козо-Полянського	<i>Androsaceta koso-poljanskii</i>
4	Агломераційні угруповання льону українського	<i>Lineta ucrainici</i>
5	Агломераційні угруповання полину суцільнобілого	<i>Artemisieta hololeucae</i>
6	Агломераційні угруповання полину солянковидного	<i>Artemisieta salsoloidis</i>
Лучні угруповання		
1	Асоціація королицево-злакова	<i>Leucanthemetum (vulgaris) graminosum</i>
2	Асоціація родовиково-злакова	<i>Sanguisorbietum (officinalis) graminosum</i>
3	Формація оману високого	<i>Inuleta helenii</i>
4	Формація кермеку донецького	<i>Limonieta donetzici</i>
5	Формація кермеку замшевого	<i>Limonieta alutacei</i>
6	Формація полину сантонінського	<i>Artemisieta santonicae</i>
7	Формація молочки приморської	<i>Glauceta maritimae</i>
8	Асоціація рябчиково-злакова	<i>Fritilarieta (meleagroidis) graminosa</i>
9	Асоціація косариково-злакова	<i>Gladioletum (tenuis) graminosum</i>
10	Асоціації зозулинцево-злаково-осокові	<i>Orchidoso-Gramineo-Cariceta</i>
Болотні угруповання		
1	Формація лепехи звичайної	<i>Acoreta calami</i>
2	Формація валеріани лікарської	<i>Valerianeta officinalis</i>
3	Формація рогозу Лаксманового	<i>Typheta laxmannii</i>
4	Асоціації осоково-сфагнові	<i>Cariceto-Sphagnosa</i>
5	Формація осоки омської	<i>Cariceta omskianae</i>
Водні угруповання		
1	Формація водяної сосонки звичайної	<i>Hippureta vulgaris</i>
2	Формація водяного різака алоевидного	<i>Stratiotera aloidis</i>
3	Асоціація вольфієво-ряскова	<i>Wolffieta (arrhizae) lemnoza</i>

Байрачні дубові ліси поширені на території майже всіх районів степової зони та в південній частині лісостепової. Байрачні ліси відрізняються від нагірних дібров біднішим флористичним складом і деревостаном нижчої якості. На північних схилах степових балок трапляються липово-ясенево-дубові, а на південних, більш сухих схилах, ростуть берестово-чорнокленово-дубові ліси. Дубові ліси татарськокленові занесені до ЗКУ. На узліссях байрачних лісів багато степових кущів, зокрема, терен, вишня степова, карагана кущова, різні види таволги, шипшини.

Березові ліси на Харківщині збереглися невеликими ділянками на пониженнях або «блюдцях» борової тераси серед лісових соснових масивів. Основна порода цих фітоценозів – береза повисла, значно рідше зустрічається б. пухнаста. Подекуди тут зростають крушина ламка, види ожини, папороті, плауни та інші бореальні види рослин.

Суходільні луки в дослідженому регіоні формуються на місці зведених лісів і є похідними угрупованнями. Тут переважають багаторічні трав'янисті рослини: грястиця збірна, костриця лучна, тонконіг лучний, т. вузьколистий, пирій повзучий, конюшина лучна, к. гірська, в'язіль барвистий, різні види горошку, деревій майжезвичайний, вероніка колосиста, підмаренник справжній, горлянка женецька, материнка звичайна тощо.

Степові формації на Харківщині майже не збереглися, степи значною мірою розорані. Окремі ділянки степової рослинності зустрічаються лише на схилах балок, ярів та на правих берегах річок Сіверський Донець, Вовча, Оскіл та інших.

Фрагменти лучних степів ще зустрічаються подекуди в лісостепових районах області. Тут поширені злаково-різнотравні та осоково-різнотравні угруповання. Але природний рослинний покрив степових фітоценозів дуже змінений під впливом господарської діяльності людини. Особливо великих змін зазнала степова рослинність на ділянках, де протягом багатьох років випасали худобу. Під впливом випасу різнобарвна рослинність природних степів змінилась на одноманітні типчакові або тонконогово-деревійні угруповання. Тому невеликі ділянки лучних степів на схилах балок перебувають у дигресивному стані.

Для лучних степів у їх типовому варіанті характерною ознакою є чергування з весни до осені яскравих аспектів, що їх створюють окремі види під час масового квітування: сон чорніючий, осока рання та о. низька, горицвіт весняний, г. волзький, анемона лісова, чина панонська, ч. бліда, барвінок трав'янистий, дивина фіолетова, жовтець багатоквітковий, шавлія лучна, конюшина гірська, горошок тонколистий, молочай степовий, гадючник звичайний, дзвоники сибірські, в'язіль барвистий, люцерна румунська, волошка скабіозовидна, зіновать австрійська. Серед злаків в угрупованнях лучних степів

ростуть переважно пухкодернинні та кореневищні види з більш-менш широкими листовими пластинками, зокрема, тонконіг вузьколистий, тимофіївка степова, кострець береговий, вівсюнець Шелла, мітлиця виноградникова, пирій повзучий, кунічник наземний. У більш посушливих умовах з'являються щільнодернинні злаки: види костриці, ковила оловиста, К. Лессінга, кипець гребінчастий тощо.

Невеличкі ділянки **справжніх різнотравно-типчакowo-ковилових степів** ще залишилися подекуди в степових районах Харківщини. Вони характеризуються значною рясністю більш ксерофітних вузьколистих і щільнодернинних злаків: види ковили, кипець гребінчастий, види костриці, житняк гребінчастий.

У регіоні представлені такі формації, занесені до ЗКУ: формація мигдалю низького, півонії тонколистої, осоки низької та всіх видів ковили. Рідкісними для Харківщини є угруповання мласкавця серповидного, кринітарії волохатої та бородача звичайного.

Рано навесні розвиваються ефемероїди: брандушка різноколірна, гіацинтик блідий, белевалія сарматська, види рястки, гадюча цибулька занедбана та ефемери: види бурачка, вероніки, веснянка весняна, переломник довгастий тощо. Різнотрав'я складають ксерофільні довговегетуючі багаторічники: півонія тонколиста, шавлія поникла, ш. ефіопська, ш. австрійська, кринітарія волохата, подорожник степовий, льон жовтий, залізняк бульбистий, чистець прямий, волошка східна, в. скабіозовидна, серпій різколистий, підмаренник руський, скабіоза жовта, оман шершавий, види астрагала, гострокільник волохатий тощо. Типовими для справжніх степів є види перекотиполе - залізняк колючий, щандра рання, миколайчики польові, лещиця волотиста, катран татарський, шавлія ефіопська, гоніолімон татарський тощо. Подекуди зустрічаються угруповання, в яких домінують чагарники: карагана кущова, мигдаль степовий, вишня степова та види таволги. Оскільки фрагменти степової рослинності збереглися лише на схилах, то експозиція схилів визначає характер рослинних угруповань. На північних схилах представлені ділянки лучних степів, а на південних - різнотравно-ковилово-типчакoвих степів.

На жаль ці залишки цілинних степів відводяться під садово-городні ділянки та піддаються залісненню. Через це під загрозою повного знищення опинилися цінні резервати степової рослинності біля сс. Рогань, Липкуватівка, Вільхівка. В інших місцях на стан рослин негативно впливають надмірний випас худоби, щорічне випалювання, сінокосіння та нерегламентований збір лікарських і декоративних рослин. Навіть на заповідних територіях області спостерігається такий негативний антропогенний вплив.

Відслонення крейди тягнуться вузькими смужками на правих берегах річок, порізаних глибокими ярами і балками, по Сіверському Дінцю та його

притоках – Осколу і Вовчій, де ще подекуди збереглась унікальна **рослинність крейджаних схилів**. Тут зрідка трапляються рослинні угруповання, занесені до ЗКУ: формація пирію ковилолистого та шість рідкісних формацій для рослинності Харківщини: формації гісопу крейджаного, чебрецю вапнякового, переломника Козо-Полянського, льону українського, полину суцільнобілого, п. солянковидного. Цю специфічну флору утворюють близько 350 видів рослин. Серед них багато ендемічних, рідкісних і зникаючих видів, занесених до ЄЧС: смілка крейджана, жовтушник крейджаний, переломник Козо-Полянського, вовчі ягоди Софії, гісоп крейджаний, дзвінець крейджаний, полин суцільнобілий та ЧКУ: сосна крейджана, сонцепвіт крейджаний, льонок крейджаний, бурачок голоніжковий, дворятник крейджаний, шоломниця крейджана, пирій крейджаний, костриця крейджана. Крім них, на крейджаних відслоненнях нами відмічено понад 20 видів рослин, які є рідкісними для флори Харківщини та занесені до ЧСХ.

В утворенні рослинних угруповань на відслоненнях крейди беруть участь і типові представники степової флори: типчак, ковила волосиста, стоколос прибережний, шавлія поникла, деревій щетинистий, нечуйвітер синяковидний тощо.

На жаль, цей рідкісний комплекс крейдолюбних видів рослин практично не охороняється, а знищується надмірними випасами, кар'єрами для видобутку крейди та утворенням терас при залісненні крутих крейджаних схилів. Така негативна господарська діяльність людини призводить до зникнення рідкісних видів рослин, тому в цих рослинних угрупованнях все значнішою стає роль рудеральних видів.

Заплавні ліси розташовані на берегах річок, головним чином Сіверського Дінця, Оскола, Уд, Мжі, Орлі. Це широколистяні заплавні діброви, в деревостані яких домінують дуб звичайний, ясен високий, види в'яза. Підлісок і травостій подібні до нагірних дібров. Зазвичай тут зростають і ліани: хміль звичайний і плетуха звичайна. Дрібнолистяні заплавні ліси із верби білої, тополі сріблястої, т. чорної, осики та вільхи чорної зустрічаються лише в притерасній частині заплави річок. В заплавах лісах подекуди ростуть рідкісні асоціації ясенево-дубового лісу хвощового з участю хвоща зимуючого, ясенево-дубового лісу конвалієвого, чорновільхового лісу теліптерісового, щитникового (зі щитником шартрським) та безщитникового (з безщитником жіночим). В заплавах річок також поширені зарості чагарникових верб з вологолюбним високотрав'ям та бур'янами.

Соснові і широколистяно-соснові ліси – азональні типи рослинності, займають значну частину борової тераси лівих берегів Сіверського Дінця, Оскола, Мжі, Уд, Мерли. Рельєф терас нерівний, на його підвищених елементах з бідними ґрунтами формуються сухі бори, а на рівнинних і понижених його елементах з родючими ґрунтами – свіжі субори. Сухі бори бідні за флористичним складом.

Тут зустрічаються сосново-різнотравно-злакові угруповання. Із дерев росте сосна звичайна, а серед трав переважають степові злаки: костриця Беккера, ковила дніпровська, жито дике, чаполоч пахуча, кипець пісковий, кунічник наземний та різнотрав'я: сон чорніючий, агалік-трава гірська, чебрець Паласів, цмин пісковий, полин Маршаллів, юринія харківська, хондрила ситниковидна. Флористичний склад свіжих суборів значно багатший. У першому ярусі росте сосна звичайна, у другому - дуб звичайний, види в'язу, яблуня лісова, груша звичайна. Підлісок складається з бруслини бородавчастої, клена польового, клена татарського. Типовими є напівкущі – зіновать дніпровська і дрід красильний. Трав'янистий покрив складають орляк звичайний, щитник чоловічий, суниці лісові, конвалія травнева, нечуйвітер волохатенький, смовдь гірська, золотушник звичайний. Подекуди на Харківщині зустрічаються асоціації дубово-соснових лісів ліщинових (ЗКУ) та рідкісні для області асоціації соснових лісів різнотравно-злакових, орлякових, вересових, костяницевих, кладонієвих та кипцево-чебрецевих.

Заплавні луки формуються в заплавах річок. Раніше вони щорічно затоплювалися повеневими водами. Інтенсивне використання луків як сіножатей та пасовищних угідь призвело до значної деградації цих рослинних угруповань. Площі їх дуже скоротилися також через розорювання заплав багатьох річок регіону. Домінантами та співдомінантами природних заплавних луків є кореневищні та пухкодерні види злаків, які мають добрі кормові якості. Це – китник лучний, види тонконогу, костриця лучна, тимофіївка лучна, пирій повзучий та бобові: види конюшини, люцерна румунська, лядвенець український, види горошку, чина лучна. Різнотрав'я на луках утворюють: герань лучна, гадючник звичайний, перстач гусячий, підмаренник північний, п. справжній, деревій майжезвичайний, рутвиця жовта, коронарія зозуляча. Подекуди можна зустріти рідкісні види: рябчик малий, косаріки черепитчасті, види зозулинцевих, щшолудивник пухнастокоłosий. У притерасній частині заплави навколо стариць поширені угруповання з домінуванням осок: о. побережна, о. гостра, о. лисяча, о. заяча та о. пухирчаста.

На Харківщині в складі угруповань заплавних луків виявлено формацію лепешняка тростинового, яка занесена до ЗКУ, та рідкісні для регіону асоціації: родовиково-злакова, рябчиково-злакова, королицево-злакова, косариково-злакова, зозулинцево-злаково-осокові, формація оману високого [23].

При надмірному випасанні худоби в складі лучної флори з'являється багато баластних видів та бур'янів - види жовтецю, щавлю, полин лікарський, молочай болотний, нетреба звичайна, черноцир звичайний. Вони не поїдаються тваринами і добре помітні на деградованих луках. Значна площа заплав розорана під

сільськогосподарські угіддя або витоптується худобою, знищується неорганізованими туристами.

Для заплав річок степової зони (Берестова, Багата, Оріль, Орілька, Берека, Волоська Балаклійка, Самара) властиві солончакові та солонцюваті ґрунти, на яких зростає **галофітна рослинність**. Вона поширена також у Зміївському районі в долині р. Сів. Донець («Горіла Долина» та озеро Лиман). У засолених умовах найчастіше зростають осоково-різнотравні та злаково-різнотравні угруповання з участю видів-галофітів: осока гостра, покісниця звичайна, п. велетенська, костриця східна, китник тростиновий, бекманія звичайна, ситник Жерардів, с. тонкий, ситняг болотний, бульбокомиш морський, тризубець морський, солончакова айстра звичайна, солонечник естрагоновидний, хартолепіс середній, хрінниця широколиста, зміячка дрібноквіткова, кермек замшевий, конюшина суницева, подорожник Корнута, п. солончаковий. Подекуди в складі цих фітоценозів трапляються рідкісні види флори Харківщини: молочка приморська та рапонтикум серпівидний. На засолених луках виявлено також рідкісні формації кермеку замшевого, к. донецького, полину сантонінського, а при збільшенні вологості – молочки приморської та рогозу Лаксманового [23].

Осоково-трав'яні та мохово-осокові болота збереглися в соснових лісах і серед відкритих пісків другої тераси Сіверського Дінця, Уд, Мжі, Мерли. Болота оточені заростями верб, вільхи клейкої, крушини ламкої, берези пухнастої і видами, які типові для поясу очерету. Цікаві види зростають на верхових торф'яних, або сфагнових болотах. Саме осоково-сфагнова асоціація є рідкісною на Харківщині. Крім видів білого моху, тут зустрічаються росичка круглолиста, журавлина болотна, пухівка багатоколоскова, п. піхвова, бобівник трилистий, вовче тіло болотне та інші види бореальної флори. Рідкісними угрупованнями для Харківщини в цих умовах є асоціації осоково-сфагнові та формації осоки омської. Ці унікальні для області фітоценози перебувають під загрозою повного знищення.

У долинах і заплавах річок велика кількість озер, рукавів, стариць, тимчасових водойм. У долині Сіверського Дінця найбільшими озерами є Лиман, Чайка, Світличне, Комишувате, Біле та інші, а озеро Борове розташоване серед соснового лісу. Ці водойми і грузькі береги річок заростають прибережно-водною рослинністю. Осокові та високотравно-осокові болотні рослинні угруповання зростають звичайно в комплексі з іншими типами рослинності - заплавними лісами та луками і водною рослинністю та розташовуються звичайно смугами або поясами. Зовнішній пояс складають угруповання з участю видів осоки, жовтецю, ситняга болотного, бекманії звичайної, очеретянки звичайної, лепехи звичайної, півників болотних. Другий пояс утворюють формації очерету південного, схеноплекта озерного, с. Табернемонтана, лепешняка великого, видів рогозу. Третій пояс мілководних рослин складають частуха подорожникова, сусак

зонтичний, омег водяний, вех широколистий, види плакуна, водяний хрін земноводний, хвощ річковий. Далі розташовані ценози рослин з плаваючими листками – латаття біле, глечики жовті, жабурник звичайний, водяний різак алоевидний, рдесник плаваючий, гірчак земноводний та види ряски, іноді зустрічається водяна папороть – сальвінія плаваюча. У воді ростуть ценози занурених рослин, серед них – рдесник блискучий, р. гребінчастий, р. пронизанолистий, р. продовгуватий, плавуцник болотний, пухирник звичайний, водяна сосонка ланцетолиста, елодея канадська, кушир напівзанурений, водопериця кільчаста і в. колосиста. На дні водойм трапляються зарості харових водоростей, у товщі й на поверхні води поширені нитчасті водорості – кладофора і спірогира. Місцями зустрічається у вигляді зелених гофрованих трубок кишечниця. Різні види одноклітинних і колоніальних форм синьозелених та зелених водоростей при масовому розмноженні влітку викликають «Цвітіння» води. У водоймах також доволі поширені діатомові водорості.

Особливо цінними є формації сальвінії плаваючої, альдрованди пухирчастої, кушира донського, латаття білого, л. сніжно-білого, глечиків жовтих, їжачої голівки малої, рдесника червонуватого, р. туполистого, р. сарматського, водяного жовтецю Ріона, які занесені до ЗКУ. Окрім перелічених, на Харківщині підлягають охороні формації лепехи звичайної, валеріани блискучої, водяного різака алоевидного та рясково-вольфієва асоціація.

Нині природні ландшафти, де збереглися зональні та азональні рослинні угруповання, на Харківщині займають незначну площу (близько 20%). На місці зведених соснових і дубових лісів та розораних лучних і різнотравно-типчакково-ковилових степів впродовж уже багатьох років на сільськогосподарських землях вирощуються різноманітні зернові, зерново-бобові, технічні, овочеві та плодово-ягідні культури тощо. На цих ділянках формуються своєрідні агрофітоценози, в утворенні яких беруть участь, крім певних видів культурних рослин, і значна кількість бур'янів, що складають основу синантропної рослинності.

Бур'яни зростають там, де людина в процесі своєї діяльності порушує природні угруповання і цим сприяє їм у боротьбі за існування. Бур'янам властива велика енергія насінневого і вегетативного розмноження. Їх насіння довго зберігає схожість. Плоди і насіння мають різноманітні пристосування до поширення. За біологічними особливостями й умовами зростання бур'яни поділяють на три групи: польові, придорожні та рудеральні або сміттєві.

Польові бур'яни ростуть серед культурних рослин, на полях, городах, перелогах, у садах, тобто там, де обробляється ґрунт. Серед них розрізняють кореневищні бур'яни: пирій повзучий, хвощ польовий, чистець болотний; коренепаросткові: осот польовий, жовтий осот польовий, березка польова, щавель горобиний, льонок звичайний; однорічні ярі: зірочник середній, волошка синя,

щиреця біла, щ. загнута, чистець однорічний, мишій зелений, види лободи і лутиги; однорічні зимуючі: грицики звичайні, талабан польовий, ромашка непахуча, фіалка польова; однорічні озимі: метлюг звичайний, бромус розчепірений і озимі форми волошки синьої, талабану польового, сокирок польових; дворічні: синяк звичайний, чорнокорінь лікарський. Подекуди на полях зустрічаються рослини-паразити: види повитиці та вовчка і напівпаразити: види очанки, кравника, дзвінцю.

Придорожні бур'яни ростуть коло доріг і стежок, на вигонах – там, де їх витоптують люди і тварини. Вони світлолюбні, низькорослі, мають пружні стебла, глибоку кореневу систему і прикореневу розетку листків. Це – кульбаба лікарська, подорожник великий, перстач гусячий, спориш, конюшина повзуча, хамоміла запашна, калачики низенькі.

Рудеральні бур'яни – нітрофільні рослини, тому вони зустрічаються біля житла, скотних дворів, вигонів, на пустищах, залізничних насипах, біля огорож, тобто там, де ґрунт збагачується різними органічними рештками. Вони високорослі, тіньовитривалі або світлолюбні. Серед них – кропива дводомна, чистотіл великий, нетреба звичайна, буги́ла лісова, блекота чорна, дурман звичайний, полин звичайний, п. гіркий, лопух великий, болиголов плямистий.

Серед адвентивних бур'янів трапляються амброзія полинолиста, чорнощир звичайний, галінсога дрібноквіткова, гринделія розчепірена, злинка канадська, стенактис однорічний, види нетреби, щиреці тощо, які останнім часом значно збільшили площу свого поширення.

За спектром основних життєвих форм флора цілком типова для областей помірного клімату. У складі сучасної флори Харківщини зареєстровано 1672 види вищих судинних спорових та насінних рослин. Серед них 1234 види - представники природної флори, а 437 видів – це види, що культивуються як харчові, технічні, декоративні тощо. Крім того, на території області виявлено понад 60 видів адвентивних бур'янів. Тобто майже 500 видів рослин потрапили на територію внаслідок випадкового переносу і господарської діяльності людини, їх поява й поширення є наслідком антропогенного впливу на довкілля.

За даними Екологічного паспорту Харківської області (2022), до списку рослин Харківської області, занесених до Червоної книги України, входить 113 видів рослин (табл. 3.18), серед них за природоохоронним статусом: вразливих – 57, рідкісних – 18, недостатньо відомих – 3 та інші цінні види рослин. До Європейського червоного списку віднесено 23 види рослин. Перелік видів рослин, що підлягають особливій охороні на території Харківської області було затверджено рішенням Харківської обласної ради від 25 вересня 2001 року з метою збереження цінних, в природному та господарському відношенні рідкісних або таких, що перебувають під загрозою зникнення на території області, видів

рослин і підвищення відповідальності за їх незаконний збір, пошкодження або знищення. До списку входять 182 види судинних рослин.

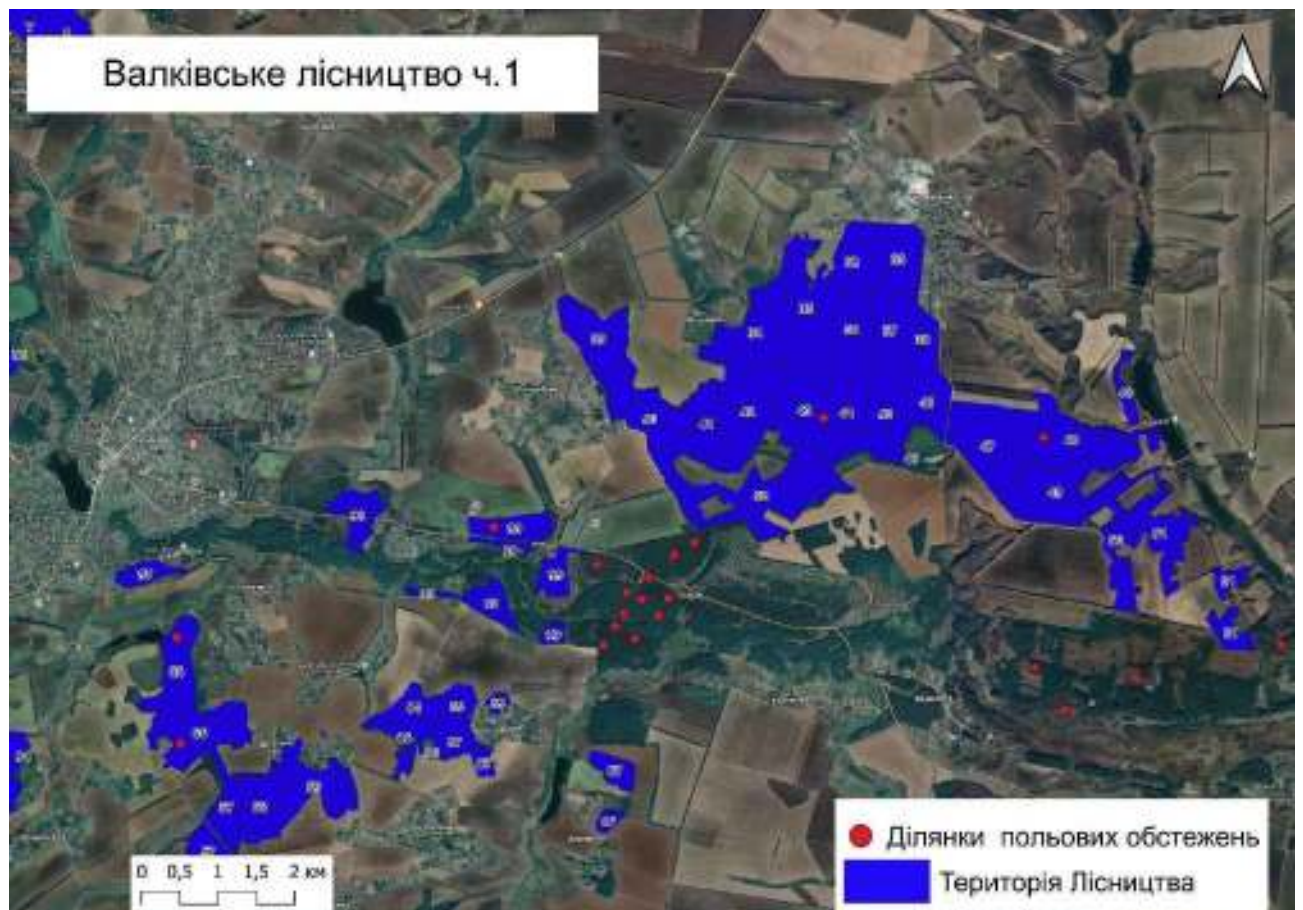
Таблиця 3.18 – Види рослин та грибів, що охороняються, станом на 2021 рік

Види рослин та грибів	Кількість видів, одиниць
Загальна кількість видів рослин та грибів регіону	318
Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України	113
Кількість видів рослин, занесених до Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на території регіону	182
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі	14
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES)	8

Відповідно до частини 5 статті 12 Закону України «Про Червону книгу України», не допускається оприлюднення відомостей про точне місце перебування (зростання) об'єктів Червоної книги України та інших відомостей про них, якщо це може призвести до погіршення умов охорони та відтворення цих об'єктів. З цих позицій, інформація про місця перебування тварин Червоної книги, що є об'єктами незаконного полювання або торгівлі, або про місця зростання рослин Червоної книги України, що є об'єктами незаконного вилучення з природи для комерційних чи утилітарних цілей, є конфіденційною. До зазначеної інформації застосовується частина 8 статті 4 Закону «Про оцінку впливу на довкілля» та частини 9 і 18 «Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля» (постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1026).

На території підприємства було проведено науково-дослідну роботу з виявлення локалітетів рідкісних видів флори та фауни на ділянках, запроектованих до рубки. Також здійснено камеральні роботи з опрацювання таксаційних матеріалів, документації об'єктів ПЗФ та збору інформації щодо наявності, поширення рідкісних, зникаючих, червонокнижних видів флори та фауни.

Польові обстеження проведено у 10 лісництвах. Обстеженню підлягали ділянки включені до фонду рубок головного користування, а також сусідні до цих виділів ділянки (рис. 3.11).

Валківське лісництво ч.2

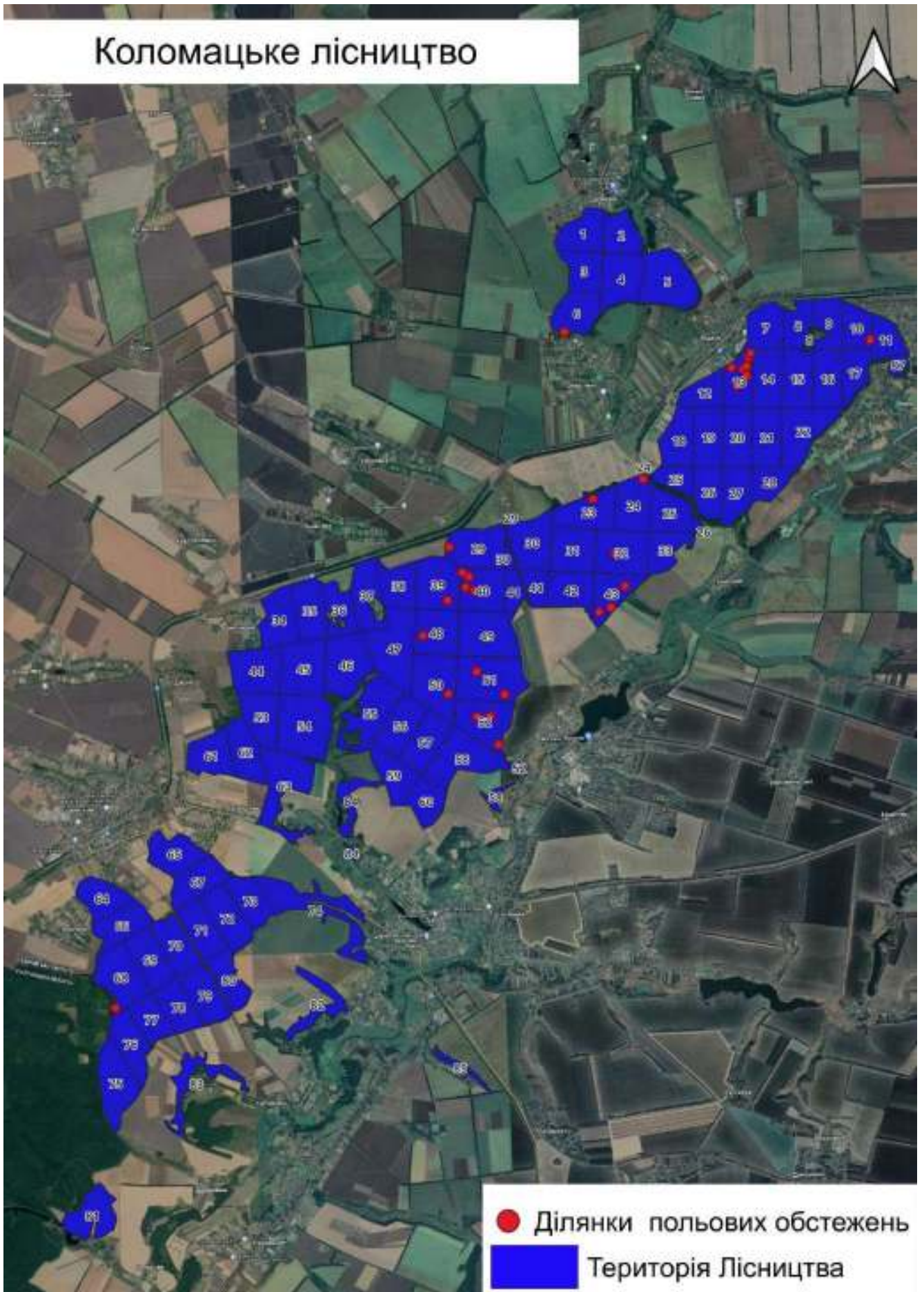

Коломацьке лісництво

Люботинське лісництво

Мерефянське лісництво

Мерефянське лісництво

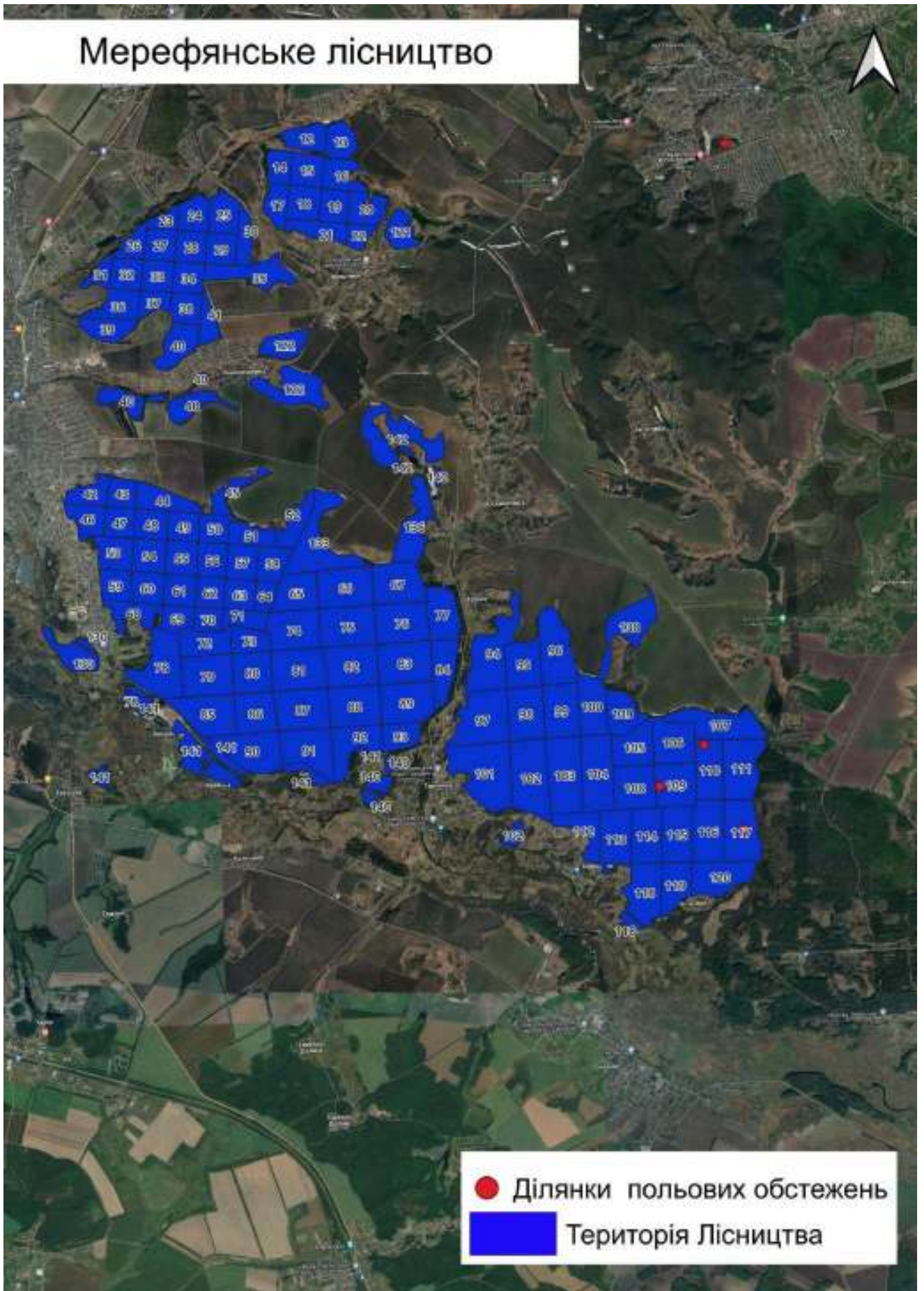

Рисунок 3.11 – Місцезнаходження ділянок детального обстеження

Вивчення біорізноманіття у лісах філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» проведено у вегетаційний сезон 2023 року під час досліджень на території (за допомогою методу маршрутних ходів) зі складанням геоботанічних описів за ділянками планованої діяльності, а також на межуючих з ними ділянках радіусом 100–800 м. У процесі польових робіт місце розташування пробних площ було скореговано відповідно до ступеня репрезентативності та однорідності лісорослинних умов.

Рекогносциувальні дослідження проводилися детально-маршрутним методом у вегетаційний період 2023 року. Геоботанічні описи рослинних угруповань здійснювали згідно з загальноприйнятими методиками у природних межах фітоценозів. Під час рекогносцирувального обстеження визначали розташування основних рослинних угруповань та складання картосхеми з характеристикою основних типів рослинності території. Під час детально-маршрутного обстеження визначали також основні рослинні асоціації в межах основних типів рослинності. Для геоботанічного опису закладали пробні площі на біогеоценотично однорідних ділянках рослинності, описаних в ході рекогносцирувального обстеження. **Закладено 104 пробні площі на репрезентативних ділянках (76,7% всіх ділянок)**, в т.ч. у свіжій кленово-липовій діброві (D₂-к-лД) – 62 ділянки (70 % запланованих під планову діяльність), у свіжому дубово-сосновому суборі (B₂-дС) – 28 ділянок (100% від всіх ділянок планової діяльності), у свіжій липово-сосновій судіброві (С₂-л-сД) – 3 ділянки (100 %), у сухій кленово-липовій діброві (D₁-к-лпД) – 4 ділянки (100 %), а також у сирому чорновільховому сугруді (С₄-Влч) – 1 ділянку і сирому чорновільховому груді – 6 ділянок (100% запланованих під планову діяльність). Закладали стандартні пробні площі квадратної форми, для деревної рослинності – 25×25 м, для трав'янистої – 10×10 м. В межах пробних площ визначається видовий склад рослин та їх якісний стан, видовий склад фауни визначали за результатами їхньої життєдіяльності (екскременти, нори, гнізда, залишки пір'я тощо). Також відмічали ділянки (оселища), що визначаються певними властивостями чи характеристиками, що відповідають вимогам природоохоронного значення (придатні для місцезростання чи помешкання рідких видів рослин і тварин, місцезнаходження рідкісних типів угруповань тощо).

Созологічний статус видів встановлений за Переліком видів рослин та грибів, що підлягають особливій охороні на території Харківської області (2018); Переліками видів рослин та тварин, що заносяться до Червоної книги України, Європейським червоним списком (European Red List..., 2021); Додатками I-III Бернської конвенції (Convention..., 1979a), Додатками I, II Боннської конвенції (Convention..., 1979b) та Переліком видів тварин, що підлягають охороні на території Харківської області (Види тварин..., 2018) (додаток III).

За результатами камеральних робіт і обстежень встановлено, що на підприємстві основними лісоутворювальними породами є дуб звичайний і сосна звичайна. У складі лісової рослинності за площею переважають ділянки, що представляють свіжу кленово-липову діброву та свіжий дубово-сосновий субір – відповідно 72,3 % та 14,3 % від усієї площі лісових насаджень. Майже 7 % площі припадає на ділянки сухої кленово-липової діброви, свіжого та вологого липово-дубово-соснового сугрудю.

Дуб звичайний (*Quercus robur* L.), як одна із основних лісотвірних порід, визначає структурну організацію рослинних угруповань на площі 33351,7 га у 9 типах лісу — переважно у грудях, рідше у сугрудях і суборах. Найкраще лісостани *Quercus robur* на території представлені на ділянках, яким притаманні свіжі умови зволоження (33351,7 га). Разом із тим, лісостани *Quercus robur* наявні також на сухих ділянках (2563,4 га) та навіть у вологих і сирих умовах зволоження – 178,9 га.

У складі лісових біотопів на особливу увагу заслуговують біотопи G1.A1 (ліси *Quercus–Fraxinus–Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах). Раритетною складовою флори біотопу є *Fritillaria ruthenica* Wikstr., *Tulipa quercetorum* Klokov et Zoz тощо.

Найбільші площі дубових лісів розташовані в умовах свіжої кленово-липової діброви (D₂-к-лД). Вони займають переважно плакори і плато, схили різних експозицій (за винятком крутих південних), одвершки балок. Дубові ліси ростуть на сірих лісових і ясно-сірих лісових середньо- та сильно опідзолених ґрунтах на суглинках та лесовидних суглинках, які близько підстилаються третинними пісками. Насадження переважно формують два яруси: в I ярусі – дуб звичайний, ясен звичайний (II–I бонітетів), рідко береза повисла, в II ярусі – липа серцелиста, клени гостролистий і польовий, берест, в'яз, груша звичайна, яблуня лісова. Типовими видами підліску є ліщина звичайна, бруслини бородавчаста і європейська, свидина криваво-червона, рідше бузина чорна, шипшини, глід одноматочковий, жостір проносний, терен колючий. У трав'яному покриві домінують осока волосиста, зірочник ланцетовидний, підмаренник чіпкий, копитняк європейський, розхідник плющевидний, чина весняна, фіалка дивна, гравілат міський, чистець лісовий, купина багатоквіткова, медунка темна, конвалія звичайна, яглиця звичайна, підмаренник запашний.

У минулому сторіччі на великих площах на місці дубових і сосново-дубових лісів були створені культури сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.), яка є лісотвірною породою на площі 7517,2 га. і формує деревостани у 10 типах лісу, але найбільшу площу на дослідженій території мають свіжий дубово-сосновий субір та свіжа липовососнова судіброва (3796,7 і 634,7 га відповідно). Хоча переважна частина деревостанів *Pinus sylvestris* сформувалася у свіжих умовах зволоження (7558,1 га),

вони також представлені на сухих ділянках борової тераси. Цим умовам зволоження, зокрема, відповідають такі типи лісу, як сухий сосновий бір (7,6 га), сухий сосноводубовий суббір (62,6 га), суха еродована пакленова судіброва (38,3 га) та суха кленоволипова діброва (11,3 га).

Біотопи G3.4232 — сарматські ліси із сосни звичайної характеризуються високою репрезентативністю у межах підприємства. Цей тип біотопів представлено двома варіантами. У більш сухих місцезростаннях по схилах та верхівках еолових піщаних підвищень утворюються, переважно, одноярусні деревостани із *Pinus sylvestris*. На окремих ділянках спостерігається також і другий ярус, але зімкнутість найчастіше не виражена. Зрідка зростають із покриттям до 10% *Quercus robur*, а переважно поодинокі трапляються *Betula pendula* Roth, *Fraxinus excelsior*, *Pyrus communis* L., *Ulmus laevis* Pall., *Populus tremula* L. Останні два види іноді беруть значну участь у формуванні чагарникового ярусу, у складі якого також трапляються *Crataegus pseudokyrstostila* Клок., *Viburnum opulus*, *Rosa canina* L., *Frangula alnus*. Разом із тим, на значній території чагарниковий ярус або дуже розріджений, або майже відсутній, особливо там, де спостерігається велике рекреаційне навантаження. Саме останнє спричиняє значне розрідження трав'яного ярусу і наявність у його складі (іноді із високими показниками покриття) *Galeopsis bifida* Boenn., *Hieracium pilosella* L., *Chelidonium majus* L., *Lactuca serriola* Torner, *Mycelis muralis* (L.) Dumort., *Taraxacum officinale* Wigg. aggr., *Fallopia convolvulus* (L.) A. Löve. За умови відсутності антропогенного впливу травостій представлений широким спектром видів, зокрема: *Achillea submillefolium* Klokov & Krytzka, *Polygonatum odoratum* (Mill.) Druce., *Solidago virgaurea* L., *Vincetoxicum hirundinaria* Medik., *Hieracium robustum* Fr., *H. Umbellatum* L., *Pilosella. echioides* (Lumn.) F. Schultz & Sch. Bip., *Hypericum perforatum* L., *Galium verum* L. Окрім представників різнотрав'я, присутні декілька видів злаків і осок: *Poa nemoralis* L., *Calamagrostis epigeios*, *Melica nutans* L., *Koeleria glauca* (Spreng.) DC., *Carex ericethorum* Pollich, *C. caryophylla* Latourr. У сосняках на пологих міжгорбових зниженнях із краще забезпеченими вологою ґрунтами наявний моховий ярус, сформований переважно *Pleurozium schreberi* (Brid.) Mitt. та *Dicranum rugosum* Hoffm. ex Brid., а у складі першого деревного ярусу характерна домішка *Quercus robur* та *Betula pendula*. Більш виразний підлісок (покриття до 20 %) сформований підростом вище вказаних порід та *Euonymus verucosa* Scop., *E. Europaea* L., *Chamaecytisus ruthenicus* (Fisch. ex Wołoszcz.) Klásková, *Sorbus aucuparia* L., *Acer tataricum*. У трав'яному ярусі зростають *Campanula persicifolia* L., *Rumex acetosella* L., *Linaria vulgaris* Mill., *Genista tinctoria* L., *Veronica officinalis* L., *Viola arenaria* DC.

У складі рослинних угруповань біотопу G3.4232 наявні декілька регіонально рідкісних видів (*Orthila secunda* House, *Rubus saxatilis* L., *Dianthus stenocalyx* (Trautv.) Juz.), види із Червоної книги України [33] (*Stipa borysthenica* Klokov ex Prokudin,

Pulsatilla pratensis (L.) Mill., *P. patens* (L.) Mill. s.l.), а також *Jurinea cyanoides* (L.) Rchb. Із додатку I Резолюції 6 Бернської конвенції. Остання саме визначає перелік видів і біотопів, для збереження яких і створюється Смарагдова мережа. Наразі далеко не всі виявлені ценопопуляції *Jurinea cyanoides* знаходяться у задовільному стані. Багато з них перебувають у пригніченому стані, представлені лише поодинокими особинами на субсенільній віковій стадії [10].

Насадження сосни звичайної, часто з домішкою дуба звичайного, берези повислої, осики, груші звичайної поширені переважно в умовах свіжого дубово-соснового субору (В₂-дС) і характеризуються високою продуктивністю (I–Ia бонітет). Вони займають рівнинні та слабохвилясті ділянки середніх рівнів або слабопідвищених зандрових рівнин і річкових терас, а також зниження між піщаними пагорбами. Соснові ліси ростуть на розвинених дернових глинисто-піщаних та піщаних з супіщано-суглинними прошарками на давньоалювіальних відкладах ґрунтах. У підліску домінують бруслина бородавчата, клен польовий, клен татарський, зіновать руська, дрік красильний, горобина звичайна. Основними видами трав'яного покриву є куничник наземний, орляк звичайний, конвалія звичайна, нечуйвітер волохатенький, смовдь гірська, золотушник звичайний, купина запашна, вероніка лікарська, плевроціум Шребера, дикранум багатоніжковий.

У пониженнях борової тераси та в місцях її переходу у заплаву, де ґрунтові води перебувають на незначній глибині, і зазвичай спостерігається перезволоження кореневмісного шару ґрунту, на торф'янистих ґрунтах поширені такі типи лісу, як мокрий березово-сосновий субір (1,7 га), сирий та мокрий чорновільховий сугруд (127,6 га) і груд (151,6 га). Тут формуються оселища, що потребують охорони відповідно до Резолюції 4 Бернської конвенції: G1.414 – степові заболочені ліси з *Alnus glutinosa*. Ці біотопи у межах території підприємства характеризуються істотною репрезентативністю і кращою збереженістю. Загалом *Alnus glutinosa* (L.) Gaerth є лісотвірною породою на площі 245,5 га. До складу трав'яного покриву біотопу входить низка регіонально рідкісних видів: *Thelypteris palustris* Schott, *Dryopteris cristata* (L.) Gray, *D. carthusiana* (Vill.) Н.Р. Fuchs, *Athyrium filix-femina* (L.) Roth, *Chrysosplenium alternifolium* L., *Comarum palustre* L., *Carex pseudocyperus* L., *Lycopodium clavatum* L.

У притерасних пониженнях, понижених ділянках борових терас (фрагментарно) в умовах сирого чорновільхового груду (ольс-лог) (D₄-Влч.) сформувалися насадження вільхи чорної I бонітету з домішкою дуба звичайного, ясена звичайного, осики, в'яза, береста, тополь білої і чорної. Вони ростуть на лучних оглеєних на суглинкових відкладеннях або супіщаних на суглинкових відкладеннях з рівнем ґрунтових вод 0,5–1,0 м. Для підліску характерні верба пурпурова, в. п'ятитичинкова, калина звичайна, черемха пташина, ожина сиза. Домінантами трав'яного покриву в цих лісах є вовконіг європейський, безщитник жіночий, кропива дводомна, чистеці

лісовий і болотний, розхідник шорсткий, череда трироздільна, гравілат річковий, шоломниця звичайна, яглиця звичайна, хвощ великий, осока повисла, м'ята водяна.

Таким чином, ліси філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» представлені комплексом різноманітних біотопів, що мають природно-історичну та геоморфологічну зумовленість. Серед них достатньо великі площі репрезентовані біотопами, що пропонуються до охорони в Європі.

За обсягом площ найкраще представленими тут є *біотопи сарматських соснових лісів* (G3.4232), лісів *Quercus–Fraxinus–Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (G1.A1), заплавних сінокісних і пасовищних лук (E2.2), мокрих та вологих евтрофних і мезотрофних лук (E3.4), низинних боліт із заростями осок та очерету без застою води (D5.2) й степових заболочених лісів з *Alnus glutinosa* (G1.414). Крім того, тут представлені популяції окремих видів судинних рослин, які мають різний соцологічний статус. До Додатку I Резолюції 6 Бернської конвенції входять *Наголоватки волошкові* (*Jurinea cyanooides*) та *Pulsatilla patens*, а ряд видів мають державний статус збереження в Україні (*Salvinia natans*, *Dactylorhiza incarnata*, *D. fuchsia*, *D. majalis*, *Orchis palustris*, *Gladiolus tenuis*, *Fritillaria ruthenica*, *Tulipa quercetorum*, *Stipa borysthenica*, *Pulsatilla pratensis*) та охороняються на регіональному рівні (*Polygonum bistorta*, *Valeriana officinalis*, *Parnassia palustris*, *Veratrum lobelianum*, *Thelypteris palustris*, *Dryopteris cristata*, *D. carthusiana*, *Athyrium filix-femina*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Comarum palustre*, *Carex pseudocyperus*, *Lycopodium clavatum*, *Orthila secunda*, *Rubus saxatilis*, *Dianthus stenocalyx*).

Різноманіття лісорослинних умов на території філії зумовило різноманітність лісових оселищ (табл. 3.19). Своєю чергою, біотопічна різноманітність підтримує біологічне різноманіття.

Угрупування Зеленої книги: в результаті досліджень не було визначено рідкісних угруповань.

Таблиця 3.19 – Оселища Бернської конвенції на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

№ з/п	Код	Назва	Опис
1	C1.222	Угрупування <i>Hydrocharis morsus-ranae</i> (Floating <i>Hydrocharis morsus-ranae</i> rafts).	Вміст загального фосфору зазвичай в межах 12–24 мкг/л, вміст хлорофілу – 2,6–20 мкг/л, Secchi depth – 2–4 м. Домінування певних видів є критерієм виділення оселищ четвертого і нижчих рівнів, однак не всі угруповання з вказаними домінантами належать до цих видів оселищ, а лише ті, які відповідають критеріям для типу оселищ C1.2 (вода має бути стояча і мезотрофна).
2	C1.224	Угрупування <i>Utricularia australis</i> і <i>Utricularia vulgaris</i> (Floating <i>Utricularia australis</i> and <i>Utricularia vulgaris</i> colonies).	Вміст загального фосфору зазвичай в межах 12–24 мкг/л, вміст хлорофілу – 2,6–20 мкг/л, Secchi depth – 2–4 м. Домінування певних видів є критерієм виділення оселищ

№ з/п	Код	Назва	Опис
3	C1.225	Угруповання <i>Salvinia natans</i> (Floating <i>Salvinia natans</i> mats)	четвертого і нижчих рівнів, однак не всі угруповання з вказаними домінантами належать до цих видів оселищ, а лише ті, які відповідають критеріям для типу оселищ C1.2 (вода має бути стояча і мезотрофна)
4	C1.32	Вільноплаваюча рослинність евтрофних водойм (Free-floating vegetation of eutrophic waterbodies); угруповання класу Lemnetae в евтрофних умовах, включає рослинність з домінуванням тих же видів, що й вільноплаваюча рослинність мезотрофних водойм C1.22, але в евтрофних водоймах.	Вміст загального фосфору зазвичай більше 24 мкг/л, вміст хлорофілу більше 20 мкг/л, Secchi depth – менше 2 м. Домінування певних видів є критерієм виділення оселищ четвертого і нижчих рівнів, однак не всі угруповання з вказаними домінантами належать до цих видів оселищ, а лише ті, які відповідають критеріям для типу оселищ C1.3 (вода має бути стояча і евтрофна).
5	C1.33	Вкорінена занурена рослинність евтрофних водойм (Rooted submerged vegetation of eutrophic waterbodies).	
6	C2.33	Рослинність водотоків з повільною течією і мезотрофною водою (Mesotrophic vegetation of slow-flowing rivers).	
7	C2.34	Рослинність водотоків з повільною течією і евтрофною водою (Eutrophic vegetation of slow-flowing rivers).	Водотоки з, як правило, низькою швидкістю руху води, внаслідок чого потік є ламінарним.
8	D5.2	Болота з домінуванням великих осок (Beds of large sedges normally without free-standing water).	Союзи <i>Magnocaricion elatae</i> і <i>Magnocaricion gracilis</i> . Домінують <i>Carex acuta</i> , <i>Carex acutiformis</i> , <i>Carex appropinquata</i> , <i>Carex buxbaumii</i> , <i>Carex elata</i> , <i>Carex otrubae</i> , <i>Carex pseudocyperus</i> , <i>Carex riparia</i> , <i>Carex rostrata</i> , <i>Carex vesicaria</i> , <i>Carex vulpina</i> , <i>Cladium mariscus</i> . Вказані види можуть домінувати також в C3.2, а деякі – в D2.3 і D4.2.
9	D6.1	Материкові солоні марші (Inland saltmarshes)	Угруповання лісової і, можливо, лісостепової зони з переважанням <i>Carex distans</i> , <i>Puccinellia distans</i> , <i>Spergularia maritima</i> , <i>Triglochin palustris</i> та материкові (не пов'язані з морем) угруповання однорічників родів <i>Salicornia</i> , <i>Suaeda</i> , <i>Salsola</i> .
10	E2.2	Рівнинні та низькогірні сінокісні луки (Low and medium altitude hay meadows)	Мезофільні гірські луки лісового поясу, як правило, з домінуванням <i>Trisetum flavescens</i> , з наявністю <i>Alchemilla</i> spp., <i>Phyteuma</i> spp. Рослинність належить переважно до союзу <i>Polygono bistortae-Trisetion flavescens</i>

№ з/п	Код	Назва	Опис
11	E3.4	Вологі і мокрі евтрофні і мезотрофні луки (Moist or wet eutrophic and mesotrophic grassland).	Рівнинні і низькогірні луки з переважанням видів Poaceae, Cyperaceae, Juncaceae. Типові доміанти: <i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Deschampsia caespitosa</i> , <i>Juncus</i> spp., <i>Poa palustris</i> , <i>Scirpus sylvaticus</i> . Рослинні угруповання переважно належать до союзів Calthion і Deschampsion caespitosae. В класифікації оселищ EUNIS 2004 р. до E3.4 включалися також сухіші ценози союзів Arrhenatherion і навіть Festucion beckeri, які знаходяться в заплавах і тому є періодично мокрими. Вологі луки з домінуванням неграміноїдних рослин належать до E5.4 і E5.5.
12	E5.4	Вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки (Moist or wet tall-herb and fern fringes and meadows).	Угруповання союзу Senecionion fluviatilis (<i>Calystegia sepium</i> , <i>Carduus crispus</i> , <i>Epilobium hirsutum</i> , <i>Echinocystis lobata</i> , <i>Galium aparine</i> , <i>Humulus lupulus</i> , <i>Urtica dioica</i>), Filipendulion (<i>Cirsium oleraceum</i> , <i>Cirsium palustre</i> , <i>Cirsium rivulare</i> , <i>Filipendula ulmaria</i> s. l., <i>Geranium palustre</i> , <i>Lythrum salicaria</i> , <i>Mentha longifolia</i>), природні узлісні угруповання союзу Aegopodion podagrariae (<i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Chaerophyllum hirsutum</i> , <i>Geum urbanum</i> , <i>Silene dioica</i>). Рудеральні угруповання Aegopodion podagrariae включені до E5.1.
12	F9.1	Прирічкові чагарники (Riverine scrub).	Прирічкові угруповання, висота яких не перевищує 5 м (<i>Amorpha fruticosa</i> , <i>Myricaria germanica</i> , <i>Salix acutifolia</i> , <i>Salix cinerea</i> , <i>Salix pentandra</i> , <i>Salix purpurea</i> , <i>Salix triandra</i> , <i>Salix viminalis</i>). Краще дреновані, ніж F9.2. Угруповання належать до союзів Artemisio dniproicae-Salicion acutifoliae, Rubo caesii-Amorphion fruticosae, Salicion eleagno-daphnoidis, Salicion triandrae.
13	F3.247	Понтично-сарматські листопадні чагарники (Ponto-Sarmatic deciduous thickets). В Україні поширені від Західного Поділля до східних кордонів і Південного берега Криму, в т. ч. кримські угруповання <i>Paliurus spina-christi</i> , <i>Jasminum fruticans</i> , <i>Carpinus orientalis</i> (частково, також G1.7), <i>Cotinus coggygria</i> .	Угруповання союзів Prunion fruticosae, Asparago verticillati-Crataegion taurici, Junipero excelsae-Quercion pubescentis. Типові доміанти чагарникового ярусу: <i>Amygdalus nana</i> , <i>Caragana frutex</i> , <i>Cerasus fruticosa</i> , <i>Chamaecytisus</i> spp., <i>Cotinus coggygria</i> , <i>Cotoneaster</i> spp., <i>Jasminum fruticans</i> , <i>Ligustrum vulgare</i> , <i>Paliurus spinachristi</i> , <i>Prunus spinosa</i> (за наявності степових видів), <i>Rosa gallica</i> , <i>Rosa pimpinellifolia</i> , <i>Spiraea crenata</i> , <i>Spiraea media</i> .
14	G1.11	Прирічкові вербові ліси (Riverine Salix woodland).	На території України домінують <i>Alnus incana</i> , <i>Salix alba</i> , <i>Salix fragilis</i> . З <i>Salix</i> spp.

№ з/п	Код	Назва	Опис
			нерідко співдомінують <i>Populus nigra</i> , <i>Populus alba</i> , <i>Populus tremula</i> . Союзи <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i> .
15	G1.21	Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням <i>Alnus</i> або <i>Fraxinus</i> (Riverine <i>Fraxinus</i> – <i>Alnus woodland</i> , wet at high but not at low water).	Характерні види: <i>Carex remota</i> , <i>Cardamine amara</i> , <i>Chrysosplenium alternifolium</i> , <i>Filipendula ulmaria</i> , <i>Impatiens noli-tangere</i> , <i>Padus avium</i> , <i>Ribes spicatum</i> , <i>Rubus caesius</i> , <i>Urtica</i> spp. До цього типу оселищ належать також вільхові ліси з переважанням водних і болотних видів, але без торфового покладу, найбільше характерні для степової зони. Верхні шари ґрунту в них протягом більшої частини року не насичені водою
16	G1.414	Заболочені ліси <i>Alnus glutinosa</i> степового і панонського регіонів (Steppe swamp <i>Alnus glutinosa</i> woods). Заплавні вільхові ліси степового і панонського регіонів з домінуванням болотних і водних видів часто належать до G1.21.	Найпоширенішими є заболочені ліси (лісові болота) <i>Alnus glutinosa</i> (за винятком сфагнових, які належать до G1.5). Типові види – <i>Carex acutiformis</i> , <i>Carex elongata</i> , <i>Eupatorium cannabinum</i> , <i>Lycopus europaeus</i> , <i>Ribes nigrum</i> , <i>Scutellaria galericulata</i> , <i>Solanum dulcamara</i> , <i>Thelypteris palustris</i> . Крім того, до G1.4 належать заболочені ліси <i>Populus tremula</i> континентальних регіонів, які трапляються в замкнених зниженнях.
17	G1.51	Сфагнові березові ліси (<i>Sphagnum Betula</i> woods)	Лісоболотні угруповання з домінуванням <i>Betula pubescens</i> або <i>Betula pendula</i> різної трофності, сфагнові заболочені ліси <i>Alnus glutinosa</i> .
18	G3.4232	Сарматські остепнені ліси <i>Pinus sylvestris</i> (Sarmatic steppe <i>Pinus sylvestris</i> forests). Соснові ліси класу <i>Pulsatillo-Pinetea</i> , збіднені на бореальні ацидофільні види. За видовим складом близькі до нелісових піщаних угруповань класу <i>Koelerio-Corynephoretea</i> . Поширені переважно в лісостеповій і степовій зонах. До цього типу оселищ відносять також ас. <i>Peucedano-Pinetum</i> , яку частіше розглядають у класі <i>Vaccinio-Piceetea</i> .	Незаболочені ліси з домінуванням <i>Pinus sylvestris</i> s. str., <i>Pinus cretacea</i> , <i>Pinus kochiana</i> (<i>Pinus sosnowskyi</i> , <i>Pinus hamata</i>). Культури зазначених видів виразно неприродного видового складу, в т. ч. на місці мезофільних широколистяних лісів на багатих ґрунтах G1.A, або за межами природного ареалу належать до G3.F.
19	G1.A1	Ліси з домінуванням <i>Quercus</i> , <i>Fraxinus</i> , <i>Carpinus betulus</i> на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (<i>Quercus</i> – <i>Fraxinus</i> – <i>Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils</i>). Частина лісів G1.A1, в деревостані яких частка	Ліси союзів <i>Carpinion betuli</i> , <i>Quercu roboris-Tilion cordatae</i> , <i>Paeonio dauricae-Quercion petraeae</i> , <i>Scillo sibericae-Quercion roboris</i> , <i>Tilio platyphyllos-Acerion pseudoplatani</i> , в меншій мірі <i>Alnion incanae</i> s. l. Характерні види: <i>Adoxa moschatellina</i> , <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Anemone ranunculoides</i> , <i>Carex pilosa</i> , <i>Corydalis cava</i> , <i>Corydalis</i>

№ з/п	Код	Назва	Опис
		жодного виду не перевищує 25% (тобто не входять ліси з монодомінантними деревостанами). В т. ч. входять східноєвропейські ліси без <i>Carpinus betulus</i> . Не входять ліси крутих схилів G1.A4.	<i>marschalliana</i> , <i>Dentaria bulbifera</i> , <i>Ficaria verna</i> , <i>Galium odoratum</i> , <i>Lamium galeobdolon</i> , <i>Milium effusum</i> , <i>Paris quadrifolia</i> , <i>Polygonatum multiflorum</i> , <i>Pulmonaria obscura</i> , <i>Ranunculus cassubicus</i> , <i>Stachys sylvatica</i> , <i>Viola reichenbachiana</i> .

Квартально-видільний перелік надається у додатку III у звіті з конфіденційною інформацією.

Проведено созологічні дослідження на об'єктах ПЗФ філії «Жовтневе лісове господарство». Встановлено, що на території ботанічної пам'ятки природи «П'ять братів», рідкісні види рослин відсутні.

Внаслідок ведення бойових дій шкоди зазнали об'єкти природно-заповідного фонду філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» – ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Просіки» та гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Джерело ім. Г.С. Сковороди». Наразі важко оцінити шкоду, завдану цим об'єктам ПЗФ через значні масштаби забруднення ВНП та військові дії, які ще тривають, а також відсутність єдиного кадастру об'єктів ПЗФ, в якому мали б міститись дані щодо призначення і об'єктів охорони природоохоронних територій.

Ділянки з фітосоологічною значущістю займають невелику площу і розташовані в межах об'єкту природно-заповідного фонду, де рубки не проводяться. У зв'язку з цим планова діяльність філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» не буде негативно впливати на рідкісні угруповання.

Раритетні види. Основу списку рідкісних видів природної флори є види, внесені в «Червону книгу України» та види, що є домінантами угруповань, внесених у «Зелену книгу України», до додатків: «Конвенції про збереження дикої фауни і флори та природних середовищ у Європі», «Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення» та в інші міжнародні списки рідкісних рослин, у «Перелік рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин на території Харківської області»

Наявність видів було визначено під час обстежень, а також аналізу геоботанічних описів, в базах даних аналізу флористичних і хорологічних праць.

Основними та додатковими критеріями відбору видів для досліджень були:

- 1) наявність виду у Червоних книгах, охоронних списках будь-якого рангу;
- 2) поширення і стан популяцій ендемічних, диз'юнктивно-ареальних,

граничноареальних та рідкісних видів у складі флори;

- 3) належність виду до реліктових і тих, що зникають з природних причин;
- 4) належність виду до рідкісних і зникаючих угруповань та специфічних екологічних ніш;
- 5) практичне використання виду;
- 6) належність виду до декоративних дикорослих видів, які стають рідкісними або зникають внаслідок масового винищення цих рослин у природному середовищі

Маршрути прокладалися таким чином, щоб охопити максимальну кількість ділянок запроєтованих під проведення рубок, а також суміжні ділянки, враховуючи мозаїчність та значну розчленованість лісового фонду філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», обстеженню за допомогою методу маршрутних ходів обліку підлягали усі ділянки у межах обраних урочищ.

Загалом видовий склад відвіданих ділянок був представлений наступними видами: тонконіг високий, папороть жіноча, рогоз вузьколистий, осока пухирчаста, чистеці лісовий і болотний, орляк, яглиця, кропива дводомна, щитник чоловічий, підмаренник болотний, зеленчук жовтий, яглиця звичайна, кропива, осоки рання та волосиста, орляк, грястиця збірна, копитняк європейський, зірочник ланцетолистий, купина лікарська, герань Роберта, тонконіг вузьколистий, вероніка дібровна, просянка розлога, конвалія, зірочник лісовий, зеленчук, печіночниця звичайна, медунка темна, осока волосиста, фіалка дивна, купина багатоквіткова, маренка запашна, розхідник звичайний, грястиця збірна, гравілат міський, підмаренник проміжний, тонконіг дібровний та інші.

Детальний таксаційний опис відвіданих ділянок філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» та їх характеристика наведені в таблицях 3.20, 3.21 і додатку Ш.

Таблиця 3.20 – Таксаційні описи насаджень відвіданих ділянок філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

№ п/п	Квар-тал	Ви-діл	Пло-ща, га	Склад	Бо-ні-тет	Тип лісу	Вік, років	Пов-нога	Запас, м ³ /га
Бабаївське									
1	21	12	5,7	7Лпд2Бп1Ос	2	D ₂ -клД	81	0,8	311
2	28	5	1,5	10Сз	1	V ₂ -дС	92	0,3	173
Васищівське									
3	130	13	4	7Дз2Лпд1Яз	3	D ₂ -клД	115	0,7	210
4	131	5	4	9Дз1Яз	3	D ₂ -клД	115	0,8	290
5	134	17	4	8Дз1Клп1Лпд	3	D ₁ -клД	71	0,7	220
6	135	10	3	5Дз3Дз1Клп1Лпд	3	D ₂ -клД	105	0,7	230
7	137	9	5,7	6Дз2Яз1Клг1Клп	3	D ₂ -клД	105	0,7	251
8	130	13	3	7Дз2Лпд1Яз	3	D ₂ -клД	115	0,7	210
9	131	5	5	9Дз1Яз	3	D ₂ -клД	115	0,8	290

№ п/п	Квар-тал	Ви-діл	Пло-ща, га	Склад	Бо-ні-тет	Тип лісу	Вік, років	Пов-нога	Запас, м ³ /га
10	131	10	1,3	8Дз1Яз1Клп	3	D ₂ -клД	95	0,5	138
11	131	12	2,3	10Дз	3	D ₂ -клД	90	0,5	152
12	134	17	5	8Дз1Клп1Лпд	3	D ₁ -клД	71	0,7	220
13	135	10	2,7	5Дз3Дз1Клп1Лпд	3	D ₂ -клД	105	0,7	230
14	137	9	2,7	6Дз2Яз1Клг1Клп	3	D ₂ -клД	105	0,7	252
15	9	12	5,2	10Сз+Акб	1	B ₂ -дС	57	0,8	340
16	102	2	2,4	10Сз	1	B ₂ -дС	76	0,6	308
17	110	10	2,3	10Сз	1	B ₂ -дС	85	0,6	322
18	125	1	7,9	10Сз	2	B ₂ -дС	100	0,7	380
19	140	16	1,8	10Сз	1	B ₂ -дС	95	0,5	300
20	154	6	19	10Сз	1	B ₂ -дС	71	0,6	310
21	154	8	1,2	10Сз	1	B ₂ -дС	72	0,6	308
22	154	9	1,3	10Сз	1	B ₂ -дС	49	0,6	223
23	154	11	1,6	10Сз	1 ^a	B ₂ -дС	64	0,8	431
24	156	1	2,2	10Сз	1	B ₂ -дС	61	0,6	291
25	156	21	7,8	10Сз	1 ^a	B ₂ -дС	63	0,8	429
Валківське									
26	64	4	3	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,6	210
27	64	7	2	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,7	250
28	64	11	1,9	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,7	253
29	66	1	4,2	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,6	210
30	64	4	4	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,6	210
31	64	9	2	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,7	250
32	66	1	5,5	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,6	211
33	69	3	1,2	4Яз5Клг1Дз	1 ^a	D ₂ -клД	80	50	200
34	67	2	2	10Ос	1 ^a	D ₂ -клД	55	0,7	390
35	26	1	28,5	7Дз1Клг2Лпд+Клп+Вз ш	2	D ₂ -клД	105	0,7	300
36	43	13	2,1	10Дз	2	D ₂ -клД	127	0,4	181
37	44	1	29,8	10Дз+Яз+Лпд	2	D ₂ -клД	126	0,5	230
38	48	5	39,9	10Дз+Яз+Клг+Лпд	2	D ₂ -клД	126	0,6	240
39	55	2	7	10Сз+Дз+Ос+Бп	1 ^a	C ₂ ЛДС	66	0,7	400
40	56	12	1,3	10Дз	2	D ₂ -клД	83	0,4	162
41	99	6	5,6	10Сзк	1	B ₂ -дС	72	0,3	161
42	99	7	3,5	10Сзк	1 ^a	B ₂ -дС	72	0,3	229
Водолазьке									
43	6	15	2,5	7Дз3Яз	3	D ₂ -клД	72	0,6	200
44	9	9	3	8Дз2Яз	3	D ₂ -клД	130	0,6	240
45	32	9	2,4	9Дз1Яз	3	D ₂ -клД	80	0,7	250
46	32	26	2,5	7Дз3Яз	3	D ₂ -клД	130	0,7	272
47	9	9	3	8Дз2Яз	3	D ₂ -клД	130	0,6	240
48	32	9	3	9Дз1Яз	3	D ₂ -клД	80	0,7	250
49	32	14	1,9	8Дз2Яз	3	D ₂ -клД	130	0,7	268
50	32	17	2,4	8Дз2Яз	3	D ₂ -клД	130	0,7	271
51	6	17	3	9Яз1Дз	2	D ₂ -клД	100	0,8	370
52	5	16	2,4	8Яз2Дз	1	D ₂ -клД	115	0,6	300
53	11	22	2,6	7Яз2Дз1Лпд	2	D ₂ -клД	80	0,8	331
54	3	1	72,8	7Дз3Яз+Лпд+Клп	2	D ₂ -клД	90	0,8	350
55	5	6	38	5Дз4Яз1Клг	2	D ₂ -клД	115	0,7	290
56	31	15	25,5	9Дз1Яз+Лпд	2	D ₂ -клД	125	0,6	260

№ п/п	Квар-тал	Ви-діл	Пло-ща, га	Склад	Бо-ні-тет	Тип лісу	Вік, років	Пов-нога	Запас, м ³ /га
57	39	2	1,6	9Дз1Клп	2	D ₂ -клД	126	0,3	119
58	39	11	6,7	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,4	181
Золочівське									
59	12	6	2,2	3Дз3Ос3Клг1Клп	2	D ₂ -клД	101	0,4	118
60	16	6	1,5	8Дз2Клг	2	D ₂ -клД	131	0,4	180
61	29	8	7,5	5Дз5Ос	2	D ₂ -клД	94	0,3	120
62	116	1	6,5	4Дз4Клг2Лпд	3	D ₁ -клД	111	0,4	140
63	121	10	5,4	10Сзк	1	B ₂ -дС	62	0,6	291
63	134	21	2,4	10Дз	2	D ₁ -клД	91	0,3	100
Рокитнянське									
64	57	13	2	10Сз	1	B ₂ -дС	101	0,6	380
65	57	23	2,1	10Сз	1	B ₂ -дС	106	0,6	400
66	59	4	1,8	10Сз	1	B ₂ -дС	100	0,6	400
67	59	5	1,5	10Сз	1	B ₂ -дС	101	0,7	400
68	23	10	2,4	10Сз	1	B ₂ -дС	96	0,6	379
69	57	7	2,1	10Сз	1	B ₂ -дС	96	0,6	381
70	57	16	3	10Сз	1	B ₂ -дС	96	0,7	440
71	59	2	1,3	10Сз	1	B ₂ -дС	106	0,6	400
72	24	13	2	10Влч	2	C ₄ -Влч	64	0,7	250
73	58	2	5,1	10Влч	1	D ₄ -Влч	71	0,7	320
74	58	5	2,1	10Влч	1	D ₄ -Влч	71	0,6	271
75	58	1	1,5	10Влч	1	D ₄ -Влч	61	0,6	240
76	58	3	2	10Влч	1	D ₄ -Влч	71	0,6	270
77	58	4	6	10Влч	1	D ₄ -Влч	61	0,7	300
78	26	11	2,1	10Ос	1	C ₂ -л-сД	66	0,5	252
79	29	1	8,4	10Сз	1 ^а	B ₂ -дС	57	0,8	420
80	29	10	23,4	8Сз2Бп	1 ^и	B ₂ -дС	57	0,6	300
81	29	11	2,8	10Сз	1 ^а	B ₂ -дС	57	0,5	261
Коломацьке									
82	39	24	5,6	9Дз1Лпд	2	D ₂ -клД	131	0,5	250
83	40	9	6,1	8Дз1Лпд1Клг	1	D ₂ -клД	131	0,8	311
84	43	7	3,4	10Дз	1	D ₂ -клД	131	0,6	309
85	43	15	2,2	10Дз	1	D ₂ -клД	131	0,5	259
86	51	3	7	10Дз	1	D ₂ -клД	131	0,6	340
87	51	10	10,8	10Дз	2	D ₂ -клД	131	0,6	280
88	52	16	2,1	10Дз	2	D ₂ -клД	131	0,6	262
89	13	4	2,9	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,7	321
90	13	10	6	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,6	270
91	13	16	3,1	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,7	319
92	40	3	2,4	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,6	292
93	46	2	9,5	10Дз	1	D ₂ -клД	126	0,5	260
94	48	8	6	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,6	300
95	52	2	6	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,5	220
96	52	4	6	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,5	240
97	50	9	2,4	10Дз	3	D ₂ -клД	131	0,6	242
98	43	18	2,8	10Дз	3	D ₂ -клД	106	0,7	250
99	6	22	1,3	9Яз1Дз	1	D ₂ -клД	91	0,8	431
100	23	9	2,5	10Яз	1 ^а	D ₂ -клД	91	0,8	460
101	29	1	2,5	7Яз2Дз1Клг	1 ^а	D ₂ -клД	86	0,7	352
102	32	9	1,3	5Яз3Яз2Дз	1	D ₂ -клД	81	0,8	400

№ п/п	Квар-тал	Ви-діл	Пло-ща, га	Склад	Бо-ні-тет	Тип лісу	Вік, років	Пов-нота	Запас, м ³ /га
103	24	5	1,3	6Клг1Яз3Лпд	2	D ₂ -клД	91	0,7	300
104	29	2	1,7	8Клг2Дз	3	D ₂ -клД	86	0,6	212
105	40	8	1,7	3Клг2Дз1Лпд2Клп2Яз	1	D ₂ -клД	76	0,7	324
106	68	11	1,2	10Ос	1 ^a	D ₃ -ляД	61	0,5	292
107	10	12	1,5	10Дз	2	D ₂ -клД	81	0,6	233
Люботинське									
108	34	18	1,7	8Дз1Яз1Лпд	2	D ₂ -клД	85	0,6	271
109	45	8	1,4	8Дз1Яз1Лпд	2	D ₂ -клД	106	0,4	171
110	46	2	1,4	8Дз1Яз1Лпд	2	D ₂ -клД	96	0,3	107
111	49	8	2,4	8Дз2Лпд+Клг+Яз	2	D ₂ -клД	105	0,5	179
112	65	7	4,2	9Дз1Яз	2	D ₂ -клД	125	0,6	300
113	67	1	2,6	10Дз	2	D ₂ -клД	131	0,4	169
Мерефянське									
114	109	6	3,2	8Сз2Сз	2	B ₂ -дС	131	0,5	259
115	110	1	2,1	10Сз	2	B ₂ -дС	131	0,5	290
116	117	5	9,9	10Сз	2	B ₂ -дС	112	0,4	240
Мерчанське									
117	8	13	2,3	5Ос3Бп2Дз	3	D ₂ -клД	66	0,5	178
118	8	20	1,3	10Ос	1	D ₂ -клД	66	0,4	200
119	8	24	6,6	10Сз	2	C ₂ -лдС	84	0,6	300
120	9	7	2,7	10Влч	2	D ₄ ВЧ	101	0,5	259
121	15	1	24	9Дз1Лпд	2	D ₂ -клД	90	0,6	240
122	19	1	14,6	8Дз1Лпд1Клг	3	D ₂ -клД	90	0,6	200
123	54	2	24,8	4Дз4Клг2Лпд+Яз	2	D ₂ -клД	115	0,7	240
124	55	3	12,3	6Дз2Яз1Лпд1Клг	2	D ₂ -клД	115	0,7	300
125	60	2	2,2	5Дз3Яз1Лпд1Клг	2	D ₂ -клД	120	0,6	241
126	60	6	2,9	4Дз3Яз2Клг1Лпд	2	D ₂ -клД	121	0,7	259
127	61	3	18,7	5Дз3Клг2Яз	2	D ₂ -клД	115	0,6	230
128	72	7	5,6	6Дз4Яз	2	D ₂ -клД	130	0,7	300
129	75	5	4,7	8Дз1Яз1Лпд	2	D ₂ -клД	130	0,6	300

Таблиця 3.21 – Опис окремих типових *репрезентативних відвіданих ділянок* під час польових досліджень і де були закладені постійні моніторингові ділянки для подальшого моніторингу видів

Локація	Тип лісу	Опис
Васищівське л-во, 130/13	D ₂ -к-лпД	РГК. Насадження різновікове – 113–43 роки мішаного складу – дуб звичайний (вегетативного походження), клен польовий, липа серцелиста та ясен звичайний (рис. 1.6а). У підрості домінують клен польовий та липа серцелиста віком 10 років, висотою 5 м, 1,0 тис.шт/га. Розташоване на схилі північно-західної експозиції, 15 градусів. Виявлено пошкодження хворобами лісу, трутовик дубовий. Склад насадження неоднорідний, повнота неоднорідна. Живий надґрунтовий покрив і підлісок типові для свіжої кленово-липової діброви. У підліску домінують бруслини бородавчаста і європейська, свидина криваво-червона, рідше бузина чорна, шипшини, глід одноматочковий, в'яз шорсткий.

Локація	Тип лісу	Опис
		<p>У живому надґрунтовому покриві домінують осока волосиста (рис. 1.6б), зірочник ланцетовидний, підмаренник чіпкий, копитняк європейський, розхідник плющевидний, чина весняна, фіалка Рейхенбаха, фіалка дивна, гравілат міський, чистець лісовий, купина багатоквіткова.</p> <p>Виявлено личинки травневого хруща різного віку (9 шт. на 0,001 м³) (рис. 1.7). Спостерігається інтенсивне всихання дерев ясена звичайного (рис. 1.8)</p>
Васищівське л-во, 134/17	D ₁ -к-лпД	<p>РГК. Мішане дубово-кленово-липове насадження віком 72 роки. Н–21 м, d–26 см. У підрослі панують клен польовий, берест та липа дрібнолиста середнім віком 10 років, висотою – 4 м, густотою 1,5 тис.шт/га. Підлісок з ліщини звичайної та клена татарського зімкнутістю близько 0,6.</p> <p>У живому надґрунтовому покриві домінують тонконіг дібровний, горобейник пурпурово-голубий, зірочник ланцетовидний</p>
Васищівське л-во, 9/12	В ₂ ДС	<p>ССР. Штучне насадження сосни звичайної віком 38 років з домішкою робінії звичайної. Н –21 м, d–26 см. Підріст, підлісок і живий надґрунтовий покрив не виражені унаслідок високої зімкнутості намету</p>
Васищівське л-во, 125/11	В ₂ ДС	<p>ССР. Насадження сосни звичайної віком 100 років II класу бонітету, повнотою 0,7. Н –25 м, d–23 см. У підрослі сосна звичайна віком 10 років середньою висотою 4 м, густотою 1,0 тис.шт/га (рис. 1.9а).</p> <p>У підліску переважають зіновать руська, дрік красильний. Проективне покриття живого надґрунтового покриву варіює від 10 до 100 %. Домінанти живого надґрунтового покриву куничник наземний, нечуйвітер волохатий, тонконіг дібровний, а також рудерант злинка канадська. Відбувається інтенсивне всихання дерев сосни (рис. 1.9 б).</p>
Васищівське л-во, 156/4	В ₂ ДС	<p>Зруб після проведення суцільної санітарної рубки 2020 року. Незімкнуті лісові культури сосни звичайної 2021 року створення. Збережуваність культур – 72 %. За лісовими культурами здійснювали агротехнічний догляд, проводили доповнення лісових культур. У трав'яному покриві (проективне покриття 80 %) у міжряддях панує пратант куничник наземний, трапляються рудеральні види злинка канадська і щавель горобиний, а також степанти келерія сиза і цмин пісковий.</p>
Бабаївське л-во, 28/5	В ₂ ДС	<p>ССР. Насадження сосни звичайної віком 92 роки I класу бонітету, повнотою 0,3, Н –26 м, d–28 см.</p> <p>У підліску переважають зіновать руська, дрік красильний, горобина звичайна зімкнутістю 0,2. Насадження ушкоджено губкою сосною у сильному ступеню. Відмічено значну кількість мертвої деревини (ламань і сухостій). Домінанти живого надґрунтового покриву куничник наземний, конвалія звичайна, купина запашна, вероніка лікарська, плевроціум Шребера, дикранум багатоніжковий.</p>
Бабаївське л-во, 21/13	D ₂ -к-лпД (вище по	Суміжна ділянка з ділянкою в Бабаївському л-ві, 21/12, де передбачено проведення ССР.

Локація	Тип лісу	Опис
	схилу) D ₃ -к-лпД (на дні балки)	<p>Мішане насадження породного складу 5ОС1БП1ДЗ3ЛПД вегетативного походження віком 77 років повнотою 0,6 (рис. 1.10а). Насадження розташоване на схилі глибокої балки північно-західної експозиції, 20 градусів. На дні балки утворилися умови для зволоження завдяки акумуляції поверхневого стоку. На ділянці виявлено значну кількість мертвої деревини – сухостою осики (близько 15 м³/га) та ламані (рис. 1.10б). Відзначено значне ушкодження осики трутовиком осиковим. На ділянці багато пустих черепашок виноградного равлика.</p> <p>У складі підросту переважають клен гостролистий, клен польовий, в'яз шорсткий. Під наметом виявлені куртини густого природного поновлення ясена звичайного (5–10 тис. шт./га).</p> <p>У живому надґрунтовому покриві панують осока волосиста, копитняк європейський, зірочник ланцетовидний, підмаренник чіпкий, розхідник плющевидний, у більш зволжених місцях трапляється дріоптеріс чоловічий (рис. 1.11).</p> <p>Знахідки: ропуха сіра (рис. 1.12).</p>
Валківське л-во, 43/14	D ₂ -к-лпД	<p>Суцільна рубка головного користування 2019 року Лісові культури дуба звичайного (10Дз) створено на зрубі 2019 року Розміщення садивних місць 3×0,5–07 м.</p> <p>На ділянці виявлено самосів ліщини звичайної (h=0,5–2,5 м, проективне покриття 10%), свидини кров'яної (h=0,5–1,0 м, проективне покриття 5%), клена польового (h=0,5–1,5 м, проективне покриття 1%), ясена звичайного і поодинокі – груши звичайної. Трапляються також екземпляри дуба звичайного вегетативного походження (проективне покриття 10%). Травостій загальним проективним покриттям 100% характеризується середньою висотою близько 0,60 м (max h = 1,6 м).</p> <p>У трав'яному покриві характерні для свіжих грудів дубравні широколисті види: яглиця звичайна, астрагал солодколистий, дзвоники кропиволисті, підмаренник чіпкий, розхідник звичайний, медунка темна (<i>Pulmonaria obscura</i> Dumort.), зірочник ланцетовидний, хоча трапляються й лучні – звіробій звичайний, лядвенець український та рудеральні види – будяк курчавий, полин гіркий (<i>Artemisia absinthium</i> L.), грицики звичайні</p>
Валківське л-во, 43/18	D ₂ -к-лпД	<p>Незімкнуті лісові культури дуба звичайного (10Дз); створені на зрубі після проведення суцільної рубки головного користування 2021 року; Розміщення садивних місць 3×0,5–07 м.</p> <p>Виявлено самосів клена польового (проективне покриття 20%), свидину кров'яну, бруслину бородавчасту (проективне покриття 10%), а також поросль в'яза граболистого (проективне покриття 5%). У трав'яному покриві домінують яглиця звичайна, осока волосиста, підмаренник чіпкий Загальне проективне покриття трав'яного покриву становить 70%, а його середня висота – 0,3 м (max h = 0,5 м).</p>

Локація	Тип лісу	Опис
Валківське л-во, 67/2	D ₂ -к-лпД	РГК. Чисте насадження осики (10Ос) вегетативного походження віком 56 років 1А класу бонітету, Н–27 м, d–28 см. У підрослі – клен гостролистий, клен польовий віком 20 років, заввишки 5 м, густотою 6,0 тис.шт/га. Насадження уражене трутовиком осиковим. Загальний об'єм мертвої деревини становить близько 50 куб.м на виділі. Підлісок з ліщини звичайної та бузини червоної зімкнутістю 0,60. У живому надґрунтовому покриві панують осока волосиста, зірочник ланцетовидний, підмаренник чіпкий, копитняк європейський
Валківське л-во, 55/2	C ₂ -л-сД	ССР. Насадження сосни звичайної штучного походження (з домішкою дуба звичайного, осики і берези повислої) віком 67 роки 1А класу бонітету, повнотою 0,7, Н –26 м, d–32 см. Підріст сформований з клену гостролистого та польового, ясена звичайного (4КЛГ4КЛП2ЯЗ) віком 20 років, середньою висотою 6 м, густотою 3,0 тис.шт/га. У підліску переважають глід колючий, клен татарський, бруслина бородавчата, бузина червона зімкнутістю 0,40. Спостерігається значна суховерхість насадження. Відмічено значну кількість мертвої деревини (ламань і сухостій). У живому надґрунтовому покриві панують конвалія звичайна, зірочник ланцетовидний, яглиця звичайна, копитняк європейський, медунка темна, золотушник звичайний, тонконіг дібровний
Валківське л-во, 55/9	D ₁ -к-лпД	ССР. Мішане штучне насадження з дуба звичайного і ясена звичайного складу 5Д35ЯЗ+КЛП+КЛГ віком 85 роки 3 класу бонітету, повнотою 0,6, Н –20 м, d–26 см. Підріст з ясена звичайного та клена гостролистого (6ЯЗ4КЛГ) віком 20 років, висотою 4 м, з густотою 6,0 тис.шт/га. Відзначено сухостій ясена звичайного (5 м ³ /га). У підліску домінує карагана кущова, зімкнутість якої становить 0,60. У складі трав'яного покриву панують тонконіг дібровний, зірочник ланцетовидний
Водолазьке, 9/9	D ₂ -к-лпД	РГК. Мішане дубово-ясеневе насадження вегетативного походження віком 130–110 років III бонітету повнотою 0,60; Н –26 м, d–40 см. У підліску домінує свидина кров'яна, зімкнутістю 0,40. Характерними видами живого надґрунтового покриву є осока волосиста, зірочник ланцетовидний, підмаренник чіпкий, копитняк європейський
Рокитнянське, 57/13	B ₂ ДС	РГК. Чисте насадження сосни звичайної 102 роки 1 класу бонітету, повнотою 0,60. Середні Н–28 м, d–40 см. Підріст з дуба звичайного віком 15 років, середня висота – 4 м, густота – 0,5 тис.шт/га. Підлісок зі свидини кров'яної, горобини звичайної та бузини червоної, зіноваті руської, дроку красильного, зімкнутістю 0,3. В трав'яному покриві панують : кунічник наземний, конвалія звичайна, смовдь гірська, купина запашна, вероніка лікарська, плевроціум Шребера, дикранум багатоніжковий.
Рокитнянське, 26/11	C ₂ -л-сД	РГК. Осикове насадження вегетативного походження віком 67 років, 1 класу бонітету, повнотою 0,60. Середні Н–25 м, d–28 см. Підлісок з ліщини звичайної, бруслини бородавчатої, бузини червоної зімкнутістю 0,40.

Локація	Тип лісу	Опис
		У живому надґрунтовому покриві домінують конвалія звичайна, зірочник ланцетовидний, яглиця звичайна, копитняк європейський, медунка темна, золотушник звичайний Відмічено значну кількість мертвої деревини: деревна ламань та пні.
Рокитнянське, 24/13	С ₄ -Влч	Насадження вільхи чорної вегетативного походження віком 65 років, 1 класу бонітету, повнотою 0,60. Середні Н–22 м, d–26 см. У підліску домінують крушина ламка, бузина чорна, ожина сиза, свидина криваво-червона. Характерні види живого надґрунтового покриву –шоломниця звичайна, вовконіг європейський, осока пухирчаста, чистеці лісовий і болотний, очерет південний, яглиця звичайна, кропива дводомна. Ділянка заболочена. Пропонується виключити з планової діяльності.
Рокитнянське, 24/14	С ₄ -Влч	Насадження вільхи чорної вегетативного походження віком 82 роки, 1 класу бонітету, повнотою 0,60 (рис. 1.13а). Середні Н–24 м, d–28 см. У підліску домінують крушина ламка, бузина чорна, ожина сиза, свидина криваво-червона. Характерні види живого надґрунтового покриву –шоломниця звичайна, вовконіг європейський, осока пухирчаста, чистеці лісовий і болотний, очерет південний, яглиця звичайна, кропива дводомна, безщитник жіночий (рис. 1.13б) Ділянка заболочена. ОЗЛД. Лісові ділянки у ярах, балках і річкових долинах. Пропонується виключити з планової діяльності.
Рокитнянське, 58/3	D ₄ -Влч	Насадження вільхи чорної вегетативного походження віком 72 роки, 1 класу бонітету, повнотою 0,7. Середні Н–25 м, d–30 см. У підліску домінує ожина сиза. Живий надґрунтовий покрив –вовконіг європейський, кропива дводомна, чистеці лісовий і болотний, розхідник шорсткий, череда трироздільна, шоломниця звичайна, осока повисла, м'ята водяна. Пропонується виключити з планової діяльності.
Рокитнянське, 24/23	С ₄ -Влч	Мішане насадження вільхи чорної складу 6ВЛЧ2БП1БРС1ОС віком 31 рік, повнотою 0,7. У підліску переважають ліщина звичайна, крушина ламка зімкнутістю 0,50.
Мерчанське, 8 /15	D ₄ -Влч	Насадження вільхи чорної вегетативного походження віком 91 роки, 2 класу бонітету, повнотою 0,6 (рис. 1.14). Середні Н–24 м, d–28 см. Підріст вільхи чорної віком 10 років, висота – 4 м, густина 3,0 тис.шт/га. Підлісок з ожини сизої. У трав'яному покриві домінують вовконіг європейський, кропива дводомна, чистеці лісовий і болотний, розхідник шорсткий, череда трироздільна, шоломниця звичайна, осока повисла, м'ята водяна, теліптеріс болотяний (рис. 1.14б), безщитник жіночий. Пропонується виключити з планової діяльності.
Золочівське, 29/10	D ₂ -к-лпД	Мішане насадження складу 8ДЗ2ЛПД+ОС+КЛГ вегетативного походження повнотою 0,7. Дуб звичайний – віком 100 років, липа дрібнолиста – 80 років. В підліску домінує ліщина звичайна зімкнутістю 0,20, трапляються також глід одноматочковий, бруслини європейська та бородавчаста. У трав'яному покриві панують осока волосиста, зірочник

Локація	Тип лісу	Опис
		ланцетовидний, підмаренник чіпкий, копитняк європейський, фіалка дивна. У насадженні виявлено барвінок трав'янистий (проективне покриття 1%), який розташований випадково по ділянці. Насадження пошкоджено губкою дубовою 4% у слабкому ступеню.
Люботинське, 36/4	С ₃ -Лп-ДС	Мішане різновікове насадження штучно-природного походження породного складу 7С31Я31ЛПД1ОС+Д3 повнотою 0,50. Культури сосни віком 62 роки ростуть за 1А класом бонітету. Середні Н–25 м, d–36 см. Ясен звичайний, липа дрібнолиста, осика та дуб звичайний (вік – 40–50 років) – природного походження. На ділянці відмічено значну кількість мертвої деревини – сухостій сосни в кількості 10 м ³ /га та деревну ламань. Під наметом сформувався підріст ясена звичайного віком 10 років, висотою 1 м, густотою 1,0 тис.шт/га. У підліску ростуть бруслина бородавчата, бузина червона, крушина ламка. У трав'яному покриві домінують вербозілля звичайне, конвалія звичайна, купина запашна, яглиця звичайна, копитняк європейський
Мерефянське, 120/8	А ₂ -С	Чисті насадження сосни звичайної віком 68 років з середніми висотою (Н–23 м) і діаметром (d–26 см). У насадженні відзначено сухостій сосни, запас якого становить близько 10 м ³ /га. У «вікнах» намету дифузно розташований підріст дуба звичайного (10Д3) віком 10 років, заввишки 3 м, густота якого становить близько 1,0 тис.шт/га. Відзначено пошкодження насадження хворобами лісу в слабкому ступеню. У підліску домінує зіновать руська. Переважаючими видами живого надґрунтового покриву є костриця овеча, кунічник наземний, чебрець повзучий, дикранум багатоніжковий, плевроціум Шребера, зозулин льон ялівцевий.
Мерефянське, 120/9	С ₄ Влч	Мішане різновікове насадження породного складу 6ВЛЧ2Д31С31ОС вегетативного походження. Частина деревостану з вільхи чорної (Влч) віком 110 повнотою 0,6 характеризується Н–23 м, d–30 см. Частина деревостану з дуба звичайного віком 110 років має середні Н–24 м, d–32 см. Осика (ОС) має характеризується віком 52 роки, Н–20 м і d–24 см. ВЛЧ, Д3, ОС – вегетативного походження Частина деревостану сосни звичайної (С3) насінневого походження віком 110 років (Н–25 м, d–32 см). Повнота насадження нерівномірна. Підлісок незімкнений (0,5), представлений ліщиною звичайною, кленом татарським, бузиною чорною, ожиною сизою, свидиною кров'яною. Живий надґрунтовий покрив добре розвинутий (проективне покриття 80%), в ньому панують шоломниця звичайна, вовконіг європейський, безщитник жіночий, осока пухирчата, чистеці лісовий і болотний, яглиця звичайна, кропива дводомна, щитник чоловічий, підмаренник болотний Поодинокі трапляються безщитник жіночий і теліптерис болотний. Ділянка заболочена.

Локація	Тип лісу	Опис
Мереф'янське, 111/16	С ₃ -Лп-ДС	Насадження дуба звичайного вегетативного походження віком 101 рік повнотою 0,7 (Н–25 м, d–30 см) II класу бонітету. У підліску панують ліщина звичайна, клен татарський та бруслина бородавчата зімкнутістю 0,50. У трав'яному покриві домінують конвалія звичайна, купина запашна, яглиця звичайна, копитняк європейський, щитник чоловічий
Мереф'янське 117/6	С ₂ -л-сД	Мішане 101-річне сосново-дубове насадження породного складу 9Д31С3. Дз–вегетативного походження природно-вегетативного (Н–26 м, d–30 см) II класу бонітету повнотою 0,7. Домінантними видами підліску є ліщина звичайна, клен татарський та бруслина бородавчата зімкнутістю 0,4. Характерними видами трав'яного покриву є конвалія звичайна, зірочник ланцетовидний, яглиця звичайна, копитняк європейський, медунка темна, золотушник звичайний, чина весняна, суниці лісові, тонконіг дібровний.
Мерчанське 8/21	С ₁ -ктД	Насадження сосни звичайної штучного походження віком 57 років II класу бонітету характеризується повнотою 0,6 Н–18 м, d–20 см. Підріст дуба звичайного (10Д3) віком 5 років, з середньою висотою – 1 м, густотою 0,5 тис.шт/га. У підліску горобина звичайна, клен татарський, бруслина європейська зімкнутістю 0,30. У живому надґрунтовому покриві переважають злаки: грястиця збірна, костриця овеча, тонконіг вузьколистий. Значну участь також беруть: гравілат міський, глуха кропива крапчаста, суниці лісові

Рисунок 3.12 – Мішане насадження дуба звичайного вегетативного походження з кленом польовим, липою серцелистою та ясенем звичайним (а) та живий надґрунтовий покрив з домінуванням осоки волосистої в ньому (б) (Васищівське л-во, кв. 130, вид. 13).

Рисунок 3.13 – Личинки травневого хруща, виявлені під наметом дубового насадження (Васищівське л-во, кв. 130, вид. 13)

Рисунок 3.14 – Сухостій ясена звичайного (Бабаївське л-во, кв. 21, вид.13)

Рисунок 3.15 – Насадження сосни звичайної і природне поновлення сосни звичайної (а) та сухостійні дерева в цьому насадженні (б) (Васищівське л-во, кв. 125, вид. 11)

Рисунок 3.16 – Мішане насадження складу 5ОС1БП1ДЗЗЛПД вегетативного походження віком 77 років (а) та вивалені стовбури осики на 5 стадії деструкції деревини (на ділянці також виявлено значну кількість мертвої деревини: вивалені дерева, штурпаки тощо) (Бабаївське л-во, кв. 21, вид. 13)

Рисунок 3.17 – Дріоптеріс чоловічий та копитняк європейський в живому надґрунтовому покриві (Бабаївське л-во, кв. 21, вид. 13)

Рисунок 3.18 – Ропуха сіра, виявлена на дні балки в сірому місці під наметом насадження (Бабаївське л-во, кв. 21, вид.13)

а

б

Рисунок 3.19 – Вільхове насадження віком 80 років в типі лісу (а), у якому росте безщитник жіночий (б) (Рокитнянське, кв. 24, вид. 14)

а

б

Рисунок 3.20 – Вільхове насадження (а) з куртинами теліптеріса болотного (б) (Мерчанське лісництво, кв. 8, вид. 15)

Місця знахідок рідкісних видів знаходяться поза межами ділянок проведення планової господарської діяльності (додаток III).

Частина ділянок, де відмічені рідкісні види, входять до експлуатаційних лісів, тому дані, що отримані в результаті досліджень передані у ВО «Укрдержліспроект» для врахування при проведенні наступного лісовпорядкування. Під час дослідження на території філії «Жовтневе лісове господарство» та за даними наукових досліджень і публікацій, ресурсів GBIF (<https://www.gbif.org>) та UkrBin, визначено 5 видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України; два види рослин з Європейського червоного списку; 14 з Додатку Бернської конвенції; 6 видів регіонально-рідкісних рослин і тварин. Перелік цих видів наведено в таблиці 3.22, рис. 3.21, складено квартално-видільний перелік раритетних видів флори і рідкісних видів тварин, наведений у додатку III.

Таблиця 3.22 – Місцезростання раритетних видів флори

Вид	Статус Червона книга	Примітки Регіональний червоний список	Лісництво	Квартал,	Виділ
Наголоватки волошкові <i>Jurinea cyanoides</i> (L.) Rchb. (рис. 1.15)	Додаток Резолюції 6 Бернської конвенції	Поодинокі куртини на узліссі, 3–5 шт. на 10 м ²	Бабаївське	28	6
			Мереф'янське	108	13
Тюльпан дібровний <i>Tulipa quercetorum</i> Klokov et Zoz	ЧКУ	Випадкове розташування по ділянці Розсіяно по ділянці	Васищівське	131	8
				135	1
Теліптерис болотяний <i>Thelypteris palustris</i> Schott	Регіонально рідкісний Харків. обл.	Зрідженими біогрупами	Мереф'янське	120	9
			Мерчанське	8	15
Безщитник жіночий <i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth	Регіонально рідкісний Харків. обл.	Поодинокі особини	Мереф'янське	120	9
			Мерчанське	8	15
			Рокитнянське	24	12, 14, 23
Барвінок трав'янистий <i>Vinca herbacea</i> Waldst. et Kit.	Регіонально рідкісний Харків. обл.	Проективне покриття 1 %, розміщення рівномірно-випадкове	Золочівське	29	10

Рисунок 3.21 – Наголоватки волошкові (*Jurinea cyanooides* (L.) Rchb.) на галявині старовікового соснового лісу (Бабаївське лісництво, кв. 28, вид. 6)

Відомості про тваринний світ

Важливою складовою частиною навколишнього середовища області є тваринний світ. Безхребетні тварини Харківської області заселяють два різко відмінні між собою середовища: наземне і водне. Хоча існує значна частина комах, яка належить до земноводних форм, що в доімагінальній стадії заселяють водойми, а в стадії імаго ведуть наземний спосіб життя (бабки, одноденки, веснянки, сизирі, волохокрильці, комарі, мошки, мокриці, хірономіди, гедзі, львинки).

Наземні безхребетні у межах області заселяють різноманітні біотопи як природні, так і антропогенні; як зональні (лісові, степові), так і азональні з реліктовою фауною (крейдяні відслонення, піски, солончаки).

Тваринне населення водної біоти Харківської області налічує понад 2000 видів і представлене різними систематичними групами (найпростіші, губки, олігохети, п'явки, молюски, ракоподібні, водяні кліщі й павуки, водяні комахи), які заселяють різноманітні біотопи (річки, стариці, водосховища, озера, ставки, болота різних типів, струмки, степові поди, джерела типу реокрена чи гелокрена). Рідкісні види тварин виступають індикаторами фауністичного різноманіття. Аналіз розподілу рідкісних видів безхребетних Харківщини за систематичним складом свідчить, що до класу комахи належить понад 97% вивченого біорізноманіття (із 229 видів – 223), по 2 види відносяться до класів п'явки та ракоподібні, по 1 виду до класів дощові черви і молюски.

Сучасна орнітофауна Харківської області представлена видами, що належать до 18 рядів. З них: 42 види занесено до Європейського Червоного списку, 167 – до Червоної книги України та ін. (таблиця 3.23).

Таблиця 3.23 – Види тваринного світу, що охороняються, на території Харківської області

Види тваринного світу	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Загальна кількість видів тварин, занесених до Червоної книги України, од.	167	167	167
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	30	30	30
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція), од.	243	243	243
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція, CMS), од.	141	141	141
Кількість видів тварин, що охороняються відповідно до Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (AEWA), од.	76	76	76
Кількість видів тварин, що охороняються відповідно до Угоди про збереження популяцій європейських кажанів (EUROBATS), од.	14	14	14

У 2018 році наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 27.06.2018 № 237 затверджено Перелік видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Харківської області (zareєстровано в Міністерстві юстиції України від 19.07.2018 № 847/32299), до якого увійшло 212 видів тварин.

Територія філії використовується для потреб мисливського господарства. Мисливські угіддя закріплені за наступними користувачами: ХОО УТМР на площі 10,2 тис. га, ТОВ «ЄФР» – 10,2 тис. га, Харківська міжрайонна організація УТМР – 4,0 тис. га, СФГ «Ревік» – 1,5 тис. га, ТОВ «Коломацьке МРГ Снайпер» – 4,1 тис. га, ТОВ «Мисливець ЛТД» – 4,8 тис. га, ТОВ «ПП Беркут» – 4,1 тис. га, Зміївська РОУТМР – 1,2 тис. га. Угіддя державного мисливського резерву складають 8,2 тис. га.

Полювання має спортивно-аматорський характер. Мисливська фауна досить різноманітна по видовому складу і представлена копитними (козуля, кабан), хутровими (заєць-русак, лисиця, вовк, білка, куниця лісова), пернатою дичиною (фазан, куріпка сіра), а також водоплаваючими птахами.

За даними обліку мисливської фауни у 2021 р. в угіддях налічувалося козуль – 337 голів, кабанів – 90, зайців-русаків – 5300, вовків – 15, лисиць – 530, пернатої дичини – 4200 одиниць.

Згідно договору № 68 від 02.03.2023 науковцями УкрНДЛГА проведено науково-дослідну роботу по виявленню локалітетів рідкісних видів фауни, за результатами якої сформовано звіт (Додаток Ш).

Науковцями УкрНДЛГА у період квітні-серпні 2023 р. у філії філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» було здійснено камеральні роботи по опрацюванню таксаційних матеріалів, документації об'єктів ПЗФ та збору інформації щодо наявності, поширення рідкісних, зникаючих, червонокнижних видів фауни.

Важливою складовою частиною навколишнього середовища області є тваринний світ. Безхребетні тварини Харківської області заселяють два різко відмінні між собою середовища: наземне і водне. Хоча існує значна частина комах, яка належить до земноводних форм, що в доімагінальній стадії заселяють водойми, а в стадії імаго ведуть наземний спосіб життя (бабки, одноденки, веснянки, сизири, волохокрильці, комарі, мошки, мокриці, хірономіди, гедзі, львинки). Вони належать до метаценотичних груп тварин, що беруть участь у міжбіоценотичних зв'язках наземних екосистем.

Наземні безхребетні у межах області заселяють різноманітні біотопи як природні, так і антропогенні; як зональні (лісові, степові), так і азональні з реліктовою фауною (крейдяні відслонення, піски, солончаки).

Тваринне населення водної біоти Харківської області налічує понад 2000 видів і представлене різними систематичними групами (найпростіші, губки, олігохети, п'явки, молюски, ракоподібні, водяні кліщі й павуки, водяні комахи), які заселяють різноманітні біотопи (річки, стариці, водосховища, озера, ставки, болота різних типів, струмки, степові поди, джерела типу реокрена чи гелокрена). Рідкісні види тварин виступають індикаторами фауністичного різноманіття. Аналіз розподілу рідкісних видів безхребетних Харківщини за систематичним складом свідчить, що до класу комахи належить понад 9795 вивченого біорізноманіття (із 229 видів – 225), по 2 види відносяться до класів п'явки та ракоподібні, по 1 виду до класів дощові черви і молюски.

Аналіз розподілу рідкісних видів безхребетних тварин у межах ценозів Харківської області (табл. 3.24) свідчить, що поширення переважної їх більшості має мозаїчний та дез'юктивний (острівний) ареал.

Переважають види, що поширені в лісових та степових ценозах. Ареал рідкісних степових видів має стрічковий характер і охоплює крутосхили правих берегів річкових долин Сіверського Дінця, Орелі, Осколу та їх приток. Значно менше видів мешкають на луках та приурочені до піщаних ґрунтів. Незначну

частку складають види, що віддають перевагу крейджаним біоценозам – 5 видів (2,296). Це – польська кошеніль, синявець мелеагр, с. сріблястий, с. пиренейський, пилкоід алтайський. Особливу групу складають рідкісні прибережні види: турун блискучий і омофрон облямований, які мешкають по берегах проточних водойм – 2 види (0,870). Таким чином, переважна більшість рідкісних видів із багатьох екологічних груп безхребетних (за винятком деяких реліктових видів) сконцентрована у долинах річкових систем.

Таблиця 3.24 –Ценотичний розподіл рідкісних видів безхребетних тварин Харківської області

№	Екологічні групи	Види, що занесені до:			
		ЄЧС	ЧКУ	ЧСХ	Разом
1	Лісові	13	23	51	87
2	Степові	4	28	44	76
3	Лучні	5	10	6	21
4	Піщані	2	4	13	19
5	Крейджані	-	2	3	5
6	Навколоводні	-	-	2	2
7	Водні	2	4	13	19
Разом		26	71	132	229

Згідно з екологічним паспортом Харківської області (2022), серед рідкісних видів безхребетних Харківщини за систематичним складом переважають види класу комахи (понад 97%) вивченого біорізноманіття (із 229 видів – 223), по 2 види відносяться до класів п'явки та ракоподібні, по 1 виду до класів дощові черви і молюски.

Фауна хребетних Харківської області досить різноманітна і налічує 390 видів, з яких 138 (майже 30 %) видів рідкісних: 16 видів занесено до ЄЧС, 57 – до ЧКУ, 65 – до ЧСХ (табл. 3.25).

Таблиця 3.25 –Систематичний склад тварин Харківської області

№	Назва класу	Кількість видів	Види, що занесені до:		
			ЄЧС	ЧКУ	ЧСХ
1	Круглороті	2	1	1	-
2	Кісткові риби	40	-	3	5
3	Земноводні	11	-	-	4
4	Плазуни	10	-	3	6
5	Птахи	271	7	36	38
6	Савці	58	8	14	12
Разом:		392	16	57	65

На території Харківської області (басейн р. Сів. Донець) зустрічаються представники класу круглоротих – мінога українська (ЄЧС, ЧКУ) та м. струмкова.

Сучасна орнітофауна Харківської області представлена близько 270 видами, що належать до 18 рядів. З них: 42 види занесено до Європейського Червоного

списку, 167 – до Червоної книги України.

Пелікана рожевого (ЧКУ) та пелікана кучерявого (ЧКУ) неодноразово реєстрували на території Харківщини у ХІХ–ХХ ст. Зграйки баклана великого та баклана малого (ЧКУ) в останні десятиріччя спостерігаються на Печенізькому, Червонооскільському, Орільківському водосховищах.

Найбільш поширена і чисельна чапля сіра, великі колонії якої розташовані в лісових масивах та заплавах ділянок долини р. Сів. Донець та інших річок області (Оскіл, Мжа, Берестова, Орчик). Чапля руда – менш чисельний вид, зустрічається в заплавах р. Сів. Донець, Мжа, Великий Бурлук, Оріль, Берестова та ін. Чепура велика і чепура мала поширені в заплавах рр. Оріль, Берестова, Орчик, Великий Бурлук, Мжа, Сів. Донець, Берека. В останні десятиріччя спостерігається збільшення їх чисельності. Квак – рідкісна чапля Харківської області, гніздиться спорадично в заплавах річок півдня області (рр. Оріль, Орчик, Берестова, Берека), зустрічається також в басейні Сів. Дінця. Бугай і бугайчик поширені на всій території області, населяють очеретяно-рогозові ділянки водойм різного типу. Лелека білий гніздиться на всій території області (найбільша концентрація гнізд – у долині р. Оріль). Досить рідко, на прольоті або під час літніх кочівель зустрічається на території області лелека чорний (ЧКУ). Він реєструвався в долині Сів. Дінця (Ізюмський район), в зоні Печенізького водосховища, в долині р. Вовча (Вовчанський район).

На території Харківської області гніздяться: гуска сіра, лебідь-шипун, качки: крижень, чирянка мала, нерозень, попелюх, огар (ЧКУ). Можливе гніздування шилохвості, чирянки великої, широконоски. Пролітні види: гуси (гуска білолоба, г. мала, гуменник), казарка червоновола (ЧКУ), лебідь-кликун, качки (свищ, чернь чубата, ч. морська, ч. білоока (ЧКУ), ч. червонодзьоба, морянка, гоголь (ЧКУ), синьга, турпан, крех малий, крех середній (ЧКУ), крех великий). В останні десятиріччя зареєстровані залітні види: казарка канадська, казарка білощока, галагаз, пухівка (ЧКУ).

Сучасна фауна соколоподібних Харківської області представлена 27 видами, що належать до 3 родин (скопині - 1 вид, яструбові - 19 видів, соколові - 7 видів). 22 види гніздяться (2 види осілі), 4 види пролітні, 1 вид прилітає на зимівлю. 3 види занесено до ЄЧС, 14 - до ЧКУ. Скопа (ЧКУ) - дуже рідкісний хижий птах, що живиться рибою, зустрічається у нас, головним чином, на прольоті на великих водосховищах (Краснопавлівське, Орільківське, Червонооскільське), в заплавах річок (Сів. Донець, Мжа, Оріль).

Дуже рідкісні лунь польовий та лунь степовий, занесені до ЧКУ, селяться у відкритих ландшафтах, на степових цілинних ділянках, на схилах балок в південних та східних районах області. Яструб коротконогий (ЧКУ) спорадично гніздиться в лісах долини Сів. Дінця. Канюк звичайний – найбільш поширений

вид, гніздиться в лісах різного типу. Канюк степовий (ЧКУ) зустрічається у степових районах області, зокрема у байрачних лісах на території Лозівського, Красноградського, Ізюмського та Чугуївського районів. Зимняк - досить звичайний в осінньо-зимовий період на всій території області. Зміїд (ЧКУ) на гніздуванні спостерігався в Чугуївському та Ізюмському районах. Селиться в старих ділянках лісу різного типу, що межують з заболоченими луками або цілиними схилами балок. Орел-карлик (ЧКУ) - малочисельний гніздовий вид. Селиться в широколистяних лісах, перевагу надає заплавному дібровам, осокірникам. В останні роки зареєстрований в долині Сів. Дінця в Ізюмському районі, спостерігався в долині р. Вовча, на узбережжі Рогозянського водосховища. Підорлик великий (ЧКУ) – в минулому був не рідкісним в старих лісах по долинах річок в лісостеповій частині басейну Сів. Дінця. Підорлик малий (ЧКУ) – рідкісний пролітний вид. Могильник (ЧКУ) гніздиться в соснових лісах долини р. Сів. Донець то його приток. Відомі поселення на території НПП «Гомільшанські ліси». Можливе гніздування цього виду в долині р. Мжа. Беркут (ЧКУ) – рідкісний пролітно-залітний вид, реєструвався в осінньо-зимовий період в різних районах (Зміївський, Ізюмський, Куп'янський, Харківський, поблизу м. Харків). Орлан-білохвіст (ЧКУ) – гніздився майже по всій долині Сів. Дінця і місцями по його притоках, але вже в 50–60 рр. ХХ ст. майже повністю зник. В останні два десятиріччя спостерігається збільшення чисельності орлана-білохвоста в різних частинах ареалу, зокрема в басейні Сів. Дінця на території «Ізюмської Луки». В період осінніх і зимових кочівель орлани-білохвости реєструються в долині Сів. Дінця (в зоні Печенізького водосховища, на ставках Печенізького рибгоспу в місці злиття р. Великий Бурлук з Дінцем, в долині р. Велика Бабка), на Краснопавлівському, Орільківському, Червонооскільському водосховищах, на оз. Лиман. Сапсан (ЧКУ) - надзвичайно рідкісний пролітний вид. Балабан (ЧКУ) - окремі поселення, ймовірно, ще збереглись в старих дібровах. Підсоколик великий – поширений на всій території області, частіше зустрічається на гнізді влі в заплавах лісах (значна чисельність в заплаві р. Мжа), нерідко селиться на терасах річок в соснових борах і осокірниках; гніздиться також в байрачних лісах, лісосмугах. Підсоколик малий - малочисельний пролітний і зимуючий вид. Кібчик зустрічається на півдні лісостепу і в степовій зоні, поширений спорадично, гніздиться в лісосмугах. Боривітер звичайний гніздиться на всій території, але малочисельний. Селиться як правило по лісосмугах, у заплавах осокірниках, на узліссях байрачних лісів. Боривітер степовий (ЧКУ) - окремі зустрічі реєструються в степових районах області.

Ряд Журавлеподібні представлений 11 видами: 8 видів гніздяться, 3 види – рідкісні пролітні. Журавель сірий (ЧКУ) гніздиться в заплавах річок басейну Дону (рр. Сів. Донець, Мжа, Великий Бурлук, Берека) та Дніпра (р. Оріль з притоками

рр. Берестова, Орчик; р. Мерла). Найчисельніше гніздове поселення (в різні роки від 15 до 35 пар) та осіннє передміграційне скупчення (до 150 птахів) розташовані на території «Ізюмської Луки» (Ізюмський район). Всього на території Харківщини гніздиться понад 100 пар журавлів. Журавель степовий (ЧКУ) гніздився в степовій частині Харківської губернії, але в ХХ ст. цей вид зник. Весною 2002 р. у заплаві р. Великий Бурлук було зареєстроване міграційне скупчення журавля степового (59 птахів). Дрохва (ЧКУ) і хохітва (ЧКУ) - надзвичайно рідкісні пролітні види в степовій зоні області. Деркач (ЄЧС) зустрічається в заплавах всіх річок області, але його чисельність вища в лісостеповій зоні.

Ряд Сивкоподібні представлений 46 видами (підряди Кулики та Мартини). З них 8 видів занесені до ЧКУ. Гніздяться – чайка, пісочник малий, коловодник звичайний, к. лісовий, к. ставковий (ЗКУ), набережник, баранець звичайний, б. великий, слуква, грицик великий. Кулик-довгоніг (ЧКУ) невеликими колоніями гніздиться на півдні і південному сході по степовим озерам-блюдцям в заплавах рр. Оріль, Берестова та мілководним ставкам-відстійникам цукрозаводів. У заплавах річок степової зони зрідка зустрічаються дерихвіст степовий (ЧКУ) та кульон великий (ЧКУ). Поблизу великих водойм селяться окремі пари кулика-сороки (ЧКУ), гніздування якого відмічалось на Червонооскільському водосховищі. На піщаних кучугурах в центральних частинах регіону, зокрема на південній межі Харківщини зустрічається один з найбільш рідкісних представників ряду - лежень (ЧКУ).

6 видів сов гніздяться на території області – пугач (ЧКУ), сова вухата, с. сіра, с. болотяна, сич хатній (осілі), совка (перелітний вид). Залітний зимуючий вид - сова біла.

Фауна ссавців Харківської області представлена 63 видами, що належать до 20 родин і 6 рядів. З них 6 видів занесені до ЄЧС, 12 видів - до ЧКУ. Ряд Рукокрилі представлений 13 видами. Чисельність кажанів повсюдно невелика, а такі види як нічниця ставкова, вечірниця велетенська, в. мала, нетопир середземноморський занесені до ЧКУ. Нічниця ставкова, вечірниця велетенська та вухань занесені також до ЄЧС. Інші види кажанів, поширені у межах області: вечірниця руда, нічниця водяна, н. вусата, нетопир лісовий (н. Натузиуса), нетопир-карлик, кожанок північний, кожан двоколірний, к. пізній, рідкісні види, подекуди зустрічаються в лісах та населених пунктах, також належать до тварин, що охороняються.

У заплавах річок мешкає бобер річковий – рідкісний вид Харківщини. На території області він з'явився порівняно недавно – у 1982 році вперше був знайдений на притоках річок Ворскли та Сів. Дінця. Спочатку розселяючись з басейну Псла на Полтавщині, бобри поселились у північно-західній частині

Харківщини, у долині р. Мерла (Богодухівський район). Зараз бобри живуть у більшості басейнів річок області. Численні поселення бобрів розташовані у заплаві р. Сів. Донець в Ізюмському районі. Погризи бобрів знаходили у заплаві р. Уди у Харківському районі і на території м. Харків. Акліматизована півстоліття тому ондатра населяє заплавні озера, стариці, зустрічається у водоймах всієї обл.

Поряд з гризунами, що населяють природні біотопи, існують види, що мешкають в поселеннях людини, у ландшафтах, перетворених господарською діяльністю – пацюк сірий та миша хатня. Миша курганчикова, що живе на полях, ще недавно мешкала у південних районах області, зараз інтенсивно розселяється у більш північні райони.

Ряд Хижі представлений 14 видами, з яких 3 види занесені до ЄЧС, 5 - до ЧКУ. Найбільш звичайні мешканці лісів – ласка, тхір лісовий, куниця лісова. Поширення куниці кам'яної приурочено до населених пунктів, включаючи великі міста, і лише незначна частина її популяції селиться в яругах, по урвистих берегах річок. Горностай (ЧКУ) поширений на всій території області, малочисельний. Тхір степовий (ЧКУ) та перев'язка звичайна (ЄЧС, ЧКУ) – мешканці відкритих степових ландшафтів південних та східних районів області, знаходяться на межі зникнення. Норка європейська (ЧКУ) поширена на всій території області, населяє заплавні ландшафти річкових долин. На чисельність норки європейської впливає конкуренція норки американської, дика популяція якої сформувалась з числа особин, що випадково потрапили на волю 13 звіринницьких господарств, де розводили цих хутрових звірів. Видра річкова (ЄЧС, ЧКУ) зустрічається у заплавах річок, озерах, водосховищах по всій території області, але чисельність її незначна. Борсук (ЧКУ) зустрічається як у лісостеповій, так і степовій зоні області. Найбільш звичайним, повсюдно поширеним мисливським видом є лисиця. Вовк (ЄЧС) зустрічається на всій території області, але найбільш звичайний у північно-східній та східній її частині. Чисельність цього звіра в останні десятиріччя зростає. Заплави долин річок, ліси різного типу населяє далекосхідний вид собака єнотовидний, акліматизований на території України у 30-ті роки ХХ століття.

Частина ділянок, де відмічені рідкісні види, входять до експлуатаційних лісів, тому дані, що отримані в результаті досліджень передані у ВО «Укрдержліспроєкт» для врахування при проведенні наступного лісовпорядкування. Під час дослідження на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» та за даними наукових досліджень і публікацій, ресурсів GBIF (<https://www.gbif.org>) та UkrBin, визначено 5 видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України; два види рослин з Європейського червоного списку; 14 з Додатку Бернської конвенції; 6 видів регіонально-рідкісних рослин і тварин. Перелік цих видів наведено в таблиці 3.26, рис. 3.22,

3.23, складено кварталньо-видільний перелік раритетних видів флори і рідкісних видів тварин, наведений у додатку Ш.

Таблиця 3.26 – Рідкісні види тварин

Вид	Статус	Примітки	Квартал, виділ
Жук-олень <i>Lucanus cervus</i>	ЧКУ, 4 s 6 Додаток 1 Бернської Конвенції	3–7 штук мертвих жуків (після льоту) на поваленому дереві	Васищевське лісництво, кв. 135, вид. 35 Васищевське лісництво, кв. 137, вид. 7 Водолазьке, кв. 31, вид. 5
Веретільниця ламка <i>Anguis fragilis</i> L.	Додаток 1 Бернської Конвенції	1 особина на кварталній просіці біля ділянки кв. 21, вид. 3	Бабаївське лісництво, кв. 21, вид. 3
Ропуха сіра <i>Bufo bufo</i> Linnaeus	Регіонально рідкісний вид Харків. обл. Додаток Бернської Конвенції	Візуальне спостереження: 1 особина під наметом насадження на дні балки осики порослевого походження	Бабаївське лісництво, кв. 21, вид. 13
		Візуальне спостереження	Рокитянське лісництво, кв. 30, вид. 4
Гадюка звичайна <i>Vipera berus</i>	Бернської Конвенції	Візуальне спостереження	Васищевське лісництво, кв. 130, вид. 12
Кабан <i>Sus scrofa</i>	Мисливський вид	Порої кабана	Валківське лісництво, 64/10, 64/14, 64/12, 64/13, 65/1
			Мерчанське лісництво, кв. 72, вид. 12
			Люботинське лісництво, кв. 65, вид. 1, 10, 12, 14
Дрізд співочий <i>Turdus philomelos</i> (Brehm, 1831)	Бернська Конвенція	Візуальне спостереження, 1 особина, вбита хижею птицею під наметом насадження	Васищевське лісництво, кв. 131, вид. 3
Вивірка звичайна <i>Sciurus vulgaris</i>	Бернська Конвенція	Візуальне спостереження	Васищевське лісництво, кв. 131, вид. 8; кв. 135, вид. 16; кв. 135, вид. 9
Борсук європейський <i>Meles meles</i>	Регіонально рідкісний вид Харків. обл. Додаток Бернської Конвенції	Покинута нора	Васищевське лісництво, кв. 137, вид. 6
Сарна європейська <i>Capreolus capreolus</i> Linnaeus, 1758	Бернська Конвенція	Ліжанки, обдирання кори молодих деревець	Валківське лісництво, кв. 67, вид. 3
			Водолазьке лісництво, кв. 6, вид. 6, вид. 4; кв. 8, вид. 2; кв. 39, вид. 9
			Рокитянське лісництво, кв. 30, вид. 2

Рисунок 3.22 – Дрізд співочий (*Turdus philomelos*), вбитий хижаком виявлений на галявині мішаного насадження (Васищевське лісництво, кв. 131, вид. 3)

Рисунок 3.23 – Веретільниця ламка *Anguis fragilis L.*, виявлена на квартальній просіці біля ділянки (Бабаївське лісництво, кв. 21, вид. 3)

Лісові насадження філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» розташовані поблизу населених пунктів, тому було проведене обстеження старовікових лісів.

За результатами аналізу відповідності показників ідентифікованих ділянок до критеріїв пралісів, квазіпралісів та природних лісів згідно з матеріалами лісовпорядкування у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» природних лісів, пралісів та квазіпралісів не виявлено.

Заплановані заходи із підтримки та збереження охоронюваних видів та оселищ

Рубки головного користування повинні проводитися виключно із врахуванням основних засад чинного Законодавства у сфері ведення лісового господарства та здійснення лісозаготівель. Усі заходи повинні здійснюватися із врахуванням Законів України «Про Червону книгу України», «Про природно-заповідний фонд» на основі основних положень «Лісового кодексу України», «Правил рубок головного користування», «Санітарних правил в лісах України», «Настанов із лісового насінництва» та ін. настанов та рекомендацій.

Спеціальне використання лісових ресурсів, зокрема здійснення рубок головного користування, які є частиною планованої діяльності підприємства повинні проводитися відповідно до «Порядку спеціального використання лісових ресурсів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня

2007 року № 761, і «Правил рубок головного користування», затверджених наказом Державного комітету лісового господарства України від 23.12.2009 року № 364 та внесеними відповідними змінами і доповненнями.

Заборонено здійснювати будь-які види планованої діяльності у сезон тиші.

Під час проведення планованої діяльності (здійснення усіх видів рубок) заборонено вирубування та пошкодження: цінних і рідкісних дерев та чагарників, занесених до Червоної книги України; - насінників і плюсових дерев, а також дерев з гніздами рідкісних видів птахів, занесених до Червоної книги України, дуплястих та найстаріших дерев (Стаття 19. Закону України Про Червону Книгу України; п. 1.3 «Правила рубок головного користування» Наказ ДКЛГ України № 364 від 23.12.2009; Стаття 70. Лісового Кодексу України) та інші зміни і доповнення до вказаних нормативних документів.

Основними найпоширенішими біотопами, згідно з міжнародними конвенціями у межах філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», які підлягають збереженню, або можуть бути віднесені до таких (типи оселищ з додатку 1 Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції) є:

C1.222 Угруповання *Hydrocharis morsus-ranae* (Floating *Hydrocharis morsus-ranae* rafts); C1.224 Угруповання *Utricularia australis* і *Utricularia vulgaris* (Floating *Utricularia australis* and *Utricularia vulgaris* colonies); C1.225 Угруповання *Salvinia natans* (Floating *Salvinia natans* mats); C1.32 Вільноплаваюча рослинність евтрофних водойм (Free-floating vegetation of eutrophic waterbodies); угруповання класу Lemnetae в евтрофних умовах, включає рослинність з домінуванням тих же видів, що й вільноплаваюча рослинність мезотрофних водойм C1.22, але в евтрофних водоймах; C1.33 Вкорінена занурена рослинність евтрофних водойм (Rooted submerged vegetation of eutrophic waterbodies); C2.33 Рослинність водотоків з повільною течією і мезотрофною водою (Mesotrophic vegetation of slow-flowing rivers); C2.34 Рослинність водотоків з повільною течією і евтрофною водою (Eutrophic vegetation of slow-flowing rivers); D5.2 Болота з домінуванням великих осок (Beds of large sedges normally without free-standing water); E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокісні луки (Low and medium altitude hay meadows); E3.4 Вологі і мокрі евтрофні і мезотрофні луки (Moist or wet eutrophic and mesotrophic grassland); E5.4 Вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки (Moist or wet tall-herb and fern fringes and meadows); F9.1 Прирічкові чагарники (Riverine scrub); F3.247 Понтично-сарматські листопадні чагарники (Ponto-Sarmatic deciduous thickets); G1.11 Прирічкові вербові ліси (Riverine *Salix* woodland); G1.21 Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням *Alnus* або *Fraxinus* (Riverine *Fraxinus* – *Alnus* woodland, wet at high but not at low water); G1.414 Заболочені ліси *Alnus glutinosa* степового і панонського регіонів (Steppe swamp *Alnus glutinosa* woods); G1.51 Сфагнові березові ліси (*Sphagnum* *Betula*

woods); G3.4232 Сарматські остепнені ліси *Pinus sylvestris* (Sarmatic steppe *Pinus sylvestris* forests); G1.A1 Ліси з домінуванням *Quercus*, *Fraxinus*, *Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (*Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus* woodland on eutrophic and mesotrophic soils).

Отже, природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції) займають доволі значні площі, ***розташовані переважно в межах водних об'єктів що відносяться до природно-заповідного фонду і прилеглих лук, де рубки не проводяться і не плануються.***

До природних оселищ (біотопів) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції), в яких планується проводити рубки, належать G1.A1 Ліси з домінуванням *Quercus*, *Fraxinus*, *Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (*Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus* woodland on eutrophic and mesotrophic soils) та G3.4232 Сарматські остепнені ліси *Pinus sylvestris* (Sarmatic steppe *Pinus sylvestris* forests). Ці оселища в досліджуваному регіоні займають доволі великі площі. Проте, насадження листяних порід, де заплановано проведення рубок, переважно штучного або вегетативного паросткового походження і за класами віку відносяться до стиглих та перестійних. Процеси розпаду в таких деревостанах відбуваються інтенсивніше в порівнянні із процесом синтезу. В подальшому кількість дерев сильноослаблених, всихаючих та сухих за категорією стану збільшуватиметься і загальний санітарний стан насадження погіршуватиметься, що призведе до його деградації і, відповідно, до погіршення стану оселищ внаслідок зрідження намету, інтенсивнішого заселення рудеральними трав'янистими видами, ентомошкідниками, інтенсивного розвитку фітопатологічних захворювань. З часом ці насадження втрачатимуть свою екологічну (фотосинтезуючу), господарську (економічну) і низку захисних функцій. Відповідно до законодавчо-нормативної бази та за категорією захисності лісів вони підпадають під проведення рубок як головного користування, а у разі інтенсивних патологій або пошкодження шкідниками – суцільних санітарних рубок. Також відповідно до чинного законодавства на зрубках повинні бути проведенні роботи з лісовідновлення або штучним способом, або способом сприяння природному поновленню протягом одного, максимум двох років після рубань.

Зазначимо, що значна площа оселищ G3.4232 Сарматські остепнені ліси *Pinus sylvestris* (Sarmatic steppe *Pinus sylvestris* forests), яку пропонується відвести під рубку, зайнята штучно створеними сосновими насадженнями (переважно лісовими культурами з *P. sylvestris*). Асоціації соснових лісів відносяться до похідних угруповань із звичайним типом асоційованості пануючих видів і домінантами, які не мають високого екологічного значення і, відповідно, не

потребують заповідного режиму охорони. Господарське використання таких фітоценозів має бути спрямоване на поліпшення біологічної стійкості, збереження та сприяння їхньому відновленню. Такі особливості структури лісового фонду обумовлюють гостру необхідність проведення в соснових насадженнях активних лісогосподарських заходів. У разі припинення впровадження таких заходів соснові ліси в умовах антропогенного впливу втрачатимуть життєздатність і не зможуть повноцінно виконувати багатогранні екологічні функції.

Насадження, що за характерними особливостями відносяться до найцінніших угруповань G1.B (позазаплавні незаболочені ліси з домінуванням *Alnus glutinosa*) рекомендовано виключити із фонду рубок головного користування (додаток III)

Планована діяльність філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», не буде негативно впливати на цінні біотопи, оскільки визначено точне місцеперебування, відведено охоронні зони у випадку визначення та рекомендовано відмовитись від діяльності на цих ділянках.

За результатами проведених польових науково-дослідних робіт у межах планованої діяльності підприємства (рубки головного користування) відсутні (або були виключені з планової діяльності) види флори та фауни, занесені до Червоної книги та до переліку рідкісних і зникаючих видів фауни та флори (додаток 1, 2, 4 і 6 Бернської Конвенції та з додатку 1 Резолюції №6 (1998). За умови, якщо такі будуть виявлені під час відводів або ж безпосереднього проведення рубок головного користування вони повинні бути збережені згідно з чинним Законодавством.

За наявності цінних та рідкісних дерев (занесених до Червоної книги України, важливих для збереження місць гніздування птахів чи місць оселення ссавців), або ж дерев із цінними генетичними властивостями (переважання за висотою та діаметром на 30%, прямостовбурні, очищені від сучків та доброго стану), які можуть бути віднесені до плюсових, або кандидатів у плюсові, повинні бути збережені та зазначені у переліку лісорубного квитка як такі, що не підлягають рубанню. Кандидати у плюсові дерева повинні бути відмічені згідно з чинними «Настановами із лісового насінництва», а матеріали подані до регіональних лісонасінневих лабораторій та науково-дослідних установ для внесення до державного Реєстру.

У межах лісового фонду підприємства необхідно проводити роботи щодо виявлення типових та унікальних природних комплексів, а також місць зростання та оселення рідкісних та зникаючих видів тварин і рослин, які підлягають заповіданню. Усі лісогосподарські заходи у об'єктах природно-заповідного фонду (ПЗФ) необхідно здійснювати у відповідності до чинного законодавства, зокрема: Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та «Лісового кодексу

України». Доцільно також провести аналіз стану об'єктів ПЗФ із закладанням моніторингових ділянок для оцінювання стану та динаміки компонентів фітоценозів

Згідно проведених досліджень, з планової діяльності були виключені повністю або частково (будуть залишені куртини старих дерев з відповідними позначками у лісорубному квитку):

- в дубових деревостанах віком 130 і більше років (Водолазьке лісництво, кв. 9, вид. 9; кв. 32, вид. 26, 14, 17; Коломацьке лісництво кв. 39, вид. 24; кв. 40, вид. 9; кв. 43, вид. 7, вид.15; кв.51, вид. 3, вид. 10; кв.52, вид. 16; кв. 50, вид. 9; Золочівське лісництво, кв. 16, вид. 6; Люботинське лісництво, кв. 67, вид. 1; кв. 52 вид 2, 4, 16; кв. 13 вид. 4 і 10; кв. 40 вид.3; кв. 46 вид.2; кв. 48 вид. 8; Мерчанське лісництво кв.72, вид. 7 ; кв.75, вид. 5; кв. 60. вид.2,6) провести детальне обстеження ділянок з метою залишення куртин старих дубів – часткове виключення ділянок з старими дубами і виділення їх в ділянки що цінні для збереження біорізноманіття або в ОЦЛД згідно Про затвердження Порядку створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах та Порядку створення охоронних зон для збереження об'єктів Червоної книги України;

- соснові деревостани віком 130 і більше років Мерэф'янське лісництво кв. 109 вид. 6 і кв.110, вид. 1 – часткове виключення ділянок зі старими соснами згідно Про затвердження Порядку створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах та Порядку створення охоронних зон для збереження об'єктів Червоної книги України.

Природно-заповідний фонд

Станом на 01.01.2022 природно-заповідний фонд (ПЗФ) Харківської області налічує 247 заповідних об'єктів, загальна площа природно-заповідного фонду становить 74,877 тис. га. Із загальної кількості –13 об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення і 234 – місцевого значення. Частка площі природно-заповідного фонду становить 2,4 % від площі адміністративно-територіальної одиниці.

З метою забезпечення збереження біорізноманіття в регіоні, в рамках виконання Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, в Харківській області проводилася робота з розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Для забезпечення екологічного збалансованого розвитку, збереження популяцій видів рослин і тварин на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» виділено 12 об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 5,15 га, у тому числі 9 пам'яток природи місцевого значення – 5,15 га, заказник лісовий місцевого значення – 12,6 га, заповідне лісове

урочище – 27,5 га, гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення – 6,3 га (табл. 3.27). Площа об'єктів ПЗФ складає 0,1 % від загальної вкритої лісом площі філії.

Таблиця 3.27 – Відомості про об'єкти природно-заповідного фонду на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Найменування об'єктів природно-заповідного фонду і підстави для їх виділення	За даними охоронних зобов'язань		За даними лісовпорядкування		Примітки (причини змін площі чи літерації)
	площа, га	місце-знаходження	площа, га	місце-знаходження	
1. Заповідні лісові урочища					
Заповідне лісове урочище місцевого значення «Довжик» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 р. № 562	27,5	Мерчанське лісництво, кв. 140 вид. 17–23	27,5	Мерчанське лісництво, кв. 140 вид. 17–23	–
2. Пам'ятки природи					
Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Просіки» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 р. № 562	4,2	Бабаївське лісництво, кв. 14 вид. 5, 12	4,2	Бабаївське лісництво, кв. 14 вид. 5, 12	–
Гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Джерело ім. Г.С. Сковороди» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 р. № 562	6,3	Бабаївське лісництво, кв. 18 вид. 5–9, 18	6,3	Бабаївське лісництво, кв. 18 вид. 5–9, 18	–
Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «П'ять братів» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 р. № 562	0,15	Золочівське лісництво, кв. 62 вид. 7	0,15	Золочівське лісництво, кв. 62 вид. 7	–
Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Великий ліс» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 р. № 562	0,1	Люботинське лісництво, кв. 14 вид. 21	0,1	Люботинське лісництво, кв. 14 вид. 24	Перенумерація виділів при базовому лісовпорядкуванні

Найменування об'єктів природно-заповідного фонду і підстави для їх виділення	За даними охоронних зобов'язань		За даними лісовпорядкування		Примітки (причини змін площі чи літерації)
	площа, га	місце-знаходження	площа, га	місце-знаходження	
Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Два дуби-велетні» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 р. №5 62	0,2	Люботинське лісництво, кв. 21 вид. 23	0,2	Люботинське лісництво, кв. 21, вид. 28, 29	Перенумерація виділів при базовому лісовпорядкуванні
Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб велетень № 1» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 р. № 562	0,1	Мерчанське лісництво, кв. 56 вид. 1	0,1	Мерчанське лісництво, кв. 56 вид. 7	Перенумерація виділів при базовому лісовпорядкуванні
Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб велетень № 2» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 р. № 562	0,1	Мерчанське лісництво, кв. 51 вид. 2	0,1	Мерчанське лісництво, кв. 51 вид. 20	Перенумерація виділів при базовому лісовпорядкуванні
Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб велетень № 3» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 р. № 562	0,1	Мерчанське лісництво, кв. 56 вид. 1	0,1	Мерчанське лісництво, кв. 56 вид. 8	Перенумерація виділів при базовому лісовпорядкуванні
Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб велетень № 4» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 р. № 562	0,1	Мерчанське лісництво, кв. 56 вид. 1	0,1	Мерчанське лісництво, кв. 56 вид. 9	Перенумерація виділів при базовому лісовпорядкуванні
Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб велетень № 5» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 р. № 562	0,1	Мерчанське лісництво, кв. 81 вид. 1	0,1	Мерчанське лісництво, кв. 81 вид. 9	Перенумерація виділів при базовому лісовпорядкуванні
Разом	11,45	–	11,45	–	–

Найменування об'єктів природно-заповідного фонду і підстави для їх виділення	За даними охоронних зобов'язань		За даними лісовпорядкування		Примітки (причини змін площі чи літерації)
	площа, га	місце-знаходження	площа, га	місце-знаходження	
3. Заказники					
Ботанічний заказник місцевого значення «Дроб'янське» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 р. № 562	12,6	Люботинське лісництво, кв. 6 вид. 2, 3	12,6	Люботинське лісництво, кв. 6 вид. 4, 7	Перенумерація виділів при базовому лісовпорядкуванні
Усього	51,55	–	51,55	–	–

На території ботанічної пам'ятки природи «П'ять братів» місцевого значення охороняється дерево дуба звичайного з п'ятьма стовбурами порослевого походження.

Довжик – заповідне урочище місцевого значення. Охороняється лісове урочище у балці на правому березі р. Мерчик. Тут представлені різноманітні типи лісу: свіжа кленово-липова діброва, волога заплавна діброва, сирий чорновільховий груд. В урочищі зростають окремі вікові дуби — залишки пралісів. Трапляються типові лісові угруповання, занесені до Зеленої книги України. Об'єкт має історичне значення, тут знаходилося місце переправи скіфських і половецьких кочівників Мурафським шляхом через р. Мокрий Мерчик.

Дроб'янське – ботанічний заказник місцевого значення. Об'єкт природно-заповідного фонду Харківської області. Розташований на території Харківського району Харківської області, біля селища Барчани (Люботинське л-во, кв. 6, вид. 2, 3). Статус отриманий у 1984 році. Статус надано для збереження частини лісового масиву – кленово-липова діброва з волосистоосоковими та яглицевими угрупованнями (Зелена книга України) та асоціацією дубового лісу барвінкового (Зелені списки Харківщини). В трав'яному покриві трапляються 4 види, рідкісні для флори Харківщини, та зростають численні лікарські види рослин.

Крім того, Департамент захисту довкілля та природокористування Харківської обласної військової адміністрації на лист ТОВ Науково-технічна виробнича компанія «Україна» від 12.10.2023 № 132 про надання інформації щодо об'єктів природно-заповідного фонду у межах планової діяльності філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» додатково повідомляє.

Відповідно до статті 52 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» у 2021 р. схвалено Клопотання щодо створення регіонального ландшафтного парку «Смарагдове джерело», яке розроблено науковцями

ХНУ імені В.Н. Каразіна на замовлення благодійного фонду «Дружня підтримка», орієнтовною площею 7,5 тис. га на територіях Безлюдівської, Височанської, Мереш'янської, Південноміської та Харківської громад, в тому числі на землях лісгосподарського призначення філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» (рисунок 3.24).

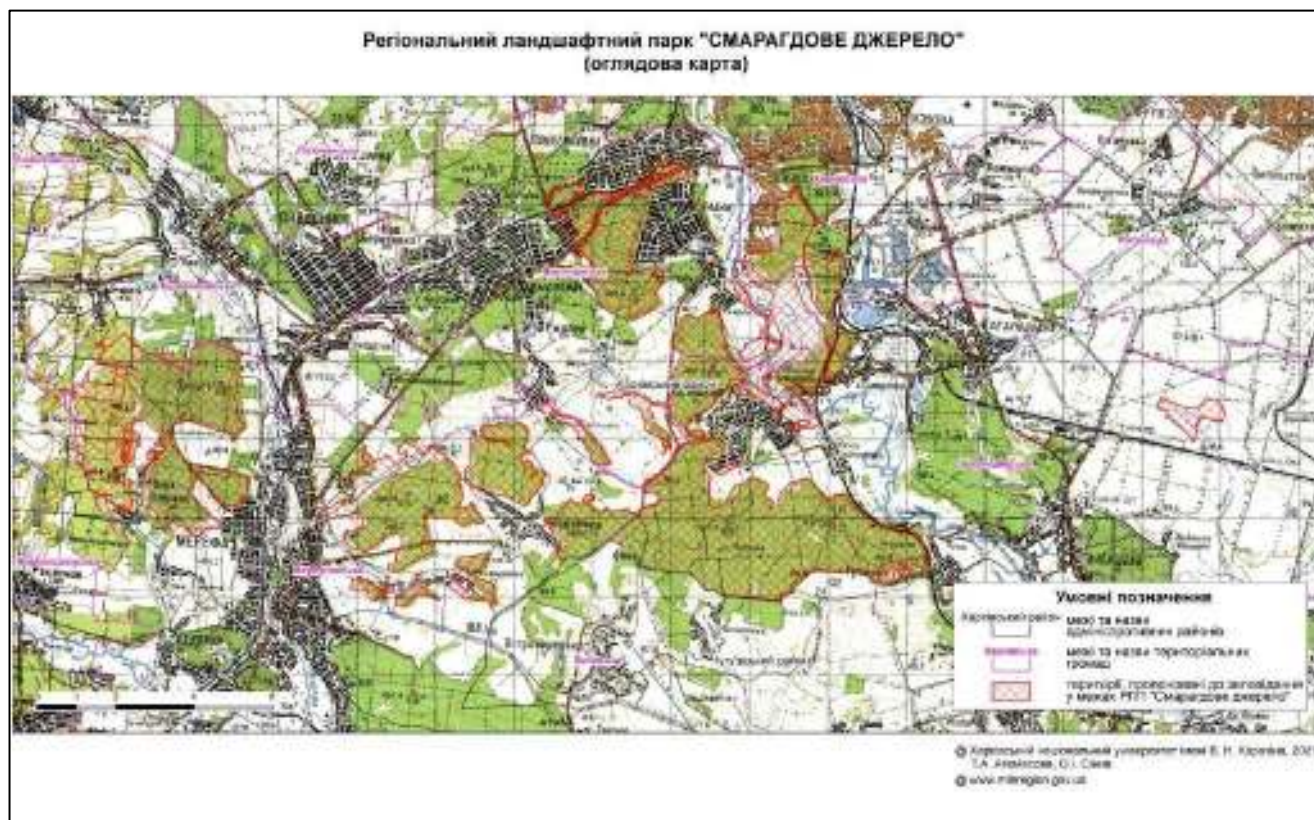

Рисунок 3.24 – Оглядова карта регіонального ландшафтного парку «Смарагдове джерело»

У процесі погодження питання щодо створення парку із землевласниками та землекористувачами, філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» було наведено аргументи та висловлено позицію щодо недоцільності створення регіонального ландшафтного парку «Смарагдове джерело» на землях лісгосподарського призначення філії.

Нині рішення про створення регіонального ландшафтного парку «Смарагдове джерело» Харківською обласною радою не прийнято у зв'язку із відсутністю погоджень землевласників і землекористувачів земельних ділянок, у межах яких знаходяться запропоновані для заповідання території (додаток Р). Квартально-видільний перелік територій філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», що підпадають під резервування для створення регіонального ландшафтного парку «Смарагдове джерело» надані в додатку Р.

Смарагдова мережа

Смарагдова мережа Європи (*Emerald Network*) – мережа територій особливого природоохоронного значення, важливих для збереження біорізноманіття, створена для виконання Бернської конвенції (1979 року) і підтримується державами – членами Ради Європи. Метою створення Смарагдової мережі є збереження природної фауни, флори та оселищ.

Смарагдова мережа України – українська частина Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. Мережа Емеральд (Смарагдова мережа, *Emerald Network*) – це мережа, що включає Території Особливого Природоохоронного Інтересу (Areas of Special Conservation Interest, ASCI).

Наразі Європейський Союз сприяє, в тому числі фінансово, розвитку механізмів охорони природних оселищ та визначенню спеціальних природоохоронних територій (ASCI) Смарагдової мережі.

Смарагдовий об'єкт – це природна територія, на якій проживають зникаючі та цінні види рослин і тварин, які мають міжнародне значення і перелічені в Резолюції № 6 (1998) Бернської конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі, а також містить природні середовища існування (оселища), які перелічені в Резолюції № 4 Бернської конвенції.

Об'єкти в межах Смарагдової мережі разом із територіями NATURA 2000 становлять ядро Загальноєвропейської екологічної мережі (PanEuropean Ecological Network, PEEN), яка також підтримується Бернською конвенцією. Держави – члени Європейського Союзу виконують вимоги Бернської конвенції шляхом розвитку мережі NATURA 2000, а території особливої охорони NATURA 2000 відповідають територіям особливого природоохоронного значення Смарагдової мережі.

На території планової діяльності розташовано 3 об'єкти Смарагдової мережі (табл. 3.28).

Таблиця 3.28 – Території Смарагдової мережі філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Назва лісництва	Перелік кварталів	Площа, га	Провадження планової діяльності	
			кв. (вид.)	площа, га
UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»				
Бабаївське	11–34, 38–43	1529,7	РГК	–
			ССР 21(12), 28(5)	7,2
Васищевське	1–65, 69–132, 134–137, 154–160	4746,5	РГК 130(13), 131(5,10,12), 134(17), 135(10), 137(9)	42,7

Назва лісництва	Перелік кварталів	Площа, га	Провадження планової діяльності	
			кв. (вид.)	площа, га
			ССР 9(12), 102(2), 110(10), 125 (1), 154(6,8,9,11), 156(1,21)	49,9
UA 0000299 «Mozh river valley» – «Долина річки Мож»				
Мереф'янське	42–120, 130–132, 134 (вид. 1, 2), 140–142	3616,5	РГК	–
			ССР 109(6), 110(1), 117(5,11)	16,4
Рокитянське	16, 47–49, 52, 54 (вид. 7, 10, 17, 23, 27), 55, 63	418,1	РГК	–
			ССР 29(1,10,11)	34,6
UA0000292 «Upper part of Uda river valley» – «Верхня частина долини річки Уди»				
Золочівське	26–69, 80, 81, 95–101, 121–126, 130, 137	3093,0	РГК	–
			ССР 29(8), 121(10)	12,9
Разом		13403,8		163,7

Земельні угіддя філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» частково співпадають із територією Смарагдової мережі UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди», UA0000292 «Upper part of Uda river valley» – «Верхня частина долини річки Уди» та UA 0000299 «Mozh river valley» – «Долина річки Мож». На рисунках 3.25–3.27 представлено вкопійовання шару «Смарагдова мережа» на території планованої діяльності.

Рисунок 3.25 – Розташування Lower part of Uda river valley (Нижня частина долини ріки Уда) (UA0000295), площа: 13 380,97 ha, Dataset year: 2022

(<http://emerald.net.ua>)

Види, згідно з Резолюцією №6, наявні на території об'єкту:

1337 <i>Castor fiber</i>	A021 <i>Botaurus stellaris</i>
A072 <i>Pernis apivorus</i>	A022 <i>Ixobrychus minutus</i>
A092 <i>Aquila chrysaetos</i>	A120 <i>Porzana parva</i>
A081 <i>Circus aeruginosus</i>	A131 <i>Himantopus himantopus</i>
A403 <i>Buteo rufinus</i>	A379 <i>Emberiza hortulana</i>
A098 <i>Falco columbarius</i>	A122 <i>Crex crex</i>
A031 <i>Ciconia ciconia</i>	1083 <i>Lucanus cervus</i>

Важливість збереження території: Долина р. Уда є природною територією, водно-болотними угіддями, що безпосередньо прилеглі до великого міста – Харкова. Тому вони мають велике значення для підтримки рівноваги навколишнього середовища в умовах впливу продуктів промислового виробництва, побутових речовин. Також долина р. Уда відіграє важливу роль як екологічний (перш за все – міграційний) коридор.

Рисунок 3.26 – Розташування Upper part of Uda river valley (Верхня частина долини річки Уда) (UA0000292), площа 10 550,58 ha Dataset year: 2022 (<http://emerald.net.ua>)

Види, згідно з Резолюцією №6, наявні на території об'єкту:

1337 *Castor fiber*

A022 *Ixobrychus minutus*

A021 *Botaurus stellaris*

A023 *Nycticorax nycticorax*

Важливість збереження території: Важлива роль верхньої частини долини р. Уда як природної території, розташованої посеред агроландшафтів. Водноболотні угіддя долини річки сприяють підтриманню балансу органічних сполук і на прилеглих сільськогосподарських територіях. Важлива також роль екологічного (перш за все – міграційного) коридору.

Рисунок 3.27 – Територія Смарагдової мережі Mozh river valley (Долина річки Мож) (UA0000299), площа 12 658,48 га, Dataset year: 2022 (<http://emerald.net.ua>)

Види, згідно з Резолюцією №6, наявні на території об'єкту:

1141 *Chalcalburnus chalcoides*

A029 *Ardea purpurea*

A075 *Haliaeetus albicilla*

A121 *Porzana pusilla*

A073 *Milvus migrans*

A120 *Porzana parva*

A072 *Pernis apivorus*

A127 *Grus grus*

A080 *Circaetus gallicus*

A122 *Crex crex*

A081 *Circus aeruginosus*

A222 *Asio flammeus*

A084 *Circus pygargus*

A224 *Caprimulgus europaeus*

A082 *Circus cyaneus*

1060 *Lycaena dispar*

A098 *Falco columbarius*

1083 *Lucanus cervus*

A031 *Ciconia ciconia*

1166 *Triturus cristatus*

A021 *Botaurus stellaris*

1188 *Bombina bombina*

A022 *Ixobrychus minutus*

1337 *Castor fiber*

A023 *Nycticorax nycticorax*

1355 *Lutra lutra*

Екологічна мережа

Екологічна мережа – єдина територіальна система, яка створюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біологічного різноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні.

Природні ландшафти спостерігаються майже на 30,4 % території Харківщини. У найменш зміненому вигляді вони збереглися на землях, зайнятих лісами, чагарниками, болотами, на відкритих землях, площа яких становить лише 14,6 % території області. Таким чином, стан, близький до притаманного природного, мають тільки ці території, і вони можуть бути віднесені до регіональної системи екомережі.

Переважна більшість рідкісних видів на території Харківської області знаходиться нині в долинах річок. Місця концентрації їх на ділянках непорушеної рослинності слід вважати екологічними ядрами, а ділянки, що поєднують ядра між собою, – екологічними коридорами. Територія планованої діяльності знаходиться в межах двох екокоридорів: Галицько-Слобожанського (широтного) – загальнодержавного значення та Удянського – місцевого значення (рис. 3.28).

Планована діяльність не проводиться на території природно-заповідного фонду.

На території Смарагдової мережі UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди» розташовано лісогосподарські землі Бабаївського лісництва загальною площею 1529,7 га, та Васищевського лісництва загальною площею 4746,5 га (див. табл. 3.28).

Територія планованої діяльності частково включена до основного списку Смарагдової мережі. Так, у Бабаївському лісництві заплановано проведення суцільних санітарних рубок (ССР) в 12 вид. 21 кв. та 5 вид. 28 кв. загальною площею 7,2 га. У Васищівському лісництві проведення рубок головного користування (РГК) заплановано у 13 вид. 130 кв., 5, 10 та 12 вид. 131 кв., 17 вид. 134 кв, 10 вид. 135 кв., 9 вид. 137 кв. загальною площею 42,7 га. Проведення ССР заплановано у 12 вид. 9 кв., 2 вид. 102 кв., 10 вид. 110 кв., 1 вид. 125 кв. 6, 8, 9 та 11 вид. 154 кв. на площі 49,9 га.

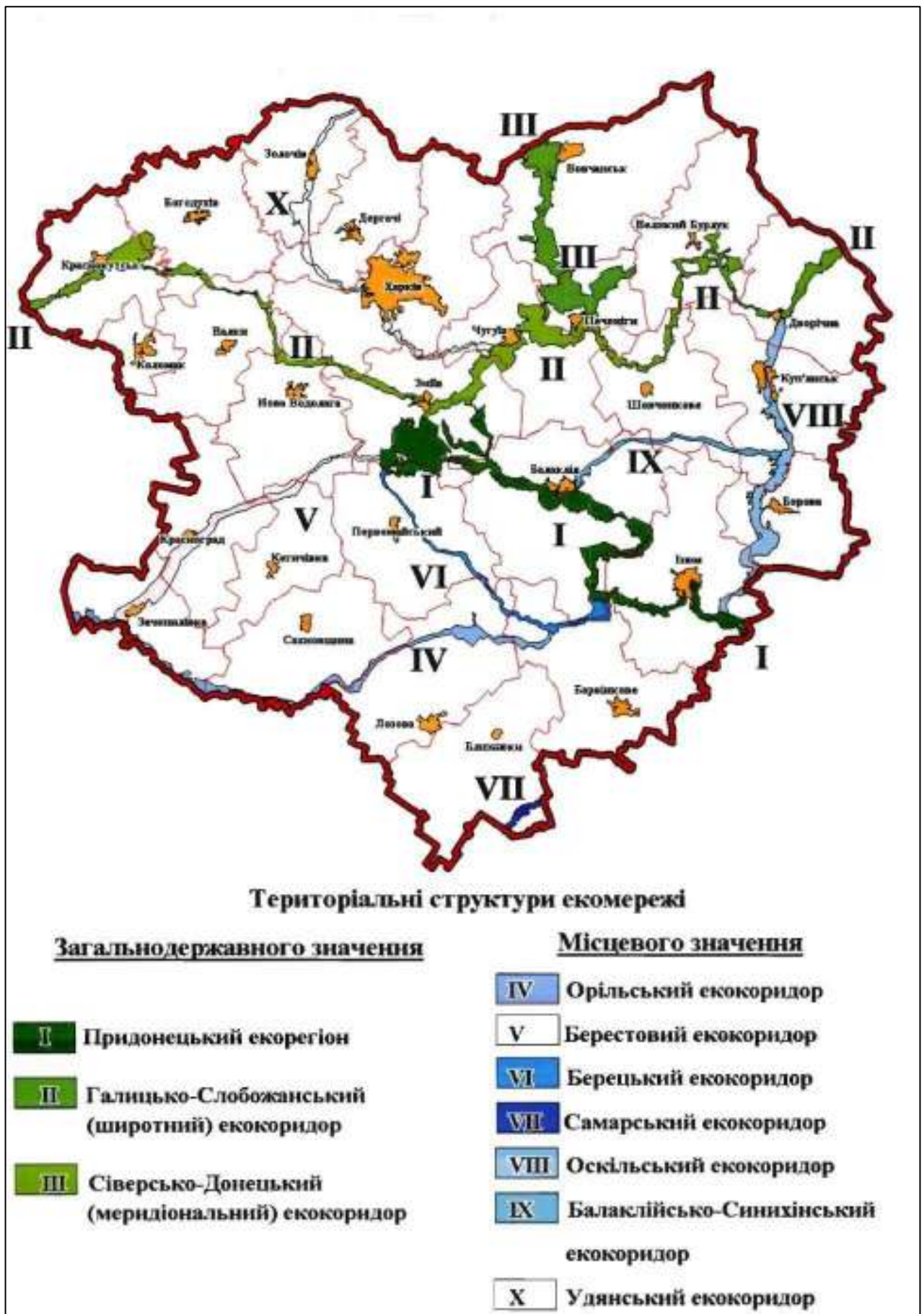

Рисунок 3.28 – Схема регіональної екологічної мережі Харківської області

Під час обстеження цих ділянок визначено, що вони не мають оселищ (англ. – habitats) що мають екологічні особливості для існування видів *Triturus cristatus*, *Bombina bombina*, *Castor fiber*, *Lutra lutra*,. Щодо птахів, під час обстеження не визначено місць гніздування або типових оселищ (місць гніздування, харчування, зимівлі, міграційних скупчень) *Haliaeetus albicilla*, *Milvus migrans*, *Pernis apivorus*, *Circaetus gallicus*, *Circus aeruginosus*, *Circus pygargus*, *Circus cyaneus*, *Falco columbarius*, *Ciconia ciconia*, *Botaurus stellaris*, *Nycticorax nycticorax*, *Ardea purpurea*, *Porzana pusilla*, *Porzana parva*, *Grus grus*, *Crex crex*, *Asio flammeus*, *Caprimulgus europaeus*, *Ixobrychus minutus*. Серед цих тварин тварин відмічені види, що є осілими і мають цілорічну активність (тхір, бобер, орел, зміїїд тощо), а також види, яким притаманні сезонні міграції (журавель сірий, види з родини чаплеві). За способом ідентифікації всі відмічені знахідки тварин були ідентифіковані за слідами життєдіяльності (відбитки кінцівок, послід, сліди, пов'язані з живленням, тощо) або за візуальним спостереженням (жуки, птахи). Слід зазначити, що постійних міст існування тварин (гнізд, житлових нір, постійних сховищ) на обстеженої території не спостерігалося. Крім того, цінні для таких видів ліси (наприклад старі високостовбурні ліси поблизу галявин, вирубок та боліт **виключені або не включені в планову діяльність**). Вид *Lyscaena dispar* рідко зустрічається в лісі, вид *Lucanus cervus* живе в дуплах старих та мертвих дерев в лісах та лісопосадках, тому під час проведення діяльності рекомендовано залишення мертвої деревини, збереження старих дерев з дуплами тощо (Розділ 7).

На території Смарагдової мережі UA 0000299 «Mozh river valley» – «Долина річки Мож» землі Мерефянського лісництва займають площу 3616,5 га і Рокитнянського – 418,1 га. У Мерефянському лісництві проведення ССР заплановано у 6 вид. 109 кв., 1 вид. 110 кв. та 5 і 11 вид. 117 кв. на площі 16,4 га. У Рокитнянському лісництві ССР проводитимуться у 1, 10 та 11 вид. 29 кв. на площі 34, 6 га.

Загальна площа земель Золочівського лісництва на території Смарагдової мережі UA0000292 «Upper part of Uda river valley» – «Верхня частина долини річки Уди» складає 3093,0 га. Проведення ССР заплановано у 8 вид. 29 кв. та у 10 вид. 121 кв. на площі 12,9 га.

Загальна площа проведення РГК та ССР у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» складає 163,7 га, що становить 1,22 % від території Смарагдової мережі до якої віднесено частину земель філії.

Визначення та збереження територій Смарагдової мережі в межах України згідно з вимогами Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської Конвенції) та з урахуванням вимог Директиви № 2009/147/ЄС про збереження диких птахів та Директиви № 92/43/ЄС

про збереження природних оселищ та видів природної фауни і флори, на даному етапі на законодавчому рівні не врегульовано, тому ведення лісового господарства на територіях, які входять до Смарагдової мережі, буде здійснюватися у відповідності до збереження оселищ для рідкісних видів Смарагдової мережі в індивідуальному порядку (Розділ 7) а також проводитись постійна інвентаризація ділянок в рамках післяпроектного моніторингу (Розділ 7 і 11).

3.8. Історико-культурна спадщина

Об'єкт культурної спадщини – визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними рухомі предмети, а також території чи водні об'єкти (об'єкти підводної культурної та археологічної спадщини), інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості, що донесли до нашого часу цінність з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність;

Згідно листа, виданого Департаментом культури і туризму Харківської обласної військової адміністрації № 05-25/1855 від 10.11.2023 (додаток С), у межах території планової діяльності філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», а саме: Валківському, Водолазькому, Васищевському, Коломацькому та Рокитянському лісництвах, історичні ареали, пам'ятки культурної спадщини та їх зони охорони відсутні.

Разом з тим було зазначено, що в межах 13 кварталу Коломацького лісництва, частково розташований об'єкт археології – поселення скіфського часу.

Щодо інших 5 структурних підрозділів (лісництв) – Люботинське, Мереш'янське, Мерчанське, Золочівське та Бабаївське лісництва картографічних матеріалів не було надано, у зв'язку з цим, Департамент не може надати запитувану інформацію щодо наявності чи відсутності історичних ареалів, пам'яток археології, історії, монументального мистецтва, їх зон охорони.

Тому 13 квартал Коломацького лісництва було виключено з планової діяльності у зв'язку з наявністю поблизу об'єктів культурної спадщини.

Крім того у разі визначення під час ведення планованої діяльності об'єктів культурної спадщини чи їх частин, об'єктів або предметів археологічної спадщини, знахідок археологічного або історичного характеру, об'єктів архітектурної спадщини, філія буде діяти:

– у відповідності до вимог статті 19 Закону України «Про охорону археологічної спадщини» буде інформовано орган охорони культурної спадщини, а також організовано відповідне сприяння у проведенні будь-яких робіт з виявлення, обліку та вивчення археологічних об'єктів або предметів;

– у відповідності до вимог статті 23 Закону України «Про охорону культурної спадщини» буде укладено з відповідним органом охорони культурної спадщини охоронний договір.

Якщо під час проведення будь-яких земляних робіт буде виявлено знахідку археологічного або історичного характеру, у відповідності до вимог статті 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини», подальше ведення робіт буде зупинено і протягом однієї доби буде повідомлено про це відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи.

Земляні роботи будуть відновлені лише згідно з письмовим дозволом відповідного органу охорони культурної спадщини після завершення археологічних досліджень відповідної території.

Крім того, в процесі планованої діяльності філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» будуть дотримані відповідні принципи щодо охорони архітектурної, археологічної та культурної спадщини визначені ратифікованою Конвенцією про охорону архітектурної спадщини Європи, Конвенцією про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, Європейською конвенцією про охорону археологічної спадщини.

3.9. Соціально-економічні умови

Демографічна та соціальна ситуація

Філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» розташована в північно-західній частині Харківської області на території Богодухівського, Харківського та Чугуївського адміністративних районів.

Богодухівський район. Станом на 01.01.2022 р. чисельність наявного населення становила 122 287 осіб.

Харківський район. Станом на 01.01.2022 р. чисельність наявного населення становила 1 млн 729 049 осіб.

Чугуївський район. Станом на 01.01.2022 р. чисельність наявного населення становила 194 177 осіб. Показники народжуваності та смертності населення становлять: народжуваність – 5,6 на 1 тис. населення, смертність – 8,7 на 1 тис. населення, природний рух залишається від'ємним та становив у 2020 р. – 394 особи (у 2019 р. – 306 осіб).

Основні галузі народного господарства

Район розташування філії відноситься до трьох адміністративних районів області, з них: агропромислового – Харківського та сільськогосподарських – Богодухівського і Чугуївського. Провідною галуззю народного господарства є важка і легка промисловість. Основними галузями важкої промисловості

являються машинобудування, електросилове обладнання, металообробка, електротехнічна і хімічна галузі. Значне місце в легкій промисловості займають текстильна, трикотажна, швейна, взуттєва та інші галузі.

Велике значення має також виробництво будматеріалів – шлакоблоку, залізобетонних виробів, цементу, цегли, піску, скла та інших.

Основними напрямками сільського господарства є вирощування зернових (озима, пшениця, ячмінь) та технічних культур (соняшник, кукурудза).

Переробкою деревини, окрім філії, займаються частково інші організації, в незначних обсягах приватні цехи переробки.

В районі розташування філії агролісгоспів, військових лісгоспів та інших лісогосподарських підприємств не має.

Лісистість адміністративних районів, на території яких розташована філія, становить: Харківський – 14,5 %, Богодухівський – 14,7 %, Чугуївський – 14,3 %.

Ліси на території району розташовані окремими урочищами з дуже великою різницею в площі.

Лісове господарство в економіці району розташування займає значне місце. Основні напрямки його розвитку є комплексне ведення лісового господарства, спрямоване на раціональне використання і відтворення лісових ресурсів, забезпечення народного господарства деревиною і іншими видами користування, підвищення водорегулюючих, захисних та рекреаційних функцій.

Наявні сільськогосподарські угіддя використовуються для власних потреб філії, лісової охорони.

Випас худоби на землях лісогосподарського призначення проводиться в незначних обсягах згідно нормативних документів.

З побічних лісових користувань використовується заготівля новорічних ялинок, лікарських рослин.

Мисливська фауна в лісах філії різноманітна і представлена копитними (козуля, кабан), хутровими (заєць, лисиця, куниця), пернатими (куріпка) та водоплаваючими птахами. Полювання носить спортивно-аматорський характер.

Крім задоволення потреб народного господарства в деревині і продукції побічних лісових користувань, лісові насадження мають важливе природоохоронне і рекреаційне значення.

Транспорт

Район розташування філії характеризується дуже розвинутою мережею шляхів транспорту загального користування. Основними автомобільними дорогами загального користування на території філії є міжнародні автомобільні дороги (М-03) Київ–Харків–Довжанський (на м. Ростов-на-Дону); (М-18) Харків–Сімферополь–Алушта–Ялта; (М-29) Харків–Красноград–Перещепіне; регіональні

автомобільні дороги (Р-46) Харків–Охтирка; (Р-78) Харків–Зміїв–Балаклія–Гороховатка; територіальні автомобільні дороги (Т-2103) Харків–Золочів–контрольно-пропускний пункт «Олександрівка»; (Т-21-06) Старий Мерчик–Мурафа–Краснокутськ; (Т-21-13) Золочів–Максимівка; (Т-21-16) Коломак–Шелестове–Колонтаїв.

Загальна протяжність лісових автомобільних доріг на території філії становить 606,1 км, із них з твердим покриттям – 14,8 км.

Більшість наявної транспортної мережі займають лісові проїзди (591,3 км). До них віднесені ґрунтові дороги, на яких відсутнє земляне полотно, водовідвід, дорожнє покриття, штучні споруди, тощо. Однак, на них відбувається періодичний рух транспортних засобів.

Загальна протяжність транспортної мережі, включаючи лісові проїзди, за нормативами на 1000 га становить 45 км, а ступінь забезпеченості філії шляхами згідно нормативів – 27,8 %. Густота лісових автомобільних доріг всіх типів (без лісових проїздів) на 1000 га становить 45 км або 0,7 %.

За минулий проєктний період було збудовано 4,9 км лісових доріг (Мерчанське лісництво), що покращило умови лісоексплуатації в прилеглих до них кварталах, використання в рекреаційно-оздоровчих цілях, для охорони і захисту лісу.

Через територію філії проходять залізничні магістралі: Харків–Київ, Харків–Дніпро, Харків–Суми, Харків–Львів, Харків–Одеса, Краматорськ–Ужгород, Харків–Трускавець, Харків–Рахів.

3.10. Ймовірні зміни базового сценарію без здійснення планованої діяльності

Визначення ймовірності зміни поточного стану довкілля без здійснення планованої діяльності здійснювалось методом аналізу зміни показників забруднення основних факторів навколишнього середовища протягом останніх років.

Ґрунти. Без провадження планованої діяльності не зміниться. Відмінності у розвитку ґрунтового покриву виключно локальні.

Водні ресурси. При здійсненні планованої діяльності уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів виділяють лісові ділянки, з категорії експлуатаційних лісів та відносять до категорії захисних лісів за нормативами згідно з постановою КМ України «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» від 16.05.2007 № 733. У разі відмови від діяльності прогнозується захаращення

прибережних смуг та потрапляння у водні об'єкти гілок, кори та сухих деревостанів.

Здійснення планованої діяльності не передбачає використання води в технологічному процесі, тому вплив відсутній, як при здійсненні планованої діяльності, так і без неї.

Атмосфера. Без провадження планової діяльності у атмосферу не буде викидатись велика кількість забруднюючих речовин. Відмінності у розвитку стану атмосфери переважно локальні – основна їх частка відмічається у межах планованої діяльності та її санітарно-захисних зон.

Біорізноманіття. Планована діяльність не призведе до невідворотніх змін, флора та фауна збережуть простір для свого існування. Також біота не буде страждати від результатів функціонування техніки – шуму, механічної дії, викидів тощо. Флора та фауна збережуть незмінний простір для свого існування. Планована діяльність матиме незначний негативний вплив на рослинний та тваринний світ, їх популяцій та міграції. Загалом для біоти більш сприятливим буде відсутність планованої діяльності, але на локальному рівні. Крім того, цінні з погляду біорізноманіття ділянки були виключені повністю або частково.

Суспільство. Без провадження планованої діяльності на локальному рівні прогнозується зменшення податкових надходжень до бюджету, відсутність робочих місць, не буде розвитку місцевої економіки.

Таким чином, без проведення планованої діяльності природне довкілля буде переживати менше негативного впливу і виключаються деякі потенційні загрози. Більшість з цих відмінностей відчуються виключно на локальному рівні. Зменшиться забезпечення сировиною деревообробних та деревопереробних підприємств; зовсім незначною мірою зменшиться рівень забруднення навколишнього середовища; погіршиться санітарний стан лісів. Для суспільства відмінності будуть неоднозначними, але з огляду на попит на продукцію планованої діяльності потреба у її здійсненні існує.

4. ОПИС ФАКТОРІВ ДОВКІЛЛЯ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ З БОКУ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ТА ЇЇ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ВАРІАНТІВ

4.1. Атмосферне повітря

Місцезнаходження основних екологічно небезпечних об'єктів, що є джерелами викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря, у межах або безпосередній близькості з територією філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України» (Богодухівський, Харківський і Чугуївський адміністративні райони) представлено в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 – Місцезнаходження та назви основних екологічно небезпечних об'єктів у межах території філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкту, місцерозташування	Вид економічної діяльності	Відомча належність (форма власності)
Харківський район та місто Харків			
1	Міські ОСВ № 1 Комплексу «Харківводовідведення» (Диканівські очисні споруди), м. Харків	Прийом та біологічна очистка промислових і госппобутових стічних вод м. Харків	КП «Харківводоканал» Харківська міська рада (комунальна)
2	ПрАТ «Харківська ТЕЦ-5»	Забезпечення електроенергією та теплом побутових та промислових споживачів міста Харкова	Міністерство енергетики України (державна)
3	Міські ОСВ № 2 Комплексу «Харківводовідведення» (Безлюдівські очисні споруди), м. Харків	Прийом та біологічна очистка промислових і госппобутових стічних вод м. Харків	КП «Харківводоканал» Харківська міська рада (комунальна)
4	Філія «Управління магістральних газопроводів «Харківтрансгаз» АТ «Укртрансгаз», Головний офіс: м. Харків	Транспортування природного газу по магістральним газопроводам та заправка автомобільного транспорту на автоматичних газонаповнювальних компресорних станціях	НАК «Нафтогаз України» (державна)
5	Державне спеціалізоване підприємство «Харківський державний міжобласний спеціальний комбінат», м. Харків	Оброблення та видалення небезпечних відходів	ДК УкрДО «Радон» Державного агентства України з управління зоною відчуження (державна)

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкту, місцерозташування	Вид економічної діяльності	Відомча належність (форма власності)
6	ДП «Харківський бронетанковий завод» (В/ч А-1569), м. Харків	Виробництво військових транспортних засобів	ДК «Укроборонпром» (державна)
7	Комунальне підприємство "Муніципальна компанія поводження з відходами" Харківської міської ради (Дергачівський полігон твердих побутових відходів), Харківський (колишній Дергачівський) район	Збирання безпечних відходів (Прийом від житлового сектору та промислових підприємств м. Харкова твердих побутових відходів, промислових відходів, їх захоронення. Збір рідких нечистот від населення та підприємств міста Харкова з подальшим скидом до міської каналізаційної мережі)	Харківська міська рада (комунальна)
8	Очисні споруди Харківської державної зооветеринарної академії, с. Караван Харківський (колишній Дергачівський) район	Очистка господарсько побутових стічних вод селища Мала Данилівка.	Міністерство освіти і науки України (державна)
Чугуївський район			
9	Зміївська ТЕС ПАТ «Центрэнерго», смт Слобожанське Чугуївський (колишній Зміївський) Зміївський район	Виробництво теплової та електричної енергії на базі органічного палива	ПАТ «Центрэнерго» Міністерство енергетики України (приватна)
10	Полігон промислових відходів ПАТ «Харківський підшипниковий завод», Чугуївський район	Розміщення промислових відходів	Приватне акціонерне товариство «Харківський підшипниковий завод» (приватна)

При розрахунку приземних концентрацій забруднюючих речовин в атмосфері визначалися максимальні концентрації в заданих точках на межі нормативної санітарно-захисної зони 100 м, що встановлюється для рубок головного користування при роботі бензопил («Заводи лісопильні...», згідно з «Державними санітарними правилами планування і забудови населених пунктів», затверджених Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996р. №173) та при роботі автотранспорту й автотехніки.

На одній типовій лісосіці в межах однієї робочої ланки лісорубів одночасно працює наступна техніка: 2 бензопили, 1 колісний трактор і 1 вантажний автомобіль. Максимальні разові викиди (г/с) забруднюючих речовин, які викидаються у атмосферне повітря в процесі планованої діяльності, на типовій

лісосіці по філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» були наведені в таблиці 1.26.

Результати визначення доцільності розрахунку розсіювання наведено в таблиці 4.2.

Таблиця 4.2 – Результати визначення доцільності розрахунку розсіювання

№ з/п	Код	Найменування	ГДК, м.р.	Mj	Hi	Φ	Mj/ГДК	Доцільно/недоцільно
1	337	Оксид вуглецю	5,000	0,260	2	3,37	0,0516	недоцільно
2	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	1,0	0,037			0,037	недоцільно
3	410	Метан	50,000	0,002			0,00004	недоцільно
4	301	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) в перерахунку на діоксид азоту	0,200	0,156			0,78	доцільно
5	328	Сажа	0,150	0,032			0,213	доцільно
6	10293	Пил деревини	0,100	0,337			3,37	доцільно
7	11815	Азот (1) оксид (N ₂ O)	0,400	0,001			0,003	недоцільно
8	2902	Речовини у вигляді суспензованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,5	0,466			0,932	доцільно
9	11812	Вуглецю діоксид	–	16,059			–	–
10	330	Діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки	5,000	0,022			0,0044	недоцільно
11	703	Бенз(а)пірен	0,00001	0,00016			16	доцільно

Розрахунок розсіювання шкідливих речовин в приземному шарі атмосфери виконаний відповідно до вимог ОНД-86 за програмою ЕОЛ.

Розрахунок розсіювання забруднюючих речовин виконаний без урахування фонових концентрацій з метою визначення безпосереднього впливу викидів проєктованого об'єкта на стан атмосферного повітря проводився по наступним забруднюючим речовинам: оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) в перерахунку на діоксид азоту, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, сажа, пил деревини, бензапірен.

Аналіз отриманих результатів розрахунків середніх значень концентрацій забруднюючих речовин в приземному шарі атмосферного повітря при повному навантаженні роботи показує, свідчить, що очікувані максимальні концентрації забруднюючих речовин від проєктованих джерел викидів, на межі санітарно-захисної зони об'єкта по усіх інгредієнтах, не перевищують рівня 1 ГДК

(додаток Щ «Результати розрахунку приземних концентрацій забруднюючих речовин на програмному комплексі ЕОЛ+ 5.3.8»).

Оцінивши результати розрахунків приземних концентрацій можна стверджувати, що вплив на навколишнє природне середовище знаходиться в межах норм і *планова діяльність не призводить до порушення встановлених санітарно-гігієнічних нормативів. За інтенсивністю вплив на атмосферне повітря оцінено як помірний; за територіальним масштабом – як місцевий; за тривалістю впливу – як короткотривалий; за категорією значимості – як середньої значимості.*

4.2. Земельні угіддя та ґрунти

При проведенні рубок головного користування, суцільних санітарних та заходів з лісовідновлення на лісову підстилку та поверхню ґрунтів може здійснюватися вплив у вигляді механічного порушення ґрунту технікою, яка буде використовуватися при лісозаготівлі та створенні лісових культур.

З метою мінімізації впливу та збереженню ґрунтів, їх водно-фізичних властивостей, запобігання ерозійним процесам, ущільненню ґрунту тощо, на лісосіках під час лісозаготівлі і створенні лісових культур будуть використовуватися машини та механізми, що забезпечують мінімальне фізичне пошкодження ґрунтів та їх збереження в природному стані – колісна техніка, зокрема трактор *МТЗ-892* (маса – 4 250 кг) і вантажний автомобіль *ЗІЛ-131* (маса – 6 400 кг). У зв'язку із застосуванням на лісосіках колісної техніки, маса яких не перевищує 10 т, ризик ущільнення ґрунту вважається незначним.

Ґрунтовий покрив філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», територія якої розташована у північно-західній частині Харківської області та належить до природно-кліматичної зони Лісостеп, представлений головним чином темно-сірими лісовими суглинками, дерново-слабопідзолистими супіщаними та глинисто-піщаними ґрунтами та алювіальними лучними й болотними ґрунтами. Розподіл поживних елементів у всіх досліджених ґрунтах є типовим. Ґрунти характеризуються задовільною забезпеченістю основними поживними елементами, цілком достатньою для формування продуктивних деревостанів. Деякі лісові ділянки відзначаються дуже високим вмістом фосфору (темно-сірі опідзолені ґрунти) та калію (темно-сірі опідзолені лісові ґрунти), що значною мірою підвищує їхній лісорослинний потенціал.

За ступенем вологості більша частина ґрунтів філії відноситься до свіжих. На долю лісових ділянок з надмірним зволоженням припадає 0,6 % від площі вкритих лісовою рослинністю земель.

На обстеженій території не виявлено проявів розвитку водної чи вітрової ерозії. Потужний шар лісової підстилки та наявність розвинутої підлісної рослинності захищає поверхню ґрунту від проявів водної ерозії, практично виключають прояви ерозійних процесів.

Враховуючи викладене вище, можна зробити висновок, що раціональне ведення лісогосподарської діяльності, у тому числі й проведення рубок головного користування і суцільних санітарних рубок, не спричинять негативного впливу на ґрунти.

Під час проведення господарських робіт механізованим способом, можливе забруднення ґрунтів та підґрунтя через потенційний витік і вилиття паливно-мастильних матеріалів (ПММ) з обладнання чи транспортних засобів.

Такий потенційний вплив на ґрунт, як очікується, буде локальним і незначним. У попередні роки, забруднення ґрунтів від витоків ПММ не спостерігалось.

Для уникнення випадків забруднення ґрунту ПММ вимагається, щоб вони зберігалися у спеціальних ємностях, заправка бензопил відбувалася у спеціально обладнаних місцях на покритті, яке унеможливує проникнення через нього ПММ у ґрунт. Техніка, що працює у лісі, не повинна мати протікань масла та пального. Якщо таке протікання трапляється, його слід зібрати за допомогою абсорбенту (тирса, пісок тощо), мішок з яким має бути на кожній одиниці техніки, яка працює в лісі.

Використаний абсорбент збирається і вивозиться з лісової ділянки та передається спеціалізованим організаціям для утилізації, відповідно до укладених договорів.

Для захисту лісових земель і ґрунтів від пошкодження технікою передбачається:

- оптимізація кількості волоків і навантажувальних майданчиків (площа волоків і навантажувальних площадок не повинна перевищувати 15 % площі лісосіки);
- трелювання лісової продукції тракторами з низьким тиском на ґрунт;
- ділянки з сирими і мокрими ґрунтами планується розробляти в зимовий морозний період;
- призупиняти лісозаготівлі при сильному перезволоженні ґрунту;
- трелювання і вивезення деревини проводити транспортними засобами з навісним обладнанням в піднятому стані по волоках і існуючих дорогах, не допускаючи здирання лісової підстилки та пошкодження ґрунту;
- впроваджена технологія навантаження і вивезення деревини на базі автомобілів з гідроманіпуляторами;

– заправка транспортних засобів, ремонт та техобслуговування повинні проводитись в гаражі тощо.

З метою запобігання ерозії ґрунтів та іншим негативним явищам лісокористувачі після закінчення лісозаготівель приводять лісові ділянки у стан, придатний для використання за призначенням, у разі потреби здійснюють протиерозійні заходи (влаштування фашин і плетених загорож, земляних валів, водовідводів, вирівнювання заглиблень на волоках), а також проводять очищення русел водотоків від порубкових решток, ремонтують пошкоджені під'їзні дороги. Земляні вали і водовідводи на волоках розміщуються через 40 м.

За інтенсивністю вплив на земельні ресурси оцінено як помірний; за територіальним масштабом – як місцевий; за тривалістю впливу – як короткотривалий; за категорією значимості – як середньої значимості. ***Враховуючи викладене вище, можна зробити висновок, що раціональне ведення лісогосподарської діяльності, у тому числі і рубки різного призначення не завдадуть негативного впливу на ґрунти.***

4.3. Води

Господарська діяльність філії спрямована на поступове розширення, використання і відновлення лісових ресурсів, підвищення якісного складу і продуктивності лісів, а також посилення їх водорегулюючих, ґрунтозахисних та рекреаційних функцій.

За режимом річки відносяться до типу рівнинних, живлення змішане з переважанням атмосферного. Характерними в режимі є весняні паводки, нестійкий межень, що переривається літніми та зимовими паводками. Загальна площа боліт на території філії становить лише 292,1 га. Запроектовані заходи не порушують водних потоків у ґрунтових горизонтах і підземного живлення, а заболочені території не охоплені господарською діяльністю. Ґрунтову ерозію на землях філії не відмічено. Запроектовані заходи не порушують потоків ґрунтових горизонтів і підземного живлення.

Під водоохоронно-захисною роллю лісу розуміють весь комплекс його впливу на ланки вологообміну, водні ресурси, режим стоку води та захист ґрунту від ерозії. Її основною складовою є гідрологічна роль, яка формується в результаті регулювання вологи системою «насадження–ґрунт» (водорегулювальні властивості), позитивними наслідками якої є збільшення ресурсів ґрунтових вод (водоохоронна роль) та зменшення схилового стоку води і рівномірна віддача вологи у руслову мережу (стокорегулювальне значення). З водо- і стокорегулювальною роллю лісу тісно пов'язані його ґрунтозахисні властивості. Основна суть водоохоронно-захисних функцій лісу полягає в запобіганні

виникнення схилового стоку води та ерозійно-селевих явищ, регулюванні паводків і примноженні ресурсів ґрунтового живлення рік.

Суттєвого впливу на водні об'єкти під час провадження планованої діяльності не очікується, так як лісові ділянки (смуги лісів) філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів виділені з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з додатком 4 постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» від 16 травня 2007 року № 733 та віднесені до категорії захисних лісів. Проведення господарської діяльності на досліджених об'єктах не зменшить суттєво лісистість басейнів водойм.

Проведення запланованих робіт на лісосіках не матиме негативний вплив на водні об'єкти, а саме забруднення, засмічення та виснаження водних ресурсів або погіршення якості вод, порушення гідродинамічного режиму поверхневих та підземних вод, вплив на гідрологічний та гідрохімічний стан поверхневих водойм.

Суттєвого впливу на водні об'єкти під час провадження планованої діяльності не очікується, так як в лісових ділянках виділені смуги лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів з категорії експлуатаційних лісів та віднесені до категорії захисних лісів за нормативами згідно з постановою «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (постанова КМ України від 16.05.2007 № 733).

У відповідності до вимог наказу Державного комітету лісового господарства України від 23.12.2009 № 364 «Про затвердження Правил рубок головного користування», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 січня 2010 року за № 85/17380, в разі проведення у деревостанах, що віднесені до захисних смуг лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів суцільних рубок будуть призначатися лише вузьколісосічні рубки.

На беззаплавних річках або ділянках річок, що не мають чітко вираженої заплави, ширина лісових ділянок (смуг лісів) визначається за нормативами від урізу води (у меженний період), а якщо русло річки розчленоване на протоки - від берега зовнішньої протоки. У разі коли русло річки розділене на протоки, що охоплюють високо підняті міжріччя шириною понад 1 кілометр, ширина лісових ділянок (смуг лісів) на берегах кожної протоки визначається так само, як і для решти частини русла такої річки. Уздовж річок з чітко вираженою заплавою ширина лісових ділянок (смуг лісів) збільшується на ширину безлісної заплави.

Лісові ділянки (смуги лісів) уздовж берегів у верхів'ї річки виділяються радіусом, що дорівнює ширині смуги, яка визначається уздовж берегів такої

річки. Ширина лісових ділянок (смуг лісів) навколо озер та водоймищ визначається від урізу води, що відповідає нормальному підпертому рівню водойми і дорівнює ширині виділених смуг уздовж річок, які впадають до них або витікають з них.

Якщо до озера чи водоймища впадають або витікають з них кілька річок, ширина лісових ділянок (смуг лісів) встановлюється така сама, як у річки, що має найбільшу ширину.

У районах, які зазнають впливу ерозійних процесів, уздовж річок, що мають велике значення для розвитку рибного господарства, збереження та захисту нерестовищ цінних видів риб, ширина лісових ділянок (смуг лісів) встановлюється з урахуванням результатів спеціальних обстежень.

Лісові ділянки (смуги лісів) виділяються уздовж річок завдовжки 10 і більше кілометрів у гірських умовах, 25 і більше кілометрів у рівнинних умовах, а також навколо озер та водоймищ, що мають площу 100 і більше гектарів.

Уздовж берегів річок завдовжки менш як 10 і 25 кілометрів, а також навколо озер і водоймищ площею від 5 до 99 гектарів виділяються берегозахисні лісові ділянки (смуги лісів), ширина яких визначається згідно з нормативами виділення особливо захисних лісових ділянок.

Для попередження негативного впливу рубок під час провадження планованої діяльності:

- забороняється прокладення трелювальних волоків на відстані ближче ніж 20 метрів від постійних водотоків, у місцях витоків річок та навколо них;

- у деревостанах, що віднесені до захисних смуг лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів рубок будуть призначатися лише вузьколісосічні рубки;

- постійно (протягом року) будуть проводитись роботи з очищення русел водотоків та водних об'єктів від порубкових решток;

- постійно (протягом року) будуть проводитись роботи з очищення прибережних захисних смуг водних об'єктів від повалених дерев та порубкових решток.

Природний потенціал самоочищення поверхневих вод території планованої діяльності характеризується як низький (від 0,05 до 0,1) та дуже низький (менше 0,05). Карту-схему стійкості поверхневих вод України було представлено на рисунку 1.2.

Враховуючи зазначене, при дотриманні вимог чинного природоохоронного законодавства, вплив планованої діяльності на водні об'єкти характеризується як допустимий.

При провадженні планованої діяльності негативний вплив на водні ресурси зведено до мінімуму, так як філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси

України» буде дотримуватись вимог діючого природоохоронного законодавства в частині заборони проведення рубок головного користування поблизу водних об'єктів.

Лісові ділянки (смуги лісів) уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів, виділені з категорії експлуатаційних лісів за нормативами постанови Кабінету Міністрів України від 16 травня 2007 р. № 733 «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок».

Виділення водоохоронних зон та особливо захисних лісових ділянок мають велике значення для попередження обміління і забруднення водних об'єктів.

В процесі провадження планованої діяльності передбачаються заходи по зменшенню негативного впливу на водні об'єкти і гідрологічний режим ґрунтів:

- заборона розміщення місць складування відходів виробництва у водоохоронних зонах;
- заборона облаштування тимчасових настилів через водотоки при переправі лісозаготівельної техніки;
- заборона трелювання і сплаву лісопродукції через водотоки;
- заборона влаштування навантажувально-розвантажувальних майданчиків в безпосередній близькості до водних об'єктів;
- передбачається виділення ключових біотопів по окраїнах боліт, вздовж водотоків, в місцях виходу ґрунтових вод на поверхню.

Водопостачання працівників всіх лісництв філії здійснюється привозною водою питної якості зі свердловин, що знаходяться в м. Золочів (вул. Разіна, 11) – свердловина 1, м. Мерефа (вул. Лесі Українки) – свердловина 2 та с. Васищево – свердловина 4. Територія планованої діяльності не каналізована, мережі централізованого водовідведення відсутні. Для санітарно-гігієнічних та виробничих потреб використовується також вода зі свердловин 1, 2 і 4. Ліміт забору не повинен перевищувати 3,5–4,5 м³/год (додаток М).

Санітарне обслуговування персоналу здійснюється в адміністративних корпусах контори. Для потреб працівників в конторі підприємства облаштовані вбиральні з водонепроникним вигребом. Рідкі відходи по мірі накопичення вивозяться спецавтотранспортом для подальшого поводження з ними. Таким чином, забруднення води промисловими та господарського-побутовими скидами не відбувається.

Стічні води не мають жодного впливу на гідрологічний режим території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», оскільки ізольовані у водостійких резервуарах від навколишнього середовища – від ґрунтових та поверхневих вод, не зазнають сезонного впливу повеней та водопілля.

За інтенсивністю вплив на водні ресурси оцінено як слабкий; за територіальним масштабом – як місцевий; за тривалістю впливу – як короткотривалий; за категорією значимості – як низької значимості.

4.4. Надра

На території планованої діяльності або у зоні її впливу не проявляються небезпечні геологічні процеси та явища – зсуви, обвали, селі, ерозія ґрунтів і підстилаючих порід, інші екзогенні або ендегенні процеси, глибина та масштаби яких можуть зачепити розташовані під ґрунтовим покривом гірські породи, ґрунтові та інші підземні води.

4.5. Ландшафт

Ландшафт – територія, що складається з природних або природних та антропогенних компонентів і комплексів, які взаємодіють між собою.

У рекреаційно-оздоровчих лісах (ліси населених пунктів; лісопаркова частина лісів зелених зон; ліси 1 і 2 зон округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій; місцях масового відпочинку в інших категоріях лісів проведена ландшафтна таксація. Виходячи з природних особливостей місцевості і цільового призначення лісів, проведено функціональне зонування території (таблиця 4.3). Рекреаційно-оздоровчі ліси віднесені до зони масового відпочинку, зони інтенсивної рекреації, зони екстенсивної рекреації.

Таблиця 4.3 – Розподіл загальної площі рекреаційно-оздоровчих лісів філії ”Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» за функціональними зонами

Загальна площа, га	У тому числі за функціональними зонами		
	зона масового відпочинку	зона інтенсивної рекреації	зона екстенсивної рекреації
<i>Бабайське лісництво</i>			
3312,0	2334,0	978,0	–
<i>Валківське лісництво</i>			
5155,0	–	–	5155,0
<i>Васищевське лісництво</i>			
4926,5	1904,5	2425,0	597,0
<i>Водолазьке лісництво</i>			
1808,0	–	–	1808,0
<i>Золочівське лісництво</i>			
6779,8	–	–	6779,8
<i>Люботинське лісництво</i>			
4366,1	–	754,0	3612,1
<i>Мерчанське лісництво</i>			

Загальна площа, га	У тому числі за функціональними зонами		
	зона масового відпочинку	зона інтенсивної рекреації	зона екстенсивної рекреації
5278,0	–	233,5	5044,5
<i>Мереф'янське лісництво</i>			
5764,6	632,0	5132,6	–
<i>Рокитянське лісництво</i>			
3142,5	–	–	3142,5
Разом по філії			
40532,5	4870,5	9523,1	26138,9

Домінуючим типом ландшафту в рекреаційних лісах філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» є закритий – 88,8 %, частка напіввідкритого і відкритого ландшафтів становить відповідно 6,9 % і 4,3 % (таблиця 4.4). За оптимальними нормами співвідношення типів ландшафтів повинно бути: закритий – до 85 %, напіввідкритий – до 15 %, відкритий – до 5%. Як видно, фактична ландшафтна структура незначно відрізняється від оптимальної.

Таблиця 4.4 – Розподіл площі лісів рекреаційно-оздоровчого призначення філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» за типами ландшафту

Усього, га	У тому числі за типами ландшафту									
	Закритий			Напіввідкритий			Відкритий			
	1А	1Б	разом	2А	2Б	разом	3А	3Б	3В	разом
<i>Зона масового відпочинку</i>										
4760,6	3985,2	34,3	4019,5	346,4	16,7	363,1	8,4	106,0	263,6	378,0
<i>Зона інтенсивної рекреації</i>										
9322,5	8708,6	37,5	8746,1	281,9	13,0	294,9	7,8	135,0	138,7	281,5
<i>Зона екстенсивної рекреації</i>										
25884,4	22488,2	251,6	22739,8	1900,6	179,3	2079,9	–	537,1	527,6	1064,7
<i>Разом</i>										
39967,5	35182,0	323,4	35505,4	2528,9	209,0	2737,9	16,2	778,1	929,9	1724,2
<i>Крім того, земельні ділянки, для яких тип ландшафту не визначається</i>										
565,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Для досягнення оптимального співвідношення ландшафтів необхідно за допомогою лісогосподарських заходів зменшити частку закритого та збільшити напіввідкритого типу ландшафту.

Насадження рекреаційно-оздоровчих лісів характеризуються достатньо високими показниками рекреаційної характеристики (таблиця 4.5): закритим типом ландшафту, другим класом стійкості до рекреаційних навантажень, естетичної і рекреаційної оцінки, третім класом пішохідної доступності, п'ятим класом додаткової оцінки та першим класом стадії рекреаційної дигресії.

Таблиця 4.5 – Розподіл площі лісів рекреаційного-оздоровчого призначення філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» за класами естетичної оцінки, пішохідної доступності, рекреаційної оцінки, стійкості до рекреаційних навантажень, стадіями рекреаційної дигресії, додаткової оцінки, га

Класи	Естетична оцінка	Пішохідна доступність	Додаткова оцінка	Рекреаційна оцінка	Стійкість до рекреаційних навантажень	Стадія рекреаційної дигресії
<i>Зона масового відпочинку</i>						
1,0	685,0	12,8	–	87,7	79,2	4419,4
2,0	3302,7	27,7	55,5	3740,9	1356,1	5,5
3,0	279,6	4318,7	6,1	596,3	2399,1	–
4,0	348,7	9,4	10,6	–	557,1	–
5,0	144,6	56,3	4352,7	–	33,4	–
разом	4760,6	4424,9	4424,9	4424,9	4424,9	4424,9
середній клас	2,2	3,0	5,0	2,1	2,8	1,0
<i>Зона екстенсивної рекреації</i>						
1,0	1368,7	9,1	–	67,8	117,8	9064,1
2,0	6746,9	58,9	57,6	8128,8	5644,1	5,0
3,0	414,4	8912,5	19,1	875,1	2642,7	2,6
4,0	632,5	22,8	14,5	–	620,2	–
5,0	160,0	68,4	8980,5	–	46,9	–
разом	9322,5	9071,7	9071,7	9071,7	9071,7	9071,7
середній клас	2,1	3,0	5,0	2,1	2,4	1,0
<i>Зона інтенсивної рекреації</i>						
1,0	6395,7	48,4	137,8	358,3	218,2	24844,7
2,0	16637,6	262,5	29,7	22705,0	18297,3	14,4
3,0	617,9	24471,2	8,4	1795,8	4702,2	–
4,0	1553,3	12,7	22,9	–	1444,6	–
5,0	648,1	64,3	24660,3	–	196,8	–
разом	25852,6	24859,1	24859,1	24859,1	24859,1	24859,1
середній клас	2,0	3,0	5,0	2,1	2,3	1,0
Усього	39935,7	38355,7	38355,7	38355,7	38355,7	38355,7
середній клас	2,0	2,9	4,8	2,0	2,3	1,0

Крім того, відмітимо, що на території планованої діяльності або у зоні її впливу відсутні особливі утворення у ландшафті та об'єкти, пов'язані з унікальністю геологічної будови місцевості, такі як: печери, відслонення та останці гірських порід, скелі та кручі.

Таким чином, у процесі реалізації планованої діяльності на локальній території будуть відбуватись незначні фізичні впливи на геологічне середовище.

Планована діяльність не передбачає зміни ландшафту території. На підставі комплексу передбачених заходів виключається вплив на основні елементи геологічної, структурно-технічної будови та зміни існуючих ендемічних

і екзогенних явищ природного й техногенного походження. *Не прогноуються критичні зсувні та селеві явища.*

Крім того, філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» буде дотримуватись вимог та положень визначених Європейською ландшафтною конвенцією та Всеєвропейською стратегією збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.

4.6. Фауна, флора, біорізноманіття

Територія планованої діяльності згідно зоогеографічного районування України належить до Лісостепового зоогеографічного району (рисунок 4.1).

Лісостеповий зоогеографічний район
Характерні: хохуля, ховрах (європейський і крапчастий)

Рисунок 4.1 – Карта зоогеографічного районування України

Планована діяльність здійснюється згідно вимог законодавства України, лісових нормативно-правових актів та природоохоронних конвенцій, ратифікованих Україною, про збереження біологічного різноманіття лісових екосистем, зберігаючи ключові біотопи і об'єкти. Після завершення діяльності відбувається залісення зрубів як штучним (створення лісових культур), так природним способами (самовідновлення природних комплексів).

На території лісового господарства знаходяться об'єкти природно-заповідного фонду (наведені у таблиці 3.14), де планована діяльність не передбачається, червонокнижні види зберігаються. Охорона видів флори і фауни завжди включає і охорону їх безпосереднього середовища, тобто місцезростання і перебування. Збереження біорізноманіття передбачає здійснення комплексу

заходів, спрямованих на забезпечення належної просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності і цілісності об'єктів рослинного світу, охорону умов їх місцезростання, а також невиснажливе використання.

Також, можливий вплив на об'єкти Смарагдової мережі – UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» (Бабаївське і Васищевська лісництва), UA 0000299 «Mozh river valley» (Мереф'янське і Рокитянське лісництва) і UA 0000292 «Upper part of Uda river valley» (Золочівське лісництво) на території яких проживають зникаючі та цінні види рослин і тварин, які мають міжнародне значення і перелічені в Резолюції № 6 (1998) Бернської конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі, а також містить природні середовища існування (оселища), які перелічені в Резолюції № 4 Бернської конвенції.

Лісосіки та дороги можуть перетинати традиційні шляхи міграції тварин, віддаляючи місця їх знаходження від місць живлення та водопою, порушуючи екологічний баланс, але, цей вплив буде короткостроковим і тільки на період проведення робіт. При відведенні та таксації лісосік і проведенні лісозаготівельних робіт філія дотримується вимог законодавства України, лісових нормативно-правових актів та природоохоронних конвенцій ратифікованих Україною про збереження біологічного різноманіття лісових екосистем, зберігаючи ключові біотопи і об'єкти. Після завершення діяльності відбудеться створення (садіння) насаджень, а також самовідновлення природних комплексів.

Ліси філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» представлені комплексом різноманітних біотопів, що мають природно-історичну та геоморфологічну зумовленість. Серед них достатньо великі площі репрезентовані біотопами, що пропонуються до охорони в Європі.

За обсягом площ найкраще представленими тут є біотопи сарматських соснових лісів (G3.4232), лісів *Quercus-Fraxinus-Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (G1.A1), заплавних сінокісних і пасовищних лук (E2.2), мокрих та вологих евтрофних і мезотрофних лук (E3.4), низинних боліт із заростями осок та очерету без застою води (D5.2) й степових заболочених лісів з *Alnus glutinosa* (G1.414). Перелік наданий в таблиці 3.19.

Крім того, тут представлені популяції окремих видів судинних рослин, які мають різний екологічний статус. До Додатку I Резолюції 6 Бернської конвенції входять Наголоватки волошкові (*Jurinea cyanoides*) та *Pulsatilla patens*, а ряд видів мають державний статус збереження в Україні (*Salvinia natans*, *Dactylorhiza incarnata*, *D. fuchsia*, *D. majalis*, *Orchis palustris*, *Gladiolus tenuis*, *Fritillaria ruthenica*, *Tulipa quercetorum*, *Stipa borysthena*, *Pulsatilla pratensis*) та охороняються на регіональному рівні (*Polygonum bistorta*, *Valeriana officinalis*, *Parnassia palustris*, *Veratrum lobelianum*, *Thelypteris palustris*, *Dryopteris cristata*, *D.*

carthusiana, *Athyrium filix-femina*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Comarum palustre*, *Carex pseudocyperus*, *Lycopodium clavatum*, *Orthila secunda*, *Rubus saxatilis*, *Dianthus stenocalyx*).

Різноманіття лісорослинних умов на території підприємства зумовило різноманітність лісових оселищ. Своєю чергою, біотопічна різноманітність підтримує біологічне різноманіття.

Угрупування Зеленої книги: в результаті досліджень не було визначено рідкісних угруповань. Під час польових досліджень в межах філії на ділянках планової діяльності були виявлені рідкісні види фауни і флори – наголоватки волошкові *Jurinea cyanoides*, тюльпан дібровний *Tulipa quercetorum*, теліптеріс болотяний *Thelypteris palustris*, безщитник жіночий *Athyrium filix-femina*, барвінок травянистий *Vinca herbacea*, жук-олень *Lucanus cervus*, веретільниця ламка *Anguis fragilis*, ропуха сіра *Bufo bufo*, гадюка звичайна *Vipera berus*, Кабан *Sus scrofa*, Дрізд співочий *Turdus philomelos*, вивірка звичайна *Sciurus vulgaris*, Борсук європейський *Meles meles*, Сарна європейська *Capreolus capreolus*.

Планована діяльність філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» не буде негативно впливати на рідкісні та зникаючі види фауни, занесених до списку Червоної книги України, так як визначено точне їх місцеперебування, відведено охоронні зони та рекомендовано відмовитись від діяльності на цих ділянках.

При виявленні безпосередньо на території планованої діяльності (лісосіках) об'єктів рослинного світу, занесених до Червоної та Зеленої книги України, філія забезпечить їх охорону та відтворення, відповідно до вимог чинного законодавства, в тому числі вимог Закону України «Про Червону книгу України», «Положення про Зелену книгу України». Зокрема, буде забезпечено їх охорону та відтворення шляхом:

- установа особливого правового режиму охорони рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, заборони їх використання (добування та збирання) в господарських цілях;

- урахування вимог щодо їх охорони під час розроблення нормативно-правових актів;

- проведення постійного спостереження (моніторингу) за станом їх популяцій;

- створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також екологічної мережі на територіях, де перебувають (зростають) рослини Червоної книги України;

- урахування спеціальних вимог щодо охорони об'єктів Червоної книги України під час розроблення проектної та проектно-планувальної документації;

– сприяння природному відновленню популяцій рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослинного світу, інтродукції та реінтродукції таких видів у природні умови, де вони перебували (зростали);

– здійснення необхідних наукових досліджень з метою розроблення наукових засад їх охорони та відтворення;

– здійснення інших заходів відповідно до законодавства.

У разі виявленні на території планованої діяльності рідкісних та зникаючих видів рослин і грибів, які підлягають особливій охороні на території Харківської області філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» будуть вжиті заходи передбачені Положенням до переліку рідкісних та зникаючих видів тварин, які підлягають особливій охороні на території Харківської області.

Заходи по збереженню рідкісних та зникаючих видів рослинного світу безпосередньо будуть проведені при їх виявленні в ході спеціальних обстеженнях або при відводі і таксації лісосік.

При виявленні на території планованої діяльності рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення типових природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, будуть вжиті відповідні заходи охорони, які передбачені Положенням про Зелену книгу України, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 р. № 1286.

При виявленні на території планованої діяльності об'єктів рослинного світу, занесених до Червоної книги України, філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» згідно вимог 11 Закону України «Про Червону книгу України» буде забезпечено їх охорону та відтворення.

Крім того, в ході провадження планованої діяльності філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» буде затверджено відповідний план виявлення і взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів рослин (таблиця 4.6).

Унаслідок реалізації планованої діяльності можливий вплив на просторове, видове, популяційне та ценотичне різноманіття об'єктів рослинного світу.

Зазначений вплив також буде проявлятися у вигляді вирубування стиглих та перестійних лісів, які, зокрема, є місцями проживання багатьох видів рослин та грибів.

Дотримання філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» вищезазначених заходів, виконання вимог чинного законодавства, а також проведення заходів з лісовідновлення значно зменшать вплив планованої діяльності на просторове, видове, популяційне та ценотичне різноманіття об'єктів рослинного світу.

Крім того, спеціалізованою лісовпорядною організацією під час проведення лісовпорядкування філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» з метою зменшення негативного впливу на об'єкти рослинного світу були

проведені відповідні заходи з виявлення пралісів, квазіпралісів, природних лісів, типових та унікальних природних комплексів, місць зростання та оселення рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення видів рослинного світу і підлягають заповіданню, включенню до екологічної мережі.

Таблиця 4.6 – Проектний план виявлення і взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів рослин

№ з/п	Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів	Заходи щодо охорони рідкісних і зникаючих видів	Хто проводить відповідні заходи
1	Проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік рубок головного користування і суцільних санітарних рубок. При обстеженні виділяються ключові біотопи і об'єкти рослинного світу	Збереження ключових біотопів і об'єктів. При виявленні виділяється охоронна зона	Спеціалісти філії, лісничі. Зацікавлені сторони
2	Виявлення рідкісних і зникаючих видів флори та їх моніторинг. Охорона	Створення охоронних зон навколо місць виявлених рідкісних і зникаючих видів флори	Спеціалісти філії. Зацікавлені сторони. Волонтери флори
3	Нанесення на карти місця зростання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності	На картах-схемах по лісництвах наносяться рідкісні та зникаючі види флори і біотопи	Лісничі, помічники лісничих, інші працівники лісництв
4	Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення рідкісних та зникаючих видів рослин		Адміністрація філії
5	Публікація матеріалів в ЗМІ та на сайті філії	Колективне обговорення матеріалів для публікації	Спеціалісти філії

Визначення належності лісових територій філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» до пралісів, квазіпралісів і природних лісів виконувалися у три етапи: камеральні роботи; польові дослідження; завершальний (аналітичний) етап.

У матеріалах лісовпорядкування – Проекті організації та розвитку лісового господарства філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» Північно-Східного управління лісового та мисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України (пункт 3.1.3.2) зазначено, що у відповідності до «Методики визначення належності лісових територій, які відносяться до пралісів, квазіпралісів та природних лісів» на території філії відсутні лісові ділянки, які потенційно відповідають критеріям визначення належності до пралісів, квазіпралісів та природних лісів.

При реалізації планованої діяльності філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» буде забезпечено збереження ключових біотопів та об'єктів відповідно до вимог законодавства України, підзаконних нормативно правових актів та природоохоронних Конвенцій, ратифікованих Україною про збереження біорізноманіття лісових екосистем.

Оптимізація лісокористування, обмеження лісосік по площі та фрагментація місць проведення суцільних рубок по території філії, дотримання термінів примикання лісосік, заборона та обмеження рубок в лісах високої природоохоронної цінності, а також виділення при відводах і таксації лісових ключових біотопів і об'єктів, дозволить підтримувати оптимальну вікову і породну структуру лісів, зберігати місцезнаходження червонокнижних видів і зводити негативний вплив рубок до мінімуму.

Шуми під час лісозаготівельних робіт є фактором неспокою під час появи потомства у тварин. Тому, у весняний період знижуються шумові навантаження шляхом заборони проведення планованої діяльності в місцях гніздування і проживання диких тварин та біля них (на відтворюючих ділянках). Зокрема, чинним природоохоронним законодавством (Санітарні правила в лісах України, ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища», ЗУ «Про тваринний світ») введено таке поняття як «Сезон тиші», який діє у період з 01 квітня до 15 червня.

Планована діяльність матиме незначний негативний вплив на рослинний та тваринний світ, їх популяцій та міграції. Лісосіки і дороги можуть перетинати шляхи міграції тварин, віддаляючи місця їх знаходження від місць живлення і водопою, порушуючи екологічний баланс.

Заходи по збереженню рідкісних та зникаючих видів безпосередньо будуть проведені при їх виявленні в ході спеціальних обстеженнях або при відводі і таксації лісосік.

Місця розташування видів (гніздо, нора, місце проживання тощо) позначатимуться на місцевості, будуть позначені на картах-схемах лісництва і технологічних картах розробки лісосік. В ході розробки лісосіки буде забезпечено місце збереження середовища проживання виду.

Заходи збереження виявлених рідкісних видів флори і фауни

Планована діяльність не буде негативно впливати на рідкісні та зникаючі види фауни занесені до списку Червоної книги України, так як визначено точне місцеперебування, відведено охоронні зони та рекомендовано відмовитись від діяльності на цих ділянках.

Таблиця 4.7— Заходи збереження рідкісних видів флори і фауни

Вид	Статус Червона книга	Заходи збереження
Наголоватки волошкові <i>Jurinea cyanooides</i> (L.) Rchb.	Додаток Резолюції 6 Бернської конвенції	Не потребує. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Тюльпан дібровний <i>Tulipa quercetorum</i> Klokov et Zoz	ЧКУ	Не потребує. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Теліптеріс болотяний <i>Thelypteris palustris</i> Schott	Регіонально рідкісний Харк. обл.	Не потребує. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Безщитник жіночий <i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth	Регіонально рідкісний Харк. обл.	Не потребує. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Підсніжник білосніжний <i>Galanthus nivalis</i> (L.)	ЧКУ	Не потребує. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Барвінок травянистий <i>Vinca herbacea</i>	Регіонально рідкісний Харк. обл.	Не потребує. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Веретільниця ламка <i>Anguis fragilis</i>	Регіонально рідкісний Харк. обл.	Не потребує. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Жук-олень <i>Lucanus cervus</i>	ЧКУ	рубка в осінньо-зимовий у разі виявлення жука на сусідніх ділянках і максимальне збереження мертвої деревини на ділянці
Кабан <i>Sus scrofa</i>	Мисливський вид	Не потребує
Журавель сирій <i>Grus grus</i>	ЧКУ II Додаток Бернської Конвенції.	Не потребує оскільки відсутні міста міграції і гніздування, сліди оселищ. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Ропуха сіра <i>Bufo bufo</i>	II Додаток Бернської Конвенції.	Не потребує. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Гадюка звичайна <i>Vipera berus</i>	II Додаток Бернської Конвенції.	Не потребує. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу

Дрізд співочий <i>Turdus philomelos</i>	II Додаток Бернської Конвенції.	В Україні гніздовий, перелітний птах. Не потребує оскільки відсутні міста міграції і гніздування, сліди оселищ Рубка в осінньо-зимовий у разі виявлення виду на сусідніх з проведення РГК ділянках
Вивірка звичайна <i>Sciurus vulgaris</i>	II Додаток Бернської Конвенції.	Рубка в осінньо-зимовий у разі виявлення виду на сусідніх з проведення РГК ділянках
Борсук європейський <i>Meles meles</i>	ЧКУ МСОП Регіонально рідкісний вид Харк. обл. Додаток Бернської Конвенції	Не потребує. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Орел-карлик (<i>Hieraetus pennatus</i>)	ЧКУ	В Україні гніздовий, перелітний птах. Не потребує оскільки відсутні міста міграції і гніздування, сліди оселищ
Сарна європейська <i>Capreolus capreolus</i>	Регіонально рідкісний вид Харк. обл. Додаток Бернської Конвенції	Не потребує. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Тхір лісовий (<i>Mustela putorius</i>)	ЧКУ	Не потребує. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Махаон (<i>Papilio machaon</i> L)	ЧКУ	рубка в осінньо-зимовий у разі виявлення виду на сусідніх з проведення РГК ділянках
Бобер європейський (<i>Castor fiber</i> L)	II Додаток Бернської Конвенції	Не потребує, знаходиться на території ПЗФ, рекомендоване обстеження території заказника під час проведення післяпроектного моніторингу

Журавель сірий та інші види орнітофауни спостерігалися під час перельотів, місць їх гніздування не виявлено.

Планована діяльність матиме негативний вплив на рослинний та тваринний світ, їх популяцій та міграції. Вирубки і дороги можуть перетинати шляхи міграції тварин, віддаляючи місця їх знаходження від місць живлення і водопою, порушуючи екологічний баланс.

За інтенсивністю вплив на флору, фауну та біорізноманіття оцінено як помірний; за територіальним масштабом – як місцевий; за тривалістю впливу – як короткотривалий або середньостроковий; за категорією значимості – як низької або середньої значимості.

Вплив на рослинний і тваринний світ, біорізноманіття при проведенні планованої діяльності носить місцевий, середньостроковий характер та оцінюється середньою значимістю.

4.7. Території та об'єкти екологічної мережі

Екомережа – єдина територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні.

Природні ландшафти спостерігаються майже на 30,4 % території Харківщини. У найменш зміненому вигляді вони збереглися на землях, зайнятих лісами, чагарниками, болотами, на відкритих землях, площа яких становить лише 14,6 % території області. Таким чином, стан, близький до притаманного природного, мають тільки ці території, і вони можуть бути віднесені до регіональної системи екомережі.

Формування екомережі на Харківщині проводилось згідно з Програмою формування національної екологічної мережі в області на 2002–рр., яка затверджена рішенням Харківської обласної ради від 21.05.2002 (зі змінами). В рамках зазначеної Програми науково-дослідною установою «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем» (НДУ «УкрНДІЕП») розроблено проєкт схеми регіональної екомережі Харківської області.

До складу регіональної екомережі Харківської області, за інформацією НДУ «УкрНДІЕП», належать територіальні структури загальнодержавного та місцевого значення, які є складовими місцевих схем формування екомережі.

Територіальні структури загальнодержавного значення

➤ Екорегіон – Придонецький, розташований у долині р. Сіверський Донець.

➤ Екокоридори:

– широтний: Галицько-Слобожанський (лісостеповий) проходить долинами рр. Мерла, Мерчик, Черемушна, Мжа, Сіверський Донець, Великий Бурлук, Нижня Дворічна та Оскіл;

– меридіональний: Сіверсько-Донецький – включає заплавні луки, чагарники, сіножаті, схилі землі з незначним рослинним покривом, ліси, водні об'єкти.

Територіальні структури місцевого значення

➤ Екокоридори:

Природного походження:

- Орільський – долина р. Оріль;
- Оскільський – долина р. Оскіл;
- Берестовий – долина р. Берестова;
- Самарський – долина р. Самара;
- Берецький – долина р. Берека;
- Балаклійсько-Синихінський – долини рр. Волоська Балаклійка та Синиха;
- Удянський – долина р. Уди.

Штучного походження:

- лісосмуги вздовж залізниць.

Територія планованої діяльності знаходиться в межах двох екокоридорів: Галицько-Слобожанського (широтного) – загальнодержавного значення та Удянського – місцевого значення.

Об'єкти ПЗФ на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» було представлено в таблиці 3.14. До складу об'єктів екологічної мережі входить один ботанічний заказник «Дроб'янське» площею 12,6 га у Люботинському лісництві.

Законом України «Про екологічну мережу України» визначено, що ключові території забезпечують збереження найбільш цінних і типових для даного регіону компонентів ландшафтного біорізноманіття. Філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» буде докладено всі зусилля по дотриманню норм цього закону з метою збереження найбільш цінних і типових для даного регіону компонентів ландшафтного біорізноманіття.

4.8. Об'єкти смарагдової мережі

Смарагдова мережа України (англ. Emerald network) – українська частина Смарагдової мережі Європи.

Метою створення Смарагдової мережі Європи є збереження природної фауни, флори та оселищ. Вона була ініційована та координується Бернською конвенцією (1979). Смарагдова мережа має переважно ті самі основи формування, що й НАТУРА 2000, але діє за межами Європейського Союзу, розвиваючи загальноєвропейський підхід щодо охорони типів природних оселищ. Наразі Європейський Союз сприяє, в тому числі фінансово, розвитку механізмів охорони природних оселищ та визначенню спеціальних природоохоронних територій (ASCI) Смарагдової мережі.

Територія планованої діяльності філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» частково входить до складу трьох об'єктів Смарагдової мережі – UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» (Бабаївське лісництво, квартали 11–34, 38–43, площа 1529,7 га; Васищевське лісництво, квартали 1–65, 69–132, 134–137, 154–160, площа 4746,5 га); UA 0000299 «Mozh river valley» (Мереф'янське лісництво, квартали 42–120, 130–132, 134 (вид. 1, 2), 140–142, площа 3616,5 га; Рокитянське лісництво, квартали 16, 47–49, 52, 54 (вид. 7, 10, 17, 23, 27), 55, 63, площа 418,1 га); UA 0000292 «Upper part of Uda river valley» (Золочівське лісництво, квартали 26–69, 80, 81, 95–101, 121–126, 130, 137, площа 3093,0 га), на яких проживають зникаючі та цінні види рослин і тварин, які мають міжнародне значення і перелічені в Резолюції № 6 (1998) Бернської конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі, а також містяться природні середовища існування (оселища), які перелічені в Резолюції № 4 Бернської конвенції.

Під час обстеження ділянок планованої діяльності на території Смарагдової мережі (додаток Ш), рідкісних видів і оселищ не виявлено. Тому ведення планової діяльності філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» на територіях, які входять до Смарагдової мережі, буде здійснюватися у відповідності до режиму збереження видів і оселищ даної мережі в індивідуальному порядку (Розділ 7) а також проводитись постійна інвентаризація ділянок в рамках післяпроектного моніторингу (Розділ 7 і 11).

Рубки головного користування в межах територій об'єктів природно-заповідного фонду не передбачаються.

4.9. Клімат

Клімат району розташування філії помірно-континентальний, з помірно холодною зимою та жарким літом.

Негативний вплив на ріст і розвиток лісових насаджень незначний. Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень слід відзначити:

- ранні осінні та пізні весняні заморозки, які пошкоджують сходи і молоді пагони лісових культур;
- високі температури в літній період викликають опіки кореневої шийки;
- снігопади, зливи та сильні вітри, які викликають виникнення буреломів, зледеніння, сніголамів.

В цілому клімат лісорослинного району розташування філії сприятливий для успішного росту деревостанів сосни звичайної, дуба звичайного, ясена

звичайного, клена гостролистого, липи дрібнолистої, осики, вільхи чорної та інших деревних порід і різноманітних чагарників.

Основними факторами впливу на клімат є: хімічне забруднення атмосфери, особливо парниковими газами; теплове забруднення повітряного басейну; зміна водного режиму території. Багато газів, які знаходяться в атмосфері – вуглекислий газ, метан, окисли азоту та інші – прозорі для видимих променів, але активно поглинають інфрачервоні, утримуючи тим самим в атмосфері частину тепла. Затримуючи тепло в атмосфері Землі, ці гази створюють парниковий ефект.

Збільшення в атмосфері концентрації вуглекислого газу та інших парникових газів впливає на глобальну зміну температурного режиму. Підвищення температури може викликати цілу низку таких явищ, як підвищення рівня моря та зміни в локальних кліматичних умовах, що, в свою чергу, може негативно вплинути на соціально-економічний розвиток країн.

Відповідно до Кіотського протоколу (міжнародна угода про обмеження викидів в атмосферу парникових газів), метою якого є стабілізування рівня концентрації парникових газів в атмосфері на рівні, який не допускав би небезпечного антропогенного впливу на кліматичну систему планети, визначено шість основних парникових газів, які дають внесок до парникового ефекту. Цими газами є: діоксид вуглецю CO_2 , метан CH_4 , закис азоту N_2O , гідрофторвуглецеві сполуки, перфторвуглецеві сполуки, гексафторид сірки (елегаз, SF_6).

В Україні згідно за рекомендаціями МГЕЗК враховуються по три повітряних гази прямої дії: вуглекислий газ CO_2 , метан CH_4 , закис азоту N_2O та непрямой дії: моноксид вуглецю CO , оксиди азоту NO_x та леткі неметанові органічні сполуки.

Парникові гази непрямой дії безпосередньо не є парниковими газами, але опосередковано впливають на парниковий ефект в результаті хімічних реакцій в атмосфері.

Основними загрозливими факторами, пов'язаними зі зміною клімату, для лісових масивів є:

- зсув меж розповсюдження лісів, заміна зональних типів рослинності, зміна співвідношення лісових формацій та типів лісу;
- зниження життєздатності лісів, їх стійкості до шкідників та хвороб, збільшення інтенсивності всихання лісів;
- спалахи масового розмноження шкідників;
- зростання кількості та масштабності пожеж (особливо у хвойних лісах);
- зниження обсягів депонування вуглецю;
- зниження продуктивності і товарності деревостанів;
- зміна породного складу лісів;

– зменшення рівня біорізноманіття, особливо – видів з вузьким кліматичним діапазоном (стенотопних), видів на межі ареалів та ендемічних видів.

Діяльність, пов'язана з проведенням рубок головного користування, може впливати на місцевий клімат через зменшення об'єму евапотранспірації, що, в свою чергу, може у посушливі роки значно погіршувати кліматичну ситуацію та збільшувати частоту лісових пожеж.

Головними напрямками діяльності філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України», які будуть спрямовані на запобігання (пом'якшення) зміни клімату будуть:

- збільшення поглинання парникових газів шляхом лісорозведення;
- стає ведення лісового господарства;
- зменшення площ не вкритих лісової рослинністю земель;
- покращення практик ведення господарської діяльності на основі кліматично орієнтованих методів ведення лісового господарства.

При реалізації планованої діяльності, а саме – використанні автотранспорту та роботи бензопил, в атмосферне повітря надходять парникові гази: оксид вуглецю (вуглецю оксид); вуглекислий газ (діоксид вуглецю); діоксид азоту (азоту двоокис); оксид азоту; метан.

Кліматичні особливості території планованої діяльності не призводять до зростання інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище. Вплив хімічних факторів забруднення атмосфери є допустимим.

Основним джерелом теплового забруднення на території планованої діяльності буде розсіювання в навколишнє середовище теплоти, яка виділяється у багаточисельних теплових процесах, пов'язаних зі згоранням палива від роботи двигунів тракторів, автомобілів та бензопил.

Поглинання вуглецю лісовими насадженнями відіграє ключову роль у впровадженні заходів щодо пом'якшення кліматичних умов, адже істотне скорочення викидів діоксиду вуглецю може бути отримано за відносно низьких економічних витрат (Шпарик Ю. С., 2016; Vass M. M., Elofsson K., 2016). Депонований вуглець – сумарна кількість вуглецю, яка накопичена у компонентах фітомаси дерев і насаджень, оцінюють в абсолютно сухому стані в т·га⁻¹. Ліси вкрай важливі з точки зору глобальної зміни клімату, оскільки в процесі секвестрації вуглецю вони перетворюють останній у біомасу, таким чином зберігаючи близько 45 % цього елемента в наземній біосфері (Bonan G. B., 2008).

Зміна клімату суттєво впливає на продуктивність лісових екосистем і земель сільськогосподарського призначення, переважно шляхом зміни кількості опадів і температурних закономірностей. Такі непрямі наслідки змінюють ризик пошкодження, наприклад, через більш тривалі періоди посухи.

Навіть незначне глобальне потепління клімату може спричинити негативні наслідки для домінуючих євразійських видів дерев, до яких належать сосна звичайна та дуб звичайний (Persson B., Beuker E., 1997)

Ліс являє собою складну саморегульовальну систему, що постійно перебуває у динаміці. Під впливом абіотичних та антропогенних чинників відбуваються зміни категорій лісових земель, породного складу лісів, вікової структури, інших таксаційних характеристик. Саме тому для прогнозування змін і відтворення лісових ресурсів у близькій та далекій перспективі важливі результати досліджень динамічних біопродукційних процесів, які виступають основою під час оцінювання взаємовпливів людини, її господарської діяльності та лісу (Ловинська В. М., 2021).

З огляду на значну складність і багатофакторність взаємозв'язків у лісових екосистемах за участі неживих та живих компонентів, широкого застосування в дослідженні подібної складності об'єктів набув системний підхід. Оскільки лісові екосистеми характеризуються високою мінливістю в просторі, зумовленою умовами мікросередовища в їх межах, господарською діяльністю людини, зміною кліматичних і погодних умов, це істотно ускладнює процес їх досліджень. У такому випадку велику допомогу надають статистичні методи дослідження, які дозволяють отримати середні дані з визначеною ймовірністю та ступенем достовірності.

Впродовж останніх 20 років для оцінки фітомаси окремих дерев на дослідних ділянках використовують регресійні рівняння залежності фітомаси від породи, віку, бонітету, зімкнутості та регіону поширення, які забезпечують високу точність під час визначення фітомаси конкретних лісових ділянок, особливо із попереднім проведенням подеревної таксації (W. S. Keeton, 2010). Метод множинного регресійного аналізу дозволяє працювати з великими масивами даних, в результаті чого його широко застосовують під час досліджень динаміки таксаційних та спеціальних біометричних показників лісових біоценозів.

Важливим етапом розрахунку обсягів депонування вуглецю лісовими насадженнями та його очікуваного вивільнення внаслідок проведення рубки лісів є визначення якісних ознак компонентів фітомаси дерев. Фітомаса деревостанів є складовою моделювання біопродуктивності та вуглецедепонувальної ємності лісів. Сьогодні лісові екосистеми потрапляють під широкий спектр природних і антропогенних негативних впливів, які створюють загрозу для стану лісів і їх корисних функцій, а також для суспільства та загального функціонування існуючих глобальних екосистемних блоків.

Відповідно до мети досліджень рубок на зміни клімату (через обсяги зменшення депонування вуглецю) було проведено кількісне оцінювання обсягів

депонування вуглецю та його очікуваного вивільнення на ділянках внаслідок проведення рубок головного користування.

Таксаційна характеристика ділянок наведена в додатках В і Г. Досліджувані насадження мають середню та високу продуктивність, про що свідчить їхній бонітет. Так, більша частина дубових насаджень характеризуються III класом бонітету, бо вони переважно порослевого походження II–III генерації. Насадження інших порід (сосна, вільха, осика, ясен) характеризуються більш високим I і II класом бонітету.

За результатами проведених розрахунків згідно методики з використанням табличних нормативів було визначено фітомасу досліджуваних насаджень, а також обсяги депонованого ними вуглецю (таблиця. 4.8).

Загальна фітомаса досліджуваних насаджень становить 169,6 тис. тон (в середньому – 221,0 т/га), а обсяги вуглецю, депонованого цими насадженнями, складають 84,8 тис. тон (в середньому – 110,5 т/га). Внаслідок вирубування насаджень цей вуглець буде вивільнений. Фітомаса лісів України в середньому складає 159,1 т сухої органічної речовини (79,3 т вуглецю) на 1 га. Таким чином, показники обсягами формування фітомаси та депонування вуглецю насаджень досліджуваних ділянок є більшими, ніж середні по Україні у 1,4 разу.

За даними «Національного кадастру антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів» (Ukraine's greenhouse... 2020), загальні обсяги поглинання парникових газів лісами України в CO₂-екв за 2010–2017 рр. становлять у середньому 52,085 млн т (Мт) на рік, а 1 гектар лісу в Україні поглинає 5,42 т вуглекислого газу (CO₂). В перерахунку в еквівалент атомарного вуглецю, який проводився із використанням молярних мас хімічних елементів, що входять до складу CO₂ (для вуглецю – 12,01, для кисню – 15,999) 1 гектар лісу поглинає в середньому 1,48 т вуглецю.

На досліджуваних ділянках 1 гектар лісових насаджень в середньому поглинає 1,08 т вуглецю на рік, що на 27 % менше, ніж в середньому по Україні. Загалом насадження загальною площею 767,4 га, в яких планується проведення РГК і ССР, наразі депонують 832,5 т вуглецю на рік, виконуючи важливі екологічні функції з поглинання потрапляючих в атмосферу парникових газів.

Таблиця 4.8 – Фітомаса та обсяги депонованого вуглецю лісових насаджень філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», в яких передбачається планована діяльність

Лісництво	Попереднє лісовпорядкування		Теперішнє лісовпорядкування		Площа, га	Склад деревостану	Вік, років	Повнота	Запас, тис. м ³	Фітомаса, т	Депонований вуглець, т	Вуглець, депонований в середньому за рік, т/га
	№ кв.	№ вид.	№ кв.	№ вид.								
Рубки головного користування												
Васищевське	130	13	130	13	4,0	7Дз2Лпд1Яз	115	0,7	0,84	672,0	336,0	0,73
Васищевське	131	5	131	5	4,0	9Дз1Яз	115	0,8	1,16	928,0	464,0	1,01
Васищевське	134	17	134	17	4,0	8Дз1Клп1Лпд	71	0,7	0,88	704,0	352,0	1,24
Васищевське	135	5	135	10	3,0	5Дз3Дз1Клп1Лпд	105	0,7	0,69	552,0	276,0	0,88
Васищевське	137	9	137	9	5,7	6Дз2Яз1Клг1Клп	105	0,7	1,43	1144,0	572,0	0,96
Васищевське	130	13	130	13	3,0	7Дз2Лпд1Яз	115	0,7	0,63	504,0	252,0	0,73
Васищевське	131	5	131	5	5,0	9Дз1Яз	115	0,8	1,45	1160,0	580,0	1,01
Васищевське	131	10	131	10	1,3	8Дз1Яз1Клп	95	0,5	0,18	144,0	72,0	0,58
Васищевське	131	8	131	12	2,3	10Дз	90	0,5	0,35	280,0	140,0	0,68
Васищевське	134	17	134	17	5,0	8Дз1Клп1Лпд	71	0,7	1,10	880,0	440,0	1,24
Васищевське	135	5	135	10	2,7	5Дз3Дз1Клп1Лпд	105	0,7	0,62	496,0	248,0	0,87
Васищевське	137	9	137	9	2,7	6Дз2Яз1Клг1Клп	105	0,7	0,68	544,0	272,0	0,96
Валківське	64	2	64	4	3,0	10Дз	95	0,6	0,63	504,0	252,0	0,88
Валківське	64	1	64	7	2,0	10Дз	95	0,7	0,50	400,0	200,0	1,05
Валківське	64	1	64	11	1,9	10Дз	95	0,7	0,48	384,0	192,0	1,06
Валківське	66	1	66	1	4,2	10Дз	95	0,6	0,88	704,0	352,0	0,88
Валківське	64	2	64	4	4,0	10Дз	95	0,6	0,84	672,0	336,0	0,88
Валківське	64	1	64	9	2,0	10Дз	95	0,7	0,50	400,0	200,0	1,05
Валківське	66	1	66	1	5,5	10Дз	95	0,6	1,16	928,0	464,0	0,89
Валківське	69	3	69	3	1,2	4Яз5Клг1Дз	80	0,5	0,24	192,0	96,0	1,00
Валківське	67	2	67	2	2,0	10Ос	55	0,7	0,78	624,0	312,0	2,84
Водолазьке	6	9	6	15	2,5	7Дз3Яз	72	0,6	0,50	400,0	200,0	1,11
Водолазьке	9	6	9	9	3,0	8Дз2Яз	130	0,6	0,72	576,0	288,0	0,74
Водолазьке	32	9	32	9	2,4	9Дз1Яз	80	0,7	0,60	480,0	240,0	1,25

Лісництво	Попереднє лісовпорядкування		Теперішнє лісовпорядкування		Площа, га	Склад деревостану	Вік, років	Повнота	Запас, тис. м ³	Фітомаса, т	Депонований вуглець, т	Вуглець, депонований в середньому за рік, т/га
	№ кв.	№ вид.	№ кв.	№ вид.								
Водолазьке	32	14	32	26	2,5	7Дз3Яз	130	0,7	0,68	544,0	272,0	0,84
Водолазьке	9	6	9	9	3,0	8Дз2Яз	130	0,6	0,72	576,0	288,0	0,74
Водолазьке	32	9	32	9	3,0	9Дз1Яз	80	0,7	0,75	600,0	300,0	1,25
Водолазьке	32	14	32	14	1,9	8Дз2Яз	130	0,7	0,51	408,0	204,0	0,83
Водолазьке	32	14	32	17	2,4	8Дз2Яз	130	0,7	0,65	520,0	260,0	0,83
Водолазьке	6	5	6	17	3,0	9Яз1Дз	100	0,8	1,11	888,0	444,0	1,48
Водолазьке	5	10	5	16	2,4	8Яз2Дз	115	0,6	0,72	576,0	288,0	1,04
Водолазьке	11	25	11	22	2,6	7Яз2Дз1Лпд	80	0,8	0,86	688,0	344,0	1,65
Рокитянське	57	13	57	13	2,0	10Сз	101	0,6	0,76	608,0	304,0	1,50
Рокитянське	57	19	57	23	2,1	10Сз	106	0,6	0,84	672,0	336,0	1,51
Рокитянське	59	4	59	4	1,8	10Сз	100	0,6	0,72	576,0	288,0	1,60
Рокитянське	59	5	59	5	1,5	10Сз	101	0,7	0,60	480,0	240,0	1,58
Рокитянське	23	10	23	10	2,4	10Сз	96	0,6	0,91	728,0	364,0	1,58
Рокитянське	57	6	57	7	2,1	10Сз	96	0,6	0,80	640,0	320,0	1,59
Рокитянське	57	16	57	16	3,0	10Сз	96	0,7	1,32	1056,0	528,0	1,83
Рокитянське	59	2	59	2	1,3	10Сз	106	0,6	0,52	416,0	208,0	1,51
Рокитянське	24	13	24	13	2,0	10Влч	64	0,7	0,50	400,0	200,0	1,56
Рокитянське	58	2	58	2	5,1	10Влч	71	0,7	1,63	1304,0	652,0	1,80
Рокитянське	58	5	58	5	2,1	10Влч	71	0,6	0,57	456,0	228,0	1,53
Рокитянське	58	1	58	1	1,5	10Влч	61	0,6	0,36	288,0	144,0	1,57
Рокитянське	58	3	58	3	2,0	10Влч	71	0,6	0,54	432,0	216,0	1,52
Рокитянське	58	4	58	4	6,0	10Влч	61	0,7	1,80	1440,0	720,0	1,97
Рокитянське	26	11	26	11	2,1	10Ос	66	0,5	0,53	424,0	212,0	1,53
Коломацьке	39	23	39	24	5,6	9Дз1Лпд	131	0,5	1,40	1120,0	560,0	0,76
Коломацьке	40	7	40	9	6,1	8Дз1Лпд1Клг	131	0,8	1,90	1520,0	760,0	0,95
Коломацьке	43	7	43	7	3,4	10Дз	131	0,6	1,05	840,0	420,0	0,94
Коломацьке	43	15	43	15	2,2	10Дз	131	0,5	0,57	456,0	228,0	0,79
Коломацьке	51	3	51	3	7,0	10Дз	131	0,6	2,38	1904,0	952,0	1,04

Лісництво	Попереднє лісовпорядкування		Теперішнє лісовпорядкування		Площа, га	Склад деревостану	Вік, років	Повнота	Запас, тис. м ³	Фітомаса, т	Депонований вуглець, т	Вуглець, депонований в середньому за рік, т/га
	№ кв.	№ вид.	№ кв.	№ вид.								
Коломацьке	51	10	51	10	10,8	10Дз	131	0,6	3,02	2416,0	1208,0	0,85
Коломацьке	52	16	52	16	2,1	10Дз	131	0,6	0,55	440,0	220,0	0,80
Коломацьке	13	4	13	4	2,9	10Дз	126	0,7	0,93	744,0	372,0	1,02
Коломацьке	13	6	13	10	6,0	10Дз	126	0,6	1,62	1296,0	648,0	0,86
Коломацьке	13	8	13	16	3,1	10Дз	126	0,7	0,99	792,0	396,0	1,01
Коломацьке	40	1	40	3	2,4	10Дз	126	0,6	0,70	560,0	280,0	0,93
Коломацьке	46	2	46	2	9,5	10Дз	126	0,5	2,47	1976,0	988,0	0,83
Коломацьке	48	5	48	8	6,0	10Дз	126	0,6	1,80	1440,0	720,0	0,95
Коломацьке	52	2	52	2	6,0	10Дз	126	0,5	1,32	1056,0	528,0	0,70
Коломацьке	52	4	52	4	6,0	10Дз	126	0,5	1,44	1152,0	576,0	0,76
Коломацьке	50	9	50	9	2,4	10Дз	131	0,6	0,58	464,0	232,0	0,74
Коломацьке	43	17	43	18	2,8	10Дз	106	0,7	0,70	560,0	280,0	0,94
Коломацьке	6	25	6	22	1,3	9Яз1Дз	91	0,8	0,56	448,0	224,0	1,89
Коломацьке	23	4	23	9	2,5	10Яз	91	0,8	1,15	920,0	460,0	2,02
Коломацьке	29	1	29	1	2,5	7Яз2Дз1Клг	86	0,7	0,88	704,0	352,0	1,64
Коломацьке	32	8	32	9	1,3	5Яз3Яз2Дз	81	0,8	0,52	416,0	208,0	1,98
Коломацьке	24	4	24	5	1,3	6Клг1Яз3Лпд	91	0,7	0,39	312,0	156,0	1,32
Коломацьке	29	22	29	2	1,7	8Клг2Дз	86	0,6	0,36	288,0	144,0	0,98
Коломацьке	40	6	40	8	1,7	3Клг2Дз1Лпд2Клп2Яз	76	0,7	0,55	440,0	220,0	1,70
Коломацьке	68	10	68	11	1,2	10Ос	61	0,5	0,35	280,0	140,0	1,91
Разом					232,0		106		64,4	51536,0	25768,0	1,05
Суцільні санітарні рубки												
Бабаївське	21	9	21	12	5,7	7Лпд2Бп1Ос	81	0,8	1,77	1416,0	708,0	1,53
Бабаївське	28	2,1	28	5	1,5	10Сз	92	0,3	0,26	208,0	104,0	0,75
Валківське	26	1	26	1	28,5	7Дз1Клг2Лпд+Клп+Взш	105	0,7	8,55	6840,0	3420,0	1,14
Валківське	43	11	43	13	2,1	10Дз	127	0,4	0,38	304,0	152,0	0,57
Валківське	44	1	44	1	29,8	10Дз+Яз+Лпд	126	0,5	6,85	5480,0	2740,0	0,73
Валківське	48	3	48	5	39,9	10Дз+Яз+Клг+Лпд	126	0,6	9,58	7664,0	3832,0	0,76

Лісництво	Попереднє лісовпорядкування		Теперішнє лісовпорядкування		Площа, га	Склад деревостану	Вік, років	Повнота	Запас, тис. м ³	Фітомаса, т	Депонований вуглець, т	Вуглець, депонований в середньому за рік, т/га
	№ кв.	№ вид.	№ кв.	№ вид.								
Валківське	55	2	55	2	7,0	10Сз+Дз+Ос+Бп	66	0,7	2,80	2240,0	1120,0	2,42
Валківське	56	10	56	12	1,3	10Дз	83	0,4	0,21	168,0	84,0	0,78
Валківське	99	1.2	99	6	5,6	10Сзк	72	0,3	0,90	720,0	360,0	0,89
Валківське	99	1.3	99	7	3,5	10Сзк	72	0,3	0,80	640,0	320,0	1,27
Васищевське	9	12	9	12	5,2	10Сз+Акб	57	0,8	1,77	1416,0	708,0	2,39
Васищевське	102	2	102	2	2,4	10Сз	76	0,6	0,74	592,0	296,0	1,62
Васищевське	110	10	110	10	2,3	10Сз	85	0,6	0,74	592,0	296,0	1,51
Васищевське	125	1	125	1	7,9	10Сз	100	0,7	3,00	2400,0	1200,0	1,52
Васищевське	140	16	140	16	1,8	10Сз	95	0,5	0,54	432,0	216,0	1,26
Васищевське	154	19	154	6	19,0	10Сз	71	0,6	5,89	4712,0	2356,0	1,75
Васищевське	154	3.1	154	8	1,2	10Сз	72	0,6	0,37	296,0	148,0	1,71
Васищевське	154	10.1	154	9	1,3	10Сз	49	0,6	0,29	232,0	116,0	1,82
Васищевське	154	11	154	11	1,6	10Сз	64	0,8	0,69	552,0	276,0	2,70
Васищевське	156	1	156	1	2,2	10Сз	61	0,6	0,64	512,0	256,0	1,91
Васищевське	156	16	156	21	7,8	10Сз	63	0,8	3,35	2680,0	1340,0	2,73
Водолазьке	3	1	3	1	72,8	7Дз3Яз+Лпд+Клп	90	0,8	25,48	20384,0	10192,0	1,56
Водолазьке	5	3	5	6	38,0	5Дз4Яз1Клг	115	0,7	11,02	8816,0	4408,0	1,01
Водолазьке	31	11	31	15	25,5	9Дз1Яз+Лпд	125	0,6	6,63	5304,0	2652,0	0,83
Водолазьке	39	3	39	2	1,6	9Дз1Клп	126	0,3	0,19	152,0	76,0	0,38
Водолазьке	39	10	39	11	6,7	10Дз	126	0,4	1,21	968,0	484,0	0,57
Золочівське	12	5	12	6	2,2	3Дз3Ос3Клг1Клп	101	0,4	0,26	208,0	104,0	0,47
Золочівське	16	8	16	6	1,5	8Дз2Клг	131	0,4	0,27	216,0	108,0	0,55
Золочівське	29	8	29	8	7,5	5Дз5Ос	94	0,3	0,90	720,0	360,0	0,51
Золочівське	116	1	116	1	6,5	4Дз4Клг2Лпд	111	0,4	0,91	728,0	364,0	0,50
Золочівське	121	3.5	121	10	5,4	10Сзк	62	0,6	1,57	1256,0	628,0	1,88
Золочівське	134	27	134	21	2,4	10Дз	91	0,3	0,24	192,0	96,0	0,44
Коломацьке	10	10	10	12	1,5	10Дз	81	0,6	0,35	280,0	140,0	1,15

Лісництво	Попереднє лісовпорядкування		Теперішнє лісовпорядкування		Площа, га	Склад деревостану	Вік, років	Повнота	Запас, тис. м ³	Фітомаса, т	Депонований вуглець, т	Вуглець, депонований в середньому за рік, т/га
	№ кв.	№ вид.	№ кв.	№ вид.								
Люботинське	34	12	34	18	1,7	8Дз1Яз1Лпд	85	0,6	0,46	368,0	184,0	1,27
Люботинське	45	8	45	8	1,4	8Дз1Яз1Лпд	106	0,4	0,24	192,0	96,0	0,65
Люботинське	46	1	46	2	1,4	8Дз1Яз1Лпд	96	0,3	0,15	120,0	60,0	0,45
Люботинське	49	6	49	8	2,4	8Дз2Лпд+Клг+Яз	105	0,5	0,43	344,0	172,0	0,68
Люботинське	65	3	65	7	4,2	9Дз1Яз	125	0,6	1,26	1008,0	504,0	0,96
Люботинське	67	1	67	1	2,6	10Дз	131	0,4	0,44	352,0	176,0	0,52
Мереф'янське	109	6	109	6	3,2	8Сз2Сз	131	0,5	0,83	664,0	332,0	0,79
Мереф'янське	110	1	110	1	2,1	10Сз	131	0,5	0,61	488,0	244,0	0,89
Мереф'янське	117	5	117	5	9,9	10Сз	112	0,4	2,38	1904,0	952,0	0,86
Мерчанське	8	10	8	13	2,3	5Ос3Бп2Дз	66	0,5	0,41	328,0	164,0	1,08
Мерчанське	8	11	8	20	1,3	10Ос	66	0,4	0,26	208,0	104,0	1,21
Мерчанське	8	12	8	24	6,6	10Сз	84	0,6	1,98	1584,0	792,0	1,43
Мерчанське	9	7	9	7	2,7	10Влч	101	0,5	0,70	560,0	280,0	1,03
Мерчанське	15	1	15	1	24,0	9Дз1Лпд	90	0,6	5,76	4608,0	2304,0	1,07
Мерчанське	19	1	19	1	14,6	8Дз1Лпд1Клг	90	0,6	2,92	2336,0	1168,0	0,89
Мерчанське	54	1	54	2	24,8	4Дз4Клг2Лпд+Яз	115	0,7	5,95	4760,0	2380,0	0,83
Мерчанське	55	3	55	3	12,3	6Дз2Яз1Лпд1Клг	115	0,7	3,69	2952,0	1476,0	1,04
Мерчанське	60	2,5	60	2	2,2	5Дз3Яз1Лпд1Клг	120	0,6	0,53	424,0	212,0	0,80
Мерчанське	60	2,6	60	6	2,9	4Дз3Яз2Клг1Лпд	121	0,7	0,75	600,0	300,0	0,85
Мерчанське	61	1	61	3	18,7	5Дз3Клг2Яз	115	0,6	4,30	3440,0	1720,0	0,80
Мерчанське	72	1	72	7	5,6	6Дз4Яз	130	0,7	1,68	1344,0	672,0	0,92
Мерчанське	75	5	75	5	4,7	8Дз1Яз1Лпд	130	0,6	1,41	1128,0	564,0	0,92
Рокитянське	29	1	29	1	8,4	10Сз	57	0,8	3,53	2824,0	1412,0	2,95
Рокитянське	29	1	29	10	23,4	8Сз2Бп	57	0,6	7,02	5616,0	2808,0	2,11
Рокитянське	29	1	29	11	2,8	10Сз	57	0,5	0,73	584,0	292,0	1,83
Разом					535,4		100		147,57	118056,0	59028,0	1,10

За дотримання всіх чинних нормативно-правових актів у сфері охорони атмосферного повітря, використанні якісного пального вплив планованої діяльності, проведенні заходів із лісовідновлення та лісорозведення, сталому веденні лісового господарства, зменшенні площ не вкритих лісової рослинністю земель, веденні господарської діяльності на основі кліматично орієнтованих методів ведення лісового господарства вплив на клімат під час провадження планованої діяльності філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» можна оцінити як допустимий.

За інтенсивністю вплив на клімат і мікроклімат оцінено як слабкий; за територіальним масштабом – як місцевий; за тривалістю впливу – як короткотривалий; за категорією значимості – як низької значимості.

4.10. Здоров'я населення

Оцінка ризику впливу планової діяльності на навколишнє середовище виконується для об'єктів, що входять до складу додатку Е, ДБН А.2.2-1-2003, та включає:

- оцінку ризику впливу планової діяльності на здоров'я населення;
- оцінку соціального ризику впливу планової діяльності.

Оцінка ризику впливу планової діяльності на природне середовище виконана згідно зміни № 1 ДБН А.2.2-1-2003. Оцінка ризику впливу планової діяльності на здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря проводиться за розрахунками розвитку неканцерогенних і канцерогенних ефектів. Ризик розвитку неканцерогенних ефектів визначається шляхом розрахунків індексу небезпеки (HI) за формулою та становлять:

$$HI = \sum HQ_i \quad (4.1)$$

де: HQ_i – коефіцієнти небезпеки для окремих речовин, які розраховуються за формулою та становлять:

$$HQ_i = C_i / R_f * C_i \quad (4.2)$$

де: C_i – рівень впливу i -тої речовини, мг/м³;

$R_f * C_i$ – референтна (безпечна) концентрація i -тої речовини, приймається (у разі відсутності референтних доз/концентрацій як гранично допустимі концентрації (ГДК));

$HQ_i = 1$ – гранична величина прийнятого ризику.

Рівень впливу *i*-тої забруднюючої речовини є усередненим значенням вмісту забруднюючих речовин в контрольних точках, що розраховується по формулі:

$$C_i = C_{i,p} \times T_{дж} \times P / (100 \times T_{рік}), \quad (4.3)$$

де: C_i – рівень впливу (концентрація) *i*-тої забруднюючої речовини, мг/м³;

$C_{i,p}$ – усереднений розрахунковий вміст (концентрація) *i*-тої забруднюючої речовини, мг/м³;

$T_{дж}$ – час роботи джерела утворення забруднюючих речовин;

P – максимальна повторюваність вітрів в напрямі;

$T_{рік}$ – число годин в році.

Розраховані коефіцієнти небезпеки для забруднюючих речовин, що утворюються при здійсненні планової діяльності наведено в таблиці 4.9.

Як видно із даних таблиці 4.9, для всіх речовин, ризик виникнення шкідливих ефектів вкрай малий, імовірність розвитку шкідливих ефектів зростає пропорційно збільшенню HQ по впливу на органи дихання.

Таблиця 4.9 – Результати розрахунків коефіцієнти розвитку неканцерогенних ефектів

Найменування неканцерогенної речовини		$C_{i,p}$, мг/м ³	$T_{дж}$, год	P , %	$T_{рік}$, год	C_i , мг/м ³	$R_f C_i$, мг/м ³	HQ_i	Характеристика ризику
301	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) в перерахунку на діоксид азоту	0,101153	2000	17	8760	0,003926	0,04	0,09815	Вкрай малий
337	Оксид вуглецю	1,048792	2000	17	8760	0,040706	5,0	0,00814	Вкрай малий
2902	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,385396	2000	17	8760	0,014958	0,5	0,02991	Вкрай малий
Разом		–	–	–	–	0,05959	–	0,1362	–

Під час експлуатації техніки та механізмів в навколишнє середовище буде виділятися тільки одна речовина якій властива канцерогенна дія, це бенз(а)пірен. Ризик розвитку індивідуальних канцерогенних ефектів (ICR_i) від речовин, яким властива канцерогенна дія, за переліком, розраховується за формулою та становить:

$$ICR_i = C_i \times UR_i \quad (4.4)$$

де: UR_i – одиничний канцерогенний ризик i -тої речовини, $\text{мг}/\text{м}^3$.

C_i – розрахункова середньорічна концентрація бенз(а)пірену на межі житлової забудови.

Одиничний канцерогенний ризик бенз(а)пірену розраховують із використанням стандартної величини маси тіла людини (70 кг) та добового споживання повітря (20 м^3) визначається за формулою:

$$UR_i = SF_i / (70 \times 20), \quad (4.5)$$

де: SF_i – фактор нахилу, $\text{мг}/\text{кг} \times \text{добу}^{-1}$.

Класифікація рівнів канцерогенного ризику впливу проекрованої діяльності на здоров'я населення згідно нормативу наведено в таблиці 4.10.

Розрахунок канцерогенного ризику бенз(а)пірену наведено в таблиці 4.11.

Таблиця 4.10 – Класифікація рівнів канцерогенного ризику

№ з/п	Рівень ризику	Ризик протягом життя
1	Неприйнятний для професійних контингентів і населення	Більший ніж 10^{-3}
2	Прийнятний для професійних контингентів і неприйнятний для населення	$10^{-3} - 10^{-4}$
3	Умовно прийнятний	$10^{-4} - 10^{-6}$
4	Прийнятний	Менший ніж 10^{-6}

Таблиця 4.11 – Розрахунок канцерогенного ризику

Найменування речовини	Фактор нахилу, $\text{мг}/\text{кг} \times \text{добу}^{-1}$	Одиничний канцерогенний ризик	Розрахункова середньорічна концентрація, $\text{мг}/\text{м}^3$	Ризик індивідуальних канцерогенних ефектів
Бенз(а)пірен	3,1	0,022	0,000007	0,00000015

За інтенсивністю вплив на здоров'я населення оцінено як слабкий; за територіальним масштабом – як місцевий; за тривалістю впливу – як короткотривалий; за категорією значимості – як низької значимості.

4.11. Оцінка соціального ризику планової діяльності

Соціальний ризик планової діяльності визначається як ризик для групи людей, на яку може вплинути впровадження планової діяльності філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» з урахуванням особливостей природно-техногенної системи.

Значення соціального ризику (R_s), для оцінювання, розраховується за формулою та становить:

$$R_s = CR_a V_u N / T (1 - N_p), \quad (4.6)$$

де: $CR_a = 1 \cdot 10^{-6}$ – прийнятий канцерогенний ризик комбінованої дії декількох канцерогенних речовин, забруднюючих атмосферу;

V_u – уразливість території від прояву забруднення атмосферного повітря, що визначається відношенням площі, віднесеної під об'єкт господарської діяльності, до площі об'єкта з санітарно-захисною зоною. $V_u = 0,48$ часток.

$N = 21\,598$ чол. – кількість населення міста Мерефа (де безпосередньо знаходиться адміністративна будівля філії) станом на 01.01.2020 р.;

$T = 70$ років – середня тривалість життя, (визначається для даного регіону або приймається 70 років);

$N_p = 0$ – коефіцієнт, що визначається відношенням кількості додаткових робочих місць до чисельності населення.

Класифікація рівнів соціального ризику представлена у таблиці 4.12.

Таблиця 4.12 – Класифікація рівнів соціального ризику

№ з/п	Рівень ризику	Ризик протягом життя
1	Неприйнятний для професійних контингентів і населення	Більший ніж 10^{-3}
2	Прийнятний для професійних контингентів і неприйнятний для населення	$10^{-3} - 10^{-4}$
3	Умовно прийнятний	$10^{-4} - 10^{-6}$
4	Прийнятний	Менший ніж 10^{-6}

Розрахований соціальний ризик становить 0,000148 одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

4.12. Соціально-економічні умови

Згідно довідки Харківського регіонального центру з гідрометеорології (Харківський РЦГМ) № 9920-1-528/9920-01 від 08.08.2023 р. (додаток Т) на території лісових масивів філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» розташовані гідрологічні пости: р. Сіверський Донець – смт Печеніги, р. Сіверський Донець – м. Чугуїв, р. Сіверський Донець – м. Зміїв, р. Уди – смт Безлюдівка, р. Лопань – смт Козача Лопань, р. Харків – с. Циркуни, вибірка частоти паводків не проводиться.

Обстеження наслідків паводків (зсуви, обвали, селі, ерозія ґрунтів тощо) не відноситься до сфери діяльності Харківського РЦГМ.

У межах обстеженої території (на лісових ділянках) під час проведення польових досліджень не виявлено явних пошкоджень ґрунтового покриву та

наслідків деградаційних процесів, обумовлених проведенням лісогосподарських робіт.

Ліс – найважливіша природотвірна частина навколишнього природного середовища. Він позитивно впливає на клімат, очищення атмосфери. Надзвичайно велика оздоровча і культурно-естетична роль лісу. Найбільш широко з цією метою використовуються рекреаційно-оздоровчі ліси філії, площа яких становить 40532,5 га.

В цілому територія рекреаційно-оздоровчих лісів характеризується закритим типом ландшафту, другим класом стійкості до рекреаційних навантажень, естетичної і рекреаційної оцінки, третім класом пішохідної доступності, п'ятим класом додаткової оцінки та першим класом стадії рекреаційної дигресії, що враховувалось під час проєктування заходів з благоустрою (таблиця 4.13). Місця знаходження запланованих елементів благоустрою наведені в проєктних відомостях по лісництвах.

Таблиця 4.13 – Запроєктовані обсяги заходів з благоустрою лісів рекреаційно-оздоровчого призначення за функціональними зонами

Заходи, що проєктуються з упорядкування	Одиниця вимірювання	Обсяги	Термін виконання
1. Зона масового відпочинку			
1. Встановлення аншлагів	шт.	10	проєктний період
2. Виготовлення і встановлення малих архітектурних споруд (лісові меблі)	шт.	10	проєктний період
3. Виготовлення і встановлення малих архітектурних форм (навіси, альтанки)	шт.	10	проєктний період
2. Зона інтенсивної рекреації			
1. Встановлення аншлагів	шт.	15	проєктний період
2. Виготовлення і встановлення малих архітектурних споруд (лісові меблі)	шт.	10	проєктний період
3. Виготовлення і встановлення малих архітектурних форм (навіси, альтанки)	шт.	10	проєктний період
3. Зона екстенсивної рекреації			
1. Встановлення аншлагів	шт.	10	проєктний період
2. Виготовлення і встановлення малих архітектурних споруд (лісові меблі)	шт.	5	проєктний період
3. Виготовлення і встановлення малих архітектурних форм (навіси, альтанки)	шт.	5	проєктний період

За інтенсивністю вплив на соціально-економічні умови оцінено як помірний; за територіальним масштабом – як місцевий; за тривалістю впливу – як довготривалий; за категорією значимості – як середньої значимості.

4.13. Матеріальні об'єкти

Згідно листа, виданого Департаментом культури і туризму Харківської обласної військової адміністрації № 05-25/1855 від 10.11.2023 (додаток С), у межах території планової діяльності філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», а саме: Валківському, Водолазькому, Васищевському, Коломацькому та Рокитянському лісництвах, історичні ареали, пам'ятки культурної спадщини та їх зони охорони відсутні.

Разом з тим було зазначено, що в межах 13 кварталу Коломацького лісництва, частково розташований об'єкт археології – поселення скіфського часу (виключений з планової діяльності).

Щодо інших 5 структурних підрозділів (лісництв) – Люботинське, Мереш'янське, Мерчанське, Золочівське та Бабаївське лісництва картографічних матеріалів не було надано, у зв'язку з цим, Департамент не може надати запитувану інформацію щодо наявності чи відсутності історичних ареалів, пам'яток археології, історії, монументального мистецтва, їх зон охорони.

Якщо під час проведення будь-яких земляних робіт буде виявлено знахідку археологічного або історичного характеру, у відповідності до вимог статті 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини», подальше ведення робіт буде припинено і протягом однієї доби буде повідомлено про це відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи.

Земляні роботи будуть відновлені лише згідно з письмовим дозволом відповідного органу охорони культурної спадщини після завершення археологічних досліджень відповідної території.

Крім того, в процесі планованої діяльності філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» будуть додержані відповідні принципи щодо охорони архітектурної, археологічної та культурної спадщини визначені ратифікованою Конвенцією про охорону архітектурної спадщини Європи, Конвенцією про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, Європейською конвенцією про охорону археологічної спадщини.

Відповідно до вимог чинного законодавства, режими використання у межах територій об'єктів археології призначаються для збереження об'єктів в автентичному стані або до їх повного дослідження та можливої музеєфікації.

На території об'єктів можуть виконуватись лише роботи, пов'язані зі збереженням, дослідженням та музеєфікацією об'єктів археологічної спадщини. На території об'єктів забороняється здійснення будь-яких земельних або будівельних робіт, що не пов'язані з дослідженням об'єктів культурної спадщини,

їх збереженням та музеєфікацією. Територія об'єкту може використовуватися для ведення лісового господарства, але без корчування дерев.

У зоні охорони об'єкту забороняється будівництво та інші земельні роботи без попереднього проведення охоронних археологічних досліджень. Зона охорони об'єкту може використовуватися для ведення лісового господарства, але без корчування дерев.

Будь-які ландшафтні перетворення в зоні охорони об'єкту та на території об'єкту археології повинні узгоджуватися з органом охорони культурної спадщини.

Філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» зобов'язується проводити плановану діяльність у відповідності до «Проектів меж території, зон охорони та режимів їх використання пам'ятки археології» та Закону України «Про охорону культурної спадщини».

Вплив *альтернативного способу* провадження планованої діяльності є аналогічний до прийнятого способу ведення планованої діяльності за такими критеріями як: здоров'я населення; стан фауни, біорізноманіття; ґрунт; водне середовище; земельні ресурси; кліматичні фактори (у тому числі зміна клімату та викиди парникових газів); утворення відходів; геологічне середовище; матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину; ландшафт та соціально-економічні умови.

За *альтернативним способом 2* провадження планованої діяльності спостерігається підвищений вплив на такі критерії як флора, за рахунок проведення виключно суцільних рубок головного користування та суцільних санітарних рубок на ділянках в захисних і рекреаційно-оздоровчих лісах, де згідно чинного законодавства можна проводити поступові рубки головного користування.

Враховуючи зазначене *технічна альтернатива 2* планованої діяльності відхилена для реалізації.

5. ОПИС ТА ОЦІНКА МОЖЛИВОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок у лісовому фонді філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» здійснює вплив на певні компоненти довкілля, оцінка та значимість яких відображено в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 – Оцінка та розрахунок значимості впливу на довкілля

Компонент довкілля	Вид впливу, джерело впливу	Інтенсивність впливу	Територіальний масштаб	Тривалість впливу	Категорія значимості впливу
Клімат та мікроклімат	Робота двигунів внутрішнього згоряння обладнання та механізмів, спалювання порубкових решток	Слабкий	Місцевий	Короткотривалий	Вплив низької значимості
Атмосферне повітря	Вплив рубок на зменшення поглинання парникових газів	Помірний	Місцевий	Короткотривалий	Вплив середньої значимості
	Викиди від пересувних джерел	Помірний	Місцевий	Короткотривалий	Вплив середньої значимості
Шумове забруднення	Пересувні джерела та бензопили	Помірний	Місцевий	Короткотривалий	Вплив низької значимості
Відходи	Техніка, присутність людей на робочих майданчиках	Слабкий	Місцевий	Короткотривалий	Вплив низької значимості
Водні ресурси	Вплив рубок на якість води	Слабкий	Місцевий	Короткотривалий	Вплив низької значимості
Земельні ресурси	Вплив рубок на ерозійні процеси	Помірний	Місцевий	Короткотривалий	Вплив середньої значимості
Флора, фауна, біорізноманіття	Вплив рубок на місця оселення тварин та зростання рослин	Помірний	Місцевий	Середньостроковий	Вплив середньої значимості
	Присутність людей на робочих майданчиках	Помірний	Місцевий	Короткотривалий	Вплив низької значимості
Соціально-економічні умови	Рубки головного користування	Помірний	Місцевий	Довготривалий	Вплив середньої значимості

Компонент довкілля	Вид впливу, джерело впливу	Інтенсивність впливу	Територіальний масштаб	Тривалість впливу	Категорія значимості впливу
Здоров'я населення	Викиди від пересувних джерел	Слабкий	Місцевий	Коротко-тривалий	Вплив низької значимості
Кумулятивний вплив	Вплив інших видів діяльності	На близькій відстані відсутні об'єкти які можуть здійснювати кумулятивний вплив			

6. ОПИС МЕТОДІВ ПРОГНОЗУВАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУВАЛИСЯ ДЛЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ, ТА ПРИПУЩЕНЬ, ПОКЛАДЕНИХ В ОСНОВУ ТАКОГО ПРОГНОЗУВАННЯ, А ТАКОЖ ВИКОРИСТОВУВАНІ ДАНІ ПРО СТАН ДОВКІЛЛЯ

Основною метою прогнозу є оцінка можливої реакції навколишнього природного середовища на прямий чи опосередкований вплив планованої діяльності, вирішення задач раціонального природокористування у відповідності з очікуваним станом природного середовища.

На сучасному етапі розвитку біосфери екологічне прогнозування повинне здійснюватися постійно на усіх рівнях – від глобального до локального.

Досвід проведення прогнозних досліджень в різних сферах громадського життя, науки і техніки дозволив виявити ряд методів, які можуть ефективно застосовуватися для прогнозування розвитку екологічної ситуації. Будь-яка типова методика прогнозування включає такі необхідні елементи, як виконання передпрогносної орієнтації (визначення предмета, цілей, завдань і періоду попередження); створення передпрогнозного фону (збір і аналіз даних в інтервалі ретроспекції): формування початкової базової моделі і конструювання пошукової моделі, її верифікація, а при необхідності уточнення (коригування), підготовка, обґрунтування і ухвалення необхідних рішень.

Всі методи прогнозування можна об'єднати у дві групи: логічні і формалізовані. До логічних методів відносять методи індукції, дедукції, експертних оцінок, аналогії.

При відсутності про об'єкт прогнозування достовірних відомостей і, якщо об'єкт не підлягає математичному аналізу, використовують метод експертних оцінок, суть якого полягає у визначенні майбутнього на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів.

Метод аналогій полягає в тому, що закономірності розвитку одного процесу з певними поправками можна перенести на інший процес, для якого потрібно зробити прогноз.

Формалізовані методи поділяють на статистичний, екстраполяції і моделювання.

Статистичний метод ґрунтується на кількісних показниках, які дають можливість зробити висновок про темпи розвитку процесу в майбутньому. Сутність його полягає в отриманні і спеціалізованому обробленні прогнозних оцінок об'єкта через опитування висококваліфікованих фахівців (експертів) у певній сфері науки, техніки, виробництва.

Метод екстраполяції полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє. Цей метод ефективний при

короткостроковому прогнозуванні стосовно об'єкта, який тривалий час розвивався рівномірно без значних відхилень. Ґрунтується він на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку у прогнозованому періоді.

Метод моделювання полягає у побудові моделей, які розглядають з урахуванням імовірної або бажаної зміни прогнозованого явища на певний період, користуючись прямими або опосередкованими даними про масштаби та напрями змін. При побудові прогнозних моделей необхідно виявити фактори, від яких суттєво залежить прогноз; з'ясувати їх співвідношення з прогнозованим явищем; розробити алгоритм і програми моделювання змін довкілля під дією певних факторів.

Метод економічного прогнозування (економічний аналіз) полягає в тому, що який небудь економічний процес або явище, що мають місце на підприємстві, розчленовуються на частини, після чого виявляється вплив і взаємозв'язок цих частин на хід і розвиток процесу, а також один на одного. За допомогою аналізу можна розкрити сутність такого процесу, а також визначити закономірності його зміни в майбутньому, всебічно оцінити шляхи досягнення поставлених цілей. Оскільки економічний аналіз – це невід'ємна частина і один з елементів логіки прогнозування, він повинен здійснюватися на макро-, мезо- і мікрорівнях. Використовується при плануванні виробництва на підприємстві.

Балансовий метод. Даний метод заснований на розробці балансів, які являють собою систему показників, де перша частина, що характеризує ресурси за джерелами їх надходження, дорівнює другий, що відображає розподіл їх по всіх напрямках витрат.

За допомогою балансового методу втілюється в життя принцип пропорційності і збалансованості, який застосовується при розробці прогнозів. Його суть полягає в ув'язці потреб підприємства в різних видах сировинних, матеріальних, фінансових і трудових ресурсах з можливостями виробництва продукту і джерелами ресурсів. Таким чином, система балансів, яку використовують у прогнозуванні, включає: фінансові, матеріальні та трудові баланси. У кожному з даних груп входить ще ряд балансів.

Нормативний метод – один з основних методів прогнозування. Його сутність полягає в техніко-економічних обґрунтуваннях прогнозів з використанням нормативів і норм. Останні застосовуються при розрахунку потреби в ресурсах, а також показників їх використання.

Програмно-цільовий метод (ПЦМ). У порівнянні з іншими методами даний метод є порівняно новим і недостатньо розробленим. Він почав широко застосовуватися тільки в останні роки. ПЦМ тісно пов'язаний з уже розглянутими

методами і передбачає розробку прогнозу починаючи з оцінки підсумкових потреб на підставі цілей розвитку підприємства при подальшому визначенні та пошуку ефективних засобів і шляхів їх досягнення, а також ресурсного забезпечення.

Суть ПЦМ полягає у визначенні основних цілей розвитку підприємства, розробки взаємопов'язаних заходів з їх досягнення в заздалегідь визначені терміни при збалансованому забезпеченні ресурсами, а також з урахуванням ефективного їх використання.

Окрім прогнозування, ПМЦ застосовується при створенні комплексних цільових програм, які є документом, де відображені мета і комплекс виробничих, організаційно-господарських, соціальних та інших заходів і завдань, пов'язаних за виконавцям, строків здійснення і ресурсам.

При прогнозуванні оцінки впливів на довкілля в даному звіті використовувався метод математичного моделювання, за допомогою якого можливо кількісно оцінити величину значень та відносну участь різноманітних впливів.

Прогнозна проектна оцінка впливу на довкілля визначалася як сума прогновної фонові оцінки і оцінки впливу планованої діяльності.

Розрахунок викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря здійснювався за методиками, допущеними до використання в Україні.

Кількісна оцінка впливу на атмосферне повітря виконана за нормативами діючого законодавства в сфері охорони навколишнього природного середовища, а саме за значеннями гранично-допустимих концентрацій (ГДК) в атмосферному повітрі житлової забудови, а також нормативами гранично допустимих викидів, встановлених Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України № 309 від 27.06.2006 р. та наказом Мінприроди України № 540 від 13.10.2009 р..

При прогнозуванні фізичного впливу планованої діяльності на навколишнє середовище використані діючі на території України методики розрахунку та нормативні документи, що встановлюють гранично допустимі рівні впливу (ДБН В.1.1-31:2013 «Захист територій, будинків і споруд від шуму», ДСН 3.3.6.039-99 «Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації»).

Оцінка ризику впливу планованої діяльності на здоров'я населення виконана відповідно до Методичних рекомендацій «Оцінка ризику для здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України. № 184 від 13.04.2007 р.

В процесі написання Звіту, були залучені профільні спеціалісти для обстеження території планованої діяльності та виявлення локалітетів рідкісних

видів флори і фауни, проведено вишукувальні роботи для дослідження ґрунтового покриву, надана гідрогеологічна характеристика території планованої діяльності.

Усі прогнози мають ймовірнісний характер і ґрунтуються на даних про стан довкілля на певний момент часу і в минулому. Для прогнозування впливу на довкілля планованої діяльності проведено детальний аналіз стану компонентів навколишнього середовища території філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України» і території, яка може зазнати впливу планованої діяльності. З цією метою виконано ряд аналітичних, розрахункових, експертних та експериментальних досліджень та використані дані уповноважених установ.

Складання Звіту про оцінку впливу на довкілля здійснювалося з урахуванням наступних матеріалів:

- планів лісонасаджень лісництв філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»

- проекту організації та розвитку лісового господарства філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України» Північно-Східного управління лісового та мисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України;

- протоколів першої та другої лісовпорядної наради з розгляду основних положень проекту організації і розвитку лісового господарства філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»;

- інформації про поділ площі земель лісогосподарського призначення за категоріями в розрізі категорій лісів, лісництв та адміністративних районів;

- відомостей визначення розрахункової лісосіки;

- карт технологічного процесу розроблення лісосік при проведенні рубок головного користування та суцільних санітарних рубок, а також проведення лісокультурних робіт; проектів лісових культур;

- карт схематичного розміщення ділянок рубок головного користування та суцільних санітарних рубок;

- актів лісопаталогічних обстежень лісових ділянок, призначених для проведення суцільних санітарних рубок;

- договору про надання послуг з поводження з твердими відходами; про забезпечення філії водою для пиття та технічного призначення;

- відомості наявної техніки по філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»;

- даних щодо кліматичної характеристики та величин фонових концентрацій забруднювальних речовин в атмосферному повітрі району розташування філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України», наданих Харківським регіональним центром з гідрометеорології;

- даних щодо наявності чи відсутності історичних ареалів, пам'яток археології, історії, монументального мистецтва, їх зони охорони у межах

території планової діяльності філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», наданих Департаментом культури і туризму Харківської обласної військової адміністрації тощо.

Основні принципи, яких філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» буде дотримуватися під час підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля, наведено в таблиці 6.1.

Таблиця 6.1 – Основні принципи, яких філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» буде дотримуватися під час підготовки звіту з ОВД

Принципи	Сутність принципів
інформативності, достовірності та наукової обґрунтованості	спрямований на використання у процесі прийняття рішень надійної та достовірної інформації, урахування об'єктивних закономірностей, які відображають зв'язки елементів системи ведення лісового господарства в просторі й у часі, та застосування відповідних підходів до ОВД, які дозволять сформулювати висновки та пропозиції щодо попередження негативного впливу господарської діяльності на довкілля
системності	передбачає забезпечення єдності та послідовності оцінки впливу на довкілля відповідно до визначених етапів та з урахуванням взаємозв'язку елементів оцінюваного середовища; розуміння структурно-функціонального змісту об'єкта оцінки та сутності процесів, що впливають на його функціонування, й наслідків такого впливу, сприятиме досягненню цілей щодо мінімізації впливу господарської діяльності на довкілля
відповідальності	спрямований на забезпечення чіткого розподілу повноважень та визначення відповідальності задля належного виконання вимог у рамках процедури ОВД
прозорості	спрямований на забезпечення відкритості рішень в рамках оцінки та моніторингу впливу господарської діяльності філії на довкілля шляхом належного інформування зацікавлених сторін та їх залучення до процесу прийняття рішень
компетентності	спрямований на залучення в рамках сертифікаційних вимог фахівців, які мають відповідні знання та досвід щодо процедури та об'єктів оцінки впливу на довкілля та моніторингу
екологічної обачливості	передбачає відмову від проведення господарського заходу, якщо неможливо спрогнозувати результати впливу на довкілля, або попередити чи мінімізувати потенційні негативні наслідки від проведення заходу
гнучкості	спрямований на оперативне реагування на зміни, що відбуваються у процесі господарської діяльності та відповідне удосконалення підходів до оцінки її впливу на довкілля задля уникнення його погіршення та деградації
комплексності	спрямований на врахування впливу господарської діяльності на усі складові довкілля та загалом на природну систему у єдності її елементів та нерозривності зв'язку із суспільством
альтернативності	спрямований на пошук альтернатив у процесі прийняття рішень щодо можливості здійснення господарської діяльності з урахуванням потенційного впливу на довкілля відповідно до отриманих результатів оцінки

Основні положення звіту з ОВД сприятимуть попередженню негативного впливу на довкілля з огляду на:

– застосування екологічно безпечних технологій заготівлі деревини, екологічно ощадливого технічного забезпечення в рамках заготівлі та трелювання деревини;

– забезпечення життєздатності та стійкості лісів до негативного впливу факторів довкілля на основі застосування системи господарських заходів в рамках різних циклів лісогосподарського виробництва (наприклад, лісовідновлення, догляд за лісовими насадженнями) тощо.

Звіт виконано відповідно до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року № 2059-VIII та Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року № 1264-XII з використанням даних про сучасний стан навколишнього середовища в районі розміщення об'єкта планової діяльності (метеорологічні характеристики, фонові концентрації, стан ділянки та інше), результатів інженерно-технічних і інших вишукувань, картографічних матеріалів, планової потужності запроектованого об'єкту тощо.

7. ОПИС ПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗАПОБІГАННЯ, ВІДВЕРНЕННЯ, УНИКНЕННЯ, ЗМЕНШЕННЯ, УСУНЕННЯ ЗНАЧНОГО НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ (ЗА МОЖЛИВОСТІ) КОМПЕНСАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

Для захисту лісових земель і ґрунтів від пошкодження технікою на філії передбачається:

- оптимізація кількості волоків і навантажувальних майданчиків на лісосіці;
- трелювання деревини та сортиментів колісними тракторами з низьким тиском на ґрунт (масою до 10 т);
- розробку лісосік на сирих і мокрих ґрунтах передбачено в зимовий період року;
- припинення трелювання деревини при сильному перезволоженні ґрунтів (особливо весною і восени);
- додержання допустимих норм пошкодження верхнього шару ґрунту;
- відновлення тимчасових шляхів переміщенням ґрунту;
- у разі загрози виникнення ерозійних процесів місця проїзду агрегатних лісових машин укладатимуться порубковими рештками (сучки, гілля, верхівки дерев, інші відходи, не віднесені до ліквіду з крони);
- з метою запобігання ерозії ґрунтів та іншим негативним явищам після закінчення лісозаготівель приводять лісові ділянки будуть приводитися у стан, придатний для використання за призначенням, у разі потреби здійснюватимуться протиерозійні заходи (влаштування фашин і плетених загорож, земляних валів, водовідводів, вирівнювання заглиблень на волоках), а також проводитимуться очищення русел водотоків від порубкових решток, ремонтуватимуться пошкоджені під'їзні дороги;

З метою зменшення негативного впливу на лісові ґрунти лісозаготівельної та лісовозної техніки, крім дотримання положень вказаних в інструкціях, проводиться наступне:

- проводиться натурне обстеження всіх лісосік і в карточці обстеження для кожної лісосіки спеціалістами встановлюється сезон розробки з урахуванням ґрунтово-гідрологічних умов;
- у технологічних картах розробки лісосік вказуються місця розташування біотопів, водотоків тощо;
- контролюються установлені терміни розробки лісосік;
- у процесі лісозаготівельних робіт ведеться поточний контроль стану погоди і ґрунту під час проведення лісосічних робіт;
- у філії запроваджена технологія навантаження і вивезення деревини на базі автомобілів з маніпуляторами.

У зв'язку з тим, що рельєф на території розташування філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» рівнинний, ерозійні процеси не виражені.

Окрім прямого впливу на ґрунт колесами техніки, при роботі двигунів транспортних засобів утворюються викиди із аерозольних і пиловидних частинок.

У зв'язку із відсутністю в обороті етилованого бензину, викиди свинцю і його з'єднань не прогножуються. З метою створення сприятливих умов для запобігання ерозії ґрунту будуть проводитись заходи з очищення місць рубок. Згідно вимог постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» спеціальне використання лісових ресурсів буде проводитись способами, що не спричиняють ерозії ґрунту. У відповідності до вимог ЗУ «Про охорону земель», філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»:

- проводитиме на земельних ділянках господарську діяльність способами, які не завдаватимуть шкідливого впливу на стан земель;

- сприятиме систематичному проведенню вишукувальних, обстежувальних, розвідувальних робіт за станом земель;

- своєчасно інформуватиме відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування щодо стану, деградації та забруднення земельних ділянок;

- забезпечуватиме додержання встановленого законодавством України режиму використання земель, що підлягають особливій охороні;

- забезпечуватиме використання земельних ділянок за цільовим призначенням та дотримуватиметься встановлених обмежень (обтяжень) на земельну ділянку;

- забезпечуватиме захист земель від ерозії, виснаження, забруднення, засмічення, засолення, осолонцювання, підкислення, перезволоження, підтоплення, заростання бур'янами, чагарниками і дрібноліссям;

- уживатиме заходів щодо запобігання негативному і екобезпечному впливу на земельні ділянки та ліквідації наслідків цього впливу;

- з метою своєчасного виявлення змін стану земель, їх оцінки, відвернення та ліквідації наслідків негативних процесів буде вестись моніторинг ґрунтів.

Під час проведення планової діяльності, заплановані наступні пом'якшувальні заходи щодо розливів паливно-мастильних матеріалів (ПММ) у воду та на ґрунтовий покрив:

- зберігання ПММ у спеціальних ящиках, заправлення бензопил у спеціально визначених місцях, на непроникному покритті (наприклад, товстому поліетилені), що унеможливить потрапляння пального або мастила до ґрунту;

- систематичний технічний огляд техніки, що працює в лісі на предмет виявлення протікань мастила та пального;
- забезпечення водіїв лісовозної та трелювальної техніки переносними абсорбуючими засобами (мішечки з тирсою);
- проведення невідкладної ліквідації наслідків протікання мастила або пального (у випадку такого протікання) шляхом зібрання з ґрунту за допомогою абсорбенту (тирси) з наступним вивезенням використаної у такий спосіб тирси з лісової території на подвір'я філії або його підрозділу та її наступної утилізації в екологічно безпечний спосіб;
- інші заходи по недопущенню попадання відходів в ґрунт.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на об'єкти рослинного світу.

Відповідно до вимог Правил рубок головного користування (наказ Держлісгоспу України № 364 від 23.12.2009, зареєстрований в Мін'юсті України 26.01.2010 № 85/17380) філія під час заготівлі деревини не буде рубати та пошкоджувати дерева і чагарники, занесені до Червоної книги України, насінники, плюсові та інші дерева, що мають виняткове значення для збереження біорізноманіття.

Комплекс лісосічних робіт, включаючи підготовку лісосік до рубки, буде проводитися способами, які виключають або обмежують негативний вплив на стан лісів та їх відтворення.

Рубки проводитимуться із застосуванням технологій, які забезпечують збереження дерев і підросту, що залишаються.

Переміщення лісозаготівельної та допоміжної техніки здійснюватиметься відповідно до технологічних карт за наміченими маршрутами і підготовленими волоками з урахуванням збереження життєздатного підросту.

Лісосіки з наявністю життєздатного підросту, який забезпечує лісовідновлення, та лісосіки, що проектуються для паросткового поновлення, будуть розроблятися переважно з 01 жовтня по 01 квітня.

З метою створення сприятливих умов для відновлення лісу та забезпечення належного санітарного стану лісосік будуть проводитись заходи з очищення місць рубок.

Очищення лісосік проводитиметься з обов'язковим запобіганням пошкодженню на лісосіці дерев, які не підлягають вирубуванню, та підросту, що підлягає збереженню.

Під час проведення рубок буде забезпечуватися збереження життєздатного підросту господарсько цінних порід. Після закінчення лісосічних робіт і очищення місць рубок збережений підріст буде взято на облік.

Кількість збереженого життєздатного підросту буде становити не менш як 75 відсотків загальної площі ділянки з життєздатним підростом господарсько цінних порід, що підлягала збереженню. Після рубки в зимовий період на схилах стрімкістю до 10 градусів буде збережено не менш як 70 відсотків кількості підросту, зазначеної в лісорубному квитку, а на схилах стрімкістю більш як 10 градусів – не менш як 60 відсотків. Після рубки у весняно-літній та осінній періоди буде збережено відповідно не менш як 60 і 50 відсотків підросту.

Якщо на ділянках після першого прийому поступових рубок відсутня достатня кількість життєздатного підросту, будуть здійснені заходи щодо сприяння природному поновленню.

Зруби, не забезпечені природним поновленням господарсько цінних порід, будуть своєчасно закультивовані штучним способом – створенням лісових культур.

Випалювання сухої рослинності або її залишків на території планованої діяльності відповідно до вимог статті 27 ЗУ «Про рослинний світ» здійснюватиметься в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища. При веденні планованої діяльності філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» буде вживати заходів щодо захисту земель, зайнятих об'єктами рослинного світу, від висушування, ущільнення, засмічення, забруднення промисловими і побутовими відходами і стоками, хімічними речовинами та від іншого несприятливого впливу.

При виявленні безпосередньо на території планованої діяльності (лісосіках) видів рослинного світу, занесених до Червоної та Зеленої книги України, філія забезпечить їх охорону та відтворення відповідно до вимог чинного законодавства, в тому числі вимог Закону України «Про Червону книгу України», «Положення про Зелену книгу України».

Відповідно до Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 557 від 29.12.2016 року «Про додаткові заходи щодо збереження рідкісних та зникаючих видів тварин і рослин» філія створюватиме охоронні ділянки у місцезростаннях раритетних видів, їх популяцій та захисні зони навколо них завширшки 50 метрів.

Відповідно до заходів охорони, наведених в Червоній книзі України (2009), для видів флори, що зростають в межах філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» рекомендовано заборонити збирання рослин, несанкціоновану заготівлю рослин та порушення умов місцезростання, вирубування, випас, сінокосіння на луках, осушення боліт. Рекомендується контроль за станом популяцій.

Відповідно до заходів охорони, наведених в Червоній книзі України (2009), для видів орнітофауни передбачено виявлення та охорону гнізд птахів та гніздових ділянок. Рекомендується контроль за станом популяцій.

Відповідно до вимог наказу Правил рубок головного користування (наказ Держлісгоспу України від 23.12.2009 № 364, зареєстрований в Мін'юсті України 26.01.2010 № 85/17380) лісгосп під час заготівлі деревини не буде рубати та пошкоджувати дерева і чагарники, занесені до Червоної книги України, насінники, плюсові та інші дерева, що мають виняткове значення для збереження біорізноманіття. Регіонально-рідкісні види, угруповання Зеленої книги та природні оселища Бернської конвенції охороняються в межах їхнього місцезнаходження.

Таблиця 7.1 — Заходи збереження цінних рослин та рослинних угруповань

Вид / Рослинне угруповання	Статус Червона книга	Заходи збереження
Коручка чемерниковидна <i>Eupactis helleborine</i> (L.) Crantz	ЧКУ	Заборонено збирання рослин, порушення екотопів. Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться (ділянки виключені), обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Грушанка круглолиста <i>Pyrola rotundifolia</i> L.	Регіонально рідкісний	Заборонено збирання рослин, порушення екотопів. Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Їжача голівка мала <i>Sparganium minimum</i> Wallr. +	Регіонально рідкісний	Заборонено збирання рослин, порушення екотопів. Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, (ділянки виключені), обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Гніздівка звичайна <i>Neottia nidus-avis</i> (L.) Rich.	ЧКУ	Контроль за станом популяцій. Заборонено збирання рослин, порушення умов місцезростання. Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Підсніжник білосніжний <i>Galanthus nivalis</i> (L.)	ЧКУ	Заборонено несанкціоновану заготівлю та продаж, порушення умов місцезростання. Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, (ділянки виключені), обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу

Лілія лісова <i>Lilium martagon</i> L.	ЧКУ	Заборонено зривання та викопування рослин, рубку лісу Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Плавушник болотний <i>Hottonia palustris</i> L.	Регіонально рідкісний	Заборонено вирубування лісів, збирання населенням як декоративної рослини. Не потребує спеціальних заходів, знаходиться на території ПЗФ, рекомендоване обстеження території заказника під час проведення післяпроектного моніторингу
Зозулині сльози яйцеподібні (<i>Listera ovata</i> або <i>Neottia ovata</i>)	ЧКУ	Заборонено зривання та викопування рослин, рубку лісу Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться (ділянки виключені), обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Цибуля ведмежа <i>Allium ursinum</i>	ЧКУ	Заборонено зривання та викопування рослин, рубку лісу Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Лісові угруповання		
Група асоціацій дубово-соснових лісів ліщинових <i>Querceto-Pineta corylosa</i>	угруповання Зеленої книги та природні оселища Бернської конвенції	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Група асоціацій звичайнодубових лісів татарськокленових <i>Querceta (roboris) acerosa (tatarici)</i>	угруповання Зеленої книги та природні оселища Бернської конвенції	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Група асоціацій дубових лісів ліщинових (типіві старі ліси) <i>Querceta (roboris) corylosa</i>	угруповання Зеленої книги та природні оселища Бернської конвенції	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Асоціація липово-дубові та кленово-липово-дубові ліси волосистоосокові і яглицеві (типіві угруповання) <i>Tilieto (cordatae) – Quercetum (roboris) caricosum, Acereto (platanoidis) – Tilieto (cordatae) – Quercetum (roboris) caricosum (pilosae), Tilieto (cordatae) – Quercetum (roboris) aegopodiosum, Acereto (platanoidis) – Tilieto (cordatae) – Quercetum (roboris) aegopodiosum</i>	угруповання Зеленої книги та природні оселища Бернської конвенції	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу

Асоціація мішаних дубових лісів левурдових (з цибулею ведмежою) <i>Mixeto – Quercetum (roboris) alliosum (ursini)</i>	угруповання Зеленої книги та природні оселища Бернської конвенції	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Степові угруповання		
Формація мигдалю низького <i>Amygdaleta panae</i> Формація ковили Залеського <i>Stipeta zalesskii</i> Формація ковили волосистої <i>Stipeta capillatae</i> Формація ковили дніпровської <i>Stipeta borysthenicae</i> Формація ковили найкрасивішої <i>Stipeta pulcherrimae</i> Формація ковили пухнастої <i>Stipeta dasyphyllae</i> Формація ковили пірчастої <i>Stipeta pennatae</i> Формація ковили вузької <i>Stipeta tirsae</i> Формація пирію ковилолистого <i>Elytrigietea stipifoliae</i> Формація півонії тонкої <i>Raeonieta tenuifoliae</i> Формація осоки низької <i>Cariceta humilis</i>	угруповання Зеленої книги та природні оселища Бернської конвенції	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Водні угруповання		
Формація сальвінії плаваючої <i>Salvinieta natantis</i> Формація альдрованди пухирчастої <i>Aldrovandeta vesiculosae</i> Формація куширу донського <i>Ceratophylleta tanaitici</i> Формація куширу підводного <i>Ceratophylleta submersi</i> Формація латаття білого <i>Nymphaeeta albae</i> Формація латаття сніжно-білого <i>Nymphaeeta candidae</i> Формація глечиків жовтих <i>Nuphareteta luteae</i> Формація їжачої голівки малої <i>Sparganieta minimi</i> Формація рдесника червонуватого <i>Potameta rutilis</i> Формація рдесника туполистого <i>Potameta obtusifoliae</i> Формація рдесника сарматського <i>Potameta sarmaticae</i> Формація водяного жовтеця Ріона <i>Batrachietea rionii</i>	угруповання Зеленої книги та природні оселища Бернської конвенції	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, та заболочені ділянки виключені з планової діяльності, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу

Лучні угруповання			
Формація тростинового arundinaceae	лепешняка Glycerieta	угруповання Зеленої книги та природні оселища Бернської конвенції	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
Види Смарагдової мережі (якщо не вказані вище)			
4097 Iris aphylla ssp. Hungarica Півники угорські		Види та угруповання та природні оселища Бернської конвенції	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
1617 Angelica palustris (Ostericum palustre) Дягель болотяний			Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
2073 Dianthus hypanicus Гвоздика прибузька			Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
C2.33 Rooted submerged vegetation of eutrophic waterbodies Вкорінена занурена рослинність евтрофних водойм			Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
C2.34 Eutrophic vegetation of slow-flowing rivers Рослинність водотоків з повільною течією і евтрофною водою			Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на об'єкти тваринного світу.

Під час провадження планованої діяльності, у відповідності до вимог статей 9, 37, 39, 40 Закону України «Про тваринний світ» буде забезпечено:

- збереження умов існування видового і популяційного різноманіття тваринного світу в стані природної волі;
- недопустимість погіршення середовища існування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин;
- збереження цілісності природних угруповань диких тварин;
- запобігання загибелі тварин під час здійснення лісогосподарських, лісозаготівельних та інших робіт;
- надання допомоги тваринам у разі захворювання, загрози їх загибелі під час стихійного лиха і внаслідок надзвичайних екологічних ситуацій;
- охорону середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин;

– недоторканість ділянок, що становлять особливу цінність для збереження тваринного світу;

– розроблення і здійснення заходів, які будуть забезпечувати збереження шляхів міграції тварин;

– охорону нор, хаток, лігв, мурашників, бобрових загат та інших житл і споруд тварин, місць токування, линьки, гніздових колоній птахів, постійних чи тимчасових скупчень тварин, нерестовищ, інших територій, що є середовищем їх існування та шляхів міграції.

У ході провадження планованої діяльності, у відповідності до вимог статті 34 Закону України «Про тваринний світ» та Положення про порядок ведення державного кадастру тваринного світу, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 772 від 15 листопада 1994 р. буде проводитись первинний облік чисельності і використання диких тварин, вивчення їхнього стану, характеристик угідь, де перебувають дикі тварини, і подавати цю інформацію базовим організаціям та установам, які ведуть державний кадастр тваринного світу.

У разі виникнення стихійного лиха та надзвичайних екологічних ситуацій, які загрожують існуванню тварин, філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» відповідно до вимог Закону України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації», Закону України «Про тваринний світ» та інших нормативно-правових актів надасть допомогу диким тваринам і негайно проінформує про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Відповідно до Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 557 від 29.12.2016 року «Про додаткові заходи щодо збереження рідкісних та зникаючих видів тварин і рослин» філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» будуть створені охоронні ділянки у місцях розмноження, притулку та гніздування тварин, внесених в Червону книгу радіусом 50–500 м залежно від виду. Відповідно до вимог наказу Правил рубок головного користування (наказ Держлісгоспу України від 23.12.2009 № 364, зареєстрований в Мін'юсті України 26.01.2010 № 85/17380) лісгосп під час заготівлі деревини не буде рубати та пошкоджувати дерева і чагарники, занесені до Червоної книги України, насінники, плюсові та інші дерева, що мають виняткове значення для збереження біорізноманіття. Регіонально-рідкісні види, угруповання Зеленої книги та природні оселища Бернської конвенції охороняються в межах їхнього місцезнаходження (Табл. 7.2).

Таблиця 7.2 Заходи збереження цінних тварин

Види, включені у Резолюцію №6 БК			Заходи захисту
Код	Наукова назва	Наукова назва	
A404	<i>Aquila heliaca</i>	Орел-могильник	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
A089	<i>Aquila pomarina</i>	Підорлик малий	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
1220	<i>Emys orbicularis</i>	Болотна черепаха	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
A092	<i>Hieraaetus pennatus</i>	Орел карлик	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
1083	<i>Lucanus cervus</i>	Жук олень	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, абовиключені, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
1220	<i>Emys orbicularis</i>	Болотна черепаха	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
1298	<i>Vipera ursinii</i>	Гадюка степова	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
1617	<i>Angelica palustris</i> (<i>Ostericum palustre</i>)	Дягель болотяний	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному

			при проведенні післяпроектного моніторингу
A089	<i>Aquila pomarina</i>	Підорлик малий	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
A072	<i>Pernis apivorus</i>	Осоїд	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
A403	<i>Buteo rufinus</i>	Канюк степовий	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
A031	<i>Ciconia ciconia</i>	Лелека білий	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
A080	<i>Circaetus gallicus</i>	Зміїд	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
A084	<i>Circus pygargus</i>	Лунь лучний	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
A029	<i>Ardea purpurea</i>	Чапля руда	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Орлан-білохвіст	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу

			моніторингу
A403	Buteo rufinus	Канюк степовий	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
A022	Ixobrychus minutus	Бугайчик	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
A023	Nycticorax nycticorax	Квак	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу
A081	Circus aeruginosus	Лунь очеретяний	Заборонено порушення екотопів Створення охоронної зони та виключення з фонду рубок. Планова діяльність не проводиться, обстеження суміжних ділянок у наступному при проведенні післяпроектного моніторингу

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на атмосферне повітря.

Під час провадження планованої діяльності філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»:

– вживатиме заходи щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;

– здійснюватиме контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, і рівнями фізичного впливу та вестиме їх постійний облік;

– забезпечить здійснення інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарних і пересувних джерел та ефективності роботи газоочисних установок;

– не допускати експлуатацію транспортних та інших пересувних засобів та установок, у викидах та скидах яких вміст забруднюючих речовин перевищує встановлені нормативи.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на здоров'я населення.

При здійсненні планованої діяльності у відповідності до вимог статті 24 ЗУ «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» з метою відвернення і зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» будуть:

– здійснюватися відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні та інші заходи щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами;

– вживатися заходи щодо недопущення впродовж доби перевищень рівнів шуму, встановлених санітарними нормами.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на водні ресурси.

Відповідно до вимог Правил рубок головного користування (наказ Держлісгоспу України № 364 від 23.12.2009, зареєстрований в Мін'юсті 26.01.2010 № 85/17380) для попередження негативного впливу рубок під час провадження планованої діяльності філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»:

– забороняється прокладання трелювальних волоків на відстані ближче ніж 20 метрів від постійних водотоків, у місцях витоків річок та навколо них;

– у деревостанах, що віднесені до захисних смуг лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів, будуть призначатися лише вузьколісосічні рубки;

– постійно (протягом року) будуть проводитись роботи з очищення русел водотоків та водних об'єктів від порубкових решток;

– постійно (протягом року) будуть проводитись роботи з очищення прибережних захисних смуг водних об'єктів від повалених дерев та порубкових решток.

Роботи із заготівлі деревини будуть проведені способами, що не спричиняють негативного впливу на стан водойм.

У відповідності до статті 54 Водного кодексу України транспортування деревини лісосплавом по водних об'єктах не використовуватиметься.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного впливу шуму.

Шум як несприятливий фізичний фактор навколишнього середовища – це будь-який небажаний звук чи сукупність звуків з випадковими розподілами

частот і інтенсивності, що сприймається негативно, заважає слуховому сприйняттю корисної інформації, порушує тишу, завдає шкоди здоров'ю людини і знижує її працездатність.

Відповідно до вимог ДБН В.1.1-31:2013 «Захист території, будинків і споруд від шуму» з метою зниження рівнів шуму джерел до допустимих величин під час планованої діяльності філією «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України» будуть передбачені наступні заходи:

- раціональне розміщення технологічного обладнання і робочих місць;
- застосування організаційно-технічних заходів, які передбачають застосування малошумного технологічного обладнання і малошумних технологічних процесів, оснащення машин і механізмів засобами дистанційного управління і автоматичного контролю, змінення способів обробки і транспортування матеріалів тощо.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного впливу на об'єкти природно-заповідного фонду.

Відповідно до вимог Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та відповідно до вимог «Правил рубок головного користування» (наказ Держлісгоспу України № 364 від 23.12.2009, зареєстрований в Мін'юсті України 26.01.2010 № 85/17380) під час провадження планованої діяльності на землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення буде заборонено будь-яку діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів та об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного впливу на об'єкти Смарагдової мережі.

Відповідно до законопроекту «Про території Смарагдової мережі» власники землі та землекористувачі, які внаслідок дії заборон чи обмежень їхньої діяльності, що встановлені для збереження територій Смарагдової мережі, зазнають збитків, мають право на їх відшкодування.

Відшкодування збитків надається за рахунок коштів Державного, Автономної Республіки Крим та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища, інших джерел, не заборонених законодавством.

Порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам визначається Кабінетом Міністрів України. Відповідно до статті 18 законопроекту «Про території Смарагдової мережі», дія статті не поширюється на юридичних осіб державної форми власності.

Компенсаційні заходи.

Компенсаційними заходами, які будуть проведені у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» є заходи, пов'язані з відновленням лісу.

Відповідно до вимог Правил рубок головного користування (наказ Держлісгоспу України № 364 від 23.12.2009, зареєстрований в Мін'юсті України 26.01.2010 № 85/17380) спосіб відновлення лісу на лісосіці, а у разі потреби на окремій її частині, буде визначено під час підготовки лісосіки до рубки з урахуванням лісорослинних умов та біологічних особливостей деревних порід. Спосіб лісовідновлення може бути також змінений під час огляду місць рубок.

Відповідно до статті 79, 80, 82 Лісового кодексу України філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» забезпечить проведення заходів щодо відтворення лісів з метою:

- досягнення оптимальної лісистості шляхом створення в максимально короткі строки нових насаджень найбільш економічно та екологічно доцільними способами і технологіями;
- підвищення водоохоронних, ґрунтозахисних, санітарно-гігієнічних, інших корисних властивостей лісів і захисних лісових насаджень;
- поліпшення якісного складу лісів, підвищення їх продуктивності та біологічної стійкості.

Зруби підлягають залісенню протягом не більше двох років. Лісові культури, що загинули, відновлюються в наступному році. Обсяги робіт щодо відновлення лісів визначатимуться на підставі матеріалів лісовпорядкування або спеціального обстеження з урахуванням фактичних змін у лісовому фонді України та стану земель, що підлягають залісенню.

Відновлення лісів проводитимуться способами, що забезпечують створення високопродуктивних лісів з господарсько цінних деревних і чагарникових порід.

У відповідності до вимог статті 23, 24 Закону України «Про рослинний світ» філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» сприятиме відтворенню природних рослинних ресурсів шляхом:

- сприяння природному відновленню рослинного покриву;
- штучного поновлення природних рослинних ресурсів;
- запобігання небажаним змінам природних рослинних угруповань та негативному впливу на них господарської діяльності;
- зупинення (тимчасово) господарської діяльності з метою створення умов для відновлення деградованих природних рослинних угруповань.

Роботи, пов'язані з відтворенням природних рослинних ресурсів, будуть здійснюватися способами, що забезпечують їх відтворення в найкоротші терміни та не суперечать чинному законодавству і не завдають шкоди здоров'ю людини та

довкілля, що, в свою чергу, дозволяє вести максимально ефективно господарювання, і є показником раціонального ведення в комплексі всіх заходів.

У відповідності до вимог Правил відтворення лісів (Постанова Кабінету Міністрів України № 303 від 01.03.2007) відтворення лісів буде здійснюватися з урахуванням екологічних, соціально-економічних та природно-кліматичних умов регіону з відповідним цільовим вирощуванням. Відтворення лісів здійснюватиметься на лісотипологічній основі відповідно до потенційних лісорослинних умов.

Проектування об'єктів, на яких передбачається відтворення лісів, буде проводитися на основі актів огляду місць рубок, матеріалів обстеження ділянок лісокультурного фонду з урахуванням наукових рекомендацій та передового досвіду.

Відповідно до вимог Податкового кодексу України філія під час провадження планованої діяльності матиме податкові зобов'язання з рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

У разі порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» будуть негайно вжиті заходи щодо усунення відповідних порушень та компенсовано в установленому порядку шкоду, заподіяну довкіллю або здоров'ю і майну громадян, у повному обсязі.

Заходи протипожежної безпеки.

Заходи з пожежної безпеки плануються відповідно до «Правил пожежної безпеки в Україні». Для дотримання норм пожежної безпеки при здійсненні лісозаготівельних робіт передбачається:

- устаткування будівель і споруд, а також місць тимчасового зберігання ПММ, необхідними засобами, протипожежним інвентарем;
- забезпечення на території суворого протипожежного режиму (обладнати місця куріння);
- розміщення автотранспорту на майданчиках відкритого зберігання розставляється відповідно до «Норм для підприємства з обслуговування автомобілів»;
- забезпечення навчання і регулярну перевірку знань правил протипожежної безпеки та їх суворе дотримання усіма працівниками.

Протипожежний захист забезпечується силами робітників, первинними засобами пожежогасіння.

Первинні засоби пожежогасіння (вогнегасники, ємності з піском, багри, відра, лопати та ін.) повинні бути розташовані на видному місці, підходи до яких повинні бути завжди вільними.

Усі працюючі, які безпосередньо беруть участь у роботі, повинні бути проінструктовані щодо ліквідації пожеж.

Коротка характеристика ряду заходів, які передбачають запобігання, зменшення, уникнення, відвернення потенційно-можливого негативного впливу на фактори довкілля з включеними потенційно-негативними впливами, представлено в таблиці 7.3.

Таблиця 7.3 – Заходи щодо запобігання/зменшення негативного впливу на довкілля

Фактор довкілля	Потенційні негативні впливи	Опис передбачених заходів на запобігання/зменшення негативного впливу
<i>Лісозаготівля в порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок</i>		
<i>Ґрунти</i>	В результаті пошкодження ґрунтів, збільшується небезпека появи ерозії	Призупиняти роботи під час перезволоження верхнього шару ґрунту; розміщувати навантажувальні площадки в легкодоступних місцях
	Влаштування волоків на схилах призводить до зсувів ґрунту	Використовувати природозберігаючі технології й техніку, мінімізувати кількість волоків. Укріплювати трельовальні волоки порубковими рештками
	Ущільнення ґрунтів, зміна структури, зниження їхньої водопроникності та водоутримуючої здатності	Залишати порубкові рештки для перегнивання на лісосіці
	Внаслідок великої кількості порубкових решток підвищується пожежна небезпека	Спалювання порубкових решток проводити під час пожежобезпечного періоду та з дотриманням всіх правил протипожежної безпеки
	Забруднення ґрунту нафтопродуктами та відходами	Забезпечувати безпечне використання й зберігання ПММ для запобігання можливого забруднення ґрунту. Влаштувати місце заправки бензопил або використовувати гумові коврики. На верхніх складах, пунктах заправки ПММ, місцях заправки техніки у лісі, повинен знаходитись готовий до використання абсорбент (мішечок із сухою тирсою). Тверді відходи (шини, пляшки, промаслене ганчір'я, сміття тощо) повинні вивозитися з лісу та утилізуватися
<i>Рослинність</i>	Знижується біорізноманіття лісових видів	Виявляти і заносити до технологічних карт місця зростання рідкісних і зникаючих рослинних видів, що зустрічаються на ділянці
	Зменшення кількості підросту в результаті проведення	Вибирати метод та сезон проведення рубки, що гарантує збереження

Фактор довкілля	Потенційні негативні впливи	Опис передбачених заходів на запобігання/зменшення негативного впливу
	лісогосподарських заходів	благонадійного підросту господарсько цінних порід для лісовідновлення природним шляхом
<i>Фауна</i>	Руйнування середовища існування, порушення спокою тварин внаслідок проведення рубок. Присутність машин і людей при лісозаготівлі порушують спокій тварин	Виявляти і заносити до технологічних карт місця зростання рідкісних і зникаючих видів, що зустрічаються на ділянці, планувати та виконувати заходи з їх охорони
<i>Водний режим території</i>	Водоутримуюча здатність ґрунтів знижується на зрубках, що призводить до збільшення поверхневого стоку. Забруднення вод нафтопродуктами, відходами негативно впливає на живі організми водоймищ	Зберігати лісову рослинність у буферній зоні на берегах водоймищ. Забезпечувати безпечне використання й зберігання хімікатів, ПММ для запобігання можливого забруднення вод
<i>Лісовідновлення на зрубках, утворених після проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок</i>		
<i>Ґрунти</i>	Ґрунтова ерозія після підготовки ґрунту на ділянках	Відновлювати лісовий покрив якомога швидше. Не проводити суцільну підготовку ґрунту на крутих схилах, нестабільних або ерозійно-небезпечних ґрунтах
	При використанні машин і механізмів можливе ущільнення та забруднення паливномастильними матеріалами	Використовувати природозберігаючі технологію та техніку або виконувати роботи вручну. Забезпечувати безпечне використання й зберігання ПММ
<i>Рослинність</i>	Знижується біорізноманіття лісових видів	Створювати змішані за складом лісові культури

8. ОПИС ОЧІКУВАНОГО ЗНАЧНОГО НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ДІЯЛЬНОСТІ НА ДОВКІЛЛЯ

Як показують результати проведеної оцінки впливу на довкілля, значного негативного впливу в результаті провадження планової діяльності філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» при дотриманні технічних і технологічних нормативів, нормативно-правових документів не очікується.

Комплекс технологічних, технічних, організаційних рішень, забезпечує надійну безаварійну роботу технологічних об'єктів на лісосіках. Проектні рішення забезпечують високий ступінь надійності функціонування технологічних споруд.

Ризики збитків від надзвичайних ситуацій (далі – НС) природного характеру – середні. Види НС: геологічні, медико-біологічні та метеорологічні. До основних ризиків ведення планованої діяльності, які несуть потенційну небезпеку виникнення надзвичайних ситуацій, відносяться лісові пожежі. Протипожежне впорядкування включає комплекс правових, організаційних технічних, лісгосподарських та інших заходів, направлених на попередження виникнення пожеж, обмеження їх розповсюдження, зниження пожежної безпеки в лісі, підвищення пожежостійкості деревостанів, своєчасне виявлення пожеж та їх гасіння. Заходи з охорони лісів від пожеж запроектовані з врахуванням економічних, біологічних і екологічних особливостей лісового фонду. Обсяги запроектованих заходів з протипожежного впорядкування у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» були наведені в таблиці 3.7.

Для запобігання виникнення пожеж працівниками філії проводиться роз'яснювальна робота, публікуються статті в газетах, здійснюються виступи по радіо, проводяться лекції, бесіди. В місцях масового відпочинку встановлюються попереджувальні аншлаги, обладнуються місця відпочинку й паління. До початку пожежонебезпечного періоду складаються та завіряються мобілізаційно-організаційні плани на випадок виникнення пожеж. На пожежонебезпечний період організовується чергування в конторах лісництв та філії, створюються пожежні команди та дружини, проводиться їх навчання тактиці гасіння пожеж, проводяться рейди по виявленню порушень протипожежної безпеки. В особливо небезпечні періоди перекриваються заїзди в лісові масиви.

У філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» розпорядженням директора визначено:

- порядок проходження посадовими особами навчання і перевірки знань з питань пожежної безпеки в лісі;
- інструктажі та заняття з виявлення і ліквідації лісових пожеж, а також відповідальних осіб за їх проведення;

– дії посадових осіб лісової охорони, пожежних команд лісових пожежних станцій, чергових з охорони лісу від пожеж, спостерігачів-пожежників (сезонних), резервних пожежних команд з робітників і службовців філії, резервних пожежних команд підприємств, установ і організацій, що розташовані, мають об'єкти або проводять роботи в лісі, служби зв'язку у разі виявлення і розповсюдження лісової пожежі, а також переходу її в стан із непередбаченими наслідками;

– порядок скликання членів добровільної пожежної дружини та відповідальних посадових осіб у разі виникнення лісових пожеж, виклику вночі, у вихідні і святкові дні.

Працівники філії ознайомлені з цими вимогами на інструктажах, під час проходження пожежно-технічного мінімуму.

Витяги з основних положень розпоряджень вивішені у спеціально відведених для цього місцях.

Заходи реагування при пожежах.

Всі будівлі, споруди, приміщення філії повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння.

Засоби пожежогасіння повинні розташовуватися так, щоб ними легко було скористатися у випадку пожежі. Забороняється заставляти доступ до засобів пожежогасіння і використовувати їх не за призначенням. Первинні засоби пожежогасіння розміщуються на території філії на пожежних щитах. Біля кожного пожежного щита обладнується пристрій звукової сигналізації для подавання сигналу пожежної тривоги. На пожежних щитах вказуються їх порядкові номери та номери телефонів для виклику пожежної команди.

Переносні вогнегасники розміщуються шляхом навішування на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника, або встановлюються в пожежні шафи поруч з пожежними кранами або на підставки.

Вогнегасники слід розміщувати так, щоб вони були захищені від попадання прямих сонячних променів, безпосередньої дії опалювальних приладів та атмосферних опадів.

Експлуатація і технічне обслуговування вогнегасників здійснюються у відповідності з паспортами заводів-виготовлювачів, затвердженими у встановленому порядку регламентами технічного обслуговування. Контроль за технічним станом вогнегасників покладається на начальника служби пожежної безпеки філії.

Для контролю за постійною готовністю вогнегасників до дій і наявністю в них заряду, запірні арматура кожного вогнегасника незалежно від типу, повинна бути опломбована і мати бирку з датами зарядки та чергової перезарядки.

При виникненні пожежі перший хто її помітив повинен негайно повідомити керівництво філії та зателефонувати за номером 101 до управління ДСНС України в Харківській області.

Гасіння пожежі здійснюється :

1. До прибуття пожежного підрозділу ДСНС – представником філії на території якого виникла пожежа.

2. Після прибуття пожежного підрозділу ДСНС – старшим оперативним начальником.

Директор філії узгоджує дії керівника гасіння пожежі, який залучає наявні засоби, та застосовує доступні заходи для гасіння пожежі та евакуації людей.

Втручатися будь-кому в дії керівника гасіння пожежі забороняється.

Згідно з статистичними даними інтегральний показник природно-техногенної небезпеки Харківської області – помірний (0,321), а, отже, значного негативного впливу діяльності на довкілля при надзвичайних ситуаціях не прогнозується.

Вплив експлуатаційних чинників на виникнення аварійних ситуацій має випадковий характер, локальний по розміщенню об'єктів, короткочасний і попереджається, насамперед, суворим регламентом технологічного процесу в рамках проектного режиму; організацією надійного контролю за технічним станом устаткування.

На об'єкті можуть мати місце природні зсуви та просідання земної поверхні, інтенсивні опади, антропогенні помилки при проектуванні, техобслуговуванні, експлуатації технічного обладнання та зловмисні пошкодження.

Необхідно відзначити, що рубки проводяться на достатній відстані від населених пунктів і в разі виникнення надзвичайної ситуації вона не матиме негативного впливу на прилеглі території та населення.

З метою уникнення значного негативного впливу планованої діяльності на довкілля та виникнення надзвичайних ситуацій і аварій на філії передбачено:

- забезпечення виконання заходів у сфері цивільного захисту;
- забезпечення працівників засобами колективного та індивідуального захисту;
- розміщення інформації про заходи безпеки та відповідну поведінку у разі виникнення аварії;
- організацію та здійснення під час виникнення надзвичайних ситуацій евакуаційних заходів щодо працівників та майна;
- створення формувань цивільного захисту та необхідну для їх функціонування матеріально-технічну базу;
- створення диспетчерської служби, необхідної для забезпечення безпеки об'єкта;

– проведення оцінки ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на об'єкті та здійснення заходів щодо недопущення перевищення прийнятних рівнів таких ризиків;

– здійснення навчання працівників з питань цивільного захисту, у тому числі правилам техногенної та пожежної безпеки;

– проведення тренувань і навчання з питань цивільного захисту;

– забезпечення безперешкодного доступу посадових осіб органів державного нагляду, працівників аварійно-рятувальних служб, з якими укладені угоди про аварійно-рятувальне обслуговування для проведення обстежень на відповідність протиаварійних заходів планам локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єкті, сил цивільною захисту – для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у разі виникнення надзвичайних ситуацій;

– забезпечення дотримання вимог законодавства щодо створення, зберігання, утримання, використання та реконструкції захисних споруд цивільного захисту;

– здійснення обліку захисних споруд цивільного захисту, які перебувають на балансі (утриманні);

– створення матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

– розроблення заходів щодо забезпечення пожежної безпеки;

– розроблення і затвердження інструкцій та видання наказів з питань пожежної безпеки, здійснення постійного контролю за їх виконанням;

– забезпечення виконання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, а також виконання вимог приписів, постанов та розпоряджень центрального органу виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сферах техногенної та пожежної безпеки;

– утримання у справному стані засобів цивільного та протипожежного захисту, недопущення їх використання не за призначенням;

– здійснення запланованих заходів щодо впровадження автоматичних засобів виявлення та і гасіння пожеж і використання для цієї мети виробничої автоматики;

– своєчасне інформування відповідних органів та підрозділів цивільного захисту про несправність протипожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, а також про закриття доріг і проїздів на відповідній території.

Відповідно до статті 25 Закону України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» з метою захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на філії буде передбачено:

– планування і здійснення необхідних заходів для захисту працівників підприємства, об'єктів господарювання та довкілля від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

– підтримання у готовності до застосування сил і засобів із запобігання виникненню та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

– створення та підтримання матеріальних резервів для попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

– забезпечення своєчасного оповіщення працівників підприємства про загрозу виникнення або про виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру.

Заходи запобігання чи пом'якшення впливу на довкілля та заходи реагування при виникненні аварійних забруднень атмосферного повітря.

Відповідно до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря» на філії розроблені спеціальні заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, а також вживатимуться заходи для ліквідації причин і наслідків забруднення атмосферного повітря.

У разі виникнення надзвичайної ситуації (виявлення в атмосферному повітрі однієї або кількох речовин, кількість яких перевищує їх максимальні разові ГДК, спричиненого аварією, катастрофою, стихійним лихом, що створило загрозу здоров'ю населення, призвело або може призвести до матеріальних втрат) філією негайно буде передана інформація про це органам виконавчої влади або органам місцевого самоврядування разом з пропозиціями про вжиття необхідних заходів для ліквідації наслідків аварії, катастрофи, стихійного лиха, у відповідності до вимог Порядку організації та проведення моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 343 від 09.03.1999 р.

Заходи запобігання чи пом'якшення впливу на довкілля та заходи реагування при виникненні аварійних забруднень земель.

Відповідно до вимог Закону України «Про охорону земель» філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» своєчасно інформуватиме відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування про стан, деградацію та забруднення земельних ділянок.

У разі можливого забруднення земель небезпечними відходами, у тому числі аварійними, викидами від стаціонарних і пересувних джерел за рішенням місцевої державної адміністрації або органу місцевого самоврядування будуть

проведені постійні або періодичні обстеження хімічного складу ґрунтів з метою виявлення та визначення їх негативного впливу на здоров'я людини, а також окремих видів природних ресурсів і довкілля в цілому.

У разі наявності об'єктивної інформації про виникнення або загрозу виникнення надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» зобов'язується надати її Мінприроди, ДСНС та її територіальним органам та обласній держадміністрації у відповідності до вимог пункту 19 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля» № 391 від 30.03.1998 р.

Заходи реагування при виникненні надзвичайної екологічної ситуації.

Надзвичайна екологічна ситуація – це надзвичайна ситуація, при якій на окремій місцевості сталися негативні зміни в навколишньому природному середовищі, що потребують застосування надзвичайних заходів з боку держави.

У разі оголошення на території планованої діяльності зони надзвичайної екологічної ситуації філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» зобов'язується:

- неухильно дотримуватись встановленого правового режиму зони надзвичайної екологічної ситуації;
- проводити мобілізацію ресурсів та зміну режиму роботи філії з метою проведення аварійно-рятувальних та відновлювальних робіт;
- вжити заходів щодо нормалізації екологічного стану на території планованої діяльності.

Заходи реагування на аварійні ситуації спричинені сейсмічними чинниками.

Оцінювання можливості виникнення аварійної ситуації на території планованої діяльності внаслідок дії сейсмічного чинника можливе порівнянням бальності виникнення землетрусу в цій місцевості і ступеня руйнування обладнання при даній інтенсивності за шкалою М8К-64, яка аналогічна шкалі Ріхтера, але супроводжується описом можливих наслідків для кожною балу. На території планованої діяльності відзначається бал сейсмічної інтенсивності на рівні 6 за шкалою М8К-64.

Землетрус характеризується необхідністю пошуку постраждалих, забезпечення доступу рятувальників і рятування людей, надання першої невідкладної медичної допомоги тощо.

Складність проведення рятувальних робіт обумовлена великою кількістю постраждалих людей, які опинилися в завалах, необхідністю виконання складних інженерних робіт та загрозою подальшого руйнування.

Особливі вимоги ставляться до безпечного ведення рятувальних робіт у зонах руйнувань.

У разі виникнення землетрусу філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» зобов'язується:

- створити усі умови, організувати постійний контроль за виконанням рятувальниками належних заходів щодо їх безпеки, забезпечити своєчасне надання допомоги постраждалим рятувальникам;

- встановити наявність постраждалих, їх кількість та, за можливості, стан; характер та межі зони руйнувань; можливість подальшого руйнування конструкцій; розміщення у зоні надзвичайної ситуації небезпечних об'єктів;

- встановити наявність небезпечних факторів (вогнь, підтоплення, витік газу, потрапляння води в завал, наявність обірваних електромереж під напругою тощо) та ступінь їх загрози;

- встановити наявність та стан шляхів транспортування постраждалих з небезпечної зони;

- спільно з підрозділами оперативно-рятувальної служби цивільного захисту проводити пошуково-рятувальні роботи, а саме: візуальне обстеження постраждалої території, опитування очевидців та врятованих постраждалих;

- провести прослуховування завалів; обстеження пошкоджених (зруйнованих) будівель та споруд.

З урахуванням ймовірності виникнення аварійних ситуацій, одним з ефективних методів мінімізації збитку від потенційних аварій є готовність до них, розробка сценаріїв можливого розвитку при аварії і сценаріїв реагування на них. Основними заходами попередження можливих аварійних ситуацій є суворе виконання технологічної та виробничої дисципліни, виконання проектних рішень і оперативний контроль.

Керівництво філії в повній мірі має усвідомлювати свою відповідальність даної проблеми, і забезпечити безпеку діяльності, взаємодіючи з органами нагляду та інспекціями, що відповідають за екологічну безпеку і здоров'я місцевого населення і працюючого персоналу, дотримуватися всіх нормативних вимог до інженерно-екологічної безпеки ведення робіт на всіх етапах здійснюваної діяльності.

При використанні намічених Звітом заходів по охороні атмосферного повітря, водного середовища, рекультиватії земель і виконанні правил безпеки, охорони надр забезпечується мінімальний вплив лісозаготівельних робіт на навколишнє середовище, запобігається деградація навколишнього середовища, забезпечується екологічно безпечна господарська діяльність, виключається загроза для життя та здоров'я місцевого населення.

Згідно з оцінкою ризиків для здоров'я людей та довкілля через можливість виникнення надзвичайних ситуацій, значного негативного впливу від провадження планованої діяльності на довкілля, зумовленою вразливістю до ризиків надзвичайних ситуацій не передбачається.

**9. ВИЗНАЧЕННЯ УСІХ ТРУДНОЩІВ (ТЕХНІЧНИХ НЕДОЛІКІВ,
ВІДСУТНОСТІ ДОСТАТНІХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ АБО ЗНАНЬ),
ВИЯВЛЕНИХ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЗВІТУ
З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ**

Труднощів, виявлених у процесі підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля діяльності з спеціального використання лісових ресурсів в порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» не виявлено. Планова діяльність буде проводитися виключно на безпечних, перевірених ДСНС України ділянках.

10. УСІ ЗАУВАЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОБСЯГУ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РІВНЯ ДЕТАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ПІДЛЯГАЄ ВКЛЮЧЕННЮ ДО ЗВІТУ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

На виконання Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами) та Постанови Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля» (зі змінами) філією «Жовтневе лісове господарство» ДСГП «Ліси України» було оприлюднено повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля – спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів. Заготівля деревини здійснюється в межах розрахункової лісосіки, фонду рубок головного користування та рубок формування та оздоровлення лісів на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка, з подальшим лісовідновленням на місцях зрубів (далі – Повідомлення).

Повідомлення (реєстраційний (ідентифікаційний) номер в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля № 2023102411227, що підлягає оцінці впливу на довкілля опубліковано в Єдиному реєстрі з ОВД та в наступних друкованих засобах масової інформації:

- всеукраїнська газета «ЕКОсвіт» № 27 (2023) від 02 жовтня 2023 року;
- обласна газета «Харьковский курьер» № 40 (3615) від 02 жовтня 2023 року (додаток У);

Власними зусиллями господарюючий суб'єкт розмістив також текст Повідомлення на дошках оголошень:

- Валківської міської ради Богодухівського району Харківської області;
- Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області;
- Коломацької селищної ради Богодухівського району Харківської області;
- Золочівської селищної ради Богодухівського району Харківської області;
- Нововодолазької селищної ради Харківського району Харківської області;
- Височанської селищної ради Харківського району Харківської області;

- Безлюдівської селищної ради Харківського району Харківської області;
  - Люботинської міської ради Харківського району Харківської області;
  - Пісочинської селищної ради Харківського району Харківської області;
  - Південної міської ради Харківського району Харківської області;
  - Мерэф'янської міської ради Харківського району Харківської області;
  - Зміївської міської ради Чугуївського району Харківської області.
- Фотофіксацію місць розміщення Повідомлення наведено у Додатку Ф.
А також на офіційному сайті Харківської міської ради (рис. 10.1).

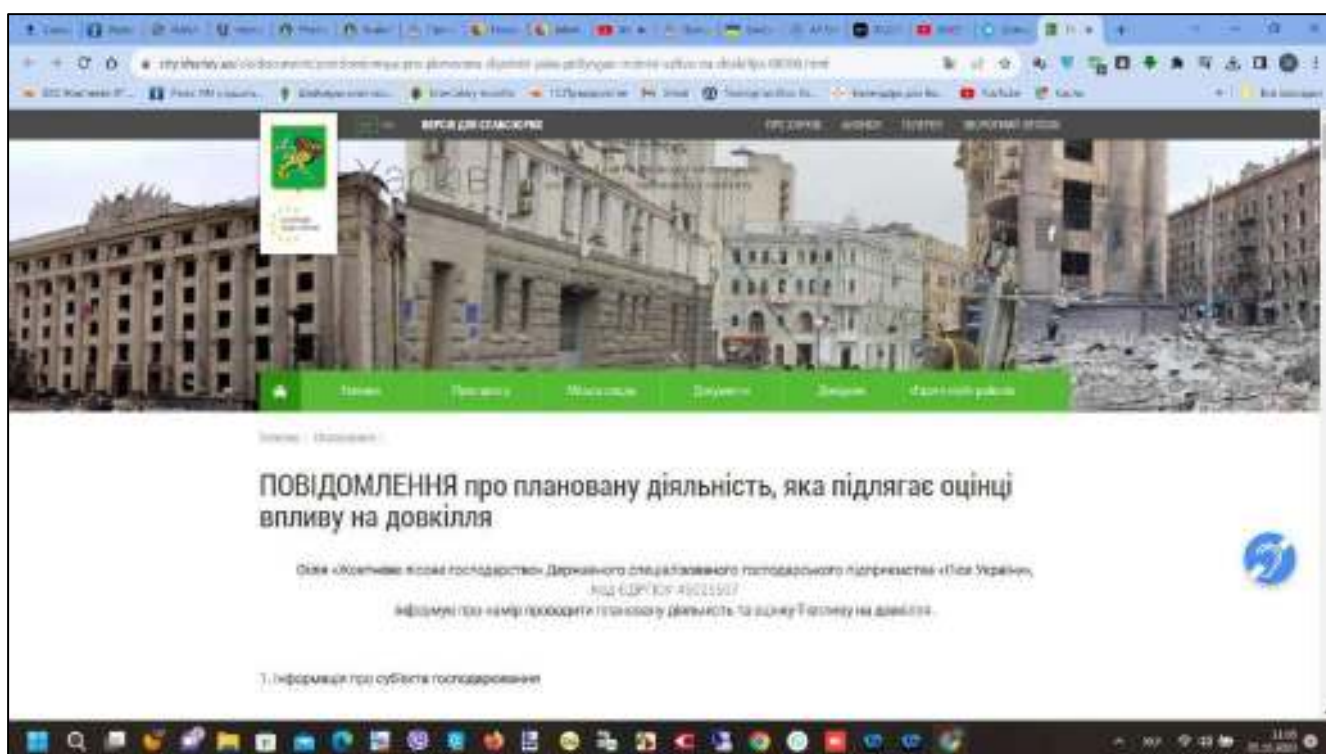

Рисунок 10.1 – Повідомлення про планову діяльність, що підлягає оцінці впливу на довкілля філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» на офіційному сайті Харківської міської ради

(Режим доступу: <https://www.city.kharkiv.ua/uk/document/povidomlennya-pro-planovanu-diyalnist-yaka-pidlygae-otsyntsi-vplivu-na-dovkillya-68906.html>)

У відповідності до пункту 7 статті 5 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами) протягом 20 робочих днів з дня офіційного оприлюднення повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, громадськість може надати уповноваженому територіальному органу зауваження і пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Протягом 20 робочих днів з дня офіційного оприлюднення (25 жовтня 2023 року) повідомлення про планову діяльність, стосовно спеціального

використання лісових ресурсів в порядку проведення рубок головного користування та санітарних рубок, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, зауважень і пропозицій від громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту, не надходило (лист Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України № 21/21-03/2008-23 від 23.11.2023 р. додаток X).

11. СТИСЛИЙ ЗМІСТ ПРОГРАМ МОНІТОРИНГУ ТА КОНТРОЛЮ ЩОДО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ ПІД ЧАС ПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, А ТАКОЖ (ЗА ПОТРЕБИ) ПЛАНІВ ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ

Підприємства, установи і організації незалежно від їх підпорядкування і форм власності, діяльність яких призводить чи може призвести до погіршення стану довкілля, зобов'язані здійснювати екологічний контроль за виробничими процесами та станом промислових зон.

Згідно з проведеною оцінкою впливу на довкілля визначено, що під час провадження планованої діяльності у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» очікується допустимий вплив на довкілля та здоров'я населення, зумовлений викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, шумовим забрудненням та здійсненням операцій у сфері поводження з відходами. Значний негативний вплив на довкілля під час провадження планованої діяльності не передбачається.

Моніторинг у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» охоплює всі види діяльності і проводиться на різних рівнях. Індикатори моніторингу встановлені та охоплюють соціальні, економічні та екологічні аспекти.

Під час ведення лісового господарства слід вивчати і збирати інформацію, необхідну для моніторингу таких показників:

- після закінчення робіт здійснювати огляд місць заготівлі деревини, інших продуктів лісу та використання корисних властивостей лісів з метою виявлення повноти і правильності розробки лісосік, заготівлі другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань, а також виявлення залишених недорубів, невивезеної деревини і другорядних лісових матеріалів (акт, складений за результатами огляду надавати до Міндовкілля);

- здійснювати облік заготовленої деревини та лісопродукції (надавати інформацію при здійсненні заходів державного нагляду (контролю) в сфері охорони навколишнього природного середовища);

- надавати щорічно в Міндовкілля квартално-видільний перелік ідентифікованих місць зростання та перебування видів тварин та рослин занесених до Червоної книги України на місці провадження планової діяльності.

Частота, інтенсивність та обсяги моніторингу залежать від інтенсивності та обсягів робіт, які здійснюються філією. Моніторинг охоплює період від одного дня (поточний моніторинг за виконанням денних норм виробітку, кількості заготовленої чи переробленої продукції) до одного року (моніторинг планових показників діяльності за рік).

12. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ

Філія «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» Північно-Східного управління лісового та мисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України розташована в північно-західній частині Харківської області на території Богодухівського, Харківського та Чугуївського адміністративних районів.

Планована діяльність – спеціальне використання лісових ресурсів в порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок. Заготівля деревини здійснюється в межах розрахункової лісосіки, фонду рубок головного користування та Актів лісопатологічного обстеження на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка.

Загальна площа філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» становить 48 378,0 га та включає 10 структурних підрозділів (лісництв) – Бабаївське, Валківське, Васищевське, Водолазьке, Золочівське, Коломацьке, Люботинське, Мереш'янське, Мерчанське, Рокитнівське лісництва.

На основі проекту організації та розвитку лісового господарства філії та зведеної відомості розрахункових лісосік для постійних лісокористувачів розрахунок спеціального використання лісових ресурсів проведено на 10 років.

Експлуатаційний фонд лісовпорядкуванням виявлений на площі 327,3 га із стовбурним запасом 86,03 тис. м³.

Щорічний обсяг рубок головного користування запроектовано в обсязі 6,88 тис. м³ на площі 24,7 га, у тому числі в захисних лісах – 3,04 тис. м³ на площі 10,3 га, в рекреаційно-оздоровчих лісах – 3,84 тис. м³ на площі 14,4 га.

Щорічний обсяг суцільних санітарних рубок становить 19,21 тис. м³ на площі 105,3 га.

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по лісництвах, стану насаджень і схеми існуючої дорожньої мережі.

При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені правилами рубок ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зарубів у кварталі, що відображено в технологічних схемах.

При провадженні планованої діяльності всі роботи по звалюванню лісу виконуються послідовно. Звалювання деревини, очищення дерев від гілок та розкряжування деревини виконують бензопилами. Трелювання деревини здійснюється колісними тракторами, вивезення – спеціальним автотранспортом, обладнаним маніпуляторами.

При реалізації прийнятого варіанту планованої діяльності оцінювався вплив на здоров'я населення, рослинний і тваринний світ, ґрунти, матеріальні об'єкти,

включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину. За результатами оцінки можливі наступні ймовірні впливи на довкілля:

здоров'я населення – допустимий вплив. Виконані розрахунки розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі показали, що максимальні приземні концентрації забруднюючих речовин на межі нормативної санітарно-захисної зони філії та найближчій житловій забудові не перевищують ГДК, що відповідає санітарним та екологічним вимогам. Розрахунковий неканцерогенний ризик для здоров'я населення при впливі забруднюючих речовин, що викидаються джерелами викидів філії, є допустимим, ймовірність виникнення шкідливих ефектів у населення надзвичайно мала. Соціальний ризик оцінюється як «умовно прийнятний». Джерелами шуму є технологічне обладнання, а також автотранспорт. Розрахункові еквівалентні рівні шуму, філії становлять 42,182 дБА, при одночасній роботі обладнання;

стан фауни, флори, біорізноманіття – місцевий негативний вплив на рослинний та тваринний світ, їх популяцій та міграції. Лісосіки і дороги можуть перетинати шляхи міграції тварин, віддаляючи місця їх знаходження від місць живлення і водопою, порушуючи екологічний баланс. Шуми під час лісозаготівельних робіт є фактором неспокою під час появи потомства у тварин. Тому, у весняний період знижуються шумові навантаження шляхом не проведення планованої діяльності в місцях гніздування і проживання диких тварин та біля них (на відтворюючих ділянках);

грунти – вплив планованої діяльності на ґрунт екологічно допустимий. Ґрунтовий покрив філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», територія якої розташована у північно-західній частині Харківської області та належить до природно-кліматичної зони Лісостеп, представлений головним чином темно-сірими лісовими суглинками, дерново-слабопідзолистими супіщаними та глинисто-піщаними ґрунтами та алювіальними лучними й болотними ґрунтами. Розподіл поживних елементів у всіх досліджених ґрунтах є типовим. Ґрунти характеризуються задовільною забезпеченістю основними поживними елементами, цілком достатньою для формування продуктивних деревостанів. Деякі лісові ділянки відзначаються дуже високим вмістом фосфору (темно-сірі опідзолені ґрунти) та калію (темно-сірі опідзолені лісові ґрунти), що значною мірою підвищує їхній лісорослинний потенціал. За ступенем вологості більша частина ґрунтів філії відноситься до свіжих. На долю лісових ділянок з надмірним зволоженням припадає 0,6 % від площі вкритих лісовою рослинністю земель.

На обстеженій території не виявлено проявів розвитку водної чи вітрової ерозії. Потужний шар лісової підстилки та наявність розвинутої підлісної рослинності захищає поверхню ґрунту від проявів водної ерозії, практично

виключають прояви ерозійних процесів. Раціональне ведення лісогосподарської діяльності, у тому числі і рубки різного призначення завдадуть помірного короткострокового негативного впливу на ґрунти;

вода – вплив планованої діяльності на водні ресурси незначний. За режимом річки відносяться до типу рівнинних, живлення змішане з переважанням атмосферного. Характерними в режимі є весняні паводки, нестійкий межень, що переривається літніми та зимовими паводками. Загальна площа боліт на території філії складає лише 292,1 га. Запроектовані заходи не порушують водних потоків у ґрунтових горизонтах і підземного живлення, а заболочені території не охоплені господарською діяльністю. Ґрунтову ерозію на землях філії не відмічено. Рівень ґрунтових вод на обстежених територіях коливається на глибині 1–5 м. Запроектовані заходи не порушують потоків ґрунтових горизонтів і підземного живлення. Розраховані гідрологічні параметри стоку для річок показали, що при здійсненні планованої діяльності очікується нормативний річковий стік. Проведення господарської діяльності на досліджених об'єктах не зменшить суттєво лісистість басейнів водойм. Проведення запланованих робіт на лісосіках не матиме негативний вплив на водні об'єкти, а саме забруднення, засмічення та виснаження водних ресурсів або погіршення якості вод, порушення гідродинамічного режиму поверхневих та підземних вод, вплив на гідрологічний та гідрохімічний стан поверхневих водойм;

атмосферне повітря – відповідно до розрахунків, вплив від планованої діяльності екологічно допустимий. Концентрації забруднюючих речовин не перевищуватимуть встановлені нормативи згідно з наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України № 309 від 27 червня 2006 р. «Про затвердження нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин зі стаціонарних джерел»;

клімат та мікроклімат – змін мікроклімату в результаті планованої діяльності не очікується, оскільки в результаті експлуатації лісів відсутні значні виділення теплоти, інертних газів, вологи. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні;

матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину – негативних впливів не передбачається. Планована діяльність здійснюється за межами виявлених об'єктів культурної спадщини та їх охоронних зон. У межах 13 кварталу Коломацького лісництва, частково розташований об'єкт археології – поселення скіфського часу який виключений з планової діяльності. У разі виявлення на цій ділянці під час реалізації планованої діяльності необлікованих об'єктів культурної спадщини чи їх частин, об'єктів або предметів

археологічної спадщини, знахідок археологічного або історичного характеру, об'єктів архітектурної спадщини:

– у відповідності до вимог статті 19 Закону України «Про охорону археологічної спадщини» буде інформовано орган охорони культурної спадщини, а також організовано відповідне сприяння у проведенні будь-яких робіт з виявлення, обліку та вивчення археологічних об'єктів або предметів;

– у відповідності до вимог статті 23 Закону України «Про охорону культурної спадщини» буде укладено з відповідним органом охорони культурної спадщини охоронний договір.

Якщо під час проведення будь-яких земляних робіт буде виявлено знахідку археологічного або історичного характеру, у відповідності до вимог статті 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини», подальше ведення робіт буде зупинено і протягом однієї доби буде повідомлено про це відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи.

Земляні роботи будуть відновлені лише згідно з письмовим дозволом відповідного органу охорони культурної спадщини після завершення археологічних досліджень відповідної території.

Крім того, в процесі планованої діяльності філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» будуть дотримані відповідні принципи щодо охорони архітектурної, археологічної та культурної спадщини визначені ратифікованою Конвенцією про охорону архітектурної спадщини Європи, Конвенцією про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, Європейською конвенцією про охорону археологічної спадщини;

соціально-економічні умови – позитивний вплив. Здійснення планованої діяльності буде мати позитивний вплив на місцеву економіку через цілорічну роботу філії, зайнятість місцевого населення, податкових надходжень тощо.

Враховуючі результати оцінки впливу під час провадження планованої діяльності філією «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» передбачена програма моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля та здоров'я населення, яка здійснюється з метою зниження шкідливого впливу робіт на навколишнє природне середовище, забезпечення безпечного ведення робіт та охорони надр через інформаційне забезпечення управління в області раціонального та комплексного використання лісових ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та промислової безпеки робіт.

13. СПИСОК ПОСИЛАНЬ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ПОСИЛАНЬ ДЖЕРЕЛ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ОПИСІВ ТА ОЦІНОК, ЩО МІСТЯТЬСЯ У ЗВІТІ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

1. Постанова Верховної Ради України про утворення та ліквідацію районів. *zakon.rada.gov.ua*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-IX#Text>
2. Комплексне лісогосподарське районування України і Молдавії, під редакцією С. А. Генсірука, Київ, «Наукова думка», 1981
3. Електронний ресурс: <https://www.adm-km.gov.ua/wp-content/uploads/2016/08/.pdf>
4. Водний фонд Хмельницької області: Довідник. – Хмельницький, 2007. 86 с.
5. Регіональна схема формування екологічної мережі Хмельницької області. – Львів-Хмельницький, 2016. 71 с. <https://www.adm-km.gov.ua/wp-content/uploads/2016/08/.pdf>
6. Сидоренко С.Г., Сидоренко С.В. Аналіз горимості лісів України як передумови лісопожежного районування. Лісівництво і агролісомеліорація 2020. Вип. 137.
7. Природа Хмельницької області / Под ред. К.И. Геренчука. – Львов: Вища школа. Изд-во при Львов. ун-те, 1980. – 152 с.
8. Електронний ресурс: https://www.adm-km.gov.ua/?page_id=7157
9. Енциклопедія лісового господарства Хмельниччини. – Хмельницький: ТОВ «Поліграфіст-3», 2020. – 248с.
10. 1. Борисенко К., Бронсков О., Бронскова О. та ін. Території, що пропонуються до включення у мережу Емерапд (Смарагдову мережу) України («тіньовий список», частина 3) / За ред. О. В. Василюка, А. А. Куземко, В. П. Коломійчука, Ю. К. Куцоконь. Чернівці: Друк Арт, 2020. 408 с.
11. Василюк О. В., Вашеняк Ю. А., Куземко А. А. та ін. Території, що пропонуються до включення у мережу Емеральд (Смарагдову мережу) України («тіньовий список», частина 2) / Під ред. К. А. Борисенко, А. А. Куземко. Київ: LAT & K, 2019. 234 с.
12. ВНД 33-5.5-06-99. Охорона водних, ґрунтових та рослинних ресурсів від забруднення важкими металами в умовах зрошення. Київ, Держводгосп України, 1999. – 26 с.
13. Водний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс від 06.06.1995 № 213/95-ВР.
14. ДБН В.1.4-1.01-97 «Система норм і правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві. Регламентовані радіаційні параметри. Допустимі рівні».
15. Дідух Я. П. Оцінка стійкості та ризиків втрати екосистем. *Наукові записки НаУКМА. Біологія та екологія*. 2014. Т. 158. С. 54–60.
16. Дідух Я. П., Борсукевич Л. М., Давидова А. О. та ін. Біотопи степової зони України. Київ-Чернівці: ДрукАРТ, 2020. 392 с.

17. Дідух Я. П., Плюта П. Г. Фітоіндикація екологічних факторів. Київ: Наукова думка, 1994. 280 с.
18. Дідух Я. П., Родіна В. В., Білик Р. Г. Методика оцінки стійкості та динаміки екосистем на основі фітоіндикації. *Український ботанічний журнал*. 1998. № 6. С. 648–655.
19. Дідух Я. П., Фіцайло Т. В., Коротченко І. А. та ін. Біотопи лісової та лісостепової зон України. Київ: МАКРОС, 2011. 288 с.
20. ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»
21. ДСТУ 7941:2015 Якість ґрунту. Рекультивація земель. Загальні вимоги.
22. Екологічний паспорт Хмельницької області. Хмельницька обласна державна адміністрація, 2019. 208 с.
23. Закон України «Про відходи». Верховна Рада України; Закон № 187/98-ВР від 05.03.1998.
24. Закон України «Про екологічну мережу України». Верховна Рада України; Закон № 1864-IV від 24.06.2004.
25. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». Верховна Рада України; Закон № 4004-XII від 24.02.1994.
26. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року». Верховна Рада України; Закон № 2818-VI від 21.12.2010.
27. Закон України «Про охорону археологічної спадщини». Верховна Рада України; Закон № 1626-IV від 18.03.2004.
28. Закон України «Про охорону атмосферного повітря». Верховна Рада України; Закон № 2707-XII від 16.10.1992.
29. Закон України «Про охорону земель». Верховна Рада України; Закон № 962-IV від 19.06.2003.
30. Закон України «Про охорону культурної спадщини». Верховна Рада України; Закон № 1805-III від 08.06.2000.
31. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». Верховна Рада України; Закон № 1264-12 від 25.06.1991.
32. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» № 2059-19 від 23.05.2017.
33. Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» Верховна Рада України; Закон № 2918-III від 10.01.2002
34. Закон України «Про природно-заповідний фонд України». Верховна Рада України; Закон № 2456-12 від 16.06.1992.
35. Закон України «Про рослинний світ». Верховна Рада України; Закон № 591-14 від 09.04.1999.
36. Закон України «Про тваринний світ». Верховна Рада України; Закон № 3041-12 від 03.03.1993.
37. Закон України «Про Червону книгу України». Верховна Рада України; Закон № 3055-III від 07.02.2002.

38. Збірник стандартів Мінагрополітики України щодо сертифікації земель (грунтів) сільськогосподарського призначення. Вип. 1. Укладачі: С. А. Балюк, М. Є. Лазебна. Харків, 2006.
39. Земельний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс від 25.01.2001 № 2768-III.
40. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція) (1979).
41. Куземко А., Садогурська С., Василюк О. Тлумачний посібник оселищ Резолюції № 4 Бернської Конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони. Київ, 2017. 124 с.
42. Лісовий кодекс України. Верховна Рада України. Кодекс від 21.01.1994 № 3852-XII.
43. Наказ Державного комітету лісового господарства України № 260 від 19.08.2010 «Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів», зареєстр. в Міністерстві юстиції України 5 листопада 2010 р. за № 1046/18341.
44. Наказ Державного комітету лісового господарства України № 364 від 23.12.2009 «Про затвердження Правил рубок головного користування».
45. Наказ Державного комітету лісового господарства України № 526 від 28.12.2005 «Про затвердження Положення про лісові пожежні станції».
46. Наказ Державного комітету лісового господарства України № 278 від 27.12.2004 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в лісах України».
47. Наказ Державного комітету статистики України № 452 від 13.11.2008 «Про затвердження Методики розрахунку викидів забруднюючих речовин та парникових газів у повітря від транспортних газів»
48. Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці № 119 від 13.07.2005 «Правила охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості».
49. Наказ Держстандарту України № 89 від 29.02.1996 «Державний класифікатор України. Класифікатор відходів ДК 005-96».
50. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України № 309 від 27.06.2006 «Нормативи граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел»
51. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України № 38 від 05.02.2007 «Про затвердження Інструкції про порядок погодження та затвердження розрахункових лісосік».
52. Національний каталог біотопів України. / За ред. А. А. Куземко, Я. П. Дідуха, В. А. Онищенко, Я. Шеффера. Київ, 2018. 442 с. Методологія картування біотопів – у додатках.
53. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення іонів натрію і калію у водній витяжці ДСТУ 7944-2015. Київ Держспоживстандарт України, 2016. 5 с.
54. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення іонів карбонатів і біокарбонатів у водній витяжці ДСТУ 7943-2015. Київ, Держспоживстандарт України, 2016. – 6 с.

55. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення рН ДСТУ ISO 10390-2007. Київ, Держспоживстандарт України, 2005. – 6 с.
56. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення рухомих сполук фосфору і калію за модифікованим методом Мачигіна ДСТУ4114-2002. Київ, Держспоживстандарт України, 2002. 6 с.
57. Постанова КМУ № 1026 від 13.12.2017 «Про Порядок передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля».
58. Постанова КМУ № 1286 від 29.08.2002 «Про затвердження Положення про Зелену книгу України».
59. Постанова КМУ № 733 від 16.05.2007 «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок»
60. Постанова КМУ № 761 від 23.05.2007 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів».
61. Резолюція № 4 (1996) Постійного комітету Бернської конвенції «Про зникаючі природні середовища (оселища), що потребують спеціальних заходів для їх збереження»
62. Резолюція № 6 (1998) Постійного комітету Бернської конвенції «Про перелік видів, щодо потребують спеціальних заходів на їх збереження».
63. Сидоренко, С.Г., Мельник, Є.Є., Боцула, О.І., Коваль, І.М., Ворон, В.П., Сидоренко, С.В. і Гуржій, Р.В. (2023). Удосконалення методики оцінювання природної пожежної небезпеки ділянок лісового фонду на основі ризиків орієнтованого підходу. *Агроекологічний журнал*, (2), pp.74-82.
64. Червона книга України. Тваринний світ. За ред. І. А. Акімова. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 600 с.
65. Didukh Ya.P. The ecological scales for the species of Ukrainian flora and their use in synphytoindication. Kyiv: Phytosociocentre Publishing House, 2011. 176 p.
66. GBIF | Global Biodiversity Information Facility. Free and open access to biodiversity data. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.gbif.org>.
67. Jarolimek I., Ibik J., Tichy L., Kliment J. Diagnostic, constant and dominant species of the higher vegetation units of Slovakia. Veda-Bratislava, 2008. P. 9–294.
68. Margolius R., Salafsky N. Guide to Threat Reduction Assessment for Conservation. Washington: Biodiversity Support Program, 2001.

СПИСОК ВИКОНАВЦІВ

<i>Посада, науковий ступінь, вчене звання</i>	<i>Ступінь вищої освіти / Документ про освіту</i>	<i>Спеціальність</i>	<i>Кваліфікація</i>	<i>Підпис</i>	<i>ПІБ авторів або виконавців</i>
Старший науковий співробітник відділу ентомології, фітопатології та фізіології УкрНДЛГА, експерт ФАО з лісового господарства; канд. с.-г. наук, доц.	Спеціаліст, диплом ЛБ БЕ № 000127 від 26.06.1996	Біологія	Біолог, викладач біології та хімії		Давиденко Катерина Валеріївна
Провідний науковий співробітник відділу лісівництва та економіки лісового господарства УкрНДЛГА; канд. с.-г. наук, ст. наук. співр.	Спеціаліст, диплом № 006040 від 05.07.1993 реєстраційний № 771	Біологія	Біолог, викладач біології та хімії		Тарнопільська Оксана Михайлівна
Старший науковий співробітник відділу лісівництва та економіки лісового господарства УкрНДЛГА; канд. с.-г. наук, ст. дослідник	Магістр, диплом ХА № 35182267 від 27.06.2008	Лісове господарство	Магістр з лісового господарства		Кобець Олексій Володимирович
Завідувач відділу лісовідновлення та захисного лісорозведення УкрНДЛГА; канд. с.-г. наук, ст. дослідник	Магістр, диплом ХА № 41845246 від 27.12.2011	Лісове господарство	Магістр з лісового господарства		Румянцев Максим Григорович
Старший науковий співробітник відділу лісовідновлення та захисного лісорозведення УкрНДЛГА	Спеціаліст, диплом КВ № 707454 від 31.03.1984	Лісове господарство	Інженер лісового господарства		Тарнопільський Петро Богданович
Завідувач лабораторії лісового ґрунтознавства УкрНДЛГА; д-р. с.-г. наук, ст. наук. співр.	Вчений агроном, диплом НВ № 886927 від 30.12.1988	Агрохімія та ґрунтознавство	Агрохімік-ґрунтознавець		Распопіна Світлана Петрівна
Завідувач сектору екології лісу УкрНДЛГА; канд. с.-г. наук, ст. дослідник	Магістр, диплом ХА № 41845247 від 27.12.2011	Лісове господарство	Магістр з лісового господарства		Сидоренко Сергій Григорович

ПЕРЕЛІК ДОДАТКІВ

Додаток А	Карти технологічного процесу розроблення лісосік по філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток Б	Відомість наявної техніки по філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток В	Перелік ділянок, відведених під рубки головного користування по філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток Г	Перелік ділянок, відведених під суцільні санітарні рубки по філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток Д	Схематичне розміщення ділянок рубок головного користування та суцільних санітарних рубок по лісництвах філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток Е	Акти лісопаталогічних обстежень лісових ділянок призначених для проведення суцільних санітарних рубок по філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток Ж	Типові проекти зі створення лісових культур та технологічні карти проведення лісокультурних робіт по філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток И	Клопотання щодо виділення особливо захисних лісових ділянок по філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток К	Клопотання щодо приведення існуючого поділу лісів у відповідність до Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок по філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток Л	Договори про надання послуг з поводження з твердими відходами
Додаток М	Паспорти свердловин, що забезпечують питною водою працівників філії та водою для технічних потреб
Додаток Н	Довідки з Харківського регіонального центру з гідрометеорології щодо кліматичної характеристики території планової діяльності філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток П	Довідка з Харківського регіонального центру з гідрометеорології щодо величин фонових концентрацій забруднювальних речовин в атмосферному повітрі на території планової діяльності філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток Р	Довідка з Департаменту захисту довкілля та природокористування Харківської обласної військової адміністрації про надання інформації щодо об'єктів природно-заповідного фонду у межах планової діяльності філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України» (на лист ТОВ науково-технічна виробнича компанія «Україна» від 12.10.2023 № 132)
Додаток С	Довідка з Департаменту культури і туризму Харківської обласної військової адміністрації про надання інформації щодо наявності чи відсутності історичних ареалів, пам'яток археології, історії, монументального мистецтва, їх зони охорони у межах планової діяльності філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток Т	Довідка з Харківського регіонального центру з гідрометеорології щодо кількості та наслідків паводків на території планової діяльності філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток У	Оголошення про планову діяльність в засобах масової інформації
Додаток Ф	Фотофіксація розміщення повідомлення про плановану діяльність в органах місцевого самоврядування на території планової діяльності філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток Х	Лист щодо надходження зауважень і пропозицій від громадськості

Додаток Ц	Звіт про виконання робіт щодо оцінки впливу на ґрунтовий покрив окремих лісових кварталів і ділянок філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток Ш	Звіт польовий дослідження стану насаджень та видів флори і фауни, рослинних угруповань, природних оселищ на території планованої діяльності філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»
Додаток Щ	Результати розрахунку приземних концентрацій забруднюючих речовин на програмному комплексі ЕОЛ+
Додаток Ю	Фонд та відомості рубок головного користування філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»

Додаток А
Карти технологічного процесу розроблення лісосік

Затверджено:
Наказ Державного лісового агентства України
13.07.2005 №119

Зареєстровано:
у Міністерстві внутрішніх справ України 22.09.2005
за №1084/1364

Погоджено:

Працівниками: служби охорони
праці відділу лісового гос-ва

М. М. Математичка
С. П. Жуковський

Підприємство: Східне лісове господарство України
лісового та мисливського господарства
Філія "Житомирське лісове господарство"
ДП "Лес Україна"
Валківське лісництво

Затверджено:

Головний інженер
Головний лісничий

П. П. Ковалев
С. П. Жуковський

КАРТА
ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ РОЗРОБЛЕННЯ ЛІСОСІКИ
Рубки головного користування

(найменування способів рубок головного користування (вибіркова, поступова, суцільна))

(найменування рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства)

Валківське лісництво, квартал № 68, діляка № 5,5, урочище Сніжків
Лісорубний квартал № 004826 від « 6 » 02 2023 року
Термін розроблення лісосіки: початок « 6 » 04 2023 року, кінець « 31 » 12 2023 року
Період очищення лісосіки: з « 6 » 04 2023 року до « 31 » 12 2023 року

I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОСІКИ

1. Площа лісосіки 1,0 га;
2. Господарство твердолистяне ;
(хвойні, м'яколистяне, твердолистяне, склад лісовості)
3. Повнота насадження 0,7 ;
4. Деревний запас, що вирубується, 368 куб. м;
5. Відсоток деревини ведеться: деревами ___ %; деревними хлестами ___ %; довготтям ___ %;
сортиментами 100 %.
6. Середній об'єм деревного хлеста 0,41 куб. м;
7. Інші складові характеристики _____
(механічний склад ґрунту (ступінь зволоженості))

(рельєф місцевості)

II. КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ

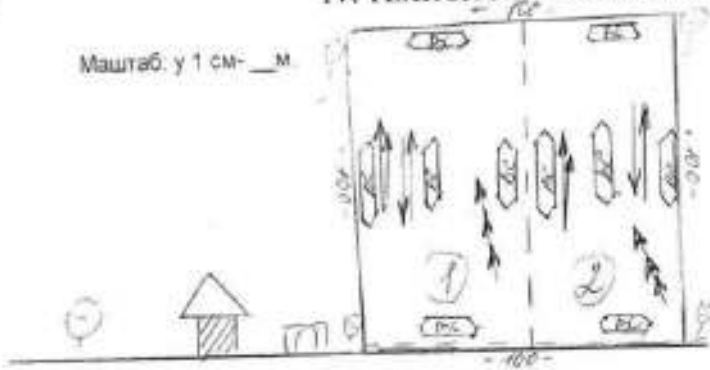
1. Число бригад – 1 ; 2. Склад бригад(и) – 5 чол., в тому числі: вальників лісу (лісорубів VI розряду) – 2 чол.; лісорубів II - V розрядів – 2 чол.; трактористів-машиністів – 1 чол.; чокерівників – ___ чол.; допоміжних працівників ___ чол.
3. Наявність техніки та інших засобів виробництва:
бензопилка 2 шт. шість ___ шт.; мотокущорізів 1 шт.; гідроклінів ___ шт.;
(марка, число)
лебідок ___ шт.; звалювальних вилок 1 шт.; коней ___ шт.;
лісовоготівельних машин (тракторів) 1 шт.

III. ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ

1. З охорони праці: каски 5 шт.; підшоломки (зимові) 5 шт.; сигнальні жилети 5 шт.; заборонні знаки обгородження небезпечних зон 6 шт.; побутові приміщення 1 шт.; аптечки 1 шт.; бачки (термоси) для води 1 шт.; інші засоби індивідуального захисту (ІІЗ) рукавиці 5 пари 2
- З пожежної безпеки: вогнегасники – 1 шт.; багри --1 шт.; лопати --1 шт.; відра --1 шт.; ящики з піском ___ шт.; інші ІІЗ ___

IV. ТЕХНОЛОГІЧНА СХЕМА ЛІСОСІКИ

Маштаб: у 1 см- __м.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

1		Поперечний напрямок схилу	15		Небезпечні зони вздовж електро- та телефонної мережі транс газів, або нафтопроводів, гідропоруз
2		Діючі дороги, стежки	16		Небезпечні території з наявністю апаратів небезпек (зсув, уривки, каміні розливи)
3		Подовжній напрямок схилу	17		Проміжний лісопункт/випускний пункт
4		Шляхи переходу працівників з пасіки в пасіку	18		Возвратні
5		Граничні лісоосі, їх доріжки	19		Земляний сусід
6		Граничні зони безпеки навколо лісоосі, виробничі елементи за її межами та побутового призначення	20		Траси кінцевих установок
7		Заборонні знаки обгородження небезпечних зон	21		Місце зберігання механізмів
8		Межа пасіки	22		Струмки, водоток, крутояри
9		Номера пасіки	23		Дороги, стежки
10		Напрямок їзди	24		Верхній склад
11		Основний напрямок заїздування дерев	25		Місце зберігання ПММ
12		Напрямок розроблення пасіки	26		Укриття від атмосферних опадів
13		Трельовальний тракторний жолох	27	1,2,3	Черговість розробки пасіки
14		Напрямок трельовання	28		Трельовальні волоки влітні
		Майданчик для розвороту трактора			Підсідні шляхи
		Напрямок вивезення деревини			

V. ПОСЛІДОВНІСТЬ ТА ЧЕРГОВІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБІТ

<i>Найменування основних незалежних операцій</i>	<i>Послідовність виконання операцій</i>	<i>Техніка застосування та інші засоби виробництва</i>	<i>Черговість розробки пісків, розташованих робочих місць (Тільки розробляється комплексною бригадою)</i>
Звалювання дерев	1	Беломоли	/ 1
Очищення дерев від гілок	2	Беломоли	/ 2
Тредювання деревини	4	Інструмент	/ 2
Розкряжування деревини	3	Беломоли	/ 2
Навантажання деревини	5	Інструмент	/ 2
Вивезення деревини	6	Інструмент	/ 2
Очищення лісоосічі	7	Інструмент	/ 2
Інші роботи			/ 2

VI. ОПИС БЕЗПЕЧНИХ СПОСОБІВ ПРАЦІ НА ПІДГОТОВЧИХ ТА ОСНОВНИХ РОБОТАХ

Щодо виконання робіт з валки, безпечної заготовки матеріалу лісу та його вивезення, безпечної роботи з живих дерев, очищення дерев від гілок, тредювання деревини, навантаження трактором, вивезення дерев, догляду за лісом, зняття порубочних решіток, складання та вивезення дров, спалення решіток, зняття безпечної крайньої дроби в спеціалізовані проєкти.

При звалюванні дерев на лісоосічі на суміжних пасіках будь-які інші роботи проводити заборонено. Небезпечні роботи проводити в присутності керівника побіт.
Звислі дерева знімати за допомогою троса 35 метрів. Тредювання проводити за допомогою трактора з гідрозхватом на площадки для навантаження деревини.
Порубочні решітки складати в купи з подальшим їх спалення. Не використовувати живі дерева, як опори для складання дров.

VII. ОСОБЛИВІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

1. До роботи зі звалювання дерев слід допускати лише вальників, які пройшли спеціальну підготовку у навчальних закладах. Перед початком розроблення нової лісоосічі всі члени бригади повинні пройти позаплановий інструктаж на робочому місці. При проведенні підготовчих робіт та рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства, в першу чергу необхідно звалювати найбільш небезпечні дерева. Зняття звислих дерев слід здійснювати за допомогою ручних лебідок, трактором з канітом довжиною не менше 35 м або кінями.

2. Нормативні акти та інші документи, вимоги яких обов'язкові для виконання бригадою (ланкою) у доповнення до вимог карти Номера інструкцій з охорони праці по видам робіт № лісоосічні роботи №61; тредювання деревини № 31; навантаження деревини №38; перша медична допомога № 60; (інструкція з охорони праці, карта технологічного процесу на верхньолісооскладські роботи, технологічна інструкція та інші)

VIII. ПРИРОДООХОРОННІ ТА ЛІСІВНИЧІ ВИМОГИ

1. Тимчасові склади ПММ організовувати тільки на рівних майданчиках верхнього складу з обвалюваною їх ґрунтом.
2. Переміщення лісозаготівельної та допоміжної техніки на лісоосках за наявності підросту, який повинен бути збережений, здійснюється лише за часомо наміченими маршрутами і по підготовлених вологах.
3. Заправка автомобілів і тракторів проводиться тільки на рівних майданчиках верхнього складу з обов'язковим використанням нестандартних залізних піддонів на випадок розливу.
4. Тривання проводиться лише в сортиментах довжиною не більше 6 м.
5. Не допускається пошкодження дерев до припинення росту в різних умовах більше, як 5 % на вологих і покатих схилах більше як 8 %, на стрімких схилах більше як 10 % кількості залишених дерев.
6. Тракторний волок постійно укріпляти порубочними рештками.
7. Не використовувати живі дерева як опори для складання дров.
8. Не палити порубочні рештки ближче ніж 25 м від стіни лісу чи лісових культур
(щодо збереження підросту, дерев цінних порід, дерев-насіників, відвернення ерозії ґрунту тощо)

Техкарту склав

Гойденко Р.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

№ 04 2023 року

Копію карти технологічного процесу

одержав:

Бригадир

Галич В.М.
(підпис, ініціали, прізвище)

Техкарту отримав: майстер
(керівник лісозаготівельних робіт)

Резнік К.О.
(підпис, ініціали, прізвище)

№ 04 2023 року

З вимогами техкарти ознайомлені:

бригадир, працівники

Галич В.М.

Шкуратенко М.М.

Ільченко І.П.

Кіриченко Ю.О.

Свлюков Д.С.

Відповідальний за охорону праці

на лісоосі ст. майстер лісу: Резнік К.О.
(прізвище, ініціали, посада.)

IX. КОРОТКІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ЗАПОВНЕННЯ КАРТИ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ НА НАДАДАННЯ ПОСЛУГ В ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

1. Перед складанням карти технологічного процесу проводиться обстеження лісоосі лісничим (начальником лісопункту) і майстром, під час якого визначаються та коротко описуються види та обсяги робіт, які відповідно до вимог безпеки праці необхідно виконати. Карта затверджується після приземлення небезпечних дерев на територіях, названих у пункті 4 акта.

2. Карта технологічного процесу розроблення лісоосі складається відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів з охорони праці у 3-х примірниках. Перший примірник на період розроблення лісоосі зберігається у майстра лісу або лісозаготівель, другий - в інженера лісового господарства (лісозаготівель), третій примірник видається бригадиру лісозаготівельної бригади. Після закінчення лісозаготівельних робіт перший примірник передається для зберігання в контору лісництва (лісопункту).

Філія "Жовтєве лісове господарство"
ДП "Ліси України"
Валківське лісництво
 (назва підприємства)

ЗАТВЕРДЖЕНО:
 Головний інженер

 (підпис, ініціали, прізвище)
 « 01 » 04 2023 року.

Х. АКТ ГОТОВНОСТІ ЛІСОСІКИ ДО РОЗРОБЛЕННЯ

«__» _____ 20__ року

Відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці стосовно виконання лісозаготівельних робіт в Валківському лісництві, на лісосіці в кв. № 68, виділі № 5.5, площа 1,0 га, урочищі Сніжків проведені такі підготовчі роботи:

№ п/п	Види підготовчих робіт про виконання	Відмітка	Підпис особи, що перевіряла виконання
1	2	3	4
1	Визначення на місцевості меж лісосіки	ВІСЬ КРАСНО	
2	Визначення меж щонайменше 50-метрової зони безпеки навколо лісосіки та додаткової робочої території		
3	Установлення заборонних знаків обгородження небезпечних зон		
4	Приземлення небезпечних дерев:		
4.1	на лісосіці, поза зонами безпеки		
4.2	у зонах безпеки ширинкою щонайменше 50 м навколо лісосіки		
4.3	повздонок лісовозних доріг, під'їзних та трельовальних шляхів		
4.4	у радіусі не менше 50 м від передбачених місць розташування:		
4.4.1	побутового призначення	ВІСЬ КРАСНО	
4.4.2	верхніх лісоскладів	ВІСЬ КРАСНО	
4.4.3	стоянки техніки	ВІСЬ КРАСНО	
4.4.4	складу пально-мастильних матеріалів	ВІСЬ КРАСНО	
5	Розмітка лісосіки на пасіки	ВІСЬ КРАСНО	
6	Визначення магістральних волоків		
7	Визначення пасічних волоків		
8	Будівництво лісовозних доріг		
9	Перевірка рівня радіації на радіоактивно забруднених територіях		
10	У гірських та горбистих умовах додатково:		
10.1	удалення волоків з веденням земляних робіт на косогорах		
10.2	підготовка трас канатних установок		
10.3	монтаж канатних установок		
11	Інші роботи		

Лісничий

 / Гойденко Р. В. /
 (підпис, ініціали, прізвище)

Майстер лісу

 / Губський О. С. /
 (підпис, ініціали, прізвище)

Бригадир

 / Галч В. М. /
 (підпис, ініціали, прізвище)

Примітка. При підготовці лісосіки до рубок догляду за лісом та санітарних, якщо волоки на косогорах не влаштуваються, вимоги пунктів 6, 7 можуть не виконуватись, а роботи, названі в пункті 4.1, дозволяється проводити в процесі розроблення лісосіки за умови відсутності на деревах снігу та льоду.

Затверджено:
Наказ Державного лісового господарства України
13.07.2005 №119

Зареєстровано:
у Міністерстві внутрішніх справ України 22.09.2005
ш. №1084/11364

Погоджено:

Працівниками: служби охорони
праці відділу лісового гос-ва

Григоруканський В.П.
Григоруканський В.П.

Підприємство: Східне лісове господарство управління
лісового та мисливського господарства
Філія "Житомирське лісове господарство"
ДП "Лес Україна"
Валківське лісництво

Затверджено:

Головний інженер
Головний лісничий

Григоруканський В.П.
Григоруканський В.П.

**КАРТА
ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ РОЗРОБЛЕННЯ ЛІСОСІКИ
Суцільно санітарне рубання**

(найменування способів рубок головного користування (вибіркова, поступова, суцільна))

(найменування рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства)

Валківське лісництво, квартали № 30, виділі № 8,2, урочище Сичове
Лісорубний квиток № 004848 від « 17 » 02 2023 року
Термін розроблення лісосіки: початок « 17 » 02 2023 року, кінець « 31 » 02 2023 року
Період очищення лісосіки: з « 17 » 02 2023 року до « 31 » 02 2023 року

I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОСІКИ

1. Площа лісосіки 1,0 га;
2. Господарство твердолистяне;
(загальне, кількістне, твердолистяне, склад деревостану)
3. Повнота насадження 0,65;
4. Деревний запас, що вирубується, 330 куб. м;
5. Відвантаження деревини ведеться: деревами ___%; деревними хлистами ___%; довготтям ___%;
сортиментами 100 %;
6. Середній об'єм деревного хлиста 0,41 куб. м;
7. Інші складові характеристики _____
(механічний склад ґрунту (ступінь зволоженості))

(рельєф місцевості)

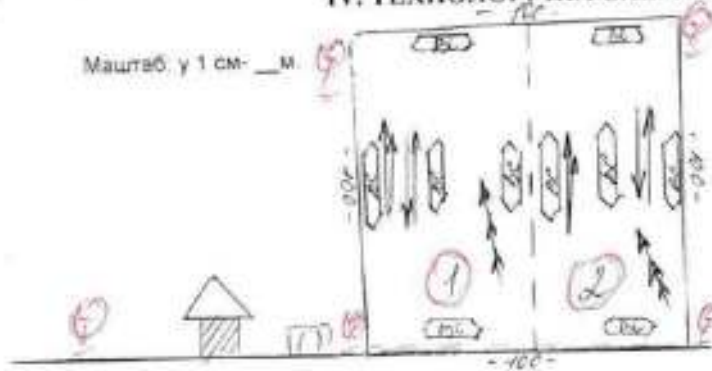
II. КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ

1. Число бригад -- 1; 2. Склад бригад(и) -- 5 чол., в тому числі: вальників лісу (лісоруб VI розряду) -- 2 чол.; лісорубів II - V розрядів -- 2 чол.; трактористів-машиністів 1 чол.; чокаряників -- ___ чол.; допоміжних працівників чол.
3. Наявність техніки та інших засобів виробництва:
бензопилок 2 шт. штиль _____ шт.; мотокультиваторів 1 шт.; гідроклінів _____ шт.;
(марка, число)
лебідок _____ шт.; звалювальних вилок 1 шт.; коней _____ шт.;
лісовоготівельних машин (тракторів) 1 шт.

III. ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ

1. З охорони праці: каски 5 шт.; підшоломки (зимові) 5 шт.; сигнальні жилети 5 шт.; збірні знаки огороження небезпечних зон 6 шт.; побутові приміщення 1 шт.; аптечки 1 шт.; банки (термоси) для води 1 шт.; інші засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) рукавиці 5 пари 2
2. З пожежної безпеки: вогнегасники -- 1 шт.; багри -- 1 шт.; лопати -- 1 шт.; відра -- 1 шт.; ящики з піском ___ шт.; інші ЗІЗ ___

IV. ТЕХНОЛОГІЧНА СХЕМА ЛІСОСІКИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

1		Поперечний напрямок схилу	15		Небезпечні зони вздовж електро- та телефонної мережі, трас газу, або нафтопроводів, гідросторуд
2		Діючі доріжки, стежки	16		Небезпечні території з наявністю адгезивних небезпек (тєва, урвища, кам'яні розливи)
3		Поздовжній напрям схилу	17		Проміжний лісо-навантажувальний пункт
4		Шляхи переходу працівників з пасти в пасти	18		Воззороділ
5	—	Граничі лісосіки, їх довжина	19		Земляний спуск
6	-----	Граничі зон безпеки навкруги лісосіки, виробничих елементів за її межами та побутового приміщення	20		Траси кабельних установок
7		Зборонні знаки обгородження небезпечних зон	21		Місце зберігання механізмів
8	—	Межа пасти	22		Струмки, водотоки, яротвори
9		Номера пасти	23	-----	Дороги, стежки
10		Напрямок схилу	24		Верхній склад
11		Основний напрямок задляження дзгек	25		Місце зберігання ПММ
12		Напрямок розроблення пасти	26		Укриття від атмосферних опадів
13		Треквальний тракторний колос	27	1, 2, 3	Черговість розробки пасти
14		Напрямок трекювання	28	.....	Треквальні волоки ліній
		Майданчик для розвороту трактора			Піддані шляхи
		Напрямок ашвезення деревини			

V. ПОСЛІДОВІСТЬ ТА ЧЕРГОВІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБІТ

Найменування основних механізованих операцій	Послідовність виконання операцій	Техніка інструментів та інші засоби виробництва	Черговість робіт (визначити робітників (визначити розподіляється командою бригади))
Звалювання дерев	1	буксирний	1
Очищення дерев від гілок	2	буксирний	1 2
Тредювання деревини	4	буковий	1 2
Розкрякування деревини	3	буксирний	1 2
Навантаження деревини	3	автомобільний	1 2
Вивезення деревини	6	автомобільний	1 2
Очищення лісосіки	7	автомобільний	1 2
Інші роботи			

VI. ОПИС БЕЗПЕЧНИХ СПОСОБІВ ПРАЦІ НА ПІДГОТОВЧИХ ТА ОСНОВНИХ РОБОТАХ

Цей опис робіт виконаний згідно з вимогами законодавства України та є частиною системи управління безпекою праці. Будь-які зміни до цього опису робіт повинні бути узгоджені з керівником бригади. Цей опис робіт є частиною системи управління безпекою праці. Будь-які зміни до цього опису робіт повинні бути узгоджені з керівником бригади. Цей опис робіт є частиною системи управління безпекою праці. Будь-які зміни до цього опису робіт повинні бути узгоджені з керівником бригади.

При звалюванні дерев на лісосіці на суміжних пасіках будь-які інші роботи проводити заборонено. Небезпечні роботи проводити в присутності керівника побіт.

Завислі дерева знімати за допомогою троса 35 метрів. Тредювання проводити за допомогою трактора з гідрозхватом на площадки для навантаження деревини.

Порубочні рештки складати в купи з подальшим їх спалення. Не використовувати живі дерева, як опори для складання дров.

VII. ОСОБЛИВІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

1. До роботи зі звалювання дерев слід допускати лише вальників, які пройшли спеціальну підготовку у навчальних закладах. Перед початком розроблення нової лісосіки всі члени бригади повинні пройти позаплановий інструктаж на робочому місці. При проведенні підготовчих робіт та рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства, в першу чергу необхідно звалювати найбільш небезпечні дерева. Зняття завислих дерев слід здійснювати за допомогою ручних лебідок, трактором з канатом довжиною не менше 35 м або кінями.

2. Нормативні акти та інші документи, якими яких обов'язкові для виконання бригадою (ланкою) у доповнення до вимог карти **Номера інструкцій з охорони праці по видах робіт № лісосічні роботи №61; тредювання деревини № 31; навантаження деревини №38; перша медична допомога № 60;**

(інструкція з охорони праці, карта технологічного процесу на верхньолісоскладські роботи, технологічна інструкція та інші)

VIII. ПРИРОДООХОРОННІ ТА ЛІСІВНИЧІ ВИМОГИ

1. Тимчасові склади ПММ організовувати тільки на рівних майданчиках верхнього складу з обвалюваною їх ґрунтом.
2. Переміщення лісозаготівельної та допоміжної техніки на ділосіках за наявності підросту, який повинен бути збережений, здійснюється лише за зазвичайно наміченими маршрутами і по підготовлених волоках.
3. Заправка автомобілів і тракторів проводиться тільки на рівних майданчиках верхнього складу з обов'язковим використанням нестандартних залізних піддонів на випадок розливу.
4. Трелювання проводиться лише в сортиментах довжиною не більше 6 м.
5. Не допускається пошкодження дерев до припинення росту в рівнинних умовах більше, як 5 % на вологих і покатих схилах більше як 8 %, на стрімких схилах більше як 10 % кількості залишених дерев.
6. Тракторний волок постійно укріплювати порубочними рештками.
7. Не використовувати живі дерева як опори для складання дров.
8. Не падати порубочні рештки ближче ніж 25 м від стінки ділу чи лісових культур
(щодо збереження підросту, дерев цінних порід, дерев-насіників, відвернення ерозії ґрунту тощо)

Техкарту склад:

Гойденко Р.В. /
(підпис, ініціали, прізвище)

« 12 » 02 20 27 року

Копію карти технологічного процесу

одержав:

Бригадир Гален В.М. /
(підпис, ініціали, прізвище)

Техкарту отримав: майстер
(керівник лісозаготівельних робіт)

Резнік К.О. /
(підпис, ініціали, прізвище)

« 12 » 02 20 27 року

З вимогами техкарти ознайомлені:

бригадир, працівники
Гален В.М.
Шкурятенко М.М.
Ільченко І.П.
Кириченко Ю.О.
Салуков Д.С.

Відповідальний за охорону праці

на ділосіці ст. майстер ділу: Резнік К.О. /
(прізвище, ініціали, посада,)

IX. КОРОТКІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ЗАПОВНЕННЯ КАРТИ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ НА НАДАННЯ ПОСЛУГ В ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

1. Перед складанням карти технологічного процесу проводиться обстеження ділосіки лісничим (начальником ділосупункту) і майстром, під час якого визначаються та коротко описуються види та обсяги робіт, які відповідно до вимог безпеки праці необхідно виконати. Карта затверджується після приземлення небезпечних дерев на територіях, названих у пункті 4 акта.

2. Карта технологічного процесу розроблення ділосіки складається відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів з охорони праці у 3-х примірниках. Перший примірник на період розроблення ділосіки зберігається у майстра ділу або лісозаготівель, другий - в інженера лісового господарства (лісозаготівель). Третій примірник видається бригадіру лісозаготівельної бригади. Після закінчення лісозаготівельних робіт перший примірник передається для зберігання в контору лісництва (ділосупункту).

Філія "Життєве лісове господарство"
ДП "Ліси України"
Валківське лісництво
 (назва підприємства)

ЗАТВЕРДЖЕНО:
 Голівний інженер

 (підпис, ініціал, прізвище)
 « 17 » 07 2023 року.

Х. АКТ ГОТОВНОСТІ ЛІСОСІКИ ДО РОЗРОБЛЕННЯ

«__» _____ 20__ року

Відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці стосовно виконання лісозаготівельних робіт в Валківському лісництві, на лісосіці в кв. № 30, виділі № 8.2, площа 1,0 га, урочищі Сичове проведені такі підготовчі роботи:

№ п/п	Види підготовчих робіт про виконання	Відмітка	Підписи особи, що перевіряла виконання
1	2	3	4
1	Визначення на місцевості меж лісосіки	виконано	
2	Визначення меж щонайменше 50-метрової зони безпеки навколо лісосіки та додаткової робочої території		
3	Установлення заборонних знаків обгородження небезпечних зон		
4	Приземлення небезпечних дерев:		
4.1	на лісосіці, поза зонами безпеки		
4.2	у зонах безпеки шириною щонайменше 50 м навколо лісосіки		
4.3	попідвож лісовозних доріг, під'їзних та трельовальних шляхів		
4.4	у радіусі не менше 50 м від передбачених місць розташування:		
4.4.1	побутового приміщення	виконано	
4.4.2	вершин лісоскладів	виконано	
4.4.3	стовпик техніки	виконано	
4.4.4	складу паливо-мастильних матеріалів	виконано	
5	Розмітка лісосіки на пасіки	виконано	
6	Визначення магістральних волоків		
7	Визначення пасічних волоків		
8	Будівництво лісовозних доріг		
9	Перевірка рівня радіації на радіоактивно забруднених територіях		
10	У гірських та горбистих умовах додатково:		
10.1	удлаштування волоків з веденням земляних робіт на косогорах		
10.2	підготовка трьох канатних установок		
10.3	монтаж канатних установок		
11	інші роботи		

Лісничий

 / Гойденко Р.В. /
 (підпис, ініціал, прізвище)

Майстер лісу

 / Жигалів А.В. /
 (підпис, ініціал, прізвище)

Бригадир

 / Галич В.М. /
 (підпис, ініціал, прізвище)

Примітка. При підготовці лісосіки до рубок догляду за лісом та санітарних, якщо волоки на косогорах не влаштуються, вимоги пунктів 6, 7 можуть не виконуватись, а роботи, названі в пункті 4.1, дозволяється проводити в процесі розроблення лісосіки за умови відсутності на деревах снігу та льоду.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Наказ Державного лісового господарства України
13.07.2005 № 119

ЗАРЕЄСТРОВАНО:

У Міністерстві внутрішніх справ України 22.09.2005
За № 1084/11364

ПОГОДЖЕНО:

Працівникам служби охорони
праці; відділу лісового
господарства (лісозаготівель)

М.В. Мосибенко

(підпис, прізвище, ініціали)

В.І. Володазький

(підпис, прізвище, ініціали)

Північно-Східне регіональне
управління

Лісового та мисливського господарства

Філія «Життєві лісове господарство»

ЛП «Ліси України»

Володазьке лісництво

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Головний інженер
Головний лісничий

[Підпис]

« 06 » 02 2023 р.

КАРТА № 16

ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ РОЗРОБЛЕННЯ ЛІСОСІКИ РУБКИ ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ

(найменування способів рубки головного користування (анб/рота, поступова, суцільна))

(найменування рубки, пов'язаних з веденням лісового господарства)

Володазькому лісництві, кварталі № 11, виділі № 21.1, урочищі «Ложниця»

Лісорубний квиток № 00427 від «06» 02 2023 р.

Термін розроблення лісосіки: початок «06» 02 2023 року, кінець «31» грудня 2023р.

Період очищення лісосіки: з «06» 02 2023 року до «31» грудня 2023р.

I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОСІКИ

1. Площа лісосіки 0,9 га;
2. Господарство твердолистяне;
(хвойне, м'яколистяне, твердолистяне, склад доростану)
3. Повнота насадження 0,7;
4. Деревний запас, що вирубується, 521 куб. м;
5. Відвантаження деревини ведеться: деревами — %; деревними хлистами — %; довготтям — %;
сортиментами 100 %.
6. Середній об'єм деревного хлиста 0,38 куб. м;
7. Інші складові характеристики
(механічний склад ґрунту (ступінь зволоженості))

(рельєф місцевості)

II. КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ

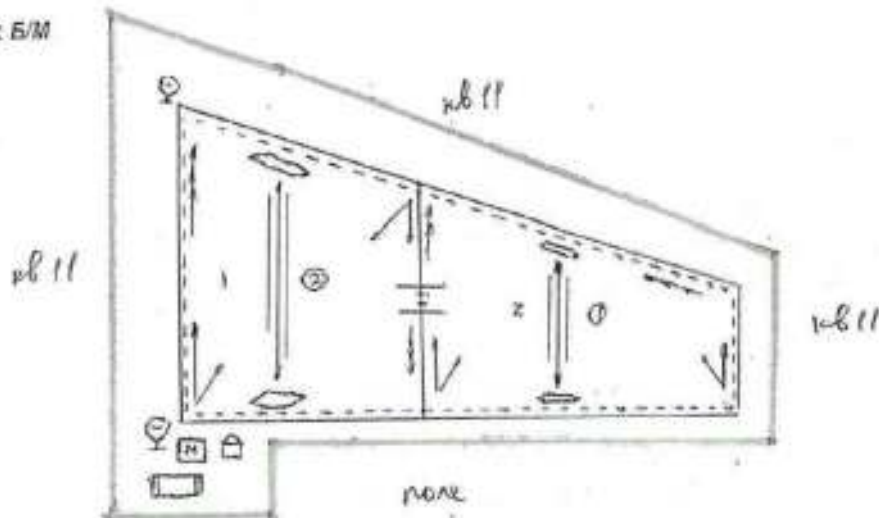
1. Число бригад — 1; 2. Склад бригад(и) — 2 чол., в тому числі: вальників лісу (лісоруб VI розряду) — 3 чол.; лісорубів II - V розрядів — 3 чол.; трактористів-машиністів 1 чол.; чокерівників —   чол.;
допоміжних працівників чол.
3. Наявність техніки та інших засобів виробництва:
бензопилок Stihl 462e-m 2 шт.; мотокущорізів   шт.; гідроклинів   шт.;
(марка, число)
лебідок   шт.; звальювальних вилок: 1 шт.; косей   шт.;
- лісозаготівельних машин (тракторів) MT3-892 1 шт.
(марка, число)

III. ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ

1. З охорони праці: каски 7 шт.; підшоломки (зимові) 7 шт.; сигнальні жилети 2 шт.; заборонні знаки
обгородження небезпечних зон 2 шт.; побутові приміщення 1 шт.; аптечки 2 шт.; бачки (термоси) для води
2 шт.; інші засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) рукавиці пари 2. З пожежної безпеки: вогнегасники — 1
шт.; багри — 1 шт.; лопати — 1 шт.; відра — 1 шт.; щипки з піском 1 шт.; інші ЗІЗ

IV. ТЕХНОЛОГІЧНА СХЕМА ЛІСОСІКИ

Маштаб: 5/М

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

	Границі лісосіки, їх дошки		Земляний спуск
	Границі зон безпеки навколо лісосіки, виробничих елементів та П межам та побутового приміщення		Траси канатних установок
	Заборонні знаки обгородження небезпечних зон		Місце зберігання механізмів
	Межа посік		Струмки, подтоки, кругляри
	Номера посік		Дороги, стежки
	Напрямок схилу		Верхній склад
	Основний напрямок заповнення дерев		Місце зберігання ПММ
	Напрямок розроблення посік		Укриття від атмосферних опадів
	Трельовальний тракторний волок	1,2,3	Черговість розробки посік
	Напрямок трельовання	*****	Трельовальні волоки кінці
	Майданчик для розвороту трактора		Підбідні шляхи
	Напрямок вивезення деревини		

V. ПОСЛІДОВНІСТЬ ТА ЧЕРГОВІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБІТ

Найменування основних технологічних операцій	Послідовність виконання операцій	Типова інструментальна та інші засоби виробництва	Черговість розробки посік, розташування робітників (лісосіка розробляється тимчасовою бригадою)		
			2	1	-
Заповнення дерев	1	бензопила	2	1	
Очищення дерев від сілок	2	бензопила	2	1	
Трельовання деревини	4	трактор	2	1	
Розв'язування деревини	3	бензопила	2	1	
Навантаження деревини	5	автомобіль	2	1	
Вивезення деревини	6	автомобіль	2	1	
Очищення лісосіки	7	трактор	2	1	
Інші роботи					

Верхні склади вводяться одночасно з розробкою лісосіки

VI. ОПИС БЕЗПЕЧНИХ СПОСОБІВ ПРАЦІ НА ПІДГОТОВЧИХ ТА ОСНОВНИХ РОБОТАХ

Щодо підготовки робочого місця; безпечного завантаження небезпечних дерев та дерев великого діаметра; безпечних способів зняття завислих дерев; очищення дерев від сучків на скляках; трелювання деревини кінцевою установкою, трактором, кінями; трелювання дерев, деревних хлестів, довгоття, сортментів; навантажування та вивезення круглого лісу; способу очищення лісоосі; інших безпечних прийомів праці в технологічному процесі)

При звалюванні дерев на лісоосі на суміжних пасіках будь-які інші роботи проводити забороненно. Небезпечні роботи проводити в присутності керівника побіт. Завислі дерева знімати за допомогою троса 35 метрів. Трелювання проводити за допомогою трактора з гідрозахватом на площадки для навантаження деревини. Порубкові рештки спалюються по наряду – акту згідно інструкції. Не використовувати живі дерева, як опори для складання дров. Розкрязування та обрубання дерев проводити в місцях їх падіння.

VII. ОСОБЛИВІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

1. До роботи зі звалювання дерев слід допускати лише вальників, які пройшли спеціальну підготовку у навчальних закладах. Перед початком розроблення нової лісоосі всі члени бригади повинні пройти позаплановий інструктаж на робочому місці. При проведенні підготовчих робіт та рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства, в першу чергу необхідно звалювати найбільш небезпечні дерева. Зняття завислих дерев слід здійснювати за допомогою ручних лебідок, трактором з канатом довжиною не менше 35 м або кінями.
2. Нормативні акти та інші документи, вимоги яких обов'язкові для виконання бригадою (ланкою) у доповнення до вимог карти Номера інструкцій з охорони праці по видам робіт № лісоосічні роботи №61; трелювання деревини № 31; навантаження деревини №38; перша медична допомога № 60; (інструкція з охорони праці, карта технологічного процесу на верхньолісоосікладські роботи, технологічна інструкція та інші)

VIII. ПРИРОДООХОРОННІ ТА ЛІСІВНИЧІ ВИМОГИ

1. Очищення від порубочних решток проводиться одноразово з заготівлею складуванням в кучи висотою 1 м.
(щодо збереження підросту, дерев цінних порід, дерев-насадників, відвернення ерозії ґрунту тощо)

Техкарту склад лісничий
(помічник лісничого)

Нестер І.П.
(підпис, ініціали, прізвище)
18.06.2023 року

Копію карти технологічного процесу
одержав:

Бригадир Яковенко А.Ю.
(підпис, ініціали, прізвище)

Відповідальний за охорону праці
на лісоосі:

Техкарту отримав: майстер
(керівник лісозаготівельних робіт)

Губський І.М.
(підпис, ініціали, прізвище)
18.06.2023 року

ст. м-р лісу Губський І.М.
(підпис, ініціали, посада, прізвище)

З вимогами техкарти ознайомлені:
Бригадир, робітник

Яковенко А.Ю.

Філатов Я.М.

Кісельов А.С.

Дубенський І.М.

Гайсько В.В.

ІХ. КОРОТКІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ЗАПОВНЕННЯ КАРТИ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ РОЗРОБКИ ЛІСОСІКИ

1. Перед складанням карти технологічного процесу проводиться обстеження лісосіки лісничим (начальником лісозаготівельного) і майстром, від чого кожного визначаються та коротко описуються види та обсяги робіт, які відповідно до кожного безпеки праці необхідно виконати. Карта затверджується після приземлення небезпечних дерев на територіях, названих у пункті 4 акта.

2. Карта технологічного процесу розроблення лісосіки складається відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів з охорони праці у 3-х примірниках. Перший примірник на період розроблення лісосіки зберігається у майстра лісу або лісозаготівель, другий - в інженера лісового господарства (лісозаготівель), третій примірник надіється бригадіру лісозаготівельної бригади. Після закінчення лісозаготівельних робіт перший примірник передається для зберігання в контору лісництва (лісозаготівель).

Філія «Жовтине лісове господарство»

ЛП «Ліс Угребин»

Володарське лісництво

(вказати підприємства)

«16» лютого 2023 року.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Головний інженер (головний лісничий)

(ім'я, ініціали, прізвище)

Х. АКТ ГОТОВНОСТІ ЛІСОСІКИ ДО РОЗРОБЛЕННЯ

«16» лютого 2023 року

Відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці стосовно виконання лісозаготівельних робіт в Володарському лісництві, на лісосіці в кв. № 11 виділі № 21.1, площа 1,0 га, урочищі «Лоснікова» проведені такі підготовчі роботи:

№ п/п	Види підготовчих робіт про виконання	Відмітка	Підпис особи, що перевіряла виконання
1	2	3	
1	Визначення на місцевості меж лісосіки	виконано	
2	Визначення меж щонайменше 50-метрової зони безпеки навколо лісосіки та додаткової робочої території		
3	Установлення заборонних знаків огороження небезпечних зон		
4	Приземлення небезпечних дерев:		
4.1	на лісосіці, поза зонами безпеки	виконано	
4.2	у зонах безпеки шириною щонайменше 50 м навколо лісосіки		
4.3	поводорок лісовозних доріг, під'їзних та трельовальних шляхів		
4.4	у радіусі не менше 50 м від передбачених місць розташування:		
4.4.1	побутового приміщення	виконано	
4.4.2	верхніх лісокладів	виконано	
4.4.3	стоянки техніки	виконано	
4.4.4	складу пально-мелительних матеріалів	виконано	
5	Розмітка лісосіки на пасіки	виконано	
6	Визначення магістральних волоків		
7	Визначення пасічних волоків	виконано	
8	Будівництво лісовозних доріг		
9	Перевірка рівня радіації на радіоактивно забруднених територіях		
10	У гірських та горбистих умовах додатково:		
10.1	улаштування волоків з веденням земляних робіт на косогорах		
10.2	підготовка трас канатних установок		
10.3	монтаж канатних установок		
11	Інші роботи		

Лісничий (помічник лісничого) Нестер І. П.
(ініціали, прізвище, підпис)

Майстер лісу (лісозаготівель) Григорук А. В.
(ініціали, прізвище, підпис)

Начальник лісозаготівельного
(заступник начальника лісозаготівельного)
лісозаготівельного (ініціали, прізвище, підпис)

Бригадір Яковенко А. Ю.
(ініціали, прізвище, підпис)

Примітка. При підготовці лісосіки до рубок догляду за лісом та санітарних, якщо волоки на косогорах не влаштуються, вимоги пунктів 6, 7 можуть не виконуватися, а роботи, названі в пункті 4.1, дозволяється проводити в процесі розроблення лісосіки за умови відсутності на деревах снігу та льоду.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Наказ Держлісгоспкероспират України
13.07.2005 № 119

ЗАРЕЄСТРОВАНО:
У Міністерстві землі України 22.09.2005
Зв. № 1094/11364

ПОГОДЖЕНО:
Працівники: служби охорони
праці; відділу лісового
господарства (лісозаготівель)

М. М. Момчишук М.В.
(ім'я, прізвище, ініціали)
В.В. Франчук В.Т.
(ім'я, прізвище, ініціали)

Північно – Східне міжрегіональне
управління
лісового та мисливського господарства
Філія «Житомирське лісове господарство»
ДП «Ліси України»
Волинське лісництво

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Головний інженер
Головний лісничий

(ім'я, прізвище, ініціали)
« 27 » листопада 20 23 р.

КАРТА № 10
ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ РОЗРОБЛЕННЯ ЛІСОСІКИ
СУЦІЛЬНЕ САНИТАРНЕ РУБАННЯ

(найменування способу рубок головного користування (вибіркова, поступова, суцільна))

(найменування рубок, позначки з веденням лісового господарства)

Волинському лісництві, кварталі № 35 виділі № 1,2, урочищі «Сомово»
Лісорубний квиток № 004053 від «23» 02 2023 р.
Термін розроблення лісосіки: початок «23» 02 2023 року, кінець «31» грудня 2023р.
Період очищення лісосіки: з «23» 02 2023 року до «31» грудня 2023р.

I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОСІКИ

1. Площа лісосіки 1,0 га;
2. Господарство твердолистяне;
(листяне, мішкостяне, твердолистяне, склад деревостану)
3. Повнота насадження 0,70;
4. Деревний запас, що вирубується, 233 куб. м;
5. Відвантаження деревини ведеться: деревами ___ %; деревинними хлистами ___ %; довголіттям ___ %;
сортиментами 100 %.
6. Середній об'єм деревного хлиста 0,36 куб. м;
7. Інші складові характеристики _____
(механічний склад ґрунту (ступінь зволоженості))

(рельєф місцевості)

II. КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ

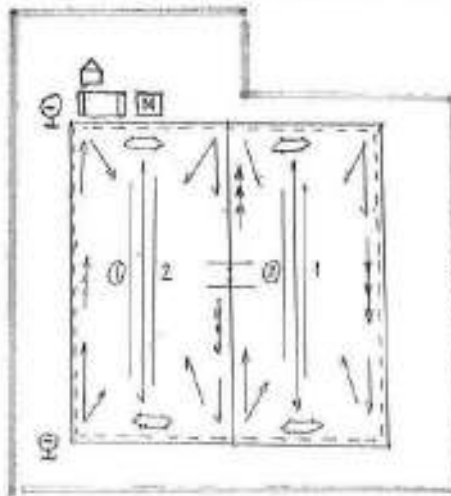
1. Число бригад -- 1; 2. Склад бригад(и) -- 6 чол., в тому числі: вальників лісу (лісоруб VI розряду) -- 3 чол.; лісорубів II - V розрядів -- 2 чол.; трактористів-машиністів 1 чол.; чокерівників -- ___ чол.; допоміжних працівників чол.
3. Наявність техніки та інших засобів виробництва:
бензопилок Sihl 462c-ш 2 шт.; мотокущорізів ___ шт.; гідроклинів ___ шт.;
(марка, число)
лебідок ___ шт.; зв'язувальних вилок: 1 шт.; коней ___ шт.;
- лісозаготівельних машин (тракторів) MT3-892 1 шт.
(марка, число)

III. ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ

1. З охорони праці: каски 6 шт.; підшоломники (зимові) 6 шт.; сигнальні жилети 6 шт.; заборонні знаки обгородження небезпечних зон 2 шт.; побутові приміщення 1 шт.; аптечки 2 шт.; бачки (термоси) для води 2 шт.; інші засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) рукавиці пари 2. З пожежної безпеки: вогнегасники -- 1 шт.; багри -- 1 шт.; лопати -- 1 шт.; відра -- 1 шт.; ящики з піском 1 шт.; інші ЗІЗ ___

IV. ТЕХНОЛОГІЧНА СХЕМА ЛІСОСІКИ

Маштаб: Б/М

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

	Границі лісосіки, їх дозвіль		Земляний спуск
	Границі зон безпеки шаєрутки лісосіки, виробничих елементів за її межами та побутового приміщення		Траси кінтових установок
	Заборонні знаки обгородження небезпечних зон		Місце зберігання механізмів
	Межа пасік		Струмки, водотоки, крутоври
	Номера пасік		Дороги, стежки
	Напряв схилу		Верхній склад
	Основний напрямок залякування дерев		Місце зберігання ПММ
	Напрямок розроблення пасік		Укриття від атмосферних опадів
	Трельовальний тракторний волок	1, 2, 3	Черговість розробки пасік
	Напряв трельовання		Трельовальні волоки кінні
	Майданчик для розвороту трактора		Під'їзні шляхи
	Напрямок вивезення деревини		

V. ПОСЛІДОВІСТЬ ТА ЧЕРГОВІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБІТ

Найменування основних технологічних операцій	Послідовність виконання операцій	Технічні інструменти та інші засоби виробництва	Черговість розробки пасік, розташованих робітників (Лісосіка розробляється комплексною бригадою)				
			2	1	-		
Залювання дерев	1	бензопила		2	1		
Очищення дерев від гілок	2	бензопила		2	1		
Трельовання деревини	4	трактор		2	1		
Розкривання деревини	3	бензопила		2	1		
Навантаження деревини	5	маніпулятор		2	1		
Вивезення деревини	6	автомобіль		2	1		
Очищення лісосіки	7	скакоро		2	1		
Інші роботи							

Верхні склади вводяться одночасно з розробкою лісосіки

VI. ОПИС БЕЗПЕЧНИХ СПОСОБІВ ПРАЦІ НА ПІДГОТОВЧИХ ТА ОСНОВНИХ РОБОТАХ

Щодо підготовки робочого місця; безпечно звалювання небезпечних дерев та дерев великого діаметра; безпечних способів зняття завислих дерев; очищення дерев від сучав на скілах; трельовання деревини кінтатною установкою, трактором, кіньми; трельовання дерев, деревних хлестів, дощотів, сортиментів; навантажування та вивезення круглого лісу; способу очищення лісосіки; інших безпечних прийомів праці в технологічному процесі)

При звалюванні дерев на лісосіці на суміжних пасіках будь -які інші роботи проводити заборонено. Небезпечні роботи проводити в присутності керівника побіг. Завислі дерева знімати за допомогою троса 35 метрів. Трельовання проводити за допомогою трактора з гідрозахватом на площадки для навантаження деревини. Порубкові рештки спалюються по наряду – акту згідно інструкції. Не використовувати живі дерева , як опори для складання дров. Розкряжування та обрубкування дерев проводити в місцях їх падіння.

VII. ОСОБЛИВІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

1. До роботи зі звалювання дерев слід допускати лише вальників, які пройшли спеціальну підготовку у навчальних закладах. Перед початком розроблення нової лісосіки всі члени бригади повинні пройти позаплановий інструктаж на робочому місці. При проведенні підготовчих робіт та рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства, в першу чергу необхідно звалювати найбільш небезпечні дерева. Зняття завислих дерев слід здійснювати за допомогою ручних лебідок, трактором з канатом довжиною не менше 35 м або кіньми.

2. Нормативні акти та інші документи, вимоги яких обов'язкові для виконання бригадою (ланкою) у доповнення до вимог карти Номера інструкцій з охорони праці по видам робіт № лісосічні роботи №61; трельовання деревини № 31; навантаження деревини №38; перша медична допомога № 60; (інструкція з охорони праці, карта технологічного процесу на верхньолісоскладські роботи, технологічна інструкція та інші)

VIII. ПРИРОДООХОРОННІ ТА ЛІСІВНИЧІ ВИМОГИ

1. Очищення від порубочних решток проводиться одноразово з заготівлею складуванням в кучи висотою 1 м.

(щодо збереження підросту, дерев цінних порід, дерев-насічників, відвернення ерозії ґрунту тощо)

Техкарту склав лісничий
(позначив лісничого)

Техкарту отримав: майстер
(керівник лісозаготівельних робіт)

З вимогами техкарти ознайомлені:
бригадир, робітник

Нестер І.П.
(підпис, ініціали, прізвище)
«29» 02 2023 року

_____
(підпис, ініціали, прізвище)
«29» 02 2023 року

Яковенко А. Ю.

Філатов Я. М.

Копію карти технологічного процесу
одержав:

Бригадир Яковенко А. Ю.
(підпис, ініціали, прізвище)

Гришко В.В.

Лубенський І. М.

Відповідальний за охорону праці
на лісосіці:

ст. м-р лісу Губський І.М.
(прізвище, ініціали, посада, підпис)

ІХ. КОРОТКІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ЗАПОВНЕННЯ КАРТИ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ РОЗРОБКИ ЛІСОСІКИ

1. Перед складанням карти технологічного процесу проводиться обстеження лісосіки лісничим (начальником лісозаготівельного майстеру), під час якого визначаються та коротко описуються види та обсяги робіт, які відповідно до вимог безпеки праці необхідно виконати. Карта затверджується після приземлення небезпечних дерев на територіях, зазначених у пункті 4 акта.

2. Карта технологічного процесу розроблення лісосіки складається відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів з охорони праці у 3-х примірниках. Перший примірник на період розроблення лісосіки зберігається у майстрі лісу або лісозаготівель, другий - в інженера лісового господарства (лісозаготівель). Третій примірник видається бригадіру лісозаготівельної бригади. Після закінчення лісозаготівельних робіт перший примірник передається для зберігання в контору лісництва (лісозаготівель).

Лісництво «Жовтинецьке лісове господарство»

ДП «Ліси України»

Водалацьке лісництво

(назва підприємства)

«27» 02 2023 року.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Головний інженер (головний лісничий)

(підпис, ініціали, прізвище)

Х. АКТ ГОТОВНОСТІ ЛІСОСІКИ ДО РОЗРОБЛЕННЯ

«27» 02 2023 року

Відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці стосовно виконання лісозаготівельних робіт в Водалацькому лісництві, на лісосіці в кв. № 35 виділі № 1,2, площа 1,0 га, урочищі «Сомово» проведені такі підготовчі роботи:

№ п/п	Види підготовчих робіт про виконання	Відмітка	Підпис особи, що перевіряла виконання
1	2	3	4
1	Визначення на місцевості меж лісосіки	виконано	
2	Визначення меж щонайменше 50-метрової зони безпеки навколо лісосіки та додаткової робочої території		
3	Установлення заборонних знаків огороження небезпечних зон		
4	Приземлення небезпечних дерев:		
4.1	на лісосіці, поза зонами безпеки	виконано	
4.2	у зонах безпеки ширинною щонайменше 50 м навколо лісосіки		
4.3	поздовж лісовозних доріг, під'їзних та троповальних шляхів		
4.4	у радіусі не менше 50 м від передбачених місць розташування:		
4.4.1	побутового приміщення	виконано	
4.4.2	верхніх лісоскладів	виконано	
4.4.3	стоянки техніки	виконано	
4.4.4	складу твально-мастильних матеріалів	виконано	
5	Розмітка лісосіки на пасіки	виконано	
6	Визначення магістральних волоків		
7	Визначення пасічних волоків	виконано	
8	Будівництво лісовозних доріг		
9	Перевірка рівня радіації на радіоактивно забруднених територіях		
10	У гірських та горбистих умовах додатково:		
10.1	улаштування волоків з веденням земляних робіт на косогорах		
10.2	підготовка трас канітних установок		
10.3	монтаж канітних установок		
11	Інші роботи		

Лісничий (помічник лісничого) Нестер І. П.
(ініціали, прізвище, підпис)

Майстер лісу (лісозаготівель) _____
(ініціали, прізвище, підпис)

Начальник лісозаготівельного
(заступник начальника лісозаготівельного)
лісозаготівельного (ініціали, прізвище, підпис)

Бригадір Яковенко А. Ю.
(ініціали, прізвище, підпис)

Примітка. При підготовці лісосіки до рубок догляду за лісом та санітарних, якщо волоки на косогорах не влаштуються, вимоги пунктів 6, 7 можуть не виконуватися, а роботи, названі в пункті 4.1, дозволяється проводити в процесі розроблення лісосіки за умови відсутності на деревах снігу та льоду.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Наказ Держлісгоспцентру України
13.07.2025 № 119

ЗАРЕЄСТРОВАНО:
у Міністерстві екології України 22.09.2025
за № 10860/1364

ПОГОДЖЕНО:

Працівники: служба охорони
праці; відділу лісового
господарства (лісозаготівель)

Північно-Східне міжрегіональне управління
лісового та мисливського господарства
Філія «Жовтисеве лісове господарство»
ДП «Ліси України»

ТВЕРДЖЕНО:

ловний інженер
ловний лісничий

М. М. Мухоморова
(підпис, прізвище, ініціали)
С. П. Романюк
(підпис, прізвище, ініціали)

Романюк Миколай
(підпис, прізвище, ініціали)

22.09.2025р.

КАРТА № 12

технологічного процесу розроблення лісосіки

Сучасна

(найменування способу рубки головного користування (вибірка, поступова, суцільна))

Секторна рубка суцільна

(найменування рубки, позначки з веденням лісового господарства)

у *Ремітислову* лісництві, кв. № *40* виділі № *11* урочищі *-*

Лісорубний квиток № *04852* від «*12*» *листо* 2023 року

Термін розроблення лісосіки: початок «*22*» *листо* 2023 року, кінець «*31*» *листо* 2023 року

Період очищення лісосіки з «*22*» *листо* 2023 року до «*31*» *листо* 2023 року

I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОСІКИ

1. Площа лісосіки *10* га. 2. Господарство *Лісництво ІОСБ*

(раса, м'якштина, твердостя, склад доростоту)

3. Повнота насадження *0,70* 4. Дерев'яний запас, що вирубується *351* куб. м

5. Відвантаження деревини ведеться: деревами *-* %; деревними хлистами *-* %;

дроготтям *-* %; сортиментами *100* %

6. Середній об'єм: деревного хлиста *-* куб. м. 7. Інші складові характеристики *100:1,5:5:40*

II. КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ

1. Число бригад *1* 2. Склад бригад(и) *3+1* чол., в тому числі: вальників лісу *1* чол.,

мотористів II-V *2* чол., трактористів-машиністів *1* чол., чомерівників *-* чол.,

допоміжних працівників *-* чол. 3. Наявність техніки та інших засобів виробництва:

бензопилок *УШБісб-2* шт., мотокульоріє *УШБісб-1* шт., підоклинів *Грос-354* шт.,

лебідок *-* шт., загливувальних вилок *1* шт., коней *-* шт.,

лісозаготівельних машин (тракторів) *1* шт. *МТЗ-892.2-27266 АХ*

III. ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ

1. З охорони праці: каски *5* шт., підшоломки зимові *-* шт., сигнальні жилети *5* шт.,

заборонні знаки обладнання небезпечних зон *5* шт., побутові приміщення *1* шт.,

аптечки *1* шт., бачки (термоси) для води *1* шт., інші засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) *-*

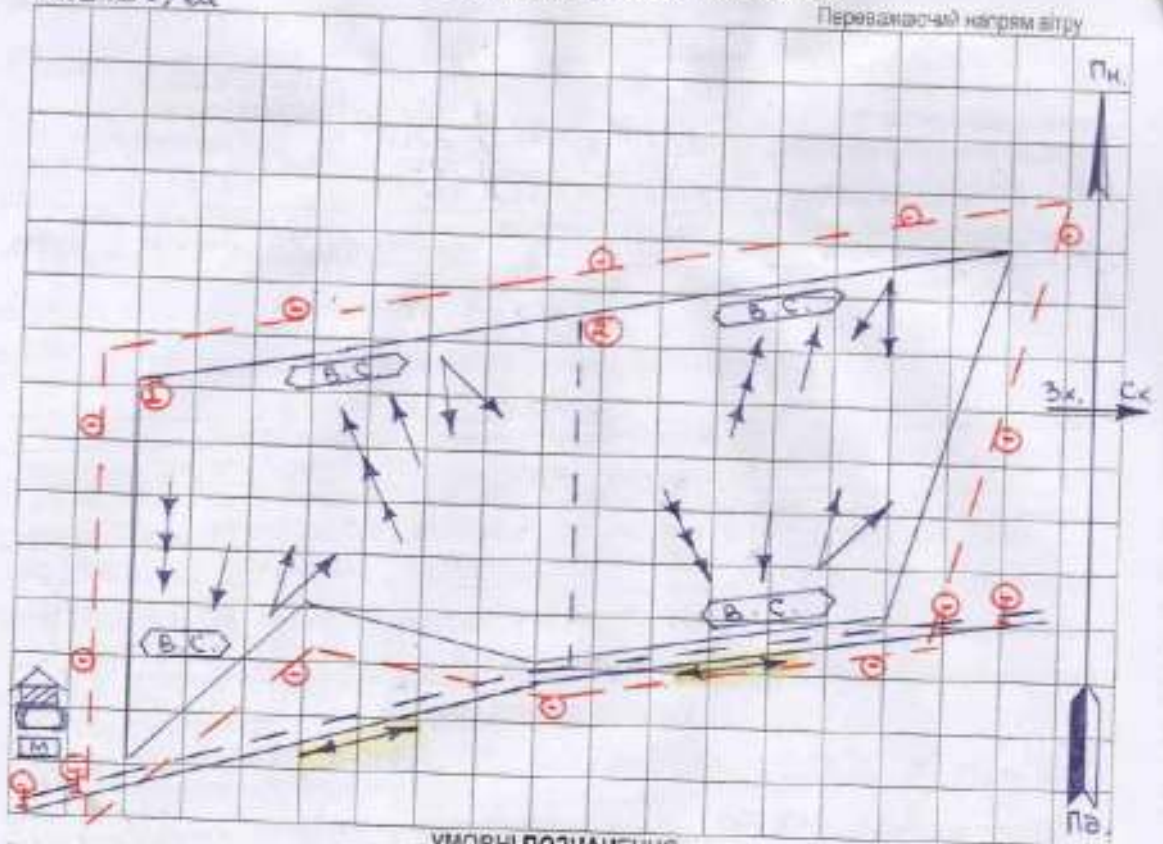
2. З пожежної безпеки: вогнегасники *1* шт., багри *-* шт., лопати *1* шт.,

відра *1* шт., ящики з піском *-* шт., інші ЗІЗ *-*

IV. ТЕХНОЛОГІЧНА СХЕМА РОЗРОБКИ ЛІСОСІКИ

МАСШТАБ 8/см

Порівняльний напрям вітру

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ:

—	Границі лісосіки, їх довжина	→	Напрямок скилу
⊖	Границі зон безпеки навкруги лісосіки, виробничих елементів та за її межами та побутового приміщення	→	Струмки, водотоки, крутояри
⊖	Границі ліси	⊖	Діючі дороги, стежки
⊖	Шляхи переходу граціанинів з пасіки в пасіку	⊖	Верхні лісосклади
→	Основний напрямок звалювання дерев	⊖	Заборонені зони обгородження небезпечних
→	Напрямок розроблення пасік	⊖	Місце зберігання паливно-мастильних матеріалів
→	Трелювальні волоки	⊖	Побутове приміщення
→	Напрямок трелювання	⊖	Місце зберігання техніки
① ②	Зона безпеки пасік	→	Напрямок вивезення деревини

V. ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ ОСНОВНИХ ВИДІВ РОБІТ

Найменування лісогосподарських операцій, включаючи навантаження деревини	Послідовність виконаних операцій	Машини, інструменти та інші засоби виробництва	Частота розробки пасік, розташованих поруч з такими варіантами						
			1	2	-	-	-	-	-
Звалювання дерев	1	Бензопила	-	1	-	-	-	-	-
Очищення дерев від пилки	2	8/н, сасифа	-	1	2	-	-	-	-
Трелювання деревини	4	трактор	-	1	2	-	-	-	-
Розряжування деревини	3	Бензопила	-	1	2	-	-	-	-
Навантаження деревини	5	Вулф, мех	-	1	2	-	-	-	-
Вивезення деревини	6	авто тракт	-	1	2	-	-	-	-
Очищення лісосіки	7	Вулф, мех	-	1	2	-	-	-	-
Інші роботи	Відомі середняки відзначаються одночасно із розробкою відновної пасіки та лісогосподарства.								

VI. ОПИС БЕЗПЕЧНИХ СПОСОБІВ ПРАЦІ НА ПІДГОТОВЧИХ ТА ОСНОВНИХ РОБОТАХ

Звільнення дерев на лісосіках №2 проводили з 2го до 16го липня
(що до підготовки робочого місця; безпечною заляванням небезпечних дерев та дерев

тає проведення технологічної операції звільнення
великого діаметра; безпечних способів знаття завалених дерев, очищення дерев від сучків на

дерев всі інші роботи на лісосіках №2 проводили заборонено.
сходах; треповалих деревши канатною установкою, трактором, кінями; треповалих дерев,

Розробку лісосіки та звільнення дерев проводили згідно
дереших кантів, довготя, сирпиментів; позозакування та інших видів круглого лісу, способ

інструкції №3. Напрями навіння дерев задавали в трясвіці
отворилих лісових; інших безпечних прийомів праці в технологічному процесі)

лими дерев скерувати вальною вилкою. Зміглі повислими
дерев проводили трактором з тягою 35 м, в крайності
керівника робіт. Треповалих деревами проводили сирпимен-
тами. Хмєти розкрєжувалося на лісосіці піса
звільнення дерев бау створиння площадки
розкрєжобки хмєтів.

VII. ОСОБЛИВІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

- До роботи зі звільнення дерев слід допускати лише вальників, які пройшли спеціальну підготовку у навчальних закладах. Перед початком розроблення нової лісосіки всі члени бригади повинні пройти позаплатовий інструктаж на робочому місці. При проведенні підготовчих робіт та рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства, в першу чергу необхідно залявати найбільш небезпечні дерева. Зняття завалених дерев слід здійснювати за допомогою ручних лебідок, трактором з канатом довжиною не менше 35 або кінями.
- Нормативні акти та інші документи, вимоги яких обов'язкові для виконання бригадою (ланкою) у доповнення до вимог карти Інструкція з охорони праці під час розробки
(інструкція з охорони праці, карта технологічного процесу на

лісосік з використанням БУ №3. Не варто чинити деревами №3
Треповалих деревами інструкції №33
вертикальними деревами, технологічним інструкціями та іншим)

VIII. ПРИРОДООХОРОННІ ВИМОГИ

Не допускати звільнення деревами по стіну лісу, не
(якодо збереження широти, дерев різних порід, дерев-насіонників, віддериняти сирові ґрунту тощо)

допускати занадто великої порубочини звільненнями
прагнегуючих лісових площ.

Техкарту склав лісничий (начальник лісопункту)

Владимир О.А.
(підпис, прізвище, ініціали)

" 24 " листопада 2003 р.

Техкарту отримав майстер (керівник лісозаготівельних робіт)

Майор В.М.
(підпис, прізвище, ініціали)

" 27 " листопада 2003 р.

З вимогами техкарти ознайомлені: бригадир, робітники

Владимир Е.С.
(підпис)

Копію карти технологічного процесу одержав:

Бригадир Владимир Е.С.
(підпис, прізвище, ініціали)

Відповідальний за охорону праці на лісосіці Майор В.М.
(посада, підпис, прізвище, ініціали)

Владимир Е.С.
Владимир Е.С.
Майор В.М.
Майор В.М.

ДП «Лес Харків» ФРП «Харків» ЛП
(назва підприємства)

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Головний інженер (головний лісничий)

(підпис, прізвище, ініціали)

с. _____ 2023 року

Х. АКТ ГОТОВНОСТІ ЛІСОСИКИ ДО РОЗРОБЛЕННЯ

с. 12 № 10/2023 2023 року

Відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці стосовно виконання лісозаготівельних робіт в Рематинському лісництві на лісосязі в кв. № 49

виділі № 1,1 урочищі _____ проведені такі підготовчі роботи:

Види підготовчих робіт	Відомо про виконання	Підпис особи, що порозікла документ
1. Визначення на місцевості меж лісосязі	Виконано	
2. Визначення меж щонайменше 50-метрової зони безпеки навколо лісосязі та додаткової робочої території	Виконано	
3. Установлення заборонних знаків обгородження небезпечних зон	Виконано	
4. Приземлення небезпечних дерев:		
4.1. на лісосязі, поза зонами безпеки		
4.2. у зонах безпеки шириною щонайменше 50 м навколо лісосязі		
4.3. вздовж лісовозних доріг, під'їзних та трельовальних шляхів		
4.4. в радіусі не менше 50 м від передбачених місць розташування:		
4.4.1. побутового приміщення	Виконано	
4.4.2. верхніх лісокладів	Виконано	
4.4.3. стоянки техніки	Виконано	
4.4.4. складу поліепокси-мастильних матеріалів	Виконано	
5. Розмітка лісосязі на парші		
6. Визначення магістральних волоків		
7. Визначення пасічних волоків		
8. Будівництво лісовозних доріг		
9. Перевірка рівня радіації на радіоактивно-забруднених територіях		
10. У гірських та горбистих умовах додатково:		
10.1. улаштування волоків з веденням земляних робіт на косогорах		
10.2. підготовка трас канатних установок		
10.3. монтаж канатних установок		
11. Інші роботи		

Лісничий (помічник лісничого)

(підпис, прізвище, ініціали)

Начальник лісопункту (заступник начальника лісопункту)

(підпис, прізвище, ініціали)

Майстер лісу (лісозаготівель)

(підпис, прізвище, ініціали)

Бригадир

(підпис, прізвище, ініціали)

ПРИМІТКА: При підготовці лісосязі до рубок догляду за лесом та санітарних, лісові волоки на косогорах не улаштовуються, якщо пункт 4.1 мають не виконуватися, а роботи, наведені в пункті 4.1, дозволяється проводити в процесі розроблення

1/05 - Законом України 2011 р. Тел: 0 20415 00 80

Додаток Б
Відомість наявної техніки по філії «Жовтнєве лісове господарство»
ДСГП «Ліси України» станом на 30 вересня 2023 року

№ з/п	Марка техніки
1	Автомобіль ВАЗ2107 <АХ9061МХ>
2	Автомобіль ГАЗ-66 пож. <431-78 ХА>
3	Автомобіль УАЗ 3163-305
4	Автомобіль Chevrolet Niva 2123 L (Д0790678-К0605998-Ш) АХ 1339 ЕО
5	Автомобіль FORD RANGER № ВІ8821НТ
6	Автомобіль NISSAN X-TRAIL 2.5 4WD CVT N-Connecta, кузов JN1TBNT32U010243 № АХ5725ММ
7	Автоцистерна пожежна АЦ-3 АХ2624СА
8	Екскатор ЕО база ЮМЗ-6 29779 АХ
9	Трактор ЮМЗ-8240 29775АХ
10	Автомобіль УАЗ 3303 АХ9022МХ
11	Автомобіль УАЗ-31512 <АХ1238ЕІ>
12	Автомобіль ГАЗ-3307 <294-67 ХА>
13	АвтобКАвЗ-3271 <АХ1239ЕІ>
14	Автомобіль КРА36233М6 з маніпулятором ВВ5-1 № кузова У7А6233М6А0813527
15	Пожежний причіп (без помпи високого тиску та ручного комбінованого пожежного ствола)
16	Причіп 2ПТС-4М <47-52МЕ>
17	Причіп марка МАЗ 837810 № кузова У3М837810А0013094
18	Трактор Беларус-82.1 29757АХ (зав. номер У4R900Z01J1111974) (ст. номер 22506АХ)
19	Автомобіль УАЗ 3151 АХ61-34АЕ
20	Автомобіль ИЖ-2717 <АХ06-46ВР>
21	Автомобіль ЗІЛ 131 АЦ-40 пож <00-67 ХІА>
22	Автомобіль ЗІЛ 131 пожаЦ АХ2629ОА (старий АХ6768ВЕ)
23	Автомобіль Уаз 2206 <125-64ХА>
24	Екскатор ЕО-2621 "А" <15680ТН>
25	Трактор колісний "Беларус-892,2" держ.номер 29759АХ
26	Трактор ЮМЗ-6АКЛ держ.номер 29778АХ (старий<05508 ТН>)
27	Автомобіль КАМАЗ 43101 бортовий АХ1489ЕАз краном-маніпулят. PALFILGER
28	Автомобіль легковий ВАЗ 21213 <АХ 94-67 СТ>
29	Автомобіль УАЗ 2206 <139-90 ХА>
30	Причеп 2ПТС-4М
31	Трактор БЕЛАРУС -892 18-106АХ
32	Автомобіль ГАЗ66г/фург <АХ32-48АК>
33	Автомобіль УАЗ 469 г/борт <АХ1792АА>
34	Напівпричіп тракторний DL-10-1-М FORESTER з гідроманіпулятором Palms 4.70 АЗВ6UC2U
35	Причіп 2ПТС-9 02927 ТО
36	Причіп 2ПТС-4М <013-74 ТО>
37	Трактор "Беларус-892.2"
38	Трактор Беларус 1221 <167-79 ТН>
39	Трактор ДТ-75 <137-07 ТН>
40	Трактор Т-74 <85-98 ХБ>
41	Трактор ЮМЗ-6АКЛ <063-72 ТН>
42	Трактор ЮМЗ-6АКЛ <16-12 ХІ>
43	ЮМЗ 6 ЕО <56-23 ХА>

**ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)**

Філія «Жовтнєве лісове господарство»

вул. Лесі Українки, 63, м. Мерефа, Харківська обл., Харківський р-н, 62472
e-mail: jovtlls@gmail.com, код згідно з ЄДРПОУ 45025507

№ _____ від _____ 2023 р.

**Відомість наявної техніки на філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП
«Ліси України» станом на 2023 рік**

Тип транспорту	Кількість
Легкові автомобілі	20
Вантажні автомобілі	15
Автобуси	2
Трактори	28
Причіпи	13
<i>Всього:</i>	78

Директор філії

Тарас ГАЛУШКА

Додаток В

Перелік ділянок, відведених під рубки головного користування по філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Склад	Клас бонітету	Тип лісу	Вік, років	Повнота	Запас деревини, тис. м ³			Запроєктований захід по лісовідновленню	Лісосіки року	Господарська секція	
									стовбурний	в т. ч. призначений до рубки					
										стовбурний	ліквідний				ділової деревини
Васищевське	130	13	4,0	7Дз2Лпд1Яз	3	D ₂ -клД	115	0,7	0,84	0,84	0,71	0,40	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
Васищевське	131	5	4,0	9Дз1Яз	3	D ₂ -клД	115	0,8	1,16	1,16	1,01	0,53	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
Васищевське	134	17	4,0	8Дз1Клп1Лпд	3	D ₁ -клД	71	0,7	0,88	0,88	0,77	0,41	ЛК. РТК 176	2022	Дубова низькостовбурна
Васищевське	135	10	3,0	5Дз3Дз1Клп1Лпд	3	D ₂ -клД	105	0,7	0,69	0,69	0,58	0,35	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
Васищевське	137	9	5,7	6Дз2Яз1Клг1Клп	3	D ₂ -клД	105	0,7	1,43	1,43	1,25	0,66	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
Васищевське	130	13	3,0	7Дз2Лпд1Яз	3	D ₂ -клД	115	0,7	0,63	0,63	0,55	0,32	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
Васищевське	131	5	5,0	9Дз1Яз	3	D ₂ -клД	115	0,8	1,45	1,45	1,27	0,66	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
Васищевське	131	10	1,3	8Дз1Яз1Клп	3	D ₂ -клД	95	0,5	0,18	0,18	0,16	0,05	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
Васищевське	131	12	2,3	10Дз	3	D ₂ -клД	90	0,5	0,35	0,35	0,31	0,15	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
Васищевське	134	17	5,0	8Дз1Клп1Лпд	3	D ₁ -клД	71	0,7	1,10	1,10	0,96	0,52	ЛК. РТК 176	2027	Дубова низькостовбурна
Васищевське	135	10	2,7	5Дз3Дз1Клп1Лпд	3	D ₂ -клД	105	0,7	0,62	0,62	0,53	0,30	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
Васищевське	137	9	2,7	6Дз2Яз1Клг1Клп	3	D ₂ -клД	105	0,7	0,68	0,68	0,59	0,32	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
Валківське	64	4	3,0	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,6	0,63	0,63	0,54	0,31	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
Валківське	64	7	2,0	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,7	0,50	0,50	0,44	0,21	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
Валківське	64	11	1,9	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,7	0,48	0,48	0,41	0,24	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
Валківське	66	1	4,2	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,6	0,88	0,88	0,76	0,44	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
Валківське	64	4	4,0	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,6	0,84	0,84	0,72	0,42	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
Валківське	64	9	2,0	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,7	0,50	0,50	0,42	0,26	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
Валківське	66	1	5,5	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,6	1,16	1,16	1,00	0,58	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
Валківське	69	3	1,2	4Яз5Клг1Дз	1А	D ₂ -клД	80	50	0,24	0,24	0,23	0,08	ЛК. РТК 182	2022	Ясенева
Валківське	67	2	2,0	10Ос	1А	D ₂ -клД	55	0,7	0,78	0,78	0,74	0,20	Природне поновл. Ос	2022	Осикова
Водолазьке	6	15	2,5	7Дз3Яз	3	D ₂ -клД	72	0,6	0,50	0,50	0,43	0,28	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
**Водолазьке	9	9	3,0	8Дз2Яз	3	D ₂ -клД	130	0,6	0,72	0,72	0,65	0,25	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
Водолазьке	32	9	2,4	9Дз1Яз	3	D ₂ -клД	80	0,7	0,60	0,60	0,51	0,32	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
**Водолазьке	32	26	2,5	7Дз3Яз	3	D ₂ -клД	130	0,7	0,68	0,68	0,59	0,34	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
**Водолазьке	9	9	3,0	8Дз2Яз	3	D ₂ -клД	130	0,6	0,72	0,72	0,65	0,25	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Склад	Клас бонітету	Тип лісу	Вік, років	Повнога	Запас деревини, тис. м ³			Запроєктований захід по лісовідновленню	Лісосіки року	Господарська секція	
									стовбурний	в т. ч. призначений до рубки					
										стовбурний	ліквідний				ділової деревини
Водолазьке	32	9	3,0	9Дз1Яз	3	D ₂ -клД	80	0,7	0,75	0,75	0,64	0,39	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
**Водолазьке	32	14	1,9	8Дз2Яз	3	D ₂ -клД	130	0,7	0,51	0,51	0,44	0,27	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
**Водолазьке	32	17	2,4	8Дз2Яз	3	D ₂ -клД	130	0,7	0,65	0,65	0,56	0,35	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
Водолазьке	6	17	3,0	9Яз1Дз	2	D ₂ -клД	100	0,8	1,11	1,11	0,97	0,57	ЛК. РТК 182	2022	Ясенева
Водолазьке	5	16	2,4	8Яз2Дз	1	D ₂ -клД	115	0,6	0,72	0,72	0,64	0,38	ЛК. РТК 182	2027	Ясенева
Водолазьке	11	22	2,6	7Яз2Дз1Лпд	2	D ₂ -клД	80	0,8	0,86	0,86	0,75	0,42	ЛК. РТК 182	2027	Ясенева
Рокитянське	57	13	2,0	10Сз	1	B ₂ -дС	101	0,6	0,76	0,76	0,70	0,55	ЛК. РТК 52	2022	Соснова
Рокитянське	57	23	2,1	10Сз	1	B ₂ -дС	106	0,6	0,84	0,84	0,76	0,64	ЛК. РТК 52	2022	Соснова
Рокитянське	59	4	1,8	10Сз	1	B ₂ -дС	100	0,6	0,72	0,72	0,66	0,56	ЛК. РТК 52	2022	Соснова
Рокитянське	59	5	1,5	10Сз	1	B ₂ -дС	101	0,7	0,60	0,60	0,55	0,47	ЛК. РТК 52	2022	Соснова
Рокитянське	23	10	2,4	10Сз	1	B ₂ -дС	96	0,6	0,91	0,91	0,83	0,70	ЛК. РТК 52	2027	Соснова
Рокитянське	57	7	2,1	10Сз	1	B ₂ -дС	96	0,6	0,80	0,80	0,74	0,53	ЛК. РТК 52	2027	Соснова
Рокитянське	57	16	3,0	10Сз	1	B ₂ -дС	96	0,7	1,32	1,32	1,21	0,87	ЛК. РТК 52	2027	Соснова
Рокитянське	59	2	1,3	10Сз	1	B ₂ -дС	106	0,6	0,52	0,52	0,47	0,37	ЛК. РТК 52	2027	Соснова
*Рокитянське	24	13	2,0	10Влч	2	Є ₄ -Влч	64	0,7	0,50	0,50	0,44	0,28	Природне поновл. Влч	2022	Вільхова
*Рокитянське	58	2	5,1	10Влч	1	Д ₄ -Влч	71	0,7	1,63	1,63	1,40	0,98	Природне поновл. Влч	2022	Вільхова
*Рокитянське	58	5	2,1	10Влч	1	Д ₄ -Влч	71	0,6	0,57	0,57	0,49	0,34	Природне поновл. Влч	2022	Вільхова
*Рокитянське	58	1	1,5	10Влч	1	Д ₄ -Влч	61	0,6	0,36	0,36	0,31	0,19	Природне поновл. Влч	2027	Вільхова
*Рокитянське	58	3	2,0	10Влч	1	Д ₄ -Влч	71	0,6	0,54	0,54	0,47	0,29	Природне поновл. Влч	2027	Вільхова
*Рокитянське	58	4	6,0	10Влч	1	Д ₄ -Влч	61	0,7	1,80	1,80	1,55	1,08	Природне поновл. Влч	2027	Вільхова
Рокитянське	26	11	2,1	10Ос	1	С ₂ -лдС	66	0,5	0,53	0,53	0,50	0,14	Природне поновл. Ос	2027	Осікова
**Коломацьке	39	24	5,6	9Дз1Лпд	2	D ₂ -клД	131	0,5	1,40	1,40	1,25	0,54	ЛК. РТК 182	2022	Дубова високостовбурна
**Коломацьке	40	9	6,1	8Дз1Лпд1Клг	1	D ₂ -клД	131	0,8	1,90	1,90	1,67	0,82	ЛК. РТК 182	2022	Дубова високостовбурна
**Коломацьке	43	7	3,4	10Дз	1	D ₂ -клД	131	0,6	1,05	1,05	0,87	0,64	ЛК. РТК 182	2022	Дубова високостовбурна
**Коломацьке	43	15	2,2	10Дз	1	D ₂ -клД	131	0,5	0,57	0,57	0,51	0,23	ЛК. РТК 182	2022	Дубова високостовбурна

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Склад	Клас бонітету	Тип лісу	Вік, років	Повнога	Запас деревини, тис. м ³				Запроєктований захід по лісовідновленню	Лісосіки року	Господарська секція
									стовбурний	в т. ч. призначений до рубки					
										стовбурний	ліквідний	ділової деревини			
**Коломацьке	51	3	7,0	10Дз	1	D ₂ -клД	131	0,6	2,38	2,38	2,00	1,40	ЛК. РТК 182	2022	Дубова високостовбурна
**Коломацьке	51	10	10,8	10Дз	2	D ₂ -клД	131	0,6	3,02	3,02	2,66	1,30	ЛК. РТК 182	2022	Дубова високостовбурна
**Коломацьке	52	16	2,1	10Дз	2	D ₂ -клД	131	0,6	0,55	0,55	0,47	0,29	ЛК. РТК 182	2022	Дубова високостовбурна
*Коломацьке	43	4	2,9	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,7	0,93	0,93	0,79	0,49	ЛК. РТК 182	2027	Дубова високостовбурна
*Коломацьке	43	10	6,0	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,6	1,62	1,62	1,38	0,86	ЛК. РТК 182	2027	Дубова високостовбурна
*Коломацьке	43	16	3,1	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,7	0,99	0,99	0,86	0,47	ЛК. РТК 182	2027	Дубова високостовбурна
**Коломацьке	40	3	2,4	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,6	0,70	0,70	0,60	0,38	ЛК. РТК 182	2027	Дубова високостовбурна
**Коломацьке	46	2	9,5	10Дз	1	D ₂ -клД	126	0,5	2,47	2,47	2,12	1,28	ЛК. РТК 182	2027	Дубова високостовбурна
**Коломацьке	48	8	6,0	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,6	1,80	1,80	1,53	0,95	ЛК. РТК 182	2027	Дубова високостовбурна
**Коломацьке	52	2	6,0	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,5	1,32	1,32	1,15	0,64	ЛК. РТК 182	2027	Дубова високостовбурна
**Коломацьке	52	4	6,0	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,5	1,44	1,44	1,27	0,62	ЛК. РТК 182	2027	Дубова високостовбурна
**Коломацьке	50	9	2,4	10Дз	3	D ₂ -клД	131	0,6	0,58	0,58	0,51	0,25	ЛК. РТК 182	2022	Дубова низькостовбурна
Коломацьке	43	18	2,8	10Дз	3	D ₂ -клД	106	0,7	0,70	0,70	0,60	0,35	ЛК. РТК 182	2027	Дубова низькостовбурна
Коломацьке	6	22	1,3	9Яз1Дз	1	D ₂ -клД	91	0,8	0,56	0,56	0,49	0,31	ЛК. РТК 182	2022	Ясеневі
Коломацьке	23	9	2,5	10Яз	1А	D ₂ -клД	91	0,8	1,15	1,15	1,00	0,64	ЛК. РТК 182	2022	Ясеневі
Коломацьке	29	1	2,5	7Яз2Дз1Клг	1А	D ₂ -клД	86	0,7	0,88	0,88	0,78	0,42	ЛК. РТК 182	2027	Ясеневі
Коломацьке	32	9	1,3	5Яз3Яз2Дз	1	D ₂ -клД	81	0,8	0,52	0,52	0,45	0,27	ЛК. РТК 182	2027	Ясеневі
Коломацьке	24	5	1,3	6Клг1Яз3Лпд	2	D ₂ -клД	91	0,7	0,39	0,39	0,34	0,18	ЛК. РТК 182	2022	Кленові
Коломацьке	29	2	1,7	8Клг2Дз	3	D ₂ -клД	86	0,6	0,36	0,36	0,33	0,12	ЛК. РТК 182	2022	Кленові
Коломацьке	40	8	1,7	3Клг2Дз1Лпд 2Клп2Яз	1	D ₂ -клД	76	0,7	0,55	0,55	0,49	0,22	ЛК. РТК 182	2027	Кленові
Коломацьке	68	11	1,2	10Ос	1А	D ₃ -ляД	61	0,5	0,35	0,35	0,32	0,14	Природне поновл. Ос	2027	Осикова
Разом	–		232,0	–	–	–	–	96,1	64,4	64,4	56,3	33,0	–	–	–

* - **виключені** з планової діяльності як ділянки з рідкими видами флори і фауни, природними оселищами, ділянки з високою фітосоціологічною цінністю та цінні для біорізноманіття

** - виключення з рубки поодиноких і куртин старих дерев з високою фітосоціологічною цінністю та цінні для біорізноманіття згідно Порядку створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах та Порядку створення охоронних зон для збереження об'єктів Червоної книги України

Додаток Г

Перелік ділянок, відведених під суцільні санітарні рубки по філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Склад	Вік, років	Повнота	Запас, тис. м ³		
							загальний	що вирубується	сухо-стою
Бабаївське	21	12	5,7	7Лпд2Бп1Ос	81	0,8	1,77	1,77	0,03
Бабаївське	28	5	1,5	10Сз	92	0,3	0,26	0,26	–
*Валківське	26	1	28,5	7Дз1Клг2Лпд+Клп+Взш	105	0,7	8,55	8,55	–
Валківське	43	13	2,1	10Дз	127	0,4	0,38	0,38	–
**Валківське	44	1	29,8	10Дз+Яз+Лпд	126	0,5	6,85	6,85	0,15
**Валківське	48	5	39,9	10Дз+Яз+Клг+Лпд	126	0,6	9,58	9,58	0,80
Валківське	55	2	7,0	10Сз+Дз+Ос+Бп	66	0,7	2,80	2,80	–
Валківське	56	12	1,3	10Дз	83	0,4	0,21	0,21	0,04
Валківське	99	6	5,6	10Сзк	72	0,3	0,90	0,90	0,11
Валківське	99	7	3,5	10Сзк	72	0,3	0,80	0,80	0,07
Васищевське	9	12	5,2	10Сз+Акб	57	0,8	1,77	1,77	0,03
Васищевське	102	2	2,4	10Сз	76	0,6	0,74	0,74	0,02
Васищевське	110	10	2,3	10Сз	85	0,6	0,74	0,74	–
Васищевське	125	1	7,9	10Сз	100	0,7	3,00	3,00	–
Васищевське	140	16	1,8	10Сз	95	0,5	0,54	0,54	0,01
*Васищевське	154	6	19,0	10Сз	71	0,6	5,89	5,89	–
Васищевське	154	8	1,2	10Сз	72	0,6	0,37	0,37	0,02
Васищевське	154	9	1,3	10Сз	49	0,6	0,29	0,29	0,03
Васищевське	154	11	1,6	10Сз	64	0,8	0,69	0,69	0,01
Васищевське	156	1	2,2	10Сз	61	0,6	0,64	0,64	0,02
Васищевське	156	21	7,8	10Сз	63	0,8	3,35	3,35	–
*Водолазьке	3	1	72,8	7Дз3Яз+Лпд+Клп	90	0,8	25,48	25,48	–
*Водолазьке	5	6	38,0	5Дз4Яз1Клг	115	0,7	11,02	11,02	0,38
**Водолазьке	31	15	25,5	9Дз1Яз+Лпд	125	0,6	6,63	6,63	–
**Водолазьке	39	2	1,6	9Дз1Клп	126	0,3	0,19	0,19	0,02
Водолазьке	39	11	6,7	10Дз	126	0,4	1,21	1,21	0,07
Золочівське	12	6	2,2	3Дз3Ос3Клг1Клп	101	0,4	0,26	0,26	–
**Золочівське	16	6	1,5	8Дз2Клг	131	0,4	0,27	0,27	–
Золочівське	29	8	7,5	5Дз5Ос	94	0,3	0,90	0,90	–
Золочівське	116	1	6,5	4Дз4Клг2Лпд	111	0,4	0,91	0,91	–
Золочівське	121	10	5,4	10Сзк	62	0,6	1,57	1,57	0,22
Золочівське	134	21	2,4	10Дз	91	0,3	0,24	0,24	–
Коломацьке	10	12	1,5	10Дз	81	0,6	0,35	0,35	–
Люботинське	34	18	1,7	8Дз1Яз1Лпд	85	0,6	0,46	0,46	0,03
Люботинське	45	8	1,4	8Дз1Яз1Лпд	106	0,4	0,24	0,24	–
Люботинське	46	2	1,4	8Дз1Яз1Лпд	96	0,3	0,15	0,15	0,06
Люботинське	49	8	2,4	8Дз2Лпд+Клг+Яз	105	0,5	0,43	0,43	–
Люботинське	65	7	4,2	9Дз1Яз	125	0,6	1,26	1,26	–
Люботинське	67	1	2,6	10Дз	131	0,4	0,44	0,44	–
Мереф'янське	109	6	3,2	8Сз2Сз	131	0,5	0,83	0,83	0,06
Мереф'янське	110	1	2,1	10Сз	131	0,5	0,61	0,61	0,07
Мереф'янське	117	5	9,9	10Сз	112	0,4	2,38	2,38	0,40
Мерчанське	8	13	2,3	5Ос3Бп2Дз	66	0,5	0,41	0,41	–
Мерчанське	8	20	1,3	10Ос	66	0,4	0,26	0,26	0,04
Мерчанське	8	24	6,6	10Сз	84	0,6	1,98	1,98	0,07
Мерчанське	9	7	2,7	10Влч	101	0,5	0,70	0,70	0,05
*Мерчанське	15	1	24,0	9Дз1Лпд	90	0,6	5,76	5,76	–
*Мерчанське	19	1	14,6	8Дз1Лпд1Клг	90	0,6	2,92	2,92	0,15
*Мерчанське	54	2	24,8	4Дз4Клг2Лпд+Яз	115	0,7	5,95	5,95	–
*Мерчанське	55	3	12,3	6Дз2Яз1Лпд1Клг	115	0,7	3,69	3,69	–
**Мерчанське	60	2	2,2	5Дз3Яз1Лпд1Клг	120	0,6	0,53	0,53	–

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Склад	Вік, років	Повнота	Запас, тис. м ³		
							загальний	що вирубуйється	сухо-стою
**Мерчанське	60	6	2,9	4Дз3Яз2Клг1Лпд	121	0,7	0,75	0,75	–
Мерчанське	61	3	18,7	5Дз3Клг2Яз	115	0,6	4,30	4,30	–
**Мерчанське	72	7	5,6	6Дз4Яз	130	0,7	1,68	1,68	–
**Мерчанське	75	5	4,7	8Дз1Яз1Лпд	130	0,6	1,41	1,41	–
Рокитянське	29	1	8,4	10Сз	57	0,8	3,53	3,53	–
*Рокитянське	29	10	23,4	8Сз2Бп	57	0,6	7,02	7,02	0,12
Рокитянське	29	11	2,8	10Сз	57	0,5	0,73	0,73	0,03
Разом	–	–	535,4	–	–	–	147,57	147,57	3,11

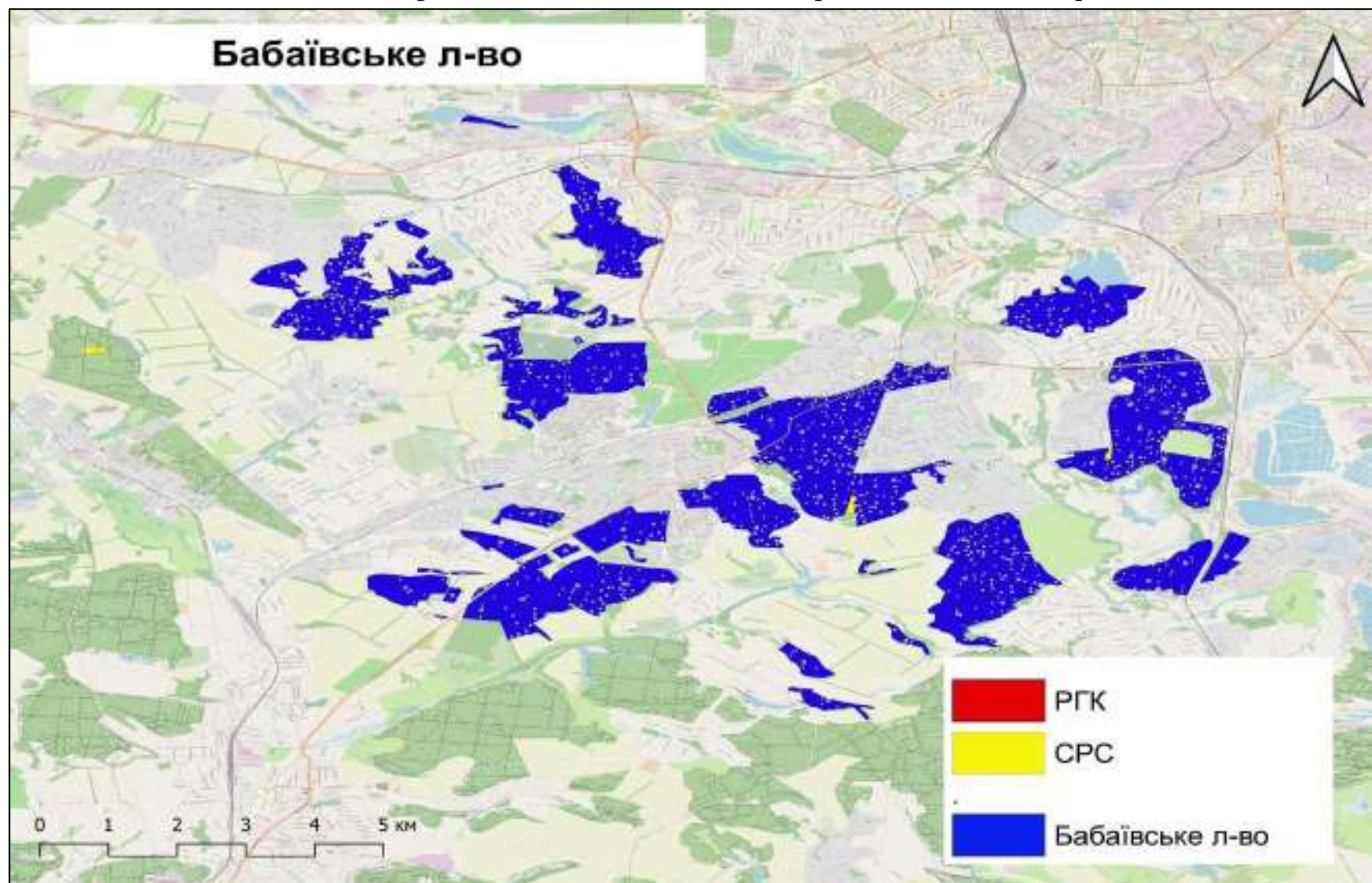
* - у випадку великих обсягів ділянки (більш 3 га), рубка проводиться поступово, до 3 га

** - поступова вирубка ділянок (до 3 за прийом) з обов'язковим виключенням із рубки поодиноких і куртин старих дерев з високою фітосоціологічною цінністю та цінних для біорізноманіття згідно Порядку створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах та Порядку створення охоронних зон для збереження об'єктів Червоної книги України

Додаток Д

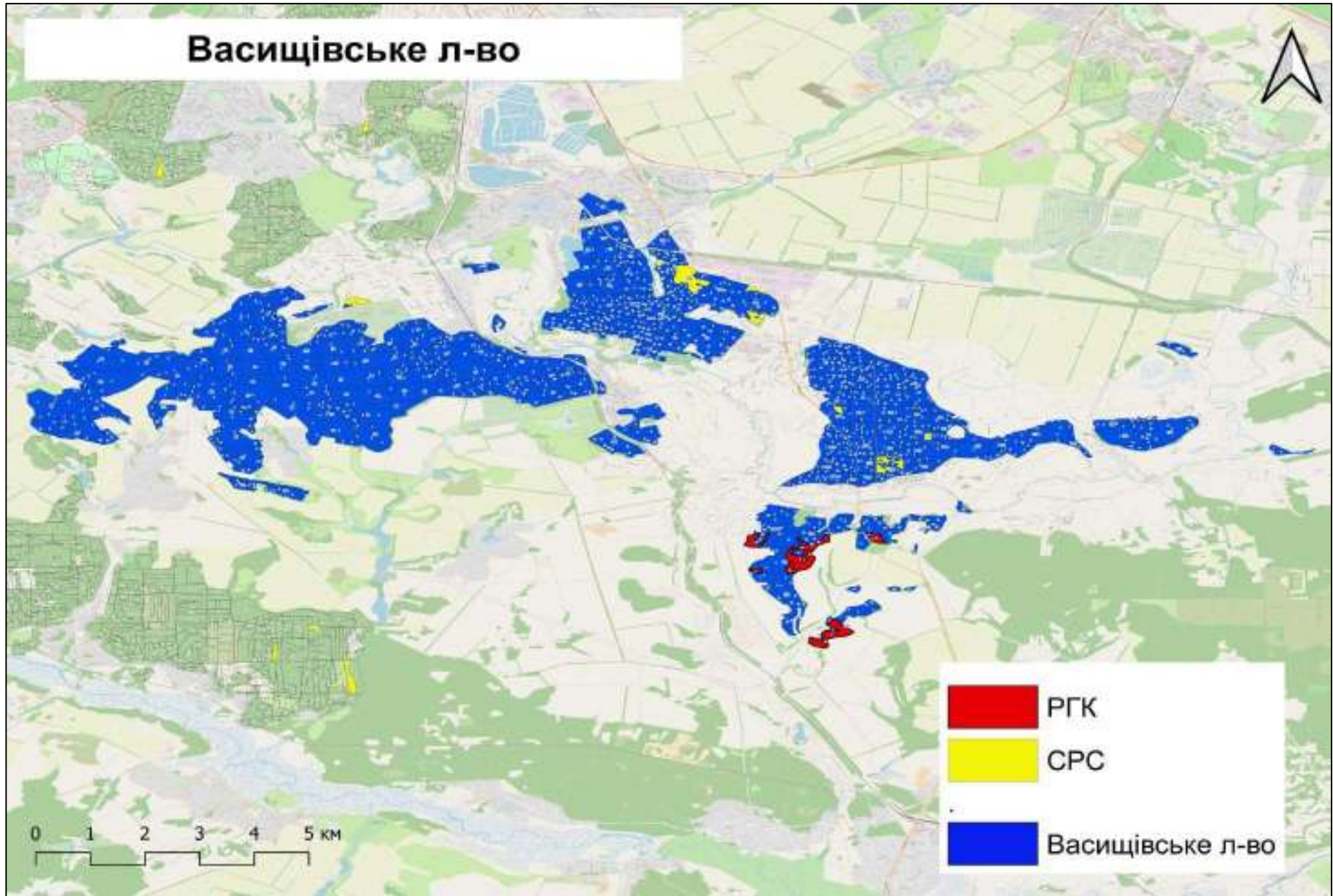
Схематичне розміщення ділянок рубок головного користування та суцільних санітарних рубок по лісництвах філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

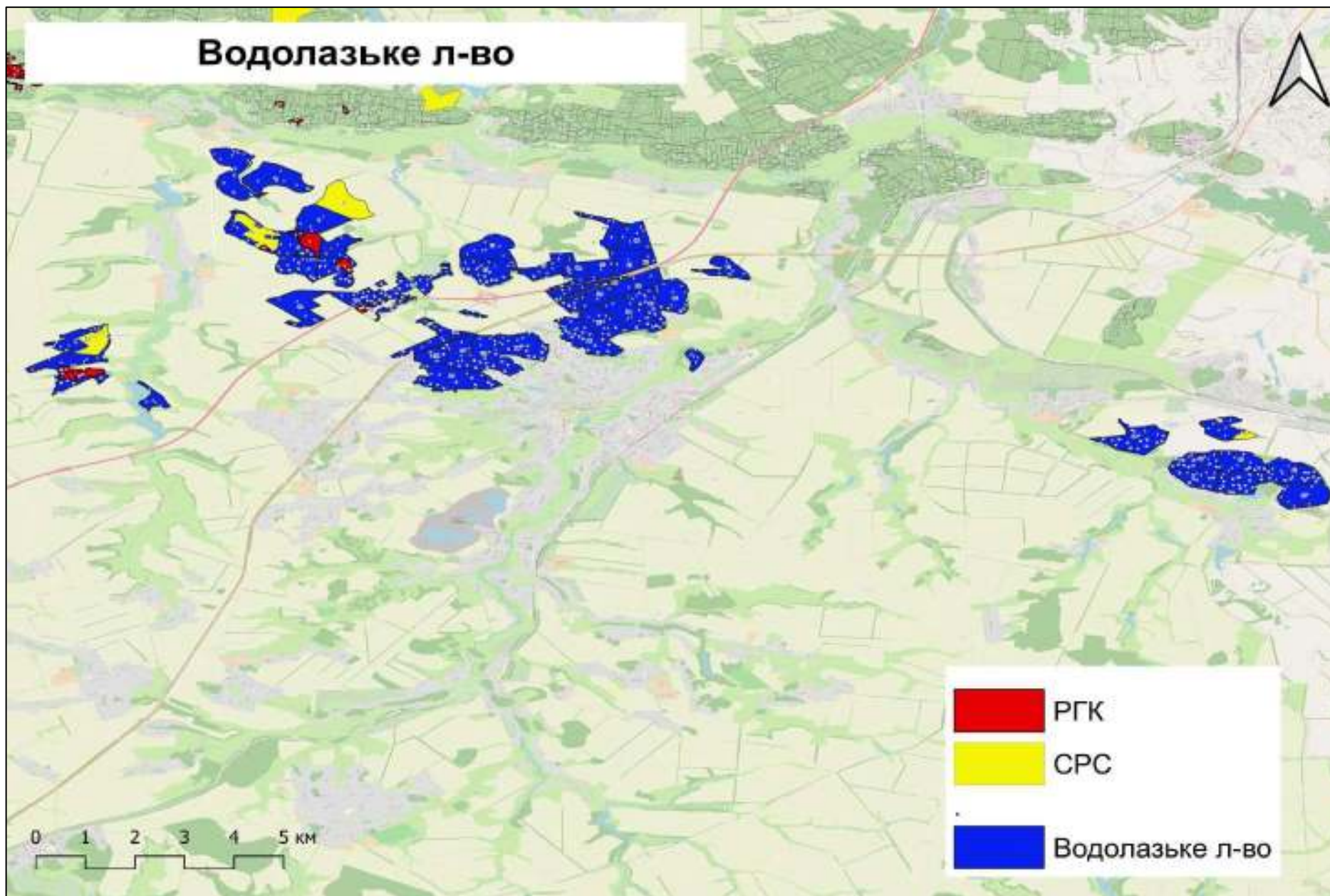

Валківське л-во

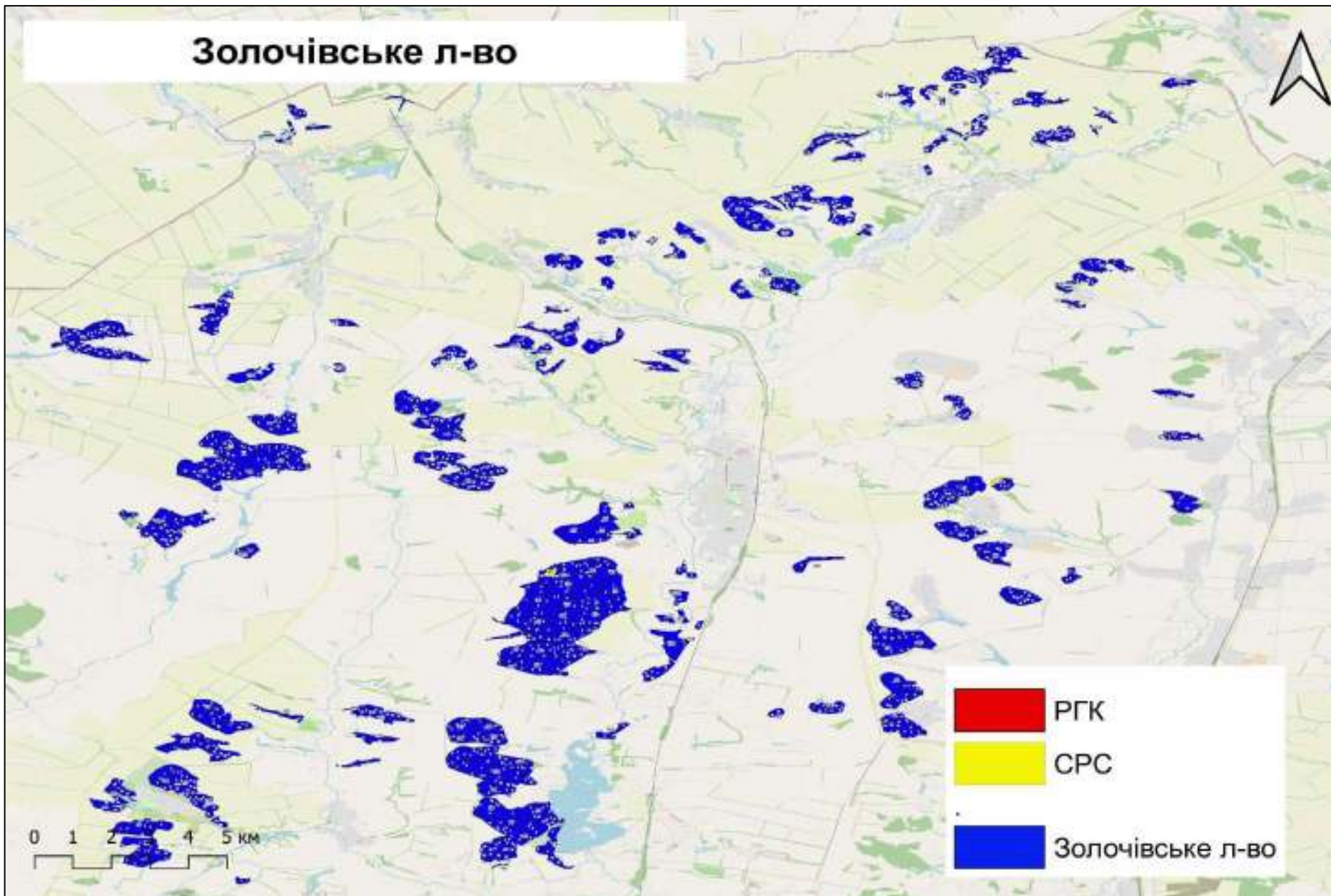

Васищівське л-во

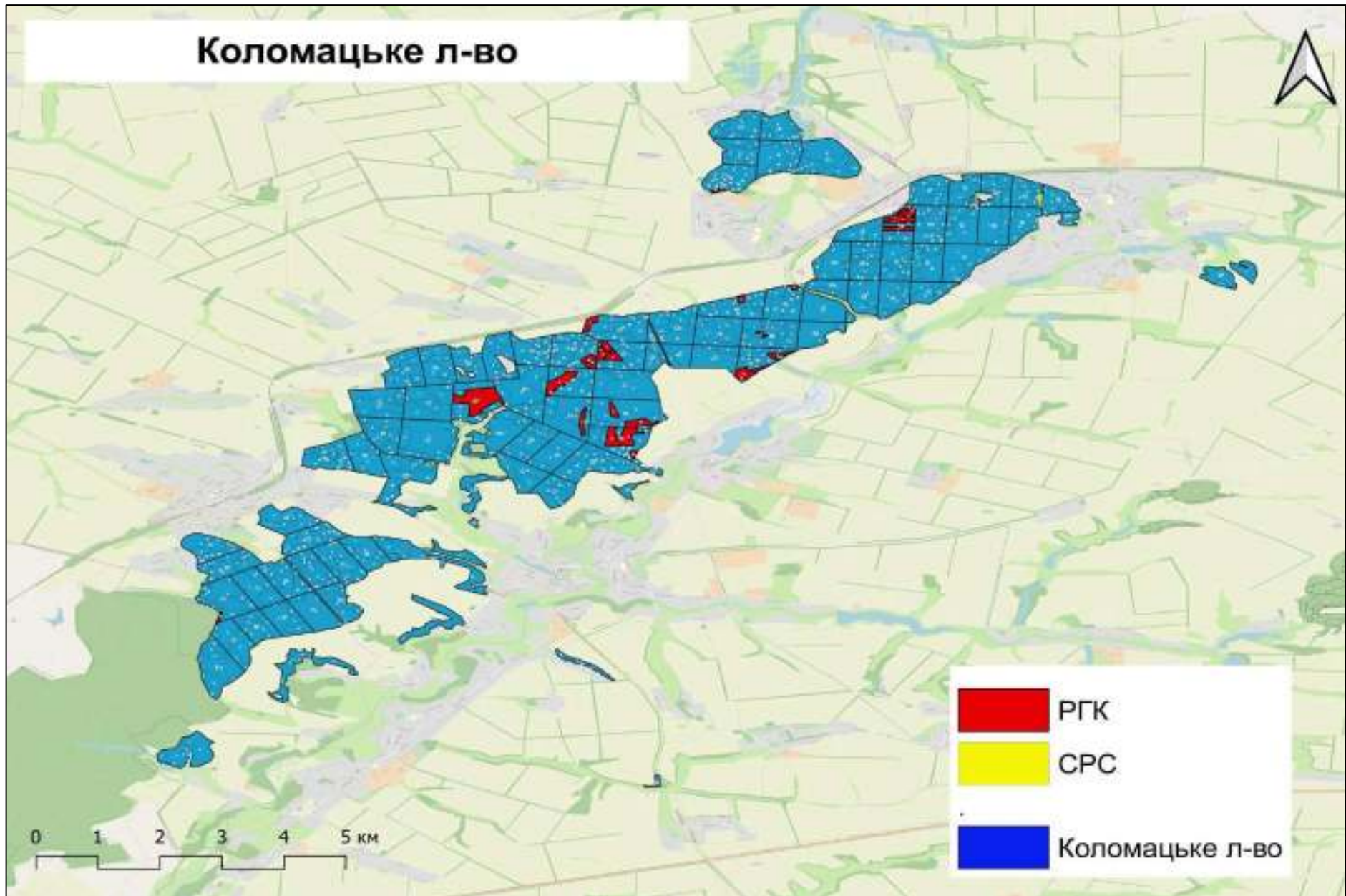

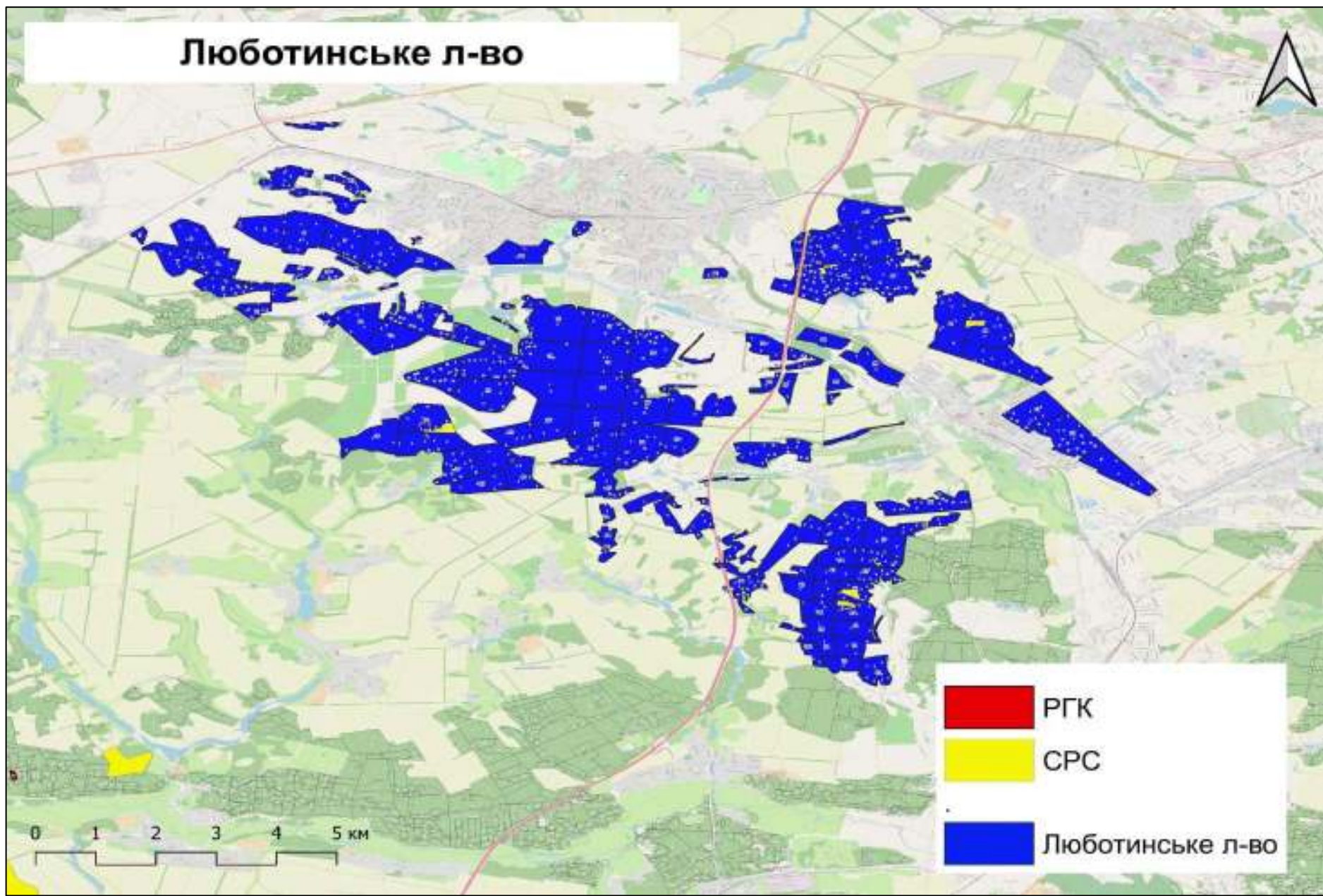
Золочівське л-во

Коломацьке л-во

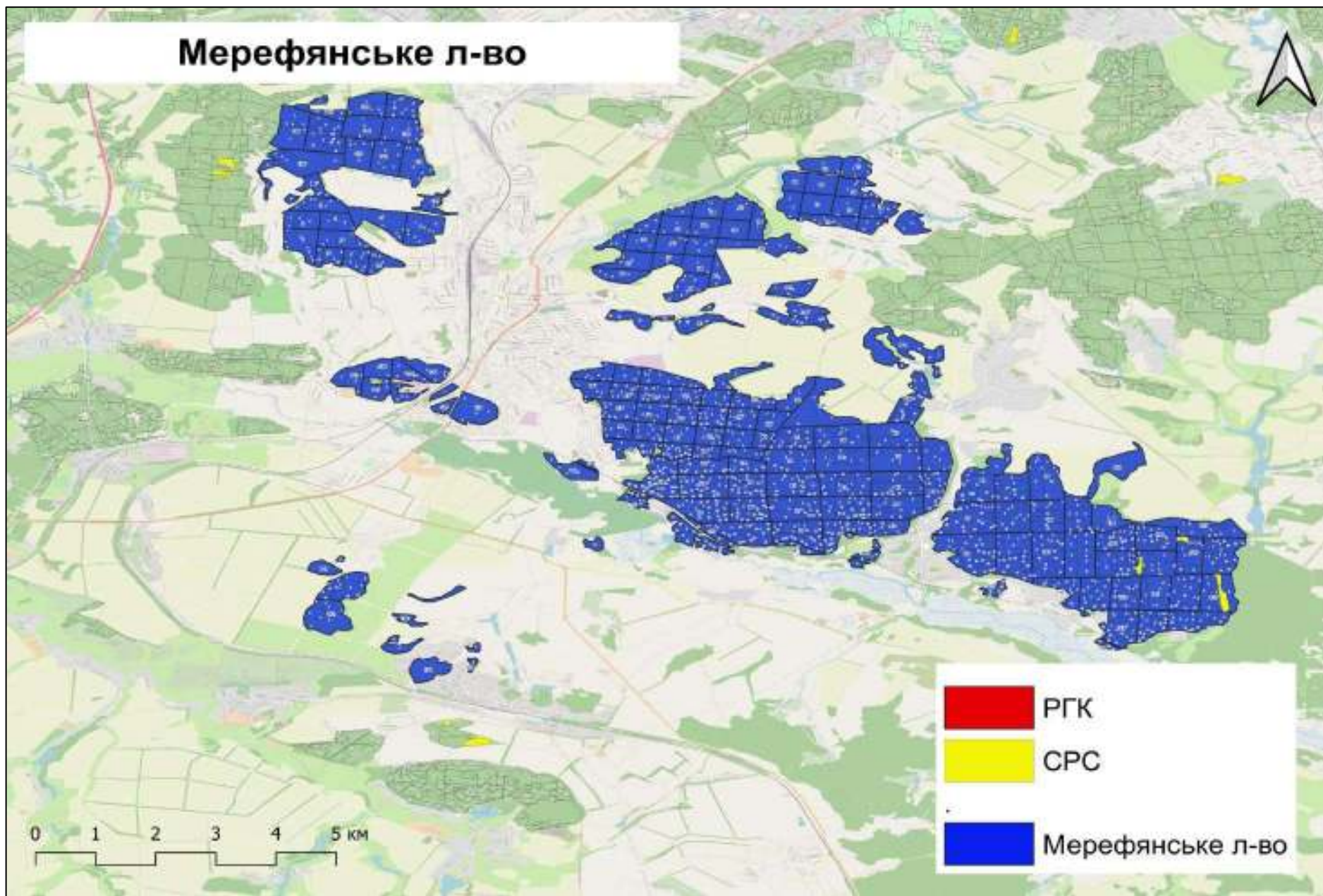

Люботинське л-во

	РГК
	СРС
	Люботинське л-во

Мерефянське л-во

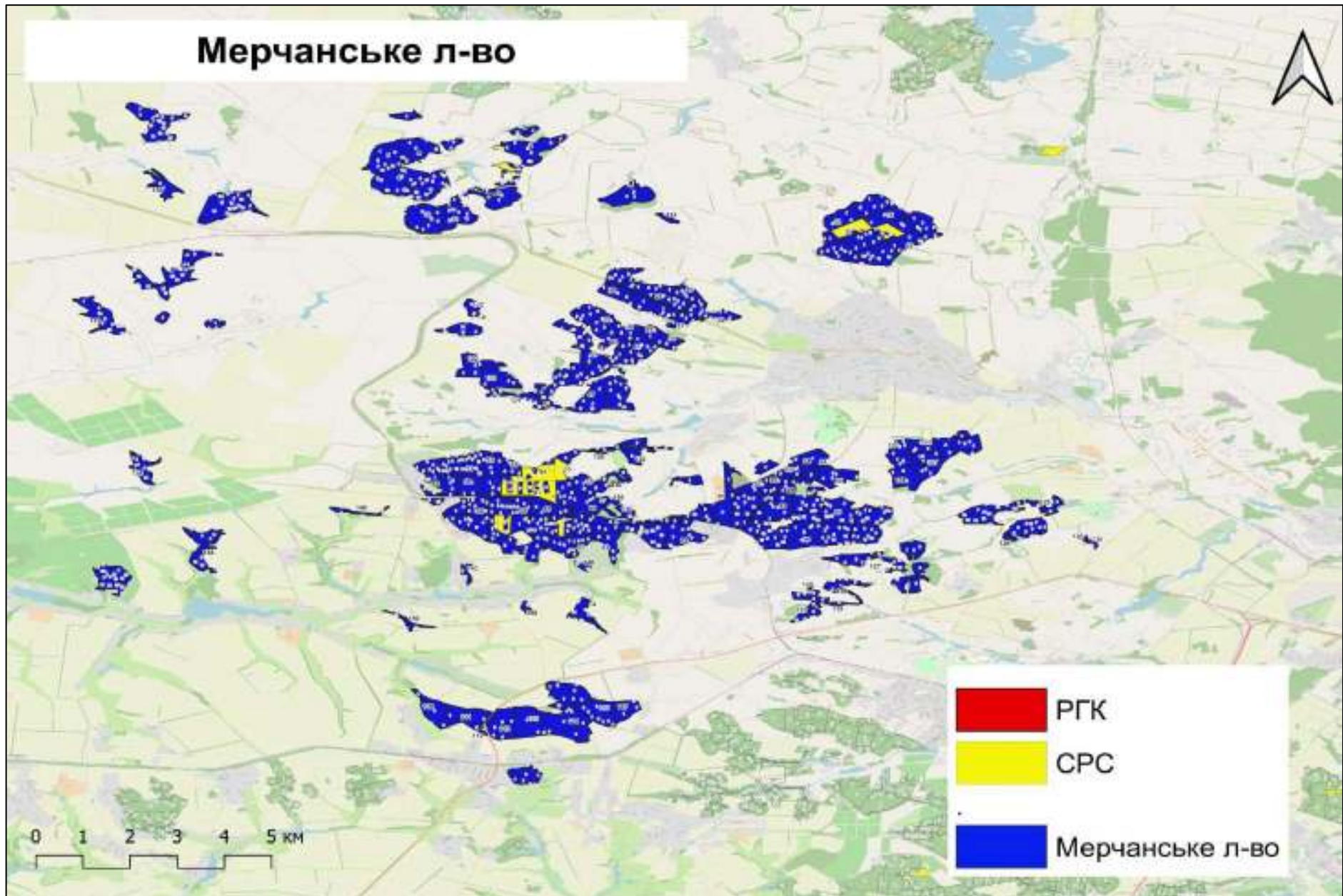

0 1 2 3 4 5 км

- РГК
- СРС
- Мерефянське л-во

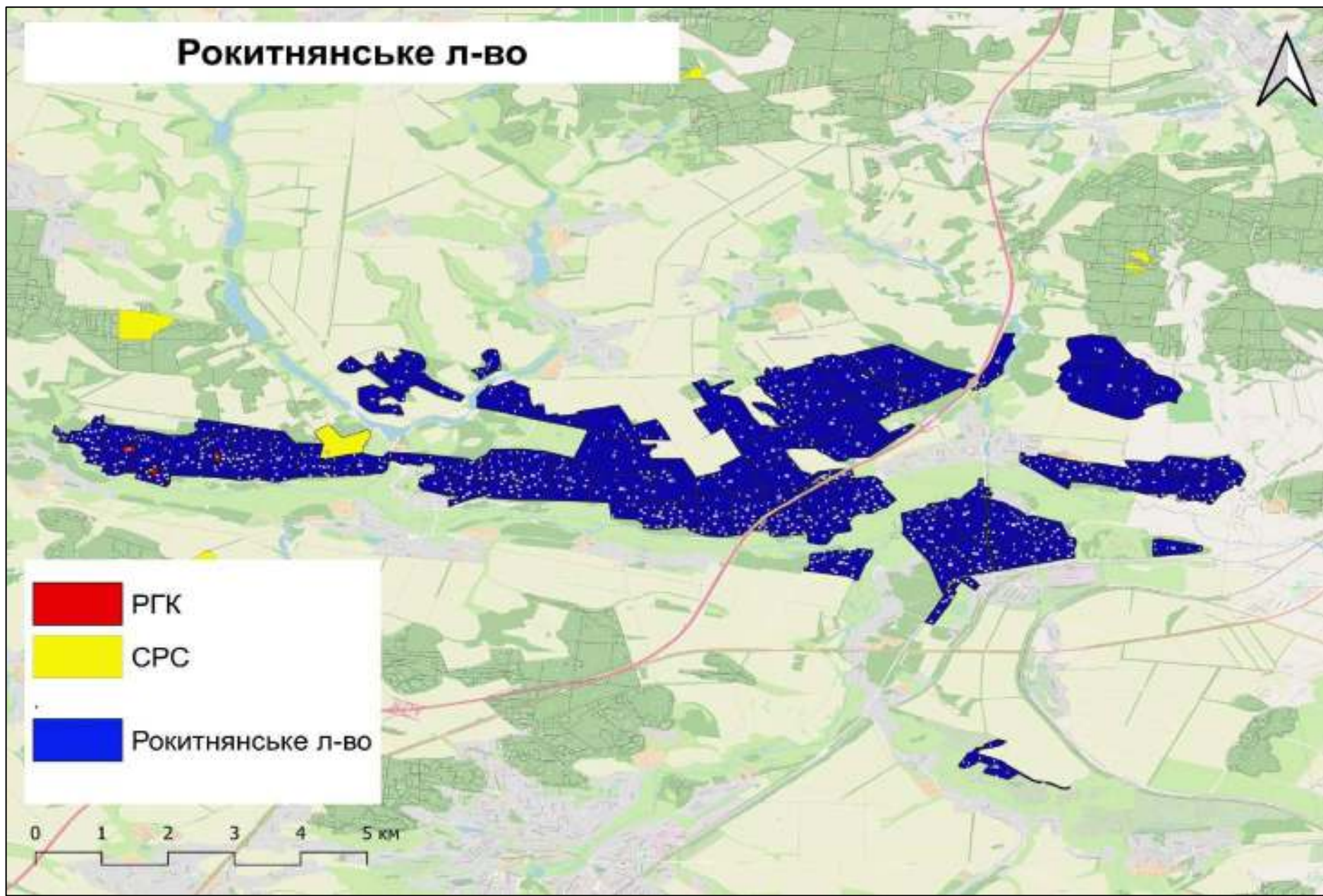
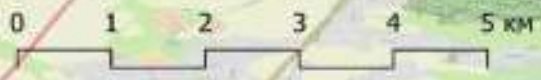
Мерчанське л-во

Рокитнянське л-во

- РГК
- СРС
- Рокитнянське л-во

Додаток Е

Акти лісопатологічних обстежень лісових ділянок призначених для проведення суцільних санітарних рубок по філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»

АКТ

лісопатологічного обстеження та оцінки санітарного стану лісів по ДП «Жовтнєве лісове господарство»

28 жовтня 2022 р.

м. Харків

Нами, головним лісопатологом ДСЛП «Харківлісозахист» Вороб'єм С. В., головним лісничим ДП «Жовтнєве лісове господарство» Косовим О. С. сумісно з лісовою охороною, проведено лісопатологічне обстеження насаджень Бабайського, Валківського, Васищевського, Володзького, Золочівського, Коломашького, Люботинського, Мереш'янського, Мерчанського, Рохитявського лісництв ДП «Жовтнєве лісове господарство» Харківського обласного управління лісового та мисливського господарства, з метою визначення та оцінки їх санітарного стану.

Загальна площа обстеження склала: 535,4 га.

В результаті обстеження встановлено наступне:

Бабайське лісництво:

Кв. 21 вид. 12 площа 5,7 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 7Ллд2Бн1Ос, віком 82 роки, II бонітету, з повнотою 0,80, середня висота – 23 м, середній діаметр – 24 см, ТЛУ - ДЖКЦ, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захищеності – лісопаркова частина лісів зелених зон.

В ході лісопатологічного обстеження ділянки відмічено деградацію деревостану, що викликана комплексом інфекційних захворювань, серед яких найбільш розповсюджені вертицильозне в'янення та бактеріальний рак водянка, також виявлено ураження несправжнім осиковим трутовиком, опеньком осиннім, лускатим трутовиком, трутовиком звичайним, сірчано – жовтим трутовиком, березовою губкою та березовим трутовиком. Про що свідчать наявність сухостою, некрози, напливи, дупла, плодові тіла на стовбурах, вихлочі та всохлі водяні пагони, скелетні гілки, верхівки дерев. Відмічено заселення ослаблених дерев та їх груп омелою білою, на окремих деревах заселення крони досягає 50 % і більше. Ступінь ураження сильний, характер розповсюдження суцільний. Також при обстеженні виявлено ознаки пошкодження ослаблених дерев (III – IV категорії фізіологічного стану) стовбуровими шкідниками. Дереву V - VI категорії фізіологічного стану відпрацьовані ксилофагами з родини вусачів та златок. В насадженні присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, вершинами, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі, дерева з численними ознаками пошкодження стовбурів низькими температурами (морозобойні), що призводять до ураження дерев інфекційним захворюваннями та сприяють їх подальшому розповсюдженню.

Кв. 28 вид. 5 площа 1,5 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз, I бонітету, з повнотою 0,30, середня висота – 26 м, середній діаметр – 28 см, ТЛУ – В2ДС, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захищеності – ліси в межах населених пунктів. Станом на 2023 р. вік насадження 92 роки.

При проведенні лісопатологічного обстеження даної ділянки встановлено, що насадження розладнає внаслідок ураження інфекційними захворюваннями та масового розповсюдження стовбурових шкідників. Ступінь ураження та пошкодження сильний, характер розповсюдження суцільний. Відмічено ознаки ураження інфекційними захворюваннями: коренева губка, облямований трутовик, рак сіряка. В середній та по периметру куртин знаходяться стоячі та повалені дерева V – VI категорії фізіологічного стану, відпрацьовані стовбуровими шкідниками (вусачі, златки). Коренева система вивалених дерев уражена гнилизною корозійно – деструктивного типу. Ослаблені дерева (III – IV категорії фізіологічного стану) мають вкорочену біло - зелену хвою, вкорочений приріст, ознаки заселення стовбуровими шкідниками з родини короїтів (шестизубий та

верхівковий короїди, великий та малий сосновий лубоїди). В насадженні присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, верхівками, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі.

Валківське лісництво:

Кв. 26 вид. 1 площа 28,5 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 7Дз1Клг2Лнд+Клп+Вшп, II бонітету, з повнотою 0,70, середня висота – 27 м, середній діаметр – 44 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 106 років.

Кв. 43 вид. 13 площа 2,1 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Дз+Яз+Лнд+Клг, II бонітету, з повнотою 0,40, середня висота – 27 м, середній діаметр – 44 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 127 років.

Кв. 44 вид. 1 площа 29,8 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Дз+Яз+Лнд, II бонітету, з повнотою 0,50, середня висота – 27 м, середній діаметр – 44 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 127 років.

Кв. 48 вид. 5 площа 39,9 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Дз+Яз+Клг+Лнд, II бонітету, з повнотою 0,60, середня висота – 25 м, середній діаметр – 40 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 127 років.

Кв. 56 вид. 12 площа 1,3 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Дз+Клг+Лнд, II бонітету, з повнотою 0,40, середня висота – 23 м, середній діаметр – 26 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 83 роки

В результаті лісопатологічного обстеження вищевказаних ділянок відмічено деградацію деревостанів, що викликана комплексом інфекційних захворювань, серед яких найбільш розповсюджений опеньок осінній, також виявлено ураження несправжнім дубовим трутовиком, халаровим некрозом, лускатим трутовиком, печиношницю звичайною, трутовиком звичайним, сірчано – жовтим трутовиком, трахеомікозом, бактеріальним раком ясеня та вертицильозним в'яненням. Про що свідчить наявність сухогогою, некрози, напливи, дупла, плодові тіла на стовбурах, висихаючі та всохлі водяні пагони, скелетні гілки, верхівки дерев. Відмічено заселення ослаблених дерев та їх груп омелою білою, на окремих деревах заселення кропи досягає 30 % і більше. Ступінь ураження насаджень сильний, характер розповсюдження суцільний. Також при обстеженні виявлено ознаки пошкодження ослаблених дерев (III – IV категорії фізіологічного стану) стовбуровими шкідниками. Древа V - VI категорії фізіологічного стану відрацьовані ксилофагами з родини аусачів та златок. В насадженні присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, верхівками, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі, дерева з численними ознаками пошкодження стовбурів низькими температурами (морозобойні), що призводить до ураження дерев інфекційним захворюваннями та сприяють їх подальшому розповсюдженню.

Кв. 55 вид. 2 площа 7,0 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз+Дз+Ос+Бл, IA бонітету, з повнотою 0,70, середня висота – 26 м, середній діаметр - 32 см, ТЛУ - С2ЛДС, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 67 років.

При проведенні лісопатологічного обстеження даної ділянки встановлено, що насадження пройдено стійкою низовою пожежею минулих років. Ступінь ураження сильний, насадження майже повністю всохло (більшість дерев відносяться до IV категорії фізіологічного стану). На стовбурах відмираючих дерев відмічається інтенсивне смоловиділення та ознаки заселення стовбуровими шкідниками з родини короїдів. При огляді пошкоджених дерев встановлено, що ступінь обгорання кореневої шийки сягає критичного, камбій у нижній частині стовбурів відмерлий (почорнілий). Сухостійні дерева (V - VI категорії фізіологічного стану) відпрацьовані камбіофагами та ксилофагами з родин вусачів та златок. В насадженні присутні дерева зі зламаними стовбурами, вершинами, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі. Насадження втратило біологічну стійкість. Проведення вибіркової рубки санітарної призведе до зменшення повноти насадження нижче встановлених меж. Крім того, збереження даного насадження призведе до повної втрати технічної якості деревини, руйнування лісового середовища, виникнення та розповсюдження осередків інфекційних захворювань та стовбурових шкідників.

Кв. 99 вид. 6 площа 5,6 га. За проектом матеріалів базового лісопорядкування 2022 року, насадження складом І0Сзк, ІА бонітету, з повнотою 0,30, середня висота – 25 м, середній діаметр – 32 см, ТЛУ – В2ДС, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 72 роки.

Кв. 99 вид. 7 площа 3,5 га. За проектом матеріалів базового лісопорядкування 2022 року, насадження складом І0Сзк, ІА бонітету, з повнотою 0,30, середня висота – 26 м, середній діаметр – 32 см, ТЛУ – В2ДС, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 72 роки.

При проведенні лісопатологічного обстеження даних насаджень встановлено, що насадження розладнані внаслідок ураження інфекційними захворюваннями та масового розповсюдження стовбурових шкідників. Ступінь ураження та пошкодження сильний, характер розповсюдження суцільний. Відмічено ознаки ураження інфекційними захворюваннями: коренева губка, облямований трутовик, рак сірянка. В середині та по периметру куртки знаходяться стоячі та повалені дерева V – VI категорії фізіологічного стану, відпрацьовані стовбуровими шкідниками (вусачі, златки). Коренева система авалених дерев уражена гнилизною короїдно – деструктивного типу. Ослаблені дерева (III – IV категорії фізіологічного стану) мають вкорочену біло – зелену хвою, вкорочений приріст, ознаки заселення стовбуровими шкідниками з родини короїдів (шестизубий та верхівковий короїди, великий та малий сосновий лубоїди). В насадженнях присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, вершинами, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі.

Васишівське лісництво:

Кв. 9 вид. 12 площа 5,2 га. За проектом матеріалів базового лісопорядкування 2022 року, насадження складом І0Сз+Акб, І бонітету, з повнотою 0,80, середня висота – 21 м, середній діаметр – 26 см, ТЛУ – В2ДС, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 58 років.

Кв. 102 вид. 2 площа 2,4 га. За проектом матеріалів базового лісопорядкування 2022 року, насадження складом І0Сз, І бонітету, з повнотою 0,60, середня висота – 24 м, середній діаметр – 28 см, ТЛУ – В2ДС, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 77 років.

Кв. 110 вид. 10 площа 2,3 га. За проектом матеріалів базового лісопорядкування 2022 року, насадження складом І0Сз, І бонітету, з повнотою 0,60, середня висота – 25 м,

середній діаметр - 30 см, ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 86 років.

Кв. 125 вид. 1 площа 7,9 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз, II бонітету, з повнотою 0,70, середня висота — 25 м, середній діаметр - 32 см, ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 101 рік.

Кв. 140 вид. 16 площа 1,8 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз, I бонітету, з повнотою 0,50, середня висота — 27 м, середній діаметр - 30 см, ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 96 рік.

Кв. 154 вид. 6 площа 19,0 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз, I бонітету, з повнотою 0,60, середня висота — 24 м, середній діаметр - 28 см, ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 72 рік.

Кв. 154 вид. 8 площа 1,2 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз, I бонітету, з повнотою 0,60, середня висота — 24 м, середній діаметр - 26 см, ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 72 рік.

Кв. 154 вид. 9 площа 1,3 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз, I бонітету, з повнотою 0,60, середня висота — 19 м, середній діаметр - 24 см, ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 49 рік.

Кв. 154 вид. 11 площа 1,6 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз, IA бонітету, з повнотою 0,80, середня висота — 25 м, середній діаметр - 26 см, ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 65 років.

Кв. 156 вид. 1 площа 2,2 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз, I бонітету, з повнотою 0,60, середня висота — 23 м, середній діаметр - 26 см, ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 62 років.

Кв. 156 вид. 21 площа 7,8 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, склад насадження 10Сз, з IA бонітетом, повнотою насадження - 0,80, середня висота - 25 м., середній діаметр - 28 см., ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 64 років.

При проведенні лісопатологічного обстеження даних насаджень встановлено, що насадження розладнані внаслідок ураження інфекційними захворюваннями та масового розповсюдження стовбурових шкідників. Ступінь ураження та пошкодження сильний, характер розповсюдження суцільний. Відмічено ознаки ураження інфекційними захворюваннями: коренева губка, облямований трутовик, березовий, рак сірянка. В середній та по периметру куртин знаходяться стовці та повалені дерева V - VI категорії фізіологічного стану, відпрацьовані стовбуровими шкідниками (вусачі, златки). Коренева система

вивалених дерев уражена гнилизною корозійно – деструктивного типу. Ослаблені дерева (III – IV категорії фізіологічного стану) мають вкорочену білію - зелену хвою, вкорочений приріст, ознаки заселення стовбуровими шкідниками з родини короїдів (шестизубий та верхівковий короїди, великий та малий сосновий лубоїди). В насадженнях присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, верхівками, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі.

Водолазьке лісництво:

Кв. 3 вид. 1 площа 72,8 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 7Дз3Яз+Лпд+Кли, II бонітету, з повнотою 0,80, середня висота - 26 м, середній діаметр - 32 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісгосподарська частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 91 років.

Кв. 5 вид. 6 площа 38,0 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 5Дз4Яз1Клг, II бонітету, з повнотою 0,70, середня висота - 25 м, середній діаметр - 40 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісгосподарська частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 116 років.

Кв. 31 вид. 15 площа 25,5 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 9Дз1Яз+Лпд, II бонітету, з повнотою 0,60, середня висота - 26 м, середній діаметр - 44 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісгосподарська частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 126 років.

Кв. 39 вид. 2 площа 1,6 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 9Дз1Кли, II бонітету, з повнотою 0,30, середня висота - 26 м, середній діаметр - 52 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 126 років.

Кв. 39 вид. 11 площа 6,7 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Дз+Лпд, II бонітету, з повнотою 0,40, середня висота - 27 м, середній діаметр - 44 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 126 років.

Під час проведення лісопатологічного обстеження вищезгаданих ділянок відмічено деградацію, що викликана комплексом інфекційних захворювань, серед яких найбільш розповсюджені опельок осінній, також виявлено ураження несправжнім дубовим трутовиком, каларовим некрозом, лускатим трутовиком, печіночницею звичайною, трутовиком звичайним, сірчано – жовтим трутовиком, трахеомікозом, бактеріальним раком ясеня та вертицильозним в'яненням. Про що свідчить наявність сухостою, некрози, напливи, дула, плодові тіла на стовбурах, верхівці та всохлі водні вагони, скелетні гілки, верхівки дерев. Відмічено заселення ослаблених дерев та їх груп омелою білою, на окремих деревах заселення крони досягає 50 % і більше. Ступінь ураження насаджень сильний, характер розповсюдження суцільний. Також при обстеженні виявлено ознаки пошкодження ослаблених дерев (III – IV категорії фізіологічного стану) стовбуровими шкідниками, найбільш розповсюджені великий та малий сосновий лубоїди, ступінь пошкодження сильний, характер розповсюдження суцільний. Дереву V - VI категорії фізіологічного стану відпрацьовані ксилофагами з родини вусачів та златок. В насадженнях присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, верхівками, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі, дерева з численними ознаками пошкодження стовбурів низькими температурами (морозобійні), що призводять до ураження дерев інфекційними захворюваннями та сприяють їх подальшому розповсюдженню.

Золочівське лісництво:

Кв. 12 вид. 6 площа 2,2 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 3Дз3Ос3Клг1Клп, II бонітету, з повнотою 0,40, середня висота - 27 м, середній діаметр - 36 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 101 років.

Кв. 16 вид. 6 площа 1,5 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 8Дз2Клг, II бонітету, з повнотою 0,40, середня висота - 28 м, середній діаметр - 48 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 131 років.

Кв. 29 вид. 8 площа 7,5 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 5Дз5Ос, II бонітету, з повнотою 0,30, середня висота - 24 м, середній діаметр - 36 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 94 років.

Кв. 116 вид. 1 площа 6,5 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 4Дз4Клг2Лпд, III бонітету, з повнотою 0,40, середня висота - 22 м, середній діаметр - 40 см, ТЛУ - Д1КЛД, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 111 років.

Кв. 134 вид. 21 площа 1,4 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Дз, II бонітету, з повнотою 0,30, середня висота - 23 м, середній діаметр - 32 см, ТЛУ - Д1КЛД, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 91 років.

Кв. 134 вид. 21.1 площа 1,0 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Дз, II бонітету, з повнотою 0,30, середня висота - 23 м, середній діаметр - 32 см, ТЛУ - Д1КЛД, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 91 років.

В ході лісопатологічного обстеження вищевказаних ділянок відмічено деградацію, що викликана комплексом інфекційних захворювань, серед яких найбільш розповсюджені опеньок осінній, також виявлено ураження несправним дубовим трутовиком, несправним осиковим трутовиком, лускатим трутовиком, печіночницею звичайною, трутовиком звичайним, сірчано - жовтим трутовиком, трахеомікозом та вертикальозним в'язенням. Про що свідчить наявність сухостою, некрози, напливи, дулля, плодові тіла на стовбурах, верхівці та в осаді водянні пагони, скелетні гілки, верхівки дерев. Відмічено заселення ослаблених дерев та їх груп омелою білою, на окремих деревах заселення крони досягає 50 % і більше. Ступінь ураження насаджень сильний, характер розповсюдження суцільний. Також при обстеженні виявлено ознаки пошкодження ослаблених дерев (III - IV категорії фізіологічного стану) стовбуровими шкідниками. Дереву V - VI категорії фізіологічного стану відпрацьовані коніофітами з родини зусачів та златок. В насадженнях присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, вершинами, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі, дерева з численними ознаками пошкодження стовбурів низькими температурами (морозобойні), що призводять до ураження дерев інфекційним захворюваннями та сприяють їх подальшому розповсюдженню.

Кв. 121 вид. 10 площа 5,4 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сзк, I бонітету, з повнотою 0,60, середня висота - 23 м, середній діаметр - 32 см, ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія

захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 62 років.

При проведенні лісопатологічного обстеження даної ділянки встановлено, що насадження розладнає внаслідок ураження інфекційними захворюваннями та масового розповсюдження стовбурових шкідників. Ступінь ураження та пошкодження сильний, характер розповсюдження суцільний. Відмічено ознаки ураження інфекційними захворюваннями: коренева губка, облямований трутовик, рак сірянка. В середині та по периметру куртини знаходяться стоячі та повалені дерева V – VI категорії фізіологічного стану, відпрацьовані стовбуровими шкідниками (вусачі, златки). Коренева система вивалених дерев уражена гнилизною корозійно – деструктивного типу. Ослаблені дерева (III – IV категорії фізіологічного стану) мають вкорочену білою - зелену хвою, вкорочений приріст, ознаки заселення стовбуровими шкідниками з родини короїдів (шестигубий та верхівковий короїди, великий та малий сосновий лубоїди). В насадженні присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, верхівками, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі.

Коломацьке лісництво:

Кв. 10 вид. 12 площа 1,5 га. За проєктом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Дз, II бонітету, повнотою 0,60, середня висота - 24 м, середній діаметр - 32 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів – захисні ліси, категорія захисності – байрачні ліси. Станом на 2023 рік вік насадження 82 роки.

Лісопатологічним обстеженням даної ділянки відмічено деградацію деревостану, що викликана комплексом інфекційних захворювань, серед яких найбільш розповсюджені опеньок осінній, також виявлено ураження несправжнім дубовим трутовиком, лускатим трутовиком, печіночницею звичайною, трутовиком звичайним, сірчано – жовтим трутовиком, трахеомікозом, плоским трутовиком та вертикальозним я'яненням. Про це свідчить наявність сухоостою, некрози, напливи, дули, плодові тіла на стовбурах, висихаючі та всохлі водяні пагони, скелетні гілки, верхівки дерев. Відмічено заселення ослаблених дерев та їх груп омелою білою, на окремих деревах заселення крони досягає 50 % і більше. Ступінь ураження сильний, характер розповсюдження суцільний. Також при обстеженні виявлено ознаки пошкодження ослаблених дерев (III – IV категорії фізіологічного стану) стовбуровими шкідниками. Дереву V - VI категорії фізіологічного стану відпрацьовані хсилофагами з родини вусачів та златок. В насадженні присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, верхівками, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі, дерева з численними ознаками пошкодження стовбурів низькими температурами (морозобоїни), що призводять до ураження дерев інфекційними захворюваннями та сприяють їх подальшому розповсюдженню.

Люботинське лісництво:

Кв. 34 вид. 18 площа 1,7 га. За проєктом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 8Д1Яз1Лнд, II бонітету, з повнотою 0,60, середня висота - 26 м, середній діаметр - 36 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 86 років.

Кв. 45 вид. 8 площа 1,4 га. За проєктом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 8Дз1Яз1Лнд, II бонітету, з повнотою 0,40, середня висота - 27 м, середній діаметр - 44 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 106 років.

Кв. 46 вид. 2 площа 1,4 га. За проєктом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 8Дз1Яз1Лнд, II бонітету, з повнотою 0,30, середня висота - 24 м, середній діаметр - 32 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси,

категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 96 років.

Кв. 49 вид. 8 площа 2,4 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 8Дз2Лип+Кл+Яз, II бонітету, з повнотою 0,50, середня висота – 25 м, середній діаметр – 40 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 106 років.

Кв. 65 вид. 7 площа 4,2 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 9Дз1Яз, II бонітету, з повнотою 0,60, середня висота – 27 м, середній діаметр – 40 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 126 років.

Кв. 67 вид. 1 площа 2,6 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Дз+Яз, II бонітету, з повнотою 0,40, середня висота – 26 м, середній діаметр – 44 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 131 років.

В результаті лісопатологічного обстеження вищевказаних ділянок відмічено деградацію, що викликана комплексом інфекційних захворювань, серед яких найбільш розповсюджені опеньок осінній, також виявлено ураження несправним дубовим трутовиком, халаровим некрозом, лускатим трутовиком, печіночниццею звичайною, трутовиком звичайним, сірчано – жовтим трутовиком, трахеомікозом, біктеріальним раком ясеня та вертицильозним в'яненням. Про що свідчить наявність сухостою, некрози, напливи, дупла, плодоні тіла на стовбурах, висихаючі та всохлі водяні пагони, скелетні гілки, верхівки дерев. Відмічено заселення ослаблених дерев та їх груп омелою білою, на окремих деревах заселення крони досягає 50 % і більше. Ступінь ураження насаджень сильний, характер розповсюдження суцільний. Також при обстеженні виявлено ознаки пошкодження ослаблених дерев (III – IV категорії фізіологічного стану) стовбуровими шкідниками, найбільш розповсюджені великий та малий ясеневий лубоїд, ступінь пошкодження сильний, характер розповсюдження суцільний. Дереву V – VI категорії фізіологічного стану відтрацьовані ксилемафити з родини вусачів та хлаток. В насадженнях присутні дерева шквалені з коренем, зі зламаними стовбурами, верхівками, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі, дерева з численними ознаками пошкодження стовбурів низькими температурами (морозобійні), що призводять до ураження дерев інфекційним захворюваннями та сприяють їх подальшому розповсюдженню.

Мереф'янське лісництво:

Кв. 109 вид. 6 площа 3,2 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 8Сз(131)2Сз(63)+Дз+Бп, II бонітету, повнотою 0,50, середня висота – 26 м, середній діаметр – 36 см, ТЛУ – В2ДС, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 131 рік.

Кв. 110 вид. 1 площа 2,1 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз+Дз, II бонітету, повнотою 0,50, середня висота – 26 м, середній діаметр – 44 см, ТЛУ – В2ДС, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 131 роки.

Кв. 117 вид. 5 площа 9,9 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз+Дз, II бонітету, повнотою 0,40, середня висота – 27 м, середній діаметр – 36 см, ТЛУ – В2ДС, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси,

категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 112 років.

При проведенні лісопатологічного обстеження даних насаджень встановлено, що насадження розладнані внаслідок ураження інфекційними захворюваннями та масового розповсюдження стовбурових шкідників. Ступінь ураження та пошкодження сильний, характер розповсюдження суцільний. Відмічено ознаки ураження інфекційними захворюваннями: коренева губка, облімований трутовик, березовий, рак сірянка. В середині та по периметру куртини знаходяться стоячі та повалені дерева V – VI категорії фізіологічного стану, відпрацьовані стовбуровими шкідниками (вусачі, златки). Коренева система вивалених дерев уражена гнилизною корозійно – деструктивного типу. Ослаблені дерева (III – IV категорії фізіологічного стану) мають вкорочену біло - зелену хвою, вкорочений приріст, ознаки заселення стовбурами шкідниками з родини короїлів (шестистубий та верхівковий короїди, великий та малий сосновий лубоїди). В насадженнях присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, вершинами, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі.

Мерчанське лісництво:

Кв. 8 вид. 13 площа 2,3 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 50с3Бп2Дз, II бонітету, з повнотою 0,50, середня висота - 22 м, середній діаметр - 24 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 66 років.

Кв. 8 вид. 20 площа 1,3 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 100с, I бонітету, з повнотою 0,40, середня висота - 26 м, середній діаметр - 26 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 66 років.

В ході лісопатологічного обстеження даних ділянок відмічено деградацію перестійних деревостанів, що викликана комплексом інфекційних захворювань, серед яких найбільш розповсюджені несправжній осиковий трутовик та трутовик звичайний, також виявлено ураження несправжнім дубовим трутовиком, опельком осіннім, лускатим трутовиком, сірячно – жовтим трутовиком, березовою губкою та березовим трутовиком та бактеріальним раком водянкою. Про що свідчать наявність сухостою, некрози, напливи, дупла, плодові тіла на стовбурах, висихаючі та всохлі водяні пагони, скелетні гілки, верхівки дерев. Відмічено заселення ослаблених дерев та їх груп омелою білою, на окремих деревах заселення крони досягає 50 % і більше. Ступінь ураження сильний, характер розповсюдження суцільний. Також при обстеженні виявлено ознаки пошкодження ослаблених дерев (III – IV категорії фізіологічного стану) стовбурами шкідниками. Дерев V - VI категорії фізіологічного стану відпрацьовані ксилофагами з родини вусачів та златок. В насадженнях присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, вершинами, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі, дерева з численними ознаками пошкодження стовбурів низькими температурами (морозобойні), що призводять до ураження дерев інфекційним захворюваннями та сприяють їх подальшому розповсюдженню.

Кв. 8 вид. 24 площа 6,6 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз, I бонітету, з повнотою 0,60, середня висота - 25 м, середній діаметр - 36 см, ТЛУ – С2ЛДС, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 85 років.

При проведенні лісопатологічного обстеження даної ділянки встановлено, що насадження розладнане внаслідок ураження інфекційними захворюваннями та масового розповсюдження стовбурових шкідників. Ступінь ураження та пошкодження сильний,

характер розповсюдження суцільний. Відмічено ознаки ураження інфекційними захворюваннями: коренева губка, облямований трутовик, рак сірянка. В середині та по периметру куртин знаходяться стоячі та повалені дерева V – VI категорії фізіологічного стану, відпрацьовані стовбуровими шкідниками (вусачі, златки). Коренева система вивалених дерев уражена гнилизною корозійно – деструктивного типу. Ослаблені дерева (III – IV категорії фізіологічного стану) мають вкорочену біло - зелену хвою, вкорочений приріст, ознаки заселення стовбуровими шкідниками з родини короїдів (шестізубий та верхівковий короїди, великий та малий сосновий лубоїди). В насадженні присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, вершинами, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі.

Кв. 9 вид. 7 площа 2,7 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом ЮВлч, II бонітету, з повнотою 0,50, середня висота - 26 м, середній діаметр - 36 см, ТЛУ – Д4ВЧ, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 101 років.

В ході лісопатологічного обстеження ділянки відмічено деградацію перестійного деревостану, що викликана комплексом інфекційних захворювань, серед яких найбільш розповсюджені несправжній вільховий трутовик та трутовик звичайний, також виявлено ураження опеньком осіннім, лускатим трутовиком, сірчано – жовтим трутовиком. Про це свідчить наявність сухостою, некрози, вапльви, дулла, плодові тіла на стовбурах, всихаючі та всохлі водяні пагони, скелетні гілки, верхівки дерев. Відмічено заселення ослаблених дерев та їх груп омелою білою, на окремих деревах заселення крони досягає 50 % і більше. Ступінь ураження сильний, характер розповсюдження суцільний. Також при обстеженні виявлено ознаки пошкодження ослаблених дерев (III – IV категорії фізіологічного стану) стовбуровими шкідниками. Дерев V - VI категорії фізіологічного стану відпрацьовані кеїлофитами з родини вусачів та златок. В насадженні присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, вершинами, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі, дерева з численними ознаками пошкодження стовбурів низькими температурами (морозобойні), що призводить до ураження дерев інфекційним захворюваннями та сприяють їх подальшому розповсюдженню.

Кв. 15 вид. 1 площа 24,0 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 9Дз1Лнд, II бонітету, з повнотою 0,60, середня висота - 25 м, середній діаметр - 28 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 91 років.

Кв. 19 вид. 1 площа 14,6 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 8Дз1Лнд1Клг, III бонітету, з повнотою 0,60, середня висота - 22 м, середній діаметр - 26 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 91 років.

Кв. 54 вид. 2 площа 24,8 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 4Дз4Клг2Лнд+Яз, II бонітету, з повнотою 0,70, середня висота - 25 м, середній діаметр - 40 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 116 років.

Кв. 55 вид. 3 площа 12,3 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 6Дз2Яз1Лнд1Клг, II бонітету, з повнотою 0,70, середня висота - 26 м, середній діаметр - 36 см, ТЛУ – Д2КЛД, категорія лісів – рекреаційно – оздоровчі ліси, категорія захисності – лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 116 років.

Кв. 60 вид. 2 площа 2,2 га. За проєктом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 5Дз3Яз1Лпл1Клг, II бонітету, з повнотою 0,60, середня висота - 25 м, середній діаметр - 32 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 121 років.

Кв. 60 вид. 6 площа 2,9 га. За проєктом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 4Дз3Яз2Клг1Лпл, II бонітету, з повнотою 0,70, середня висота - 28 м, середній діаметр - 36 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 122 років.

Кв. 61 вид. 3 площа 18,7 га. За проєктом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 5Дз3Клг2Яз, II бонітету, з повнотою 0,60, середня висота - 25 м, середній діаметр - 40 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 116 років.

Кв. 72 вид. 7 площа 5,6 га. За проєктом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 6Дз4Яз, II бонітету, з повнотою 0,70, середня висота - 26 м, середній діаметр - 40 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 131 років.

Кв. 75 вид. 5 площа 4,7 га. За проєктом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 8Дз1Яз1Лпл, II бонітету, з повнотою 0,60, середня висота - 28 м, середній діаметр - 44 см, ТЛУ - Д2КЛД, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 131 років.

Під час лісопатологічного обстеження вищевказаних ділянок відмічено деградацію, що викликана комплексом інфекційних захворювань, серед яких найбільш розповсюджені опельок осінній, також виявлено ураження несправжнім дубовим трутовиком, халаровим некрозом, лускатим трутовиком, печіночницею звичайною, трутовиком звичайним, сірчано - жовтим трутовиком, трахеомікозом, бактеріальним раком ясеня та вертицильозним в'яненням. Про це свідчать наявність сухостою, некрози, напливи, дупла, плодові тіла на стовбурах, висихаючі та всохлі водяні пагози, скелетні гілки, верхівки дерев. Відмічено заселення ослаблених дерев та їх груп омелою білою, на окремих деревах заселення крони досягає 50 % і більше. Ступінь ураження насаджень сильний, характер розповсюдження суцільний. Також при обстеженні виявлено ознаки пошкодження ослаблених дерев (III - IV категорії фізіологічного стану) стовбуровими шкідниками, найбільш розповсюджені великий та малий ясеневий лубоділ, ступінь пошкодження сильний, характер розповсюдження суцільний. Деревя V - VI категорії фізіологічного стану відпрацьовані ксилофагами з родини вусачів та златок. В насадженнях присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, верхівками, дерева з нахилом 30⁰ і більше від вертикальної осі, дерева з численними ознаками пошкодження стовбурів низькими температурами (морозобоїни), що призводять до ураження дерев інфекційним захворюваннями та сприяють їх подальшому розповсюдженню.

Рокитинське лісництво:

Кв. 29 вид. 1 площа 8,4 га. За проєктом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сз, IА бонітету, з повнотою 0,80, середня висота - 24 м, середній діаметр - 26 см, ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 58 років.

Кв. 29 вид. 10 площа 23,4 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 8Сх2Бп, ІВ бонітету, з повнотою 0,60, середня висота - 26 м, середній діаметр - 28 см, ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 58 років.

Кв. 29 вид. 11 площа 2,8 га. За проектом матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, насадження складом 10Сх, ІА бонітету, з повнотою 0,50, середня висота - 24 м, середній діаметр - 26 см, ТЛУ - В2ДС, категорія лісів - рекреаційно - оздоровчі ліси, категорія захисності - лісопаркова частина лісів зеленої зони. Станом на 2023 р. вік насадження 58 років.

При проведенні лісопатологічного обстеження даних насаджень встановлено, що насадження розладнані внаслідок ураження інфекційними захворюваннями та масового розповсюдження стовбурових шкідників. Ступінь ураження та пошкодження суттєвий, характер розповсюдження суцільний. Відмічено ознаки ураження інфекційними захворюваннями: коренева губка, облімований трутовик, березовий, рак сірпика. В середині та по периметру куртин знаходяться стоячі та повалені дерева V - VI категорії фізіологічного стану, відтрацьовані стовбуровими шкідниками (вусачі, златки). Коренева система повалених дерев уражена гниллю корозійно - деструктивного типу. Ослаблені дерева (III - IV категорії фізіологічного стану) мають вкорочену біло - зелену хвою, вкорочений приріст, ознаки заселення стовбуровими шкідниками з роду короїдів (шестизубий та верхівковий короїди, великий та малий основний лубоїди). В насадженнях присутні дерева повалені з корнем, зі зламаними стовбурами, верхівками, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

В обстежених насадженнях виявлено пошкодження стихійними явищами (пожежі), стовбуровими шкідниками та ураження інфекційними захворюваннями, наявність яких значно ослаблює деревостани та негативно впливає на їх загальний санітарний стан, який на час обстеження можна характеризувати як незадовільний, збільшує можливість подальшого розповсюдження інфекційних захворювань та стовбурових шкідників. Зважаючи на пошкодження стихійними явищами, біологічні особливості та ступінь розвитку, виявлених у вищеперелічених насадженнях стовбурових шкідників, інфекційних хвороб рекомендовано керуватись «Санітарними правилами в лісах України» у найкоротший термін заходи з поліпшення санітарного стану лісів. Враховуючи ступінь пошкодження стихійними явищами, розповсюдження стовбурових шкідників та інфекційних захворювань - суцільні санітарні рубки з урахуванням вимог закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (на загальній площі 535,4 га), з виключенням з деревостанів аварійних, сухостійних дерев, дерев уражених стовбуровими та комлевими гнилями, відмираючих та дуже ослаблених дерев з ознаками пошкодження стовбуровими шкідниками, дерев з плодовими тілами дереворуйнівних інфекційних захворювань. Адже ліквідація наслідків стихійних явищ, попередження та недопущення подальшого розповсюдження інфекційних захворювань, розмноження стовбурових шкідників можлива тільки при своєчасному та обґрунтованому застосуванні комплексу заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Підписи:

С. В. Воробей

О. С. Косов

Додаток Ж

Додаток 4
до Інструкції з проєктування, технічного приймання
обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів

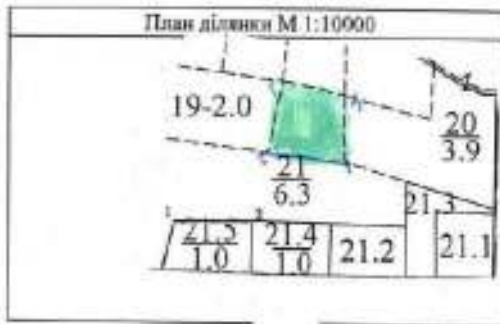
Форма 03

ЗАТВЕРДЖУЮ
Власник лісів (лісокористувач)

23 грудня 2022 року

ПРОЕКТ № 10

лісових культур, лісових плантацій на весну, осінь 2023 року
по Валківському лісництву ДП «Жовтневий лісгосп»
(структурний підрозділ) (власник лісів (лісокористувач))
Категорія лісових культур держлісфонд — зруб СРС 2022
квартал 35, виділ 21.6, урочище Черемушна, район Валківський
крістувач (власник земель) ДП «Жовтневий лісгосп» місцева назва ділянки ур. Черемушна

Журнал зйомки ділянки		
Позначені	Рубки	Довжина сторін, м
1-2	Підвіс	100
2-3	Підвіс	100
3-4	Підвіс	100
4-5	Підвіс	100

Зйомку і накладку провів _____

1. Площа ділянки 1,0 га, в т.ч. створення селекційним лісовим саживним матеріалом - га.
2. Тип лісорослинних умов Д2, тип лісу ДЖКЛД, висота н.р.м. _____, схило _____
3. Категорія лісокультурної площі: зруб 2022 року, склад насадження до рубки 9ДзІЯз+Лип+Клт, стан очищення задовільно, кількість пнів на 1 га 537, згарше _____ року, галлявина, яр, балка тощо _____
4. Рельєф рівнинний
5. Ґрунти і їх вологість сажі лісові суглинки
6. Ґрунтовий покрив осока, сніг
7. Ступінь задерніння відсутня
8. Наявність природного поновлення: походження , розміщення, повнота , порідний склад , тис. шт. на 1 га всього , в т.ч. за породами   висотою   м,   м,   м. Оцінка якості поновлення
9. Ступінь зараженості ґрунту личинками хрущів, іншими шкідливками: назва   вид   вік   шт./га відсутня, слабка, середня, сильна назва   вид   вік   шт./га запроєктовані заходи боротьби   не проєктувалися
10. Обробіток ґрунту: механізований 1,0 га, кінний трактор МТЗ-82+ПЛ-75-15 га, глибина обробітку 10-12см, суцільний, смугами, борознами, терасами, площадками, ялками тощо. Глибина обробітку, розміри і розміщення   борознами через 4,0 м., ширина борозд 1,0 м.
11. Склад, вік, повнота і висота насадження, що підлягає реконструкції
12. Спосіб реконструкції, ширина коридорів, куліс, види робіт

13. Площі і види корчування: суцільно _____ га _____ га на 1 га _____ га на ділянці, смугами _____ га _____ шт./га _____ шт./ділянці, повноження пнів _____ га _____

14. Метод створення культур: садіння механізовано _____ га, вручну _____ га
висівання насіння _____ т.т. га, рядковий тощо _____

15. Характеристика садивного (посівного) матеріалу: вік сіянців, саджанців, укоріненних живців, селекційні, звичайні, клас якості, походження тощо _____ сіянець дуба звичайного, _____

16. Розміщення _____ 4,0*0,6 _____, кількість садивних (посівних) місць на 1 га _____ 4167 _____
на всю ділянку _____ 4167 _____ тис. шт., головні породи _____ дуб звич.

17. Схема змішування _____ Д-Д-Д-Д

1-й ряд _____ Д-Д-Д-Д

2-й ряд _____ Д-Д-Д-Д

3-й ряд _____ Д-Д-Д-Д

4-й ряд _____ Д-Д-Д-Д

5-й ряд _____ Д-Д-Д-Д

6-й ряд _____ Д-Д-Д-Д

7-й ряд _____ Д-Д-Д-Д

8-й ряд _____ Д-Д-Д-Д

9-й ряд _____ Д-Д-Д-Д

10-й ряд _____ Д-Д-Д-Д

18. Спосіб змішування _____ чисті ряди дуба _____, повний цикл _____ рядів, куліс.

19. Протипожежні заходи: введення куліс листяних порід _____

20. Інші заходи: створення ремізів, обсаджування, огорожування ділянки по периметру, висівання люцерни багаторічного тощо _____

21. Висівання пестицидів, мінеральних добрив _____

22. Витрати садивного (посівного) матеріалу:

порода _____ дуб звичайний 66 кг _____ тис.шт.(кг)/га _____ 66 кг _____ тис.шт.(кг)/ділянку _____ 100 %

порода _____ _____ тис.шт.(кг)/га _____ тис.шт.(кг)/ділянку _____ %

порода _____ _____ тис.шт.(кг)/га _____ тис.шт.(кг)/ділянку _____ %

порода _____ _____ тис.шт.(кг)/га _____ тис.шт.(кг)/ділянку _____ %

23. Догляд за лісовими культурами: спосіб та кількість доглядів по роках

на протязі 5-ти років в залежності від стану лісових культур

2023-5; 2024-4; 2025- 3; 2026-2; 2027-1;

24. Рік переведення у відкриті лісовою рослинністю землі _____ 2029 _____ Зберігання проекту до _____ 2033 _____ року

Лісничий _____ Гойденко Р.В.

(П.І.Б.)

(підпис)

(дата)

Перевірив інженер _____ Терешенко А.В.

(П.І.Б.)

(підпис)

(дата)

Відмітка про виконання проекту

1. Фактична площа ділянок лісових культур, створених у _____ році, становить _____ га

(в оцифурених на вищезахресленому плані межах суцільною лінією зеленого кольору)

2. Головна порода _____, схема змішування _____

3. Переведено у відкриті лісовою рослинністю землі у _____ році _____ га

4. Загинуло і списано у _____ році _____ га

з причин _____

5. Інші дані _____

Підпис: _____

Додаток 4
до Інструкції з проектування, технічного приймання
обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів

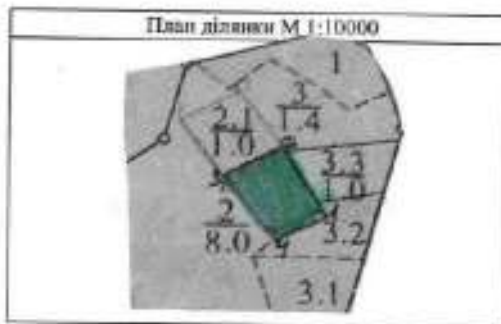
Форма 03

ЗАТВЕРДЖУЮ
Власник лісів (лісокористувач)

23 грудня 2022 року

ПРОЕКТ № 14

лісових культур, лісових плантацій на весну, осінь 2023 року
по Валківському лісництву ДП «Життєвий лісгосп»
(структурний підрозділ) (власник лісів (лісокористувач))
Категорія лісових культур держлісфонд — зруб СРС 2022
квартал 55, виділ 2.2, урочище Лощина, район Валківський
лісокористувач (власник земель) ДП «Життєвий лісгосп» місцезна знає ділянки ур. Лощина

Журнал зйомки ділянки		
Позначені	Рубки	Довжина сторін, м
1-2	11/02/2022	115
2-3	11/02/2022	100
3-4	11/02/2022	112
4-1	11/02/2022	85
Зйомку і накладку провів _____		

1. Площа ділянки 1
2. Тип лісорослинних умов B2, тип лісу B2ДС, висота н.р.м. _____, схил _____
3. Категорія лісокультурної площі: зруб 2022 року, склад насаджень до рубки 10Сзв, стан очистки задовільно, кількість пнів на 1 га 334 згаринь _____ року, галлянина, яр, балка тощо _____
4. Рельєф рівнинний
5. Ґрунти і їх вологість глинисто-піщані
6. Ґрунтовий покрив кущина, орляк
7. Ступінь задерниння відсутня
8. Наявність природного поновлення: походження _____, породи складу _____, розміщення, повнота _____ тис. шт. на 1 га всього _____, в т.ч. за породами _____ висотою _____ м, _____ м. Оцінка якості поновлення _____
9. Ступінь зараженості ґрунту лісовими хрущів, інших шкідливками: назва _____ вид _____ вік _____ шт./га відсутня, слабка, середня, сильна назва _____ вид _____ вік _____ шт./га запроєктовані заходи боротьби _____ не проектувалися _____
10. Обробіток ґрунту: механізований 1,0 га, кінний трактор МТЗ 82+ПЛ-75-15 га, глибина обробітку 10-12 см, суцільний, смугами, борознами, терасами, площадками, ямками тощо. Глибина обробітку, розміри і розміщення борознами через 2,50 м., ширина борозд 1,0 м.
11. Склад, вік, повнота і висота насаджень, що підлягає реконструкції _____
12. Спосіб реконструкції, ширина коридорів, куліс, види робіт _____

13. Площі і вид корчування: суцільне _____ га _____ тнів на 1 га _____ тнів на ділянці, смугами _____ га _____ шт./га _____ шт./ділянці, повнокосом тнів _____ га

14. Метод створення культур: садіння механізовано _____ га, вручну _____ га
висівання насіння _____ 1,0 _____ га, рідковою тощо _____

15. Характеристика садінного (посівного) матеріалу: вік сіянців, саджанців, укоріненних живців, селекційні, значайні, клас якості, походження тощо _____

16. Розміщення _____ 2,5*0,7 _____, кількість садінних (посівних) місць на 1 га _____ 5714 _____, на всю ділянку _____ 5714 _____ тис. шт., головні породи _____ сосна звич _____

17. Схеми змішування _____ С₂-С₂-С₂-С₂ _____

1-й ряд _____ С₂-С₂-С₂-С₂ _____

2-й ряд _____ С₂-С₂-С₂-С₂ _____

3-й ряд _____ С₂-С₂-С₂-С₂ _____

4-й ряд _____ С₂-С₂-С₂-С₂ _____

5-й ряд _____ С₂-С₂-С₂-С₂ _____

6-й ряд _____ С₂-С₂-С₂-С₂ _____

7-й ряд _____ С₂-С₂-С₂-С₂ _____

8-й ряд _____ С₂-С₂-С₂-С₂ _____

9-й ряд _____ С₂-С₂-С₂-С₂ _____

10-й ряд _____ С₂-С₂-С₂-С₂ _____

18. Спосіб змішування _____ чисті ряди дуба звич _____, повний цикл _____ рядів, куліс _____

19. Протипожежні заходи: введення куліс листяних порід _____

20. Інші заходи: створення ремізів, обсаджування, огорожування ділянки по периметру, висівання лотку багаторічного тощо _____

21. Внесення пестицидів, мінеральних добрив _____

22. Витрати садінного (посівного) матеріалу:

порода _____ сосна зв 5714	тис.шт. (кг)/га _____ 5714	тис.шт. (кг)/ділянку _____ 100 %
Порода _____	тис.шт. (кг)/га _____	тис.шт. (кг)/ділянку _____ %
порода _____	тис.шт. (кг)/га _____	тис.шт. (кг)/ділянку _____ %
порода _____	тис.шт. (кг)/га _____	тис.шт. (кг)/ділянку _____ %

23. Догляд за лісовими культурами: спосіб та кількість доглядів по роках на протязі 5-ти років в залежності від стану лісових культур 2023-5; 2024-4; 2025- 3; 2026-2; 2027-1;

24. Рік переведення у вкритті лісовою рослинністю землі _____ 2029 _____, зберігання проекту до _____ 2033 _____ року

Лісничий _____ Гойдаєнко Р.В. _____
(П.І.Б.) _____ (підпис)

_____ 2022 _____
(дата)

Перевірив інженер _____ Терещенко А.В. _____
(П.І.Б.) _____ (підпис)

_____ 2022 _____
(дата)

Відмітка про виконання проекту

1. Фактична площа ділянок лісових культур, створених у _____ році, становить _____ га (в омежуваннях на авіацелокресленому плані межах суцільною лінією зеленого кольору)

2. Головна порода _____, схема змішування _____

3. Переведено у вкритті лісовою рослинністю землі у _____ році _____ га

4. Загинуло і списано у _____ році _____ га

з причини _____

5. Інші дані _____

Підпис: _____

Додаток 4
до Інструкції з проектування, технічного приймання
об'єкту та оцінки якості лісокультурних об'єктів

Форма 03
ЗАТВЕРДЖУЮ

Власник лісу (лісокористувач)

22 лютого 2023 року

ПРОЕКТ № 1

лісових культур, лісових плантацій на весну, осінь 2023 року

по Ровенському лісництву ЛП "Життєве лісове господарство"

(структурний підрозділ) (власник лісу (лісокористувач))

Категорія лісових культур створення лісових плантацій дуба в ЛЛФ

квартал 12, виділ 3.6, урочище Ровенське, район Подволочиський

землекористувач (власник земель) _____, місцева назва ділянки _____

План ділянки М 1:10000

ДОДАТОК №1

Журнал зйомок ділянки

Позначення сторін	Рубки	Доповни сторін, м
<u>доповнює №1</u>		

Зйомку і масштабу провів _____

1. Площа ділянки 1,6 га, в т.ч. створення селекційним лісовим садивним матеріалом _____ га.
2. Тип лісорослинних умов Л2КЛ3, тип лісу Д2, висота в р.м. _____, схил _____.
3. Категорія лісокультурної площі: зруб 2022 року, склад насаджень до рубки ДЛ3ЛВ3-ЛПД, стан очищення задовільний, кількість пнів на 1 га 889 старше _____ року, габарити, ар. біля тощо _____.
4. Рельєф рівнинний
5. Ґрунти і їх вологість середній ступінь, середні
6. Ґрунтовий покрив злаки, есента, потрошення, трава
7. Ступінь задершення середня
8. Наявність природного ґрунтового покриття: покриття _____, породи складу _____, розміщення, щільності _____ тис. шт. на 1 га всього _____, в т.ч. за породами _____ висотою _____ м, _____ м, _____ м. Оцінка якості покриття _____.
9. Ступінь зараженості ґрунту личинками хрущів, іншими шкідливками: назва _____ вид _____ вік _____ шт./га підсушка, слабко, середня, сильно; назва _____ вид _____ вік _____ шт./га _____.
10. Обробіток ґрунту: механізований 1,6 га, кінний _____ га, ручний _____ га, глибина обробітку до 15 см, суцільний, смугами, борознами, терасами, пашишками, лямками тощо. Глибина обробітку, розміри і розміщення глибина обробітку до 15 см, розміщення 4,0х0,6.
11. Склад, вік, повнота і висота посівки, що підлягає реконструкції _____.
12. Спосіб реконструкції, ширини коридорів, куліс, інші роботи _____.

2
Продовження додатка 4
Продовження форми 03

13. Площі і вид корчавки: суцільна _____ га _____ пнів на 1 га _____ пнів на ділянці, смугами _____ га _____ шт./га _____ шт./ділянку, розміщення пнів _____ га _____

14. Метод створення культур: облішня механізовано _____ га, вручну _____ га, вручну _____ га, ручковий тощо _____

15. Характеристика садивного (посівного) матеріалу: вік сіянців, саджанців, укорізованих живців, селекційні, замчайні, клас якості, походження тощо сіянці дуба земчайного

16. Розміщення 4,0х0,6, кількість садивних (посівних) місць на 1 га 4167
на всю ділянку 4167 тис. шт. зр. голівки породи Дзг

17. Схеми змішування чисті ряди дуб земчайний

1-й ряд Дзг

2-й ряд Дзг

3-й ряд Дзг

4-й ряд Дзг

5-й ряд Дзг

6-й ряд Дзг

7-й ряд Дзг

8-й ряд Дзг

9-й ряд Дзг

10-й ряд Дзг

18. Спосіб змішування 10Дзг, повний шкар чисті ряди Дзг рядів, купів

19. Протипожарні заходи: введення купів дистанцій парів

20. Інші заходи: створення реалізів, обсаджування, огорожування ділянки по периметру, висівання тощо багаторічного тощо _____

21. Внесення добрив, мінеральних добрив _____

22. Витрати садивного (посівного) матеріалу:

порода дуб земчайний 4167 тис. шт. (шт./га) 4167 тис. шт. (шт./ділянку) 100 %

порода _____ тис. шт. (шт./га) _____ тис. шт. (шт./ділянку) _____ %

порода _____ тис. шт. (шт./га) _____ тис. шт. (шт./ділянку) _____ %

порода _____ тис. шт. (шт./га) _____ тис. шт. (шт./ділянку) _____ %

23. Догляд за лісовими культурами: спосіб та кількість доглядів по роках

на протязі років по стану лісових культур: 2023-5, 2024-4, 2025-3, 2026-2, 2027-1

в разі необхідності кількість доглядів може змінюватись

24. Рік переведення у закриті лісово-рослинність землі 2028. Зберігання проекту до 2032 року

Лісничий Рамазанов О.А. _____ 26.11.2022 р.

(П.І.Б.) _____ (підпис) _____ (дата)

Перевірив інженер Гармаченко А.В. _____ 26.11.2022 р.

(П.І.Б.) _____ (підпис) _____ (дата)

Відмітка про виконання проекту

1. Фактична площа ділянок лісових культур, створених у _____ році, становить _____ га

(в скожурених на вищезазначеному плані межах суцільного лісового зеленого кольору)

2. Головна порода _____ схема змішування чисті ряди

3. Переведено у закриті лісово-рослинність землі у _____ році _____ га

4. Загинуло і спалило у _____ році _____ га

з причини _____

5. Інші дані _____

Підписи: _____

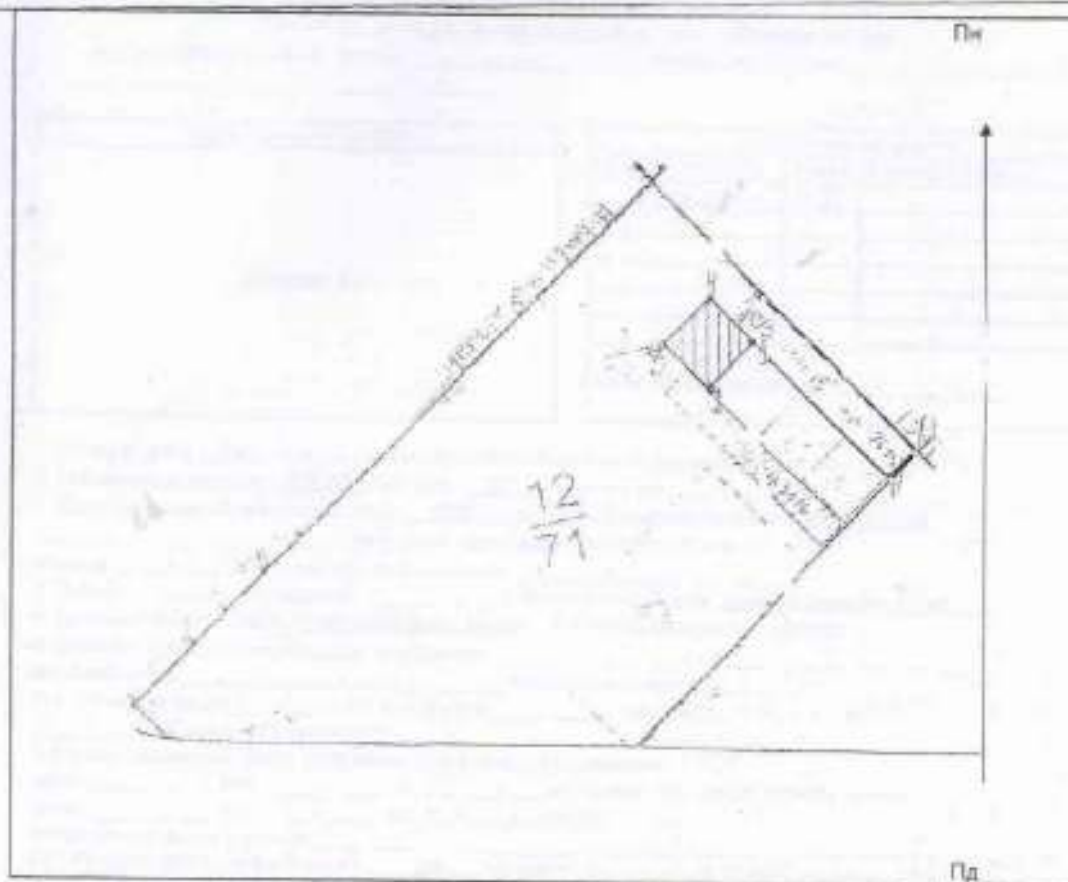
_____

_____

План

Зйомки ділянки відведеної під створення лісових культур на 2022 р.

Квартал 12 Виділ 3 Ділянка 6 Площа 10 га.

№№ точок	Довжина М.	Румби	Довжина М.
0-0'	60,00	Пг Зр 45°	
0-1	300,00	Пн Зр 45°	
1-2	100,00	Пг Зр 45°	
2-3	100,00	Пн Зр 45°	
3-4	100,00	Пн Сл 45°	
4-1	100,00	Пг Сл 45°	

22 грудня 2022

Пилипенко С.15

Додаток 4
до Інструкції з проектування, технічного призначення
обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів

Форми 03
ЗАТВЕРДЖУЮ
Власник лісів (лісокористувач)

22 січня 2022 року

ПРОЕКТ № 4

лісових культур, лісових плантацій на весну 2022 року
по Рівненському лісництву ДП "Жовтине лісове господарство"
(структурній підрозділ) (власник лісів (лісокористувач))

Категорія лісових культур створення лісових садків сосни в ДЛФ
квартал 51, майд 14,2, урочище Бір, район Нововідолявський
землекористувач (власник земель) _____, місцеві назви ділянки _____

План ділянки М 1:10000
ДОДАТОК №1

Журнал зйомки ділянки		
Позначення сторін	Рубльи	Довжина сторін, м
<i>Додаток</i>	№ 2	
Зйомку і накладку провів _____		

1. Площа ділянки 0,5 га, в т.ч. створення селекційним лісовим садивним матеріалом _____ га.
2. Тип лісорослинних умов В2ЛС, тип лісу В2, висота в.р.м. _____, стел _____.
3. Категорія лісокультурної площі: туб 2022 року, склад насадження до рубки 10С3
_____, стан очікує задовільний, кількість пнів на 1 га _____
параше _____ року, галанив, ар, балка тощо _____.
4. Рельєф рівнинний 5. Грунти і їх вологість світлі лески
6. Грунтовий покрив дріава, кочкари, моштан 7. Ступінь задершення середня
8. Наявність природного поновлення: походження _____
породний склад _____ розміщення, повнота _____
тис. шт. на 1 га всього _____, в т.ч. за породами _____ висотою _____ м, _____ м, _____ м.
Оцінка якості поновлення _____.
9. Ступінь зарослості ґрунту лісовими кущами, іншими підлітковими:
всього _____ вид _____ вік _____ шт./га відсутній, слабка, середня, сильна
насто _____ вид _____ вік _____ шт./га
- запроєктовані заходи боротьби _____.
10. Обробіток ґрунту: механізований 0,5 га, кітний _____ га, ручний _____ га,
глибина обробітку до 15 см, суцільний, смугами, борознами, терозем, площадками, вилами тощо.
Глибина обробітку, розміри і розміщення слабкія обробітку до 15 см, розміщення 2,5х0,7
11. Склад, вік, повнота і висота насадження, що підлягає реконструкції _____.
12. Спосіб реконструкції, ширина коридорів, куліс, видів робіт _____.

Продовження додатка 4

Продовження форми 03

13. Пилою і вид корування: суцільне - га - шпів на 1 га - пнів на ділянці, смугами - га - шт/га - шт/ділянці, розкидання пнів - га

14. Метод створення культур: садіння механізовано - га, вручну 0,5 га висадження насіння - га, разковий тощо -

15. Характеристика садивного (посівного) матеріалу: вид сіянців, саджанців, укоріненних вищець, селекційні, зазначити, клас якості, посвідчення тощо дівчачі сосни земновійні

16. Розміщення 2,5x0,7, кількість садивних (посівних) місць шт на 1 га 5714
на всю ділянку 2857 тис. шт., габарити порода С2в

17. Схема змішування

1-й ряд С2в

2-й ряд С2в

3-й ряд С2в

4-й ряд С2в

5-й ряд С2в

6-й ряд С2в

7-й ряд С2в

8-й ряд С2в

9-й ряд С2в

10-й ряд С2в

18. Спосіб змішування 10С2в, повний цикл С2в+С2в-С2в+С2в+С2в pedis, куліс

19. Протипожежні заходи: введення куліс листових порід

20. Інші заходи: створення ремісія, обсаджування, огорожування ділянки по периметру, висадження лозини багаторічного тощо

21. Внесення пестицидів, мінеральних добрив

22. Витрати садивного (посівного) матеріалу:

порода сосна земновійна 5714 тис.шт. (кг)/га 2857 тис.шт. (кг)/ділянку 100 %

порода - - - тис.шт. (кг)/га - тис.шт. (кг)/ділянку - %

порода - - - тис.шт. (кг)/га - тис.шт. (кг)/ділянку - %

порода - - - тис.шт. (кг)/га - тис.шт. (кг)/ділянку - %

23. Догляд за лісовими культурами: спосіб та кількість доглядів по роках

на протязі років по стану лісових культур: 2023-5, 2024-4, 2025-3, 2026-2, 2027-1

в разі необхідності кількість доглядів може змінюватися

24. Рік переводення у заряті лісово-решішество землі 2028. Зберігання проекту до 2032 року

Лісничий Римашанко О.А. 2022 рік
(П.І.Б.) (підпис) (дата)

Перевірив інженер Герещенко А.В. 2022 рік
(П.І.Б.) (підпис) (дата)

Відмітка про виконання проекту

1. Фактична площа ділянок лісових культур, створених у 2025 році, становить 0,6 га

(в омінтурених на вищевказаному плані межах суцільно лінійно зеленого кольору)

2. Головна порода 10С2в, схема змішування чисті ряди

3. Переведено у заряті лісово-решішество землі у _____ році _____ га

4. Загнило і опівано у _____ році _____ га

з причин _____

5. Інші дані _____

Підпис: _____

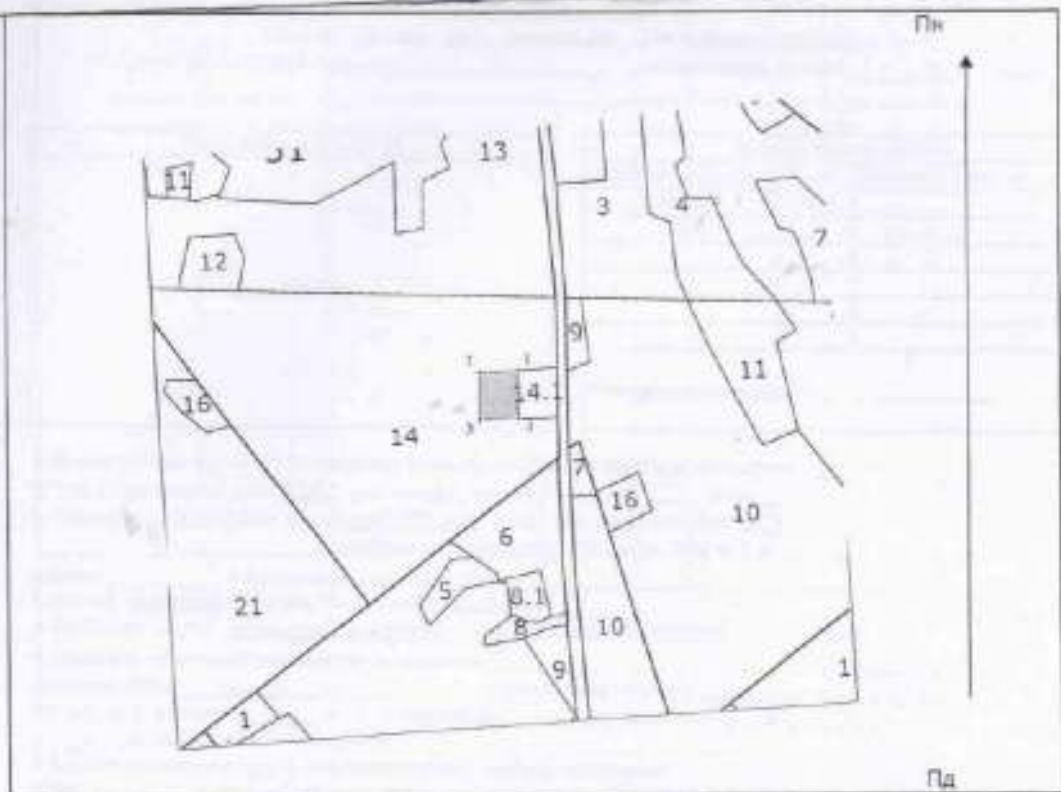
5. Інші дані _____

Підпис: _____

План

Зйомки ділянки відведеної під створення лісових культур на 2022 р.

Квартал 51 Видіа 14 Ділянка 3 Площа 0,5 га.

№№ точок	Довжина М.	Румби	Довжина М.		
1-2	60,00	Пд Зк 80°			
2-3	35,00	Пд Ск 8°			
3-4	83,00	Пн Ск 82°			
4-1	73,00	Пн Зк 8°			

Зйомку виконав 22 грудня 2022 р.

Пилипенко С.В.

Додаток 4
до Інструкції з проєктування, технічного проєктування,
обліку та оцінки вартості лісовокультурних об'єктів

Формат ДЗ
ЗАТВЕРДЖЕНО
Власник лісу (лісовою інструкцією)
23 грудня 2022 року

ПРОЕКТ № 2
лісових культур, лісових плантацій на весну/осінь 2023 року
по/лісово-ліснотисському лісовому ДП «Житомирський лісгосп»
(структурний елемент) (назва лісу/лісово-ліснотискового)

Категорія лісових культур - лісові культури в ДПФ
квартал - 31 місце - 3.2 урочище - Великий ліс Район - Харківський
землекористувач (власник земель) - ДП «Житомирський лісгосп»
місцеві назви ділянки

Журнал вимірювання ділянки

Питомочна сторінка	Румби	Довжина сторінки, м
Додаток № 2		
0-1	Пн 3х 6°	100 м
1-2	Пд 3х 89°	100 м
2-3	Пн 3х 6°	100 м
3-4	Пн Сх 84°	100 м
4-1	Пд Сх 6°	100 м

Зважено і викладку описів
Пом. 2-го Бурдуєв М.О.

1. Назва ділянки: 1.0 га, в т.ч. створення селісвітнього лісового ділянки матеріалом - га
2. Тип лісорозведення умов: ДЗ тип лісу Д28СД1, лісова порода, сосна
3. Категорія лісовокультурної площі: зруб 2022 року, селісвітній, до рубки: 6310011С11
лісово-ліснотисковий, лісово-ліснотисковий, лісово-ліснотисковий, лісово-ліснотисковий, лісово-ліснотисковий, лісово-ліснотисковий
4. Рельєф: рівнинний 5. Грунти і їх властивість: сірі лісові суглинки
6. Ґрунтовий покрив: середній 7. Ступінь задершення: середній
8. Наявність природного покриття: похолодження: розміщення, похолодження
9. Ступінь заривленості ґрунту личинками хрущів, інших шкідливих комах: відсутня
10. Обробіток ґрунту: механічний 1.0 га, кітний 12. ручний - га
11. Склад, вис. пни/колі, і висота насадження, що підлягає реконструкції: 400 м трактор МТЗ-80
12. Спосіб реконструкції, ширини коридорів, кулі, види робіт

ЗАТВЕРДЖУЮ
Власник лісу (лісокористувач)

23.11.2022 року

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА

ПРОВЕДЕННЯ ЛІСОКУЛЬТУРНИХ РОБІТ

Місце роботи: обход 31, квартал 3, виділ 2, урочище Великий ліс

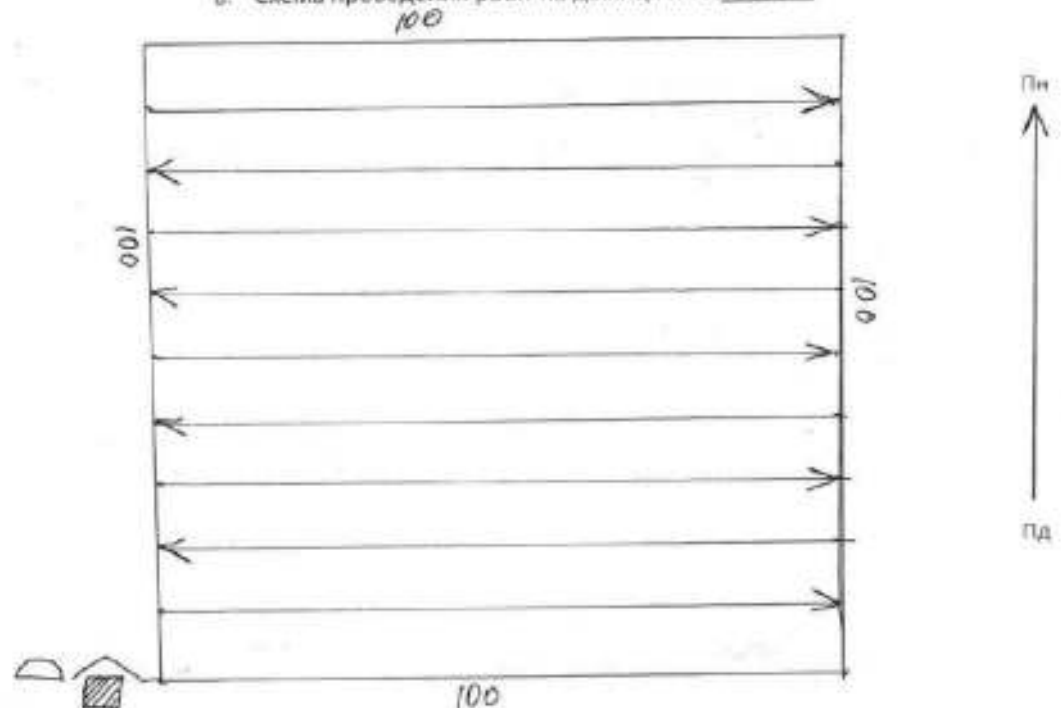
Люботинського лісництва ДП «Жовтневе лісове господарство»

Харківське обласне управління лісового і мисливського господарства

Характеристика ділянки:

1. Площа ділянки 1,0 га.
2. Категорія земель зруб 2022 року
3. Рельєф рівнинний
4. Ґрунт, ступінь вологості суглинок, свіжий
5. Кількість пнів на 1 га 625 шт.
6. Інші дані _____
7. Відповідальний за дотримання техніки безпеки при проведенні лісокультурних робіт: _____

В. Схема проведення робіт на ділянці. М-1: 2000

Умовні позначення:

1. Схеми роботи машин та механізмів:
  - а) на підготовці ґрунту
  - б) на підношенні ґрунту
  - в) на маркуванні, посіві або посадці, догляді
2. Місця заправки посівного та посадкового матеріалу
3. Небезпечні зони, де робота машин та механізмів забороняється
4. Місця відпочинку робітників
5. Інші вказівки _____

Технічні вказівки:

1. Підготовчі роботи: засівка проміж, зачистка лісосіки, виділення та обмежування в натурі небезпечних зон та місць встановлення відпочинку; майстру лісу – вказати трактористу на небезпечні місця та місця розвороту трактора.
2. Підготовка ґрунту трактором МТЗ-892.2 в агрегаті з плугом ПЛЛ-70.
3. Підношення ґрунту _____
4. Розміщення посівних та посадкових місць, схема змішування порід 4,0*0,6, чисті ряди дуба звичайного.
5. Маркування ґрунту _____
6. Підвозка посадкового матеріалу автотранспортом лісництва.
7. Посів, посадка лісу вручну під полату, під меч Колесова.
8. Догляд за лісовими культурами механізованим способом протягом 3-х років: 1-й рік – 3 догляди, 2-й рік – 2 догляди, 3-й рік – 1 догляд.
9. Догляд за лісовими культурами ручним способом протягом 5-ти років: 1-й рік – 2 догляди, 2-й рік – 2 догляди, 3-й рік – 1 догляд, 4-й рік – 2 догляди, 5-й рік – 1 догляд.
10. Доповнення лісових культур протягом 2-х років.

Підготовчі роботи: засівка проміж, зачистка лісосіки, виділення та обмежування в натурі небезпечних зон та місць встановлення відпочинку та ін.) до початку проведення лісокультурних робіт - виконані у відповідності до правил з техніки безпеки.

(Посада та підпис відповідальної особи)

Карту склад:

Лісничий Тимченко П.М. 2022 р.

Карту перевіряє:

Інженер л/к Терещенко А.В. 2022 р.

З технологічною картою ознайомлені:

Бригадир: _____

Додаток И

Клопотання щодо виділення особливо захисних лісових ділянок по філії
«Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Державне агентство лісових ресурсів України
Українське державне підприємство лісовпорядне виробничо обслуговування
Державне підприємство «Харківська державна лісовпорядна експедиція»

ПОГОДЖЕНО:
Харківська обласна
лісовпорядна експедиція
28 лютого 2023 року

М.П. [Знак]

ПОГОДЖЕНО:
Державне підприємство
«Жовтневе лісове
господарство» лісовпорядне
управління лісового та
мисливського господарства
28 лютого 2023 року

М.П. [Знак]

ПОГОДЖЕНО:
Філія
«Жовтневе лісове
господарство» лісовпорядне
управління лісового та
мисливського господарства
ДП «Ліси України»
28 лютого 2023 року

М.П. [Знак]

КЛОПОТАННЯ
щодо виділення особливо захисних лісових ділянок по
Філії «ЖОВТНЕВЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»
ДП «Ліси України» Харківської області

Адреса: 61017,
вул. Сухом'їнська, 36
м. Харків

Т.в.в. директора [Знак] Василь ГРИНІВЧИК
Проектний інженер [Знак] Ольга ЛИТВИН
Начальник лісовпорядної філії [Знак] Райса СМАЛЬ

Похотівка - 2023

ЗМІСТ

	Стор.
1. Відомості щодо площі особливо захисних лісових ділянок по Філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України»	<u>5</u>
2. Відомість особливо захисних лісових ділянок по лісництвах	
Валківське лісництво	<u>9</u>
Васищевське лісництво	<u>11</u>
Водолазьке лісництво	<u>15</u>
Золочівське лісництво	<u>17</u>
Мерчанське лісництво	<u>19</u>
Рокитянське лісництво	<u>21</u>
Коломацьке лісництво	<u>23</u>

ВІДОМОСТІ
щодо площі особливо захисних лісових ділянок

Найменування та ознаки особливо захисних лісових ділянок	Нормативи виділення особливо захисних лісових ділянок	Площа, обчислена за нормативами, гектарів	Місце знаходження особливо захисних лісових ділянок (лісництво, квартал, виділ)
1. Особливо захисні ділянки виділені за нормативами додатку 5 до Порядку			
Лісові ділянки уздовж берегів річок, суднохідних і магістральних каналів, навколо озер та водоймищ (берегозахисні лісові ділянки)	Лісові ділянки шириною 200 метрів, але не більше ширини виділеної смуги лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів і шириною 150 метрів - де смуги лісів не виділено. Уздовж берегів річок завдовжки понад 1 тис кілометрів і навколо озер, водоймищ площею понад 10 тис. гектарів, а також уздовж суднохідних магістральних каналів ширина берегозахисних лісових ділянок визначається з урахуванням спеціальних обстежень	15,3	Васищевське лісництво: кв. 135, вид. 33, 34; Золочівське лісництво: кв. 133, вид. 4; Коломацьке лісництво: кв. 2, вид. 3, 4, 11
Лісові ділянки, що мають спеціальне господарське значення	Лісонасінні, горіхоплідні, плодово-ягідні, медоносні, постійні науково-дослідні та інші, що мають спеціальне господарське значення	173,0	Валківське лісництво: кв. 72, вид. 12,15; Васищевське лісництво: кв. 130, вид. 1, 4, 8, 18; кв. 132 вид. 15; кв. 134 вид. 2, 5, 12; кв. 135 вид. 14, 21; кв. 158 вид. 6; кв.159 вид. 2, 7; Золочівське лісництво: кв. 133, вид. 2; Кв.135 вид. 6; Мерчанське лісництво: кв. 125, вид. 14-25; кв. 126, вид. 5-15; Рокитянське

Найменування та ознаки особливо захисних лісових ділянок	Нормативи виділення особливо захисних лісових ділянок	Площа, обчислена за нормативами, гектарів	Місце знаходження особливо захисних лісових ділянок (лісництво, квартал, виділ)
			<p>лісництво: кв. 22, вид. 8; кв. 57, вид. 6; кв. 61, вид. 5, 6; Коломацьке лісництво: кв. 3, вид. 4; кв. 5, вид. 5-7; кв. 18, вид. 3, 4, 11; кв. 23, вид. 16; кв. 26, вид. 12; кв. 28, вид. 5; кв. 32, вид. 16; кв. 34, вид. 2; кв. 36, вид. 8; кв. 38, вид. 11, 17; кв. 39, вид. 27; кв. 43, вид. 2; кв. 48, вид. 3, 16; кв. 58, вид. 4, 8; кв. 63, вид. 15; кв. 66, вид. 11, 13; кв. 75, вид. 12; кв. 84, вид. 2, 3, 5</p>
Лісові ділянки, що прилягають до забудованих земель	Лісові ділянки шириною 50 метрів у лісах, де дозволяється проведення рубок головного користування, уздовж межі забудованих земель	22,3	<p>Васищевське лісництво: кв. 130, вид. 20; кв. 134, вид. 9; кв. 135, вид. 1, 40; кв. 158, вид. 2, 4; кв. 160, вид. 1-3; Коломацьке лісництво: кв. 22, вид. 3, 5, 6, 10, 12;</p>
Лісові ділянки, що прилягають до залізниць, автомобільних доріг державного значення, державного кордону	Лісові ділянки шириною 50 метрів (у рівнинних лісах) і 100 метрів (у гірських лісах) у лісах, де дозволяється проведення рубок головного користування, уздовж залізниць, автомобільних доріг державного значення і державного кордону	24,7	<p>Васищевське лісництво: кв. 135, вид. 5, 6, 8, 9, 11; Водолазьке лісництво: кв. 11, вид. 11-17, 19, 21; кв. 12, вид. 21-27; Коломацьке лісництво: кв. 24, вид. 6;</p>

Найменування та ознаки особливо захисних лісових ділянок	Нормативи виділення особливо захисних лісових ділянок	Площа, обчислена за нормативами, гектарів	Місце знаходження особливо захисних лісових ділянок (лісництво, квартал, виділ)
			кв. 25, вид. 3, 5; кв. 26, вид. 10; кв. 27, вид. 14;
2. Лісові ділянки площею до 50 гектарів, що розташовані в межах лісових масивів і мають велику розосередженість, виділені як особливо захисні лісові ділянки за нормативами додатку 3 до Порядку			
Ліси у ярах, балках і річкових долин	Лісові ділянки (смуги лісів) з крутизною схилів 25 і більше градусів, а також розташовані у ярах, на зсувних берегах балок і річкових долинах незалежно від крутизни їх схилів	211,2	Валківське лісництво: кв. 72, вид. 13; кв. 73 вид. 13; Васищевське лісництво: кв. 130, вид. 2, 3, 6, 12, 15; кв. 131 вид. 3, 4, 8; кв. 132 вид. 8; кв. 135 вид. 14, 21; кв. 134 вид. 6, 8; кв. 135 вид. 2, 3, 7, 16, 17, 19, 23, 25, 30; кв. 137 вид. 1, 11-13, Золочівське лісництво: кв. 133, вид. 3, 5, 6, 8-10, 15, 18-23, 26-28; кв. 135 вид. 1, 2, 5, 8-13, 15, 17-23; Рокитянське лісництво: кв. 24, вид. 14; кв. 25, вид. 22; Коломацьке лісництво: кв. 4, вид. 11; кв. 38, вид. 9; кв. 68, вид. 1
3. Лісові насадження, що не підлягають рубанню в порядку рубок головного користування			
Лісові ділянки з перевагою порід, що не підлягають рубанню	Інші деревні породи і чагарники (Інструкція про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів)	0,8	Коломацьке лісництво: кв. 61, вид. 7

Додаток К

Клопотання щодо приведення існуючого поділу лісів у відповідність до Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок по філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Державне агентство лісових ресурсів України
УКРАЇНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ПРОЕКТНЕ ЛІСОВПОРЯДНЕ ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ
ДП «ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІСОВПОРЯДНА ЕКСПЕДИЦІЯ»

ПОГОДЖЕНО:
Міністерство захисту довкілля
та природних
ресурсів України
_____ року
М.П. _____
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:
Харківська обласна
державна адміністрація
_____ року
М.П. _____
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:
Харківська обласна рада
_____ року
М.П. _____
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:
Центральне
державне лісове
господарство
ДП «Ліси України»
_____ року
М.П. _____
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:
Філія
«Жовтневе лісове
господарство»
ДП «Ліси України»
_____ року
М.П. _____
(підпис)

КЛОПОТАННЯ

щодо приведення існуючого поділу лісів у відповідність до Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок по Філії «ЖОВТНЕВЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «Ліси України» Харківської області

Адреса: 61017,
вул. Сіриківська, 36
м. Харків

Т.п.о. директора _____ Василь ГРИНЕВИЧ
Провідний інженер _____ Ольга ЛИТВИН
Начальник лісовпорядної партії _____ Раїса СМАЛЬ

Покотилівка – 2023

ЗМІСТ

	Стор.
Обґрунтування поділу лісів на категорії	5
Додатки:	
1. Характеристика лісових ділянок, які передбачається віднести до категорії лісів	6
2. Відомість розрахункової лісосіки	11
3. Відомості щодо площі лісів зелених зон	12
4. Відомості щодо площі рекреаційно-оздоровчих лісів, що розташовані поза межами лісів зелених зон	13
5. Відомості про площі протиерозійних лісів	14
6. Відомості щодо площі смуг лісів, що зростають уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів	15
7. Відомості щодо площі захисних лісів, що розташовані на схилах балок і річкових долин, серед безлісної місцевості	16
8. Відомості щодо площі особливо захисних лісових ділянок	17
9. Державний лісовий кадастр станом на 1 січня 2022 року (форма 1)	21
10. План лісових ділянок поділу за категоріями лісів згідно Постанови КМ України від 16.05.07 р №733	23

Обґрунтування поділу лісів на категорії

На основі статей 39-41 Лісового Кодексу України, керуючись постановою КМ України №733 від 16 травня 2007 року "Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок" (далі – Порядок) здійснене приведення існуючого поділу лісів Філії "Жовтнєве лісове господарство" ДП «Ліси України» у відповідність до згаданого Порядку.

Проект приведення поділу лісів на категорії у відповідність до Порядку був попередньо узгоджений з лісовим господарством.

До категорії лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення віднесені ділянки, що виконують природоохоронну, естетичну функцію, є об'єктами науково-дослідних робіт, сприяють забезпеченню охорони унікальних та інших особливо цінних природних комплексів та історико-культурних об'єктів і розташовані в межах

територій та об'єктів природно-заповідного фонду. До цієї категорії віднесені:

- 1) Заповідні лісові урочища – 27,5 га;
- 2) Пам'ятки природи – 11,5 га;
- 3) Заказники – 12,6 га;
- 4) Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати – 134,9 га.

Загальна площа даної категорії лісів складає – **186,5 га.**

До категорії рекреаційно-оздоровчих лісів віднесені лісові ділянки, що виконують рекреаційну, санітарно-гігієнічну, оздоровчу функцію та використовуються для відпочинку населення.

До цієї категорії віднесені:

- 1) Ліси у межах населених пунктів – 624,1 га;
- 2) Ліси 1 і 2 зон округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій – 43,0 га;
- 3) Ліси 3 зони округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій – 86,0 га;
- 4) Лісопаркова частина лісів зелених зон – 39865,4 га;
- 5) Лісогосподарська частина лісів зелених зон – 3030,0 га.

Загальна площа даної категорії лісів складає – **43648,5 га.**

До категорії захисних лісів віднесені ділянки, що виконують функцію захисту навколишнього природного середовища та інженерних об'єктів від негативного впливу природних та антропогенних факторів.

До цієї категорії віднесені:

- 1) Ліси протиерозійні – 334,0 га;
- 2) Ліси уздовж смуг відведення залізниць – 390,5 га;
- 3) Інші захисні ліси – 3818,5 га.

Загальна площа даної категорії лісів складає – **4543,0 га.**

Рекомендована щорічна лісосіка рубок головного користування, яка була визначена після приведення поділу лісів на категорії у відповідність до Порядку, складає 6,03 тис.м³ ліквідної деревини. На даний час діюча розрахункова лісосіка рубок головного користування складає 4,22 тис.м³ ліквідної деревини, що становить 142,9% від рекомендованої.

**Характеристика лісових ділянок, які передбачається віднести до
категорії лісів по Філії "Жовтневе лісове господарство" ДП «Ліси України»
Харківської області**

Найменування лісництва	Номер кварталу, виділу	За- гальна площа, гек- тарів	Площа вкрита лісовою рослин- ністю, гектарів	Загальний запас дерево- станів, куб. метрів	Стиглі та перестійні деревостани		Примітка
					площа, гектарів	запас, куб. метрів	
Бабаївське лісництво	1. Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення						
	1.1. Пам'ятки природи						
	кв. 14 вид. 5,12, кв.18 вид. 5-9,18	10,5	9,9	2940	4,2	1190	
	2. Рекреаційно-оздоровчі ліси						
	2.1. Ліси у межах населених пунктів						
	кв. 5-6, кв. 22-31	624,1	525,1	144880	1,1	230	
	2.2. Лісопаркова частина лісів зелених зон						
	кв. 1-4, кв. 7-13, кв. 14 вид. 1- 4, 6-11, 13-25, кв. 15-17, кв.18 вид. 1-4, 10-17, 19-33, кв. 19-21, кв. 32-58	2687,9	2471,6	539470	193,7	41200	
	Разом по категорії лісів	3312,0	2996,7	684350	194,8	41430	
	Разом по лісництву	3322,5	3006,6	687290	199,0	42620	
Валківське лісництво	2. Рекреаційно-оздоровчі ліси						
	2.1. Лісопаркова частина лісів зелених зон						
	кв.1-59, кв. 75-100, кв.102	5155,0	4901,1	1226780	181,3	40210	
	2.2. Лісогосподарська частина лісів зелених зон						
	кв. 60-74, кв. 101	813,0	763,9	171550	58,4	12760	
	Разом по категорії лісів	5968,0	5665,0	1398330	239,7	52970	
Разом по лісництву	5968,0	5665,0	1398330	239,7	52970		
Васищевське лісництво	2. Рекреаційно-оздоровчі ліси						
	2.1. Лісопаркова частина лісів зелених зон						
	кв. 1-129, кв. 136, кв. 138-157	4926,5	4542,6	1156550	572,2	130880	
	2.2. Лісогосподарська частина лісів зелених зон						
	кв.130-132, кв. 134-135, кв. 137, кв. 158-160	582,0	534,7	115170	141,6	31200	
	Разом по категорії лісів	5508,5	5077,3	1271720	713,8	162080	
Разом по лісництву	5508,5	5077,3	1271720	713,8	162080		
Водолазьке лісництво	2. Рекреаційно-оздоровчі ліси						
	2.1. Лісопаркова частина лісів зелених зон						
	кв. 13-30, кв. 33-45, кв. 47-48	1808,0	1743,1	399490	92,7	19130	
	1.2. Лісогосподарська частина лісів зелених зон						
	кв.1-12, кв. 31-32, кв. 46	1001,0	955,4	240840	64,9	15820	
Разом по категорії лісів	2809,0	2698,5	640330	157,6	34950		

Найменування лісництва	Номер кварталу, виділу	Загальна площа, гектарів	Площа вкрита лісовою рослинністю, гектарів	Загальний запас деревостанів, куб. метрів	Стиглі та перестійні деревостани		Примітка
					площа, гектарів	запас, куб. метрів	
	Разом по лісництву	2809,0	2698,5	640330	157,6	34950	
Золочівське лісництво	1. Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення						
	1.1. Пам'ятки природи						
	кв. 62 вид.7	0,2	0,2	40			
	2. Рекреаційно-оздоровчі ліси						
	2.1. Лісопаркова частина лісів зелених зон						
	кв. 1-61, кв. 62 вид. 1-6, 8-13,	6779,8	6437,7	1496730	891,0	184170	
	кв. 63-132, кв. 134, кв. 136-137						
	2.2. Лісогосподарська частина лісів зелених зон						
	кв. 133, кв.135	136,0	113,3	22130	18,1	2780	
	Разом по категорії лісів	6915,8	6551,0	1518860	909,1	186950	
Разом по лісництву	6916,0	6551,2	1518900	909,1	186950		
Коломацьке лісництво	3.Захисні ліси						
	3.1. Ліси протиерозійні						
	кв. 30,74,81-83,85-86	334,0	326,5	86370	31,5	4180	
	3.2. Ліси уздовж смуг відведення залізниць						
	кв. 7 вид. 1-10, кв. 8 вид. 1-9, кв. 9 вид. 1-8, кв. 10 вид. 1-6, кв. 11 вид. 1-4, кв. 12 вид. 1-4, кв. 13 вид. 1-5, кв. 18 вид. 1-9, кв. 19 вид. 1-2, кв. 24 вид. 1-17, кв. 25 вид. 1-8, кв. 26 вид. 5-13, кв. 27 вид. 9-16, кв. 29 вид. 1-9, 23, кв. 33 вид. 1-2,7, кв. 34 вид. 1-6, кв. 35 вид. 1-8, кв. 36 вид. 1-4,12, кв. 37 вид. 1-7, кв. 38 вид. 1-14, кв. 39 вид. 1-6	390,5	365,2	103370	10,7	3240	
	3.3. Інші захисні ліси						
	кв. 1-6, кв. 7 вид. 11-14, кв. 8 вид. 10-16, кв. 9 вид. 9-20, кв. 10 вид. 7-17, кв. 11 вид. 5-14, кв. 12 вид. 5-7, кв. 13 вид. 6-22, кв. 14-17, кв. 18 вид. 10-16, кв. 19 вид. 3-18, кв. 20-23, кв. 24 вид. 18-25, кв. 25 вид. 9-10, кв. 26 вид. 1-4, кв. 27 вид. 1-8, кв. 28, кв. 29 вид. 10-22, кв. 31-32, кв. 33 вид. 3-6,	3818,5	3607,0	1007140	93,2	23580	

Найменування лісництва	Номер кварталу, виділу	Загальна площа, гектарів	Площа вкрита лісовою рослинністю, гектарів	Загальний запас деревостанів, куб. метрів	Стиглі та перестійні деревостани		Примітка
					площа, гектарів	запас, куб. метрів	
Коломацьке лісництво	кв. 34 вид. 7-15, кв. 35 вид. 9-16,						
	кв. 36 вид. 5-11, кв. 37 вид. 8-19, кв. 38 вид. 15-35, кв. 39 вид. 7-33, кв. 40-73, кв. 75-80, кв. 84, кв. 87						
	Разом по категорії лісів	4543,0	4298,7	1196880	135,4	31000	
	Разом по лісництву	4543,0	4298,7	1196880	135,4	31000	
Люботинське лісництво	1. Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення						
	1.1. Пам'ятки природи						
	кв. 14 вид. 24, кв. 21 вид. 28-29	0,3	0,3	60			
	1.2. Заказники						
	кв. 6 вид. 4, 7	12,6	12,5	3880			
	1.3. Ліси наукового призначення, вкл. генетичні резервати						
	кв. 23 вид. 1	49,0	49,0	17150			
	Разом по категорії лісів	61,9	61,8	21090			
	2. Рекреаційно-оздоровчі ліси						
	2.1. Лісопаркова частина лісів зелених зон						
кв. 1-5, кв. 6 вид. 1-3,5-6, кв. 7-13, кв. 14 вид. 1-23,25-26, кв. 15-20, кв. 21 вид. 1-21, кв. 22, кв. 23 вид. 2-12, кв. 24-102	4366,1	4158,6	1059860	206,7	61000		
Разом по лісництву	4428,0	4220,4	1080950	206,7	61000		
Мереф'янське лісництво	1. Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення						
	1.1. Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати						
	кв. 44 вид. 1, кв. 72 вид. 4, кв. 73 вид. 1, кв. 74 вид. 2	56,4	56,4	20340	40,0	14760	
	2. Рекреаційно-оздоровчі ліси						
	2.1. Лісопаркова частина лісів зелених зон						
	кв. 1-43, кв. 44 вид. 2-11, кв. 45-71, кв. 72 вид. 1-3, 5-18, кв. 73 вид. 2-13, кв. 74 вид. 1, 3-15, кв. 75-153	5764,6	5495,6	1561060	395,1	102770	

Найменування лісництва	Номер кварталу, виділу	Загальна площа, гектарів	Площа вкрита лісовою рослинністю, гектарів	Загальний запас деревостанів, куб. метрів	Стиглі та перестійні деревостани		Примітка
					площа, гектарів	запас, куб. метрів	
	Разом по лісництву	5821,0	5552,0	1581400	435,1	117530	
Мерчанське лісництво	1. Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення						
	1.1. Заповідні лісові урочища						
	кв. 140 вид. 17-23	27,5	27,5	6020			
	1.2. Пам'ятки природи						
	кв. 51 вид. 20 , кв. 56 вид. 7-9, кв. 81 вид. 9	0,5	0,5	140			
	1.3. Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати						
	кв. 73 вид. 1	20,0	20,0	6400			
	Разом по категорії лісів	48,0	48,0	12560			
	2. Рекреаційно-оздоровчі ліси						
	2.1. Ліси 1 і 2 зон округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій						
	кв. 125 вид. 1-13 , кв. 126 вид. 1-4	43,0	41,0	10180			
	2.2. Ліси 3 зони округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій						
	кв. 125 вид. 14-26 , кв. 126 вид. 5-16	86,0	85,3	20790	4,3	730	
	2.3. Лісопаркова частина лісів зелених зон						
	кв. 1-50, кв. 51 вид. 1-19, кв. 52-55, кв. 56 вид. 1-6,10, кв. 57-72, кв. 73 вид. 2-8, кв. 74-80, кв. 81 вид. 1-8, 10-11 , кв. 82-124, кв. 127-139, кв. 140 вид. 1-11, кв. 141	5235,0	4966,4	1287240	322,9	81150	
	Разом по категорії лісів	5364,0	5092,7	1318210	327,2	81880	
	Разом по лісництву	5412,0	5140,7	1330770	327,2	81880	
Рокитянське лісництво	1. Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення						
	1.1. Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати						
	кв. 41 вид. 1	9,5	9,5	3900			
	2. Рекреаційно-оздоровчі ліси						
	2.1. Лісопаркова частина лісів зелених зон						
	кв. 1-21, кв. 27-40, кв. 41 вид. 2-32, кв. 42-56, кв. 62-63	3142,5	2950,8	867560	139,9	35120	
	2.2. Лісогосподарська частина лісів зелених зон						
	кв. 22-26, кв. 57-61	498,0	475,9	145810	70,6	19830	
Разом по категорії лісів	3640,5	3426,7	1013370	210,5	54950		
Разом по лісництву	3650,0	3436,2	1017270	210,5	54950		
	Усього по Філії	48378,0	45646,6	11723840	3534,1	825930	

Найменування лісництва	Номер кварталу, виділу	Загальна площа, гектарів	Площа вкрита лісовою рослинністю, гектарів	Загальний запас деревостанів, куб. метрів	Стиглі та перестійні деревостани		Примітка
					площа, гектарів	запас, куб. метрів	
в тому числі:							
	1. Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення	186,5	185,8	60870	44,2	15950	
	із них:						
	1.1. Заповідні лісові урочища	27,5	27,5	6020			
	1.2. Пам'ятки природи	11,5	10,9	3180	4,2	1190	
	1.3. Заказники	12,6	12,5	3880			
	1.4. Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати	134,9	134,9	47790	40,0	14760	
	2. Рекреаційно-оздоровчі ліси	43648,5	41162,1	10466090	3354,5	778980	
	із них:						
	2.1. Ліси у межах населених пунктів	624,1	525,1	144880	1,1	230	
	2.2. Лісопаркова частина лісів зелених зон	39865,4	37667,5	9594740	2995,5	695630	
	2.3. Ліси 1 і 2 зон округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій	43,0	41,0	10180			
	2.4. Ліси 3 зони округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій	86,0	85,3	20790	4,3	730	
	2.5. Лісогосподарська частина лісів зелених зон	3030,0	2843,2	695500	353,6	82390	
	3. Захисні ліси	4543,0	4298,7	1196880	135,4	31000	
	із них:						
	3.1. Ліси протиерозійні	334,0	326,5	86370	31,5	4180	
	3.2. Ліси уздовж смуг відведення залізниць	390,5	365,2	103370	10,7	3240	
	3.3. Інші захисні ліси	3818,5	3607,0	1007140	93,2	23580	

ВІДОМІСТЬ
розрахункової лісосіки
по Філії "Жовтневе лісове господарство" ДП «Ліси України» Харківської області

Групи порід, господарські секції деревних порід	Розрахункова лісосіка							
	діюча				після зміни категорії лісу			
	вік стигłos ті деревос- танів	площа, гектар ів	запас, тис. куб. метрів		вік стигло сті деревос- танів	площа, гектар ів	запас, тис. куб. метрів	
			усього	в т.ч. ліквідни й			усього	в т.ч. ліквідн ий
Ліси з обмеженим режимом користування								
Хвойні		1,1	0,42	0,39		1,9	0,71	0,64
в тому числі:								
Соснова	101	1,1	0,42	0,39	101	1,9	0,71	0,64
Твердолистяні		18,2	4,45	3,83		20,0	5,36	4,67
в тому числі:								
Дубова високостовбурний	131				131	7,8	2,29	1,99
Дубова низькостовбурний	71	18,2	4,45	3,83	71	9,6	2,24	1,94
Ясенева	81				81	2,0	0,68	0,61
Кленова	81				81	0,6	0,15	0,13
М'яколистяні						2,8	0,81	0,72
в тому числі:								
Вільхова	61				61	1,9	0,54	0,47
Осикова	41				41	0,9	0,27	0,25
Усього		19,3	4,87	4,22		24,7	6,88	6,03

ВІДОМОСТІ
щодо площі лісів зелених зон
Філії "Жовтневе лісове господарство" ДП «Ліси України» Харківської області

Населені пункти, навколо яких виділяються ліси зелених зон	Чисельність населення, тис. чоловік		Лісорослинна зона	Лісистість району розташування населеного пункту, відсотків	Площа лісів зеленої зони на 1 тис. чоловік, розрахована за нормативами, гектарів		Площа лісів зеленої зони, розрахована за нормативами, гектарів		Фактична площа існуючих лісів зеленої зони, гектарів		Площа лісів зеленої зони, що передбачається додатково, гектарів	
	на дату переведення	з урахуванням зростання в майбутньому			усього	у т.ч. лісопаркова частина	усього	у т.ч. лісопаркова частина	усього	у т.ч. лісопаркова частина	усього	у т.ч. лісопаркова частина
м. Харків	1421	1563,1	лісостеп	10,4	90	25	127890	35525	624,1	3249,5		
м. Південне	8,5	9,3	лісостеп	14,5	25	7	212,5	59,5	1420,0	1420,0		
м. Мерефа	21,6	23,8	лісостеп	14,5	30	7	648	151,2	5219,6	5067,6		
м. Люботин	24,7	27,2	лісостеп	3,4	11	7	271,7	172,9	2576,1	2576,1		
м. Валки	10,4	11,4	лісостеп	9,8	15	7	156	72,8	7476,0	7186,0		
с.м.т. Пісочин	23,2	25,5	лісостеп	14,5	30	7	696	162,4	919,0	919,0		
с.м.т. Високий	10,1	11,1	лісостеп	14,5	25	7	252,5	70,7	1316,9	1316,9		
с.м.т. Безлюдівка	9,4	10,3	лісостеп	14,5	25	7	235	65,8	4020,0	4020,0		
с.м.т. Новопокровка	4,7	5,2	лісостеп	14,3	25	7	117,5	32,9	149,0	149,0		
с.м.т. Золочів	8,7	9,6	лісостеп	9,3	15	7	130,5	60,9	7318,8	7318,8		
с.м.т. Нова Водолага	11,2	12,3	лісостеп	14,0	25	7	280	78,4	6330,5	5331,5		
с.м.т. Солоницівка	15,7	17,3	лісостеп	14,5	30	7	471	109,9	1088,0	1088,0		
с.м.т. Коломак	2,9	3,2	лісостеп	16,0	40	7	116	20,3	223,0	223,0		
Разом:	1572,1	1729,3					131476,7	36582,7	38681,0	39865,4	-	-

ВІДОМОСТІ

**щодо площі рекреаційно-оздоровчих лісів, що розташовані поза межами лісів
зелених зон Філії "Жовтневе лісове господарство" ДП «Ліси України» Харківської
області**

Згідно діючої нормативної бази рекреаційно-оздоровчі ліси, що розташовані поза межами лісів зелених зон на території Філії не виділялися.

ВІДОМОСТІ
про площі протиерозійних лісів
Філії "Жовтнєве лісове господарство" ДП «Ліси України» Харківської області

<i>Найменування та ознаки протиерозійних лісів</i>	<i>Нормативи виділення</i>	<i>Площа, обчислена за нормативами, гектарів</i>
Ліси у ярах, балках і річкових долинах	Лісові ділянки (смуги лісів) з крутизною схилів 25 і більше градусів, а також розташовані у ярах, на зсувних берегах балок і річкових долинах незалежно від крутизни їх схилів	334,0

ВІДОМОСТІ
щодо площі смуг лісів, що зростають уздовж берегів річок,
навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів
Філії "Жовтневе лісове господарство" ДП «Ліси України» Харківської області

<i>Річки, озера, водоймища та інші водні об'єкти, уздовж берегів яких виділяються смуги лісів</i>	<i>Довжина смуг лісів, кілометрів</i>	<i>Ширина смуги лісів, обчислена за нормативами, метрів</i>	<i>Площа смуг лісів, обчислена за нормативами, гектарів</i>	<i>Фактична площа існуючих смуг лісів, гектарів</i>	<i>Площа смуг лісів, які виділяються додатково, гектарів</i>
р. Уди	164	400		-	-
р. Мерла	116	400			
р. Коломак	102	400			
р. Лопань	96	300		-	-
р. Харків	74	300		-	-
р. Мжа	74	300		-	-
р. Мерефа	28	150		-	-
р. Вільхуватка	34	150		-	-
р. Мерчик	43	150			

По берегах річок захисні смуги не виділялися в зв'язку з тим, що на цих лісових ділянках виділені більш високорежимні категорії.

ВІДОМОСТІ
щодо площі захисних лісів, що розташовані на схилах балок і
річкових долин, серед безлісної місцевості
Філії "Жовтневе лісове господарство" ДП «Ліси України» Харківської області

Згідно діючої нормативної бази байрачні ліси на території Філії не виділялися.

ВІДОМОСТІ

щодо площі особливо захисних лісових ділянок

Філії "Жовтневе лісове господарство" ДП «Ліси України» Харківської області

Найменування та ознаки особливо захисних лісових ділянок	Нормативи виділення особливо захисних лісових ділянок	Площа, обчислена за нормативами, гектарів	Місце знаходження особливо захисних лісових ділянок (лісництво, квартал, виділ)
1. Особливо захисні ділянки виділені за нормативами додатку 5 до Порядку			
Лісові ділянки уздовж берегів річок, суднохідних і магістральних каналів, навколо озер та водоймищ (берегозахисні лісові ділянки)	Лісові ділянки шириною 200 метрів, але не більше ширини виділеної смуги лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів і шириною 150 метрів - де смуги лісів не виділено. Уздовж берегів річок завдовжки понад 1 тис кілометрів і навколо озер, водоймищ площею понад 10 тис. гектарів, а також уздовж суднохідних магістральних каналів ширина берегозахисних лісових ділянок визначається з урахуванням спеціальних обстежень	15,3	Васищевське лісництво: кв. 135 вид. 33, 34; Золочівське лісництво: кв. 133 вид. 4; Коломацьке лісництво: кв. 2 вид. 3, 4, 11
Лісові ділянки, що прилягають до залізниць, автомобільних доріг державного значення, державного кордону	Лісові ділянки шириною 50 метрів (у рівнинних лісах) і 100 метрів (у гірських лісах) у лісах, де дозволяється проведення рубок головного користування, уздовж залізниць, автомобільних доріг державного значення і державного кордону	24,7	Васищевське лісництво: кв. 135 вид. 5, 6, 8, 9, 11; Водолазьке лісництво: кв. 11 вид. 11-17, 19, 21; кв. 12 вид. 21-27; Коломацьке лісництво: кв. 24 вид. 6; кв. 25 вид. 3, 5; кв. 26 вид. 10; кв. 27 вид. 14;
Лісові ділянки, що прилягають до забудованих земель	Лісові ділянки шириною 50 метрів у лісах, де дозволяється проведення рубок головного користування, уздовж	22,3	Васищевське лісництво: кв. 130 вид. 20; кв. 134 вид. 9; кв. 135 вид. 1, 40; кв. 158 вид. 2, 4; кв. 160 вид. 1-3;

Найменування та ознаки особливо захисних лісових ділянок	Нормативи виділення особливо захисних лісових ділянок	Площа, обчислена за нормативами, гектарів	Місце знаходження особливо захисних лісових ділянок (лісництво, квартал, виділ)
	межі забудованих земель		Коломацьке лісництво: кв. 22 вид. 3, 5, 6, 10, 12;

Найменування та ознаки особливо захисних лісових ділянок	Нормативи виділення особливо захисних лісових ділянок	Площа, обчислена за нормативами, гектарів	Місце знаходження особливо захисних лісових ділянок (лісництво, квартал, виділ)
Лісові ділянки, що мають спеціальне господарське значення	Лісонасінні, горіхоплідні, плодово-ягідні, медоносні, постійні науково-дослідні та інші, що мають спеціальне господарське значення	173,0	<p>Валківське лісництво: кв. 72 вид. 12,15; кв. 74 вид. 10;</p> <p>Васищевське лісництво: кв. 130 вид. 1, 4, 8, 18; кв. 132 вид. 15; кв. 134 вид. 2, 5, 12; кв. 135 вид. 14, 21; кв. 158 вид. 6; кв.159 вид. 2, 7;</p> <p>Золочівське лісництво: кв. 133 вид. 2; кв.135 вид. 6;</p> <p>Мерчанське лісництво: кв. 125 вид. 14-25; кв. 126 вид. 5-15;</p> <p>Рокитянське лісництво: кв. 22 вид. 8; кв. 57 вид. 6; кв. 61 вид. 5, 6;</p> <p>Коломацьке лісництво: кв. 3 вид. 4; кв. 6 вид. 5-7; кв. 18 вид. 3, 4, 11; кв. 23 вид. 16; кв. 26 вид. 12; кв. 28 вид. 5; кв. 32 вид. 16; кв. 34 вид. 2; кв. 36 вид. 8; кв. 38 вид. 11, 17; кв. 39 вид. 27; кв. 43 вид. 2; кв. 48 вид. 3, 16; кв. 58 вид. 4, 8; кв. 63 вид. 15; кв. 66 вид. 11, 13; кв. 75 вид. 12; кв. 84 вид. 2, 3, 5</p>
2. Лісові ділянки площею до 50 гектарів, що розташовані в межах лісових масивів і			

Найменування та ознаки особливо захисних лісових ділянок	Нормативи виділення особливо захисних лісових ділянок	Площа, обчислена за нормативами, гектарів	Місце знаходження особливо захисних лісових ділянок (лісництво, квартал, виділ)
мають велику розосередженість, виділені як особливо захисні лісові ділянки за нормативами додатку 3 до Порядку			
Ліси у ярах, балках і річкових долин	Лісові ділянки (смуги лісів) з крутизною схилів 25 і більше градусів, а також розташовані у ярах, на зсувних берегах балок і річкових долинах незалежно від крутизни їх схилів	211,2	Валківське лісництво: кв. 72, вид. 13; кв. 73 вид. 13; Васищевське лісництво: кв. 130, вид. 2, 3, 6, 12, 15; кв. 131 вид. 3, 4, 8; кв. 132 вид. 8; кв. 134 вид. 6, 8; кв. 135 вид. 14, 21; кв. 135 вид. 2, 3, 7, 16, 17, 19, 23, 25, 30; кв. 137 вид. 1, 11-13, Золочівське лісництво: кв. 133 вид. 3, 5, 6, 8-10, 15, 18-23, 26-28; кв.135 вид. 1, 2, 5, 8-13, 15, 17-23; Рокитянське лісництво: кв. 24 вид. 14; кв. 25 вид. 22; Коломацьке лісництво: кв. 4 вид. 11; кв. 38 вид. 9; кв. 68, вид. 1
3. Лісові насадження, що не підлягають рубанню в порядку рубок головного користування			
Лісові ділянки з перевагою порід, що не підлягають рубанню	Інші деревні породи і чагарники (Інструкція про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів)	0,8	Коломацьке лісництво: кв. 61, вид. 7
Разом		447,3	
в тому числі:	вкриті лісом	447,3	

Додаток Л

ДОГОВІР № 596 про надання послуг з поводження з твердими відходами

м. Харків

03 січня 2023 року

Комунальне підприємство "Комплекс з вивозу побутових відходів" в особі директора Артемюк Івана О.В., що діє на підставі Статуту Комунального підприємства «Комплекс з вивозу побутових відходів», затвердженого заступником директора департаменту – начальником управління комунального майна та приватизації Департаменту економіки та комунального майна Харківської міської ради (далі – замовитель), з однієї сторони, і
Фірма "Забезпечує лісове господарство Харківського району" (з обмеженою відповідальністю) "Аліс" Терешини
в особі директора Сидорова В.С. що діє на підставі Положення
затвердженого

(далі – споживач), з іншої сторони, уклали цей договір про таке:

ТЕРМІНИ, ЩО ВЖИВАЮТЬСЯ У ДОГОВОРІ

виконавець комунальної послуги - суб'єкт господарювання, що надає комунальну послугу відповідно до умов договору;

індивідуальний споживач - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника іншої особи, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує життєво-комунальну послугу для власних потреб та з актів або від імені кожної укладено відповідний договір про надання життєво-комунальної послуги;

послуги з поводження з побутовими відходами - послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, що надаються в населеному пункті згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схем санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування;

послуги з вивезення побутових відходів - збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування;

побутові відходи - відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (терезі, великогабаритні, решетки, різьні, крім відходів, пов'язаних з виробничо-діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення;

тверді відходи - залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, товарів, продукції, що не можуть у подальшому використовуватися за призначенням;

небезпечні відходи - відходи, що мають такі фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, які створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища і здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними;

роздільне збирання побутових відходів - збирання побутових відходів за окремими компонентами, включаючи сортування побутових відходів, з метою подальшого перероблення та утилізації;

розрахунковий місяць - місяць, в якому були надані послуги за договором;

звітний період становить I (один) місяць (з першого по останнє число кожного календарного місяця);

акт надання послуг - це первинний документ, який фіксує факт отримання споживачем послуг за договором;

рахунок-фактура - це розрахунково-платіжний документ, який містить інформацію про виконавця, фіксує факт надання послуг, їх вартість та суму, яка підлягає сплаті;

Document.Online, «М.Е.Доку» - системи, призначені для обробки, відправлення, передавання, одержання, зберігання і використання електронних документів, які виконуються і застосовуються перевірки цілісності та, в разі необхідності, з підтвердженням факту отримання таких документів.

ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1. Виконавець зобов'язується згідно з графіком п'ятниця, субота, неділя, при відміні графіка за п'ятницю або кожен та чверта місяця надавати послуги з поводження з твердими відходами (вивезення, перевезення, захоронення) (далі - послуги), а споживач зобов'язується своєчасно оплачувати послуги за встановленими тарифами у строки і на умовах, передбачених цим договором на підставі рішень виконавчого комітету Харківської міської ради від 22 квітня 2020 року № 248 «Про встановлення тарифів на послуги з вивезення побутових відходів у м. Харків та відповідно до Правил благоустрою території м. Харкова, затверджених рішенням ІІ сесії Харківської міської ради 6 сесіявання від 16 листопада 2011 року № 504/11-ІІ» та інших та доповнень, розроблених з урахуванням Схеми санітарного очищення м. Харкова, затвердженої рішенням ІВ сесії Харківської міської ради 24 сесіявання від 24 грудня 2005 року № 284/03 з змінами та доповненнями, які розміщені на офіційному веб-сайті виконавця за посиланням: <https://www.kharkov.gov.ua>, ДК 021-2013-90510000-5 Утилізація/вивезення сміття та поводження зі сміттям.

ПЕРЕЛІК ПОСЛУГ

- Виконання надані споживачем послуги з поводження з твердими відходами (вивезення, перевезення, захоронення).
- Послуги з вивезення твердих відходів надаються за календарним місяцем.
- Для вивезення твердих відходів за контейнерною схемою використовуються технічні засоби: А контейнери місткістю 0,75 куб. метрів, що належать споживачеві, зокрема для роздільного збирання. Виконавець вивозить тверді відходи за контейнерною схемою з 7:00 до 23:00 годин.
- Передача небезпечних відходів у складі твердих відходів здійснюється виконавцем послуг з вивезення побутових відходів відповідно до вимог санітарного законодавства суб'єктам господарювання, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.
- Доставлення твердих відходів здійснюється споживачем у контейнері.
- Тип та кількість спеціально обладнаних для цього транспортних засобів, необхідних для перевезення відходів, визначаються виконавцем.

ВИМОГИ ДО ЯКОСТІ ПОСЛУГ

7. Критерієм якості послуг з вивезення твердих відходів є дотримання графіка вивезення твердих відходів, правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, інших вимог законодавства щодо надання послуг з вивезення побутових відходів.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СПОЖИВАЧА

8. Споживач має право на:

- 1) надержання своєчасно та належної якості послуги згідно із законодавством і умовами договору;
- 2) одержання без додаткової оплати від виконавця інформації, яку виконавець (послужачка) зобов'язаний надати на спеціальну веб-сайті про ціни/тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами, загальну вартість з'являючого платежу, структуру цін/тарифу, норми надання послуг, порядок надання послуг, графік вивезення побутових відходів, розміри обсягів збирання побутових відходів (за типами, що збираються), шиміючі обсяги твердих рідких видів побутових відходів іншим суб'єктам господарювання (за місця вивезення відходів або об'єкти обслуговування та унікальній відходів з введеним коду операцій поводження з відходами відповідно до наказу Держстату від 23 січня 2015 року № 24 "Про затвердження переліку категорій, груп відходів і операцій поводження з відходами";
- 3) висловлювати збитків, зацікавлен його збитку, шкоди, завдані йому життю або здоров'ю анісвідом цивільного надання або надання послуг;
- 4) усунення виконавцем вказаних недоліків у наданій послугі у п'ятиденний строк з моменту звернення споживача;
- 5) зменшення в установленому законодавством порядку розміру платеж за послуги у разі їх ненадання, надання не в повному обсязі або зниження їх якості;
- 6) перевірку кількості та якості послуг в установленому законодавством порядку;
- 7) складення та підписання актів-претензій у зв'язку з порушенням прав на надання послуг;
- 8) отримання без додаткової оплати інформації про проведення виконавцем нарахування платеж за послуги (з розподілом за періодами та видами нарахувань) та отриманні від споживача платежі;
- 9) розірвання договору, попередження про це виконавця не менше як за два місяці до дати розірвання договору, за умови дотримання умов для здійснення технічного припинення надання послуги.

9. Споживач зобов'язується:

- 1) укладати договори про надання послуг у порядку і випадках, визначених законом та іншими нормативно-правовими актами;
- 2) своєчасно виконати заходи до усунення вказаних недоліків, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з його вини;
- 3) оплачувати в установленій договором строк надані йому послуги з поводження з побутовими відходами;
- 4) дотримуватися правил пожежної безпеки та санітарних норм;
- 5) у разі несвочасного здійснення платежів за послуги сплачувати пеню в розмірі, установленому відповідно до пункту 28 цього договору;
- 6) забезпечити роздільне збирання побутових відходів;
- 7) вивозити разом з виконавцем місця розташування контейнерних майданчиків, створити умови для безперешкодного доступу до таких майданчиків;
- 8) не змінювати місце розташування контейнерів без попереднього повідомлення виконавця;
- 9) обладнати контейнерні майданчики, утримувати їх у належному санітарному стані, забезпечити освітлення в темний час доби;
- 10) забезпечити належне збирання та зберігання відходів, установлення необхідної кількості контейнерів для вивезення твердих відходів з урахуванням унеможливлення їх переповнення; утримувати контейнери відповідно до інших санітарних норм і правил;
- 11) письмово інформувати виконавця про прийняті рішення про ліквідацію споживача або визнання його банкрутом, зміну назвування, організаційно – правової форми, юридичної адреси, банківських реквізитів, системи оподаткування та інших даних за договором протягом 30 календарних днів від дня виставлення такої події;
- 12) щомісячно, не пізніше 20-го числа місяця наступного за закінченням, отримувати акт надання послуг (у паперовій формі або у формі електронного документу), підготовлений виконавцем:
  - на підприємстві у вигляді бухгалтерського обліку та фінансовий звітності;
  - поштою на юридичну та/або фактичну адресу;
  - на електронну пошту, зазначену в п. 37;
  - з використанням системи електронного документообігу Document.Online, «М.Е.ДоС»;
- 13) впродовж 3-х робочих днів з моменту отримання акту розглянути та підписати акт надання послуг (у паперовій формі або у формі електронного документу), підготовлений виконавцем, або надати письмові мотивовані заперечення. У разі, якщо споживач протягом встановленого строку не підписав акт надання послуг чи не надав виконавцю мотивовані заперечення, вважається, що виконавець надав споживачу послуги якості, належної ціною та в обсязі, зазначеному в акті надання послуг, а акт надання послуг прийнятий споживачем без зауважень на підставі прийняття мотивованих заперечень;
- 14) здійснювати оформлення надання послуг шляхом підписання наданих виконавцем актів надання послуг або іншого визначення їх обсягу та вартості в порядку, визначеному цим договором.

15) Відповісти за людину з боку споживача

П.І.Б. Сторожук Віталій Вікторович тел. 0661059099

Відповідальна особа з боку виконавця – диспетчер району

П.І.Б. Сотомі Ніна Вікторівна тел. 725-30-20, 725-30-70, 0800403553.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ВИКОНАВЦЯ

10. Виконавець має право:

- 1) вимагати від споживача обладнати контейнерні майданчики та забезпечити утримання у належному санітарно-технічному стані контейнерів та контейнерних майданчиків;
- 2) вимагати від споживача своєчасно збирати та належним чином зберігати відходи, установлені передбачену договором кількість контейнерів з метою забезпечення їх переповнення;
- 3) вимагати від споживача забезпечити роздільне збирання побутових відходів;

4) припинити/зупинити надання послуг у разі їх несплати або оплати не в повному обсязі більш ніж за 30 календарних днів, попередивши про це споживача письмово або іншими засобами зв'язку не менше ніж за 5 днів;

5) виконати всі споживача проведені протягом його робочих днів роботи з усунювання виявлених недоліків, що виникли з вини споживача, або відшкодування вартості таких робіт, проведених виконавцем;

6) звертатися до суду в разі порушення споживачем умов договору;

11. Виконавець зобов'язується:

1) забезпечувати своєчасність надання, безперервність і відповідну якість послуг згідно із законодавством про житлово-комунальні послуги та про методи та умовами договору, у тому числі шляхом створення системи управління якістю відповідно до національних або міжнародних стандартів;

2) отримати та укласти із споживачем договори про надання послуг з визначеним відносною відповідності до встановлених умов їх виконання згідно з цим договором;

3) без додаткової оплати надати в установленому законодавством порядку та публікувати на власному веб-сайті необхідну інформацію про ціни/тарифи, загальну вартість місячного платежу, структуру ціни/тарифу, порядок надання послуг, графік вивезення побутових відходів, шпикетні обсяги збирання побутових відходів (за зливом, що збирається), шпикетні обсяги переданих різних видів побутових відходів іншим суб'єктам господарювання на місці вивезення відходів або об'єкти оброблення та утилізації відходів з шпикетним коду операції поводження з відходами відповідно до наказу Держстату від 23 січня 2015 року № 24 "Про затвердження переліків категорій, груп відходів і операцій поводження з відходами";

4) роз'яснити у визначеній законодавством строк претензій та скарг споживачів і проводити відповідно перерахунок розміру плати за послуги в разі їх несплати, надання не в повному обсязі, неспроможності або неадекватності вартості, а також в інших випадках, визначених договором;

5) вжити заходів до усунювання порушень якості послуг у строки, встановлені законодавством;

6) сплатити у разі несплати або надання не в повному обсязі послуг неустойку (пінраф) у розмірі, встановленому відповідно до пункту 28 цього договору;

7) своєчасно реагувати на виклики споживачів, підписувати акти-претензії, вести облік вимог (претензій) споживачів у зв'язку з порушенням порядку надання послуг;

8) своєчасно та власним коштом проводити роботи з усунювання виявлених недоліків, пов'язаних з наданням послуг, що виникли з його вини;

9) інформувати споживачів про зміну тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами;

10) заклади договору із суб'єктами господарювання, що надають послуги з перероблення та захоронення побутових відходів, та окреслити побутові відходи тільки в спеціально відведені місця чи на об'єкти поводження з побутовими відходами відповідно до правна благоустрою території населеного пункту, розроблених з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту;

11) забезпечувати утримання у належному санітарно-технічному стані контейнерів у разі перебування їх у власності виконавця;

12) викладати зливачів твердих відходів протягом однієї доби з моменту його утворення на контейнерному майданчику через відотримання графіка вивезення, а також невідкладно проводити прибирання в разі розливання побутових відходів під час завантаження у спеціально обладнаній для цього транспортній засіб;

13) щомісячно, не пізніше 20 числа місяця наступного за звітним, підписувати акт надання послуг (у паперовій формі або у формі електронного документу) та надати споживачу:

- акти підприємств у відомій бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- поштою на юридичну та/або фактичну адресу;
- на електронну пошту, зазначену у п. 37;
- з використанням системи електронного документообігу Document.Online, «М.Е.Доc».

ЦІНА ТА ПОРЯДОК ОПЛАТИ ПОСЛУГ

12. Згідно з рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 12 грудня 2018 року № 918 тариф на послугу з поводження з твердими відходами становить 168,50 грн за 1 куб. метр з урахуванням ПДВ.

13. Розрахунок обсягу і вартості послуг здійснюється виконавцем на підставі норм, затверджених Харківською міською радою, а також відповідно до Правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 року № 1070 (з змінами).

14. Обсяг вивезення виконавцем твердих відходів (ТВ) проводиться з розрахунку 0,227 м³ (трибо вага, завантажених відходів у контейнер, становить не більше 170 кг для контейнера 0,75 м³; 250 кг - для контейнера 1,1 м³; 54 кг - для контейнера 0,24 м³).

15. Загальне виконання твердих відходів на об'єктах споживачів складає:

Адміністрат. район міста	Адреса та об'єкт споживача	Обсяг ТВ за рік, м ³	Обсяг ТВ за місяць, м ³
Косовирі	Сирівська вул., 36	18,0	1,5

16. Розрахунковим періодом є календарний місяць.

17. Споживач вносить плату виконавцю, яка складається з плати за послуги, що розраховується виходячи з розміру затверджених тарифів на послуги та обсягу наданих послуг, зазначених відповідно до законодавства.

18. У разі застосування щомісячної системи оплати послуг платежі вносяться не пізніше ніж за 20 числа місяця, що настає за розрахунковим, що є граничним строком внесення плати за спожиті послуги.

19. У разі застосування попередньої оплати послуг платежі вносяться за впродовж місяць (1 місяць, 3 місяці, 6 місяців, 12 місяців) у розмірі 252,75 грн з урахуванням ПДВ.

20. Послуги наділяються виключно у якості підприємства або в безпосередній формі на виставці рахунок-фактура та/або акту надання послуг. Рахунок-фактура, акт надання послуг оформлюються виключно в електронній формі або у формі електронного документу (шрифтом, не пізніше 20 числа місяця наступного за звітним).

21. Рахунок-фактуру, акт надання послуг споживач отримує:

- за підприємства у відділі бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- поштою за юридичну та/або фактичну адресу;
- за електронну пошту, зазначену у п. 37;
- з використанням системи електронного документообігу Document Online, «М.Е.Доку».

22. Оплата вноситься на рахунок IBAN UA42307123000026002010260460 в ПАТ «БАНК ВОСТОК», або рахунок IBAN UA26351535000026001052212875 в АТ КБ «Приватбанк», або рахунок IBAN UA81351005000026004376254400 в АТ «УкрСиббанк», код ЄДРПОУ 33290649.

23. Виконання послуг повністю оформлюється актом надання послуг, який складається виключно та направляється у встановленому цим договором порядку в адресу споживача у строк до 20 (двадцятого) числа місяця (включно), наступного за розрахунковим періодом. Споживач зупиняє 3 (триох) робочих днів з моменту отримання акту надання послуг зобов'язаний повернути на адресу виконавця підписаний примірник акту або в цей же строк надати виконавцю письмові мотивовані заперечення. У випадку, якщо виконавець у встановлений строк не отримає підписаний споживачем примірник акту надання послуг або мотивованих заперечень, а також у разі, якщо надані заперечення є необґрунтованими, виконавець акт виконавчий підписаний (схвалений), а послуги такими, що надані виконавцем належним чином та прийнятні споживачем в обсязі та вартості, визначеному в акті. Сторони погодили, що в такому випадку достатнім доказом обсягу та вартості надання послуг в розрахунковому періоді за цим договором є акт надання послуг підписаний виконавцем в односторонньому порядку.

24. Виконавець не має права зараховувати плату за послуги в рахунок погашення пені, гарантійної суми платежу без згоди споживача.

25. Споживач не звільняється від оплати послуг, отриманих ним до укладення цього договору.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРИН ЗА ПОРУШЕННЯ ДОГОВОРУ

26. Сторони несуть відповідальність за порушення договору відповідно до статті 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

27. У разі ненадання або надання послуг не в повному обсязі, зниження їх якості споживач викликає виконавця послуг (його представника) для перевірки якості та/або якості надання послуг.

Акт-претензія складається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 року № 1145 «Про затвердження Порядку проведення перевірки відповідності якості надання деяких комунальних послуг та послуг з управління житлово-квартирним будинком параметрам, передбаченим договором про надання відповідних послуг» [Офіційний вісник України, 2019 року, № 4, ст. 133].

28. У разі несвочасного здійснення платежів споживач зобов'язаний сплатити пеню в розмірі 0,01 відсотка суми боргу за кожен день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків зазначеної суми боргу.

Нарахування пені починається з першого робочого дня, що настає за останнім днем гарантійного строку внесення плати за послугу відповідно до пунктів 18 та 19 цього договору.

У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або невідповідної якості виконавець здійснює перерахунок вартості послуг, а також сплачує споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживаних послуг, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менше як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або невідповідної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувається ліквідація пасажирів аварій або усунювання виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).

Аварійно-відновними роботами є комплекс робіт з ліквідації наслідків аварій, що виникли, а також їх засобитими аварійні та аварійні ситуації.

29. У випадку прострочення споживачем оплати послуг більш ніж на 30 календарних днів, виконавець має право припинити або обмежити надання послуг, попередивши про це споживача письмово не менш ніж за 5 днів, а суму заборгованості стягнути у встановленому законодавством порядку.

ПОРЯДОК І УМОВИ ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДОГОВОРУ, ЗОКРЕМА ЩОДО ЦІНИ ПОСЛУГИ, ОБМІН ДОКУМЕНТАМИ

30. Внесення змін до цього договору здійснюється шляхом укладення сторинами додаткової угоди, якщо інше не передбачено договором.

Якщо протягом 30 днів після отримання додаткової угоди про внесення змін до договору виконавець/споживач, який одержав таку угоду від споживача/виконавця, не повідомив про свою відмову від внесення змін до договору та не надіслав своїх заперечень або протексту розбіжностей до нього, і при цьому виконавець не припинив надання послуги споживачу, споживач вчинив дії, які засвідчують його волю до продовження отримання послуги від цього виконавця (у тому числі здійсненню оплати наданих послуг), зміни до договору вважаються внесеними у реальній, запропонованій споживачем/виконавцем, якщо інше не передбачено договором.

31. У разі прийняття органами місцевого самоврядування рішення про зміну тарифів на послуги виконавець у строк, що не перевищує 15 днів з дати виставлення їх у дію, повідомляє про це споживача із зазначенням рішення відповідних органів шляхом розміщення на офіційному веб-сайті виконавця послуг.

У разі зміни тарифів протягом строку дії договору, нові тарифи застосовуються з моменту їх введення в дію без внесення додаткових змін до договору.

32. Сторони (виконавець та споживач) погодили можливість складання документів на виконання цього договору в електронній формі із застосуванням спеціалізованих програмних рішень за умови дотримання положень Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги» та інших щодо реєстрації кваліфікованого електронного підпису, а також електронної (за наявності). Обмін такими електронними документами може здійснюватися сторонами з використанням систем електронного документообігу Document Online, «М.Е.Доку» (надалі – Система) та електронної пошти, зазначеної у п.37.

33. Сторони погоджуються надіслати в електронному вигляді із зазначеними кваліфікованими електронними підписами в зодній стороні (іншій стороні за допомогою Системи, оригіналами, зокрема, але не виключно):

- додаткові умови, які укладатимуться в період дії договору і передбачають внесення будь-яких змін до його умов, додатно до доопиру/додаткових умов;

- складати показником рахунок за істи наданих послуг за три договори;

- листи, повідомлення, виписки, заяви та інші документи, які мають або можуть поділитися сторонами з метою виконання цього договору.

34. Сторони зобов'язані:

- забезпечити конфіденційність особливих ключів електронного, кваліфікованого електронного підпису, а також печатки (за наявності);

- використовувати наступні електронні адреси в Системі для обміну електронними документами:

споживач - @email.1: _____;

виконавець - @email.2: mbuh@kybo.kharkov.ua;

- забезпечити своєчасне отримання та/або зняття кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів, а також печатки (за наявності);

- нести ризик надісланих файлів документів із зазначеними на них кваліфікованими електронними підписами.

Зберігати двий архів протягом строку, передбаченого законодавством для зберігання таких документів на паперових носіях;

- забезпечити приймання документа в електронному вигляді у найкоротші терміни та їх коли-інтерну обробку;

- забезпечити зберігання і конфіденційність отриманих в електронному вигляді документів.

35. Сторони мають право:

- надіслати іншій стороні документи в електронному вигляді з дотриманням вимог до форматів та обов'язкових реквізитів документів, визначених законодавством України;

- повторно передати документи в електронному вигляді засобами телекомунікаційного зв'язку у разі неотримання (непрійняття) іншою стороною такого документа;

- запроваджувати нові програмно-технічні та технологічні засоби, розроблені для поліпшення електронного документообігу. У разі виникнення спірних питань, пов'язаних з автентичністю документів в електронному вигляді та часом їх відправлення, заінтересована сторона договору направляє іншій стороні письмове повідомлення з вказівкою дати і номеру електронного документа, що є предметом спору.

36. Відповідно до ст. 11 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» сторони погоджуються, що пов'язані з виконанням цього договору електронні документи будуть надаватися відправленням автором та одержанням адресатом з моменту отримання статусу «На підписанні» в отримувача або іншого статусу, який присвоюється в Системі електронним документам, відправленим автором на підписання адресату (контрагенту).

37. Сторони погоддили, що у випадку відсутності у споживача можливості забезпечити створення та обмін електронними документами на виконання цього договору з використанням Системи, такі документи можуть направлятися виконавцем електронною поштою на адресу споживача @email.1;

38. Відповідно до ст. 11 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» сторони погоджуються, що у випадку направлення електронних документів електронною поштою належним підтвердженням їх одержання споживачем буде наявність позначки щодо дати та часу відправлення вихідного листа з адреси виконавця @email.2: mbuh@kybo.kharkov.ua.

ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ

39. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання або неналежає виконання своїх зобов'язань за договором, якщо таке невиконання є наслідком дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин). Під обставинами непереборної сили сторони розуміють обставини, що не залежать від волі та бажання сторін, мають надзвичайний та невідворотний характер, а також виникли після укладання договору та виключають або частково унеможливають належне виконання цього договору.

40. До обставин непереборної сили сторонами, зокрема, відносяться збройний конфлікт або серйозна війна такого характеру, включаючи але не обмежуючись корозійні атаками, блокуваннями, військовими ескарадами, діями воєнного підрозділу, військовим (або цивільним) та неоголошеним війною, зброєю, акти тероризму, диверсії, піратства, беззаконня, вторгнення, блокада, масові заворушення, введення комендантської години, карантину, екстернізація, примусове вилучення, захоплення підприємств, реквізиція, громадська демонстрація, блокада, страйк, аварія, протиправні дії третіх осіб, шкідливі кліматичні умови, тривалі перерви в роботі транспорту, регламентовані умовами відповідних рішень державних органів влади, закриття морських портів, ембаго, зборони (обмеження) експорту/імпорту тощо, а також випадки виняткових погодних умов та стихійні лиха, прийняття обов'язкових для сторін нормативно-правових актів, що безпосередньо впливають на можливість виконання зобов'язань за цим договором. Сторони, яка опинилась під впливом дії обставин непереборної сили зобов'язана невідкладно, впродовж 3 (трьох) робочих днів, письмово повідомити іншу сторону про наявність таких обставин. Достатнім доказом дії обставин непереборної сили є документ (сертифікат) торгово-промислової палати або іншого органу, уповноваженого чинним законодавством України на встановлення обставин непереборної сили. Сторони, які опинилися під впливом форс-мажорних обставин, зобов'язані надати належне документальне підтвердження їх наявності іншій стороні впродовж 3 (трьох) робочих днів з моменту отримання відповідного документу (сертифікату). Невиконання стороною вимог щодо повідомлення про наявність обставин непереборної сили та/або ненадання іншій стороні їх належного документального підтвердження, отриманого стороною зрештою повністю розуміється як підстава для звільнення від відповідальності за невиконання цього договору. Споживач, підписуючи цей договір, підтверджує, що введення воєнного стану Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», не може бути підставою для відмови від виконання вжитих на себе зобов'язань в частині оплати за надані послуги.

СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ, ПОРЯДОК І УМОВИ ПРОДОВЖЕННЯ ЙОГО ДІЇ ТА РОЗРВАННЯ

41. Договір діє з 03.01.2023 року до 03.01.2024 року і набирає чинності з дня його підписання.

42. Договір вважається таким, що продовжений, якщо за місяць до закінчення строку його дії одна із сторін не заявила про відмову від договору або про його переїдлення.

43. Дія договору припиняється у разі:
- закінчення строку, на який його укладено, якщо одна із сторін повідомила про відмову від договору відповідно до пункту 41 цього договору;
  - смерті фізичної особи - споживача;
  - припинення рішення про ліквідацію юридичної особи - споживача (якщо це) або припинення його банкрутом.
- Дія договору припиняється шляхом розірвання за:
- взаємною згодою сторін;
  - односторонньої відмови від договору у випадку повідомлення про замір розірвати договір однією із сторін, виклики 2 місяці;
  - рішенням суду на вимогу однієї із сторін у разі істотного порушення договору іншою стороною та в інших випадках, передбачених договором або законом.

У разі розірвання договору зобов'язання припиняються з моменту доказування правомочності про розірвання договору.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

44. Уповноважені представники, які підписують даний договір від імені сторін, своїми підписами підтверджують згоду на обробку своїх персональних даних та подальше використання їх виключно з метою виконання договору протягом строку його дії. Уповноважені представники, які підписують даний договір, повідомлені про їх права, передбачені статтею 8 Закону України «Про захист персональних даних» (№ 2297 - VI від 01 червня 2010 року), про включення їх персональних даних, зазначених в ордері на придбання, до бази персональних даних сторін договору, виключно з метою його виконання.

45. Сторони цього договору визнають проведення процедур щодо запобігання корупції та контролюють їх дотримання. При цьому сторона докладатиме зусилля, щоб мінімізувати ризик ділових відносин з контрагентами, які можуть бути залучені в корупційну діяльність, а також ініціювати взаємні спроби однією стороною в цілях запобігання корупції. При цьому сторони забезпечують реалізацію процедур з проведення перевірок з метою запобігання ризиків залучення сторін в корупційну діяльність. Сторони повідомлені про зміст Закону України «Про запобігання корупції» і іншого антикорупційного законодавства та безумовно зобов'язуються виконувати їх умови.

46. Спори та розбіжності, що можуть виникнути під час надання послуг, якщо вони не будуть урегульовані шляхом переговорів між сторонами, вирішуються в судовому порядку.

47. Цей договір складено у двох примірниках, що мають однакову юридичну силу. Один з примірників зберігається у споживача, другий - у комерсанта.

3 Правильні надання послуг з пов'язаними з побутовими відходами та відходами із законодавства про відходи, санітарними нормами і правилами поводження з побутовими відходами та утримання території населених пунктів ознаменованій.

(підпис споживача)

48. Виконавець є платником податку на прибуток на загальних підставах.

49. Споживач є платником _____

РЕКВІЗИТИ СТОРІН:

ВИКОНАВЕЦЬ:

Комуніальне підприємство «Комплекс з вилучення побутових відходів»
 Державна реєстрація: 14 січня 2005 року
 Номер заліску: 14801210000005531
 Юридична адреса:
 61140, м. Харків, пров. Золотий, 4
 Код ЄДРПОУ 33290649
 ІПН 332906420323
 IBAN UA423071230000026002010260460
 «ПАО «БАНК ВОСТОК»
 IBAN UA263515330000026001052212875
 «АТ КБ «Приватбанк»
 IBAN UA813310050000026004576254400
 «АТ «УкрСиббанк»
 тел. 7253020, 0952353120 майстери
 7253051(52), (25), 7252154, 0504447438 дог. відділ
 7253054, (55), (50), (114), 0504486549 бухгалтерія
 7253070, 0800403553, 0502491563 (68) прийом заявок
 7253030 профілактика
 www.komplex.kharkov.ua dogovor@kybo.kharkov.ua

СПОЖИВАЧ:

Влада Харківської області заступник
О.В. Діва
 Юридична адреса:
62442, Харківська обл., м. Мерефа,
вул. Мел. Борознича, буд. 63
 Код ЄДРПОУ *450225107*
 IBAN *UA353519320000026000023307664*
 тел. *0661653049*
 E-mail: *ovd.102@i.ua*

О. В. Артикуленко

ДОГОВІР № 461-УП
про надання послуг щодо поводження з відходами

м. Кропивницький

«07» грудня 2022 р.

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЖОВТНЕВЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», іменоване у подальшому «Замовник», в особі Голови комісії з припинення Скларова Віталія Олександровича, що діє на підставі Наказу ДАЛРУ від 28.10.2022р. № 856, з одного боку, та **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКОВІДМ»**, іменоване надалі «Виконавець», в особі директора Комарова Юрія Олександровича, що діє на підставі Статуту, ліцензій Міністерства екології та природних ресурсів України АЕ № 287042 від 23.10.2013 р. та АЕ № 199281 від 02.04.2013 р. ліцензій Міністерства промислової політики України №470150 та 470166 від 22.06.2010 р., з іншого боку, в разі і надалі - Сторони, уклали цей договір (далі - Договір) про наступне:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. На виконання вимог Закону України «Про відходи» № 187/98-ВР від 05.03.1998 р. «Замовник» доручає, а «Виконавець» бере на себе надання послуг (виконання робіт), пов'язаних із здійсненням збирання, перевезення, зберігання відходів для подальшої їх утилізації, нешкодження, знищення або захоронення (у т.ч. за допомогою третіх осіб), поменклатура яких обумовлена в Додатках до цього Договору, які є невід'ємною його частиною.

1.2. За послуги «Замовник» зобов'язується єдиною сумою, згідно виставленого рахунку-фактури «Виконавця».

2. ПОРЯДОК ПЕРЕДАЧІ ВІДХОДІВ

2.1. «Замовник» направляє «Виконавцю» заявку із зазначенням: переліку (найменуванням), кількості, приблизних об'єму і ваги відходів, які плануються передати «Виконавцю» для здійснення відповідних операцій. У заявці також зазначається адреса місця розташування відходів.

2.2. Після отримання вказаної заявки, «Виконавець» виставляє «Замовнику» рахунок-фактуру на 100% передоплату за цим Договором.

2.3. Після відходження грошових коштів на поточний рахунок «Виконавця» згідно з п. 2.2 цього Договору, «Виконавець» протягом десяти робочих днів направляє транспортний засіб на територію «Замовника» для завантаження відходів.

Про дату і орієнтовний час подачі транспортного засобу для завантаження відходів «Виконавець» повідомляє «Замовника» заздалегідь, але не пізніше, ніж за один робочий день до дня подачі транспортного засобу. Зазначене повідомлення може здійснюватись за допомогою телефону, факсу, електронних засобів зв'язку, або шляхом направлення письмового повідомлення.

2.4. Завантаження відходів здійснюється за рахунок «Замовника», розвантаження за рахунок «Виконавця».

2.5. Підставою для приймання відходів є накладна з точним зазначенням переліку (найменуванням) та кількості відходів, що передаються та підлягають вивезенню.

3. ВАРТІСТЬ ПОСЛУГ І ПОРЯДОК РОЗРАХУНКІВ

3.1. Вартість послуг за цим Договором вказується у Додатках, які є невід'ємною частиною цього Договору.

3.2. Остаточна сума Договору визначається відповідно до актів про надання послуг (виконання робіт), де зазначається їх перелік та вартість.

3.3. «Виконавець» направляє «Замовнику» акт надання послуг протягом 3(трьох) банківських днів з моменту прибуття транспортного засобу з відходами «Замовника» на територію «Виконавця».

3.4. Протягом терміну дії цього Договору, вартість послуг «Виконавця» може бути змінена. Про зміну вартості послуг «Виконавець» повідомляє «Замовника» не пізніше, ніж за 15 календарних днів з моменту їх зміни. Підставою для зміни вартості послуг «Виконавця» може бути:

- Інфляція - вартість послуг може збільшуватись пропорційно рівню інфляції;
- Зміна цін і тарифів на енергоносії та паливно-мастильні матеріали, а також в інших випадках, передбачених законодавством України.

3.5. Згідно із Законом України № 1621 – VII від 31.07.2014р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України», «Виконавцю» складає податкову накладну, виключно в електронному вигляді та реєструє її в ЄРІН, незалежно від розміру податку використовуючи програму М.е. Доє.

3.6. Сторони зобов'язуються проводити збірку азаморозрахунків при припиненні (розірванні) цього Договору, а також і на вимогу будь-якої із Сторін, в результаті чого підписуються акти збірок. У разі виявлення розбіжностей сторони підписують протокол розбіжностей до вищевказаних актів.

4. УПАКОВКА І МАРКУВАННЯ

4.1. «Замовник» зобов'язується передати Виконавцю відходи в належному для транспортування та зберігання вигляді (упаковані) відповідно до вимог чинного законодавства. Відпрацьовані люмінесцентні та інші лампи з ртутним наповнювачем передаються тільки в стандартній (заводській) картонній упаковці у кількості не більше 30 (тридцяти) штук в одному коробі, згідно ДСТУ 25834-83 «Лампи електричні».

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ

5.1. За невиконання або неналежне виконання зобов'язань за цим Договором Сторони несуть відповідальність, передбачену чинним законодавством України.

5.2. Сторони вирішують всі суперечки та розбіжності, що можуть виникнути при виконанні цього Договору, шляхом проведення переговорів або у судовому порядку. Суперечки, пов'язані з пред'явленням претензій, можуть розв'язуватися в досудовому порядку шляхом їх задоволення.

6. ФОРС-МАЖОР

6.1. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання або неналежне виконання своїх зобов'язань за цим Договором, якщо це стало наслідком обставин непереборного характеру (стихійних лих, війни, блокади, урядових рішень і т. п. обставин, не залежних від волі сторін) і безпосередньо впливають на виконання Договору. Дані обставини повинні бути підтверджені відповідною довідкою, виданою ППІ України.

6.2. Сторона, для якої склалася неможливість виконання зобов'язань за цим Договором в умовах, передбачених у п. 6.1. Договору, зобов'язана протягом 5 днів письмово сповістити іншу сторону. Не повідомлення або несвочасне повідомлення однією із сторін про неможливість виконання прийнятих на себе зобов'язань за Договором, позбавляє сторону права посилається на будь-яку вищевказану обставину як на підставу, що звільняє від відповідальності за невиконання зобов'язань за цим Договором.

6.3. Якщо обставини непереборної сили або їх наслідки будуть тривати більше 60 календарних днів, кожна сторін має право розірвати Договір за умови обов'язкового проведення взаємних розрахунків.

7. ТЕРМІН ДІЇ ДОГОВОРУ

7.1. Даний Договір набуває чинності з моменту його підписання обома Сторонами і діє до «31» грудня 2022 року включно, а в частині виконання Сторонами своїх зобов'язань за ним – до моменту їх повного виконання обома Сторонами.

8. ІНШІ УМОВИ

8.1. Даний Договір складено у двох примірниках, які мають однакову юридичну силу.

8.2. Сторони зобов'язуються не розголошувати умови даного Договору, які відносяться до конфіденційної інформації.

8.3. Кожна Сторона зобов'язана виконувати умови даного Договору самостійно і не вправі передавати його виконання третім особам без письмової згоди на те іншої Сторони.

8.4. Всі зміни і доповнення до даного Договору дієсні за умови їх погодження Сторонами у письмовому оформленні.

8.5. Факсимільні копії даного Договору і документів, що відображають виконання його умов, мають рівну юридичну силу з оригіналами і діють до моменту обміну оригіналами документів між Сторонами, але не більше ніж упродовж 10 робочих днів з моменту їх підписання.

8.6. Все інше, не передбачене цим Договором, регулюється чинним законодавством України.

8.7. На момент укладання Договору «Виконавець» має статус платника податку на прибуток на загальних підставах, «Замовник» має статус платника податку на прибуток на загальних підставах. У разі зміни статусу платника податку сторони зобов'язуються у письмовій формі сповістити про зміни протягом трьох днів.

8.8. У разі зміни імені, адреси, банківських чи інших реквізитів, Сторони повинні повідомити оди одного протягом п'яти днів шляхом документального підтвердження.

9. МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ТА БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ СТОРИН

ЗАМОВНИК: ДП «ЖОВТНЕВЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Юридична адреса: 62472, Харківська обл.,
Харківської р-н, м.Мерефа, вул.Лесі
Українок, буд. 63
Код ЄДРПОУ: 00993165
Р/р: UA213518230000026006300285753
в ПАТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК
УКРАЇНИ», м. Харків
МФО: 351823
ПІН: 009931620336, № свідоцтва
ПДВ: 29149077

ВИКОНАВЕЦЬ: ТОВ «ЕКОВДМ»

Юридична адреса: 25014, м. Кропивницької,
вул. Виставочна, буд. 1-Б.
Поштова адреса: 25014, м. Кропивницької,
вул. Виставочна, буд. 1-Б.
Код ЄДРПОУ: 36904975
Р/р: UA333510050000026004618181800
в АТ «УКРСИББАНК», м. Харків
МФО: 351005
ПІН: 369049711236, № свідоцтва
ПДВ: 100274445
тел.: 097-193-93-81, 095-740-58-23
e-mail: ort499@gmail.com

Голова правління

М.П.

Віталій СКЛЯРОВ /

Юрій КОМАРОВ /

Додаток № 1 до договору
№461-УН від «07» грудня 2022р.

м. Кропивницький

«07» грудня 2022р.

Вартість послуг пов'язаних із здійсненням збирання, перерахування, зберігання відходів для подальшої їх утилізації, зноскодження, знищення або захоронення (у т.ч. за допомогою третіх осіб):

№ п/п	Найменування відходів, послуг	Од. вим.	Кількість	Ціна без ПДВ, грн./од.	Сума без ПДВ, грн./од.
1	Акумуляторні батареї відпрацьовані	т	0,386	4000,00	1544,00
2	Шини автомобільні зношені	т	5,200	1000,00	5200,00
3	Офісна техніка непридатна	т	0,475	2500,00	1187,50
4	Транспортна послуга	послуга	1,000	1250,00	1250,00
Всього без ПДВ:					9181,50
Сума ПДВ:					1836,30
Всього із ПДВ:					11017,80

Вартість послуг складає: Одинадцять тисяч сімнадцять гривень 80 копійок
в т. ч. ПДВ: 1836грн.30 коп.

Адреса відвантаження відходів: Харківська обл., Харківський р-н, м. Мерефа, вул. Лесі Українки, буд. 63

ЗАМОВНИК:
ДП «КОВТНЕВЕ ЛСОВЕ
ГОСПОДАРСТВО»

ВИКОНАВЕЦЬ:
ТОВ «ЕКОВДМ»

Юридична адреса: 62472, Харківська обл.,
Харківський р-н, м. Мерефа, вул. Лесі
Українки, буд. 63
Код ЄДРПОУ: 00993163
Р/р: UA213518230000026006300285753
в ПАТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК
УКРАЇНИ», м. Харків
МФО: 351823
ПІН: 009931620336, № свідоцтва
ПДВ: 29149077

Юридична адреса: 25014, м. Кропивницький,
вул. Виставочна, буд. 1-Б.
Почтова адреса: 25014, м. Кропивницький,
вул. Виставочна, буд. 1-Б.
Код ЄДРПОУ: 36904975
Р/р: UA333510050000026004618181800
в АТ «УКРСИББАНК», м. Харків
МФО: 351005
ПІН: 369049711236, № свідоцтва
ПДВ: 100274445
тел.: 097-193-93-81, 095-740-58-23
e-mail: ort499@gmail.com

Голова підприємства

Віталій СКЛЯРОВ /
М.П.

Директор

Юрій КОМАРОВ /

ДОГОВІР № 01/06-1
купівлі-продажу

« 01 » червня 2022 р.

Державне підприємство «Жовтнене лісове господарство», надалі – «Продавець», в особі т.в.д. директора Склярова Віталія Олександровича, що діє на підставі наказу ДАЛРУ №101-К від 30.03.2022 з однієї сторони, та Фізична особа-підприємець Петросян Самвел Котлобович, надалі – «Покупець», який(а) діє на підставі державної реєстрації ФО-П, реєстраційний номер 2452 000 000 002322 від 24.09.2015 року, з іншої сторони, разом іменовані Сторони, а кожен окремо – Сторона уклали даний договір поставки (надалі – Договір) про наступне:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. «Продавець» передає у власність «Покупця» Товар, а «Покупець» приймає і сплачує за Товар. Товар являє собою металобрухт чорних (вторинних) металів згідно специфікації № 1, що є невід'ємною частиною даного договору, ДК:7710.3.1.08.

1.2. Під металобрухтом Сторони розуміють брухт чорних (вторинних) металів, що утворився в результаті списання активів та обліковується на балансі Державного підприємства «Жовтнене лісове господарство» (далі – металобрухт).

1.3. Ціна на Товар може змінюватись в залежності від кон'юнктури ринку. «Покупець» повинен протягом 5 (п'яти) днів письмово повідомити «Продавця» про зміну ціни на Товар і погодити її з «Продавцем».

1.4. Вага, кількість та номенклатура металобрухту зазначаються в специфікації № 1 до Договору.

1.5. Поставальник гарантує, що на дату укладення Договору металобрухт належить йому на праві власності, не знаходиться під арештом чи в заставі, не обтяжений іншими правами третіх осіб.

2. УМОВИ ЯКОСТІ ТОВАРУ

2.1. Брухт та відходи чорних (вторинних) металів по своїй якості повинні відповідати технічним і технологічним вимогам, згідно вимог ДСТУ 4121-2002.

2.2. Перевірка кожної партії Товару на вибухонебезпечність, радіаційну й хімічну безпеку проводиться фахівцями «Покупця» за власні кошти.

3. ЦІНА ДОГОВОРУ

3.1. Загальна сума цього Договору становить 15000,00 грн (П'ятнадцять тисяч грн, 00 коп.). Реалізація брухту чорних металів за Договором звільняється від сплати податку на додану вартість згідно з п. 23 Підрозділу 2 Розділу XX Податкового кодексу України.

3.2. Ціна на товар встановлюється в Національній валюті України — гривні, за цінами зазначеними в протоколі погодження вартості товару (Додаток №2)

4. УМОВИ ПОСТАВКИ ТОВАРУ

4.1. Поставка Товару здійснюється «Покупцем» самовивозом по мірі накопичення Товару на складі «Продавця», після повідомлення «Продавця» про готовність Товару до відвантаження, не пізніше, ніж за 5 днів до числа відвантаження.

4.2. Товар вважається зданим «Продавцем» й остаточно прийнятим «Покупцем» відповідно до Акту прийому-передачі, відповідно до ваги за результатами зважування на складі «Продавця» у присутності представника «Покупця» з відрахуванням засміченості.

4.3. «Продавець» зобов'язується передати «Покупцеві» супровідні документи встановленого зразка по бухгалтерському обліку Товару.

4.4. В окремих випадках за домовленістю сторін можлива поставка Товару «Продавцем» на склад «Покупця».

5. ПОРЯДОК РОЗРАХУНКІВ

5.1. Розрахунок між сторонами здійснюється в національній валюті у вигляді попередньої оплати в розмірі 100% на погоджений обсяг Товару до його відвантаження. При цьому «Продавець» зобов'язується відвантажити весь погоджений обсяг Товару протягом не більше 3 робочих днів з моменту одержання оплати й надання «Покупцем» автотранспорту під самовивіз. У випадку затримки відвантаження більше 3-х робочих днів «Продавець» зобов'язується протягом 4-го дня повернути суму попередньої оплати на розрахунковий рахунок «Покупця». У деяких випадках платником є сторона, що передає на утилізацію певний вид відходів. «Продавець» сплачує ціну відходів, які передаються на утилізацію на протязі 3-х банківських днів після підписання Акту прийому-передачі.

5.2. Для уточнення остаточного обсягу здійснених поставок і платежів «Продавець» й «Покупець» на підставі Актів прийому-передачі здійснюють щомісячне звірення за бажанням.

5.3. В окремих випадках за домовленістю сторін передбачені оплата по факту відвантаження товару та його приймання.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

6.1. У випадку прострочення відвантаження Товару після одержання оплати, «Продавець» сплачує «Покупцеві» пеню в розмірі 0,2 % від вартості оплаченої, але не відвантаженої продукції за кожен день прострочення відвантаження.

6.2. У випадку несвочасної оплати відвантаженого Товару «Покупцем» сплачує «Продавцеві» пеню в розмірі 0,2% від вартості неоплаченої частини Товару, за кожен день прострочення оплати.

6.3. Відповідальність, не передбачена даним Договором, регулюється чинним законодавством України.

7. ПРЕТЕНЗІЇ

7.1. Всі розбіжності, що виникають із даного Договору, повинні вирішуватися шляхом переговорів між Сторонами.

7.2. Якщо Сторони не дійдуть згоди шляхом переговорів, претензія передається до Господарського суду.

7.3. Рішення господарського суду є обов'язковим для виконання кожної із сторін.

8. ФОРС-МАЖОР

8.1. Сторони звільнюються від відповідальності за часткове або повне невиконання зобов'язань за даним Договором, у випадку настання обставин непереборної чинності, а саме стихійних лих любого характеру, війни, воєнних операцій та інших, що безпосередньо вплинули на виконання даного Договору.

При цьому строк виконання зобов'язань за договором відсувається на час, протягом якого діяли такі обставини.

8.2. Сторона, для якої стало неможливим виконання зобов'язань по даному Договору, зобов'язана протягом 10 днів, сповістити іншу Сторону про настання або припинення обставин, що перешкоджають виконанню зобов'язань за цим Договором.

9. ІНШІ УМОВИ

9.1. Після підписання даного Договору всі попередні переговори й переписка до нього втрачають чинність.

9.2. Специфікація до даного Договору становлять його невід'ємну частину.

9.3. Всі зміни, доповнення й інші документи до Договору, підписані. Факсимільні зв'язки, мають чинність оригіналів до заміни їх на останні.

9.4. Даний Договір набуває чинності з моменту його підписання й діє до 31 грудня 2022 р.

Якщо жодна із сторін не заявила про припинення Договору, то він вважається продовженим на наступний рік.

9.5. Даний Договір складений у двох екземплярах, що мають рівну юридичну чинність, по одному для кожної із Сторін.

ПОКУПЕЦЬ

ФОП Петросян С. К.
63040 Харківська обл.,
Валківський р-н, с. Володів
вул. Радянська №19
рUA303204780000026009924873189
АБ «УКРГАЗБАНК»
МФО 320478
Код 2149510092

ФОП Петросян С. К.

ПРОДАВЕЦЬ

Державне підприємство
"Жовтєве лісове господарство"

Юридична адреса:
62472, Харківська область,
Харківський район, м. Мерефа,
вул. Лесі Українки, буд. 63
UA213518230000026006300285753
ПАТ «Державний ощадний банк України»
ІПН 009931620336

Є платником податку на прибуток підприємств на загальних підставах.

Т.в.о. директор Карпов В.О.

Специфікація № 1

до договору № 01/06-1 від «01» червня 2022 р.

на товар, що поставляється Державне підприємство «Жовтине лісове господарство» (Продавець)

на адресу ФОП Петросян Самвел Котлобович (Покупець)

№ п/п	Найменування	Одиниці виміру	кількість, кг	Ціна грн. з ПДВ	всього, грн
1	Врухт сталевий негладкозерний великохвостовий вид 500 (УКТЗВЕД 7204499000)	кг	5000	3,00	15000,00
	всього	х	5000	х	15000,00

1. Ця Специфікація набирає сили з дати її підписання Сторонами і є невід'ємною частиною Договору.

2. Ця Специфікація має юридичну силу і повинна бути підтверджена оригіналом.

3. Ця Специфікація складена у 2 примірниках по одному з кожної із Сторін.

ПОКУПЕЦЬ

ФОП Петросян С. К.
63040 Харківська обл.,
Валківський р-н, с. Водопій
вул. Радянська №19
р/р UA303204780000026009934873189
АБ «УКРЕСБАНК»

Код 495110093
ФОП Петросян С. К.
зазначені підписи

ПРОДАВЕЦЬ

Державне підприємство
«Жовтине лісове господарство»

Юридична адреса:
62472, Харківська область,
Харківський район, м. Мереха,
вул. Лесі Українки, буд. 63
UA213518230000026006300285753
ПАТ «Державний оптовий банк України»
ІПН 00993162033

С платником податку на додану вартість підприємств на

Т.в.о. директор В.О.

Фізична особа-підприємець
ПЕТРОСЯН САМВЕЛ КОТЛОВИЧ

В.О. Сіляров
2022 р.

ПРОТОКОЛ

погодження ціні на товар
між ДП "Жовтнєве лісове господарство" та ФО-П Петросян С.К.

№№	Найменування продукції	одиниця виміру	Вільна підручна ціна в грн.
1	брухт сталевий негабаритний великоваговий вид 500 (УКТЗЕД 7204499000)	кг.	3,00

ТОВ "ГРУПА КОМПАНІЙ "АКВА-ЛАЙФ"

Паспорт

Свердловина № 1

Складено згідно технічних умов проектування та спорудження бурових

свердловин на воду БН та П 3.05.04.085 та БН та П 2.04.02.84.

за проведеними ділястичними роботами
та матеріалами наданими замовником

2022 рік

I. АРТЕЗИАНСЬКА СВЕРДЛОВИНА № 1

- 1.1. Місцезнаходження: м. Золочів, вул. Раїна 11.
- 1.2. Замовник ДП «Жовтневе лісництво»
- 1.3. Призначення свердловини (питного, технічного водопостачання) гос-питне.
- 1.4. Діагностику свердловини виконано ТОВ 'ГК 'Аква-Лайф'
2. Глибина свердловини 20 м.
3. Початок робіт з обстеження свердловини 11 лютого 2022р.
4. Закінчення робіт з обстеження свердловини 14 лютого 2022р
- Буріння свердловини виконувалось шнековим методом
(спосіб буріння)
- Бурова установа УГБ-ВСТ
5. Буріння свердловини виконувалось наступним діаметром:
Д= 180 мм від 0,0 до 20 м
6. Свердловина закріплена сталевими обсадними трубами.
Д=159мм від 0,0 до 20 м
7. Затрубна цементация обсадної колони Д=159мм (не проводилась)
8. Буріння свердловини виконувалось наступним діаметром:
Д=   мм від   до   м
- Обсадна колона Д=159мм перфорована в інтервалі 16 — 19 м
9. Фільтр сітчатий нержавіючий
10. Свердловина відноситься до типу - фільтрова
Продуктивний горизонт (пісковик водоносний) в інтервалі 16-20 м.
Загальна товща водоносного горизонту 4м.
11. Герметизация гирла свердловини 159 мм Герметичний оголовок Ду 160 мм.

III ГЕОЛОГІЧНИЙ РОЗРІЗ І КОНСТРУКЦІЯ СВЕРДЛОВИНИ № 1
 Абсолютна відмітка гирла свердловини 127 м
 Глибина свердловини 20 м

Масштаб 1 см 6 м	№ шару	Геологічний вік порід	Назва порід	Конструкція свердловини з показом глиб. башмака обсадних труб і надфільтрової колани	Потужність шару м			Рівень води, м		Кріплення свердловини	
					від	до	всього	Проявлений	Установлений	діаметр мм	глибина м
	1	Q	грш, суглинок коричневий		0.0	1.0	1.0				
	2	N _z	суглинок та глина бура щільна		1.0	6.0	5.0				
					3	N _z	пісок сірий м'як слабоводоносний в підшарі глинистий	6.0	20.0	14.0	12.0
	4	P3 об	пісок сіро-зеленого кольору водоносний		20.0	24.0	4.0				
	5		пісок сіро-зеленуватий щільний		20.0	21.0	1.0			159	20

Директор ТОВ "ГК Аква-Лайф"

Тарарін В.М.

Дослідної - 5 діб.

IV. РЕЗУЛЬТАТИ
пробної (дослідної) відкачки води із свердловини №__1__

Мі-сяць, чис-ло	Год. зд.	№ № пони-жен-ня	Ста-тич-ний рі-вень м	Дина-міч-ний рі-вень м	Зни-жен-ня рів-ня м	Дебіт куб.м в год	Пито-вий де-біт, куб.м в год	Характеристика ерліфту				Характеристика насосу	
								Водопідйомні труби		Повітряні труби		тип насо-су	глиби-на загра-зуки, м
								діаметр труб, мм	гли-бина за-гружки мм	діа-метр труб, мм	гли-бина за-гружки м		
4.02.22р			8	12	4	2,5	0,6	25	15	25	14	Водолій	16
												63	

При відкачці досягнуто повне прояснення води, що відбулося через 3 доби після початку відкачки.

"14" лютого 2022р.

Гідрогеолог Тарашін В.М.
Посада Підпис

VII. ГІДРОГЕОЛОГІЧНИЙ ВИСНОВОК ПО СВЕРДЛОВИНІ № 1

Свердловина пробурена на водоносний горизонт неогенової системи-піски водоносні.

Статичний рівень (Н ст.)- 8 м. Динамічний рівень (Н д)- 12 м. Дебіт (Q)- 2,5 м³/год.

Зниження (S)- 4 м.

Стан свердловини в процесі її експлуатації (ступінь замулення ствола, піскування)

Дані про зміну динамічного рівня дебіту, і якості води в процесі експлуатації свердловини або за певні періоди.

Рекомендації по експлуатації свердловини № 1 (періодичність, техогляд, заміна і профілактика насосів, шлангової та інших обробок, ремонтів)

Свердловину рекомендовано експлуатувати з дебітом не перевищуючим - 2 м³/год.

Періодичність техоглядів кожні 6 місяців.

VIII. ВІДОМОСТІ ПРО РЕМОНТИ СВЕРДЛОВИНИ № _____

(назва організації)

В процесі ремонту обстеження виконані наступні роботи _____

1. _____

2. _____

3. _____

Результати дослідної відкачки після обстеження [рекомендований режим експлуатації]

Рекомендовано: експлуатація свердловини з дебітом 1-2 м³/годину при зниженні рівня води 4 м.

**IX. ЕКСПЛУАТАЦІЙНІ ПОКАЗНИКИ СВЕРДЛОВИНИ І МОНТАЖ
ВОДОПІДЙОМНОЇ УСТАНОВКИ**

1. Тип насосу: електризовглиблений Водолій-63
2. Система - буріння роторне (глинистий розчин)
3. Глибини свердловини 20 м, Робочий діаметр свердловини 150 мм.
4. Водопідйомна колона діаметром $\varnothing$ 25 мм. Поліетиленова труба опушена до глибини 15м.
5. Гирло свердловини: а) відвідом діаметра 150 мм, установлена на 0,5 м вище поверхні землі.
6. Обладнання насос Водолій-63 (або нааналог за параметрами)
(тип насосної установки, тип двигуна)
7. Встановлені водовідвідні труби на максимальний тиск 10 атм.
8. Із свердловини виконана пробна відкачка, при якій виявилось:
  - а) статичний рівень води в свердловині 8 м. від поверхні землі;
  - б) динамічний рівень води в свердловині 12 м. від поверхні землі;
  - в) пониження рівня води в свердловині (нижче статичного) 4 м.
9. Продуктивність свердловин при пониженні 2,5 м³/год.
10. Тривалість відкачки 3 доби 00 хв.
" 14 " лютого 2022р
11. Дебіт свердловини 2,5 м³/год. Рекомендований 1-2 м³/год
12. Питомий дебіт 0,6 м³/год.
13. Робота по монтажу насосної установки виконано ТОВ "ТК "Аква-Лайф"
(назва організації)

Згідно договору № 3/02/22 від " 3 " лютого 2021р. і згідно " 14 " лютого 2022р.

з оцінкою, добре (придатна для подальшої експлуатації)

14. Відомості про заміну насосної установки:

Директор Тарарін В.М.

X. НАДСВЕРДЛОВИННІ СПОРУДИ

Тип насосної підземна, Д=1,5 м (з/б колодязь), Висота 2 м.
Наявність люку в даху для монтажу насоса (так, ні) _____ так

XI. ЗОНА САНІТАРНОГО РЕЖИМУ

Зона суворого режиму (1-й пояс санітарної охорони) (Є) _____

Розміри зони суворого режиму 30*30 м. Тип огорожі: дерев'яний паркан з колючим дротом та воротами.

В межах зони розміщені споруди: відсутні

ТОВ "ГРУПА КОМПАНІЙ "АКВА-ЛАЙФ"

Паспорт

Свердловина № 2

Складено згідно технічних умов проектування та спорудження бурових

свердловин на воду БН та П 3.05.04.086 та БН та П 2.04.02.84.

за проведеними діагностичними роботами
та матеріалами наданими замовником

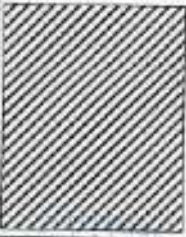

2022 рік

I. АРТЕЗИАНСЬКА СВЕРДЛОВИНА № 2

- 1.1. Місцезнаходження: м. Мерефа, вул. Лесі Українки
  - 1.2. Замовник ДП «Жовтневе лісництво»
  - 1.3. Призначення свердловини (питного, технічного водопостачання) гос-питне.
  - 1.4. Діагностику свердловини виконано ТОВ "ГК "Аква-Лайф".
    2. Глибина свердловини 60 м.
    3. Початок робіт з обстеження свердловини 12 лютого 2022р.
    4. Закінчення робіт з обстеження свердловини 14 лютого 2022р
- Буріння свердловини виконувалось шнековим методом
(спосіб буріння)
Бурова установка УГВ-ВС1
5. Буріння свердловини виконувалось слідуєчим діаметром:
Д= 180 мм від 0,0 до 60 м.
  6. Свердловина закріплена сталевими обсадними трубами.
Д=159мм від 0,0 до 45 м
  7. Затрубна цементация обсадної колони Д=159мм (не проводилась)
  8. Буріння свердловини виконувалось слідуєчим діаметром:
Д=   мм від   до   м
- Відкритий стовбур Д=140мм в інтервалі 45 — 60 м
9. Фільтр сітчатий нержавіючий
  10. Свердловина відноситься до типу — безфільтрова
Продуктивний горизонт (пісковик водоносний) в інтервалі 45-60 м.
Загальна товща водоносного горизонту 15м.
  11. Герметизация гирла свердловини 159 мм Герметичний оголовок Ду 180 мм.

III ГЕОЛОГІЧНИЙ РОЗРІЗ І КОНСТРУКЦІЯ СВЕРДЛОВИНИ № 2
 Абсолютна відмітка гирла свердловини 123 м
 Глибина свердловини 60 м

Масштаб 1 см 5 м	№№ шару	Геологічний вік порід	Назва порід	Конструкція свердловини з показом глиб. башмака обсадних труб і надфільтрової колони	Потужність шару м			Рівень води, м		Кріплення свердловини	
					від	до	всього	Проявлений	Установлений	діаметр мм	глибина м
	1	Q	грш, суглинок коричневий								
			пісок сірий м/з кварцевий слабководносний								
	2		глина зелена з включенням піску								
	3	N	пісковик зеленуватий щільний					8.0			
	4	Pg ₁ hr	пісковик сіро-зеленого кольору водонасний					12.0		150	45
	5		пісковик зеленуватий щільний								
										140	45-60

Директор ТОВ "ГК Аква-Лайф"

Терарін В.М.

Дослідної - 5 дб.

IV. РЕЗУЛЬТАТИ
пробної (дослідної) відкачки води із свердловини № 2

Місяць, число	Год. хв.	№ № пониження	Статичний рівень м	Динамічний рівень м	Зниження рівня м	Дебіт куб.м в год	Пітомія дебіт куб.м в год	Характеристика ерліфту				Характеристика насосу	
								Водогідлясні труби		Повітряні труби		тип насосу	глибина загрузки м
								діаметр труб мм	глибина загрузки мм	діаметр труб мм	глибина загрузки м		
14.02.22р			17	24	7	1.5	0.2	25	35	25	32	Водопій	35
												63	

При відкачці досягнуто певне прояснення води, що відбулося через 3 доби після початку відкачки.

* 14 " лютого 2022р.

Гідролог Тарарів В.М.
Посада Підпис

V. ВИПИСКА

даних аналізів лабораторії, що провела дослідження
проб води відібраних зі свердловини № 2

" _____ " _____ р. Лабораторія _____
(приналежність)
_____ СЕС _____

ФІЗИКО-ХІМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Кольоровість _____
2. Прозорість _____ 3. Запах _____ 4. Осад мг/дм³ _____
5. Мутність _____ 6. Реакція рН _____ 7. Лужність _____ мг-екв/дм³ _____
8. Сухий залишок при 110 мг/дм³ _____ 9. Твердість загальна _____ мг-екв/дм³ _____
10. Твердість карбоната _____ мг-екв/дм³ 11. Залізо загальне _____ мг/дм³ _____
12. Кальцій _____ мг/дм³ 13. Магній _____ мг/дм³ 14. Аміак сумарний _____ мг/дм³ _____
15. Сульфати _____ мг/дм³ 16. Хлориди _____ мг/дм³ 17. Окислюваність _____ мг/дм³ _____
18. Натрій-калій _____ мг/дм³ 19. Нітрати _____ мг/дм³ 20. Фтор _____ мг/дм³ _____
21. Уран _____ мг/дм³ 22. Радій _____ мг/дм³ 23. Стронцій _____ мг/дм³ _____

БАКТЕРІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ № _____

В представленій пробі води відібраний із свердловини № 2 що належить _____

1. Виявлено _____ колоній в куб. см.
2. Кишечна паличка виявлена в кількості _____ куб. см. води _____

Вірно:

VI. ГЕОФІЗИЧНІ ДАНІ І ВИСНОВОК ПО СВЕРДЛОВИНИ № 2

не проводились

VII. ГІДРОГЕОЛОГІЧНИЙ ВИСНОВОК ПО СВЕРДЛОВИНІ № 2

Свердловина пробурена на водоносний горизонт неогенової системи-піски водоносні.

Статичний рівень (Н ст.)- 17 м. Динамічний рівень (Н д.)- 24 м. Дебіт (Q)- 1,5 м³/год.

Зниження (S)- 7 м.

Стан свердловини в процесі її експлуатації (ступінь замулення ствола, піскування)

Дані про зміну динамічного рівня дебіту, і якості води в процесі експлуатації свердловини або за певні періоди.

Рекомендації по експлуатації свердловини № 2 (періодичність, техогляд, заміна і профілактика насосів, кислотної та інших обробок, ремонтів)

Свердловину рекомендовано експлуатувати з дебітом не перевищуючим - 1 м³/год.

Періодичність техоглядів кожні 6 місяців.

VIII. ВІДОМОСТІ ПРО РЕМОНТИ СВЕРДЛОВИНИ № _____

(назва організації)

В процесі ремонту обстеження виконані наступні роботи _____

1. _____

2. _____

3. _____

Результати дослідної відкачки після обстеження(рекомендований режим експлуатації)

Рекомендовано: експлуатація свердловини з дебітом 0,5-1м³/годину при зниженні рівня води 7 м.

**IX. ЕКСПЛУАТАЦІЙНІ ПОКАЗНИКИ СВЕРДЛОВИНИ І МОНТАЖ
ВОДОПІДЙОМНОЇ УСТАНОВКИ**

1. Тип насосу: електрозаглиблений Водолій-63
2. Система - буріння роторне (глинистий розчин)
3. Глибини свердловини 60 м. Робочий діаметр свердловини 159 мм.
4. Водопідйомна колона діаметром $\varnothing$ 25 мм. Поліетиленова труба опущена до глибини 35м.
5. Гирло свердловини: а) відводом діаметра 159 мм, установлена на 0,6 м вище поверхні землі.
6. Обладнання: насос Водолій-63 (або аналог за параметрами)
(тип насосної установки, тип двигуна)
7. Встановлені водовідводні труби на максимальний тиск 10 атм.
8. Із свердловини виконана пробна відкачка, при якій виявилось:
  - а) статичний рівень води в свердловині 17 м. від поверхні землі;
  - б) динамічний рівень води в свердловині 24 м. від поверхні землі;
  - в) пониження рівня води в свердловині (нижче статичного) 7 м.
9. Продуктивність свердловин при пониженні 1,5 м³/год.
10. Тривалість відкачки 3 доби 00 хв.
" 14 " лютого 2022р.
11. Дебіт свердловини 1,5 м³/год. Рекомендований 0,5-1 м³/год.
12. Питомий дебіт 0,2 м³/год.
13. Робота по монтажу насосної установки виконано ТОВ "ГК "Аква-Лайф"
(назва організації)

Згідно договору № 3/02/22 від " 3 " лютого 2021р. і з дана " 14 " лютого 2022р.

з оцінкою, добре (придатна для подальшої експлуатації)

14. Відомості про заміну насосної установки:

Директор Тарарів В.М.

X. НАДСВЕРДЛОВИННІ СПОРУДИ

Тип насосної підземна, Д=1,5 м. (з/б коподязь), Висота 2 м.

Наявність люку в даху для монтажу насоса (так, ні) так

XI. ЗОНА САНІТАРНОГО РЕЖИМУ

Зона суворого режиму (1-й пояс санітарної охорони) (Є) _____

Розміри зони суворого режиму 30*30 м. Тип огорожі: дерев'яний паркан з колючим дротом та воротами.

В межах зони розміщені споруди: відсутні

ТОВ "ГРУПА КОМПАНІЙ "АКВА-ЛАЙФ"

Паспорт

Свердловина № 4

Складено згідно технічних умов проектування та спорудження бурових

свердловин на воду БН та П 3.05.04.085 та БН та П 2.04.02.84.

**за проведеними діагностичними роботами
та матеріалами наданими замовником**

2022 рік

I. АРТЕЗІАНСЬКА СВЕРДЛОВИНА № 4

- 1.1. Місцезнаходження: с. Васищево,
  - 1.2. Замовник ДП «Жовтневе лісництво»
  - 1.3. Призначення свердловини (питного, технічного водопостачання) гос-питне.
  - 1.4. Діагностику свердловини виконано ТОВ ТК «Аква-Лайф»
  2. Глибина свердловини 14 м.
  3. Початок робіт з обстеження свердловини 11 лютого 2022р.
  4. Закінчення робіт з обстеження свердловини 14 лютого 2022р.
- Буріння свердловини виконувалось роторним методом
(спосіб буріння)
- Бурова установка МБУ-80
5. Буріння свердловини виконувалось наступним діаметром:
Д= 180 мм від 0,0 до 20 м.
  6. Свердловина закріплена обсадними трубами НПВХ (пластик),
Д=125мм від 0,0 до 14 м
  7. Затрубна цементация обсадної колони Д=125мм (не проводилась)
  8. Буріння свердловини виконувалось наступним діаметром:
Д= _____ мм від _____ до _____ м
  - Обсадна колона Д=125мм перфорована в інтервалі 10 — 13 м
  9. Фільтр поліпропіленовий Д=125мм (3м)
  10. Свердловина відноситься до типу - фільтрова
  - Продуктивний горизонт (гісок водоносний) в інтервалі 10-13 м.
Загальна товща водоносного горизонту 4м.
  11. Герметизация гирла свердловини 125 мм Герметичний оголовок Ду 125 мм.

III ГЕОЛОГІЧНИЙ РОЗРІЗ І КОНСТРУКЦІЯ СВЕРДЛОВИНИ № 4
 Абсолютна відмітка гирла свердловини 100 м
 Глибина свердловини 14 м

Масштаб 1 см 5 м	№№ шару	Геологічний вік порід	Назва порід	Конструкція свердловини з показом глиб. башмака обсадних труб і надфільтрової колони	Потужність шару м			Рівень води, м		Кріплення свердловини	
					від	до	всього	Проявлений	Установлений	діаметр мм	глибина м
	1	Q	грш, суглинок коричневий		0.0	1.0	1.0				
	2	Q	пісок сірий с/з кварцевий водонасний						6.0		
	3	P ₂ tr	пісковик сіро-зеленого кольору водонасний			1.0	14.0	13.0	8.0		125
					20.0	24.0	4.0				

Директор ТОВ "ТК Аква-Лайф"

Таран В.М.

Дослідної - 5 дб.

IV. РЕЗУЛЬТАТИ
пробної (дослідної) відвідки води із свердловини № 4

Мі- сяць, чис- ло	Год. хв.	№ № пони- жен- ня	Ста- тич- ний рі- вень м	Дина- міч- ний рі- вень м	Зни- жен- ня рів- ня м	Дебіт куб.м в год	Пито- вий де- біт, куб.м в год	Характеристика ерліфту				Характеристика насосу	
								Водопідйомні труби		Повітряні труби		тип на- со- су	глиби- на заг- рузки, м
								діаметр труб мм	гли- бина заг- рузки мм	діа- метр труб. мм	гли- бина заг- рузки м		
4.02.22р			6	8	2	1,5	0,3	25	10	25	9	Водолія	10
												50	

При відкачці досягнуто повне прояснення води, що відбулося через 3 доби після початку відкачки.

" 14 " лютого 2022р.

Гидрогеолог
Посада

Тарасов В.М.
Підпис

V. ВИПИСКА

даних аналізів лабораторії, що провела дослідження
проб води відібраних зі свердловини № 4

" _____ " _____ р.

Лабораторія _____
(приналежність)
СЕС _____

ФІЗИКО-ХІМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Кольоровість _____
2. Прозорість _____ 3. Запах _____ 4. Осад мг/дм³ _____
5. Мутність _____ 6. Реакція рН _____ 7. Лужність мг-екв/дм³ _____
8. Сухий залишок при 110 мг/дм³ _____ 9. Твердість загальна мг-екв/дм³ _____
10. Твердість карбоната мг-екв/дм³ _____ 11. Залізо загальне мг/дм³ _____
12. Кальцій мг/дм³ _____ 13. Магній мг/дм³ _____ 14. Аміак сумарний мг/дм³ _____
15. Сульфати мг/дм³ _____ 16. Хлориди мг/дм³ _____ 17. Окислюваність мг/дм³ _____
18. Натрій-калій мг/дм³ _____ 19. Нітрати мг/дм³ _____ 20. Фтор мг/дм³ _____
21. Уран мг/дм³ _____ 22. Радій мг/дм³ _____ 23. Стронцій мг/дм³ _____

БАКТЕРІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ № _____

В представлений пробі води відібраний із свердловини № 4 що належить _____

1. Виявлено _____ колоній в куб. см.
2. Кишечна паличка виявлена в кількості _____ куб см. води.

Вірно:

VI. ГЕОФІЗИЧНІ ДАНІ І ВИСНОВОК ПО СВЕРДЛОВИНИ № 4

не проводились

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

VII. ГІДРОГЕОЛОГІЧНИЙ ВИСНОВОК ПО СВЕРДЛОВИНІ № 4

Свердловина пробурена на водоносний горизонт неогенової системи-піски водоносні.

Статичний рівень (Н ст.)- 6 м. Динамічний рівень (Н д.)- 8 м. Дебіт (Q)- 1,5 м³/год.

Зниження (S)- 2 м.

Стан свердловини в процесі її експлуатації (ступінь замулення ствола, піскування)

Дані про зміну динамічного рівня дебіту, і якості води в процесі експлуатації свердловини або за певні періоди.

Рекомендації по експлуатації свердловини № 4 (періодичність, техогляд, заміна і профілактика насосів, кислотної та інших обробок, ремонтів)

Свердловину рекомендовано експлуатувати з дебітом не перевищуючим - 1 — 1,5 м³/год.

Періодичність техоглядів кожні 6 місяців.

VIII. ВІДОМОСТІ ПРО РЕМОНТИ СВЕРДЛОВИНИ № _____

(назва організації)
В процесі ремонту обстеження виконані наступні роботи _____
1. _____
2. _____
3. _____

Результати дослідної відкачки після обстеження (рекомендований режим експлуатації)
Рекомендовано: експлуатація свердловини з дебітом 1-1,5 м³/годину при зниженні рівня води 4 м.

X. НАДСВЕРДЛОВИННІ СПОРУДИ

Тип насосної: підземна, Д=1,5 м. (з/б колодязь), Висота 2 м.

Наявність люку в даху для монтажу насоса (так, ні) так

XI. ЗОНА САНІТАРНОГО РЕЖИМУ

Зона суворого режиму (1-й пояс санітарної охорони) (Є) _____

Розміри зони суворого режиму 30*30 м. Тип огорожі: дерев'яний паркан з колючим дротом та воротами.

В межах зони розміщені споруди: відсутні

Додаток Н

ДСНС України

**ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЇ
(Харківський РЦГМ)**

вул. Чернишевська, 48, м. Харків, 61002, тел./факс (057) 700-36-79, 700-36-82, E-mail: pgd@harkiv.meteo.gov.ua
код ЄДРПОУ 06596471

28.09.2023р № 5960-05/370

На № 106

від 19.09.2023

Директору
ТОВ НТБК «Україна»
Марії УРАЗОВСЬКІЙ

Надаю кліматичну характеристику метеостанції Золочів, що характеризують Золочівську селищну територіальну громаду Богодухівського району, для підготовки Звіту з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності Філії «Жовтневе лісове господарство» Дериванного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»:

Найменування характеристик													Величина
Коефіцієнт, який залежить від стратифікації атмосфери, А													200
Коефіцієнт рельєфу місцевості													1
Кількість опадів за рік, мм													572
Середня кількість днів з туманом													36,7
Середня максимальна температура повітря найбільш жаркого місяця року, °С													+27,2
Абсолютний максимум температури повітря, °С													+39,4
Середня мінімальна температура повітря найбільш холодного місяця року, °С													-7,6
Абсолютний мінімум температури повітря, °С													-35,7
Середньомісячна та середньорічна температура повітря, °С													
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік	
-5,0	-4,3	+0,9	+9,1	+15,4	+19,2	+21,0	+20,0	+14,2	+7,6	+1,2	-3,4	+8,0	
Пружність водяної пари, гПа													
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік	
4,1	4,2	5,2	7,5	11,2	14,8	16,9	15,0	11,4	8,6	6,2	4,7	9,2	
Відносна вологість повітря, %													
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік	
87	84	78	66	65	68	70	67	72	80	86	88	76	
Середня місячна та річна швидкість вітру, м/с													
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік	
2,4	2,4	2,6	2,4	2,1	2,0	1,7	1,7	1,8	2,0	2,3	2,4	2,2	
Число днів зі швидкістю вітру ≥ 10 м/с, ≥ 15 м/с													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
≥ 10 м/с	12,5	12,2	15,5	16,8	16,1	14,5	11,6	10,2	10,1	11,6	10,5	12,2	153,8
≥ 15 м/с	0,9	1,2	2,1	1,5	1,3	0,8	0,6	0,4	0,8	0,5	0,8	0,7	11,6
Повторюваність (%) швидкості вітру по градусах													
0-1 м/с	2-3 м/с	4-5 м/с	6-7 м/с	8-9 м/с	10-11 м/с	12-13 м/с	14-15 м/с	16-17 м/с					
16,4	42,1	26,9	10,1	3,7	0,8	0,1	0,01	0,01					
Швидкість вітру, повторюваність якого становить 5 %, м/с										8-9			

Річна повторюваність напрямків вітру у відсотках:														
Пн	ПнС	С	ПдС	Пд	ПдЗ	З	ПнЗ	Штиль						
11	16	13	6	15	13	16	10	13						

Переважючий напрям вітру - північно-східний (16%)

Декадна висота (см) снігового покриву за постійною рейкою														
XI			XII			I			II			III		
1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
-	-	2,5	3,6	4,5	7,7	8,6	10,4	13,4	14,0	12,3	10,0	9,0	7,2	4,6

Начальник

Валентина БАЙЦУР
(057) 700-26-79

Тетяна КУДІНОВА

ДСНС України

**ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЇ
(Харківський РЦГМ)**

вул. Чернишевська, 48, м. Харків, 61002, тел./факс: (057) 700-36-79, 700-36-82, Е-mail: pgdkharkiv@meteo.gov.ua
код ЄДРПОУ 06596471

22.09.2023р. № 9920-05/369

На № 106

від 19.09.2023

Директору
ТОВ НТБК «Україна»
Марії УРАЗОВСЬКІЙ

Надано кліматичну характеристику метеостанції Коломак, що характеризує Валківську міську, Коломацьку селищну територіальні громади Богодухівського району, для підготовки Звіту з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності Філії «Жовтнєве лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»:

Найменування характеристик													Величина
Коефіцієнт, який залежить від стратифікації атмосфери, А													200
Коефіцієнт рельєфу місцевості													1
Кількість опадів за рік, мм													586
Середня кількість днів з туманом													44,9
Середня максимальна температура повітря найбільш жаркого місяця року, °С													+27,3
Абсолютний максимум температури повітря, °С													+39,8
Середня мінімальна температура повітря найбільш холодного місяця року, °С													-7,3
Абсолютний мінімум температури повітря, °С													-34,2
Середньомісячна та середньорічна температура повітря, °С													
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік	
-4,7	-4,0	+1,3	+9,5	+15,7	+19,4	+21,2	+20,4	+14,7	+8,0	+1,5	-3,1	+8,3	
Пружність водяної пари, гПа													
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік	
4,2	4,3	5,3	7,5	11,1	14,7	16,6	14,7	11,2	8,7	6,3	4,8	9,1	
Відносна вологість повітря, %													
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік	
88	85	78	64	63	67	68	64	69	78	87	89	75	
Середня місячна та річна швидкість вітру, м/с													
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік	
3,1	3,1	3,2	2,9	2,4	2,2	2,0	2,0	2,3	2,5	2,9	3,1	2,6	
Число днів зі швидкістю вітру ≥ 10 м/с, ≥ 15 м/с													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
≥ 10 м/с	11,2	10,6	14,4	14,8	13,6	10,8	8,7	7,7	8,0	9,4	9,7	11,2	130,1
≥ 15 м/с	0,9	1,1	1,4	1,9	1,6	0,8	0,7	0,3	0,5	0,5	0,8	0,9	11,4
Повторюваність (%) швидкості вітру по градусах													
0-1 м/с	2-3 м/с	4-5 м/с	6-7 м/с	8-9 м/с	10-11 м/с	12-13 м/с	14-15 м/с	16-17 м/с	18-20 м/с				
18,8	36,9	23,9	13,8	4,3	1,3	0,5	0,2	0,2	0,1				
Швидкість вітру, повторюваність якого становить 5 %, м/с										8-9			

Річна повторюваність напрямків вітру у відсотках:

Пн	ПнС	С	ПдС	Пд	ПдЗ	З	ПнЗ	Штіль
10	9	17	14	14	10	16	10	7

Переважючий напрям вітру - східний (17%)

Декадна висота (см) снігового покриву за постійною рейкою

XI			XII			I			II			III		
1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
-	1,9	3,3	5,0	5,0	8,6	9,4	11,5	14,7	14,4	13,6	11,4	10,7	9,1	5,9

Начальник

Валентина БАЙЦУР
(057) 700-36-79

Тетяна КУДНОВА

ДСНС України

**ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЇ
(Харківський РЦГМ)**

вул. Чернишевська, 48, м. Харків, 61002, тел./факс (057) 700-36-79, 700-36-82, E-mail: rgd@ukr.net, E-mail: rgd@ukr.net
код ЄДРПОУ 06596471

28.09.2023р № 9920-05/371

На № 106

від 19.09.2023

Директору
ТОВ НТБК «Україна»
Марії УРАЗОВСЬКІЙ

Надаю кліматичну характеристику метеостанції Харків, що характеризує Нововодолазьку селищну, Височанську селищну, Харківську міську, Бєлгородську селищну, Люботинську міську, Пісочинську селищну, Південноміську міську, Мерешанську міську територіальні громади Харківського району Харківської області, Зміївську міську територіальну громаду Чугуївського району Харківської області, для підготовки Звіту з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності Філії «Жовтневе лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»:

Найменування характеристик													Величина
Коефіцієнт, який залежить від стратифікації атмосфери, А													200
Коефіцієнт рельєфу місцевості													1
Кількість опадів за рік, мм													522
Середня кількість днів з туманом													46,1
Середня максимальна температура повітря найбільш жаркого місяця року, °С													+27,3
Абсолютний максимум температури повітря, °С													+39,8
Середня мінімальна температура повітря найбільш холодного місяця року, °С													-6,8
Абсолютний мінімум температури повітря, °С													-35,6
Середньомісячна та середньорічна температура повітря, °С													
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік	
-4,5	-3,8	+1,4	+9,7	+16,1	+20,0	+22,0	+21,1	+15,1	+8,2	+1,6	-2,9	+8,7	
Пругність водяної пари, г/га													
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік	
4,2	4,2	5,2	7,4	10,8	14,1	15,9	14,1	10,9	8,5	6,1	4,7	8,8	
Відносна вологість повітря, %													
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік	
86	83	75	62	60	62	62	59	66	76	84	87	72	
Середня місячна та річна швидкість вітру, м/с													
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік	
4,1	4,3	4,4	4,1	3,6	3,5	3,2	3,1	3,4	3,6	4,0	4,2	3,8	
Число днів зі швидкістю вітру ≥10м/с, ≥15м/с													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
>10м/с	11,9	11,5	16,3	17,0	17,1	16,2	13,6	12,6	12,2	11,6	10,7	12,9	163,6
>15м/с	1,4	2,2	3,3	3,9	3,4	2,7	1,9	1,6	1,8	1,5	1,6	1,6	26,9
Повторюваність (%) швидкості вітру по градациях													
0-1м/с	2-3 м/с		4-5 м/с		6-7 м/с		8-9 м/с		10-11 м/с		12-13 м/с		14-15 м/с
12,1	36,0		30,5		16,0		4,6		0,6		0,1		0,02

Швидкість вітру, повторюваність якого становить 5%, м/с							8-9	
Річна повторюваність напрямків вітру у відсотках:								
Пн	ПнС	С	ПдС	Пд	ПдЗ	З	ПнЗ	Штиль
12	12	17	13	9	11	14	12	8

Переважаючий напрям вітру - східний (17%)

Декадна висота (см) снігового покриву за постійною рейкою														
XI			XII			I			II			III		
1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
-	-	2,7	4,3	3,9	6,2	6,8	8,5	10,9	11,0	9,9	8,1	7,7	6,6	4,8

Начальник

Валентина БАЙЦУР
(057) 700-36-79

Тетяна КУДІНОВА

Додаток П

ДСНС України

**ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЇ
(Харківський РЦГМ)**

вул. Чернишевська, 48, м. Харків, 61002, тел./факс (057) 700-36-79, 700-36-82, E-mail: pdhkharkiv@meteo.gov.ua
код ЄДРПОУ 06596471

29.09.2023р. № 9020-07/268

На № _____ від _____

Директору
ТОВ НТБК "УКРАЇНА"
Марії УРАЗОВСЬКІЙ

Про надання інформації

Харківський РЦГМ на запит від 19.09.2023 р. № 106 надає величини фонових концентрацій забруднювальних речовин в атмосферному повітрі для міст з населенням до 50 тис. чоловік, де не проводяться регулярні спостереження за забрудненням атмосфери для Філії "Жовтневе лісове господарство" Державного спеціалізованого господарського підприємства "Ліси України", (лісові масиви розташовані в межах Богодухівського, Харківського та Чугуївського районів Харківської області):

Забруднювальна речовина	Нормативи якості атмосферного повітря (ГДК), мг/м ³	Гігієнічні нормативи ОБРД, мг/м ³	Величина фонові концентрації, мг/м ³
Пил	0,5		0,05
Азоту діоксид	0,2		0,018
Вуглецю оксид	5,0		0,4
Діоксид сірки	0,5		0,02
Азоту оксид	0,4		0,16
Сажа	0,15		0,06
Вуглеводні граничні C ₁₂ -C ₁₉	1,0		0,4

Коефіцієнт рельєфу місцевості	1
Коефіцієнт стратифікації Богодухівський район	180
Коефіцієнт стратифікації Харківський район	200
Коефіцієнт стратифікації Чугуївський район	200

Начальник

Наталія ДРАЧ 700-36-84

Тетяна КУДІНОВА

Додаток Р

УКРАЇНА

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

м-н Свободи, 5, Держпром, 4 під., 7 пов., м. Харків, 61022, тел./факс (057) 725-38-38
E-mail: ecodepar@kharkivobla.gov.ua, код ЄДРПОУ 38634241

18.11.2023 № 04.01.11/3870 на № _____ від _____

ТОВ науково-технічна
виробнича компанія «Україна»

Департамент захисту довкілля та природокористування Харківської обласної державної адміністрації на лист ТОВ науково-технічна виробнича компанія «Україна» від 12.10.2023 № 132 про надання інформації щодо об'єктів природно-заповідного фонду у межах планованої діяльності філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України» додатково повідомляє.

Відповідно до статті 52 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» у 2021 році схвалено Клопотання щодо створення регіонального ландшафтного парку «Смарагдове джерело» (далі – РЛП), яке розроблено науковцями ХНУ імені В.Н. Каразіна на замовлення благодійного фонду «Дружня підтримка», орієнтовною площею 7,5 тис. га на територіях Безлюдівської, Височанської, Мереф'янської, Південноміської та Харківської громад, в тому числі на землях лісгосподарського призначення ДП «Жовтнєве лісове господарство» (на той час).

В процесі погодження питання щодо створення РЛП із землевласниками та землекористувачами ДП «Жовтнєве лісове господарство» було наведено аргументи та висловлено позицію щодо недоцільності створення РЛП «Смарагдове джерело» на землях лісгосподарського підприємства.

Натепер рішення про створення РЛП «Смарагдове джерело» Харківською обласною радою не прийнято у зв'язку із відсутністю погоджень землевласників та землекористувачів земельних ділянок, у межах яких знаходяться запропоновані для заповідання території.

Додаток: на 1 арк. у електронному вигляді.

Директор Департаменту

Тетяна Михайличенко 725 38 53

Андрій НЕРЕТА

**2.3 Інформація про користувачів та власників земельних ділянок,
запропонованих для заповідання**

Повна назва користувача або власника земельних угідь	Площа, га	Форма власності	Категорія земель та найменування органу влади, якому надано право ним розпоряджатися
<p>ДП Жовтневий лісгосп Бабаївське лісництво квартали 11-21, (за виключенням виділів 14, 22, 24 кварталу 18). Урочище «Ващенківський бір»: кв.24 (виділи 6-10), кв.25 (виділи 12, 16), кв.26, кв. 27 (виділи 1-4, 6), кв.28-31, кв. 32-34 (урочище «Панський бір»), кв. 38-43, кв.56 в.1-5 <u>за виключенням</u> частини виділів 2-3 кварталу 39 – земельної ділянки кадастровий номер 6325155300:00:014:0008</p>	1350,59	Державна	Держлісфонд
<p>Земельна ділянка з кадастровим номером 6325155600:00:039:0002</p>		Державна	Харківська ОТГ
<p>Ділянки лук і лісу, прилеглі до кварталів 28-31 Бабаївського лісництва. Заплава р. Уди між Ващенківським і Панським борами та Хорошівською ділянкою, на півдні – до залізничного моста між станціями Удянська і Жихор, <u>за виключенням</u> земельних ділянок приватної власності, однак <u>включно</u> з земельними ділянками з кадастровими номерами: 6325155300:02:003:0061 6325155300:02:003:0094 6325159100:01:003:0001 .</p>		державна власність державна власність не визначено	Височанська ОТГ

та прилеглими ділянками лук і лісу, що не мають кадастрових номерів.			
ДП Жовтневий лісгосп Мерефянське лісництво квартали 12-41, 121, 122 1-11, 144-153.	1674,84	державна власність	Держлісфонд
Балка, прилегла до виділів 13-14 кварталу 42 (ДП «Жовтнєве лісове господарство», Бабаївське лісництво) (<i>за виключенням ставка- ділянок у приватній власності</i>)	58,2	землі запасу	Височанська ОТГ
Балка, прилегла до Кв.56, виділи 1-5 (ДП «Жовтнєве лісове господарство», Бабаївське лісництво) у частині балки нижче за рельєфом включно з ділянкою заплави р. Ржавчик, прилеглою до конусу виносу балки.	59,74	землі запасу	Мерефянська ОТГ
ДП «Жовтнєве лісове господарство», Люботинське лісництво, квартали 56 (частково), 57, 59-73.	472,76	державна власність	Держлісфонд
ДП «Жовтнєве лісове господарство», Васищевське лісництво, квартали 1- 20, 22-48, 49 (частково – <i>за виключенням</i> земельної ділянки у державній власності з кадастровим номером 6325156400:04:001:0001), кв.50-54, кв.56-60.	1867,55	державна власність	Держлісфонд
кадастровий номер 6325158200:06:002:0002 та прилегли до неї території між кварталами 11 і 15 Бабаївського лісництва.		державна власність	
прилегли до кв. 23-25, 26, 31 Бабаївського лісництва – земельні ділянки з кадастровими номерами 6325110700:04:008:0158		комунальна власність	

<p>прилегли до кварталів 23-25, 26, 31 Мерефянського л-ва – земельні ділянки з кадастровими номерами 6325110700:04:008:0158 6325110700:04:008:0156 6325110700:04:008:0043 (<u>за виключенням</u> частини цієї ділянки, що входить у виділ – Район: Харківський, КОАТУУ: 6325110700, Зона: 04, Квартал: 010), 6325110700:04:008:0157 – північна частина ділянки, межа проходить по ґрунтовій дорозі, впрод, що межує з ділянкою 6325110700:04:008:0043 на півночі по центру ребра ділянки.</p> <p>частково залісені й лучні ділянки, прилегли до кварталів 25 і 30 Мерефянського л-ва.</p>		<p>комунальна власність комунальна власність державна власність</p> <p>комунальна власність</p>	<p>Мерефянська ОТГ Шевкостанція</p> <p>землі запасу Мерефянська ОТГ</p> <p>землі запасу Мерефянська ОТ</p>
<p>6325158800:02:001:0017 6325158800:02:003:0009 та прилегли до них ділянки, що межують з лісовими кварталами.</p>	<p>28,4799 10,9</p>	<p>комунальна</p>	<p>Мерефянська ОТГ</p>
<p>Згідно даних Публічної кадастрової карти ця територія <u>частково</u> лежить у межах виділу: Район: Харківський, КОАТУУ: 6325156400, Зона: 01, Квартал: 014, у тому числі <u>включно</u> з земельними ділянками (тип власності – не визначено) з кадастровими номерами 6325156400:01:014:0094, 6325156400:01:014:0093, 6325156400:01:014:0092, 6325156400:01:014:0096, 6325156400:01:014:0095,</p>	<p>81,90</p>	<p>не визначено</p>	<p>Безлюдівська ОТГ</p>

6325156400:01:014:0091.			
-------------------------	--	--	--

Відповідно до дозволу інспекції ДАБК в Харківській області на території 17 кварталу виділів 29, 31 Бабаївського лісництва протягом 2009-2010 років збудований туристичний центр, який відповідно до вимог чинного законодавства прийнятий в експлуатацію. Згідно відомостей БТІ Харківського району площа збудованих будівель та споруд складає 0,34 га. Право власності на збудовані споруди зареєстровано за Васехою І.С. та підтверджується свідоцтвом на нерухоме майно від 25.11.2010.

Додаток С

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ

майдан Свободи, 5, Дерожпром, 1-й під'їзд, 4-поверх, м. Харків, 61022, тел./факс 705-21-16
E-mail: dklit@kharkivocda.gov.ua

10.11.2023 № 05-25/1855 на № 133 від 12.10.2023

Директору ТОВ «Україна»

Марії УРАЗОВСЬКІЙ

Щодо надання інформації

Шановна пані Маріє !

Департаментом культури і туризму Харківської обласної військової адміністрації (далі – Департамент) розглянуто Ваш лист від 12.10.2023 № 133 щодо наявності чи відсутності історичних ареалів, пам'яток археології, історії, монументального мистецтва, їх зони охорони у межах території планованої діяльності Філії «Жовтневе лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» та повідомляємо наступне.

Згідно наданих картографічних матеріалів (Валківське, Водолазьке, Васищевське, Коломацьке, Рокитянське лісництва), у межах території планованої діяльності Філії «Жовтневе лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» історичні ареали, пам'ятки культурної спадщини та їх зони охорони відсутні.

Разом з тим, зазначаємо, що в межах 13 сектору Коломацького лісництва, частково розташований об'єкт археології – поселення скіфського часу.

Повідомляємо, щодо інших 5 структурних підрозділів (лісництв) – Люботинське, Мерэф'янське, Мерчанське, Золочівське та Бабаївське лісництва картографічних матеріалів до листа не було надано, в зв'язку з цим, Департамент не може надати запитувану інформацію. Для надання запитуваної інформації щодо наявності чи відсутності історичних ареалів, пам'яток археології, історії, монументального мистецтва, їх зони охорони, у межах території планованої діяльності Філії «Жовтневе лісове господарство», просимо додатково надіслати картографічні матеріали інших 5 лісництв.

Директор Департаменту

Едуард ПАВЛЕНКО

Олександр Костін

Зоя Марковська-Шунькова 705 21 16

Додаток Т

ДСНС України

**ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЇ
(Харківський РЦМ)**

вул. Черняшевська, 48, м. Харків, 61002, телефон: (067) 700-36-79, 700-36-82, E-mail: rgkharkiv@meteo.gov.ua
код ЄДРПОУ 06596471

Директору філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»
Тарасу ГАЛУШЦІ

Про надання інформації

На території лісових масивів філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» розташовані гідрологічні пости: р. Сіверський Донець – смт Печеніги, р. Сіверський Донець – м. Чугуїв, р. Сіверський Донець – м. Зміїв, р. Уди – смт Безподівка, р. Лопань – смт Козача Лопань, р. Харків – с. Циркули, вибірка частоти паводків не проводиться.

Обстеження наслідків паводків (зсуви, обвали, селі, ерозія ґрунтів тощо) не відноситься до сфери діяльності Харківського РЦМ.

Начальник

Тетяна КУДІНОВА

Патрісія ПАВЛОВА (067)279-22-48

СЕЛ АСКОД
Харківський ЦГМ
№ 9920-1-028/9920-01 від 09.08.2023
Підписувач Кудінова Тетяна Михайлівна
Сертифікат: 37.55.0288.158FC.000040000000160290063513400
Дійсний з 05.08.2023 14:01:24 по 05.06.2025 14:01:24

ЕКОСВІТ

№27
2023

ПОНЕДІЛОК, 2 ЖОВТНЯ «ЧИСТА КРАЇНА – ЧИСТА ЗЕМЛЯ»

БЕРДІВСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ОБОРОМ ПРИРОДИ

20 дивовижних місць, де осінь неймовірна

Осінь – сезон-мрія для фотографів. Природа просто вибухає всіма кольорами, туманним ранком і дощам, які шепочуть: «Подивися на мене, хіба це не божественний кадр!». Пропонуємо для вас знімки пейзажів, від яких так і віє чарами і магією.

ЛОСЬ БРЕДЕ ПО РІЧЦІ СНЕЙК,
США

ЧАРІВНИЙ МОНАСТІР В КІОТО,
ЯПОНІЯ

ВОДОСПАД ТРОФАНЕВЬ
НА ЗАКАРПАТТІ, УКРАЇНА

ГОРА ЧАТИР-ТАУ НА ЗАХОДІ ДНЯ,
ТАТАРСТАН, РОСІЯ

ТРАМВАЙ (ДЕ ПО ПРАЗІ) ЧЕХІЯ

ДОРОГА, ЯКА ЙДЕ У РАЙ, США

ТУМАН ОГОРНУВ ЛІС ВДОВЖ
РІЧКИ ВЕЛИКА, БОЛГАРІЯ

СТАРЕ ДЕРЕВО, ПІД ЯКИМ
ХОЧЕТЬСЯ СМІДІТИ І ЧИТАТИ,
ПОРТЛЕНД, США

СВІТЛО В БЕРЕЗОВОМУ ТУНЕЛІ,
ПОРТЛЕНД, США

ТАСЛІВІЧКА ДОРОГА,
ТРАНСІЛЬВАНІЯ, РУМУНІЯ

ОСІНЬ В ПАРКУ СОФІЇВКА,
М. УМАНЬ, УКРАЇНА

ПАЛІТРА З ВЕЛИЧНИХ ГІР,
ШОТЛАНДІЯ

ОЗЕРО АШИ НА ТЛІ
РІЗНОБАВНОГО ЛІСУ,
КАКОНОЕ, ЯПОНІЯ

ГРОЗОВІ ХМАРИ НАВИСИЛИ
НАД ГОРОДОМ, АСТУРІЯ, ІСПАНІЯ

ЖИЛЛИ З ЛИСТЯ
ВКРИВ ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПАРК,
НЬЮ-ЙОРК, США

ТІХИЙ БУДИНОЧОК БЛЯ ОЗЕРА,
ПІВНІРНА ІТАЛІЯ

ЖОВТО-ЗЕЛЕНА КАРТИНА
В КУУСАМОСКІ, ФІНЛЯНДІЯ

СТЕКЛЯНІ В ЛІСІ СІТЛА, США

ПРОМЕНІ СОНЦЯ ПРОНИКАЮТЬ
КРИЗЬ ГУЩУ ДЕРЕВ,
АЛЬПИ, ШВЕЙЦАРІЯ

ПОКРИТІЙ ПИСТАМІ БУДИНОК,
УЕЛЬС

БУДИНОК НА БОЛОТІ, ЛИТВА

понеділок
2 ЖОВТНЯ 2023
№40 №3615

Харківський Кур'єр

в цьому номері і щодня на сайті

40 000 переглядів • 7 000 унікальних користувачів • 3 000 нових оголошень

Дайджест

www.xk5.com.ua

RADIO MAX *Уже у Вас в городе*
г. Харьков

РЫНОК "ХОННИЙ"
 РЫНОК "ТЕРМИНАЛ"
 РЫНОК "ЕВРОПА"
 РЫНОК "ХТЗ"
 РЫНОК "НОВОСААТОВСКИЙ"

Новый Способ Привлечь Клиентов

Radio MAX - Мы оказываем услуги изготовления и размещения аудиорекламы в местах массового скопления людей с 2012г.

Работаем более чем в 20 городах Украины.
 Реализуем собственное оборудование на 25 торговых площадях в Бельгии.
 Харьковской, Донецкой и Луганской области.

Там доверят размещать рекламу графика - более 1000 предпринимателей и предпринимателей со всей Украины.
 Мы изготовили более 1000 аудиороликов в год.

radio-max.net
(066) 617-8888
(097) 688-6888
(093) 218-7828
 Мы знаем, где Ваш клиент!

(098) 738-70-43

СУМКА **БАНАНКА**
 KHARKOV DISTRICTS

199 грн

Слобожанська
 (057)-752-05-06
 (066)-033-77-78
 (093)-859-00-89

ДОСТАВКА АРТЕЗИАНСКОЙ ВОДЫ
www.slobazhanska.com.ua

(098) 738-70-43

СУМКА **ПЛЯЖНАЯ**
 KHARKOV DISTRICTS

299 грн

Ретро FM 90.4

Проверено временем, одобрено миллионами!

(098) 738-70-43

СУМКА **ДОРОЖНАЯ**
 KHARKOV DISTRICTS

399 грн

(098) 738-70-43

СУМКА **КОСМЕТИЧКА**
 KHARKOV DISTRICTS

149 грн

хочеш здати офіс?

Харьковский **Курьер**
www.xk5.com.ua

12. Процедура оцінки впливу на довкілля та можливості для участі в ній громадськості

Плановий суб'єкт господарювання діяльність якого може мати значний вплив на довкілля, тому підлягає оцінці впливу на довкілля (згідно до Закону України Про оцінку впливу на довкілля). Однією з етапів на даній процедурі, що передбачає підготовку суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля, є проведення громадського обговорення планованої діяльності;

- зацікавлені уповноваженим органом звіту з оцінки впливу на довкілля, будуть додатково інформовані, змушени суб'єкт господарювання, з такою інформацією, отриманою від громадськості під час громадського обговорення, під час здійснення процедури оцінки транскордонного впливу, надій інформації;

- надання уповноваженим органом можливості основану з оцінки впливу на довкілля, на вжиття заходів з мінімізації негативних наслідків впливу на довкілля, що враховують результати аналізу, передбаченого об'єктом плану цього пункту;

- вживання відповідних заходів з оцінки впливу на довкілля у рамках проведеної громадської діяльності, зазначеного у пункті 14 цього повідомлення.

У випадку з оцінки впливу на довкілля уповноваженим органом, зважаючи на наявність впливу на довкілля планованої діяльності, вимога є двоїмачна, чи об'єкт не має належності громадської планованої діяльності та вказує на оцінку впливу на довкілля.

Забороняється розпочинати проведення планованої діяльності без оцінки впливу на довкілля планованої діяльності.

Процедура оцінки впливу на довкілля передбачає правої можливості і громадської діяльності такої процедури, зокрема на стадії обговорення об'єкту дослідження та рівня деталізації інформації, що підлягає оцінці впливу на довкілля, а також на стадії розгляду уповноваженим органом виданого суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля.

На стадії громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля протягом арештованого 25 робочих днів громадськості надається можливість надати будь-які зауваження і пропозиції до звіту з оцінки впливу на довкілля та планованої діяльності, а також участь у громадському обговоренні. Детальніше про процедуру громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля буде повідомлено в оголошенні про початок громадського обговорення.

У разі об'єкту не стави в Україні громадськості спонукає проводиться у режимі відкритості інформації, що розкривається в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля звіту з оцінки впливу на довкілля.

13. Процедура обговорення об'єкту досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає виключенню до звіту з оцінки впливу на довкілля

Протягом 20 робочих днів з дня оприлюднення цього повідомлення на офіційному веб-сайті уповноваженого органу громадськість має право надати уповноваженому органу, зазначеному у пункті 16 цього повідомлення, зауваження і пропозиції до планованої діяльності, об'єкту досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає виключенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Надання такої зауваження і пропозиції, зокрема, реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (зазначеної на першій сторінці цього повідомлення). Це значно спрощає процес реєстрації та розгляду будь-яких зауважень і пропозицій.

У разі отримання такої зауваження і пропозиції громадськості вони будуть ревізовані Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля та передачі суб'єкту господарювання (протягом трьох робочих днів з дня їх отримання). Особи, що надають зауваження і пропозиції, своїм підписом зазначають, що вони згодні на обробку їх персональних даних. Суб'єкт господарювання під час підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля зобов'язаний врахувати повністю, врахувати частково або обґрунтовано відхилити зауваження і пропозиції і громадськості, наразі у процесі громадського обговорення об'єкту досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає виключенню до звіту з оцінки впливу на довкілля. Детальна інформація про це опублікується до звіту з оцінки впливу на довкілля.

14. Рішення про проведення планованої діяльності

Відповідно до законодавства рішення про проведення даної планованої діяльності будуть:

- винятково з оцінки впливу на довкілля, що видається Міністерством закордонних справ та природних ресурсів України відповідно до Закону України Про оцінку впливу на довкілля (зі змінами);

- спеціальним дозволом на використання певних ресурсів - лісгосподарствами, що надається відповідно до Лісового кодексу України (зі змінами).

(надання відповідно до частин першої статті 1 Закону України Про оцінку впливу на довкілля)
 (орган, відповідальний за дані коментарі, прийняті за статтю 12)

15. Увіз зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, об'єкту досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає виключенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, необхідно надіслати до

Міністерство закордонних справ та природних ресурсів України
 Поштова адреса: 02005, м. Київ, вул. Митрополита Василя Лепківського, 35,
 тел. (044) 206-81-40, (044) 206-81-50, e-mail: OVD@inter.gov.ua

Контактна особа: Гривак Ірина Анатоліївна - заступник директора департаменту - начальник відділу оцінки впливу на довкілля Департаменту екологічної оцінки.

впливу на довкілля уповноваженого органу, надала на адресу: info@xk5.com.ua

чи на веб-сайті www.xk5.com.ua

УВАГА!

Рекламні матеріали надіслані рекламодателем. Згідно до редакційних правил, редакція не несе відповідальності за зміст тогочасної публікації, як рекламного, а також за нечіткість, недетальність або невкористаність про предмет реклами.

Рекламодателеві несе відповідальність за достовірність інформації, реклама, відповідно за достовірність наданих даних, за дотримання авторських прав і прав третіх осіб, за наявність порушень на якість та зміст, на сервісній частині процедури і послуг, передбачених законодавством України.

Всі рекламні товари і послуги, що підлягають ліцензуванню, повинні відповідати вимогам належності авторських прав та/або нею фактичною реалізацією (копії, авторських прав). Ці копії повинні надіслати до редакції разом з рекламою. Інформація про ліцензію (включно з юридичним чином встановленим вимогам ліцензування) повинна бути надіслана до редакції разом з рекламою, повною із зазначенням кошти нарахування (банківські, приватні, міжбанківські), а також кредиту за рахунок зазначеного коштів, в разі об'єкту ліцензування та/або продажу послугами або послугами третіх осіб, в оголошенні про продаж з буклетом прокоментовані металік в разі об'єкту ліцензування послугами, з реклами роботи за кордоном (франкі, акції, стейки, посередники, ескроу і т.д.) а також в інших видів діяльності, які підлягають ліцензуванню. Такою інформацією без виключення не публікується.

Редакція не несе відповідальності за достовірність інформації та фактично, згідно з законом, в рекламних оголошеннях, і зберігає за собою право реалізувати оголошення згідно з українським, а також зарубіжними або іншими законодавчими актами.

Рекламні матеріали, опубліковані в пресі і на сайті xk5.com.ua, є власністю "Відомості ХК" і можуть бути використані на інші комерційні бази даних. При наданні рекламних матеріалів, рекламодателю дається згода на отримання інформації від редакції про рекламні результати. Повернути, включно з інформацією, що міститься в рекламних та інших матеріалах, у звітній формі даної діяльності (включно з інформацією про використання) рекламних та інших матеріалів в будь-який час і на будь-яких умовах. Інформація надана редакції є власністю редакції.

Претензії щодо якості і термінів публікації реклами приймаються тільки за місцем надання.

Результативні рекламні матеріали, рекламодателю передішлювати копію на розглядання, терміноване та розподіленню реклами, а також використав свої згоди з використаннями умовами ствердженої редакцією.

За змісту друку відповідальність несе друкарня.

Пункт редакції може не збігатися з домашньою адресою.

На майже, редакція не несе відповідальності за достовірність телефонних номерів, зазначених у рекламі. Якщо буде виявлено, що у жодній частині друкувальні оголошення з такими номерами телефонів, телефонуйте до номерів **721-41-86** та залиште свій контактний номер!

Кудибудь організацій повинні надіти в редакцію сторони відповідальності номерів телефонів, за яких надруковано рекламні оголошення.

РЕКЛАМНИЙ НОСИЙ ГАЗЕТА

Харьковский

Курьер

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

вул. Незалежності, 5

АДРЕСА ДІЛ ПІСЛУГОВИ:

Соловйова вул. 50/17

INTERNET:

<http://www.xk5.com.ua>

E-MAIL:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

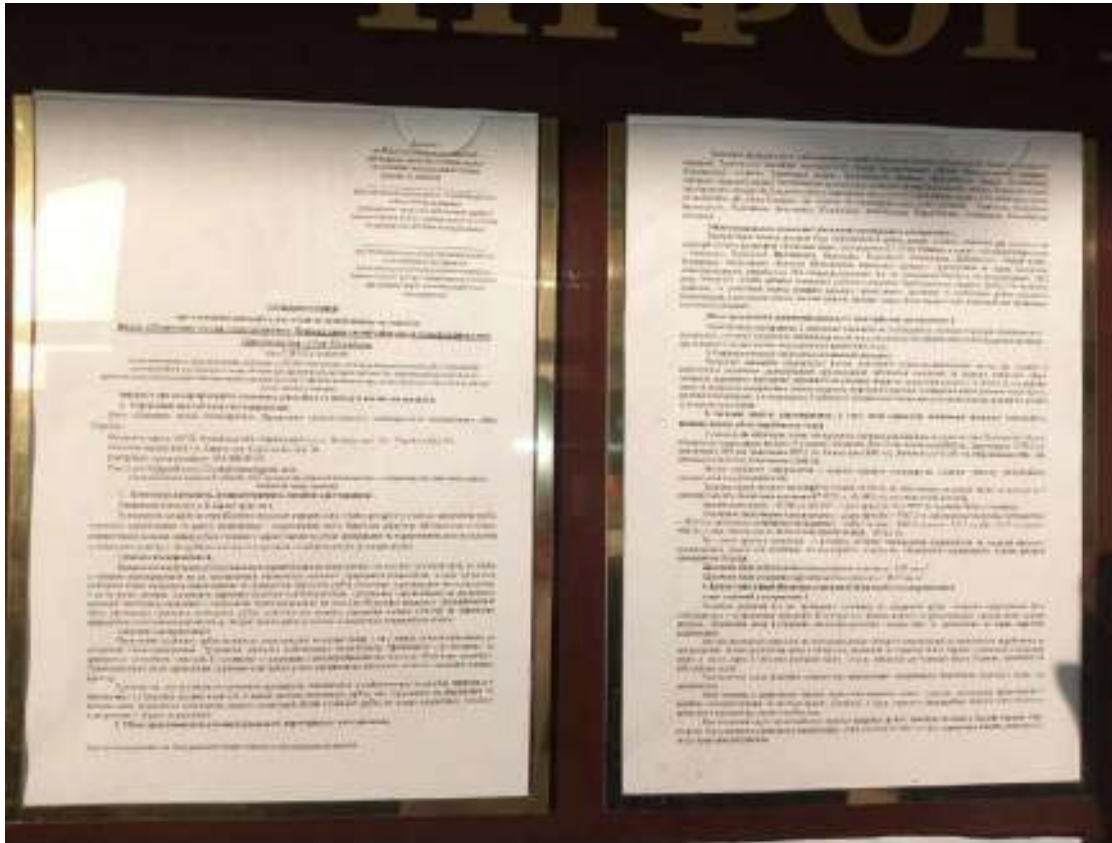
info@xk5.com.ua

Адреса редакції:

info@xk5.com.ua

Додаток Ф

УКРАЇНА

**БОГОДУХІВСЬКА
МІСЬКА РАДА
БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ПОРЯДОК ТА РЕЖИМ РОБОТИ
в адміністративній будівлі виконавчого комітету
Богодухівської міської ради

понеділок - четвер:	8.00 - 17.00
п'ятниця:	8.00 - 15.45
перерва:	12.00 - 12.45

Вхід для відвідувачів:

понеділок - четвер:	8.00 - 16.45
п'ятниця:	8.00 - 15.30

БОГОДУХІВСЬКИЙ МІСЦЕВИЙ ЦЕНТР З НАДАННЯ
БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ
ІНФОРМУЄ

The display board contains the following brochures:

- Top-left: Brochure with a pie chart, icons of people, and text.
- Top-middle: Brochure with a list of items and icons.
- Top-right: Brochure with a map and numbered points 1 through 7.
- Middle-left: Text-heavy brochure.
- Middle-middle: Text-heavy brochure.
- Middle-right: Text-heavy brochure.
- Bottom-left: Text-heavy brochure.
- Bottom-middle: Text-heavy brochure.
- Bottom-right: Smaller text-heavy brochure.

ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)

Філія «Жовтнєве лісове господарство»

вул. Лесі Українки, 63, м. Мерефа, Харківська обл., Харківський р-н, 62472
e-mail: jovtlis@gmail.com, код згідно з ЄДРПОУ 45025507

Богодухівському міському голові
Володимиру БЕЛОМУ

Шановний пане Володимире!

На виконання статті 4. Гласність оцінки впливу на довкілля Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року № 2059-VIII у разі здійснення планованої господарської діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, суб'єкт господарювання зобов'язаний розмістити *повідомлення про плановану діяльність*, яка підлягає оцінці впливу на довкілля (далі – ППД) *на дошках оголошень органів місцевого самоврядування території, де планується провадити плановану діяльність* або в інших громадських місцях на території, де планується провадити плановану діяльність, що гарантує доведення інформації до відома мешканців відповідної адміністративно-територіальної одиниці, на території якої планується розміщення об'єкта, чи до відповідної територіальної громади, яка може зазнати впливу планованої діяльності, та інших зацікавлених осіб.

Філія «Жовтнєве лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» здійснює організацію оцінки впливу на довкілля (далі – ОВД) провадження планованої діяльності зі спеціального використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів. Заготівля деревини здійснюється в межах розрахункової лісосіки, фонду рубок головного користування та рубок формування та оздоровлення лісів на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка, з подальшим лісовідновленням на місцях зрубів.

Планована діяльність буде здійснюватися в межах Валківської міської, Богодухівської міської, Коломицької селищної, Золочівської селищної територіальних громад Богодухівського району, Нововодолазької селищної, Височанської селищної, Харківської міської, Безлюдівської селищної, Люботинської міської, Пісочинської селищної, Південної міської, Мереф'янської міської територіальних громад Харківського району, Зміївської міської територіальної громади Чугуївського району Харківської області на території лісового фонду філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України», яке включає 10 структурних підрозділів (лісництв) – Бабаївське, Валківське, Васищевське, Водолазьке, Золочівське, Козинське, Люботинське, Мереф'янське, Мерчанське, Рокитнянське, Ісидорівське.

Валківське

13/17/16

13/17/16

Філія «Жовтнєве лісове господарство»
ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»
вул. Лесі Українки, 63, м. Мерефа, Харківська обл., Харківський р-н, 62472
e-mail: jovtlis@gmail.com, код згідно з ЄДРПОУ 45025507

Договор
о предоставлении информации
о состоянии дел по делу
в отношении лица, указанного
в названии документа

Сторонами являются:
1. **Истец:** **Федеральное государственное учреждение
«Центральный архивальный фонд России»**
2. **Ответчик:** **Федеральное государственное учреждение
«Центральный архивальный фонд России»**

Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России»
Информация о субъекте коммерческой деятельности

Истец является государственным учреждением, созданным в соответствии с законодательством Российской Федерации, осуществляющим государственные функции в области архивного дела.

1. Информация о субъекте коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России»

Учредитель: Министерство культуры Российской Федерации
Юридический адрес: 125080, Москва, ул. Садовая-Кавказская, д. 10
Фактический адрес: 125080, Москва, ул. Садовая-Кавказская, д. 10
Телефон: +7 (495) 790-00-00

Сайт: www.cafar.ru
Электронная почта: caf@caf.ru

2. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

3. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

4. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

5. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

6. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

7. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

8. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

9. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

10. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

11. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

12. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

13. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

14. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

15. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

16. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

17. Сведения об участии в коммерческой деятельности
Федеральное государственное учреждение «Центральный архивальный фонд России» не осуществляет коммерческой деятельности.

Додаток 2
до Порядку передачі документів
для надання висновку з оцінки впливу
на довкілля та фінансування майже
вільно на довкілля

(для інформації суб'єктам в Єдиному реєстрі з
оцінки впливу на довкілля)
Дані повністю співпадають з інформацією наданою
в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля,
не вказується суб'єктом господарювання)

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на
довкілля в Єдиному реєстрі)
Дані повністю співпадають з інформацією наданою
в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля,
для інформації варті вказується суб'єктом
господарювання)

ПОВІДОМЛЕННЯ

про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля

**Філія «Жовтєве лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського
підприємства «Ліси України»**

Код ЄДРПОУ 45025507

(якщо використовуються юридичні особи, які стіпають з ЄДРПОУ або підприємств, які не мають фізичної особи — підприємств,
ідентифікаційний код або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від
прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і
мають відповідну вказівку)

інформує про намір виконати плановану діяльність та оцінку її впливу на довкілля.

1. Інформація про суб'єкта господарювання

Філія «Жовтєве лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси
України».

Юридична адреса: 62472, Харківська обл., Харківський р-н, м. Мерефа, вул. Ліси України, буд. 63.

Фактична адреса: 61057 м. Харків, вул. Сірська, буд. 26.

Контактний номер телефону: 095-900-98-29.

E-mail: jovalis@gmail.com / Dpshforster@gmail.com.

(якщо підприємство юридичної особи або місце проведення діяльності фізичної особи — підприємств (вказувати назву, адресу,
контактний номер телефону)

2. Планована діяльність, її характеристика, технічні альтернативи

Планована діяльність, її характеристика.

Планованою діяльністю передбачено спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок
головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів. Заготівля деревини здійснюється в межах
розрахункової ділянки, фонду рубок головного користування та рубок формування та оздоровлення лісів на підставі
спеціального дозволу – лісорубного квитка, з подальшим лісовідновленням на місцях зрубів.

Технічна альтернатива 1.

Проведення поступових рубок головного користування на площі понад 1 га в межах захисних лісів, де згідно
з чинним законодавством та за результатами обстеження наявності природного поновлення, можна проводити
поступові рубки головного користування та введення суцільних рубок головного користування на площі понад
1 га на решті ділянок. Зрубвання деревини здійснюється безоплатно, трельовання сортиментами за допомогою
квітантів тракторів із захватами з подальшим транспортуванням на склад та зберігання продукції. Лісовідновлення
після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється шляхом створення лісових культур та сприянням
природному поновленню відповідно до лісорослинних умов та наявності достатньої кількості насінників.

Технічна альтернатива 2.

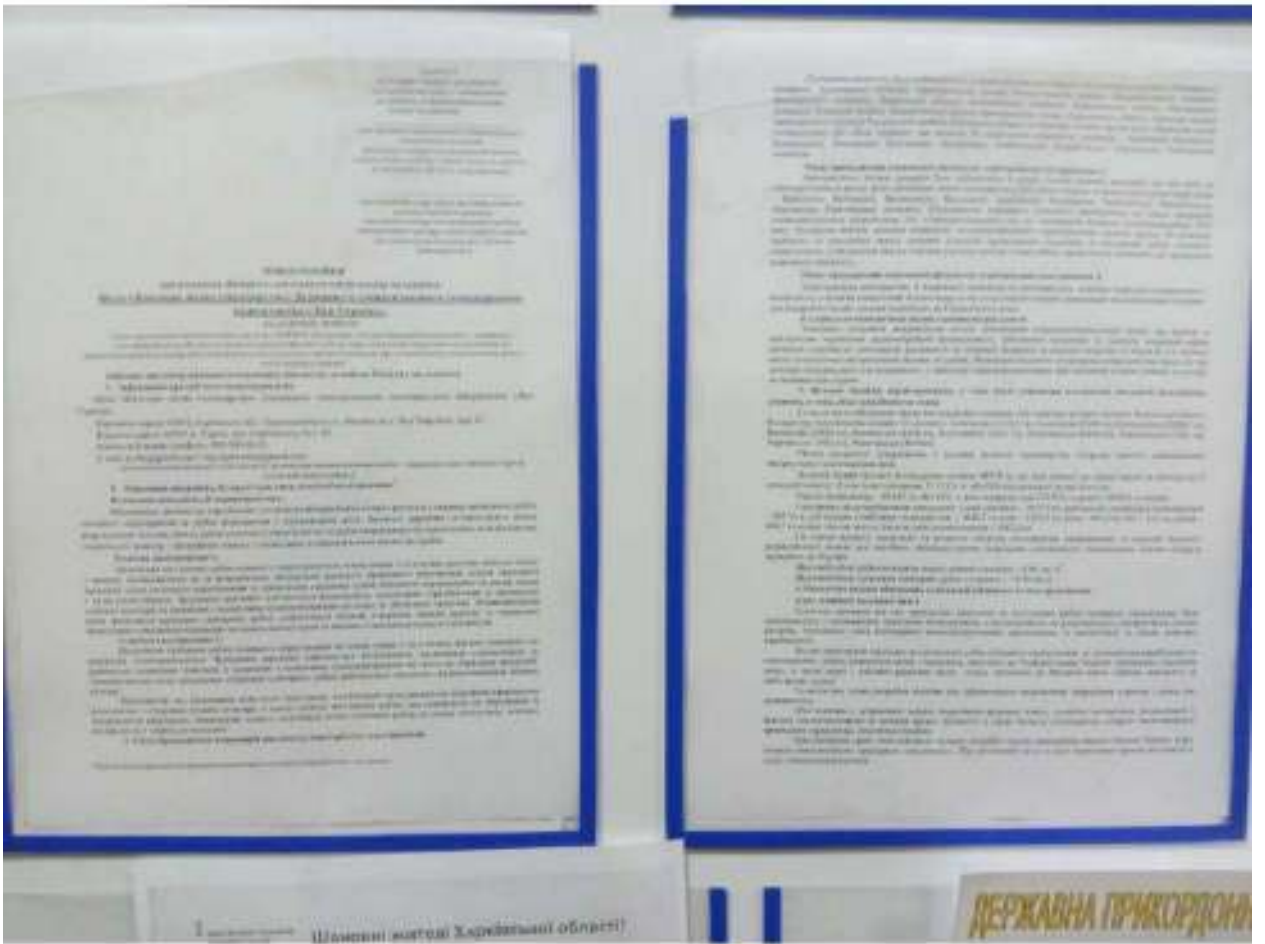
Проведення суцільних рубок головного користування на площі понад 1 га у межах ділянок відповідно до
матеріалів лісовирядкування. Зрубвання деревини здійснюється безоплатно, трельовання сортиментами за
допомогою суцільних тракторів із захватами з подальшим транспортуванням на склад та зберігання продукції.
Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється виключно шляхом створення лісових
культур.

Враховуючи, що трельовання здійснюється тракторами, комбіноване лісовідновлення (сприяння природному
поновленню і створення лісових культур), а також система поступових рубок, яка спрямована на збереження та
використання природного поновлення, не має негативної впливу суцільних рубок на лісову екосистему, технічна
альтернатива 1 обрана до реалізації.

3. Місце проведення планованої діяльності, територіальні альтернативи.

*Додаток 3 (альтернатива) має право редагувати тільки позначки та територіальні альтернативи

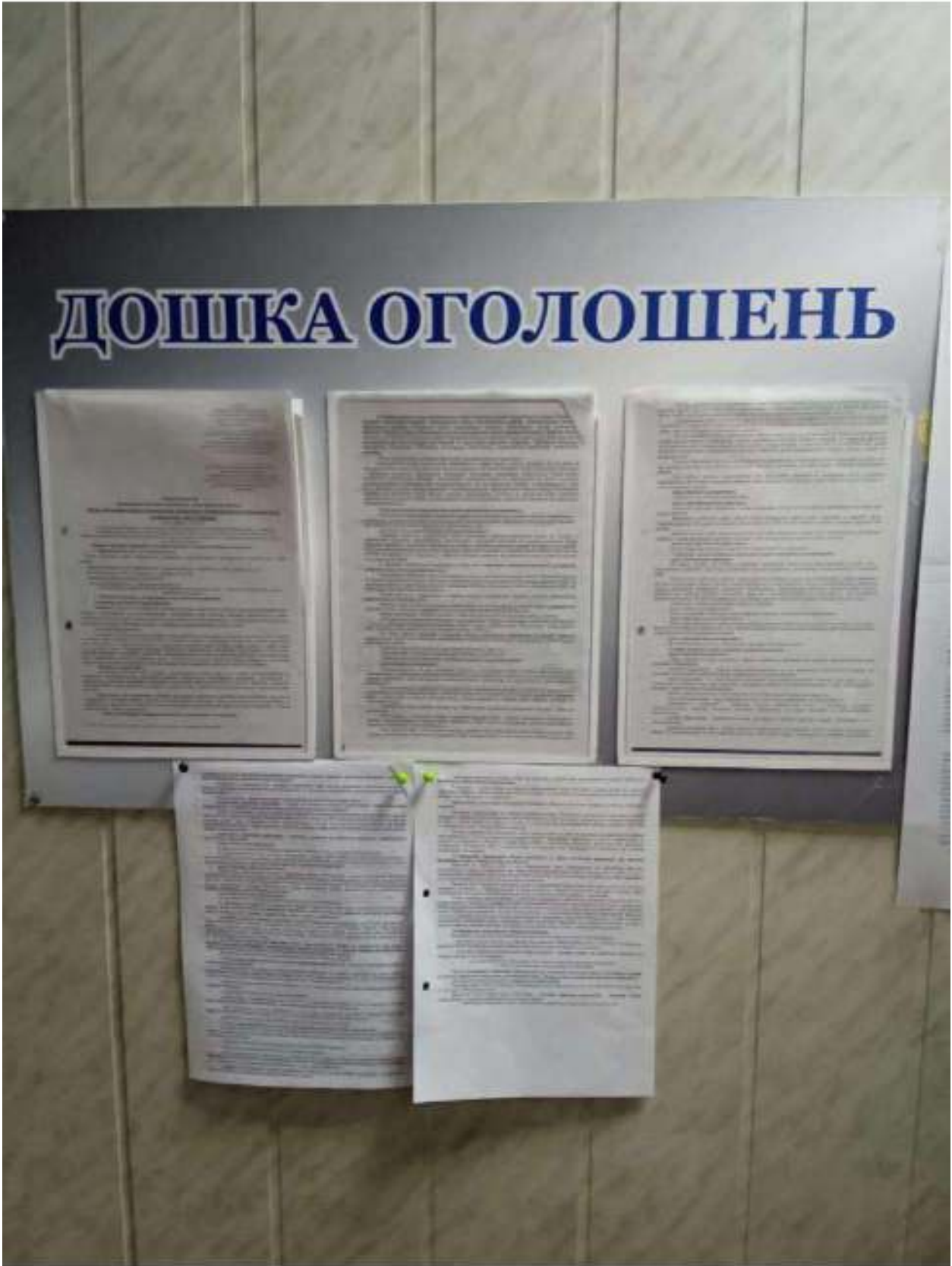

Шансний жетон Харківської області

ДЕРЖАВНА ТИМКОРДОН

Договор № ...
 от ...
 между ...
 и ...

ПЕЧАТНЫЕ ДАТЫ

Филиал «Житлове діло» управління Державного історико-культурного заповідника «Іскра України»

К/д 420000 АН02947

Ця сторінка є додатком до ...

інформація про цей акт ...

1. Інформація про цей акт ...

Філіал «Житлове діло» управління Державного історико-культурного заповідника «Іскра України»

К/д 420000 АН02947, Харківська обл., Харківський р-н, м. Іскра, вул. Іскра України, буд. 60
 Контактна особа: ...
 Контактний номер телефону: ...

Умови надання послуг / ...

2. Назва, зміст, дата, місце та територія ...

Назва: ...
 Зміст: ...

3. Територія надання послуг

Територія надання послуг: ...

4. Територія надання послуг

Територія надання послуг: ...

5. Місце проведення діяльності, територія та територія

Місце проведення діяльності: ...

ІНФОРМАЦІЯ

**ЛЮБОТИНСЬКА
МІСЬКА РАДА**

МІСЬКА БЕЗПЕКА
ІНФОРМАЦІЙНА КАРТА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СТЕНД

Вимоги до звернення на адресу міського голови

Звернення громадян до міського голови повинні бути подані у письмовій формі. Звернення повинні бути подані до міського голови у встановлені години прийому громадян. Звернення повинні бути подані до міського голови у встановлені години прийому громадян. Звернення повинні бути подані до міського голови у встановлені години прийому громадян.

Зразок звернення на адресу міського голови

Звернення громадян до міського голови повинні бути подані у письмовій формі. Звернення повинні бути подані до міського голови у встановлені години прийому громадян. Звернення повинні бути подані до міського голови у встановлені години прийому громадян.

Перелік документів необхідних для видачі довідки

Перелік документів необхідних для видачі довідки. Перелік документів необхідних для видачі довідки. Перелік документів необхідних для видачі довідки.

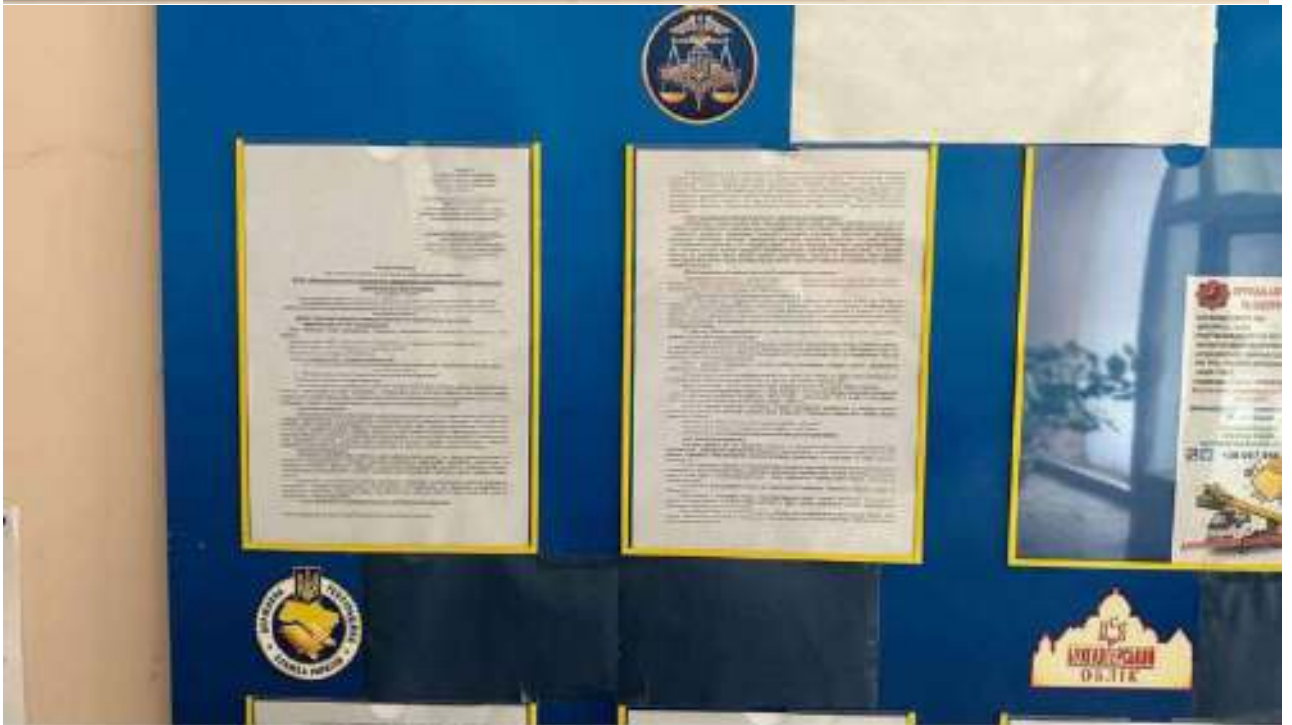
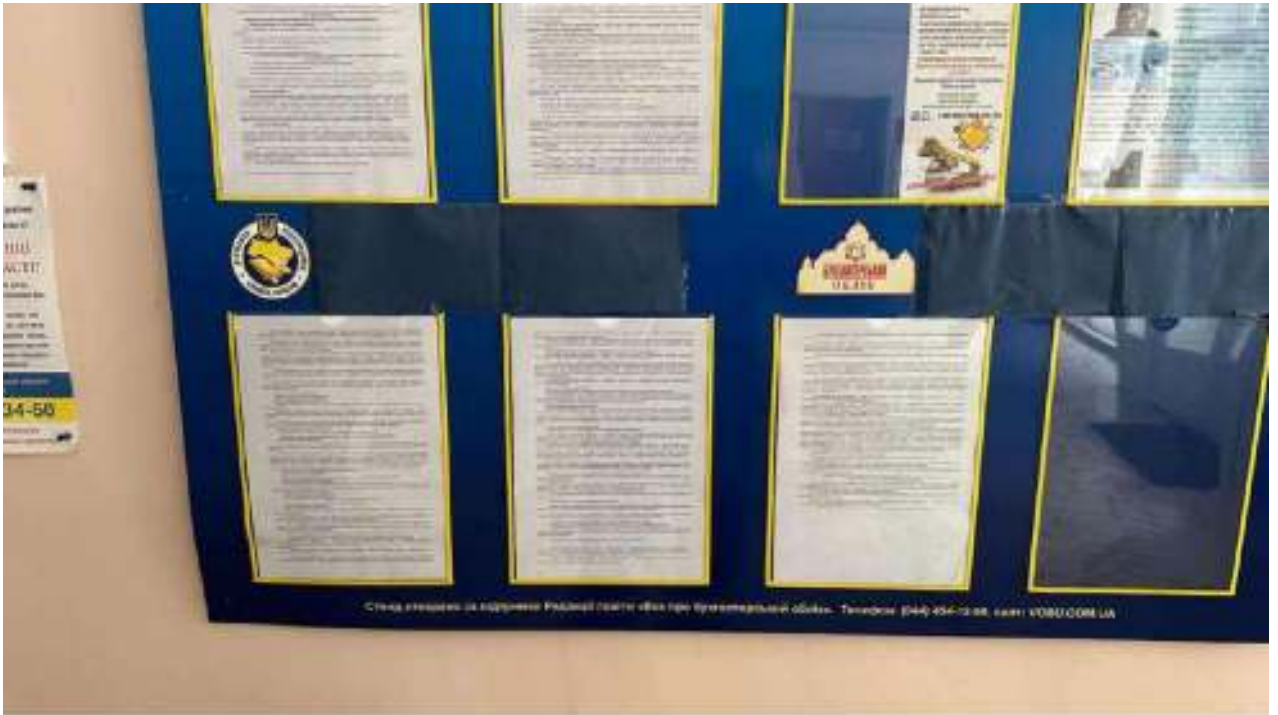
Оголошення

Принцип роботи з інформацією. Принцип роботи з інформацією. Принцип роботи з інформацією. Принцип роботи з інформацією. Принцип роботи з інформацією.

Корисна інформація

Корисна інформація. Корисна інформація. Корисна інформація. Корисна інформація. Корисна інформація.

ІНФОРМАЦІЯ

<p>УВАГА! УВАГА! УВАГА!</p> <p>Важливо повідомити громадян про необхідність...</p>	<p>Важливо повідомити громадян про необхідність...</p>	<p>НАДПОСЛУГА ПОЛІЦІА ВІСЬМИНАДЦЯТИ СЕРВІС ПРОСТІ ГРАЖДАН БЕЗКОШТОВНО</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Водій, який втратив права водіння, може отримати послугу запису на іспити в будь-якому відділенні поліції. 2. Водій, який втратив права водіння, може отримати послугу запису на іспити в будь-якому відділенні поліції. 3. Водій, який втратив права водіння, може отримати послугу запису на іспити в будь-якому відділенні поліції.														
<p>Важливо повідомити громадян про необхідність...</p>	<p>Важливо повідомити громадян про необхідність...</p>	<p>Важливо повідомити громадян про необхідність...</p>														
<p>Важливо повідомити громадян про необхідність...</p>	<p>ГРАФІК</p> <table border="1"><tr><td>Понеділок</td><td>08:00 - 17:00</td></tr><tr><td>Вівторок</td><td>08:00 - 17:00</td></tr><tr><td>Середа</td><td>08:00 - 17:00</td></tr><tr><td>Четвер</td><td>08:00 - 17:00</td></tr><tr><td>П'ятниця</td><td>08:00 - 17:00</td></tr><tr><td>Субота</td><td>08:00 - 17:00</td></tr><tr><td>Неділя</td><td>08:00 - 17:00</td></tr></table>	Понеділок	08:00 - 17:00	Вівторок	08:00 - 17:00	Середа	08:00 - 17:00	Четвер	08:00 - 17:00	П'ятниця	08:00 - 17:00	Субота	08:00 - 17:00	Неділя	08:00 - 17:00	<p>Важливо повідомити громадян про необхідність...</p>
Понеділок	08:00 - 17:00															
Вівторок	08:00 - 17:00															
Середа	08:00 - 17:00															
Четвер	08:00 - 17:00															
П'ятниця	08:00 - 17:00															
Субота	08:00 - 17:00															
Неділя	08:00 - 17:00															

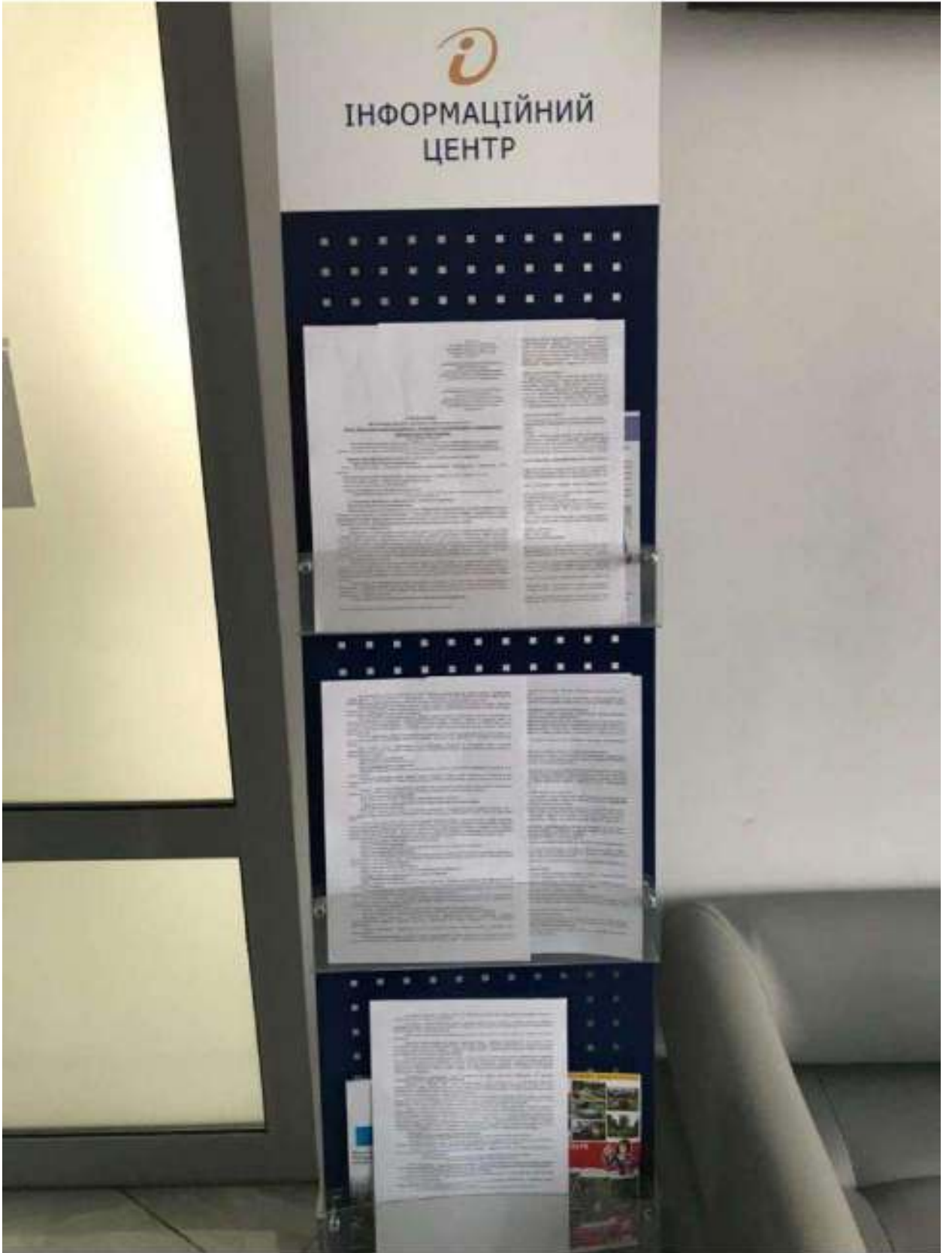

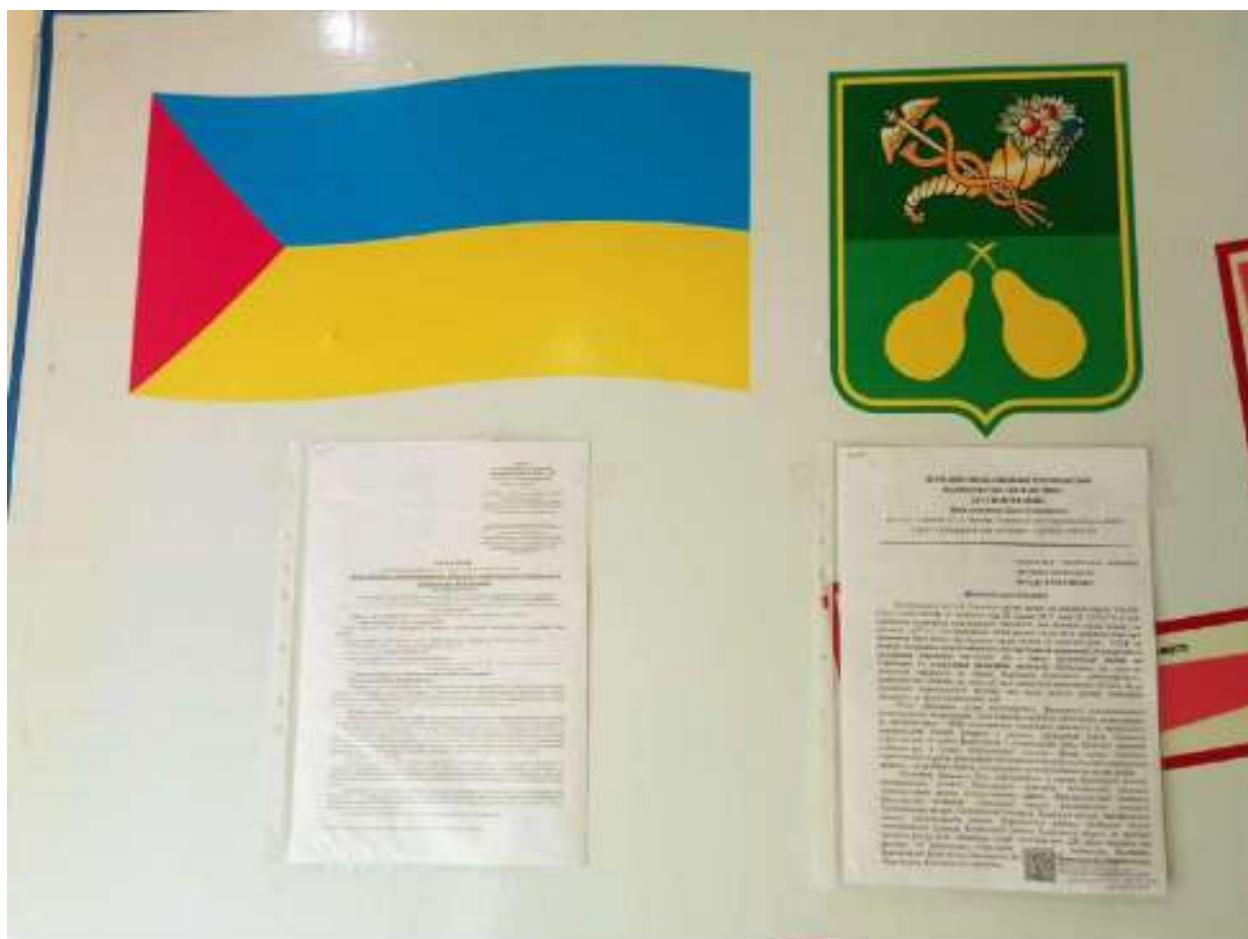
**ШОЧИНСЬКА
СЕЛИЩНА РАДА**

ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

**Харківського району
Харківської області**

**Золочівська селищна рада
Богодухівського району Харківської області**

ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)

Філія «Жовтєве лісове господарство»

вул. Лесі Українки, 63, м. Мерефа, Харківська обл., Харківський р-н, 62472
e-mail: jovtvis@gmail.com, код згідно з ЄДРПОУ 45025507

Пісочинському селищному голові

Олегу ЧЕРНОБАЮ

Шановний пане Олегу!

На виконання статті 4. Гласність оцінки впливу на довкілля Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року № 2059-VIII у разі здійснення планованої господарської діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, суб'єкт господарювання зобов'язаний розмістити повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля (далі – ППД) на дошках оголошень органів місцевого самоврядування територій, де планується проводити плановану діяльність або в інших громадських місцях на території, де планується проводити плановану діяльність, що гарантує доведення інформації до відома мешканців відповідної адміністративно-територіальної одиниці, на території якої планується розміщення об'єкта, чи до відповідної територіальної громади, яка може зазнати впливу планованої діяльності, та інших зацікавлених осіб.

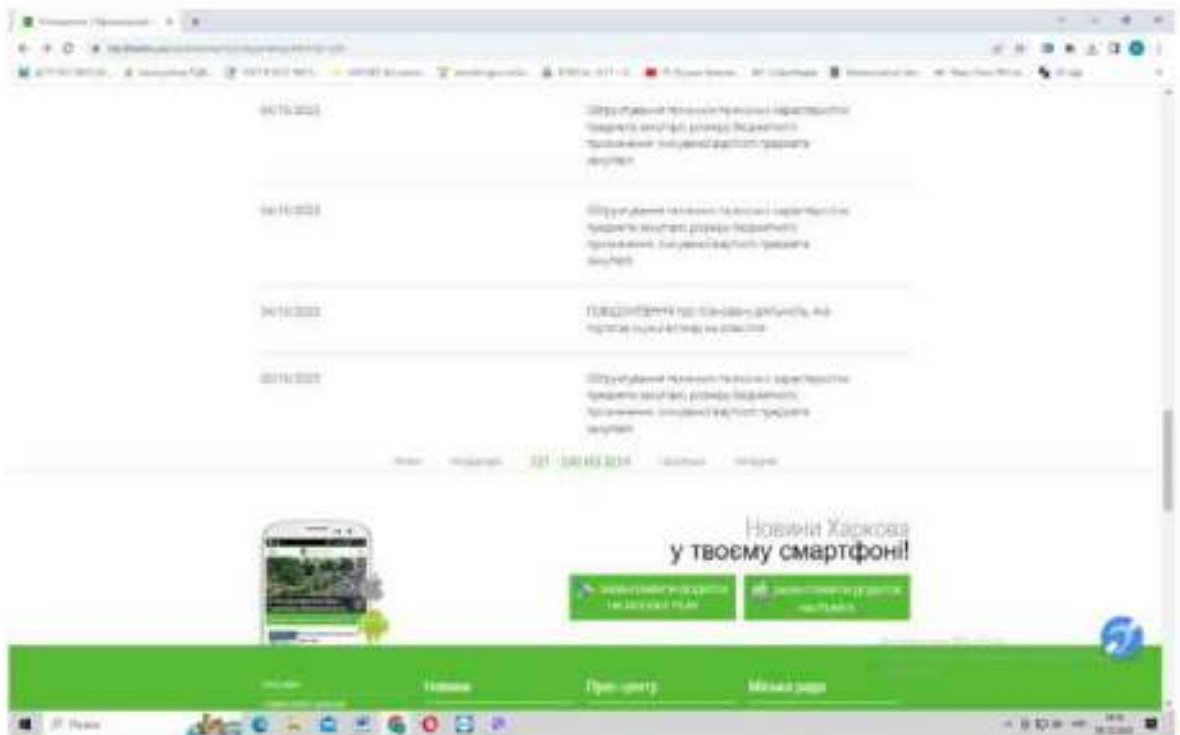
Філія «Жовтєве лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» здійснює організацію оцінки впливу на довкілля (далі – ОВД) провадження планованої діяльності зі спеціального використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів. Заготівля деревини здійснюється в межах розрахункової лісосіки, фонду рубок головного користування та рубок формування та оздоровлення лісів на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка, з подальшим лісовідновленням на місцях зрубів.

Планована діяльність буде здійснюватися в межах Валківської міської, Богодухівської міської, Коломацької селищної, Золочівської селищної територіальних громад Богодухівського району; Нововодолазької селищної, Височанської селищної, Харківської міської, Безлюдівської селищної, Люботинської міської, Пісочинської селищної, Південної міської, Мереф'янської міської територіальних громад Харківського району; Зміївської міської територіальної громади Чугуївського району Харківської області на території лісового фонду філії «Жовтєве лісове господарство» ДП «Ліси України», яке включає 10 структурних підрозділів (лісництва) – Бабаївське, Валківське, Васищівське, Водолазьке, Золочівське, Коломацьке, Люботинське, Мереф'янське, Мерчанське, Рокитнівське лісництва.

З метою виконання норм чинного з

Філія «Жовтєве лісове господарство»
2025-03-10 10:23:11
2025-03-10 10:23:11
2025-03-10 10:23:11

Додаток Х

Лист щодо надходження зауважень і пропозицій від громадськості

**МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
(МІЦДОВКІЛЛЯ)**

Департамент екологічної оцінки
вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035, 206-31-40,
E-mail: info@merg.gov.ua

На № _____

**Філія «Жовтнєве лісове господарство»
Державного спеціалізованого
господарського підприємства «Ліси
України»**
62472, Харківська обл., Харківський р-н,
м. Мерефа, вул. Лесі Українки, буд. 63

Департамент екологічної оцінки Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України повідомляє, що:

відповідно до Повідомлення про плановану діяльність Філії «Жовтнєве лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», яка підлягає оцінці впливу на довкілля (реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля – 2023102411227), щодо спеціального використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів, розпочато процедуру оцінки впливу на довкілля у відповідності до законодавства;

з дня офіційного оприлюднення зазначеного Повідомлення про плановану діяльність зауваження і пропозиції від громадськості щодо планованої діяльності до Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України не надходили.

Директор Департаменту

Марина ШИМКУС

Ірина Телечко 206 31 40

УІН
МІНІСТЕРСТВО
№21/21-05/2008-294.1.0019.2023 від 24.11.2023
КВЕД: 88.99.99 М.П. 25.11.2023 15:39
58E2D9E7F994D078140000018FC340E5D8A800
Сертифікат дієвий з 05.08.2022 00:00 до 02.08.2124 23:59

Додаток Ц

Державне агентство лісових ресурсів України
Національна академія наук України
УКРАЇНСЬКИЙ ОРДЕНА «ЗНАК ПОШАНИ» НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЇ
ім. Г.М. ВИСОЦЬКОГО (УкрНДІЛГА)

вул. Пушкінська, 86, м. Харків, 61024
E-mail: uriffm@uriffm.org.ua

Телефон +38 (057) 704-10-02
Факс +38 (057) 704-10-02

ЗВІТ

про виконання робіт

**щодо оцінки впливу на ґрунтовий покрив окремих лісових
кварталів і ділянок філії «Жовтневе лісове господарство»**

ДП «Ліси України»

Харків – 2023

СПИСОК ВИКОНАВЦІВ

Керівник проекту по УкрНДІЛГА

Давиденко Катерина Валеріївна

Старший науковий співробітник відділу
ентомології, фітопатології та фізіології УкрНДІЛГА,
експерт ФАО з лісового господарства;
ХНУ ім. В. Н. Каразіна, біологічний факультет

прізвище, ім'я, по-батькові, посада, освіта

Распопіна Світлана Петрівна

Завідувач лабораторії лісового ґрунтознавства УкрНДІЛГА;
ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, факультет лісового господарства

прізвище, ім'я, по-батькові, посада, освіта

Тарнопільська Оксана Михайлівна

Провідний науковий співробітник відділу лісівництва
та економіки лісового господарства УкрНДІЛГА;
ХНУ ім. В. Н. Каразіна, біологічний факультет

прізвище, ім'я, по-батькові, посада, освіта

Кобець Олексій Володимирович

Старший науковий співробітник відділу лісівництва
та економіки лісового господарства УкрНДІЛГА;
ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, факультет лісового господарства

прізвище, ім'я, по-батькові, посада, освіта

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕНЬ ҐРУНТОВОГО ПОКРИВУ

Дослідження базувалися на класичних методиках і методичних підходах ґрунтознавства, агрохімії, порівняльної екології та проводили у три етапи: 1) натурні дослідження, 2) аналітичні дослідження, 3) інтерпретація даних.

Місце закладання пробних площ (ПП) і ґрунтових розрізів обирали, керуючись принципами репрезентативності та однорідності ділянки. Натурні дослідження ґрунтів проводили за стандартизованими методиками (ДСТУ 7535:2014, Якість ґрунту. Морфолого-генетичний профіль) та включали:

- закладання повнопрофільних ґрунтових розрізів, їх опис за морфологічними ознаками з виділенням меж розповсюдження певної ґрунтової відміни;

- відбір середніх зразків ґрунту для хімічного аналізу з кожного генетичного горизонту.

Описування ґрунтового профілю проводили, враховуючі специфіку лісових ґрунтів. Особливу увагу приділяли наявності, товщині та глибині залягання ґрунтових новоутворень (сегрегованих морфологічних елементів – прожилків і прошарків півтораоксидів Феруму (Fe), у т.ч. псевдофібрів, ортзандів (з визначенням їхньої товщини та гранулометричного складу), які за інших подібних умов впливають на загальну продуктивність лісових ґрунтів.

Аналітичні роботи виконано в лабораторії УкрНДІЛГА, акредитованій на право проведення вимірювань у сфері контролю стану навколишнього природного середовища.

Відібрані ґрунтові зразки у лабораторних умовах доводили до повітряно-сухого стану та підготовлювали для аналізування за чинними стандартами (ДСТУ 7535:2014). У спеціально підготовлених зразках визначали:

- вміст загального гумусу методом визначення органічної речовини (ДСТУ 4289:2004);
- рН водної та сольової суспензії потенціометрично (ДСТУ ISO 10390:2007; ДСТУ 8346:2015);
- вміст загального Нітрогену (ДСТУ 4726:2007);
- вміст рухомих форм Фосфору й Калію методом Кірсанова та Чирикова (ДСТУ 4114:2002 та ДСТУ 4115:2002);
- гранулометричний склад – методом піпетки в модифікації Н. А. Качинського (ДСТУ 4730:2007);
- катіонно-аніонний склад водної витяжки: вміст іонів карбонатів і бікарбонатів, хлорид-іона, сульфат-іона, іонів калію, натрію, кальцію та магнію (ДСТУ 7908:2015; ДСТУ 7909:2015; ДСТУ 7944:2015; ДСТУ 7943:2015 ДСТУ 7945:2015).

РОЗДІЛ 2. НАТУРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ҐРУНТОВОГО ПОКРИВУ

Пробні площі, на яких було проведення обстеження ґрунтового покриву, закладено у лісових насадженнях Васищевського та Бабаївського лісництва філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Розріз № 1 було закладено на піщаних аренах Васищевського лісництва (кв. 140, вид. 16) на ділянці після суцільної санітарної рубки. Ділянка являє собою розріджені 92-річні лісові культури сосни звичайної (10 Сз) (рис. 2.1). Фрагментарно представлений цілком життєздатний підріст сосни звичайної. Натепер ділянка має чіткі ознаки антропогенного впливу у вигляді численних фортифікаційних споруд (окопи).

Рис. 2.1. Розріджені 92-річні лісові культури сосни звичайної,
Васищевське лісництво (кв. 140, вид. 16)

Ґрунтовий покрив представлений дерновими опідзоленими ґрунтами на давньоалювіальних пісках, які є фоновими ґрунтами в межах надзапlavної тераси річок Лівобережної частини України. Описання ґрунту представлено на рис. 2.2.

	He 0-14 см	Гумусово-елювіальний, бруднувато-сірий, свіжий, слабогумусований, піщаний, безструктурний, пухкий, у верхній частині (до 8 см) густо пронизаний корінням сосни звичайної d 5 мм, рясно й рівномірно припудрений присипкою SiO ₂ , перехід різкий;
	Ph 14-35 см	пісок дуже слабогумусований світло-сіро-палевий, пухкий, трапляється дрібне коріння сосни (d 1-2 см), ознаки сезонного промочування; перехід різкий за початком залягання псевдофібрів;
	P pf 36-99 см	пісок псевдофібровий, псевдофібри тонкі, до глибини 60 см переривчасті, нижче – суцільні, пухкий; перехід поступовий за кольором;
	P(gl) 100-120 см	сталево-білий давньоалювільний пісок

Рис. 2.2. Тип ґрунту – дерновий опідзолений на давньоалювільних псевдофібрових пісках

Продуктивність створених на піщаних землях соснових деревостанів за однакових умов зволоження, цілком залежить від вмісту глинистої фракції у ґрунті. Загалом на піщаних масивах Лівобережного Лісостепу найбільшого поширення набули свіжі субореві місцезростання (B₂), які формуються на глинистих пісках, або на пісках з неглибоким заляганням глинистих залізистих прошарків – псевдофібрів. Менш розповсюджені свіжі боріві місцезростання (A₂), сформовані на ділянках, складених грубозернистими пісками, та свіжі сугрудові (C₂) – на супіщаних відкладах або ж глинистих пісках із похованими ґрунтами.

Тип лісорослинних умов дослідженої ділянки оцінено як свіжий суббір. Він цілком відповідає екологічним вимогам сосни звичайної, деревостани якої тут досягають високої продуктивності (I-II класи бонітету).

В улоговині піщаних арен Васищевського лісництва (кв. 140, вид. 23) закладено ґрунтовий розріз № 2. Ця лісова ділянка, так само як і попередня, являє собою розріджені чисті лісові культури сосни звичайної (10 Сз) 92-річного віку (рис. 2.3), які також сформувалися на дерновому опідзоленому піщаному ґрунті. Не зважаючи на те, що за класифікаційною приналежністю ґрунти є подібними, вони все ж таки мають деякі відмінності, зумовлені їх різним розташуванням за рельєфом.

Рис. 2.3. Культури сосни звичайної, Васищевське лісництво (кв. 140, вид. 16)

Ділянка, на якій закладено розріз № 2, розташована в улоговині піщаної арени, де утворюється специфічний сезонний тип водного режиму. Про сезонне коливання рівня ґрунтових вод свідчить іржавий колір ґрунтового горизонту у середній частині профіля (рис. 2.4).

	He 0-16 см	Гумусово-елювіальний, сірий, свіжий, слабогумусований, глинисто-піщаний, безструктурний, пухкий, густо пронизаний корінням трав та сосни, глинисто-піщаний, перехід різкий;
	PeH 16-35 см	пісок елювіований з ознаками гумусованості, жовтувато-світло-сірий, у нижній частині - палевий, пухкий, трапляється коріння сосни (d 0,5-1 см), перехід різкий за кольором;
	Pgl 35-62 см	іржавий пісок з ознаками сезонного оглеєння у вигляді значної кількості іржаво-бурих плям, по ходах коренів патьоки гумусу, глинисто-піщаний, злегка ущільнений; перехід поступовий за кольором;
	P(gl) 62-110 см	сталево-брудний пісок з іржавими патьоками

Рис. 2.4. Тип ґрунту – дерновий опідзолений на піщаних відкладах

Завдяки дещо кращій обводненості ділянки, ґрунт характеризується ліпшим гумусовим станом – більш глибоким гумусовим горизонтом та вищим вмістом гумусу, порівняно з ґрунтом на рівній частині піщаного масиву (розріз № 1). Зазначені особливості водного режиму сприяють підвищенню лісорослинного потенціалу ґрунтів, що своєю чергою відбивається на продуктивності сформованих тут соснових деревостанів. Тип лісорослинних умов оцінено як багатий різновид свіжого субору.

Розріз № 3 було закладено на вододілі у Васищевському лісництві (кв. 3, вид. 1). Лісовий масив являє собою 95-річний ясенево-дубовий деревостан порослевого походження з часткою дуба звичайного 80% та ясеня звичайного – 20% й домішкою клена гостролистого (рис. 2.5).

Рис. 2.5. Дубово-ясеневий природний порослевий деревостан,
Васищевське лісництво (кв. 3, вид. 1)

Ґрунтовий покрив цієї ділянки представлений темно-сірими опідзоленими ґрунтами на лесових породах. Ґрунти здебільшого поширені у Лівобережному Лісостепу на вододільних плато. За своїм класифікаційним положенням належать до типу сірих лісових ґрунтів, водночас за властивостями наближаються до чорноземів опідзолених. Профіль темно-сірого опідзоленого ґрунту, порівняно із сірим лісовим, характеризується значно кращою гумусованістю. Гумусовий горизонт у верхній частині має ознаки елювійованості, а у нижній – ілювійованості. Загальна глибина гумусованого шару становить 44 см, під яким залягає слабогумусований ілювій (рис. 2.6).

Темно-сірі опідзолені ґрунти є одними з найродючіших в Україні. Вони формують грудові місцезростання, де зростають високопродуктивні твердолистяні, у даному випадку – ясенєво-дубові деревостани. Тип лісорослинних умов оцінено як D₂.

	He 0-19 см	гумусовий елювіований сірий, середньосуглинковий, грудкуватий, пухкий, припудрений присипкою SiO ₂ ; трапляються корені d від 1 до 10 мм, важкосуглинковий, перехід поступовий;
	Hl 19-44 см	гумусово-ілювіальний темно- сірий, значна кількість присипки SiO ₂ на структурних гранях, свіжий, грудкувато- горіхуватий, щільнуватий, легкоглинистий, у нижній частині набуває ознак ілювіованості (горіхуватість, бурий відтінок); перехід різкий;
	Il 44-65 см	ілювіальний з плямами та патьоками гумусу, брудно- бурий, горіхувато- призматичний, на гранях структурних різниць колоїдне лакування; щільний; середньоглинистий, перехід поступовий за кольором;
	Pi(h) 65-89 см	ілювіована порода з ознаками гумусованості, бурий, середньоглинистий

Рис. 2.6. Тип ґрунту – темно-сірий опідзолений на лесах

Розріз № 4 закладено у Бабаївському лісництві (кв. 21, вид. 8) у днищі балки. Ділянка характеризується пересічним рельєфом з розгалуженою яружно-балковою системою. Лісова рослинність представлена м'яколистяними породами – осикою та березою, подекуди трапляється клен польовий та липа дрібнолиста (6Ос2Бер1Кл1Лд) (рис. 2.7).

Рис. 2.7. Осиково-березове насадження у нижній частині балки,
Бабаївське лісництво (кв. 21, вид. 8)

В цих умовах сформувались сірі лісові ґрунти, описання яких наведено на рис. 2.8. Сірі лісові ґрунти поєднують у собі ознаки та властивості дерново-підзолистих і чорноземних ґрунтів. Їхній профіль диференційований за елювіально-ілювіальним типом. Гумусовий шар дещо менший відносно описаного вище профілю темно-сірого опідзоленого ґрунту та становить 30 см. Не зважаючи на деяке погіршення гумусового стану, лісорослинний потенціал цих ґрунтів є доволі високим та дозволяє формувати високопродуктивні листяні насадження. Водночас, на яружно-балкових землях, продуктивність ґрунтів та відповідно деревостанів, може варіювати залежно від місця їхнього розташування за схилом. Тип лісорослинних умов ділянки оцінено як перехідний від свіжих сугрудових до свіжих грудових умов – CD₂.

	He 2-16 см	Гумусовий елювійований сірий, середньосуглинковий, неміцно-грудкуватий, припудрений присипкою SiO ₂ ; густо пронизаний коренями d від 1 до 15 мм перехід поступовий;
	HE 16-30 см	гумусово-елювіальний світло-сірий, свіжий, пилювато-грудкуватий, легкосуглинковий, припудрений присипкою SiO ₂ ; у нижній частині набуває ознак ілювіюваності (горіхуватість, бурий відтінок); перехід різкий;
	Ieh 30-50 см	ілювіальний з ознаками елювіюваності, помітно гумусований з темним колоїдним лакуванням граней структурних різниць, темно-бурий, горіхуватий, щільний; середньосуглинковий, перехід поступовий за кольором;
	I(h) 50-72 см	ілювіальний, у верхній частині помірно гумусований, колоїдне лакування граней структурних різниць, горіхувато-призматичний, бурий, щільний, важкоглинистий перехід різкий за кольором;
	Pi(h) 72-89 см	ілювіювана порода з ознаками гумусованості, бурий, середньоглинистий

Рис. 2.8. Тип ґрунту – сірий лісовий на лесових породах

РОЗДІЛ 3. ЛІСОРОСЛИННІ ВЛАСТИВОСТІ ЛІСОВИХ ҐРУНТІВ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Згідно з ДСТУ 4362:2004, показники родючості ґрунтів поділяють на декілька груп: загальні (потужність гумусованого шару ґрунту, товщина профілю для схилових ґрунтів, гранулометричний склад); агрофізичні (щільність ґрунту, агрегатний склад, найменша вологоємність, запаси продуктивної вологи); агрохімічні (вміст гумусу, вміст поживних речовин, вміст мікроелементів); фізико-хімічні властивості (реакція ґрунтового розчину, склад увібраних катіонів); забруднені важкими металами, залишками пестицидів і радіонуклідами; засолені. Водночас цей стандарт визначає показники родючості ґрунтів земельних ділянок сільськогосподарських угідь.

Для оцінювання лісорослинного потенціалу ґрунтів здебільшого використовують систему показників, яка включає: гранулометричний склад, потужність гумусованого шару ґрунту, вміст гумусу та основних поживних речовин, реакцію ґрунтового розчину, катіонно-аніонний склад водної витяжки. Цю систему показників було використано задля оцінювання якості лісових ґрунтів Васищевського та Бабаївського лісництв філії Жовтневе лісове господарство ДП «Ліси України».

3.1. Гранулометричний склад

Під гранулометричним складом ґрунту розуміють відносний вміст механічних часток різної величини. Він визначає низку інших важливіших властивостей ґрунтів – водно-повітряних, фізичних, фізико-хімічних, поживних.

Найсприятливішим для росту та розвитку більшості деревних порід є суглинкові ґрунти, а саме – їх легко- та середньосуглинкові різновиди. Втім зауважимо, що хоча й зазначені ґрунти визнаються як найродючіші, за певних умов супіщані та глинисто-піщані ґрунти також можуть

забезпечувати високу продуктивність низки лісоутворювачів. Насамперед це стосується типових оліготрофів – сосни й берези.

Гранулометричний склад ґрунтів є одними із провідних показників їхнього лісорослинного потенціалу. Результати його визначення наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

**Характеристика ґрунтів за гранулометричним складом,
філія «Жовтневе лісове господарство»ю ДП «Ліси України»**

ТЛУ, місце відбору	Гене- тичний горизонт	Гли- бина, см	Вміст часток, %		Назва ґрунту за гранскладом
			<0,01мм (фізична глина)	<0,001 мм (мул)	
Васищевське лісництво					
В ₂ Розріз І кв.140, вид.16	Н	0-14	5,62	3,76	Зв'язно-піщаний
	He	14-35	5,47	3,30	Зв'язно-піщаний
	P pf	35-100	4,43	3,90	Піщаний
	P (gl)	100-120	4,45	2,90	Піщаний
В ₂ Розріз 2 кв.140, вид.23	He	0-16	8,75	5,32	Зв'язно-піщаний
	Peh	16-35	4,78	3,53	Піщаний
	Pgl	35-62	6,85	4,25	Зв'язно-піщаний
	P(gl)	62-110	4,97	3,64	Піщаний
D ₂ Розріз 3 кв.3, вид.1	He	0-19	47,40	18,40	Важкосуглинистий
	HI	19-44	62,34	39,65	Легкоглинистий
	Ih	41-65	72,42	49,05	Середньоглинистий
	Pi(h)	65-89	69,20	47,45	Середньоглинистий
Бабаївське лісництво					
CD ₂ Розріз 4 кв.21, вид.8	He	2-16	28,23	10,10	Легкосуглинковий
	HE	16-30	27,45	8,40	Легкосуглинковий
	Ieh	30-50	39,25	19,60	Середньосуглинковий
	I(h)	50-72	71,05	42,20	Середньоглинистий
	Pi(h)	72-89	57,50	43,80	Легкоглинистий

Розрізи № 1 та 2 закладені на піщаних відкладах борової тераси, відповідно гранулометричний склад сформованих тут ґрунтів також характеризується піщаним складом, варіюючи у межах від зв'язно-піщаного у верхній частині профілю до піщаного – у нижній. Загалом вміст часток

фізичної глини коливається у межах від 4,43 до 8,45 %. Дерновий опідзолений ґрунт, який розташований в улоговині піщаного масиву (розріз 2), характеризується деяким обважченням гранулометричного складу, що дещо підвищує рівень його лісорослинного потенціалу.

Гранулометричний склад ґрунтів опідзоленої групи – темно-сірих та сірих (розрізи 3, 4) варіює в межах від легко- та важкосуглинистого у верхніх до середньо- та легкоглинистого у нижніх частинах профілю. У середній частині профілю, де залягає ілювіальний горизонт, спостерігається максимальне накопичення мулистих часток, тобто відбувається диференціація профілю за елювіально-ілювіальним типом. Гранулометричний склад гумусового шару є дещо «легшим» у сірому лісовому ґрунті (легкосуглинистий), порівняно з темно-сірим опідзоленим (важкосуглинистий).

Таким чином, гранулометричний склад усіх досліджених ґрунтів несе відбитки певного природного ґрунтоутворного процесу. Впливу антропогенного чинника на цей показник немає.

3.2. Гумусний стан ґрунтів

Гумусний стан ґрунтів являє собою сукупність морфологічних ознак, загальних запасів, властивостей органічної речовини й процесів її утворення, трансформації та міграції в ґрунтовому профілі.

Гумусоутворення здійснюється шляхом послідовних біохімічних реакцій розкладання та синтезу: мінералізація органічних залишків → синтез високомолекулярних продуктів → трансформації в особливий клас органічних сполук з певним запасом енергії – гумусові речовини. Крім енергії, у гумусі зосереджена більша частина запасів Нітрогену. Поживні елементи доволі міцно закріплені гумусовими речовинами, що запобігає їхньому швидкому руйнуванню та вимиванню, проте, з часом, вони повільно трансформуються в доступні для рослин форми. Важлива роль гумусу полягає також в акумуляції та рівномірному накопиченні вологи, підтриманні

оптимального повітряно-теплого режиму ґрунтів. Гумус також є джерелом живлення та енергії для мікробіоценозу, який у багато чому визначає загальну родючість ґрунтів.

Вміст гумусу залежить від низки чинників, водночас, значною мірою визначається вмістом глинистих часток у ґрунті. Показники гумусного стану досліджених ґрунтів представлені у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Забезпеченість гумусом лісових ґрунтів на досліджених ділянках філії Жовтневе лісове господарство ДП «Ліси України»

ТЛУ, місце відбору	Генетичний горизонт	Глибина, см	Гумус, %	Ступінь забезпеченості гумусом
Васищевське лісництво				
В ₂ Розріз 1 кв.140, вид.16	Н	0-14	0,34	дуже низький
	Ph	14-35	0,10	дуже низький
	P pf	35-100	0,05	дуже низький
	P (gl)	100-120	0,05	дуже низький
В ₂ Розріз 2 кв.140, вид.23	He	0-16	1,24	низький
	PeH	16-35	0,17	дуже низький
	Pgl	35-62	0,21	дуже низький
	P(gl)	62-110	0,09	дуже низький
D ₂ Розріз 3 кв.3, вид.1	He	0-19	5,41	високий
	HI	19-44	1,92	низький
	Ih	41-65	1,24	низький
	Pi(h)	65-89	0,62	дуже низький
Бабаївське лісництво				
CD ₂ Розріз 4 кв.21, вид.8	He	2-16	2,28	середній
	HE	16-30	0,52	дуже низький
	Ieh	30-50	0,57	дуже низький
	I(h)	50-72	0,41	дуже низький
	Pi(h)	72-89	0,16	дуже низький

Досліджені дернові опідзолені ґрунти (розрізи 1, 2), які формують свіжі субореві умови, унаслідок піщаного складу, характеризуються незначною гумусованістю профілю та забезпеченістю на гумус. Максимальний вміст гумусу (1,24 %) спостерігається у верхньому гумусовому горизонті,

з глибиною він поступово знижується й у породі вже не перевищує 0,1 %. При чому, гумусованість верхнього шару ґрунтів, розташованих в улоговині піщаного масиву, є значно кращою за ґрунти, що знаходяться на підвищених ділянках – 1,24 % проти 0,34 %. З наближенням до породи вміст гумусу цих ґрунтів різко зменшується та вирівнюється. У породі ґрунту, що знаходиться в улоговині, його вміст становить 0,09 %, а на підвищенні – 0,05 %. Товщина гумусового горизонту в обох профілях досліджуваних ґрунтів є схожою – 14 см на підвищенні та 16 см в улоговині.

Темно-сірі опідзолені ґрунти (розріз № 3) характеризуються кращим гумусовим станом за сірі лісові (розріз № 4). Так, якщо глибина гумусового шару в темно-сірих ґрунтах досягає 44 см, то у сірих лісових становить лише 30 см. За вмістом гумусу у верхньому гумусовому горизонті темно-сірі ґрунти належать до категорії високо забезпечених, а сірі – середньо забезпечених. При цьому розподіл за профілем гумусових речовин у цих ґрунтах також відрізняється. У темно-сірих ґрунтах вміст гумусу з глибиною знижується поступово (високий → близький до середнього → низький → дуже низький), в той час, як у сірому лісовому вже глибше за 16 см його вміст стає дуже низьким – 0,52 % (тобто від середнього вмісту відразу до дуже низького).

Гумусний стан досліджених ґрунтів відповідає природним процесам їх ґрунтоутворення та не несе відбитки антропогенного впливу.

3.3. Кислотні та поживні показники ґрунтів

Для нормального розвитку рослинності та її високої продуктивності ґрунти окрім сприятливого водно-повітряного режиму, мають містити у собі достатню кількість елементів живлення. Основними елементами живлення, за якими найчастіше оцінюють рівень продуктивності ґрунту є Нітроген, Фосфор, Калій. Живлення рослин відбувається переважно у вигляді мінеральних солей, розчинених у ґрунті. Для оцінки забезпеченості рослин цими елементами, здебільшого, використовують вміст їхніх

легкозасвоюваних форм у орному шарі ґрунтів. Результати з оцінювання вмісту рухомих сполук N, P, K у досліджених ґрунтах представлені в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

**Кислотність та вміст поживних елементів (N, P, K) у лісових ґрунтах
на досліджених ділянках у філії «Жовтневе лісове господарство»
ДП «Ліси України»**

ТЛУ, місце відбору	Генетич- ний гори- зонт	Глиби- на, см	рН водн ий	Вміст рухомих сполук, мг/100 г ґрунту				
				N л.г.	P ₂ O ₅		K ₂ O	
				м. Т.	м. Ч.	м. К.	м. Ч.	м. К.
Васищевське лісництво								
B ₂ Розріз 1 кв.140, вид.16	Н	0-14	5,4	1,37		3,38		3,12
	He	14-35	5,4	0,88		1,80		2,30
	P pf	35-100	5,6	0,70		1,93		2,42
	P (gl)	100-120	5,8	0,64		1,70		2,50
B ₂ Розріз 2 кв.140, вид.23	He	0-16	4,7	3,77		7,75		3,40
	PeH	16-35	5,0	0,97		8,93		2,23
	Pgl	35-62	5,1	1,25		10,80		2,90
	P(gl)	62-110	5,4	0,88		1,90		1,78
D ₂ Розріз 3 кв.3, вид.1	He	0-19	6,7	2,63	9,20		33,75	
	HI	19-44	6,1	1,70	11,35		4,65	
	Ih	41-65	6,2	1,35	19,70		3,50	
	Pi(h)	65-89	6,2	0,92	17,40		4,50	
Бабаївське лісництво								
CD ₂ Розріз 4 кв.21, вид.8	He	2-16	6,9	2,95	2,00		25,51	
	HE	16-30	6,4	1,32	0,50		5,75	
	Ieh	30-50	5,8	1,35		0,90		4,25
	I(h)	50-72	5,4	1,11		0,90		6,28
	Pi(h)	72-89	5,4	0,98		1,10		5,78

Примітки: м. Т – за методом Тюрина; м. Ч. – за методом Чирикова;
м. К. – за методом Кирсанова

Встановлено, що вміст рухомого Нітрогену є дуже низьким незалежно від типу ґрунту. Виключення становить верхній горизонт дернового опідзоленого ґрунту, розташованого в улоговині (розріз № 2), де вміст N є

дещо вищим, однак все ж таки класифікується як «низький». Розподіл Нітрогену за профілем є типовим – з максимум у верхньому горизонті та поступовим зниженням з глибиною.

Вміст Калію у досліджених дернових опідзолених ґрунтах, незалежно від розташування за рельєфом (розрізи № 1, 2), є «дуже низьким», та цілком відповідає їхньому піщаному складу. З глибиною його вміст поступово знижується.

У групі сірих лісових ґрунтів вміст Калію варіює від «середнього» до «дуже високого» у верхньому гумусовому горизонті. При цьому «дуже високий» вміст цього елемента характерний для обох типів ґрунту – темно-сірого опідзоленого та сірого лісового (розрізи № 3, 4), з деяким його збільшенням у першому. До низу профілю вміст Калію зменшується до «середнього» рівня.

Вміст Фосфору у досліджених ґрунтах, серед основних поживних елементів, є найбільш неоднорідним. Так, якщо дерново-опідзолені ґрунти на підвищенні (розріз № 1) характеризуються «дуже низьким» вмістом Фосфору впродовж усього профілю, то ґрунти в улоговині (розріз № 2) «низьким» у верхній частині та «середнім» у оглеєній (іржавій) частині профілю. Підвищення вмісту Фосфору ймовірно відбувається за рахунок його сорбції у складі солей Феруму.

Вміст Фосфору у сірих лісових ґрунтах (розріз № 4) упродовж усього профілю є «дуже низьким» та не перевищує 2 %. Темно-сірі опідзолені ґрунти (розріз № 3) забезпечені Фосфором значно краще. Його вміст у верхньому горизонті відповідає «середньому» рівню, а з глибиною поступово зростає до «підвищеного» та «високого» рівня.

Зауважимо, що групування лісових ґрунтів за рівнем забезпеченості Нітрогеном, Фосфором та Калієм є дещо умовним, оскільки натепер шкали забезпеченості розроблені виключно для ґрунтів лісових розсадників, тобто контрольованого середовища. Що ж до ґрунтів лісових насаджень, то подібних оціночних шкал не існує. Це зумовлено низкою причин, зокрема,

значною мобільністю рухомих сполук та їх швидким перехопленням потужно розвиненою кореневою системою деревостанів.

Загалом розподіл поживних елементів у досліджених ґрунтах є типовим, ґрунти характеризуються задовільною забезпеченістю основними поживними елементами, цілком достатньою для формування продуктивних деревостанів. Деякі лісові ділянки відзначаються дуже високим вмістом Фосфору (розріз № 3), що нехарактерно для лісових ґрунтів, які здебільшого відчувають його дефіцит, та Калію (розрізи № 2, 3). Такий високий вміст зазначених елементів живлення значно підвищує лісорослинний потенціал цих ділянок.

У різноманітних бонітетних шкалах реакція ґрунтового розчину є одним з основних критеріїв родючості ґрунтів, оскільки доволі часто лімітує нормальний розвиток рослинності, у т. ч. деревної. Реакція ґрунтового розчину залежить від співвідношення іонів H^+ та OH^- та насамперед визначається хімічним і мінералогічним складом ґрунтоутворюючої породи і, відповідно, мінеральної частини ґрунтів. Крім того, вона також залежить від зовнішніх факторів, зокрема, кліматичними умовами, видовим складом та продуктивністю рослинного покриву тощо.

Окремі деревні породи виявляють специфічні вимоги до кислотних характеристик ґрунту, при цьому, переважна їхня має найвищу продуктивність у діапазоні від слабокислої до слаболужної реакції. Однак, у кліматичних умовах, що відповідають їхнім екологічним вимогам, вони досягають високої продуктивності й за більш ширшої амплітуди кислотності. Зазвичай, ареал природних хвойних насаджень – це ґрунти з кислою реакцією різного ступеню (від сильно- до слабокислої), широколистяних – від кислої до слаболужної.

Загалом рівень кислотності ґрунтів має закономірний і поступовий характер зміни за природними зонами України – від кислої реакції в лісовій зоні з переходом до слабокислої-нейтральної в лісостеповій та лужної – у степовій.

Встановлено, що реакція ґрунтового водного розчину досліджених дернових опідзолених ґрунтів є доволі подібною, вона коливається у гумусовому горизонті від дуже сильно кислої (рН 4,7) до середньокислої (рН 5,8). При цьому ґрунти в улоговині піщаного масиву є більш кислими, порівняно з ділянкою на підвищенні. Кисла реакція ґрунтового розчину характерна для ґрунтів під сосновими насадженнями.

Реакція середовища темно-сірого опідзоленого та сірого лісового ґрунтів у верхньому гумусовому горизонті «близька до нейтральної». Така ґрунтова кислотність верхнього шару ґрунтів є сприятливою для більшості лісоутворювачів, особливо твердолистяних порід, та жодним чином не лімітує їхню продуктивність. З глибиною вона кислішає до «сильно кислої» у сірому лісовому та слабо кислої – у темно-сірому ґрунті.

3.4. Засоленість ґрунту

Засолення ґрунту є одним із основних факторів, що лімітує формування та продуктивність рослинності, особливо деревної, для якої характерний багаторічний життєвий цикл та глибоко розвинена коренева система. Негативний вплив легкорозчинних солей на рослинність зумовлений як високим осмотичним тиском, що утворюється за високих концентраціях солей, так і безпосередньою їхньою токсичною дією. В незасолених ґрунтах осмотичний тиск ґрунтового розчину не перевищує 10 атм, а при сильному засоленні він підіймається до 300–400 атм. Якщо осмотичний тиск ґрунтового розчину значно перевищує тиск у тканинах рослини, то надходження води в рослину ускладнюється. Наступає «фізіологічна сухість» ґрунтів через те, що рослини не можуть використовувати воду ґрунтового розчину. Крім того, за високого вмісту в ґрунтовому розчині солей настає параліч устячкового апарату, що призводить до посиленої витрати води на транспірацію й ще більше ускладнює забезпечення рослин водою.

Таблиця 3.4

**Іонно-сольовий склад водного витягу лісових ґрунтів
на досліджених ділянках у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»**

Місце знаходження	Глибина, см	Горизонт	рН сольове	Іонний склад водної витягу							Σ іонів%
				НСО ₃ ⁻	Сl ⁻	SO ₄ ²⁻	К ⁺	Na ⁺	Ca ²⁺	Mg ²⁺	
				мекв/100ггр							
Васищевське л-во В ₂ Розріз 1 кв.140, вид.16	Н	0-14	4,1	0,06	0,004	0,22	0,008	0,020	0,001	0,013	0,001
	He	14-35	4,2	0,06	0,004	0,2	0,007	0,023	0,001	0,011	0
	P pf	35-100	4,2	0,06	0,004	0,19	0,007	0,017	0,001	0,010	0
	P (gl)	100-120	4,4	0,06	0,004	0,22	0,008	0,028	0,001	0,011	0
Васищевське л-во В ₂ Розріз 2 кв.140, вид.23	He	0-16	3,7	0,06	0,004	0,21	0,007	0,025	0,001	0,009	0
	Peh	16-35	4,0	0,06	0,004	0,2	0,007	0,027	0,001	0,008	0
	Pgl	35-62	4,1	0,06	0,004	0,2	0,007	0,017	0,001	0,008	0
	P(gl)	62-110	4,3	0,06	0,004	0,18	0,006	0,012	0,001	0,013	0,001
Васищевське л-во D ₂ Розріз 3 кв.3, вид.1	He	0-19	5,5	0,19	0,012	0,19	0,007	0,210	0,010	0,068	0,003
	HI	19-44	4,3	0,04	0,002	0,18	0,006	0,174	0,008	0,024	0,001
	Ih	41-65	4,1	0,06	0,004	0,19	0,007	0,111	0,005	0,010	0,000
	Pi(h)	65-89	4,0	0,04	0,002	0,19	0,007	0,107	0,005	0,027	0,001
Бабаївське л-во CD ₂ Розріз 4 кв.21, вид.8	He	2-16	6,1	0,19	0,012	0,2	0,007	0,098	0,005	0,059	0,002
	HE	16-30	4,8	0,06	0,004	0,18	0,006	0,073	0,004	0,010	0
	Ieh	30-50	4,0	0,06	0,004	0,22	0,008	0,058	0,003	0,009	0
	I(h)	50-72	3,6	0,06	0,004	0,19	0,007	0,053	0,003	0,009	0
	Pi(h)	72-89	3,6	0,06	0,004	0,18	0,006	0,065	0,003	0,008	0

Ступінь засолення ґрунтів визначається за загальним вмістом легкорозчинних солей у водному витягу ґрунту. Результати аналізу показали, що лісові ґрунти на всіх досліджених ділянках не засолені водорозчинними солями та не містять токсичних солей. Так, сума всіх іонів коливається в діапазоні значень від 0,01 до 0,03 % за середнього значення 0,02 %. Ґрунти з такою концентрацією солей відносять до категорії «незасолені».

ВИСНОВКИ

1. У лісових насадженнях Васищевського та Бабаївського лісництв філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України» ЛГ» проведено комплексне обстеження ґрунтового покриву.

2. Якість ґрунтів оцінювали на підставі натурних та аналітичних досліджень, використовуючи такі показники ґрунту: гранулометричний склад; вміст гумусу та рухомих форм Нітрогену, Фосфору, Калію; кислотність; іонно-сольовий склад водного витягу, а також морфологічні ознаки.

2. Ґрунтовий покрив у Васищевському лісництві (кв. 140, виділи 16, 23) представлений дерновими опідзоленими піщаними ґрунтами та темно-сірими опідзоленими ґрунтами (кв. 3, вид. 1), а у Бабаївському лісництві (кв. 21, вид. 8) – сірими лісовими на лесових породах.

3. Дернові опідзолені ґрунти у Васищевському лісництві характеризується піщаним складом. Вміст часток фізичної глини варіює у межах від зв'язно-піщаного до піщаного. Ґрунти, розташовані в улоговині піщаного масиву (кв. 140, вид. 23), характеризуються деяким обважченням гранулометричного складу, що підвищує рівень їхнього лісорослинного потенціалу.

Гранулометричний склад темно-сірих та сірих лісових ґрунтів варіює в межах від легко- та важкосуглинистого у верхніх горизонтах до середньо- та легкоглинистого – у нижніх. В ілювіальному горизонті, спостерігається максимальне накопичення мулистих часток, що свідчить про диференціацію профілю за елювіально-ілювіальним типом.

4. Дернові опідзолені ґрунти (розрізи № 1, 2) характеризуються незначною гумусованістю профілю та забезпеченістю на гумус. Максимальний вміст гумусу (1,24 %) спостерігається у верхньому гумусовому горизонті, з глибиною він поступово знижується та у породі вже не перевищує 0,1 %, при цьому гумусованість верхнього шару ґрунтів, розташованих в улоговині піщаного масиву, є кращою за ґрунти, що знаходяться на підвищених ділянках. Товщина

гумусового горизонту досліджених ґрунтів є доволі подібною – 14 см на підвищенні та 16 см в улоговині.

Темно-сірі опідзолені ґрунти характеризуються кращим гумусовим станом за сірі лісові. Товщина їхнього гумусового шару досягає 44 см, вміст гумусу 5,41 %, а у сірих лісових 30 см та 2,28 % відповідно.

Гумусний стан усіх досліджених ґрунтів відповідає природним процесам їхнього ґрунтоутворення та не несе відбитки антропогенного впливу.

5. Реакція ґрунтового водного розчину дернових опідзолених ґрунтів є доволі подібною, вона коливається від дуже сильно кислої (рН 4,7) у гумусовому горизонті до середньокислої (рН 5,8) у породі. При цьому ґрунти в улоговині піщаного масиву є більш кислими, порівняно з ділянкою на підвищенні. Кисла реакція ґрунтового розчину є типовою для ґрунтів під сосновими насадженнями.

Реакція середовища як темно-сірого опідзоленого, так і сірого лісового ґрунту у верхньому гумусовому горизонті «близька до нейтральної». Така ґрунтова кислотність є сприятливою для більшості лісоутворювачів та жодним чином не лімітує їхню продуктивність. З глибиною вона кислішає до «сильно кислої» у сірому лісовому та слабо кислої – у темно-сірому ґрунті.

6. Розподіл поживних елементів у всіх досліджених ґрунтах є типовим. Ґрунти характеризуються задовільною забезпеченістю основними поживними елементами, цілком достатньою для формування продуктивних деревостанів. Деякі лісові ділянки відзначаються дуже високим вмістом Фосфору (темно-сірі опідзолені ґрунти) та Калію (темно-сірі опідзолені та сірі лісові ґрунти), що значною мірою підвищує їхній лісорослинний потенціал.

7. Усі досліджені типи лісових ґрунтів не засолені водорозчинними солями.

8. Обстежені на вирубках лісові ґрунти у Васищевському та Бабаївському лісництвах філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» ЛГ» не мають ознак (як морфологічних, так і фізико-хімічних та агрохімічних) антропогенного впливу.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Національний стандарт. Якість ґрунту. Методи визначення органічної речовини. ДСТУ 4289-2004. Київ, Держспоживстандарт України, 2005. 9 с.
2. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення рН. ДСТУ ISO 10390-2007. Київ, Держспоживстандарт України, 2005. 6 с.
3. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення рухомих сполук фосфору і калію за модифікованим методом Чирикова. ДСТУ 4115-2002. Київ, Держспоживстандарт України, 2002. 6 с.
4. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення рухомих сполук фосфору і калію за модифікованим методом Мачигіна. ДСТУ 4114-2002. Київ, Держспоживстандарт України, 2002. 6 с.
5. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення іонів натрію і калію у водній витяжці. ДСТУ 7944-2015. Київ, Держспоживстандарт України, 2016. 5 с.
6. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення гранулометричного складу методом піпетки в модифікації Н. А. Качинського. ДСТУ 4730-2007. Київ, Держспоживстандарт України, 2016. 13 с.
7. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення хлорид-іона у водній витяжці. ДСТУ 7908-2015. Київ, Держспоживстандарт України, 2016. 7 с.
8. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення іонів карбонатів і біокарбонатів у водній витяжці. ДСТУ 7943-2015. Київ, Держспоживстандарт України, 2016. 6 с.
9. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення сульфат-іона у водній витяжці. ДСТУ 7909-2015. Київ, Держспоживстандарт України, 2016. 6 с.
10. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення іонів кальцію і магнію у водній витяжці. ДСТУ 7945-2015. Київ, Держспоживстандарт України, 2016. 7 с.
11. ВНД 33-5.5-06-99. Охорона водних, ґрунтових та рослинних ресурсів від забруднення важкими металами в умовах зрошення. Київ, Держводгосп України, 1999. 26 с.

12. Національний стандарт. Якість ґрунту. Відбирання проб. Частина 1. Настанови щодо складання програм відбирання проб (ISO 10381-1:2002, IDT). ДСТУ ISO 10381-1:2004. Київ, Держспоживстандарт України, 2006. 32 с.

13. Національний стандарт. Якість ґрунту. Відбирання проб. Частина 2. Настанови з методів відбирання проб (ISO 10381-2:2002, IDT). ДСТУ ISO 10381-2:2004. Київ, Держспоживстандарт України, 2006. 24 с.

14. Національний стандарт. Якість ґрунту. Відбирання проб. Частина 3. Настанови з безпеки (ISO 10381-3:2004, IDT). ДСТУ ISO 10381-3:2004. Київ, Держспоживстандарт України, 2006. 20 с.

15. Національний стандарт. Якість ґрунту. Спрощений опис ґрунту (ISO 11259:1998, IDT) ДСТУ ISO 11259:2004. Київ, Держспоживстандарт України, 2006. 24 с.

16. Національний стандарт. Якість ґрунту. Форма запису інформації щодо ґрунту й ділянки (ISO 15903:2002, IDT). ДСТУ ISO 15903:2004. Київ, Держспоживстандарт України, 2006. 4 с.

17. Національний стандарт. Якість ґрунту. Ґрунтова вода та ненасичена зона. Визначення, позначення та теорія (ISO 15709:2002, IDT). ДСТУ ISO 15709:2004. Київ, Держспоживстандарт України, 2006. 9 с.

18. Національний стандарт. Якість ґрунту. Показники родючості ґрунтів. ДСТУ 4362:2004. Київ, Держспоживстандарт України, 2006. 19 с.

19. Збірник стандартів Мінагрополітики України щодо сертифікації земель (ґрунтів) сільськогосподарського призначення. Вип. 1. Укладачі: Балюк С. А., Лазебна М. Є. Харків, 2006.

20. Національний стандарт. Якість ґрунту. Визначення вмісту рухомих сполук марганцю, цинку, кадмію, заліза, кобальту, міді, нікелю, хрому, свинцю в ґрунті в буферній амонійно-ацетатній витяжці з рН 4,8 методом атомно-абсорбційної спектрофотометрії. ДСТУ 4770/1-ДСТУ 4770.9-2007. Київ, Держспоживстандарт України, 2005. 9 с.

21. Національний стандарт. Якість ґрунту. Спрощений опис ґрунту. ДСТУ ISO 2004. Київ, Держспоживстандарт України, 2006. 10 с.

Додаток Ш

Державне агентство лісових ресурсів України
Національна академія наук України

УКРАЇНСЬКИЙ ОРДЕНА «ЗНАК ПОШАНИ» НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЇ
ім. Г.М. ВИСОЦЬКОГО (УкрНДІЛГА)

вул. Пушкінська, 86, м. Харків, 61024. Телефон +38 (057) 704-10-02

E-mail: uriffm@uriffm.org.ua Факс +38 (057) 704-10-02

Звіт польовий

**Дослідження стану насаджень та видів флори і фауни, рослинних
угруповань, природних оселищ на території планованої діяльності філії
«Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»**

ХАРКІВ – 2023

СПИСОК ВИКОНАВЦІВ

Керівник проекту по УкрНДІЛГА

Давиденко Катерина Валеріївна

Старший науковий співробітник відділу
ентомології, фітопатології та фізіології УкрНДІЛГА,

експерт ФАО з лісового господарства;

ХНУ ім. В. Н. Каразіна, біологічний факультет

прізвище, ім'я, по-батькові, посада, освіта

Сидоренко Сергій Григорович

Завідувач сектору екології лісу УкрНДІЛГА;

ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, факультет лісового господарства

прізвище, ім'я, по-батькові, посада, освіта

Тарнопільська Оксана Михайлівна

Провідний науковий співробітник відділу лісівництва
та економіки лісового господарства УкрНДІЛГА;

ХНУ ім. В. Н. Каразіна, біологічний факультет

прізвище, ім'я, по-батькові, посада, освіта

Тарнопільський Петро Богданович

Старший науковий співробітник відділу лісовідновлення
і захисного лісорозведення УкрНДІЛГА;

НЛТУ, лісгосподарський факультет

прізвище, ім'я, по-батькові, посада, освіта

Вступ

Будь-яка зміна навколишнього середовища, спричинена людською діяльністю, в результаті негативно позначається на економіці, соціальному житті і здоров'ї самих людей. Нераціональна господарська діяльність унеможлиблює відтворення й взагалі існування багатьох представників флори й фауни. Тому необхідність законодавчої, науково обґрунтованої регуляції такої діяльності й охорони всіх видів живих організмів, які ще існують на планеті, очевидна.

Екологічними проблемами, що пов'язані із негативними впливами антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біо- та ландшафтне різноманіття є:

- екстенсивне ведення сільського господарства;
- екологічно необґрунтоване використання земель;
- здійснення постійних весняних та осінніх спалювань сухої рослинності, що призводить до порушення місцезнаходжень, збіднення біорізноманітності;
- забруднення водою органікою та порушення гідрорежиму річок на багатьох ділянках призводить до «цвітіння води», що негативно позначається на гідробіонтах та в цілому рибних запасах;

Зважаючи на величезне антропогенне навантаження на лісові екосистеми, величезні площі пошкоджених лісів наразі потребують проведення комплексу лісівничих заходів, які мають забезпечувати крім зниження економічних втрат, також максимальне пом'якшення екологічних та соціальних наслідків. Зважаючи на це необхідною умовою перед проведенням таких заходів є ініціалізація процедури оцінки впливу на довкілля з особливим фокусом на проблемі оцінювання ступеню впливу пожеж на насадження (виділення ділянок, які потенційно можуть зберегти життєздатність) та особливо важливі для збереження види флори та фауни, рослинних угруповань, природних оселищ та середовищ існування тварин.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає у оцінюванні ступеню пошкодження, санітарного стану насаджень та доцільності проведення запроектованих санітарно-оздоровчих заходів на ділянках у межах філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» та оцінювання ступеню впливу пожеж на особливо важливі для збереження види флори та фауни.

1. Флора, фауна, біорізноманіття

У процесі розробки плановими польовими дослідженнями передбачено вивчити:

– Види флори і фауни, які підлягають охороні та збереженню: об'єкти Червоної книги України, види з додатків 1,2 ,3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) та з додатку I Резолюції № 6 (1998) цієї Конвенції (далі – види флори і фауни Бернської Конвенції), з інших міжнародних договорів, ратифікованих Україною, з переліків регіональної охорони;

– рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України;

– природні оселища (біотопи), які підлягають збереженню – це типи оселищ з додатку I Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції (далі – природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції);

– середовища існування, що є важливими для розмноження і міграцій тварин, в тому числі місця гніздування хижих птахів, занесених до Червоної книги України, та чорного лелекі, місця токовищ глухарів, тетеруків;

– дерева, що мають виняткове значення для збереження біорізноманіття, насамперед, для вразливих груп тварин (кажанів, птахів, які гніздуються у дуплах, хижих птахів, чорного лелекі, рідкісних видів комах, тощо), а також дуплясті і найстаріші дерева, насінники і плюсові дерева у відповідності до статті 70 Лісового кодексу України, пункту 1.3 Правил № 364 (щодо рубок головного користування) та пункту 5 Правил № 929 (щодо правил рубок головного користування в гірських лісах Карпат).

1.1 Типи рослинності Харківської області

Харківська область розташована на північному сході України на території двох природних зон Лівобережної України – Лісостепу і Степу в межах водорозділу, що відокремлює басейни Дону і Дніпра.

На її території представлені як зональні, так і азональні типи рослинності (табл. 1.1) [22, 23].

Таблиця 1.1 – Репрезентативність типів рослинності Харківської області

№	Типи рослинності
Зональна природна рослинність	
1	Нагірні діброви (лісостепова зона)
2	Байрачні дубові ліси (лісостепова і степова зони)
3	Березові ліси (лісостепова зона)
4	Суходільні луки (лісостепова зона)
5	Лучні степи (лісостепова зона)
6	Різотравно-типчакowo-ковилowі степи (степова зона)
7	Рослинність крейдових відслонень (лісостепова і степова зони)
Азональна природна рослинність	
8	Заплавні ліси
9	Соснові і широколистяно-соснові ліси
10	Заплавні луки
11	Галофітна рослинність
12	Осоково-злакові і мохово-осокові болота
13	Прибережно-водна рослинність
Рослинність антропогенного походження	
14	Агрофітоценози на місці зведених зональних широколистяних лісів, азональних соснових лісів, розораних зональних лучних та різотравно-типчакowo-ковилow степів
15	Синантропна рослинність

Нагірні діброви поширені, головним чином, у північно-західних районах вздовж річкових долин на плакорних ділянках вододілів і правих високих берегах річок Сіверський Донець, Харків, Лопань, Уди, Мжа, Мерла. Найбільші площі в нагірних широколистяно-мішаних лісах займають кленово-липова та липово-ясенева діброви. Перший ярус представлений дубом звичайним, липою серцелистою, ясенем високим, кленом гостролистим. На узліссях і зрубках з'являються береза повисла й осика. У другому ярусі ростуть яблуня лісова, груша звичайна, черемха звичайна; є також види в'яза і клена. Підлісок складається з різних видів глоду, ліщини звичайної, бруслини бородавчастої, б. європейської, свидини кров'яної. На узліссях ростуть терен, жостір проносний, види шипшини, в'яз корковий.

Трав'янистий покрив цих лісів різноманітний за екологічними особливостями. Ранньою весною, до появи листків на деревах і кушах,

розвиваються ефемероїди (багаторічні трави з коротким періодом вегетації): проліска сибірська, ряст ущільнений, ряст Маршалла, анемона жовтецева, пшінка весняна, зірочки жовті, тюльпан дібровний. У цей же період квітують довговегетуючі багаторічники: види фіалки, медунка темна, конвалія звичайна, первоцвіт справжній, чина весняна. Влітку трав'янистий покрив збагачується злаками: тонконіг дібровний, перлівка поникла, просянка розлога, куцоніжка лісова, костриця велетенська, регнерія собача й осоками. Із тіньовитривалого різнотрав'я найчастіше зустрічаються: копитняк європейський, яглиця звичайна, зірочник ланцетний, купина багатоквіткова та к. пахуча, підмаренник запашний, чистець лісовий, ранник вузлуватий. У зволжених умовах зростають: дудник лісовий, гадючник оголений, борщівник сибірський, розрив-трава звичайна. На галявинах і узліссях можна зустріти лучні рослини: конюшину лучну, грястицю збірну, тонконіг лучний, в'язіль барвистий, звіробій звичайний, деревій майжезвичайний та види дзвоників.

Широколистяні ліси в доагрикультурний період покривали значні площі вододілів Харківщини. З історичних, географічних та екологічних причин широколистяні ліси зазнають значного антропогенного впливу. Через це вони знищені на великих площах. А на збережених ділянках суттєво змінилась структура цих угруповань. Особливо великий вплив на структуру широколистяних лісів мають вирубування, пожежі та випасання, що веде до заміни корінних лісів похідними.

На Харківщині ще подекуди зустрічаються лісові рослинні угруповання, занесені до ЗКУ (табл. 1.2). Це група асоціацій звичайнодубових лісів татарськокленових, дубових лісів ліщинових, липово-дубових та кленово-липово-дубових лісів волосистоосокових та яглицевих, мішаних дубових лісів левурдових (з цибулею ведмежою). Крім того, виявлені угруповання, які є рідкісними для Харківщини та занесені до ЗСХ (табл. 3.4): асоціації дубового лісу барвінкового, дубового лісу егоніхонового, дубового лісу підмаренникового (з підмаренником запашним), дубового лісу щитникового (з щитником чоловічим), дубового лісу хвощового з участю релікта – хвоща великого. У складі цих типових для України лісів велика кількість зникаючих видів, що потребують охорони: види папоротей, зозулинцевих, тюльпан дібровний, цибуля ведмежа, в'язіль стрункий, воронець колосистий, чина ряба, глід п'ятистовпчиковий тощо.

Таблиця 1.2 – Перелік рідкісних, зникаючих, типових та тих, що потребують особливої охорони, рослинних угруповань [21]

№	Назва рослинного угруповання українська	Назва рослинного угруповання латинська
Лісові угруповання		
1	Група асоціацій дубово-соснових лісів ліщинових	<i>Querceto- Pineta corylosa</i>
2	Група асоціацій звичайнодубових лісів татарськочленових	<i>Querceta (roboris) acerosa (tatarici)</i>
3	Група асоціацій дубових лісів ліщинових (типові старі ліси)	<i>Querceta (roboris) corylosa</i>
4	Асоціація липово-дубові та кленово-липово-дубові ліси волосистоосокові і яглицеві (типові угруповання)	<i>Tilieto (cordatae) – Quercetum (roboris) caricosum, Acereto (platanoidis) – Tilieto (cordatae) – Quercetum (roboris) caricosum (pilosae), Tilieto (cordatae) – Quercetum (roboris) aegopodiosum, Acereto (platanoidis) – Tilieto (cordatae) – Quercetum (roboris) aegopodiosum</i>
5	Асоціація мішаних дубових лісів левурдових (з цибулею ведмежою)	<i>Mixeto – Quercetum (roboris) alliosum (ursini)</i>
Степові угруповання		
1	Формація мигдалю низького	<i>Amygdaleta nanae</i>
2	Формація ковили Лессінга	<i>Stipeta lessingiana</i>
3	Формація ковили Залеського	<i>Stipeta zalesskii</i>
4	Формація ковили волосистої	<i>Stipeta capillatae</i>
5	Формація ковили дніпровської	<i>Stipeta borysthenaica</i>
6	Формація ковили найкрасивішої	<i>Stipeta pulcherrimae</i>
7	Формація ковили пухнастолистої	<i>Stipeta dasyphyllae</i>
8	Формація ковили пірчастої	<i>Stipeta pennatae</i>
9	Формація ковили вузьколистої	<i>Stipeta tirsae</i>
10	Формація пирію ковилолистого	<i>Elytrigietea stipifoliae</i>
11	Формація півонії тонколистої	<i>Paeonieta tenuifoliae</i>
12	Формація осоки низької	<i>Cariceta humilis</i>
Лучні угруповання		
1	Формація лепешняка тростинового	<i>Glycerieta arundinaceae</i>
Водні угруповання		
1	Формація сальвінії плаваючої	<i>Salvinieta natantis</i>
2	Формація альдрованди пухирчастої	<i>Aldrovandeta vesiculosae</i>
3	Формація куширу донського	<i>Ceratophylleta tanaitici</i>
4	Формація куширу підводного	<i>Ceratophylleta submersi</i>
5	Формація латаття білого	<i>Nymphaeeta albae</i>
6	Формація латаття сніжно-білого	<i>Nymphaeeta candidae</i>
7	Формація глечиків жовтих	<i>Nuphareta luteae</i>
8	Формація їжачої голівки малої	<i>Sparganieta minimi</i>
9	Формація рдесника червонуватого	<i>Potameta rutilis</i>
10	Формація рдесника туполистого	<i>Potameta obtusifoliae</i>
11	Формація рдесника сарматського	<i>Potameta sarmatici</i>
12	Формація водяного жовтеця Ріона	<i>Batrachieta rionii</i>

Таблиця 1.3 – Перелік рослинних угруповань за Зеленим списком Харківської області [22]

№	Назва рослинного угруповання українська	Назва рослинного угруповання латинська
Лісові угруповання		
1	Асоціація дубового лісу барвінкового	<i>Quercetum vincosum (minoris)</i>
2	Асоціація дубового лісу егоніхонового	<i>Quercetum aegonychosum (purpureocaerulei)</i>
3	Асоціації ясенево-дубового лісу конвалієвого	<i>Fraxineto-Querceta (roboris) convallariosa</i>
4	Асоціація дубового лісу підмаренникового	<i>Quercetum galiosum (odorati)</i>
5	Асоціація дубового лісу щитникового	<i>Quercetum dryopteridosum (filicis maris)</i>
6	Асоціація дубового лісу хвощового	<i>Quercetum equisetosum (telmateiae)</i>
7	Асоціації дубово-соснових лісів різнотравних	<i>Querceto-Pineta herbosa</i>
8	Асоціація чорновільхового лісу теліптерисового	<i>Alnetum (glutinosae) thelypteridosum (palustris)</i>
9	Асоціація чорновільхового лісу щитникового	<i>Alnetum (glutinosae) dryopteridosum (cartusianae)</i>
10	Асоціації чорновільхового лісу безщитникового	<i>Alneta (glutinosae) athyriosa (filicis feminae)</i>
11	Асоціація ясенево-дубового лісу хвощового	<i>Fraxineto-Quercetum equisetosum (hiemalis)</i>
12	Асоціація соснового лісу костяницевого	<i>Pinetum rubosum (saxatilis)</i>
13	Асоціація соснового лісу орлякового	<i>Pinetum pteridosum (aquilini)</i>
14	Асоціація соснового лісу вересового	<i>Pinetum callunosum (vulgaris)</i>
15	Асоціації соснових лісів лишайникових	<i>Pineta licheniosa</i>
16	Асоціації соснових лісів кипцево-чебрецевих	<i>Pineta koelerioso-thymosa</i>
Угруповання справжніх степів		
1	Формація мласкавця серповидного	<i>Bupleurieta falcati</i>
2	Формація кринітарії волохатої	<i>Crinitarieta villosae</i>
3	Формація бородача звичайного	<i>Bothriochloeta ischaemi</i>
Угруповання крейдяних степів		
1	Агломераційні угруповання гісопу крейдяного	<i>Hyssopodeta cretacei</i>
2	Агломераційні угруповання чебрецю вапнякового	<i>Thymeta calcarei</i>
3	Агломераційні угруповання переломника Козо-Полянського	<i>Androsaceta koso-poljanskii</i>
4	Агломераційні угруповання льону українського	<i>Lineta ucrainici</i>
5	Агломераційні угруповання полину суцільнобілого	<i>Artemisieta hololeuca</i>
6	Агломераційні угруповання полину солянковидного	<i>Artemisieta salsoloidis</i>
Лучні угруповання		
1	Асоціація королицево-злакова	<i>Leucanthemetum (vulgaris) graminosum</i>
2	Асоціація родовиково-злакова	<i>Sanguisorbietum (officinalis) graminosum</i>
3	Формація оману високого	<i>Inuleta helenii</i>
4	Формація кермеку донецького	<i>Limonieta donetzici</i>
5	Формація кермеку замшевого	<i>Limonieta alutacei</i>
6	Формація полину сантонінського	<i>Artemisieta santonicae</i>
7	Формація молочки приморської	<i>Glauceta maritimae</i>
8	Асоціація рябчиково-злакова	<i>Fritilarieta (meleagroidis) graminosa</i>

№	Назва рослинного угруповання українська	Назва рослинного угруповання латинська
9	Асоціація косариково-злакова	<i>Gladioletum (tenuis) graminosum</i>
10	Асоціації зозулинцево-злаково-осокові	<i>Orchidoso-Gramineo-Cariceta</i>
Болотні угруповання		
1	Формація лепехи звичайної	<i>Acoreta calami</i>
2	Формація валеріани лікарської	<i>Valerianeta officinalis</i>
3	Формація рогазу Лаксманового	<i>Typheta laxmannii</i>
4	Асоціації осоково-сфагнові	<i>Cariceto-Sphagnosa</i>
5	Формація осоки омської	<i>Cariceta omskiana</i>
Водні угруповання		
1	Формація водяної сосонки звичайної	<i>Hippureta vulgaris</i>
2	Формація водяного різака алоевидного	<i>Stratiotera aloidis</i>
3	Асоціація вольфієво-ряскова	<i>Wolffieta (arrhizae) lemnosa</i>

Байрачні дубові ліси поширені на території майже всіх районів степової зони та в південній частині лісостепової. Байрачні ліси відрізняються від нагірних дібров біднішим флористичним складом і деревостаном нижчої якості. На північних схилах степових балок трапляються липово-ясенево-дубові, а на південних, більш сухих схилах, ростуть берестово-чорнокленово-дубові ліси. Дубові ліси татарсьокленові занесені до ЗКУ. На узліссях байрачних лісів багато степових кущів, зокрема, терен, вишня степова, карагана кущова, різні види таволги, шипшини.

Березові ліси на Харківщині збереглися невеликими ділянками на пониженнях або «блюдцях» борової тераси серед лісових соснових масивів. Основна порода цих фітоценозів – береза повисла, значно рідше зустрічається б. пухнаста. Подекуди тут зростають крушина ламка, види ожини, папороті, плауни та інші бореальні види рослин.

Суходільні луки в дослідженому регіоні формуються на місці зведених лісів і є похідними угрупованнями. Тут переважають багаторічні трав'янисті рослини: грястиця збірна, костриця лучна, тонконіг лучний, т. вузьколистий, пирій повзучий, конюшина лучна, к. гірська, в'язіль барвистий, різні види горошку, деревій майжезвичайний, вероніка колосиста, підмаренник справжній, горлянка женеvська, материнка звичайна тощо.

Степові формації на Харківщині майже не збереглися, степи значною мірою розорані. Окремі ділянки степової рослинності зустрічаються лише на схилах балок, ярів та на правих берегах річок Сіверський Донець, Вовча, Оскіл та інших.

Фрагменти лучних степів ще зустрічаються подекуди в лісостепових районах області. Тут поширені злаково-різнотравні та осоково-різнотравні угруповання. Але природний рослинний покрив степових фітоценозів дуже змінений під впливом господарської діяльності людини. Особливо великих змін зазнала степова рослинність на ділянках, де протягом багатьох років випасали худобу. Під впливом випасу різнобарвна рослинність природних степів змінилась на одноманітні типчакові або тонконогово-деревійні угруповання. Тому невеликі ділянки лучних степів на схилах балок перебувають у дигресивному стані.

Для лучних степів у їх типовому варіанті характерною ознакою є чергування з весни до осені яскравих аспектів, що їх створюють окремі види під час масового квітування: сон чорніючий, осока рання та о. низька, горицвіт весняний, г. волзький, анемона лісова, чина панонська, ч. бліда, барвінок трав'янистий, дивина фіолетова, жовтець багатоквітковий, шавлія лучна, конюшина гірська, горошок тонколистий, молочай степовий, гадючник звичайний, дзвоники сибірські, в'язіль барвистий, люцерна румунська, волошка скабіозовидна, зіновать австрійська. Серед злаків в угрупованнях лучних степів ростуть переважно пухкодернинні та кореневищні види з більш-менш широкими листовими пластинками, зокрема, тонконіг вузьколистий, тимофіївка степова, кострець береговий, вівсюнець Шелла, мітлиця виноградникова, пирій повзучий, куничник наземний. У більш посушливих умовах з'являються щільнодернинні злаки: види костриці, ковила олосиста, К. Лессінга, кипець гребінчастий тощо.

Невеличкі ділянки **справжніх різнотравно-типчаково-ковилових степів** ще залишились подекуди в степових районах Харківщини. Вони характеризуються значною рясністю більш ксерофітних вузьколистих і щільнодернинних злаків: види ковили, кипець гребінчастий, види костриці, житняк гребінчастий.

У регіоні представлені такі формації, занесені до ЗКУ: формація мигдалю низького, півонії тонколистої, осоки низької та всіх видів ковили. Рідкісними для Харківщини є угруповання мласкавця серповидного, кринітарії волохатої та бородача звичайного.

Рано навесні розвиваються ефемероїди: брандушка різноколірна, гіацинтик блідий, белевалія сарматська, види рястки, гадюча цибулька занедбана та ефемери: види бурачка, вероніки, веснянка весняна, переломник довгастих тощо. Різнотрав'я складають ксерофільні довговегетуючі багаторічники: півонія

тонколиста, шавлія поникла, ш. ефіопська, ш. австрійська, кринітарія волохата, подорожник степовий, льон жовтий, залізняк бульбистий, чистець прямий, волошка східна, в. скабіозовидна, серпій різколистий, підмаренник руський, скабіоза жовта, оман шершавий, види астрагала, гострокільник волохатий тощо. Типовими для справжніх степів є види перекотиполе - залізняк колючий, щандра рання, миколайчики польові, лещиця волотиста, катран татарський, шавлія ефіопська, гоніолімон татарський тощо. Подекуди зустрічаються угруповання, в яких домінують чагарники: карагана кущова, мигдаль степовий, вишня степова та види таволги. Оскільки фрагменти степової рослинності збереглися лише на схилах, то експозиція схилів визначає характер рослинних угруповань. На північних схилах представлені ділянки лучних степів, а на південних - різнотравно-ковилово-типчачових степів.

На жаль ці залишки цілинних степів відводяться під садово-городні ділянки та піддаються залісненню. Через це під загрозою повного знищення опинилися цінні резервати степової рослинності біля сс. Рогань, Липкуватівка, Вільхівка. В інших місцях на стан рослин негативно впливають надмірний випас худоби, щорічне випалювання, сінокосіння та нерегламентований збір лікарських і декоративних рослин. Навіть на заповідних територіях області спостерігається такий негативний антропогенний вплив.

Відслонення крейди тягнуться вузькими смужками на правих берегах річок, порізаних глибокими ярами і балками, по Сіверському Дінцю та його притоках – Осколу і Вовчій, де ще подекуди збереглась унікальна **рослинність крейдяних схилів**. Тут зрідка трапляються рослинні угруповання, занесені до ЗКУ: формація пирію ковилолистого та шість рідкісних формацій для рослинності Харківщини: формації гісопу крейдяного, чебрецю вапнякового, переломника Козо-Полянського, льону українського, полину суцільнобілого, п. солянковидного. Цю специфічну флору утворюють близько 350 видів рослин. Серед них багато ендемічних, рідкісних і зникаючих видів, занесених до ЄЧС: смілка крейдяна, жовтушник крейдяний, переломник Козо-Полянського, вовчі ягоди Софії, гісоп крейдяний, дзвінець крейдяний, полин суцільнобілий та ЧКУ: сосна крейдяна, сонцепвіт крейдяний, льонок крейдяний, бурачок голоніжковий, дворядник крейдяний, шоломниця крейдяна, пирій крейдяний, костриця крейдяна. Крім них, на крейдяних відслоненнях нами відмічено понад 20 видів рослин, які є рідкісними для флори Харківщини та занесені до ЧСХ.

В утворенні рослинних угруповань на відслоненнях крейди беруть участь і типові представники степової флори: типчак, ковила волосиста, стоколос прибережний, шавлія поникла, деревій щетинистий, нечуйвітер синяковидний тощо.

На жаль, цей рідкісний комплекс крейдолюбних видів рослин практично не охороняється, а знищується надмірними випасами, кар'єрами для видобутку крейди та утворенням терас при залісненні крутих крейдяних схилів. Така негативна господарська діяльність людини призводить до зникнення рідкісних видів рослин, тому в цих рослинних угрупованнях все значнішою стає роль рудеральних видів.

Заплавні ліси розташовані на берегах річок, головним чином Сіверського Дінця, Оскола, Уд, Мжі, Орлі. Це широколистяні заплавні діброви, в деревостані яких домінують дуб звичайний, ясен високий, види в'яза. Підлісок і травостій подібні до нагірних дібров. Зазвичай тут зростають і ліани: хміль звичайний і плетуха звичайна. Дрібнолистяні заплавні ліси із верби білої, тополі сріблястої, т. чорної, осики та вільхи чорної зустрічаються лише в притерасній частині заплави річок. В заплавах лісах подекуди ростуть рідкісні асоціації ясенево-дубового лісу хвощового з участю хвоща зимуючого, ясенево-дубового лісу конвалієвого, чорновільхового лісу теліптерісового, щитникового (зі щитником шартрським) та безщитникового (з безщитником жіночим). В заплавах річок також поширені зарості чагарникових верб з вологолюбним високотрав'ям та бур'янами.

Соснові і широколистяно-соснові ліси – азональні типи рослинності, займають значну частину борової тераси лівих берегів Сіверського Дінця, Оскола, Мжі, Уд, Мерли. Рельєф терас нерівний, на його підвищених елементах з бідними ґрунтами формуються сухі бори, а на рівнинних і понижених його елементах з родючими ґрунтами – свіжі субори. Сухі бори бідні за флористичним складом. Тут зустрічаються сосново-різнотравно-злакові угруповання. Із дерев росте сосна звичайна, а серед трав переважають степові злаки: костриця Беккера, ковила дніпровська, жито дике, чаполоч пахуча, кипець пісковий, куничник наземний та різнотрав'я: сон чорніючий, агалік-трава гірська, чебрець Паласів, цмин пісковий, полин Маршаллів, юринея харківська, хондрила ситниковидна. Флористичний склад свіжих суборів значно багатший. У першому ярусі росте сосна звичайна, у другому - дуб звичайний, види в'язу, яблуня лісова, груша звичайна. Підлісок складається з бруслини бородавчастої, клена польового, клена татарського.

Типовими є напівкущі – зіновать дніпровська і дрік красильний. Трав'янистий покрив складають орляк звичайний, щитник чоловічий, суниця лісова, конвалія травнева, нечуйвітер волохатенький, смовдь гірська, золотушник звичайний. Подекуди на Харківщині зустрічаються асоціації дубово-соснових лісів ліщинових (ЗКУ) та рідкісні для області асоціації соснових лісів різнотравно-злакових, орлякових, вересових, костяницевих, кладонієвих та кипцево-чебрецевих.

Заплавні луки формуються в заплавах річок. Раніше вони щорічно затоплювалися повеневими водами. Інтенсивне використання луків як сіножатей та пасовищних угідь призвело до значної деградації цих рослинних угруповань. Площі їх дуже скоротилися також через розорювання заплав багатьох річок регіону. Домінантами та співдомінантами природних заплавних луків є кореневищні та пухкодерні види злаків, які мають добрі кормові якості. Це – китник лучний, види тонконогу, костриця лучна, тимофіївка лучна, пирій повзучий та бобові: види конюшини, люцерна румунська, лядвенець український, види горошку, чина лучна. Різнотрав'я на луках утворюють: герань лучна, гадючник звичайний, перстач гусячий, підмаренник північний, п. справжній, деревій майжезвичайний, рутвиця жовта, коронарія зозуляча. Подекуди можна зустріти рідкісні види: рябчик малий, косарики черепитчасті, види зозулинцевих, щолудивник пухнастоколюсний. У притерасній частині заплави навколо стариць поширені угруповання з домінуванням осок: о. побережна, о. гостра, о. лисяча, о. заяча та о. пухирчаста.

На Харківщині в складі угруповань заплавних луків виявлено формацію лепешняка тростинового, яка занесена до ЗКУ, та рідкісні для регіону асоціації: родовиково-злакова, рябчиково-злакова, королицево-злакова, косариково-злакова, зозулинцево-злаково-осокові, формація оману високого [23].

При надмірному випасанні худоби в складі лучної флори з'являється багато баластних видів та бур'янів - види жовтецю, щавлю, полин лікарський, молочай болотний, нетреба звичайна, чорнощир звичайний. Вони не поїдаються тваринами і добре помітні на деградованих луках. Значна площа заплав розорана під сільськогосподарські угіддя або витоптуеться худобою, знищується неорганізованими туристами.

Для заплав річок степової зони (Берестова, Багата, Оріль, Орілька, Берека, Волоська Балаклійка, Самара) властиві солончакові та солонцюваті ґрунти, на

яких зростає **галофітна рослинність**. Вона поширена також у Зміївському районі в долині р. Сів. Донець («Горіла Долина» та озеро Лиман). У засолених умовах найчастіше зростають осоково-різнотравні та злаково-різнотравні угруповання з участю видів-галофітів: осока гостра, покісниця звичайна, п. велетенська, костриця східна, китник тростиновий, бекманія звичайна, ситник Жерардів, с. тонкий, ситняг болотний, бульбокомиш морський, тризубець морський, солончакова айстра звичайна, солонечник естрагоновидний, хартолепіс середній, хрінниця широколиста, зміячка дрібноквіткова, кермек замшевий, конюшина суницева, подорожник Корнута, п. солончаковий. Подекуди в складі цих фітоценозів трапляються рідкісні види флори Харківщини: молочка приморська та рапонтікум серпиевидний. На засолених луках виявлено також рідкісні формації кермеку замшевого, к. донецького, полину сантонінського, а при збільшенні вологості – молочки приморської та рогозу Лаксманового [23].

Осоково-трав'яні та мохово-осокові болота збереглися в соснових лісах і серед відкритих пісків другої тераси Сіверського Дінця, Уд, Мжі, Мерли. Болота оточені заростями верб, вільхи клейкої, крушини ламкої, берези пухнастої і видами, які типові для поясу очерету. Цікаві види зростають на верхових торф'яних, або сфагнових болотах. Саме осоково-сфагнова асоціація є рідкісною на Харківщині. Крім видів білого моху, тут зустрічаються росичка круглолиста, журавлина болотна, пухівка багатоколоскова, п. піхвова, бобівник трилистий, вовче тіло болотне та інші види бореальної флори. Рідкісними угрупованнями для Харківщини в цих умовах є асоціації осоково-сфагнові та формації осоки омської. Ці унікальні для області фітоценози перебувають під загрозою повного знищення.

У долинах і заплавах річок велика кількість озер, рукавів, стариць, тимчасових водойм. У долині Сіверського Дінця найбільшими озерами є Лиман, Чайка, Світличне, Комишувате, Біле та інші, а озеро Борове розташоване серед соснового лісу. Ці водойми і грузькі береги річок заростають прибережно-водною рослинністю. Осокові та високотравно-осокові болотні рослинні угруповання зростають звичайно в комплексі з іншими типами рослинності - заплавними лісами та луками і водною рослинністю та розташовуються звичайно смугами або поясами. Зовнішній пояс складають угруповання з участю видів осоки, жовтецю, ситняга болотного, бекманії звичайної, очеретянки звичайної, лепехи звичайної, півників болотних. Другий пояс утворюють формації очерету південного, схеноплекта озерного, с. Табернемонтана, лепешняка великого, видів рогозу.

Третій пояс мілководних рослин складають частуха подорожникова, сусак зонтичний, омег водяний, вех широколистий, види плакуна, водяний хрін земноводний, хвощ річковий. Далі розташовані ценози рослин з плаваючими листками – латаття біле, глечики жовті, жабурник звичайний, водяний різак алоевидний, рдесник плаваючий, гірчак земноводний та види ряски, іноді зустрічається водяна папороть - сальвінія плаваюча. У воді ростуть ценози занурених рослин, серед них – рдесник блискучий, р. гребінчастий, р. пронизанолистий, р. продовгуватий, плавущик болотний, пухирник звичайний, водяна сосонка ланцетолиста, елодея канадська, кушир напівзанурений, водопериця кільчаста і в. колосиста. На дні водойм трапляються зарості харових водоростей, у товщі й на поверхні води поширені нитчасті водорості – кладофора і спірогира. Місцями зустрічається у вигляді зелених гофрованих трубок кишечниця. Різні види одноклітинних і колоніальних форм синьозелених та зелених водоростей при масовому розмноженні влітку викликають «Цвітіння» води. У водоймах також доволі поширені діатомові водорості.

Особливо цінними є формації сальвінії плаваючої, альдрованди пухирчастої, кушира донського, латаття білого, л. сніжно-білого, глечиків жовтих, їжачої голівки малої, рдесника червонуватого, р. туполистого, р. сарматського, водяного жовтецю Ріона, які занесені до ЗКУ. Окрім перелічених, на Харківщині підлягають охороні формації лепехи звичайної, валеріани блискучої, водяного різака алоевидного та рясково-вольфієва асоціація.

Нині природні ландшафти, де збереглися зональні та азональні рослинні угруповання, на Харківщині займають незначну площу (близько 20%). На місці зведених соснових і дубових лісів та розораних лучних і різнотравно-типчаково-ковилових степів впродовж уже багатьох років на сільськогосподарських землях вирощуються різноманітні зернові, зерново-бобові, технічні, овочеві та плодово-ягідні культури тощо. На цих ділянках формуються своєрідні агрофітоценози, в утворенні яких беруть участь, крім певних видів культурних рослин, і значна кількість бур'янів, що складають основу синантропної рослинності.

Бур'яни зростають там, де людина в процесі своєї діяльності порушує природні угруповання і цим сприяє їм у боротьбі за існування. Бур'янам властива велика енергія насінневого і вегетативного розмноження. Їх насіння довго зберігає схожість. Плоди і насіння мають різноманітні пристосування до

поширення. За біологічними особливостями й умовами зростання бур'яни поділяють на три групи: польові, придорожні та рудеральні або сміттєві.

Польові бур'яни ростуть серед культурних рослин, на полях, городах, перелогах, у садах, тобто там, де обробляється ґрунт. Серед них розрізняють кореневищні бур'яни: пирій повзучий, хвощ польовий, чистець болотний; коренепаросткові: осот польовий, жовтий осот польовий, березка польова, щавель горобиний, льонок звичайний; однорічні ярі: зірочник середній, волошка синя, щиряця біла, щ. загнута, чистець однорічний, мишій зелений, види лободи і лутиги; однорічні зимуючі: грицики звичайні, талабан польовий, ромашка непахуча, фіалка польова; однорічні озимі: метлюг звичайний, бромус розчепірений і озимі форми волошки синьої, талабану польового, сокирок польових; дворічні: синяк звичайний, чорнокорінь лікарський. Подекуди на полях зустрічаються рослини-паразити: види повитиці та вовчка і напівпаразити: види очанки, кравника, дзвінцю.

Придорожні бур'яни ростуть коло доріг і стежок, на вигонах – там, де їх витоптують люди і тварини. Вони світлолюбні, низькорослі, мають пружні стебла, глибоку кореневу систему і прикореневу розетку листків. Це – кульбаба лікарська, подорожник великий, перстач гусячий, спориш, конюшина повзуча, хамоміла запашна, калачики низенькі.

Рудеральні бур'яни – нітрофільні рослини, тому вони зустрічаються біля житла, скотних дворів, вигонів, на пустищах, залізничних насипах, біля огорож, тобто там, де ґрунт збагачується різними органічними рештками. Вони високорослі, тіньовитривалі або світлолюбні. Серед них – кропива дводомна, чистотіл великий, нетреба звичайна, буги́ла лісова, блекота чорна, дурман звичайний, полин звичайний, п. гіркий, лопух великий, болиголов плямистий.

Серед адвентивних бур'янів трапляються амброзія полинолиста, чернощир звичайний, галінсога дрібноквіткова, гринделія розчепірена, злинка канадська, стенактис однорічний, види нетреби, щиряці тощо, які останнім часом значно збільшили площу свого поширення.

1.2. Флористичне різноманіття

За спектром основних життєвих форм флора цілком типова для областей помірного клімату. У складі сучасної флори Харківщини зареєстровано 1672 види

вищих судинних спорових та насінних рослин [23]. Серед них 1234 види - представники природної флори, а 437 видів – це види, що культивуються як харчові, технічні, декоративні тощо. Крім того, на території області виявлено понад 60 видів адвентивних бур'янів. Тобто майже 500 видів рослин потрапили на територію внаслідок випадкового переносу і господарської діяльності людини, їх поява й поширення є наслідком антропогенного впливу на довкілля.

За даними Екологічного паспорту Харківської області (2022), до списку рослин Харківської області, занесених до Червоної книги України, входить 113 видів рослин (табл. 1.2), серед них за природоохоронним статусом: вразливих – 57, рідкісних – 18, недостатньо відомих – 3 та інші цінні види рослин. До Європейського червоного списку віднесено 23 види рослин. Перелік видів рослин, що підлягають особливій охороні на території Харківської області було затверджено рішенням Харківської обласної ради від 25 вересня 2001 року з метою збереження цінних, в природному та господарському відношенні рідкісних або таких, що перебувають під загрозою зникнення на території області, видів рослин і підвищення відповідальності за їх незаконний збір, пошкодження або знищення. До списку входять 182 види судинних рослин.

Таблиця 1.2 – Види рослин та грибів, що охороняються, станом на 2020 рік

Види рослин та грибів	Кількість видів, одиниць
Загальна кількість видів рослин та грибів регіону	318
Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України	113
Кількість видів рослин, занесених до Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на території регіону	182
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі	14
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES)	8

Таблиця 1.3 – Динаміка охорони, невиснажливого використання та відтворення дикорослих рослин та грибів*

Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, од.	Усього рослинних природних угруповань, занесених до Зеленої книги України, од.
36/113	203/34

Примітка: * – за даними НДУ «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем» у 2018 році. Станом на 01.01.2021 дослідження з охорони, невиснажливого використання та відтворення дикорослих рослин та грибів науковцями не проводяться.

Зупинимося докладніше на аналізі систематичної структури флори Харківщини (табл. 1.4). Вищі спорові судинні рослини налічують всього 28 видів (2,590), голонасінні – 4 (0,24 %), зокрема, сосна звичайна та рідкісні для Харківської області сосна крейдяна, яловець звичайний і ефедра двоколоскова.

Таблиця 1.4 – Систематична структура флори вищих судинних рослин Харківщини

Відділи	Кількість, абсолют. / %				
	родин	родів	Видів		
			разом	культивованих	дикорослих
Плауноподібні	2/1,3	3/0,4	5/0,3	–	5/0,4
Хвоцеподібні	1/0,7	1/0,1	8/0,5	–	8/0,7
Папоротеподібні	8/5,3	11/1,5	15/0,9	–	15/1,2
Голонасінні	6/4,0	14/2,0	38/2,2	34	15/1,2
Покритонасінні зокрема:	133/88,7	686/96,0	1606/96,1	404	1202/97,5
клас Дводольні	111/74,0	553/77,3	1277/76,5	358	919/74,5
клас Однодольні	22/14,7	133/18,7	329/19,9	46	283/23,0
Разом	150/100	715/100	1672/100	437	1234/100

У дикорослій флорі Харківщини переважають покритонасінні – 1202 види (97,5%), серед них до класу дводольних належать 919 видів (74,5%), до однодольних - 283 види (23,0%). Найбільш багаті видами родини: Айстрові – 221, Злаки – 154, Бобові – 91, Розові – 89, Хрестоцвіті – 82, Губоцвіті – 75, Шорстколисті – 57, Гвоздичні – 46, Зонтичні – 43, Осокові – 40 видів. Це провідні родини у флорі області. Вони об'єднують понад 50% від загальної кількості видів.

Аналіз приуроченості видів вищих судинних рослин до окремих рослинних угруповань показав, що в складі досліджуваної флори переважають види: лучні – 430, лісові – 337, степові – 209 та водно-болотні – 174. На крейдяних і кам'янистих відслоєннях зростають 79, а на пісках – 28 видів.

Останнім часом під впливом антропогенного чинника відмічається значна синантропізація флори регіону, що проявляється як у збільшенні кількості видів бур'янів, так і в значному зростанні чисельності їх особин. Нами зареєстровано 240 синантропних видів – бур'янів (19,4%). Вони проникають у всі порушені природні рослинні угруповання і витісняють із них корисні дикорослі види. Особливо загрозливими є адвентивні види бур'янів, навмисно чи несвідомо занесені на нашу територію людиною, їх на Харківщині понад 60 видів. Часто ці

види стають домінуючими й утворюють чисті зарості. В лісостепових районах відмічається значне поширення синантропних видів дерев - це клен ясенелистий та робінія звичайна. У степових районах порушені фітоценози засмічують трав'янисті синантропні види. Цим самим збіднюється видовий склад цих угруповань, значно знижується їх біологічна продуктивність і цінність для ПЗФ. На територіях ПЗФ при дотриманні умов заповідання з часом аборигенні дикорослі види поступово витісняють із фітоценозів синантропні види, і поновлюється природна рослинність.

Природні комплекси в регіоні найкраще представлені по долинах річок, де вони майже повсюдно зберегли безперервність і високу ландшафтну та біологічну різноманітність. Таким чином, вони фактично є природним каркасом Харківщини, де репрезентовані майже всі ценотичні комплекси, характерні для регіону: ліси, степи, луки й водво-болотні угіддя, хоча деякі й представлені фрагментарно.

Згідно з лісорослинним районуванням територія філії відноситься до Середньоруського лісостепового лісогосподарського округу лісорослинної зони Лісостеп. За геоботанічним районуванням район належить до Євразійської степової області Лісостепової підобласті (зони) Східноєвропейської лісостепової провінції дубових лісів, остепнених луків та лучних степів Української лісостепової підпровінції Харківського округу дубових, липово-дубових лісів та лучних степів [29].

1.3. Різноманіття тваринного світу

Важливою складовою частиною навколишнього середовища області є тваринний світ. Безхребетні тварини Харківської області заселяють два різко відмінні між собою середовища: наземне і водне. Хоча існує значна частина комах, яка належить до земноводних форм, що в доімагінальній стадії заселяють водойми, а в стадії імаго ведуть наземний спосіб життя (бабки, одноденки, веснянки, сизири, волохокрильці, комарі, мошки, мокриці, хірономіди, гедзі, львинки). Вони належать до метаценотичних груп тварин, що беруть участь у міжбіоценотичних зв'язках наземних екосистем.

Наземні безхребетні у межах області заселяють різноманітні біотопи як природні, так і антропогенні; як зональні (лісові, степові), так і азональні з реліктовою фауною (крейдянні відслонення, піски, солончаки).

Тваринне населення водної біоти Харківської області налічує понад 2000 видів і представлене різними систематичними групами (найпростіші, губки, олігохети, п'явки, молюски, ракоподібні, водяні кліщі й павуки, водяні комахи), які заселяють різноманітні біотопи (річки, стариці, водосховища, озера, ставки, болота різних типів, струмки, степові поди, джерела типу реокрена чи гелокрена). Рідкісні види тварин виступають індикаторами фауністичного різноманіття. Аналіз розподілу рідкісних видів безхребетних Харківщини за систематичним складом свідчить, що до класу комахи належить понад 9795 вивченого біорізноманіття (із 229 видів – 225), по 2 види відносяться до класів п'явки та ракоподібні, по 1 виду до класів дощові черви і молюски.

Аналіз розподілу рідкісних видів безхребетних тварин у межах ценозів Харківської області (табл. 1.5) свідчить, що поширення переважної їх більшості має мозаїчний та дез'юктивний (острівний) ареал. Переважають види, що поширені в лісових та степових ценозах. Ареал рідкісних степових видів має стрічковий характер і охоплює крутосхили правих берегів річкових долин Сіверського Дінця, Орілі, Осколу та їх приток. Значно менше видів мешкають на луках та приурочені до піщаних ґрунтів. Незначну частку складають види, що віддають перевагу крейдовим біоценозам – 5 видів (2,296). Це - польська кошеніль, синявець мелеагр, с. сріблястий, с. пиренейський, пилкоїд алтайський. Особливу групу складають рідкісні прибережні види: турун блискучий і омофрон облямований, які мешкають по берегах проточних водойм - 2 види (0,870). Таким чином, переважна більшість рідкісних видів із багатьох екологічних груп безхребетних (за винятком деяких реліктових видів) сконцентрована у долинах річкових систем.

Таблиця 1.5 – Ценотичний розподіл рідкісних видів безхребетних тварин Харківської області

№	Екологічні групи	Види, що занесені до:			
		ЄЧС	ЧКУ	ЧСХ	Разом
1	Лісові	13	23	51	87
2	Степові	4	28	44	76
3	Лучні	5	10	6	21
4	Піщані	2	4	13	19
5	Крейдяні	-	2	3	5
6	Навколводні	-	-	2	2
7	Водні	2	4	13	19
Разом		26	71	132	229

Згідно з екологічним паспортом Харківської області (2022), серед рідкісних видів безхребетних Харківщини за систематичним складом переважають види

класу комахи (понад 97%) вивченого біорізноманіття (із 229 видів – 223), по 2 види відносяться до класів п'явки та ракоподібні, по 1 виду до класів дощові черви і молюски.

У 2018 році наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 27.06.2018 № 237 затверджено Перелік видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Харківської області (zareєстровано в Міністерстві юстиції України від 19.07.2018 № 847/32299), до якого увійшло 212 видів тварин.

1.4. Різноманіття хребетних тварин

Фауна хребетних Харківської області досить різноманітна і налічує 390 видів, з яких 138 (майже 30 %) видів рідкісних: 16 видів занесено до ЄЧС, 57 – до ЧКУ, 65 – до ЧКХ (табл. 1.6).

Таблиця 1.6 – Систематичний склад тварин Харківської області

№	Назва класу	Кількість видів	Види, що занесені до:		
			ЄЧС	ЧКУ	ЧКХ
1	Круглороті	2	1	1	-
2	Кісткові риби	40	-	3	5
3	Земноводні	11	-	-	4
4	Плазуни	10	-	3	6
5	Птахи	271	7	36	38
6	Савці	58	8	14	12
	Разом:	392	16	57	65

На території Харківської області (басейн р. Сів. Донець) зустрічаються представники класу круглоротих – мінога українська (ЄЧС, ЧКУ) та м. струмкова.

1.4.1. Риби. Водойми Харківської області заселяють біля 40 видів риб, що в систематичному відношенні належать до 9 родин та 6 рядів. Фонову групу складають представники ряду **Короподібних** (сазан, карась золотий, гірчак звичайний, пічкур звичайний, лящ, густера, верховодка, жерех, краснопірка, в'язь, голавль, голец звичайний, плітка, вюн, шипівка звичайна, сом звичайний), ряду **Окунеподібних** (судак звичайний, окунь, йорж, бичок-пісочник, бичок-цуцик, підкамінщик звичайний) та ряду **Лососеподібних** (щука). Одним видом (минь) представлений ряд **Тріскоподібних**.

У річках, озерах, водосховищах області зустрічається декілька видів рідкісних риб. Невисока їх чисельність пов'язана із забрудненням водойм,

зарегулюванням стоків, втратою кормової бази. Серед них 3 види із ЧКУ: стерлядь (родина осетрові), вирезуб та ялець Данилевського (родина коропові), які дуже рідко зустрічаються в басейні Сів. Дінця, та види з ЧСХ: синець (рідкісна напівпрохідна риба), білочка (напівпрохідна риба, мешкає в річках з швидкою течією), підуст (річкова природна риба), гол'ян (мешканець холодних чистих річок з піщаним дном), щипівка передньоазіатська, йорж-носарь, (річкова, донна риба, перевагу надає протічним водам з чистим піщаним дном), колючка триголкова.

1.4.2. Земноводні. Фауна земноводних Харківської області представлена 11 видами, що належать до 6 родині 2 рядів.

Ряд **Хвостаті** включає 2 види тритонів: тритон звичайний поширений на всій території області, т. гребінчастий – рідкісний вид, зустрічається у північних районах.

Ряд **Безхвості**. У водоймах різного типу живуть жаба озерна та ж. водяна, на півночі області мешкає близька до них – ж. ставкова. У вологих лісах, на заплавах луках поширена жаба гостроморда. Кумка звичайна, або джерелянка червоночерева - звичайний вид на всій території області, населяє різноманітні водойми із стоячою або малопроточною водою, які добре прогріваються. Жаба земляна мешкає у соснових лісах, на відкритих просторах, на полях, городах з м'яким піщаним ґрунтом. Вона веде нічний спосіб життя, вдень заривається в ґрунт, весною зустрічається у водоймах. Ропуха зелена поширена на всій території області, зустрічається на відкритих просторах, біля житла людини, весною тримається водойм. Ропуха сіра, або звичайна – рідкісний вид, населяє зволожені, затемнені ділянки лісів, садів, парків, зарослі чагарниками балки; поширена спорадично, у посушливі роки її чисельність падає. Квакша звичайна мешкає в лісах, чагарниках, на луках, зустрічається лише в окремих урочищах, на більшій частині території області вона зникає.

1.4.3. Плазуни. Фауна плазунів Харківської області представлена 12 видами, що належать до 5 родин 12 рядів. З них 3 види рідкісні, занесені до ЧКУ. Єдиний представник ряду **Черепахи** – черепаха болотяна, поширена на всій території області, але чисельність її катастрофічно знижується, головним чином, внаслідок забруднення водойм, проведення меліоративних робіт на луках,

болотах, розчищення річок.

Ряд **Лускаті**. Підряд Ящірки представлений 5 видами (родини Справжні ящірки, Веретільниці). Ящірка прудка поширена на території всієї області, я. зелена рідко зустрічається в південній її частині. Ящірка живородяща в незначній кількості мешкає в північній зоні, в південній частині зустрічається на невеликих локальних ділянках. Одне з таких поселень знаходиться в урочищі „Орчик” (Зачепилівський район). Ящірка різноколірна мешкає на відкритих піщаних ділянках борових терас по долинах річок (Сів. Донець, Оскіл). Найчисельніше поселення цього виду розташовано на пісках біля с. Кицівка Печенізького району. Веретільниця (безнога ящірка довжиною до 25 см) заселяє вологі місця лісів. У зв'язку з розширенням рекреаційних зон у лісах долини р. Сів. Донець, р. Оскіл та інших річок області, чисельність цієї ящірки зменшується, у багатьох місцях вона стала рідкісною і потребує охорони.

Підряд **Змії** представлений 6 видами. Вуж звичайний поширений на всій території Харківщини, в. водяний зрідка зустрічається в південних районах. Мідянка звичайна (ЧКУ) мешкає на узліссях лісів, вирубках, в останні десятиріччя чисельність цього виду зменшується в рекреаційних зонах лісових масивів по долинах р. Сів. Донець, р. Оскіл. Гадюка звичайна у Харківській області представлена особливою лісостеповою формою, що характеризується великими розмірами (до 80 см) та чорним забарвленням дорослих особин, зустрічається в листяних та мішаних лісах, на узліссях та на галявинах, на болотах, по берегах водойм, поширена на всій території області, але чисельність її незначна. У південних та східних районах Харківщини дуже рідко зустрічаються гадюка степова та полоз жовточеревий, занесені до ЧКУ.

За минуле століття на території Харківської області під впливом антропогенних перетворень середовища відбулись суттєві зміни видового складу, чисельності, територіального розміщення, характеру перебування птахів. Все це знаходить відображення в структурі сучасної орнітофауни Харківщини, яка є елементом фауни Українського лісостепу і північної межі степу.

1.4.4. Орнітофауна. Сучасна орнітофауна Харківської області представлена близько 270 видами, що належать до 18 рядів. З них: 42 види занесено до Європейського Червоного списку, 167 – до Червоної книги України.

Ряд **Гагароподібні** представлений двома видами – гагара чорношия та

г. червоношия, які зустрічаються під час весняного та осіннього прольоту на великих водосховищах (Печенізьке, Червонооскільське, Краснопавлівське, Орільківське, Рогозянське), озерах (оз. Лиман), на ставках Печенізького ТРГ.

Ряд **Пірнікозоподібні** представлений 5 видами: пірнікоза мала, п. чорношия, п. сірощока та п. велика гніздяться, п. червоношия зустрічається на прольоті. Найчисельніші гніздові поселення пірнікози чорношиї (200-300 пар) розташовані на заплавах озер, лиманах долини р. Оріль (Зачепилівський район), в урочищі « Сухий лиман» (Зміївський район).

Ряд **Пеліканоподібні** представлений 4 залітними видами. Пелікана рожевого (ЧКУ) та пелікана кучерявого (ЧКУ) неодноразово реєстрували на території Харківщини у ХІХ -ХХ ст. Зграйки баклана великого та баклана малого (ЧКУ) в останні десятиріччя спостерігаються на Печенізькому, Червонооскільському, Орільківському водосховищах.

Ряд **Лелекоподібні** представлений 9 видами. Найбільш поширена і чисельна чапля сіра, великі колонії якої розташовані в лісових масивах та заплавах ділянках долини р. Сів. Донець та інших річок області (Оскіл, Мжа, Берестова, Орчик). Чапля руда – менш чисельний вид, зустрічається в заплавах р. Сів. Донець, Мжа, Великий Бурлук, Оріль, Берестова та ін. Чепура велика і чепура мала поширені в заплавах рр. Оріль, Берестова, Орчик, Великий Бурлук, Мжа, Сів. Донець, Берека. В останні десятиріччя спостерігається збільшення їх чисельності. Квак – рідкісна чапля Харківської області, гніздиться спорадично в заплавах річок півдня області (рр. Оріль, Орчик, Берестова, Берека), зустрічається також в басейні Сів. Дінця. Бугай і бугайчик поширені на всій території області, населяють очеретяно-рогозові ділянки водойм різного типу. Лелека білий гніздиться на всій території області (найбільша концентрація гнізд – у долині р. Оріль). Досить рідко, на прольоті або під час літніх кочівель зустрічається на території області лелека чорний (ЧКУ). Він реєструвався в долині Сів. Дінця (Ізюмський район), в зоні Печенізького водосховища, в долині р. Вовча (Вовчанський район).

Ряд **Гусеподібні** представлений понад 30 видами. На території Харківської області гніздяться: гуска сіра, лебідь-шипун, качки: крижень, чирянка мала, нерозень, попелюх, огар (ЧКУ). Можливе гніздування шилохвості, чирянки великої, широконоски. Пролітні види: гуси (гуска білолоба, г. мала, гуменник), казарка червоновола (ЧКУ), лебідь-кликун, качки (свищ, чернь чубата, ч. морська,

ч. білоока (ЧКУ), ч. червонодзьоба, морянка, гоголь (ЧКУ), синьга, турпан, крех малий, крех середній (ЧКУ), крех великий). В останні десятиріччя зареєстровані залітні види: казарка канадська, казарка білощока, галагаз, пухівка (ЧКУ).

Ряд **Соколоподібні**. Сучасна фауна соколоподібних Харківської області представлена 27 видами, що належать до 3 родин (скопині - 1 вид, яструбові - 19 видів, соколові - 7 видів). 22 види гніздяться (2 види осілі), 4 види пролітні, 1 вид прилітає на зимівлю. 3 види занесено до ЄЧС, 14 - до ЧКУ. Скопа (ЧКУ) - дуже рідкісний хижий птах, що живиться рибою, зустрічається у нас, головним чином, на прольоті на великих водосховищах (Краснопавлівське, Орільківське, Червонооскільське), в заплавах річок (Сів. Донець, Мжа, Оріль). Відоме гніздування однієї пари скопи у лісовому масиві на узбережжі Печенізького водосховища. Осоїд - малочисельний гніздовий вид, селиться в широколистяних лісах, перевагу надає заплавному ділянкам. В гніздовий період реєструвався в заплаві р. Мжа. Шуліка чорний гніздиться на всій території області, перевагу надає заплавному біотопам. В останні два десятиріччя спостерігається скорочення чисельності цього виду, ймовірно пов'язане зі значним забрудненням водою. Лунь очеретяний - найбільш звичайний мешканець очеретяно-рогозових заростей озер, боліт, заплав річок, заток водосховищ на всій території області. Лунь лучний зустрічається значно рідше, більш чисельний в заплавах річок степової зони (рр. Оріль, Берека). В деяких місцях утворює колонії. Дуже рідкісні лунь польовий та лунь степовий, занесені до ЧКУ, селяться у відкритих ландшафтах, на степових цілинних ділянках, на схилах балок в південних та східних районах області. Яструб великий - звичайний гніздовий, осілий вид. В останнє десятиріччя спостерігається збільшення чисельності, гніздування в антропогенному ландшафті (в невеликих масивах соснових насаджень біля населених пунктів). Яструб малий - гніздовий осілий вид, більш звичайний в лісостеповій зоні. Взимку часто зустрічається в населених пунктах, де полює на горобців. Яструб коротконогий (ЧКУ) спорадично гніздиться в лісах долини Сів. Дінця. Канюк звичайний - найбільш поширений вид, гніздиться в лісах різного типу. Канюк степовий (ЧКУ) зустрічається у степових районах області, зокрема у байрачних лісах на території Лозівського, Красноградського, Ізюмського та Чугуївського районів. Зимняк - досить звичайний в осінньо-зимовий період на всій території області. Зміїд (ЧКУ) на гніздуванні спостерігався в Чугуївському та Ізюмському районах. Селиться в старих ділянках лісу різного типу, що межують

із заболоченими луками або цілиними схилами балок. Орел-карлик (ЧКУ) – малочисельний гніздовий вид. Селиться в широколистяних лісах, перевагу надає заплавному дівровам, осокірникам. В останні роки зареєстрований в долині Сів. Дінця в Ізюмському районі, спостерігався в долині р. Вовча, на узбережжі Рогозянського водосховища. Підорлик великий (ЧКУ) – в минулому був не рідкісним в старих лісах по долинах річок в лісостеповій частині басейну Сів. Дінця. В останні десятиріччя 2-3 пари відмічаються в лісовому масиві «Ізюмська Лука». Підорлик малий (ЧКУ) – рідкісний пролітний вид. Могильник (ЧКУ) гніздиться в соснових лісах долини р. Сів. Донець то його приток. Відомі поселення на території «Ізюмська Лука» і НПП «Гомільшанські ліси». Можливе гніздування цього виду в долині р. Мжа. Беркут (ЧКУ) – рідкісний пролітно-залітний вид, реєструвався в осінньо-зимовий період в різних районах (Зміївський, Ізюмський, Куп'янський, Харківський, поблизу м. Харків). Орлан-білохвіст (ЧКУ) – гніздився майже по всій долині Сів. Дінця і місцями по його притоках, але вже в 50–60 рр. ХХ ст. майже повністю зник. В останні два десятиріччя спостерігається збільшення чисельності орлана-білохвоста в різних частинах ареалу, зокрема в басейні Сів. Дінця на території «Ізюмської Луки». В період осінніх і зимових кочівель орлани-білохвоста реєструються в долині Сів. Дінця (в зоні Печенізького водосховища, на ставках Печенізького рибгоспу в місці злиття р. Великий Бурлук з Дінцем, в долині р. Велика Бабка), на Краснопавлівському, Орільківському, Червонооскільському водосховищах, на оз. Лиман. Сапсан (ЧКУ) – надзвичайно рідкісний пролітний вид. Балабан (ЧКУ) – окремі поселення, ймовірно, ще збереглись в старих дівровах. Підсоколик великий – поширений на всій території області, частіше зустрічається на гніздівлі в заплавному лісах (значна чисельність в заплаві р. Мжа), нерідко селиться на терасах річок в соснових борах і осокірниках; гніздиться також в байрачних лісах, лісосмугах. Підсоколик малий – малочисельний пролітний і зимуючий вид. Кібчик зустрічається на півдні лісостепу і в степовій зоні, поширений спорадично, гніздиться в лісосмугах. Боривітер звичайний гніздиться на всій території, але малочисельний. Селиться як правило по лісосмугах, у заплавному осокірниках, на узліссях байрачних лісів. Боривітер степовий (ЧКУ) – окремі зустрічі реєструються в степових районах області.

Ряд **Куроподібні**. Куріпка сіра (осілий вид) і перепілка (гніздовий, перелітний вид) поширені на всій території області, більш численні в степових

районах. На території Харківської області були спроби акліматизації фазана, і нині в деяких південних районах ці птахи зустрічаються.

Ряд **Журавлеподібні** представлений 11 видами: 8 видів гніздяться, 3 види – рідкісні пролітні. Журавель сірий (ЧКУ) гніздиться в заплавах річок басейну Дону (рр. Сів. Донець, Мжа, Великий Бурлук, Берека) та Дніпра (р. Оріль з притоками рр. Берестова, Орчик; р. Мерла). Найчисельніше гніздове поселення (в різні роки від 15 до 35 пар) та осіннє передміграційне скупчення (до 150 птахів) розташовані на території «Ізюмської Луки» (Ізюмський район). Всього на території Харківщини гніздиться понад 100 пар журавлів. Журавель степовий (ЧКУ) в XVIII–XIX ст. ще гніздився в степовій частині Харківської губернії, але в XX ст. цей вид зник. Весною 2002 р. у заплаві р. Великий Бурлук було зареєстроване міграційне скупчення журавля степового (59 птахів). Це перша зустріч цього рідкісного виду на території Харківщини більш ніж за столітній період. Дрохва ще в кінці XIX ст. була звичайним гніздовим видом у степовій частині Харківської губернії, в XX ст. припинила гніздування. Зараз дрохва (ЧКУ) її хохітва (ЧКУ) - надзвичайно рідкісні пролітні види в степовій зоні області. Інші представники цього ряду - пастушкові (пастушок, погонич звичайний, погонич малий, погонич-крихітка, курочка водяна, лиска) - численні гніздові види, поширені на всій території області. Деркач (ЄЧС) зустрічається в заплавах всіх річок області, але його чисельність вища в лісостеповій зоні.

Ряд **Сивкоподібні** представлений 46 видами (підряди Кулики та Мартини). З них 8 видів занесені до ЧКУ.

Підряд **Кулики**. 34 види (15 видів гніздяться, 19 – зустрічаються на прольоті). Гніздяться – чайка, пісочник малий, коловодник звичайний, к. лісовий, к. ставковий (ЗКУ), набережник, баранець звичайний, б. великий, слуква, грицик великий. Кулик-довгоніг (ЧКУ) невеликими колоніями гніздиться на півдні і південному сході по степовим озерам-блюдцям в заплавах рр. Оріль, Берестова та мілководним ставкам-відстійникам цукрозаводів. Найчисельніше поселення кулика-довгонога (40-50 пар) відоме на території ставків-відстійників Орільківського цукрозаводу (Лозівський район). В заплавах річок степової зони зрідка зустрічаються дерихвіст степовий (ЧКУ) та кульон великий (ЧКУ). Поблизу великих водойм селяться окремі пари кулика-сороки (ЧКУ), гніздування якого відмічалось на Червонооскільському водосховищі. На піщаних кучугурах в центральних частинах регіону, зокрема на південній межі Харківщини

зустрічається один з найбільш рідкісних представників ряду – лежень (ЧКУ).

Серед куликів значну частину складають північні види – мешканці тундри, лісотундри, тайгових боліт, які зустрічаються у нас тільки під час сезонних міграцій, весною та восени. Це сивка морська, с. звичайна, пісочник великий, крем'яшник, хрустан, коловодник болотяний, к.чорний, к. великий, мородунка, плавунець круглородзьобий, брижач, побережник малий, п. червоногрудий, п. чорногрудий, баранець малий, кульон середній (ЧКУ).

Підряд **Мартини** включає мартинів і крячків. З появою водосховищ збільшилась чисельність на гніздуванні і на прольоті мартина звичайного. В останні десятиріччя з'явилися чисельні колонії цього виду (в заплаві р. Оріль, урочищах , «Горіла Долина» та , «Сухий Лиман», на ставках Печенізького рибгоспу тощо). Мартин сивий та м. жовтоногий в попередні десятиріччя були рідкісними залітно-пролітними видами. В останні десятиріччя мартин жовтоногий почав гніздитися (відомі колонії на території ставків Печенізького ТРГ, на острові в Орільківському водосховищі). Численними стали всі види мартинів на прольоті. На водосховищах (Печенізькому, Червонооскільському) відмічені зальотні види птахів, які раніше не зустрічались - мартин каспійський (ЧКУ), неодноразово зустрічався поморник короткохвостий.

Крячки представлені 5 гніздовими видами. Селяться колоніями на заплавах озер, болотах, узбережжі річок, затоках водосховищ. Крячок чорний – найчисельніший вид, поширений на всій території області. В останні десятиріччя спостерігається розселення і збільшення чисельності к. білощогого та к. білокрилого. На території Харківської області к. білощокій почав гніздитися з 80-х років. Нині сформувались великі гніздові колонії цього виду чисельністю 200-300 пар в заплаві р. Оріль, в урочищі, «Сухий Лиман» в Зміївському районі, на ставках Печенізького рибгоспу. Крячок річковий гніздиться на піщаних мілинах, чисельність його зменшується внаслідок скорочення гніздових біотопів. На піщаних ділянках селиться також крячок малий - досить рідкісний вид, який недавно з'явився на гніздуванні в різних частинах області.

Ряд **Голубеподібні**. Лісові мешканці - горлиця звичайна, припутень, голуб-синяк. З 60-х років ХХ ст. відбувається інтенсивне розселення по населених пунктах області нового виду -горлиці кільчастої, яка розширює гніздовий ареал із Західної Європи.

Ряд **Зозулеподібні**. Зозуля звичайна – багаточисельний єврітопний вид,

поширений на всій території області.

Ряд Совопоподібні. 6 видів гніздяться – пугач (ЧКУ), сова вухата, с. сіра, с. болотяна, сич хатній (осілі), совка (перелітний вид). Залітний зимуючий вид - сова біла. В ХХ ст. скоротилась чисельність всіх видів сов. В останні десятиріччя дуже рідкісною стала совка, майже зник з території області пугач.

Ряд Дрімлюгоподібні. На узліссях, галявинах лісових масивів гніздиться дрімлюга. В останні десятиріччя чисельність його зменшується.

Ряд Серпокрильцеподібні. Серпокрилець чорний – звичайний численний вид, гніздиться в населених пунктах. Була відома колонія серпокрильців, які гніздилися в норах на крутосхилах берега Сів. Дінця.

Ряд Сиворакшеподібні. Бджолоїдка селиться в норах в ярах та кар'єрах, утворює колонії, більш численна в південній та східній частині області. В норах берегових обривів гніздиться рибалочка, чисельність якого в останні десятиріччя скорочується, особливо в рекреаційних зонах. Сиворакша стала надзвичайно рідкісним птахом на території області (внаслідок вирубування старих дуплистих дерев в лісах).

Ряд Одудоподібні. Одуд – звичайний вид, поширений на всій території.

Ряд Дятлоподібні представлений 6 видами: великий, середній та малий строкаті дятли, дятел сивий, крутиголовка. З'явився новий вид - дятел сирійський, область гніздування якого розширюється.

Ряд Горобцеподібні представлений 105 видами, з них 85 - гніздяться, 22 - осілі, 3 види зустрічаються тільки на прольоті, 8 видів - залітні, 9 видів - зимуючі. Протягом ХХ ст. відбулись зміни у видовому складі горобцеподібних птахів, їх чисельності, поширенні, статусі окремих видів. Зникли на гніздуванні жайворонки білокрилий та ж. чорний. З'явилися на гніздуванні нові види – плиска жовтоголова, горихвістка чорна, трав'янка чорноголова, вівчарик зелений, очеретянка індійська. Змінився статус синиці вусатої, чикотня, які були пролітними, залітними видами, а у ХХ ст. почали гніздитися. Зараз синиця вусата – гніздовий осілий вид, поширена на всій території області в заплавах річок, на водосховищах.

1.4.5. Ссавці. Фауна ссавців Харківської області представлена 63 видами, що належать до 20 родин і 6 рядів. З них 6 видів занесені до ЄЧС, 12 видів – до ЧКУ.

Ряд **Комахоїдні** представлений 8 видами, що належать до 4 родин. Це такі широко поширені види, як їжак звичайний, кріт звичайний, землерийки – бурозубка звичайна, б. мала, білозубка мала, б. велика, землерийка водяна, або кутора. Серед комахоїдних особливе місце належить хохулі звичайній – реліктовому виду, надзвичайно рідкісному в межах свого ареалу, занесеному до ЄЧС, ЧКУ. Хохуля раніше була поширена в заплавах річок Харківщини. Але в наш час можна лише передбачати її можливе мешкання в мінімальній кількості в заплаві Сів. Дінця, річок басейну Ворскли.

Ряд **Рукокрилі** представлений 13 видами. Чисельність кажанів повсюдно невелика, а такі види як нічниця ставкова, вечірниця велетенська, в. мала, нетопир середземноморський занесені до ЧКУ. Нічниця ставкова, вечірниця велетенська та вухань занесені також до ЄЧС. Інші види кажанів, поширені у межах області: вечірниця руда, нічниця водяна, н. вусата, нетопир лісовий (н. Натузиуса), нетопир-карлик, кожанок північний, кожан двоколірний, к. пізній, рідкісні види, подекуди зустрічаються в лісах та населених пунктах, також належать до тварин, що охороняються.

Ряд **Зайцеподібні** представлений одним видом – зайцем-русаком, що зустрічається в різноманітних біотопах.

Найбільш численну групу ссавців складають представники ряду **Гризуні** (24 види, що належать до 10 родин). Гризуни – мешканці різноманітних біотопів – лісових, відкритих просторів, цілинних ділянок степу, полів.

З гризунів, що мешкають у лісі, найбільш типова білка, вид характерний як для великих масивів листяних лісів на вододілах, так і для соснових борів, заплачних лісів, полезахисних смуг. В останні десятиріччя білки активно заселяють приміські та міські насадження, стають звичними мешканцями парків, садів, міських кладовищ. Вовчок лісовий також пов'язаний з деревно-чагарниковою рослинністю лісів, садків. У липово-дубових лісах зі старим деревостаном мешкають миша лісова та м. жовтогорла, два види полівок – п. руда лісова, найбільш звичайний гризун лісів, та п. чагарникова, або п. підземна, поширення якої приурочено до широколистяних зволжених лісів, головним чином північної частини області.

Більш численна група – гризуни відкритих просторів. Ще недавно численні шкідники сільського господарства, а зараз досить рідкісні ховрахи представлені двома видами: х. крапчатий, що мешкає у північній частині області північніше р.

Сів. Донець, та х. малий, поширений у степових районах.

Сурок звичайний (бабак) – практично знищений до початку ХХ ст. у минулому аборигенний вид, зараз відновив чисельність і інтенсивно поширюється у межах північно-східної частини Харківщини. Поряд із збільшенням чисельності, відбувається розселення тварин, переважно степової частини Харківської області.

Типовий степовий мешканець - **тушканчик великий** (ЧКУ) дуже рідко зустрічається на степових ділянках південної та східної частини області. Тут також мешкають інші «степовики»: дрібні мишоподібні гризуни – **мишівка степова** (ЧКУ) та пістрянка степова. На цілих ділянках нерозораних неугідь, по степових балках живе сліпак звичайний (ЄЧС). Поля, степові балки, різні нерозорані ділянки землі населяють такі широко поширені, а місцями і численні види, як полівка звичайна, хом'як звичайний, хом'ячок сірий. Усі вони в умовах високої чисельності можуть наносити шкоду сільському господарству.

Невелика група гризунів приурочена до заплавних біотопів. Це – полівка водяна, що населяє прибережні зарості різних водойм. У трав'янистих заростях заплави живе найменший з наших гризунів - миша маленька.

У заплавах річок мешкає бобер річковий – рідкісний вид Харківщини. На території області він з'явився порівняно недавно – у 1982 році вперше був знайдений на притоках річок Ворскли та Сів. Дінця. Спочатку розселяючись із басейну Псла на Полтавщині, бобри поселились у північно-західній частині Харківщини, у долині р. Мерла (Богодухівський район). Зараз бобри живуть у більшості басейнів річок області. Численні поселення бобрів розташовані в заплаві р. Сів. Донець в Ізюмському районі. Погризи бобрів знаходили у заплаві р. Уди у Харківському районі і на території м. Харків.

Акліматизована півстоліття тому ондатра населяє заплавні озера, стариці, зустрічається у водоймах всієї області.

Поряд з гризунами, що населяють природні біотопи, існують види, що мешкають в поселеннях людини, у ландшафтах, перетворених господарською діяльністю – пацюк сірий та миша хатня.

Миша курганчикова, що живе на полях, ще недавно мешкала у південних районах області, зараз інтенсивно розселяється у більш північні райони.

Ряд **Хижі** представлений 14 видами, з яких 3 види занесені до ЄЧС, 5 – до ЧКУ. Найбільш звичайні мешканці лісів – ласка, тхір лісовий, куниця лісова. Поширення куниці кам'яної приурочено до населених пунктів, включаючи великі

міста, і лише незначна частина її популяції селиться в яругах, по урвистих берегах річок. Горностай (ЧКУ) поширений на всій території області, малочисельний. Тхір степовий (ЧКУ) та перев'язка звичайна (ЄЧС, ЧКУ) – мешканці відкритих степових ландшафтів південних та східних районів області, знаходяться на межі зникнення. Норка європейська (ЧКУ) поширена на всій території області, населяє заплавні ландшафти річкових долин. На чисельність норки європейської впливає конкуренція норки американської, дика популяція якої сформувалась з числа особин, що випадково потрапили на волю 13 звіринницьких господарств, де розводили цих хутрових звірів. Видра річкова (ЄЧС, ЧКУ) зустрічається у заплавах річок, озерах, водосховищах по всій території області, але чисельність її незначна. Борсук (ЧКУ) зустрічається як у лісостеповій, так і степовій зоні області. Найбільш звичайним, повсюдно поширеним мисливським видом є лисиця. Вовк (ЄЧС) зустрічається на всій території області, але найбільш звичайний у північно-східній та східній її частині. Чисельність цього звіра в останні десятиріччя зростає. Заплави долин річок, ліси різного типу населяє далекосхідний вид собаки єнотовидний, акліматизований на території України у 30-ті роки ХХ століття.

Ряд **Парнокопитні** представлений 4 видами. Свиня дика, козуля, лось поширені як в лісостеповій, так і степовій частині області. Оленя благородного неодноразово завозили з метою акліматизації у різні райони Харківщини. Всі ці тварини мають певну цінність як об'єкти спортивного полювання. Добування їх суворо регламентоване.

Основними проблемними питаннями у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу є створення відтворювальних ділянок для рідкісних тварин та тих, які мають мисливське значення, браконьєрство на суходолі та на воді.

Найвищий рівень біологічного різноманіття на сучасному етапі відмічений в долинах річок Сіверський Донець, Мерла, Мжа, Уди, Вовча, Оскіл, Берестова, Оріль, Берека і природних центрах в Богодухівському районі, та розташованих вздовж долини р. Сіверський Донець в Чугуївському та Ізюмському районах.

1.5. Природно-заповідний фонд

Станом на 01 січня 2022 року природно-заповідний фонд Харківської області налічує 247 заповідних об'єктів, у тому числі 13 об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення і 234 – місцевого значення [22]. Загальна площа природно-заповідного фонду становить 74,877 тис. га. Частка площі природно-заповідного фонду у площі адміністративно-територіальної одиниці становить 2,4%.

З метою забезпечення збереження біорізноманіття в регіоні, в рамках виконання Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, в Харківській області проводилася робота з розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Так, у 2018 році за ініціативи обласної державної адміністрації введено до природно-заповідного фонду області три заповідні об'єкти, а саме:

- рішенням Харківської обласної ради від 06.12.2018 № 886-VII створено ентомологічний заказник місцевого значення «Малорогозянський» в Золочівському районі Харківської області орієнтовною площею 14,1 га;

- рішенням Харківської обласної ради від 06.12.2018 № 887-VII оголошено два об'єкти природно-заповідного фонду Харківської області: гідрологічний заказник місцевого значення «Вітрівський» в Балаклійському районі (нині – Ізюмський район) (орієнтовна площа 349,0 га) та ентомологічний заказник місцевого значення «Гаврилівський» в Борівському районі (нині – Ізюмський район) (орієнтовна площа 43,56 га).

У 2019 році розроблено матеріали щодо оголошення орнітологічного заказника місцевого значення «Петрівський» на землях ДП «Красноградське лісове господарство» в межах Красноградського району, орієнтовною площею 758 га.

Протягом 2020 року продовжувалось узгодження питання оголошення орнітологічного заказника місцевого значення «Петрівський» на території Красноградського району з ДП «Красноградське лісове господарство» та щодо створення гідрологічного заказника місцевого значення «Руськоколівський» на території Харківської області.

В рамках виконання Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020

№ 695, та Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки, у 2021 році підготовлено відповідні матеріали та рішенням Харківської обласної ради від 10.06.2021 № 158-III на території Харківського району Харківської області оголошено гідрологічний заказник місцевого значення «Руськоколівський» площею 33,5 га.

З метою забезпечення збереження біорізноманіття протягом 2021 року в регіоні вживалися наступні заходи щодо створення нових та розширення існуючих об'єктів природно-заповідного фонду:

- погодження питання зміни меж (збільшення на 1,5 тис. га) площі національного природного парку «Дворічанський» – Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України підготовлено проєкт Указу Президента України, який пройшов погодження в Харківській обласній державній адміністрації та Кабінеті Міністрів України;

- підготовка матеріалів (погодження із землевласниками та землекористувачами, отримання експертного висновку, погодження в Міністерстві захисту довкілля та природних ресурсів України, інше) та проєкту рішення Харківської обласної ради щодо зміни меж регіонального ландшафтного парку «Фельдман-Екопарк» (збільшення на 450 га) – матеріали надано на розгляд сесії Харківської обласної ради, рішення не підтримано депутатами обласної ради;

- розгляд та схвалення клопотання стосовно створення регіонального ландшафтного парку «Смарагдове джерело» орієнтовною площею 6,1 тис. га, розпочато роботу з визначення землевласників і землекористувачів територій, запропонованих до заповідання, погодження включення земельних ділянок до природно-заповідного фонду, для вирішення проблемних питань створено робочу групу;

- розгляд та схвалення клопотань щодо оголошення ботанічних пам'яток природи місцевого значення «Козацьки дуби» (0,35 га) на території Зміївської міської ради та «Багатовіковий дуб» (0,15 га) на території Новопокровської селищної ради Харківської області, направлено листи щодо погодження оголошення зазначених пам'яток природи, робота триває;

- опрацьовано клопотання ГО «Українська природоохоронна група» щодо зміни меж (розширення) національного природного парку «Слобожанський» (понад 10 тис. га), схвалене Міністерством захисту довкілля та природних

ресурсів України, з адміністрацією парку визначено поетапний план дій з реалізації питання збільшення площі національного природного парку.

Відповідно до статті 52 Закону України «Про природно-заповідний фонд України у 2021 році схвалено Клопотання щодо створення регіонального ландшафтного парку «Смарагдове джерело» (далі – РЛП), яке розроблено науковцями ХНУ імені В.Н. Каразіна на замовлення благодійного фонду «Дружня підтримка», орієнтовною площею 7,5 тис. га на територіях Безлюдівської, Височанської, Мерэф'янської, Південноміської та Харківської громад, в тому числі на землях лісогосподарського призначення ДП «Жовтневе лісове господарство» (на той час).

В процесі погодження питання щодо створення РЛП із землевласниками та землекористувачами ДП «Жовтневе лісове господарство» було наведено аргументи та висловлено позицію щодо недоцільності створення РЛП «Смарагдове джерело» на землях лісогосподарського підприємства.

Натепер рішення про створення РЛП «Смарагдове джерело» Харківською обласною радою не прийнято у зв'язку із відсутністю погоджень землевласників та землекористувачів земельних ділянок, у межах яких знаходяться запропоновані для заповідання території (додаток А). Робота щодо збільшення природних територій та об'єктів заповідного фонду в Харківській області продовжується.

Для забезпечення екологічного збалансованого розвитку, збереження популяцій видів рослин і тварин на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» виділено 12 об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 5,15 га, у тому числі 9 пам'яток природи місцевого значення – 5,15 га, заказник лісовий місцевого значення – 12,6 га, заповідне лісове урочище – 27,5 га, гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення – 6,3 га (табл. 1.7). Площа об'єктів ПЗФ складає 0,1 % від загальної вкритої лісом площі підприємства.

На території ботанічної пам'ятки природи «П'ять братів» місцевого значення охороняється дерево дуба звичайного з п'ятьма стовбурами порослевого походження.

Довжик – заповідне урочище місцевого значення. Охороняється лісове урочище у балці на правому березі р. Мерчик. Тут представлені різноманітні типи лісу: свіжа кленово-липова діброва, волога заплавна діброва, сирий чорновільховий груд. В урочищі зростають окремі вікові дуби — залишки

пралісів. Трапляються типові лісові угруповання, занесені до Зеленої книги України. Об'єкт має історичне значення, тут знаходилося місце переправи скіфських і половецьких кочівників Мурафським шляхом через р. Мокрий Мерчик.

Дроб'янське – ботанічний заказник місцевого значення. Об'єкт природно-заповідного фонду Харківської області. Розташований на території Харківського району Харківської області, біля селища Барчани (Люботинське л-во, кв. 6, вид. 2, 3). Статус отриманий у 1984 році. Статус надано для збереження частини лісового масиву – кленово-липова діброва з волосистоосоковими та яглицевими угрупованнями (Зелена книга України) та асоціацією дубового лісу барвінкового (Зелені списки Харківщини). В трав'яному покриві трапляються 4 види, рідкісні для флори Харківщини, та зростають численні лікарські види рослин.

На території планової діяльності розташовано 3 об'єкти Смарагдової мережі (табл. 1.8). **Смарагдова мережа Європи (Emerald Network)** – мережа територій особливого природоохоронного значення, важливих для збереження біорізноманіття, створена для виконання Бернської конвенції (1979 року) і підтримується державами – членами Ради Європи.

Смарагдова мережа України – українська частина Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. Мережа Емеральд (Смарагдова мережа, *Emerald Network*) – це мережа, що включає Території Особливого Природоохоронного Інтересу (Areas of Special Conservation Interest, ASCI).

Таблиця 1.7 – Відомості про об'єкти природно-заповідного фонду

№	Назва ПЗФ	Кв. вид.	Площа, га	Відношення до Смарагдової мережі	Примітки
Мерчанське лісництво					
1	Заповідне лісове урочище місцевого значення «Довжик» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 року №562	кв. 140 вид. 17-23	27,5	–	–
2	Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб велетень №1» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 року №562	кв. 56 вид. 7	0,1	–	Перенумерація виділів
3	Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб велетень №2» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 року №562	кв. 51 вид. 20	0,1	–	Перенумерація виділів
4	Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб велетень №3» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 року №562	кв. 56 вид. 8	0,1	–	Перенумерація виділів
5	Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб велетень №4» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 року №562	кв. 56 вид. 9	0,1	–	Перенумерація виділів
6	Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб велетень №5» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 року №562	кв. 81 вид. 9	0,1	–	Перенумерація виділів
Бабаївське лісництво					
1	Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Просіки» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 року №562	кв. 14 вид. 5, 12	4,2	UA 0000295 – «Lower part of Uda river valley»	–
2	Гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Джерело ім. Г.С.Сковороди» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 року №562	кв. 18 вид. 5-9, 18	6,3	UA 0000295 – «Lower part of Uda river valley»	–
Золочівське лісництво					
1	Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «П'ять братів» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 року №562	кв. 62 вид. 7	0,15	UA0000292 – «Upper part of Uda river valley»	–
Люботинське лісництво					
1	Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Великий ліс» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 року №562	кв. 14 вид. 24	0,1	–	Перенумерація виділів
2	Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Два дуби-велетні» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 року №562	кв. 21 вид. 28, 29	0,2	–	Перенумерація виділів
3	Ботанічний заказник місцевого значення «Дроб'янське» Рішення виконкому Харківської обласної ради від 03.12.1984 року №562	кв. 6 вид. 4, 7	12,6	–	Перенумерація виділів
	Усього		51,55		

Таблиця 1.8 – Території Смарагдової мережі філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

Назва лісництва	Перелік кварталів	Площа, га	Проведення планової діяльності	
			кв(вид)	площа, га
UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»				
Бабаївське	11-34, 38-43	1529,7	РГК	–
			ССР 21(12), 28(5)	7,2
Васищевське	1-65, 69-132, 134-137, 154-160	4746,5	РГК 130(13), 131(5,10,12), 134(17), 135(10), 137(9)	42,7
			ССР 9(12), 102(2), 110(10), 125 (1), 154(6,8,9,11), 156(1,21)	49,9
UA 0000299 «Mozh river valley» – «Долина річки Мож»				
Мереф'янське	42-120, 130-132, 134 (в.1,2), 140-142	3616,5	РГК	–
			ССР 109(6), 110(1), 117(5,11)	16,4
Рокитянське	16, 47-49, 52, 54 (в.7, 10, 17, 23, 27), 55, 63	418,1	РГК	–
			ССР 29(1,10,11)	34,6
UA0000292 «Upper part of Uda river valley» – «Верхня частина долини річки Уди»				
Золочівське	26-69, 80-81, 95-101, 121-126, 130, 137	3093,0	РГК	–
			ССР 29(8), 121(10)	12,9
Разом		13403,8		163,7

Метою створення Смарагдової мережі є збереження природної фауни, флори та оселищ.

Земельні угіддя філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» частково співпадають із територією Смарагдової мережі UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди» (рис. 1.1), UA0000292 «Upper part of Uda river valley» – «Верхня частина долини річки Уди» (рис. 1.2) та UA 0000299 «Mozh river valley» – «Долина річки Мож» (рис. 1.3).

Рис. 1.1 – Розташування Lower part of Uda river valley (Нижня частина долини річки Уда) (UA0000295), площа: 13 380,97 ha, Dataset year: 2022 (<http://emerald.net.ua>)

Види, згідно з Резолюцією №6, наявні на території об'єкту:

1337 *Castor fiber*

A072 *Pernis arivorus*

A092 *Aquila chrysaetos*

A081 *Circus aeruginosus*

A403 *Buteo rufinus*

A098 *Falco columbarius*

A031 *Ciconia ciconia*

A021 *Botaurus stellaris*

A022 *Ixobrychus minutus*

A120 *Porzana parva*

A131 *Himantopus himantopus*

A379 *Emberiza hortulana*

A122 *Crex crex*

1083 *Lucanus cervus*

Важливість збереження території: Долина р. Уда є природною територією, водно-болотними угіддями, що безпосередньо прилеглі до великого міста – Харкова. Тому вони мають велике значення для підтримки рівноваги навколишнього середовища в умовах впливу продуктів промислового виробництва, побутових речовин. Також долина р. Уда відіграє важливу роль як екологічний (перш за все – міграційний) коридор.

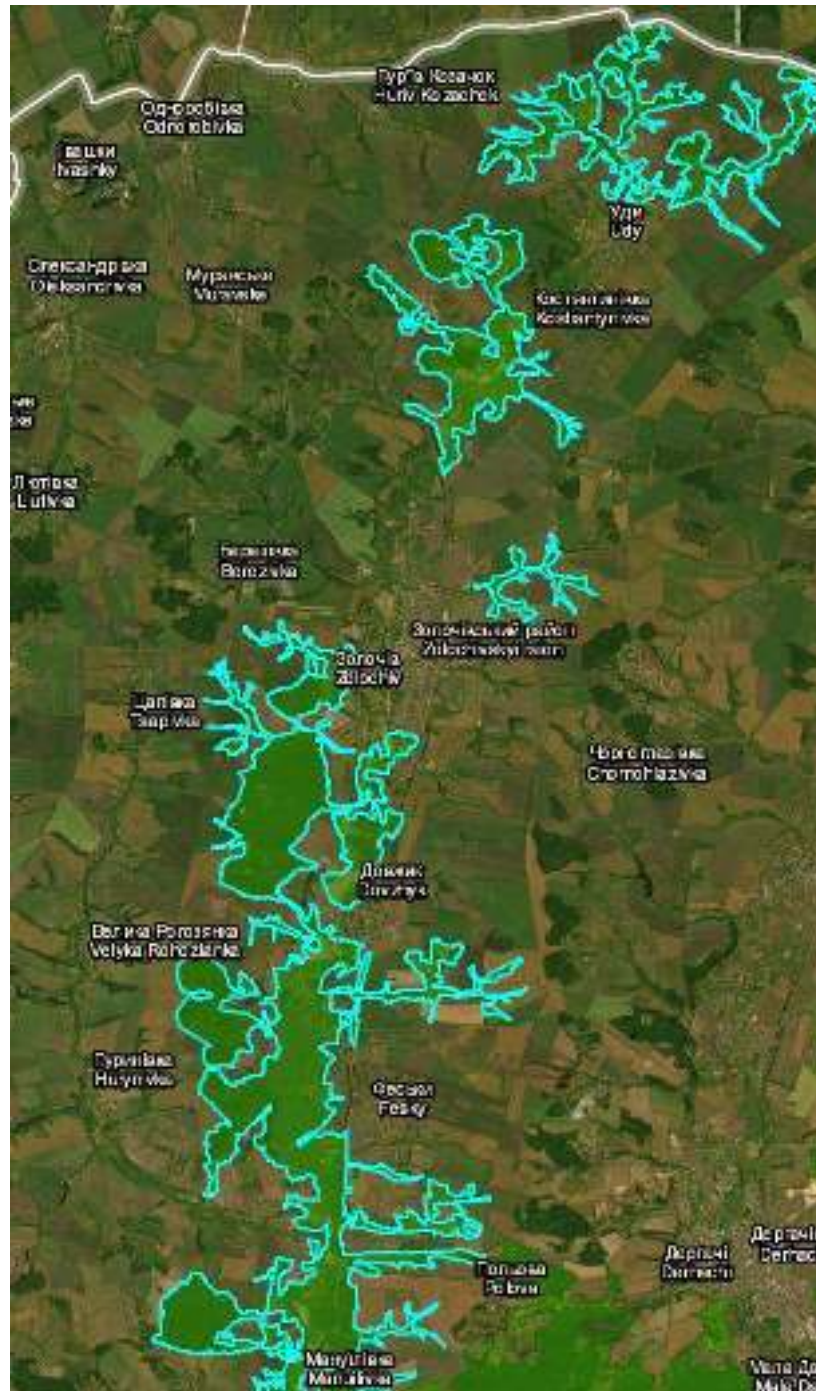

Рис. 1.2 – Розташування Upper part of Uda river valley (Верхня частина долини річки Уда) (UA0000292), площа 10 550,58 ha Dataset year: 2022

<http://emerald.net.ua>

Види, згідно з Резолюцією №6, наявні на території об'єкту:

1337 *Castor fiber*

A021 *Botaurus stellaris*

A022 *Ixobrychus minutus*

A023 *Nycticorax nycticorax*

Важливість збереження території: Важлива роль верхньої частини долини р. Уда як природної території, розташованої посеред агроландшафтів. Водноболотні угіддя долини річки сприяють підтриманню балансу органічних сполук і на прилеглих сільськогосподарських територіях. Важлива також роль екологічного (перш за все – міграційного) коридору.

Рис. 1.3 – Територія Смарагдової мережі Mozh river valley (Долина річки Мож) (UA0000299), площа 12 658,48 га, Dataset year: 2022 (<http://emerald.net.ua>)

Види, згідно з Резолюцією №6, наявні на території об'єкту:

1141 *Chalcalburnus chalcoides*

A075 *Haliaeetus albicilla*

A073 *Milvus migrans*

A072 *Pernis apivorus*

A080 *Circaetus gallicus*

A081 *Circus aeruginosus*
A084 *Circus pygargus*
A082 *Circus cyaneus*
A098 *Falco columbarius*
A031 *Ciconia ciconia*
A021 *Botaurus stellaris*
A022 *Ixobrychus minutus*
A023 *Nycticorax nycticorax*
A029 *Ardea purpurea*
A121 *Porzana pusilla*
A120 *Porzana parva*
A127 *Grus grus*
A122 *Crex crex*
A222 *Asio flammeus*
A224 *Caprimulgus europaeus*
1060 *Lycaena dispar*
1083 *Lucanus cervus*
1166 *Triturus cristatus*
1188 *Bombina bombina*
1337 *Castor fiber*
1355 *Lutra lutra*

Переважна більшість рідкісних видів на території Харківської області знаходиться нині в долинах річок. Місця концентрації їх на ділянках непорушеної рослинності слід вважати екологічними ядрами, а ділянки, що поєднують ядра між собою, – екологічними коридорами (рис. 1.4).

Планована діяльність не проводиться на території природно-заповідного фонду.

На території Смарагдової мережі UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди» розташовано лісогосподарські землі Бабаївського лісництва загальною площею 1529,7 га, та Васищевського лісництва загальною площею 4746,5 га (див. табл. 1.8).

Територія планованої діяльності частково включена до основного списку Смарагдової мережі. Так, у Бабаївському лісництві заплановано проведення суцільних санітарних рубок (ССР) в 12 вид. 21 кв. та 5 вид. 28 кв. загальною площею 7,2 га. У Васищівському лісництві проведення рубок головного користування (РГК) заплановано у 13 вид. 130 кв., 5, 10 та 12 вид. 131 кв., 17 вид. 134 кв, 10 вид. 135 кв., 9 вид. 137 кв. загальною площею 42,7 га. Проведення ССР заплановано у 12 вид. 9 кв., 2 вид. 102 кв., 10 вид. 110 кв., 1 вид. 125 кв. 6, 8, 9 та 11 вид. 154 кв. на площі 49,9 га.

На території Смарагдової мережі UA 0000299 «Mozh river valley» – «Долина річки Мож» землі Мерефянського лісництва займають площу 3616,5 га і Рокитнянського – 418,1 га. У Мерефянському лісництві проведення ССР заплановано у 6 вид. 109 кв., 1 вид. 110 кв. та 5 і 11 вид. 117 кв. на площі 16,4 га. У Рокитнянському лісництві ССР проводитимуться у 1, 10 та 11 вид. 29 кв. на площі 34, 6 га.

Загальна площа земель Золочівського лісництва на території Смарагдової мережі UA0000292 «Upper part of Uda river valley» – «Верхня частина долини річки Уди» складає 3093,0 га. Проведення ССР заплановано у 8 вид. 29 кв. та у 10 вид. 121 кв. на площі 12,9 га.

Загальна площа проведення РГК та ССР у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» складає 163,7 га, що становить 1,22 % від території Смарагдової мережі до якої віднесено частину земель філії.

Визначення та збереження територій Смарагдової мережі в межах України згідно з вимогами Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської Конвенції) та з урахуванням вимог Директиви № 2009/147/ЄС про збереження диких птахів та Директиви № 92/43/ЄС про збереження природних оселищ та видів природної фауни і флори, **на даному етапі на законодавчому рівні не врегульовано [34].**

Землевласники та землекористувачі не залучаються до процесу оголошення територій Смарагдовими, адже статус збереження певних видів та оселищ – це винятково наукове питання. До того ж, сам факт створення певної Смарагдової території не накладає жодних обмежень чи заборон.

Тому землевласники, землекористувачі та інші зацікавлені сторони залучаються на другому етапі – розробці плану управління територією Смарагдової мережі. І це справді важливо, адже саме так можна віднайти компромісний варіант, вигідний для всіх: і природу зберегти, і вести сталу господарську діяльність. План управління не може розроблятися без власників чи користувачів земельних ділянок.

Твердження про те, що Смарагдові території – це місця, де все заборонено, – недоречне.

1. До Смарагдової мережі входить переважно дика природа (річки, степи тощо), а не поля чи людські помешкання. Смарагдова мережа не є проблемою для агробізнесу, якщо він не збирається розорати останні степи України, розміщені на схилах і в балках, де й без того оранка заборонена.

2. Смарагдова мережа не передбачає жодної зміни власності територій!

3. Ідея Смарагдової мережі – активна охорона природи та індивідуальний підхід до кожної території. Дійсно, в окремих випадках господарська активність (приміром, рубки лісу) може бути обмежена. Утім, європейський досвід свідчить: невелика зміна господарської діяльності забезпечить збереження природи й не завдасть значних економічних збитків. А часто збереження певних видів навіть вимагає продовжувати господарську діяльність: наприклад, скошування луків чи випас худоби.

4. Смарагдова мережа стосується лише конкретних видів і оселищ, якими опікується Бернська конвенція. Діяльність, що їм не шкодить, не розглядається як загроза мережі й не може бути обмежена. Так, у межах Смарагдових територій не заборонено полювання: лише обмежується знищення видів, які охороняються конвенцією.

Заповідні території України створювалися для охорони тварин, рослин чи екосистем, рідкісних на українському рівні. Смарагдова ж мережа створюється для охорони природи, рідкісної на європейському рівні. Окремі території Смарагдової мережі можуть збігатися з чинними заповідними об'єктами, окремі –

ні. Смарагдова мережа та чинні заповідні території існуватимуть паралельно, гармонійно доповнюючи одне одного [35].

Законопроект 4461 передбачає державні компенсації власникам та користувачам земельних ділянок, на яких були встановлені обмеження. До того ж, Смарагдова мережа може передбачати й додаткові дотації землевласникам і землекористувачам від Європейського Союзу [36].

Проведення господарських заходів на землях філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» заплановано відповідно до чинної законодавчої бази, нормативних документів і є доцільними з огляду на передбачувану екологічну, економічну та соціальну вигоду.

Найбільш поширені на території свіжа кленова-липова діброва D₂-к-лД – 33014,3 га (72 % від вкритої лісовою рослинністю площі) та свіжий дубово-сосновий суббір В₂ДС – 6516,1 га .

У таблиці 1.9 наведено розподіл лісів території лісокористування за головними лісоутворювальними породами.

Таблиця 1.9 – Розподіл лісів території лісокористування за головними лісоутворювальними породами філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

№	Індекс типу лісу	Тип лісу	Панівна порода	Площа, га
1	A ₁ -С	Сухий сосновий бір	Сосна звичайна	7,6
2	A ₂ -С	Свіжий сосновий бір	Сосна звичайна	424,0
			Сосна звичайна ос. кор. губ.	3,7
			Дуб червоний	1,1
			Разом	428,8
3	B ₁ -ДС	Сухий дубово-сосновий суббір	Сосна звичайна	62,6
4	B ₂ -ДС	Свіжий дубово-сосновий суббір	Сосна кримська	5,5
			Сосна звичайна	6248,1
			Сосна звичайна ос. кор. губ.	103,6
			Дуб червоний	16,7
			Дуб звичайний	40,0
			Клен ясенелистий	0,9
			Акація біла	16,9
			Береза повисла	63,4
			Осика	13,5
			Вільха чорна	5,9
			Тополя канадська	1,6

№	Індекс типу лісу	Тип лісу	Панівна порода	Площа, га
			Разом	6516,1
5	В ₃ -ДС	Вологий дубово-сосновий субір	Сосна звичайна	26,8
			Дуб червоний	0,4
			Дуб звичайний	0,9
			Клен ясенелистий	0,4
			Акація біла	0,9
			Береза повисла	68,6
			Осика	11,9
			Вільха чорна	8,7
			Тополя біла	0,5
			Разом	119,1
6	В ₃ -Т	Вологий осокоревий субір	Береза повисла	1,8
7	С ₁ -кпД	Суша пакленова судіброва	Сосна кримська	6,1
			Сосна звичайна	38,3
			Дуб звичайний	57,0
			Ясен зелений	1,6
			Клен гостролистий	4,6
			Клен ясенелистий	0,4
			Акація біла	34,5
			Береза повисла	19,4
			Клен татарський	0,3
			Разом	162,2
8	С ₂ -л-сД	Свіжа липово-соснова судіброва	Сосна кримська	1,1
			Сосна звичайна	634,7
			Сосна звичайна ос. кор. губ.	102,2
			Дуб червоний	7,0
			Дуб звичайний	685,3
			Ясен звичайний	2,4
			Клен гостролистий	4,9
			Клен ясенелистий	3,8
			Акація біла	58,2
			Береза повисла	40,1
			Осика	28,8
			Липа доібнолиста	3,6
			Тополя біла	1,6
			Тополя канадська	3,6
			Тополя чорна	0,9
			Клен татарський	1,2
			Бархат Амурський	0,3
			Разом	1579,7
9	С ₂ -Д	Свіжа судіброва	Береза повисла	1,7
10	С ₂ -Д ³	Свіжа заплавна судіброва	Дуб звичайний	

№	Індекс типу лісу	Тип лісу	Панівна порода	Площа, га
			Ясен зелений	0,7
			Акація біла	0,5
			Осика	5,2
			Вільха чорна	0,8
			Разом	7,2
11	C ₂ -л-сД Ер	Свіжа липово-соснова судіброва еродована	Сосна звичайна	4,8
			Сосна звичайна ос. кор. губ.	37,0
			Дуб звичайний	3,2
			Акація біла	5,5
			Разом	50,5
12	C ₃ -л-сД	Волога липово-соснова судіброва	Сосна звичайна	8,8
			Дуб звичайний	42,2
			Клен сріблястий	0,4
			Береза повисла	37,0
			Осика	6,2
			Вільха чорна	39,8
			Тополя біла	0,6
			Тополя канадська	0,7
			Верба біла	1,9
			Разом	137,6
13	C ₃ -к-лД	Волога кленово-липова судіброва	Сосна звичайна	1,4
			Дуб звичайний	22,4
			Береза повисла	0,5
			Осика	1,7
			Тополя канадська	3,1
			Разом	29,1
14	C ₃ -Д ³	Волога заплавна судіброва	Дуб звичайний	0,7
			Вільха чорна	4,5
			Тополя канадська	4,6
			Верба біла	0,4
			Верба ламка	0,7
			Разом	10,9
15	C ₄ -Влч	Сирий чорновільховий сугруд	Вільха чорна	124,9
			Верба біла	1,3
			Разом	126,2
16	C ₅ -Влч	Мокрий чорновільховий сугруд	Вільха чорна	1,4
17	D ₁ -к-лД	Суха кленово-липова діброва	Сосна кримська	0,8
			Сосна звичайна	11,3
			Дуб червоний	1,4
			Дуб звичайний	2506,4

№	Індекс типу лісу	Тип лісу	Панівна порода	Площа, га
			Ясен зелений	39,5
			Ясен звичайний	67,6
			Клен гостролистий	71,9
			Клен польовий	32,4
			Явір	1,6
			Клен ясенелистий	12,9
			В'яз гладкий	3,8
			Акація біла	177,4
			Береза повисла	14,1
			Осика	8,1
			Липа доібнолиста	28,1
			Тополя пірамідальна	0,7
			Клен татарський	15,4
			Разом	2993,4
18	D ₁ - бркпД	Суха берестово- пакленова діброва	Клен ясенелистий	0,8
			Дуб звичайний	
19	D ₂ -к-лД	Свіжа кленово-липова діброва	Сосна звичайна	48,8
			Ялина європейська	1,1
			Модрина європейська	1,0
			Дуб червоний	18,9
			Дуб звичайний	29880,8
			Ясен зелений	42,3
			Ясен звичайний	1186,5
			Клен гостролистий	642,7
			Клен польовий	171,0
			Клен сріблястий	1,5
			Клен ясенелистий	22,5
			Берест	1,2
			В'яз шорсткий	1,3
			Акація біла	111,8
			Береза повисла	125,7
			Осика	326,0
			Липа дрібнолиста	383,3
			Тополя біла	3,6
			Тополя канадська	5,6
			Тополя чорна	1,9
			Верба біла	0,7
			Клен татарський	9,9
			Абрикос звичайний	0,8
			Бархат амурський	0,3
			Груша звичайна	12,6
			Гіркокаштан звичайний	0,3
			Горіх грецький	6,4
			Горіх чорний	0,7
			Черемха звичайна	0,3

№	Індекс типу лісу	Тип лісу	Панівна порода	Площа, га
			Яблуня лісова	0,8
			Разом	33010,6
20	D ₃ -к-лД	Волога кленово-липова діброва	Ялина європейська	0,4
			Модрина європейська	0,1
			Дуб звичайний	60,5
			Ясен зелений	1,9
			Ясен звичайний	12,4
			Клен гостролистий	11,8
			Клен польовий	5,5
			Клен ясенелистий	3,5
			В'яз гладкий	0,4
			Берест	2,8
			Осика	17,2
			Вільха чорна	0,4
			Липа доібнолиста	5,8
			Тополя біла	1,0
			Тополя чорна	0,8
			Верба біла	4,5
			Разом	129,0
21	D ₃ -яс-лД	Волога ясенєво-липова діброва	Дуб звичайний	52,2
			Ясен зелений	1,6
			Ясен звичайний	7,1
			Клен гостролистий	2,5
			Клен польовий	2,3
			Клен ясенелистий	0,4
			Акація біла	1,0
			Береза повисла	6,8
			Осика	17,1
			Вільха чорна	0,7
			Липа доібнолиста	5,1
			Тополя біла	0,3
			Тополя канадська	1,6
			Тополя чорна	0,8
			Разом	99,5
22	D ₃ -брпкД ³	Волога бересто-пакленова діброва	Дуб звичайний	
			Берест	1,7
			Вільха чорна	1,3
			Тополя канадська	1,1
			Разом	4,1
23	D ₄ -Влч	Сирий чорновільховий груд (ольс-лог)	Дуб звичайний	0,1
			Береза повисла	1,4
			Вільха чорна	120,9
			Тополя біла	1,3

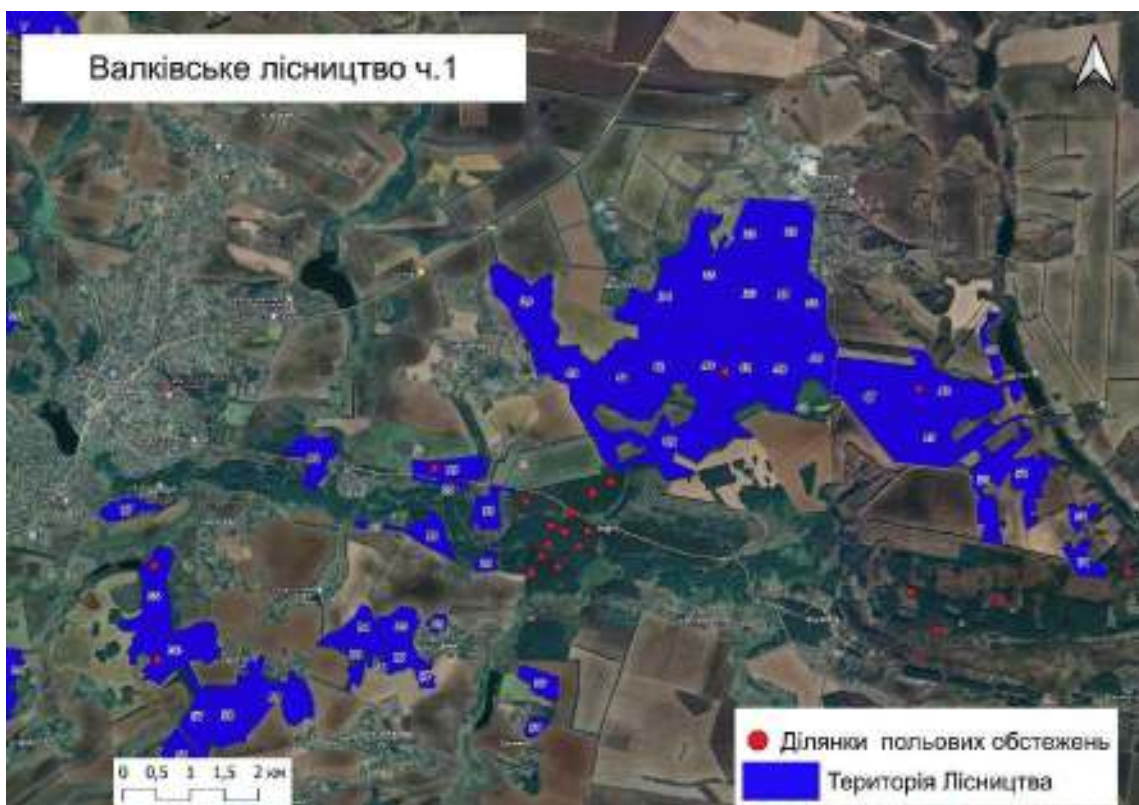
№	Індекс типу лісу	Тип лісу	Панівна порода	Площа, га
			Верба біла	7,7
			Верба ламка	1,1
			Разом	132,5
24	D ₄ -ТЧВ6	Сирий тополево-вербовий груд	Осика	0,4
			Тополя канадська	2,2
			Верба біла	1,0
			Верба ламка	0,7
			Разом	4,3
25	D ₅ -Влч	Мокрий чорновільховий груд	В'яз гладкий	0,3
			Вільха чорна	18,6
			Верба ламка	0,2
			Разом	19,1
26	D ₄ -В6	Сирий вербовий груд	Ясен зелений	0,7
			Ясен звичайний	0,9
			Вільха чорна	2,9
			Тополя канадська	0,6
			Верба біла	3,4
			Верба ламка	2,3
			Разом	10,8
			Усього	45646,6

Відповідно до частини 5 статті 12 Закону України «Про Червону книгу України», не допускається оприлюднення відомостей про точне місце перебування (зростання) об'єктів Червоної книги України та інших відомостей про них, якщо це може призвести до погіршення умов охорони та відтворення цих об'єктів. З цих позицій, інформація про місця перебування тварин Червоної книги, що є об'єктами незаконного полювання або торгівлі, або про місця зростання рослин Червоної книги України, що є об'єктами незаконного вилучення з природи для комерційних чи утилітарних цілей, є конфіденційною. До зазначеної інформації застосовується частина 8 статті 4 Закону «Про оцінку впливу на довкілля» та частини 9 і 18 «Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля» (постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1026).

На території підприємства було проведено науково-дослідну роботу з виявлення локалітетів рідкісних видів флори та фауни на ділянках, запроектованих до рубки. Також здійснено камеральні роботи з опрацювання таксаційних матеріалів, документації об'єктів ПЗФ та збору інформації щодо

наявності, поширення рідкісних, зникаючих, червонокнижних видів флори та фауни.

Польові обстеження проведено у 10 лісництвах. Обстеженню підлягали ділянки включені до фонду рубок головного користування, а також сусідні до цих виділів ділянки (рис. 1.5).

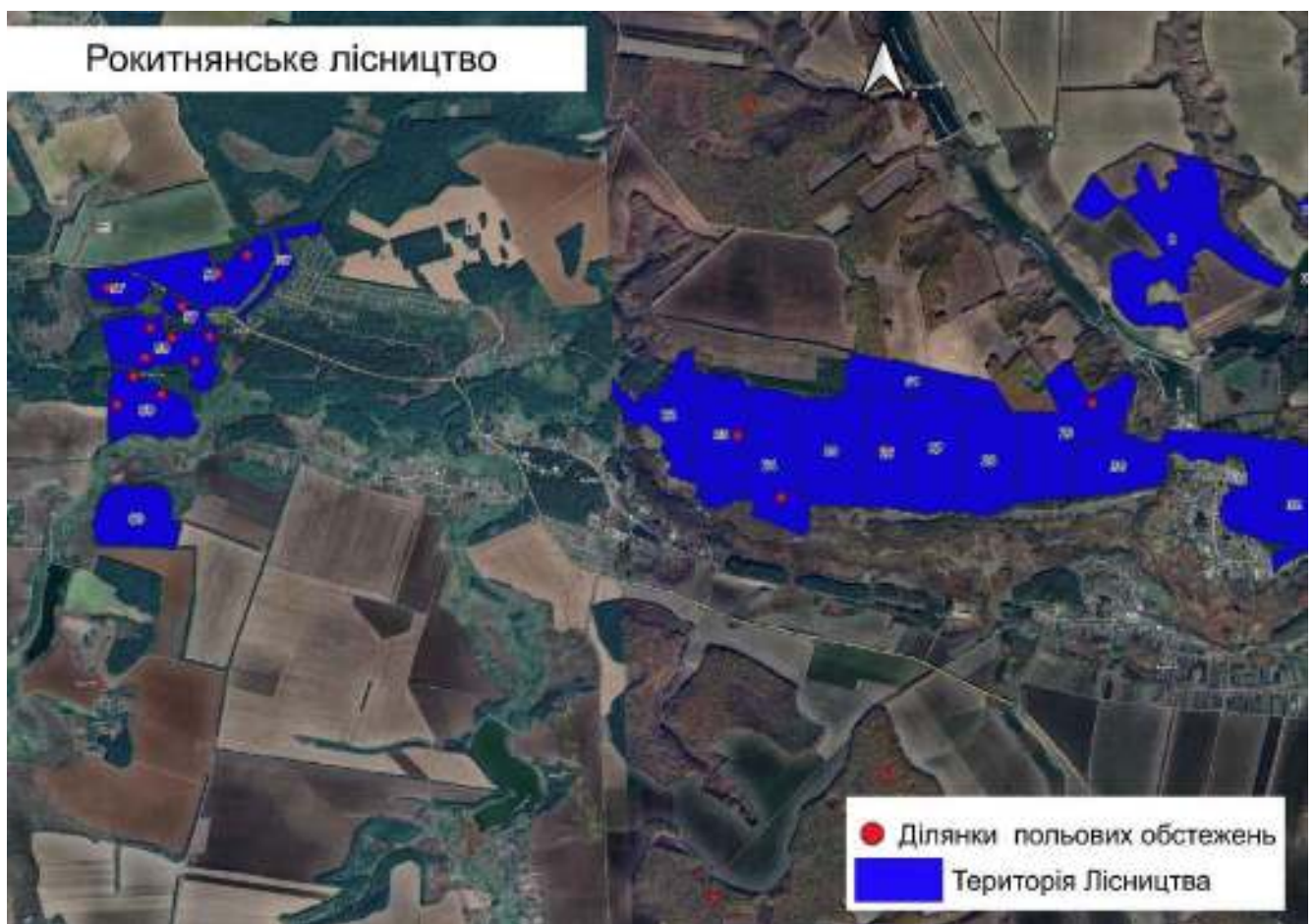

Валківське лісництво ч.2

Коломацьке лісництво

Люботинське лісництво

Мереф'янське лісництво

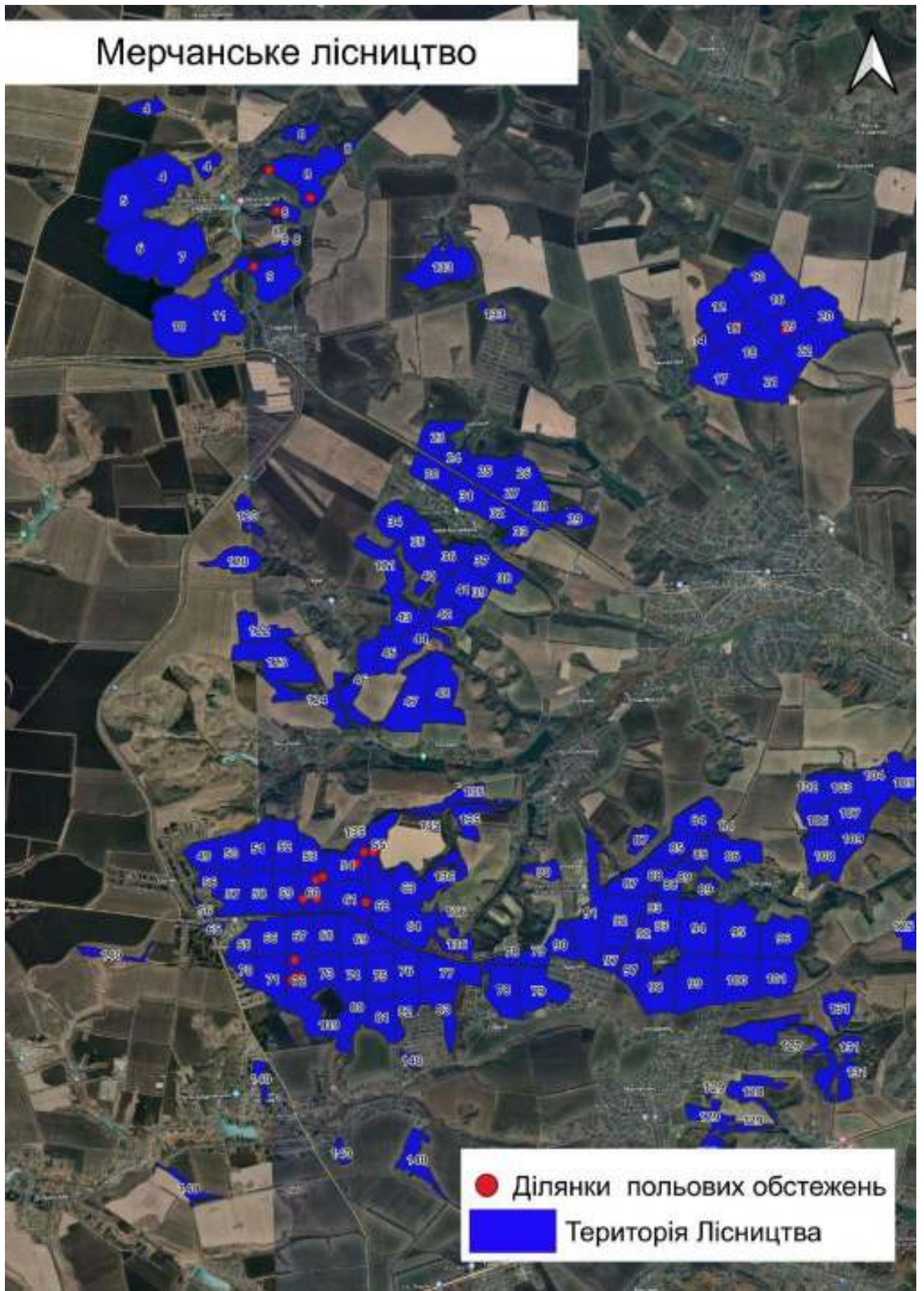

Рисунок 1.5 – Місцезнаходження ділянок детального обстеження

Вивчення біорізноманіття у лісах філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» проведено у вегетаційний сезон 2023 року під час досліджень на території (за допомогою методу маршрутних ходів) зі складанням геоботанічних описів за ділянками планованої діяльності, а також на межуючих з ними ділянках радіусом 100–800 м. У процесі польових робіт місце розташування пробних площ було скореговано відповідно до ступеня репрезентативності та однорідності лісорослинних умов.

Рекогносциувальні дослідження проводилися детально-маршрутним методом у вегетаційний період 2023 року. Геоботанічні описи рослинних угруповань здійснювали згідно з загальноприйнятими методиками у природних межах фітоценозів. Для визначення типів біотопів користувались літературними джерелами останніх років видання [17, 27, 30]. Під час рекогносциувального обстеження визначали розташування основних рослинних угруповань та складання картосхеми з характеристикою основних типів рослинності території. Під час детально-маршрутного обстеження визначали також основні рослинні асоціації в межах основних типів рослинності. Для геоботанічного опису закладали пробні площі на біогеоценотично однорідних ділянках рослинності, описаних в ході рекогносциувального обстеження. Закладено пробні площі на репрезентативних ділянках у свіжій кленово-липовій діброві (D₂-к-лД) – 62 ділянки (70 % запланованих під планову діяльність), у свіжому дубово-сосновому субору (B₂-дС) – 28 ділянок (100% від всіх ділянок планової діяльності), у свіжій липово-сосновій судіброві (C₂-л-сД) – 3 ділянки (100 %), у сухій кленово-липовій діброві (D₁-к-лпД) – 4 ділянки (100 %), а також у сирому чорновільховому сугруді (C₄-Влч) – 1 ділянку і сирому чорновільховому груді – 6 ділянок (100% запланованих під планову діяльність). Закладали стандартні пробні площі квадратної форми, для деревної рослинності – 25×25 м, для трав'янистої – 10×10 м. В межах пробних площ визначається видовий склад рослин та їх якісний стан, видовий склад фауни визначали за результатами їхньої життєдіяльності (екскременти, нори, гнізда, залишки пір'я тощо). Також відмічали ділянки (оселища), що визначаються певними властивостями чи характеристиками, що відповідають вимогам природоохоронного значення (придатні для місцезростання чи помешкання рідких видів рослин і тварин, місцезнаходження рідкісних типів угруповань тощо). **Созологічний статус** видів встановлений за Переліком видів рослин та грибів, що підлягають особливій охороні на території Харківської

області (2018); Переліками видів рослин та тварин, що заносяться до Червоної книги України (Перелік видів рослин..., 2021, Перелік видів тварин..., 2021) (Додаток В), Європейським червоним списком (European Red List..., 2021); Додатками I-III Бернської конвенції (Convention..., 1979a) [24], Додатками I, II Боннської конвенції (Convention..., 1979b) та Переліком видів тварин, що підлягають охороні на території Харківської області (Види тварин..., 2018) (Додаток Г).

За результатами камеральних робіт і обстежень встановлено, що на підприємстві основними лісоутворювальними породами є дуб звичайний і сосна звичайна. У складі лісової рослинності за площею переважають ділянки, що представляють свіжу кленово-липову діброву та свіжий дубово-сосновий суббір – відповідно 72,3 % та 14,3 % від усієї площі лісових насаджень. Майже 7 % площі припадає на ділянки сухої кленово-липової діброви, свіжого та вологого липово-дубово-соснового сугрудю.

Дуб звичайний (*Quercus robur* L.), як одна із основних лісотвірних порід, визначає структурну організацію рослинних угруповань на площі 33351,7 га у 9 типах лісу — переважно у грудях, рідше у сугрудях і суборах. Найкраще лісостани *Quercus robur* на території представлені на ділянках, яким притаманні свіжі умови зволоження (33351,7 га). Разом із тим, лісостани *Quercus robur* наявні також на сухих ділянках (2563,4 га) та навіть у вологих і сирих умовах зволоження – 178,9 га.

У складі лісових біотопів на особливу увагу заслуговують біотопи G1.A1 (ліси *Quercus–Fraxinus–Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах). Раритетною складовою флори біотопу є *Fritillaria ruthenica* Wikstr., *Tulipa quercetorum* Klokov et Zoz тощо.

Найбільші площі дубових лісів розташовані в умовах свіжої кленово-липової діброви (D₂-к-лД). Вони займають переважно плакори і плато, схили різних експозицій (за винятком крутих південних), одвершки балок. Дубові ліси ростуть на сірих лісових і ясно-сірих лісових середньо- та сильно опідзолених ґрунтах на суглинках та лесовидних суглинках, які близько підстилаються третинними пісками. Насадження переважно формують два яруси: в I ярусі – дуб звичайний, ясен звичайний (II–I бонітетів), рідко береза повисла, в II ярусі – липа серцелиста, клени гостролистий і польовий, берест, в'яз, груша звичайна, яблуня лісова. Типовими видами підліску є ліщина звичайна, бруслини бородавчаста і

європейська, свидина криваво-червона, рідше бузина чорна, шипшини, глід одноматочковий, жостір проносний, терен колючий. У трав'яному покриві домінують осока волосиста, зірочник ланцетовидний, підмаренник чіпкий, копитняк європейський, розхідник плющевидний, чина весняна, фіалка дивна, гравілат міський, чистець лісовий, купина багатоквіткова, медунка темна, конвалія звичайна, яглиця звичайна, підмаренник запашний.

У минулому сторіччі на великих площах на місці дубових і сосново-дубових лісів були створені культури сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.), яка є лісотвірною породою на площі 7517,2 га. і формує деревостани у 10 типах лісу, але найбільшу площу на дослідженій території мають свіжий дубово-сосновий суббір та свіжа липовососнова судіброва (3796,7 і 634,7 га відповідно). Хоча переважна частина деревостанів *Pinus sylvestris* сформувалася у свіжих умовах зволоження (7558,1 га), вони також представлені на сухих ділянках борової тераси. Цим умовам зволоження, зокрема, відповідають такі типи лісу, як сухий сосновий бір (7,6 га), сухий сосноводубовий суббір (62,6 га), суха еродована пакленова судіброва (38,3 га) та суха кленоволипова діброва (11,3 га).

Біотопи G3.4232 — сарматські ліси із сосни звичайної характеризуються високою репрезентативністю у межах підприємства. Цей тип біотопів представлено двома варіантами. У більш сухих місцезростаннях по схилах та верхівках еолових піщаних підвищень утворюються, переважно, одноярусні деревостани із *Pinus sylvestris*. На окремих ділянках спостерігається також і другий ярус, але зімкнутість найчастіше не виражена. Зрідка зростають із покриттям до 10% *Quercus robur*, а переважно поодинокі трапляються *Betula pendula* Roth, *Fraxinus excelsior*, *Pyrus communis* L., *Ulmus laevis* Pall., *Populus tremula* L. Останні два види іноді беруть значну участь у формуванні чагарникового ярусу, у складі якого також трапляються *Crataegus pseudokyrtostrila* Klok., *Viburnum opulus*, *Rosa canina* L., *Frangula alnus*. Разом із тим, на значній території чагарниковий ярус або дуже розріджений, або майже відсутній, особливо там, де спостерігається велике рекреаційне навантаження. Саме останнє спричиняє значне розрідження трав'яного ярусу і наявність у його складі (іноді із високими показниками покриття) *Galeopsis bifida* Boenn., *Hieracium pilosella* L., *Chelidonium majus* L., *Lactuca serriola* Torner, *Mycelis muralis* (L.) Dumort., *Taraxacum officinale* Wigg. aggr., *Fallopia convolvulus* (L.) A. Löve. За умови відсутності антропогенного впливу травостій представлені широким спектром видів, зокрема: *Achillea submillefolium* Klokov & Krytzka, *Polygonatum odoratum* (Mill.) Druce., *Solidago*

virgaurea L., *Vincetoxicum hirundinaria* Medik., *Hieracium robustum* Fr., *H. umbellatum* L., *Pilosella echioides* (Lumn.) F. Schultz & Sch. Bip., *Hypericum perforatum* L., *Galium verum* L. Окрім представників різнотрав'я, присутні декілька видів злаків і осок: *Poa nemoralis* L., *Calamagrostis epigeios*, *Melica nutans* L., *Koeleria glauca* (Spreng.) DC., *Carex ericethorum* Pollich, *C. caryophyllea* Latourg. У сосняках на пологих міжгорбових зниженнях із краще забезпеченими вологою ґрунтами наявний моховий ярус, сформований переважно *Pleurozium schreberi* (Brid.) Mitt. та *Dicranum rugosum* Hoffm. ex Brid., а у складі першого деревного ярусу характерна домішка *Quercus robur* та *Betula pendula*. Більш виразний підлісок (покриття до 20%) сформований підростом вище вказаних порід та *Euonymus verucosa* Scop., *E. europaea* L., *Chamaecytisus ruthenicus* (Fisch. ex Wołoszcz.) Klásková, *Sorbus aucuparia* L., *Acer tataricum*. У трав'яному ярусі зростають *Campanula persicifolia* L., *Rumex acetosella* L., *Linaria vulgaris* Mill., *Genista tinctoria* L., *Veronica officinalis* L., *Viola arenaria* DC.

У складі рослинних угруповань біотопу G3.4232 наявні декілька регіонально рідкісних видів (*Orthila secunda* House, *Rubus saxatilis* L., *Dianthus stenocalyx* (Trautv.) Juz.), види із Червоної книги України [33] (*Stipa borysthena* Klokov ex Prokudin, *Pulsatilla pratensis* (L.) Mill., *P. patens* (L.) Mill. s.l.), а також *Jurinea cyanoides* (L.) Rchb. Із додатку I Резолюції 6 Бернської конвенції. Остання саме визначає перелік видів і біотопів, для збереження яких і створюється Смарагдова мережа. Наразі далеко не всі виявлені ценопопуляції *Jurinea cyanoides* знаходяться у задовільному стані. Багато з них перебувають у пригніченому стані, представлені лише поодинокими особинами на субсенільній віковій стадії [10].

Насадження сосни звичайної, часто з домішкою дуба звичайного, берези повислої, осики, груші звичайної поширені переважно в умовах свіжого дубово-соснового субору (В₂-дС) і характеризуються високою продуктивністю (I–Ia бонітет). Вони займають рівнинні та слабохвилясті ділянки середніх рівнів або слабопідвищених зандрових рівнин і річкових терас, а також зниження між піщаними пагорбами. Соснові ліси ростуть на розвинених дернових глинисто-піщаних та піщаних з супіщано-суглинними прошарками на давньоалювіальних відкладах ґрунтах. У підліску домінують бруслина бородавчата, клен польовий, клен татарський, зіновать руська, дрік красильний, горобина звичайна. Основними видами трав'яного покриву є куничник наземний, орляк звичайний, конвалія звичайна, нечуйвітер волохатенький, смовдь гірська, золотушник звичайний, купина запашна, вероніка лікарська, плевроціум Шребера, дикранум багатоніжковий.

У пониженнях борової тераси та в місцях її переходу у заплаву, де ґрунтові води перебувають на незначній глибині, і зазвичай спостерігається перезволоження кореневмісного шару ґрунту, на торф'янистих ґрунтах поширені такі типи лісу, як мокрий березово-сосновий субір (1,7 га), сирий та мокрий чорновільховий сугруд (127,6 га) і груд (151,6 га). Тут формуються оселища, що потребують охорони відповідно до Резолюції 4 Бернської конвенції: G1.414 – степові заболочені ліси з *Alnus glutinosa*. Ці біотопи у межах території підприємства характеризуються істотною репрезентативністю і кращою збереженістю. Загалом *Alnus glutinosa* (L.) Gaerth є лісотвірною породою на площі 245,5 га. До складу трав'яного покриву біотопу входить низка регіонально рідкісних видів: *Thelypteris palustris* Schott, *Dryopteris cristata* (L.) Gray, *D. carthusiana* (Vill.) Н.Р. Fuchs, *Athyrium filix-femina* (L.) Roth, *Chrysosplenium alternifolium* L., *Comarum palustre* L., *Carex pseudocyperus* L., *Lycopodium clavatum* L. [10].

У притерасних пониженнях, понижених ділянках борових терас (фрагментарно) в умовах сирого чорновільхового гряду (ольс-лог) (D₄-Влч.) сформувалися насадження вільхи чорної I бонітету з домішкою дуба звичайного, ясена звичайного, осики, в'яза, береста, тополь білої і чорної. Вони ростуть на лучних оглеєних на суглинкових відкладеннях або супіщаних на суглинкових відкладеннях з рівнем ґрунтових вод 0,5–1,0 м. Для підліску характерні верба пурпурова, в. п'ятитичинкова, калина звичайна, черемха пташина, ожина сиза. Домінантами трав'яного покриву в цих лісах є вовконіг європейський, безщитник жіночий, кропива дводомна, чистеці лісовий і болотний, розхідник шорсткий, череда трироздільна, гравілат річковий, шоломниця звичайна, яглиця звичайна, хвощ великий, осока повисла, м'ята водяна.

Таким чином, ліси філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» представлені комплексом різноманітних біотопів, що мають природно-історичну та геоморфологічну зумовленість. Серед них достатньо великі площі репрезентовані біотопами, що пропонуються до охорони в Європі [30].

За обсягом площ найкраще представленими тут є біотопи сарматських соснових лісів (G3.4232), лісів *Quercus–Fraxinus–Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (G1.A1), заплавних сінокісних і пасовищних лук (E2.2), мокрих та вологих евтрофних і мезотрофних лук (E3.4), низинних боліт із заростями осок та очерету без застою води (D5.2) й степових заболочених лісів з *Alnus glutinosa* (G1.414). Крім того, тут представлені популяції окремих видів судинних рослин, які мають різний соцологічний статус. До Додатку I Резолюції 6 Бернської конвенції входять

Наголоватки волошкові (*Jurinea cyanooides*) та *Pulsatilla patens*, а ряд видів мають державний статус збереження в Україні (*Salvinia natans*, *Dactylorhiza incarnata*, *D. fuchsia*, *D. majalis*, *Orchis palustris*, *Gladiolus tenuis*, *Fritillaria ruthenica*, *Tulipa quercetorum*, *Stipa borysthenaica*, *Pulsatilla pratensis*) та охороняються на регіональному рівні (*Polygonum bistorta*, *Valeriana officinalis*, *Parnassia palustris*, *Veratrum lobelianum*, *Thelypteris palustris*, *Dryopteris cristata*, *D. carthusiana*, *Athyrium filix-femina*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Comarum palustre*, *Carex pseudocyperus*, *Lycopodium clavatum*, *Orthila secunda*, *Rubus saxatilis*, *Dianthus stenocalyx*).

Різноманіття лісорослинних умов на території підприємства зумовило різноманітність лісових оселищ (табл. 1.10). Своєю чергою, біотопічна різноманітність підтримує біологічне різноманіття. *Угрупування Зеленої книги*: в результаті досліджень не було визначено рідкісних угруповань [10].

Таблиця 1.10 – Оселища Бернської конвенції на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

№ з/п	Код	Назва	Опис
1	C1.222	Угрупування <i>Hydrocharis morsus-ranae</i> (Floating <i>Hydrocharis morsus-ranae</i> rafts).	Вміст загального фосфору зазвичай в межах 12–24 мкг/л, вміст хлорофілу – 2,6–20 мкг/л, Secchi depth – 2–4 м. Домінування певних видів є критерієм виділення оселищ четвертого і нижчих рівнів, однак не всі угруповання з вказаними домінантами належать до цих видів оселищ, а лише ті, які відповідають критеріям для типу оселищ C1.2 (вода має бути стояча і мезотрофна).
2	C1.224	Угрупування <i>Utricularia australis</i> і <i>Utricularia vulgaris</i> (Floating <i>Utricularia australis</i> and <i>Utricularia vulgaris</i> colonies).	Вміст загального фосфору зазвичай в межах 12–24 мкг/л, вміст хлорофілу – 2,6–20 мкг/л, Secchi depth – 2–4 м. Домінування певних видів є критерієм виділення оселищ четвертого і нижчих рівнів, однак не всі угруповання з вказаними домінантами належать до цих видів оселищ, а лише ті, які відповідають критеріям для типу оселищ C1.2 (вода має бути стояча і мезотрофна).
3	C1.225	Угрупування <i>Salvinia natans</i> (Floating <i>Salvinia natans</i> mats)	Вміст загального фосфору зазвичай в межах 12–24 мкг/л, вміст хлорофілу – 2,6–20 мкг/л, Secchi depth – 2–4 м. Домінування певних видів є критерієм виділення оселищ четвертого і нижчих рівнів, однак не всі угруповання з вказаними домінантами належать до цих видів оселищ, а лише ті, які відповідають критеріям для типу оселищ C1.2 (вода має бути стояча і мезотрофна).
4	C1.32	Вільноплаваюча рослинність евтрофних водойм (Free-floating vegetation of eutrophic waterbodies); угруповання класу Lemnetae в евтрофних умовах, включає рослинність з домінуванням тих же видів, що й	Вміст загального фосфору зазвичай більше 24 мкг/л, вміст хлорофілу більше 20 мкг/л, Secchi depth – менше 2 м. Домінування певних видів є критерієм виділення оселищ четвертого і нижчих рівнів, однак не всі угруповання з вказаними домінантами належать до цих видів оселищ, а лише ті, які відповідають критеріям для типу оселищ C1.3 (вода має бути стояча і евтрофна).

№ з/п	Код	Назва	Опис
		вільноплаваюча рослинність мезотрофних водойм C1.22, але в евтрофних водоймах.	
5	C1.33	Вкорінена занурена рослинність евтрофних водойм (Rooted submerged vegetation of eutrophic waterbodies).	
6	C2.33	Рослинність водотоків з повільною течією і мезотрофною водою (Mesotrophic vegetation of slow-flowing rivers).	Водотоки з, як правило, низькою швидкістю руху води, внаслідок чого потік є ламінарним.
7	C2.34	Рослинність водотоків з повільною течією і евтрофною водою (Eutrophic vegetation of slow-flowing rivers).	
8	D5.2	Болота з домінуванням великих осок (Beds of large sedges normally without free-standing water).	
9	D6.1	Материкові солоні марші (Inland saltmarshes)	Союзи <i>Magnocaricion elatae</i> і <i>Magnocaricion gracilis</i> . Домінують <i>Carex acuta</i> , <i>Carex acutiformis</i> , <i>Carex appropinquata</i> , <i>Carex buxbaumii</i> , <i>Carex elata</i> , <i>Carex otrubae</i> , <i>Carex pseudocyperus</i> , <i>Carex riparia</i> , <i>Carex rostrata</i> , <i>Carex vesicaria</i> , <i>Carex vulpina</i> , <i>Cladium mariscus</i> . Вказані види можуть домінувати також в C3.2, а деякі – в D2.3 і D4.2.
10	E2.2	Рівнинні та низькогірні сінокісні луки (Low and medium altitude hay meadows)	Угруповання лісової і, можливо, лісостепової зони з переважанням <i>Carex distans</i> , <i>Puccinellia distans</i> , <i>Spergularia maritima</i> , <i>Triglochin palustris</i> та материкові (не пов'язані з морем) угруповання однорічників родів <i>Salicornia</i> , <i>Suaeda</i> , <i>Salsola</i> .
11	E3.4	Вологі і мокрі евтрофні і мезотрофні луки (Moist or wet eutrophic and mesotrophic grassland).	Мезофільні гірські луки лісового поясу, як правило, з домінуванням <i>Trisetum flavescens</i> , з наявністю <i>Alchemilla</i> spp., <i>Phyteuma</i> spp. Рослинність належить переважно до союзу <i>Polygono bistortae-Trisetion flavescens</i>
			Рівнинні і низькогірні луки з переважанням видів <i>Poaceae</i> , <i>Cyperaceae</i> , <i>Juncaceae</i> . Типові доміанти: <i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Deschampsia caespitosa</i> , <i>Juncus</i> spp., <i>Poa palustris</i> , <i>Scirpus sylvaticus</i> . Рослинні угруповання переважно належать до союзів <i>Calthion</i> і <i>Deschampsion caespitosae</i> . В класифікації оселищ EUNIS 2004 р. до E3.4 включалися також сухіші ценози союзів <i>Arrhenatherion</i> і навіть <i>Festucion beckeri</i> , які знаходяться в заплавах і тому є періодично мокрими. Вологі луки з домінуванням неграміноїдних рослин належать до E5.4 і E5.5.

№ з/п	Код	Назва	Опис
12	E5.4	Вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки (Moist or wet tall-herb and fern fringes and meadows).	Угрупування союзу Senecionion fluviatilis (<i>Calystegia sepium</i> , <i>Carduus crispus</i> , <i>Epilobium hirsutum</i> , <i>Echinocystis lobata</i> , <i>Galium aparine</i> , <i>Humulus lupulus</i> , <i>Urtica dioica</i>), Filipendulion (<i>Cirsium oleraceum</i> , <i>Cirsium palustre</i> , <i>Cirsium rivulare</i> , <i>Filipendula ulmaria</i> s. l., <i>Geranium palustre</i> , <i>Lythrum salicaria</i> , <i>Mentha longifolia</i>), природні узлісні угруповання союзу Aegopodion podagrariae (<i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Chaerophyllum hirsutum</i> , <i>Geum urbanum</i> , <i>Silene dioica</i>). Рудеральні угруповання Aegopodion podagrariae включені до E5.1.
12	F9.1	Прирічкові чагарники (Riverine scrub).	Прирічкові угруповання, висота яких не перевищує 5 м (<i>Amorpha fruticosa</i> , <i>Myricaria germanica</i> , <i>Salix acutifolia</i> , <i>Salix cinerea</i> , <i>Salix pentandra</i> , <i>Salix purpurea</i> , <i>Salix triandra</i> , <i>Salix viminalis</i>). Краще дреновані, ніж F9.2. Угрупування належать до союзів Artemisio dniproicae-Salicion acutifoliae, Rubo caesii-Amorphion fruticosae, Salicion eleagno-daphnoidis, Salicion triandrae.
13	F3.247	Понтично-сарматські листопадні чагарники (Ponto-Sarmatic deciduous thickets). В Україні поширені від Західного Поділля до східних кордонів і Південного берега Криму, в т. ч. кримські угруповання <i>Paliurus spina-christi</i> , <i>Jasminum fruticans</i> , <i>Carpinus orientalis</i> (частково, також G1.7), <i>Cotinus coggygria</i> .	Угрупування союзів Prunion fruticosae, Asparago verticillati-Crataegion taurici, Junipero excelsae-Quercion pubescentis. Типові доміанти чагарникового ярусу: <i>Amygdalus nana</i> , <i>Caragana frutex</i> , <i>Cerasus fruticosa</i> , <i>Chamaecytisus</i> spp., <i>Cotinus coggygria</i> , <i>Cotoneaster</i> spp., <i>Jasminum fruticans</i> , <i>Ligustrum vulgare</i> , <i>Paliurus spinachristi</i> , <i>Prunus spinosa</i> (за наявності степових видів), <i>Rosa gallica</i> , <i>Rosa pimpinellifolia</i> , <i>Spiraea crenata</i> , <i>Spiraea media</i> .
14	G1.11	Прирічкові вербові ліси (Riverine Salix woodland).	На території України домінують <i>Alnus incana</i> , <i>Salix alba</i> , <i>Salix fragilis</i> . З <i>Salix</i> spp. нерідко співдомінують <i>Populus nigra</i> , <i>Populus alba</i> , <i>Populus tremula</i> . Союзи Alnion incanae, Salicion albae.
15	G1.21	Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням <i>Alnus</i> або <i>Fraxinus</i> (Riverine Fraxinus – Alnus woodland, wet at high but not at low water).	Характерні види: <i>Carex remota</i> , <i>Cardamine amara</i> , <i>Chrysosplenium alternifolium</i> , <i>Filipendula ulmaria</i> , <i>Impatiens noli-tangere</i> , <i>Padus avium</i> , <i>Ribes spicatum</i> , <i>Rubus caesius</i> , <i>Urtica</i> spp. До цього типу оселищ належать також вільхові ліси з переважанням водних і болотних видів, але без торфового покладу, найбільше характерні для степової зони. Верхні шари ґрунту в них протягом більшої частини року не насичені водою

№ з/п	Код	Назва	Опис
16	G1.414	Заболочені ліси <i>Alnus glutinosa</i> степового і панонського регіонів (Steppe swamp <i>Alnus glutinosa</i> woods). Заплавні вільхові ліси степового і панонського регіонів з домінуванням болотних і водних видів часто належать до G1.21.	Найпоширенішими є заболочені ліси (лісові болота) <i>Alnus glutinosa</i> (за винятком сфагнових, які належать до G1.5). Типові види – <i>Carex acutiformis</i> , <i>Carex elongata</i> , <i>Eupatorium cannabinum</i> , <i>Lycopus europaeus</i> , <i>Ribes nigrum</i> , <i>Scutellaria galericulata</i> , <i>Solanum dulcamara</i> , <i>Thelypteris palustris</i> . Крім того, до G1.4 належать заболочені ліси <i>Populus tremula</i> континентальних регіонів, які трапляються в замкнутих зниженнях.
17	G1.51	Сфагнові березові ліси (<i>Sphagnum Betula</i> woods)	Лісоболотні угруповання з домінуванням <i>Betula pubescens</i> або <i>Betula pendula</i> різної трофності, сфагнові заболочені ліси <i>Alnus glutinosa</i> .
18	G3.4232	Сарматські остепнені ліси <i>Pinus sylvestris</i> (Sarmatic steppe <i>Pinus sylvestris</i> forests). Соснові ліси класу Pulsatillo-Pinetea, збіднені на бореальні ацидофільні види. За видовим складом близькі до нелісових піщаних угруповань класу Koelerio-Corynephoretea. Поширені переважно в лісостеповій і степовій зонах. До цього типу оселищ відносять також ас. Peucedano-Pinetum, яку частіше розглядають у класі Vaccinio-Piceetea.	Незаболочені ліси з домінуванням <i>Pinus sylvestris</i> s. str., <i>Pinus cretacea</i> , <i>Pinus kochiana</i> (<i>Pinus sosnowskyi</i> , <i>Pinus hamata</i>). Культури зазначених видів виразно неприродного видового складу, в т. ч. на місці мезофільних широколистяних лісів на багатих ґрунтах G1.A, або за межами природного ареалу належать до G3.F.
19	G1.A1	Ліси з домінуванням <i>Quercus</i> , <i>Fraxinus</i> , <i>Carpinus betulus</i> на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (<i>Quercus</i> – <i>Fraxinus</i> – <i>Carpinus betulus</i> woodland on eutrophic and mesotrophic soils). Частина лісів G1.A1, в деревостані яких частка жодного виду не перевищує 25% (тобто не входять ліси з монодомінантними деревостанами). В т. ч. входять східноєвропейські ліси без <i>Carpinus betulus</i> . Не входять ліси крутих схилів G1.A4.	Ліси союзів <i>Carpinion betuli</i> , <i>Quercus roboris-Tilion cordatae</i> , <i>Paeonio dauricae-Quercion petraeae</i> , <i>Scillo sibericae-Quercion roboris</i> , <i>Tilio platyphyllos-Acerion pseudoplatani</i> , в меншій мірі <i>Alnion incanae</i> s. l. Характерні види: <i>Adoxa moschatellina</i> , <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Anemone ranunculoides</i> , <i>Carex pilosa</i> , <i>Corydalis cava</i> , <i>Corydalis marschalliana</i> , <i>Dentaria bulbifera</i> , <i>Ficaria verna</i> , <i>Galium odoratum</i> , <i>Lamium galeobdolon</i> , <i>Milium effusum</i> , <i>Paris quadrifolia</i> , <i>Polygonatum multiflorum</i> , <i>Pulmonaria obscura</i> , <i>Ranunculus cassubicus</i> , <i>Stachys sylvatica</i> , <i>Viola reichenbachiana</i> .

Квартально-видільний перелік надається у Додатку Б (Б.1, Б.2) у звіті з конфіденційною інформацією.

Проведено созологічні дослідження на об'єктах ПЗФ філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» (додаток Д). Встановлено, що на території ботанічної пам'ятки природи «П'ять братів», рідкісні види рослин відсутні.

Внаслідок ведення бойових дій шкоди зазнали об'єкти природно-заповідного фонду філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» – ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Просіки» та гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Джерело ім. Г.С. Сковороди». Наразі важко оцінити шкоду, завдану цим об'єктам ПЗФ через значні масштаби забруднення ВВП та військові дії, які ще тривають, а також відсутність єдиного кадастру об'єктів ПЗФ, в якому мали б міститись дані щодо призначення і об'єктів охорони природоохоронних територій.

Ділянки з фітосозологічною значущістю займають невелику площу і розташовані в межах об'єкту природно-заповідного фонду, де рубки не проводяться. У зв'язку з цим планова діяльність філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» не буде негативно впливати на рідкісні угруповання.

Раритетні види.

Оснoву списку рідкісних видів природної флори є види, внесені в «Червону книгу України» та види, що є домінантами угруповань, внесених у «Зелену книгу України», до додатків: «Конвенції про збереження дикої фауни і флори та природних середовищ у Європі», «Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення» та в інші міжнародні списки рідкісних рослин, у «Перелік рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин на території Харківської області»

Наявність видів було визначено під час обстежень, а також аналізу геоботанічних описів, в базах даних аналізу флористичних і хорологічних праць.

Основними та додатковими критеріями відбору видів для досліджень були:

- 1) наявність виду у Червоних книгах, охоронних списках будь-якого рангу;
- 2) поширення і стан популяцій ендемічних, диз'юнктивно-ареальних, граничноареальних та рідкісних видів у складі флори;
- 3) належність виду до реліктових і тих, що зникають з природних причин;

4) належність виду до рідкісних і зникаючих угруповань та специфічних екологічних ніш;

5) практичне використання виду;

б) належність виду до декоративних дикорослих видів, які стають рідкісними або зникають внаслідок масового винищення цих рослин у природному середовищі

Маршрути прокладалися таким чином, щоб охопити максимальну кількість ділянок запроєтованих під проведення рубок, а також суміжні ділянки, враховуючи мозаїчність та значну розчленованість лісового фонду філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», обстеженню за допомогою методу маршрутних ходів обліку підлягали усі ділянки у межах обраних урочищ.

Загалом видовий склад відвіданих ділянок був представлений наступними видами: тонконіг високий, папороть жіноча, рогоз вузьколистий, осока пухирчаста, чистеці лісовий і болотний, орляк, яглиця, кропива дводомна, щитник чоловічий, підмаренник болотний, зеленчук жовтий, яглиця звичайна, кропива, осоки рання та волосиста, орляк, грястиця збірна, копитняк європейський, зірочник ланцетолистий, купина лікарська, герань Роберта, тонконіг вузьколистий, вероніка дібровна, просянка розлога, конвалія, зірочник лісовий, зеленчук, печіночниця звичайна, медунка темна, осока волосиста, фіалка дивна, купина багатоквіткова, маренка запашна, розхідник звичайний, грястиця збірна, гравілат міський, підмаренник проміжний, тонконіг дібровний та інші.

Детальний таксаційний опис відвіданих ділянок філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» та їх характеристика наведені в таблицях 1.11, 1.12 і додатку Б.

Таблиця 1.11 – Таксаційні описи насаджень відвіданих ділянок філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України»

№ п/п	Квар-тал	Ви-діл	Пло-ща, га	Склад	Бо-ні-тет	Тип лісу	Вік, років	Пов-нота	Запас, м ³ /га
Бабаївське									
1	21	12	5,7	7Лпд2Бп1Ос	2	D ₂ -клД	81	0,8	311
2	28	5	1,5	10Сз	1	B ₂ -дС	92	0,3	173
Васищівське									
3	130	13	4	7Дз2Лпд1Яз	3	D ₂ -клД	115	0,7	210
4	131	5	4	9Дз1Яз	3	D ₂ -клД	115	0,8	290
5	134	17	4	8Дз1Клп1Лпд	3	D ₁ -клД	71	0,7	220

№ п/п	Квар-тал	Ви-діл	Пло-ща, га	Склад	Бо-ні-тет	Тип лісу	Вік, років	Пов-нота	Запас, м ³ /га
6	135	10	3	5Дз3Дз1Клп1Лпд	3	D ₂ -клД	105	0,7	230
7	137	9	5,7	6Дз2Яз1Клг1Клп	3	D ₂ -клД	105	0,7	251
8	130	13	3	7Дз2Лпд1Яз	3	D ₂ -клД	115	0,7	210
9	131	5	5	9Дз1Яз	3	D ₂ -клД	115	0,8	290
10	131	10	1,3	8Дз1Яз1Клп	3	D ₂ -клД	95	0,5	138
11	131	12	2,3	10Дз	3	D ₂ -клД	90	0,5	152
12	134	17	5	8Дз1Клп1Лпд	3	D ₁ -клД	71	0,7	220
13	135	10	2,7	5Дз3Дз1Клп1Лпд	3	D ₂ -клД	105	0,7	230
14	137	9	2,7	6Дз2Яз1Клг1Клп	3	D ₂ -клД	105	0,7	252
15	9	12	5,2	10Сз+Акб	1	B ₂ -дС	57	0,8	340
16	102	2	2,4	10Сз	1	B ₂ -дС	76	0,6	308
17	110	10	2,3	10Сз	1	B ₂ -дС	85	0,6	322
18	125	1	7,9	10Сз	2	B ₂ -дС	100	0,7	380
19	140	16	1,8	10Сз	1	B ₂ -дС	95	0,5	300
20	154	6	19	10Сз	1	B ₂ -дС	71	0,6	310
21	154	8	1,2	10Сз	1	B ₂ -дС	72	0,6	308
22	154	9	1,3	10Сз	1	B ₂ -дС	49	0,6	223
23	154	11	1,6	10Сз	1 ^a	B ₂ -дС	64	0,8	431
24	156	1	2,2	10Сз	1	B ₂ -дС	61	0,6	291
25	156	21	7,8	10Сз	1 ^a	B ₂ -дС	63	0,8	429
Валківське									
26	64	4	3	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,6	210
27	64	7	2	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,7	250
28	64	11	1,9	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,7	253
29	66	1	4,2	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,6	210
30	64	4	4	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,6	210
31	64	9	2	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,7	250
32	66	1	5,5	10Дз	3	D ₂ -клД	95	0,6	211
33	69	3	1,2	4Яз5Клг1Дз	1 ^a	D ₂ -клД	80	50	200
34	67	2	2	10Ос	1 ^a	D ₂ -клД	55	0,7	390
35	26	1	28,5	7Дз1Клг2Лпд+Клп+Взш	2	D ₂ -клД	105	0,7	300
36	43	13	2,1	10Дз	2	D ₂ -клД	127	0,4	181
37	44	1	29,8	10Дз+Яз+Лпд	2	D ₂ -клД	126	0,5	230
38	48	5	39,9	10Дз+Яз+Клг+Лпд	2	D ₂ -клД	126	0,6	240
39	55	2	7	10Сз+Дз+Ос+Бп	1 ^a	C ₂ -ЛДС	66	0,7	400
40	56	12	1,3	10Дз	2	D ₂ -клД	83	0,4	162

№ п/п	Квар-тал	Ви-діл	Пло-ща, га	Склад	Бо-ні-тет	Тип лісу	Вік, років	Пов-нота	Запас, м ³ /га
41	99	6	5,6	10Сзк	1	В ₂ -дС	72	0,3	161
42	99	7	3,5	10Сзк	1 ^а	В ₂ -дС	72	0,3	229
Водолазьке									
43	6	15	2,5	7Дз3Яз	3	D ₂ -клД	72	0,6	200
44	9	9	3	8Дз2Яз	3	D ₂ -клД	130	0,6	240
45	32	9	2,4	9Дз1Яз	3	D ₂ -клД	80	0,7	250
46	32	26	2,5	7Дз3Яз	3	D ₂ -клД	130	0,7	272
47	9	9	3	8Дз2Яз	3	D ₂ -клД	130	0,6	240
48	32	9	3	9Дз1Яз	3	D ₂ -клД	80	0,7	250
49	32	14	1,9	8Дз2Яз	3	D ₂ -клД	130	0,7	268
50	32	17	2,4	8Дз2Яз	3	D ₂ -клД	130	0,7	271
51	6	17	3	9Яз1Дз	2	D ₂ -клД	100	0,8	370
52	5	16	2,4	8Яз2Дз	1	D ₂ -клД	115	0,6	300
53	11	22	2,6	7Яз2Дз1Лпд	2	D ₂ -клД	80	0,8	331
54	3	1	72,8	7Дз3Яз+Лпд+Клп	2	D ₂ -клД	90	0,8	350
55	5	6	38	5Дз4Яз1Клг	2	D ₂ -клД	115	0,7	290
56	31	15	25,5	9Дз1Яз+Лпд	2	D ₂ -клД	125	0,6	260
57	39	2	1,6	9Дз1Клп	2	D ₂ -клД	126	0,3	119
58	39	11	6,7	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,4	181
Золочівське									
59	12	6	2,2	3Дз3Ос3Клг1Клп	2	D ₂ -клД	101	0,4	118
60	16	6	1,5	8Дз2Клг	2	D ₂ -клД	131	0,4	180
61	29	8	7,5	5Дз5Ос	2	D ₂ -клД	94	0,3	120
62	116	1	6,5	4Дз4Клг2Лпд	3	D ₁ -клД	111	0,4	140
63	121	10	5,4	10Сзк	1	В ₂ -дС	62	0,6	291
63	134	21	2,4	10Дз	2	D ₁ -клД	91	0,3	100
Рокитнянське									
64	57	13	2	10Сз	1	В ₂ -дС	101	0,6	380
65	57	23	2,1	10Сз	1	В ₂ -дС	106	0,6	400
66	59	4	1,8	10Сз	1	В ₂ -дС	100	0,6	400
67	59	5	1,5	10Сз	1	В ₂ -дС	101	0,7	400
68	23	10	2,4	10Сз	1	В ₂ -дС	96	0,6	379
69	57	7	2,1	10Сз	1	В ₂ -дС	96	0,6	381
70	57	16	3	10Сз	1	В ₂ -дС	96	0,7	440
71	59	2	1,3	10Сз	1	В ₂ -дС	106	0,6	400
72	24	13	2	10Влч	2	С ₄ -Влч	64	0,7	250
73	58	2	5,1	10Влч	1	D ₄ -Влч	71	0,7	320

№ п/п	Квар-тал	Ви-діл	Пло-ща, га	Склад	Бо-ні-тет	Тип лісу	Вік, років	Пов-нота	Запас, м ³ /га
74	58	5	2,1	10Влч	1	D ₄ -Влч	71	0,6	271
75	58	1	1,5	10Влч	1	D ₄ -Влч	61	0,6	240
76	58	3	2	10Влч	1	D ₄ -Влч	71	0,6	270
77	58	4	6	10Влч	1	D ₄ -Влч	61	0,7	300
78	26	11	2,1	10Ос	1	C ₂ -л-сД	66	0,5	252
79	29	1	8,4	10Сз	1 ^а	B ₂ -дС	57	0,8	420
80	29	10	23,4	8Сз2Бп	1 ^н	B ₂ -дС	57	0,6	300
81	29	11	2,8	10Сз	1 ^а	B ₂ -дС	57	0,5	261
Коломацьке									
82	39	24	5,6	9Дз1Лпд	2	D ₂ -клД	131	0,5	250
83	40	9	6,1	8Дз1Лпд1Клг	1	D ₂ -клД	131	0,8	311
84	43	7	3,4	10Дз	1	D ₂ -клД	131	0,6	309
85	43	15	2,2	10Дз	1	D ₂ -клД	131	0,5	259
86	51	3	7	10Дз	1	D ₂ -клД	131	0,6	340
87	51	10	10,8	10Дз	2	D ₂ -клД	131	0,6	280
88	52	16	2,1	10Дз	2	D ₂ -клД	131	0,6	262
89	13	4	2,9	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,7	321
90	13	10	6	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,6	270
91	13	16	3,1	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,7	319
92	40	3	2,4	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,6	292
93	46	2	9,5	10Дз	1	D ₂ -клД	126	0,5	260
94	48	8	6	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,6	300
95	52	2	6	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,5	220
96	52	4	6	10Дз	2	D ₂ -клД	126	0,5	240
97	50	9	2,4	10Дз	3	D ₂ -клД	131	0,6	242
98	43	18	2,8	10Дз	3	D ₂ -клД	106	0,7	250
99	6	22	1,3	9Яз1Дз	1	D ₂ -клД	91	0,8	431
100	23	9	2,5	10Яз	1 ^а	D ₂ -клД	91	0,8	460
101	29	1	2,5	7Яз2Дз1Клг	1 ^а	D ₂ -клД	86	0,7	352
102	32	9	1,3	5Яз3Яз2Дз	1	D ₂ -клД	81	0,8	400
103	24	5	1,3	6Клг1Яз3Лпд	2	D ₂ -клД	91	0,7	300
104	29	2	1,7	8Клг2Дз	3	D ₂ -клД	86	0,6	212
105	40	8	1,7	3Клг2Дз1Лпд2Клп2Яз	1	D ₂ -клД	76	0,7	324
106	68	11	1,2	10Ос	1 ^а	D ₃ -ляД	61	0,5	292
107	10	12	1,5	10Дз	2	D ₂ -клД	81	0,6	233
Люботинське									

№ п/п	Квар-тал	Ви-діл	Пло-ща, га	Склад	Бо-ні-тет	Тип лісу	Вік, років	Пов-нота	Запас, м ³ /га
108	34	18	1,7	8Дз1Яз1Лпд	2	D ₂ -клД	85	0,6	271
109	45	8	1,4	8Дз1Яз1Лпд	2	D ₂ -клД	106	0,4	171
110	46	2	1,4	8Дз1Яз1Лпд	2	D ₂ -клД	96	0,3	107
111	49	8	2,4	8Дз2Лпд+Клг+Яз	2	D ₂ -клД	105	0,5	179
112	65	7	4,2	9Дз1Яз	2	D ₂ -клД	125	0,6	300
113	67	1	2,6	10Дз	2	D ₂ -клД	131	0,4	169
Мерефянське									
114	109	6	3,2	8Сз2Сз	2	В ₂ -дС	131	0,5	259
115	110	1	2,1	10Сз	2	В ₂ -дС	131	0,5	290
116	117	5	9,9	10Сз	2	В ₂ -дС	112	0,4	240
Мерчанське									
117	8	13	2,3	5Ос3Бп2Дз	3	D ₂ -клД	66	0,5	178
118	8	20	1,3	10Ос	1	D ₂ -клД	66	0,4	200
119	8	24	6,6	10Сз	2	С ₂ -лпС	84	0,6	300
120	9	7	2,7	10Влч	2	D ₄ .ВЧ	101	0,5	259
121	15	1	24	9Дз1Лпд	2	D ₂ -клД	90	0,6	240
122	19	1	14,6	8Дз1Лпд1Клг	3	D ₂ -клД	90	0,6	200
123	54	2	24,8	4Дз4Клг2Лпд+Яз	2	D ₂ -клД	115	0,7	240
124	55	3	12,3	6Дз2Яз1Лпд1Клг	2	D ₂ -клД	115	0,7	300
125	60	2	2,2	5Дз3Яз1Лпд1Клг	2	D ₂ -клД	120	0,6	241
126	60	6	2,9	4Дз3Яз2Клг1Лпд	2	D ₂ -клД	121	0,7	259
127	61	3	18,7	5Дз3Клг2Яз	2	D ₂ -клД	115	0,6	230
128	72	7	5,6	6Дз4Яз	2	D ₂ -клД	130	0,7	300
129	75	5	4,7	8Дз1Яз1Лпд	2	D ₂ -клД	130	0,6	300

Таблиця 1.12 – Опис окремих типових репрезентативних відвіданих ділянок під час польових досліджень і де були закладені постійні моніторингові ділянки для подальшого моніторингу видів

Локація	Тип лісу	Опис
Васищівське л-во, 130/13	D ₂ -к-лпД	РГК. Насадження різновікове – 113–43 роки мішаного складу – дуб звичайний (вегетативного походження), клен польовий, липа серцелиста та ясен звичайний (рис. 1.6а). У підрості домінують клен польовий та липа серцелиста віком 10 років, висотою 5 м, 1,0 тис.шт/га. Розташоване на схилі північно-західної експозиції, 15 градусів. Виявлено пошкодження хворобами лісу, трутовик дубовий. Склад насадження неоднорідний, повнота неоднорідна. Живий надґрунтовий покрив і підлісок типові для свіжої

	Локація	Тип лісу	Опис
			<p>кленово-липової діброви. У підліску домінують бруслини бородавчаста і європейська, свидина криваво-червона, рідше бузина чорна, шипшини, глід одноматочковий, в'яз шорсткий. У живому надґрунтовому покриві домінують осока волосиста (рис. 1.6б), зірочник ланцетовидний, підмаренник чіпкий, копитняк європейський, розхідник плющевидний, чина весняна, фіалка Рейхенбаха, фіалка дивна, гравілат міський, чистець лісовий, купина багатоквіткова.</p> <p>Виявлено личинки травневого хруща різного віку (9 шт. на 0,001 м³) (рис. 1.7). Спостерігається інтенсивне всихання дерев ясена звичайного (рис. 1.8)</p>
	Васищівське л-во, 134/17	D ₁ -к-лпД	<p>РГК. Мішане дубово-кленово-липове насадження віком 72 роки. Н–21 м, d–26 см. У підрості панують клен польовий, берест та липа дрібнолиста середнім віком 10 років, висотою – 4 м, густотою 1,5 тис.шт/га. Підлісок з ліщини звичайної та клена татарського зімкнутістю близько 0,6.</p> <p>У живому надґрунтовому покриві домінують тонконіг дібровний, горобейник пурпурово-голубий, зірочник ланцетовидний</p>
	Васищівське л-во, 9/12	В ₂ ДС	<p>ССР. Штучне насадження сосни звичайної віком 38 років з домішкою робінії звичайної. Н –21 м, d–26 см. Підріст, підлісок і живий надґрунтовий покрив не виражені унаслідок високої зімкнутості намету</p>
	Васищівське л-во, 125/11	В ₂ ДС	<p>ССР. Насадження сосни звичайної віком 100 років II класу бонітету, повнотою 0,7. Н –25 м, d–23 см. У підрості сосна звичайна віком 10 років середньою висотою 4 м, густотою 1,0 тис.шт/га (рис. 1.9а).</p> <p>У підліску переважають зіновать руська, дрік красильний. Проективне покриття живого надґрунтового покриву варіює від 10 до 100 %. Домінанти живого надґрунтового покриву куничник наземний, нечуйвітер волохатий, тонконіг дібровний, а також рудерант злинка канадська. Відбувається інтенсивне всихання дерев сосни (рис. 1.9 б).</p>
	Васищівське л-во, 156/4	В ₂ ДС	<p>Зруб після проведення суцільної санітарної рубки 2020 року. Незімкнуті лісові культури сосни звичайної 2021 року створення. Збережуваність культур – 72 %. За лісовими культурами здійснювали агротехнічний догляд, проводили доповнення лісових культур. У трав'яному покриві (проективне покриття 80 %) у міжряддях панує пратант куничник наземний, трапляються рудеральні види злинка канадська і щавель горобиний, а також степанти келерія сиза і цмин пісковий.</p>
	Бабаївське л-во, 28/5	В ₂ ДС	<p>ССР. Насадження сосни звичайної віком 92 роки I класу бонітету, повнотою 0,3, Н –26 м, d–28 см.</p> <p>У підліску переважають зіновать руська, дрік красильний, горобина звичайна зімкнутістю 0,2. Насадження ушкоджено губкою сосною у сильному ступеню. Відмічено значну кількість мертвої деревини</p>

	Локація	Тип лісу	Опис
			(ламань і сухостій). Домінанти живого надґрунтового покриву кунічник наземний, конвалія звичайна, купина запашна, вероніка лікарська, плевроціум Шребера, дикранум багатоніжковий.
	Бабаївське л-во, 21/13	D ₂ -к-лпД (вище по схилу) D ₃ -к-лпД (на дні балки)	<p>Суміжна ділянка з ділянкою в Бабаївському л-ві, 21/12, де передбачено проведення ССР.</p> <p>Мішане насадження породного складу 50С1БП1Д33ЛПД вегетативного походження віком 77 років повнотою 0,6 (рис. 1.10а). Насадження розташоване на схилі глибокої балки північно-західної експозиції, 20 градусів. На дні балки утворилися умови для зволоження завдяки акумуляції поверхневого стоку. На ділянці виявлено значну кількість мертвої деревини – сухостою осики (близько 15 м³/га) та ламані (рис. 1.10б). Відзначено значне ушкодження осики трутовиком осиковим. На ділянці багато пустих черепашок виноградного равлика.</p> <p>У складі підросту переважають клен гостролистий, клен польовий, в'яз шорсткий. Під наметом виявлені куртини густого природного поновлення ясена звичайного (5–10 тис. шт./га).</p> <p>У живому надґрунтовому покриві панують осока волосиста, копитняк європейський, зірочник ланцетовидний, підмаренник чіпкий, розхідник плющевидний, у більш зволжених місцях трапляється дріоптеріс чоловічий (рис. 1.11).</p> <p>Знахідки: ропуха сіра (рис. 1.12).</p>
	Валківське л-во, 43/14	D ₂ -к-лпД	<p>Суцільна рубка головного користування 2019 року Лісові культури дуба звичайного (10Дз) створено на зрубі 2019 року</p> <p>Розміщення садивних місць 3×0,5–07 м.</p> <p>На ділянці виявлено самосів ліщини звичайної (h=0,5–2,5 м, проективне покриття 10%), свидини кров'яної (h=0,5–1,0 м, проективне покриття 5%), клена польового (h=0,5–1,5 м, проективне покриття 1%), ясена звичайного і поодинокі – груши звичайної. Трапляються також екземпляри дуба звичайного вегетативного походження (проективне покриття 10%). Травостій загальним проективним покриттям 100% характеризується середньою висотою близько 0,60 м (max h = 1,6 м).</p> <p>У трав'яному покриві характерні для свіжих грудів дубравні широколисті види: яглиця звичайна, астрагал солодколистий, дзвоники кропиволисті, підмаренник чіпкий, розхідник звичайний, медунка темна (<i>Pulmonaria obscura</i> Dumort.), зірочник ланцетовидний, хоча трапляються й лучні – звіробій звичайний, лядвенець український та рудеральні види – будяк курчавий, полин гіркий (<i>Artemisia absinthium</i> L.), грицики звичайні</p>
	Валківське л-	D ₂ -к-лпД	Незімкнуті лісові культури дуба звичайного (10Дз);

	Локація	Тип лісу	Опис
	во, 43/18		створені на зрубі після проведення суцільної рубки головного користування 2021 року; Розміщення садивних місць 3×0,5–07 м. Виявлено самосів клена польового (проективне покриття 20%), свидину кров'яну, бруслину бородавчасту (проективне покриття 10%), а також поросль в'яза граболистого (проективне покриття 5%). У трав'яному покриві домінують яглиця звичайна, осока волосиста, підмаренник чіпкий. Загальне проективне покриття трав'яного покриву становить 70%, а його середня висота – 0,3 м (max h = 0,5 м).
	Валківське л-во, 67/2	D ₂ -к-лпД	РГК. Чисте насадження осики (10Ос) вегетативного походження віком 56 років ІА класу бонітету, Н–27 м, d–28 см. У підрості – клен гостролистий, клен польовий віком 20 років, заввишки 5 м, густотою 6,0 тис.шт/га. Насадження уражене трутовиком осиковим. Загальний об'єм мертвої деревини становить близько 50 куб.м на виділі. Підлісок з ліщини звичайної та бузини червоної зімкнутістю 0,60. У живому надґрунтовому покриві панують осока волосиста, зірочник ланцетовидний, підмаренник чіпкий, копитняк європейський
0	Валківське л-во, 55/2	C ₂ -л-сД	ССР. Насадження сосни звичайної штучного походження (з домішкою дуба звичайного, осики і берези повислої) віком 67 роки ІА класу бонітету, повнотою 0,7, Н –26 м, d–32 см. Підріст сформований з клену гостролистого та польового, ясена звичайного (4КЛГ4КЛП2ЯЗ) віком 20 років, середньою висотою 6 м, густотою 3,0 тис.шт/га. У підліску переважають глід колючий, клен татарський, бруслина бородавчаста, бузина червона зімкнутістю 0,40. Спостерігається значна суховерхість насадження. Відмічено значну кількість мертвої деревини (ламань і сухостій). У живому надґрунтовому покриві панують конвалія звичайна, зірочник ланцетовидний, яглиця звичайна, копитняк європейський, медунка темна, золотушник звичайний, тонконіг дібровний
1	Валківське л-во, 55/9	D ₁ -к-лпД	ССР. Мішане штучне насадження з дуба звичайного і ясена звичайного складу 5Д35ЯЗ+КЛП+КЛГ віком 85 роки 3 класу бонітету, повнотою 0,6, Н –20 м, d–26 см. Підріст з ясена звичайного та клена гостролистого (6ЯЗ4КЛГ) віком 20 років, висотою 4 м, з густотою 6,0 тис.шт/га. Відзначено сухостій ясена звичайного (5 м ³ /га). У підліску домінує карагана кущова, зімкнутість якої становить 0,60. У складі трав'яного покриву панують тонконіг дібровний, зірочник ланцетовидний
2	Водолазьке, 9/9	D ₂ -к-лпД	РГК. Мішане дубово-ясеневе насадження вегетативного походження віком 130–110 років ІІІ бонітету повнотою 0,60; Н –26 м, d–40 см. У підліску домінує свидина кров'яна, зімкнутістю 0,40. Характерними видами живого надґрунтового покриву є осока волосиста, зірочник ланцетовидний, підмаренник чіпкий, копитняк

	Локація	Тип лісу	Опис
			європейський
3	Рокитнянське, 57/13	B ₂ ДС	РГК. Чисте насадження сосни звичайної 102 роки 1 класу бонітету, повнотою 0,60. Середні Н–28 м, d–40 см. Підріст з дуба звичайного віком 15 років, середня висота – 4 м, густина – 0,5 тис.шт/га. Підлісок зі свидини кров'яної, горобини звичайної та бузини червоної, зіноваті руської, дроку красильного, зімкнутістю 0,3. В трав'яному покриві панують : куничник наземний, конвалія звичайна, смовдь гірська, купина запашна, вероніка лікарська, плевроціум Шребера, дикранум багатоніжковий.
4	Рокитнянське, 26/11	C ₂ -л-сД	РГК. Осикове насадження вегетативного походження віком 67 років, 1 класу бонітету, повнотою 0,60. Середні Н–25 м, d–28 см. Підлісок з ліщини звичайної, бруслини бородавчастої, бузини червоної зімкнутістю 0,40. У живому надґрунтовому покриві домінують конвалія звичайна, зірочник ланцетовидний, яглиця звичайна, копитняк європейський, медунка темна, золотушник звичайний Відмічено значну кількість мертвої деревини: деревна ламань та пні.
5	Рокитнянське, 24/13	C ₄ -Влч	Насадження вільхи чорної вегетативного походження віком 65 років, 1 класу бонітету, повнотою 0,60. Середні Н–22 м, d–26 см. У підліску домінують крушина ламка, бузина чорна, ожина сиза, свидина криваво-червона. Характерні види живого надґрунтового покриву – шоломниця звичайна, вовконіг європейський, осока пухирчаста, чистеці лісовий і болотний, очерет південний, яглиця звичайна, кропива дводомна Ділянка заболочена
6	Рокитнянське, 24/14	C ₄ -Влч	Насадження вільхи чорної вегетативного походження віком 82 роки, 1 класу бонітету, повнотою 0,60 (рис. 1.13а). Середні Н–24 м, d–28 см. У підліску домінують крушина ламка, бузина чорна, ожина сиза, свидина криваво-червона. Характерні види живого надґрунтового покриву – шоломниця звичайна, вовконіг європейський, осока пухирчаста, чистеці лісовий і болотний, очерет південний, яглиця звичайна, кропива дводомна, безщитник жіночий (рис. 1.13б) Ділянка заболочена. ОЗЛД. Лісові ділянки у ярах, балках і річкових долинах
7	Рокитнянське, 58/3	D ₄ -Влч	Насадження вільхи чорної вегетативного походження віком 72 роки, 1 класу бонітету, повнотою 0,7. Середні Н–25 м, d–30 см. У підліску домінує ожина сиза. Живий надґрунтовий покрив – вовконіг європейський, кропива дводомна, чистеці лісовий і болотний, розхідник шорсткий, череда трироздільна, шоломниця звичайна, осока повисла, м'ята водяна

	Локація	Тип лісу	Опис
8	Рокитнянське, 24/23	C ₄ -Влч	Мішане насадження вільхи чорної складу 6ВЛЧ2БП1БРС1ОС віком 31 рік, повнотою 0,7. У підліску переважають ліщина звичайна, крушина ламка зімкнутістю 0,50.
	Мерчанське, 8 /15	D ₄ -Влч	Насадження вільхи чорної вегетативного походження віком 91 роки, 2 класу бонітету, повнотою 0,6 (рис. 1.14). Середні Н–24 м, d–28 см. Підріст вільхи чорної віком 10 років, висота – 4 м, густина 3,0 тис.шт/га. Підлісок з ожини сизої. У трав'яному покриві домінують вовконіг європейський, кропива дводомна, чистеці лісовий і болотний, розхідник шорсткий, череда трироздільна, шоломниця звичайна, осока повисла, м'ята водяна, теліптеріс болотяний (рис. 1.14б), безщитник жіночий.
9	Золочівське, 29/10	D ₂ -к-лпД	Мішане насадження складу 8Д32ЛПД+ОС+КЛГ вегетативного походження повнотою 0,7. Дуб звичайний – віком 100 років, липа дрібнолиста – 80 років. В підліску домінує ліщина звичайна зімкнутістю 0,20, трапляються також глід одноматочковий, бруслини європейська та бородавчата. У трав'яному покриві панують осока волосиста, зірочник ланцетовидний, підмаренник чіпкий, копитняк європейський, фіалка дивна. У насадженні виявлено барвінок трав'янистий (проективне покриття 1%), який розташований випадково по ділянці. Насадження пошкоджено губкою дубовою 4% у слабкому ступеню.
0	Люботинське, 36/4	C ₃ -Лп-ДС	Мішане різновікове насадження штучно-природного походження породного складу 7С31Я31ЛПД1ОС+Д3 повнотою 0,50. Культури сосни віком 62 роки ростуть за 1А класом бонітету. Середні Н–25 м, d–36 см. Ясен звичайний, липа дрібнолиста, осика та дуб звичайний (вік – 40–50 років) – природного походження. На ділянці відмічено значну кількість мертвої деревини – сухостій сосни в кількості 10 м ³ /га та деревну ламань. Під наметом сформувався підріст ясена звичайного віком 10 років, висотою 1 м, густиною 1,0 тис.шт/га. У підліску ростуть бруслина бородавчата, бузина червона, крушина ламка. У трав'яному покриві домінують вербозілля звичайне, конвалія звичайна, купина запашна, яглиця звичайна, копитняк європейський
1	Мерефянське, 120/8	A ₂ -С	Чисті насадження сосни звичайної віком 68 років з середніми висотою (Н–23 м) і діаметром (d–26 см). У насадженні відзначено сухостій сосни, запас якого становить близько 10 м ³ /га. У «вікнах» намету дифузно розташований підріст дуба звичайного (10Д3) віком 10 років, заввишки 3 м, густина якого становить близько 1,0 тис.шт/га. Відзначено пошкодження насадження хворобами лісу в слабкому ступеню. У підліску домінує зіновать руська. Переважаючими видами живого надгрунтового покриву є костриця овеча, куничник наземний, чебрець повзучий, дикранум

	Локація	Тип лісу	Опис
			багатоніжковий, плевроціум Шребера, зозулин льон ялівцевий.
2	Мереф'янське, 120/9	С ₄ Влч	Мішане різновікове насадження породного складу 6ВЛЧ2ДЗ1С31ОС вегетативного походження. Частина деревостану з вільхи чорної (Влч) віком 110 повнотою 0,6 характеризується Н–23 м, d–30 см. Частина деревостану з дуба звичайного віком 110 років має середні Н–24 м, d–32 см. Осика (ОС) має характеризується віком 52 роки, Н–20 м і d–24 см. ВЛЧ,ДЗ,ОС – вегетативного походження Частина деревостану сосни звичайної (С3) насінневого походження віком 110 років (Н–25 м, d–32 см). Повнота насадження нерівномірна. Підлісок незімкнений (0,5), представлений ліщиною звичайною, кленом татарським, бузиною чорною, ожиною сизою, свидиною кров'яною. Живий надґрунтовий покрив добре розвинутий (проективне покриття 80 %), в ньому панують шоломниця звичайна, вовконіг європейський, безщитник жіночий, осока пухирчаста, чистеці лісовий і болотний, яглиця звичайна, кропива дводомна, щитник чоловічий, підмаренник болотний Поодинокі трапляються безщитник жіночий і теліптерис болотний. Ділянка заболочена.
3	Мереф'янське, 111/16	С ₃ -Лп-ДС	Насадження дуба звичайного вегетативного походження віком 101 рік повнотою 0,7 (Н–25 м, d–30 см) II класу бонітету. У підліску панують ліщина звичайна, клен татарський та бруслина бородавчаста зімкнутістю 0,50. У трав'яному покриві домінують конвалія звичайна, купина запашна, яглиця звичайна, копитняк європейський, щитник чоловічий
4	Мереф'янське 117/6	С ₂ -л-сД	Мішане 101-річне сосново-дубове насадження породного складу 9ДЗ1СЗ. Дз–вегетативного походження природно-вегетативного (Н–26 м, d–30 см) II класу бонітету повнотою 0,7. Домінантними видами підліску є ліщина звичайна, клен татарський та бруслина бородавчаста зімкнутістю 0,4. Характерними видами трав'яного покриву є конвалія звичайна, зірочник ланцетовидний, яглиця звичайна, копитняк європейський, медунка темна, золотушник звичайний, чина весняна, суниці лісові, тонконіг дібровний.
5	Мерчанське 8/21	С ₁ -ктД	Насадження сосни звичайної штучного походження віком 57 років II класу бонітету характеризується повнотою 0,6 Н–18 м, d–20 см. Підріст дуба звичайного (10ДЗ) віком 5 років, з середньою висотою – 1 м, густотою 0,5 тис.шт/га. У підліску горобина звичайна, клен татарський, бруслина європейська зімкнутістю 0,30. У живому надґрунтовому покриві переважають злаки:

	Локація	Тип лісу	Опис
			грястиця збірна, костриця овеча, тонконіг вузьколистий. Значну участь також беруть: гравілат міський, глуха кропива крапчаста, суниці лісові

Рисунок 1.6 – Мішане насадження дуба звичайного вегетативного походження з кленом польовим, липою серцелистою та ясенем звичайним (а) та живий надґрунтовий покрив з домінуванням осоки волосистої в ньому (б) (Васищівське л-во, кв. 130, вид. 13)

Рисунок 1.7 – Личинки травневого хруща, виявлені під наметом дубового насадження (Васищівське л-во, кв. 130, вид. 13)

Рисунок 1.8 – Сухостій ясена звичайного (Бабаївське л-во, кв. 21, вид.13)

Рисунок 1.9 – Насадження сосни звичайної і природне поновлення сосни звичайної (а) та сухостійні дерева в цьому насадженні (б) (Васищівське л-во, кв. 125, вид. 11).

Рисунок 1.10 – Мішане насадження складу 50С1БП1Д33ЛПД вегетативного походження віком 77 років (а) та вивалені стовбури осики на 5 стадії деструкції деревини (на ділянці також виявлено значну кількість мертвої деревини: вивалені дерева, штурпаки тощо) (Бабаївське л-во, кв. 21, вид. 13)

Рисунок 1.11 – Дріоптеріс чоловічий та копитняк європейський в живому надґрунтовому покриві (Бабаївське л-во, кв. 21, вид. 13)

Рисунок 1.12 – Ропуха сіра, виявлена на дні балки в сірому місці під наметом насадження (Бабаївське л-во, кв. 21, вид.13)

а

б

Рисунок 1.13 – Вільхове насадження віком 80 років в типі лісу (а), у якому росте безщитник жіночий (б) (Рокитнянське, кв. 24, вид. 14)

Рисунок 1.14 – Вільхове насадження (а) з куртинами теліптериса болотного (б) (Мерчанське лісництво, кв. 8, вид. 15)

Список видів флори і фауни на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» відсутній, тому перелік видів був складений за результатами обстежень та аналізу публікацій.

Мисливська фауна досить різноманітна за видовим складом і представлена копитними (сарна європейська, кабан), хутровими (заєць-русак, лисиця, вовк, вивірка, куниця лісова), пернатою дичиною (фазан, куріпка сіра), а також водоплаваючими птахами. За даними обліку мисливської фауни у 2021 р. в угіддях налічується сарни європейської – 337 голів, кабанів – 90, зайців-русаків – 5300, вовків – 15, лисиць – 530, пернатої дичини – 4200 одиниць.

Місця знахідок рідкісних видів знаходяться поза межами ділянок проведення планової господарської діяльності (Додаток Б).

Частина ділянок, де відмічені рідкісні види, входять до експлуатаційних лісів, тому дані, що отримані в результаті досліджень передані у ВО «Укрдержліспроєкт» для врахування при проведенні наступного лісовпорядкування. Під час дослідження на території філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» та за даними наукових досліджень і публікацій (1-3, 17,22), ресурсів GBIF (<https://www.gbif.org>) та UkrBin, визначено 5 видів

рослин і тварин, занесених до Червоної книги України; два види рослин з Європейського червоного списку; 14 з Додатку Бернської конвенції; 6 видів регіонально-рідкісних рослин і тварин. Перелік цих видів наведено в таблиці 1.13, складено квартално-видільний перелік раритетних видів флори і рідкісних видів тварин, наведений в додатку Б.

Рисунок 1.15 – Наголоватки волошкові (*Jurinea cyanooides* (L.) Rchb.) на галявині старовікового соснового лісу (Бабаївське лісництво, кв. 28, вид. 6))

Таблиця 1.13 — Місцезростання раритетних видів флори

Вид	Статус Червона книга	Примітки Регіональний червоний список	Лісництво	Квартал,	Виділ
Наголоватки волошкові <i>Jurinea cyanooides</i> (L.) Rchb. (рис. 1.15)	Додаток Резолюції 6 Бернської конвенції	Поодинокі куртини на узліссі, 3-5 шт. на 10 м ²	Бабаївське	28	6
			Мереф'янське	108	13
Тюльпан дібровний <i>Tulipa quercetorum</i> Klokov et Zoz	ЧКУ	Випадкове розташування по ділянці Розсіяно по ділянці	Васищівське	131	8
				135	1
Теліптеріс болотяний <i>Thelypteris palustris</i> Schott	Регіонально рідкісний Харків. обл.	Зрідженими біогрупами	Мереф'янське	120	9
			Мерчанське	8	15
Безщитник жіночий <i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth	Регіонально рідкісний Харків. обл.	Поодинокі особини	Мереф'янське	120	9
			Мерчанське	8	15
			Рокитнянське	24	12, 14, 23
Барвінок трав'янистий <i>Vinca herbacea</i> Waldst. et Kit.	Регіонально рідкісний Харків. обл.	Проективне покриття 1 %, розміщення рівномірно-випадкове	Золочівське	29	10

Таблиця 1.13 (продовження) — Рідкісні види тварин

Вид	Статус	Примітки	Квартал, виділ
Жук-олень <i>Lucanus cervus</i>	ЧКУ, 4 s 6 Додаток 1 Бернської Конвенції	3–7 штук мертвих жуків (після льоту) на поваленому дереві	Васищевське лісництво, кв. 135, вид. 35 Васищевське лісництво, кв. 137, вид. 7 Водолазьке, кв. 31, вид. 5
Веретільниця ламка <i>Anguis fragilis</i> L. (рис. 1.16)	Додаток 1 Бернської Конвенції	1 особина на кварталній просіці біля ділянки кв. 21, вид. 3	Бабаївське лісництво, кв. 21, вид. 3
Ропуха сіра <i>Bufo bufo</i> Linnaeus	Регіонально рідкісний вид Харків. обл. Додаток Бернської Конвенції	Візуальне спостереження: 1 особина під наметом насадження на дні балки осики порослевого походження	Бабаївське лісництво, кв. 21, вид. 13
		Візуальне спостереження	Рокитянське лісництво, кв. 30, вид. 4
Гадюка звичайна <i>Vipera berus</i>	Бернської Конвенції	Візуальне спостереження	Васищевське лісництво, кв. 130, вид. 12
Кабан <i>Sus scrofa</i>	Мисливський вид	Порої кабана	Валківське лісництво, 64/10, 64/14, 64/12, 64/13, 65/1
			Мерчанське лісництво, кв. 72, вид. 12
			Люботинське лісництво, кв. 65, вид. 1, 10, 12, 14
Дрізд співочий <i>Turdus philomelos</i> (Brehm, 1831) (рис. 1.17)	Бернська Конвенція	Візуальне спостереження, 1 особина, вбита хижою птицею під наметом насадження	Васищевське лісництво, кв. 131, вид. 3
Вивірка звичайна <i>Sciurus vulgaris</i>	Бернська Конвенція	Візуальне спостереження	Васищевське лісництво, кв. 131, вид. 8; кв. 135, вид. 16; кв. 135, вид. 9
Борсук європейський <i>Meles meles</i>	Регіонально рідкісний вид Харків. обл. Додаток Бернської Конвенції	Покинута нора	Васищевське лісництво, кв. 137, вид. 6
Сарна європейська <i>Capreolus capreolus</i> Linnaeus, 1758	Бернська Конвенція	Ліжанки, обдирання кори молодих деревець	Валківське лісництво, кв. 67, вид. 3;
			Водолазьке лісництво, кв. 6, вид. 6, вид. 4; кв. 8 вид. 2; кв. 39, вид. 9
			Рокитянське лісництво, кв. 30, вид. 2

Рисунок 1.16 – Дрізд співочий (*Turdus philomelos*), вбитий хижакон виявлений на галявині мішаного насадження (Васищевське лісництво, кв. 131, вид. 3)

Рисунок 1.17 – Веретільниця ламка *Anguis fragilis* L., виявлена на квартальній просіці біля ділянки (Бабаївське лісництво, кв. 21, вид. 3)

Лісові насадження філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» розташовані поблизу населених пунктів, тому було проведене обстеження старовікових лісів.

За результатами аналізу відповідності показників ідентифікованих ділянок до критеріїв пралісів, квазіпралісів та природних лісів згідно з матеріалами лісовпорядкування у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» природних лісів, пралісів та квазіпралісів не виявлено.

Заплановані заходи із підтримки та збереження охоронюваних видів та оселищ

Рубки головного користування повинні проводитися виключно із врахуванням основних засад чинного Законодавства у сфері ведення лісового господарства та здійснення лісозаготівель. Усі заходи повинні здійснюватися із врахуванням Законів України «Про Червону книгу України», «Про природно-заповідний фонд» на основі основних положень «Лісового кодексу України», «Правил рубок головного користування», «Санітарних правил в лісах України», «Настанов із лісового насінництва» та ін. настанов та рекомендацій.

Спеціальне використання лісових ресурсів, зокрема здійснення рубок головного користування, які є частиною планованої діяльності підприємства повинні проводитися відповідно до «Порядку спеціального використання лісових ресурсів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня

2007 року №761, і «Правил рубок головного користування», затверджених наказом Державного комітету лісового господарства України від 23.12.2009 року № 364 та внесеними відповідними змінами і доповненнями.

Заборонено здійснювати будь-які види планованої діяльності у сезон тиші.

Під час проведення планованої діяльності (здійснення усіх видів рубок) заборонено вирубування та пошкодження: цінних і рідкісних дерев та чагарників, занесених до Червоної книги України; - насінників і плюсових дерев, а також дерев з гніздами рідкісних видів птахів, занесених до Червоної книги України, дуплястих та найстаріших дерев (Стаття 19. Закону України Про Червону Книгу України; п. 1.3 «Правила рубок головного користування» Наказ ДКЛГ України № 364 від 23.12.2009; Стаття 70. Лісового Кодексу України) та інші зміни і доповнення до вказаних нормативних документів.

Основними найпоширенішими біотопами, згідно з міжнародними конвенціями у межах філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», які підлягають збереженню, або можуть бути віднесені до таких (типи оселищ з додатку 1 Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції) є:

C1.222 Угруповання *Hydrocharis morsus-ranae* (Floating *Hydrocharis morsus-ranae* rafts); C1.224 Угруповання *Utricularia australis* і *Utricularia vulgaris* (Floating *Utricularia australis* and *Utricularia vulgaris* colonies); C1.225 Угруповання *Salvinia natans* (Floating *Salvinia natans* mats); C1.32 Вільноплаваюча рослинність евтрофних водойм (Free-floating vegetation of eutrophic waterbodies); угруповання класу Lemnetae в евтрофних умовах, включає рослинність з домінуванням тих же видів, що й вільноплаваюча рослинність мезотрофних водойм C1.22, але в евтрофних водоймах; C1.33 Вкорінена занурена рослинність евтрофних водойм (Rooted submerged vegetation of eutrophic waterbodies); C2.33 Рослинність водотоків з повільною течією і мезотрофною водою (Mesotrophic vegetation of slow-flowing rivers); C2.34 Рослинність водотоків з повільною течією і евтрофною водою (Eutrophic vegetation of slow-flowing rivers); D5.2 Болота з домінуванням великих осок (Beds of large sedges normally without free-standing water); E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокісні луки (Low and medium altitude hay meadows); E3.4 Вологі і мокрі евтрофні і мезотрофні луки (Moist or wet eutrophic and mesotrophic grassland); E5.4 Вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки (Moist or wet tall-herb and fern fringes and meadows); F9.1 Прирічкові чагарники (Riverine scrub); F3.247 Понтично-сарматські листопадні чагарники (Ponto-

Sarmatic deciduous thickets); G1.11 Прирічкові вербові ліси (Riverine Salix woodland); G1.21 Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням Alnus або Fraxinus (Riverine Fraxinus – Alnus woodland, wet at high but not at low water); G1.414 Заболочені ліси Alnus glutinosa степового і панонського регіонів (Steppe swamp Alnus glutinosa woods); G1.51 Сфагнові березові ліси (Sphagnum Betula woods); G3.4232 Сарматські остепнені ліси Pinus sylvestris (Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests); G1.A1 Ліси з домінуванням Quercus, Fraxinus, Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils).

Отже, природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції) займають доволі значні площі, **розташовані переважно в межах водних об'єктів що відносяться до природно-заповідного фонду і прилеглих лук, де рубки не проводяться і не плануються.**

До природних оселищ (біотопів) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції), в яких планується проводити рубки, належать G1.A1 Ліси з домінуванням Quercus, Fraxinus, Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils) та G3.4232 Сарматські остепнені ліси Pinus sylvestris (Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests). Ці оселища в досліджуваному регіоні займають доволі великі площі. Проте, насадження листяних порід, де заплановано проведення рубок, переважно штучного або вегетативного паросткового походження і за класами віку відносяться до стиглих та перестійних. Процеси розпаду в таких деревостанах відбуваються інтенсивніше в порівнянні із процесом синтезу. В подальшому кількість дерев сильноослаблених, всихаючих та сухих за категорією стану збільшуватиметься і загальний санітарний стан насадження погіршуватиметься, що призведе до його деградації і, відповідно, до погіршення стану оселищ внаслідок зрідження намету, інтенсивнішого заселення рудеральними трав'янистими видами, ентомошкідниками, інтенсивного розвитку фітопатологічних захворювань. З часом ці насадження втрачатимуть свою екологічну (фотосинтезуючу), господарську (економічну) і низку захисних функцій. Відповідно до законодавчо-нормативної бази та за категорією захисності лісів вони підпадають під проведення рубок як головного користування, а у разі інтенсивних патологій або пошкодження шкідниками – суцільних санітарних

рубок. Також відповідно до чинного законодавства на зрубках повинні бути проведенні роботи з лісовідновлення або штучним способом, або способом сприяння природному поновленню протягом одного, максимум двох років після рубок.

Зазначимо, що значна площа оселищ G3.4232 Сарматські остепнені ліси *Pinus sylvestris* (*Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests*), яку пропонується відвести під рубку, зайнята штучно створеними сосновими насадженнями (переважно лісовими культурами з *P. sylvestris*). Асоціації соснових лісів відносяться до похідних угруповань із звичайним типом асоційованості пануючих видів і домінантами, які не мають високого екологічного значення і, відповідно, не потребують заповідного режиму охорони. Господарське використання таких фітоценозів має бути спрямоване на поліпшення біологічної стійкості, збереження та сприяння їхньому відновленню. Такі особливості структури лісового фонду обумовлюють гостру необхідність проведення в соснових насадженнях активних лісогосподарських заходів. У разі припинення впровадження таких заходів соснові ліси в умовах антропогенного впливу втратять життєздатність і не зможуть повноцінно виконувати багатогранні екологічні функції.

Насадження, що за характерними особливостями відносяться до найцінніших угруповань G1.B (позазаплавні незаболочені ліси з домінуванням *Alnus glutinosa*) рекомендовано виключити із фонду рубок головного користування (додаток ЗБ, додаток Б)

Планована діяльність філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», не буде негативно впливати на цінні біотопи, оскільки визначено точне місцезнаходження, відведено охоронні зони у випадку визначення та рекомендовано відмовитись від діяльності на цих ділянках.

За результатами проведених польових науково-дослідних робіт у межах планованої діяльності підприємства (рубки головного користування) відсутні (або були виключені з планової діяльності) види флори та фауни, занесені до Червоної книги та до переліку рідкісних і зникаючих видів фауни та флори (додаток 1, 2, 4 і 6 Бернської Конвенції та з додатку 1 Резолюції №6 (1998). За умови, якщо такі будуть виявлені під час відводів або ж безпосереднього проведення рубок головного користування вони повинні бути збережені згідно з чинним Законодавством.

За наявності цінних та рідкісних дерев (занесених до Червоної книги України, важливих для збереження місць гніздування птахів чи місць оселення ссавців), або ж дерев із цінними генетичними властивостями (переважання за висотою та діаметром на 30%, прямоствбурні, очищені від сучків та доброго стану), які можуть бути віднесені до плюсових, або кандидатів у плюсові, повинні бути збережені та зазначені у переліку лісорубного квитка як такі, що не підлягають рубанню. Кандидати у плюсові дерева повинні бути відмічені згідно з чинними «Настановами із лісового насінництва», а матеріали подані до регіональних лісонасінневих лабораторій та науково-дослідних установ для внесення до державного Реєстру.

У межах лісового фонду підприємства необхідно проводити роботи щодо виявлення типових та унікальних природних комплексів, а також місць зростання та оселення рідкісних та зникаючих видів тварин і рослин, які підлягають заповіданню. Усі лісгосподарські заходи у об'єктах природно-заповідного фонду (ПЗФ) необхідно здійснювати у відповідності до чинного законодавства, зокрема: Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та «Лісового кодексу України». Доцільно також провести аналіз стану об'єктів ПЗФ із закладанням моніторингових ділянок для оцінювання стану та динаміки компонентів фітоценозів.

Висновки:

Рекомендувати філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» під час провадження планованої діяльності приділяти увагу заходам моніторингу рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослинного світу, занесених до Червоної книги України (далі – види Червоної книги).

У разі виявлення місць їх перебування та зростання, з метою вжиття термінових заходів для їх охорони та відтворення та внесення відомостей до Державного обліку видів Червоної книги України філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України» у відповідності до вимог Порядку державного обліку рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України 09.10.2012 № 486 зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 5 грудня

2012 р. за № 2031/22343 повідомить про це Мінприроди України та провідні наукові установи (зоологічного та ботанічного профілю), і також:

- проводити моніторинг ділянок до провадження планованої діяльності на наявність видів, занесених до Червоної книги України, Зеленої книги України, регіонального списку рідкісних видів, Резолюції 4 і 6 Бернської конвенції і надавати щорічно в Міндовкілля квартално-видільний перелік ідентифікованих місць зростання та перебування видів тварин та рослин занесених до Червоної книги України на місці провадження планованої діяльності та в суміжних кварталах;

- забезпечити проведення роботи та безперешкодне надання інформації з метою проведення ідентифікації належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів відповідно до вимог «Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів» та інформувати Міндовкілля щодо проведеної роботи щороку

Рекомендуємо також виключити з планової діяльності:

- гіперзволожені ділянки вільхових лісів у Рокитянському лісництві кв. 24, вид. 13; кв. 58 вид. 2, 5, 1, 3, 4; в Мереф'янському лісництві, кв. 120, вид. 9; в Мерчанському лісництві, кв. 8, вид. 15, кв. 9, вид. 7, вид. 6.

- дубові деревостани віком 130 і більше років Водолазьке лісництво, кв. 9, вид. 9; кв. 32, вид. 26, 14, 17; Коломацьке лісництво кв. 39, вид. 24; кв. 40, вид. 9; кв. 43, вид. 7, вид. 15; кв. 51, вид. 3, вид. 10; кв. 52, вид. 16; кв. 50, вид. 9; Золочівське лісництво, кв. 16, вид. 6; Люботинське лісництво, кв. 67, вид. 1; Мереф'янське лісництво кв. 109, вид. 6; Мерчанське лісництво кв. 72, вид. 7; кв. 75, вид. 5 – часткове виключення ділянок з старими дубами і виділення їх в ОЦЛД;

- соснові деревостани віком 130 і більше років Мереф'янське лісництво кв. 110, вид. 1 – часткове виключення ділянок зі старими соснами і виділення їх в ОЦЛД.

Перелік використаних джерел

1. An Inventory of Biodiversity indicators in Europe 2002, Ben Delbaere, Technical report, N 92, ЕЕА. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: http://reports.eea.europa.eu/technical_report_2004_92/en/Technical92.
2. Dirzon, R. and Raven, P.H. Global state of biodiversity and loss// Annual Review of Environment and Resources, 28(1). – 2003. – 137 167.
3. Global forest resources assessment 2005: Progress towards sustainable forest management. FAO: Rome. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.fao.org/htm>.
4. Larsson T-B., Dias S., Frank G., Puumalainen J., Richard D., Tommeras B.A., Watt A., Wolfslehner B. Assessing forest biodiversity on a pan-European scale. BEAR: Indicators for monitoring and evaluation of forest biodiversity in Europe. Technical report 7. 2001. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.algonet.se/bear>. LAT & K, 2019. 78 с.
5. Margolius, R., & Salafsky, N. (2001). Guide to Threat Reduction Assessment for Conservation. Washington, DC: Biodiversity Support Program.
6. Mosyakin S.L. and Fedoronchuk M.M. Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural checklist. Київ, 1999. 345 p.
7. The 2004 IUCN Red List of Threatened Species: A global species assessment. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.iucnredlist.org>.
8. The improved pan-European indicators for sustainable forest management. Proc. of the 4 Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE). – Vienna, Austria, 2003. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.mcpfe.org/livingforests Summit>.
9. Байтала, В. Д., Дубін, В. Г. (2000). Еколого-географічний підхід до впровадження національної системи критеріїв та індикаторів сталого управління лісами. Науковий вісник Національного аграрного університету, (25), 114–122.
10. Безроднова О.В., І.Я. Тимочко, О.О. Сенчило, В.А. Соломаха. Лісотипологічні та ботанічні особливості об'єкта Смарагдової мережі «Долина річки Мож» // Агроекологічний журнал. - 2021. - №1. - С. 54-67
11. Борисенко, К., Бронсков, О., Бронскова, О., Бузунко, П., Василюк, О., Вашеняк, Ю., ... & Яворська, О. (2020). Території, що пропонуються до включення у мережу Емеральд (Смарагдову мережу) України (" тіньовий список", частина 3).
12. Букша І. Ф. (2003). Теоретичні основи та практичні аспекти моніторингу біорізноманіття лісової рослинності. Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України, (13.3), 69–75
13. Василюк, О. В., Вашеняк, Ю. А., Куземко, А. А., Куцоконь, Ю. К., Леснік, В. В., Марущак, О. Ю., ... & Садогурська, С. С. Території, що

пропонуються для включення у мережу Емеральд (Смарагдову мережу) України (тіньовий список, частина 2).

14. Василюк, О., Драпалюк, А., Парчук, Г., & Ширяєва, Д. (2015). Виявлення територій, придатних для оголошення об'єктами природно-заповідного фонду. Ред. О. Кравченко. Львів.

15. Дідух, Я. (2014). Оцінка стійкості та ризиків втрати екосистем. Наук. записки НаУКМА.Т. 158. Біологія та екологія.

16. Дідух, Я. П. (2010). «Червона книга України. Рослинний світ». Післямова. Український ботанічний журнал.

17. Дідух, Я. П., Фіцайло, Т. В., Коротченко, І. А., Якушенко, Д. М., & Пашкевич, Н. А. (2011). Біотопи лісової та лісостепової зон України. Київ: ТОВ «Макрос».

18. Европейский список критериев и наиболее подходящих количественных индикаторов. Конференция Министров по вопросам сохранения лесов в Европе. 16-17 июня 1993 г. Хельсинки. – М.: ВНИИЦлесресурс, 1995. – 19 с.

19. Закон України. (1999). Про рослинний світ» від 9 квітня 1999 р. № 591-ХІV. Відомості Верховної Ради України, (22-23).

20. Залучення громадськості та науковців до проектування мережі Емеральд (Смарагдової мережі) в Україні / за ред. А.А. Куземко. Київ, 2017. 304 с.

21. Зелена книга України / за ред. Я.П. Дідуха. Київ: Альтерпрес, 2009. 448 с.

22. Клімов О.В., Вовк О.Г., Філатова О.В. та ін. Природно-заповідний фонд Харьковской области. – Х.: Райдер, 2005. – 304с.

23. Клімов О.В., Філатова О.В., Надточій Г.С. та ін. Екологічна мережа Харківської області. – Харків: Оперативна поліграфія, 2008. – 168с

24. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція) (1979).

25. Концепція збереження біологічного різноманіття України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України N 439 від 12 травня 1997 р. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: http://www.uarivers.net/law/17_biodiversity.pdf.

26. Концепція національної екологічної політики України на період до 2020 р. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 р., № 880-р. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: [27. Куземко А., Садогурська С., Василюк О. Тлумачний посібник оселищ Резолюції № 4 Бернської конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони. Київ, 2017.124 с.](http://www.gdo.kiev.ua/Критерии и индикаторы для сохранения и устойчивого управления умеренных и бореальных лесов. Монреальский процесс. – М.: ВНИИЦлесресурс, 1995. – 25 с.</p></div><div data-bbox=)

28. Онищенко В.А. Оселища України за класифікацією EUNIS. К.: Фітосоціоцентр, 2016. – 56 с.
29. Максименко Н.В., Квартенко Р.О., Різник К.Ю. Оновлене фізико-географічне районування Харківської області. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Сер.:Екологія. 2016. Вип. 14. С. 20–32.
30. Національний каталог біотопів України / за ред. А.А. Куземко, Я.П. Дідуха, В.А. Онищенко, Я. Шеффера. Київ: ФОП Клименко Ю.Я., 2018.442 с.
31. Проектування і збереження територій мережі Емеральд (Смарагдової мережі): метод. матеріали / за ред. А.А. Куземко, К.А. Борисенко. Київ:
32. Судинні рослини Смарагдової мережі України під охороною Бернської конвенції / за ред. В.А. Соломахи. Житомир, 2017. 152 с.
33. Червона книга України. Рослинний світ / за ред. Я.П. Дідуха. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 900 с.
34. <https://ecolog-ua.com/news/yaki-zaborony-ta-obmezheniya-ye-dlya-gospodarskoyi-diyalnosti-v-mezhah-terytoriyi-smaragdovoyi> Які заборони та обмеження є для господарської діяльності в межах території Смарагдової мережі, що не включена до об'єктів ПЗФ?
35. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3254537-ekologi-napolagaut-na-uhvalenni-zakonu-pro-smaragdovu-merezu.html> Екологи наполягають на ухваленні закону про Смарагдову мережу 28.05.2021 12:55
36. <https://hromadske.volyn.ua/zberehty-dyku-pryrodu-ukrayiny-use-pro-smaragdovu-merezu-ta-zakonoproekt-4461/> ЗБЕРЕГТИ ДИКУ ПРИРОДУ УКРАЇНИ: усе про Смарагдову мережу та законопроект 4461 21.05.2021

Додаток А

УКРАЇНА

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

м-н Свободи, 5, Дерожпром, 4 під., 7 пов., м. Харків, 61022, тел./факс (057) 725-38-38

E-mail: ecodepart@kharkivoda.gov.ua, код ЄДРПОУ 38634241

13.11.2023

№ 04.01.21/2280

на №

від

ТОВ науково-технічна
виробнича компанія «Україна»

Департамент захисту довкілля та природокористування Харківської обласної державної адміністрації на лист ТОВ науково-технічна виробнича компанія «Україна» від 12.10.2023 № 132 про надання інформації щодо об'єктів природно-заповідного фонду у межах планованої діяльності філії «Жовтнєве лісове господарство» ДП «Ліси України» додатково повідомляє.

Відповідно до статті 52 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» у 2021 році схвалено Клопотання щодо створення регіонального ландшафтного парку «Смарагдове джерело» (далі – РЛП), яке розроблено науковцями ХНУ імені В.Н. Каразіна на замовлення благодійного фонду «Дружня підтримка», орієнтовною площею 7,5 тис. га на територіях Безлюдівської, Височанської, Мереш'янської, Південноміської та Харківської громад, в тому числі на землях лісогосподарського призначення ДП «Жовтнєве лісове господарство» (на той час).

В процесі погодження питання щодо створення РЛП із землевласниками та землекористувачами ДП «Жовтнєве лісове господарство» було наведено аргументи та висловлені позиції щодо недоцільності створення РЛП «Смарагдове джерело» на землях лісогосподарського підприємства.

Натепер рішення про створення РЛП «Смарагдове джерело» Харківською обласною радою не прийнято у зв'язку із відсутністю погоджень землевласників та землекористувачів земельних ділянок, у межах яких знаходяться запропоновані для заповідання території.

Додаток: на 1 арк. у електронному вигляді.

Директор Департаменту

Тетяна Михайличенко 725 38 53

Андрій НЕРЕТА

Регіональний ландшафтний парк "СМАРАГДОВЕ ДЖЕРЕЛО"
(оглядова карта)

© Державний національний університет імені В. Н. Каразіна, 2021
Т.А. Шевцова, О.І. Сіма
www.smaragd.dp.ua

**Ділянки польових досліджень у філії «Жовтневе лісове господарство» ДП «Ліси України», на яких
проведено натурні спостереження**

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
<i>Васищевське лісництво</i>								
	РГК Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	130/13	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і	С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжна	130/11, 130/16	евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II –добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжна	130/12, 130/15					Гадюка звичайна Vipera berus (Linnaeus, 1758)	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; ОЗЛД. Лісові ділянки у ярах, балках і річкових долинах
	суміжна	131/4	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на				–	Свіжа кленово-липова діброва, мішане походження; ОЗЛД. Лісові ділянки у ярах, балках і річкових долинах; схил південно-західної експозиції, 15 градусів
	РГК, суміжна Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river	131/5	евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	valley» – «Нижня частина долини річки Уди»							
	суміжна	131/3		В - висока	III - середня	Добрі	Дрізд співочий <i>Turdus philomelos</i> L.	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу, всихання стовбурів листяних порід ОЗЛД. Лісові ділянки у ярах, балках і річкових долинах; схил південно-західної експозиції, 20 градусів;
	суміжна	131/6, 131/7		В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжна	131/8		В - висока	III - середня	Добрі	Тюльпан дібровний <i>Tulipa quercetorum</i> Klokov et Zoz	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; ОЗЛД. Лісові ділянки у ярах, балках і річкових долинах; схил західної експозиції, 25 градусів
	РГК, Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	134/17		В - висока	II –добра	Добрі	–	Суха берестово-пакленова діброва, вегетативне походження
	суміжна	134/10, 134/18, 134/15		С - значна	II –добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжна	134/11	За Національним каталогом біотопів України - Д2.6. Антропогенні хвойні	С - значна	II –добра	Добрі	–	Свіжа липово-соснова судіброва, штучне походження

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			ліси / Anthropogenic coniferous forests. За EUNIS: G3.F Highly artificial coniferous plantations / Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев, G5.3 Small coniferous anthropogenic woodland / Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: – Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.112 Штучно створені біотопи з домінуванням хвойних порід (<i>Picea abies</i> , <i>Pinus banksiana</i> , <i>P. strobus</i>) або змішаного типу.					
	суміжна	134/19	–	–	–	–	–	Лінія електромережі, ширина - 30 м, протяжність - 0.3 км, площа чиста
	РГК, Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина	135/10	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic	В - висока	II –добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	долини річки Уди»		Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і					
	суміжна	135/4	евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і	В - висока	II –добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
		135/11	споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II –добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; ОЗЛД. Лісові ділянки, що прилягають до залізниць, автодоріг
	суміжні	135/16	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-	В - висока	II –добра	Добрі	Вивірка звичайна <i>Sciurus vulgaris</i>	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; ОЗЛД. Лісові ділянки у ярах, балках і річкових долинах
	суміжні	135/35	дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	С - значна	III - середня	Добрі	Жук-олень <i>Lucanus cervus</i>	Свіжа липово-соснова судіброва; пошкодження хворобами лісу; трутовик дубовий, 5%, слабкий ступінь пошкодження; вертицильозне зав'ядання, 5%
	РГК, Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	137/9		С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжна	137/1		В - висока	III - середня	Добрі	Тюльпан дібровний <i>Tulipa quercetorum</i> Klokov et Zoz	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; трутовик дубовий, 5%, слабкий ступінь пошкодження; вертицильозне зав'ядання, 5%; ОЗЛД. Лісові ділянки у ярах, балках і річкових долинах; пошкодження хворобами лісу;

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	суміжні	137/5, 137/8, 137/10 137/6		В - висока	II –добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
		137/7					Борсук європейський, або лісовий <i>Meles meles</i> (Linnaeus, 1758)	
							Жук-олень <i>Liscanus cervus</i>	
							–	
							–	
	суміжні	137/15		–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва; біогалявина
	РГК Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	131/10		С - значна	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	131/9		С - значна	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	131/13	–	–	–	–	–	Лінія електромережі, ширина - 10 м, протяжність – 0,7 км, площа чиста
	РГК Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» –	131/12	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe	В - висока	II –добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	«Нижня частина долини річки Уди»		zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і					
	суміжні	131/11, 132/1, 132/2, 134/9	евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula	В - висока	II –добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	134/16	or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції:	В - висока	II –добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
		135/9	G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBіотop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.				Вивірка звичайна <i>Sciurus vulgaris</i>	
			Валківське лісництво					
	РГК, суміжна	64/4	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	63/1	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу, 2019 року, вертицильозне зав'ядання, 60%, сильний ступінь пошкодження
	суміжні	64/1, 64/2, 64/3, 64/5, 64/6,	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури дуба звичайного

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
		64/8,	споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with <i>Betula</i> , <i>Populus tremula</i> or <i>Sorbus aucuparia</i> / Незаплавні ліси з домінуванням <i>Betula</i> , <i>Populus tremula</i> або <i>Sorbus aucuparia</i> . За Резолюцією 4 Бернської конвенції:					
	суміжні	64/10, 64/14, 64/12, 64/13, 65/1	G1.A1 <i>Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus</i> woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси <i>Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus</i> на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	Кабан <i>Sus scrofa</i>	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	РГК, суміжна	64/7		С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження Пошкодження хворобами лісу, вертицильозне зав'ядання, 80%
	РГК, суміжна	64/11		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	РГК, суміжна	66/1		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	66/2, 66/3		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	66/5, 70/1		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	66/6		С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження Пошкодження хворобами лісу, вертицильозне зав'ядання, 90%
	РГК	64/9		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	РГК	69/3		С - значна	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; Пошкодження хворобами лісу, 2019 року; вертицильозне зав'ядання, 80%; сильний ступінь пошкодження
	суміжні	67/5, 69/2, 67/1		В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативно-штучне походження; пошкодження хворобами лісу, 2019 року; вертицильозне зав'ядання, 60–100 %; сильний ступінь пошкодження
	РГК	67/2		С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва,

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
								насадження осики вегетативного походження
	суміжні	6/73		В - висока	II - добра	Добрі	Сарна європейська <i>Capreolus capreolus</i>	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	Водолазьке							
	РГК	6/15	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	II - добра	Добрі		Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	6/6, 6/4, 8/2	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II - добра	Добрі	Сарна європейська <i>Capreolus capreolus</i>	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	6/11, 6/12, 6/16	European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	6/14	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic	С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; якість лісових культур - незадовільні, рік

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			<p>broad-leaved forests За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.</p>					створення – 2003; заглушення іншими породами, 90%, сильний ступінь пошкодження
	РГК	9/9	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	9/4, 9/22	<p>лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine</p>	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікове насадження віком 130 років Рекомендується часткове виключення ділянок з старими дубами і виділення їх в ОЦЛД

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			woodland with <i>Betula</i> , <i>Populus tremula</i> or <i>Sorbus aucuparia</i> / Незаплавні ліси з домінуванням <i>Betula</i> , <i>Populus tremula</i> або <i>Sorbus aucuparia</i> . За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 <i>Quercus</i> – <i>Fraxinus</i> – <i>Carpinus betulus</i> woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси <i>Quercus</i> – <i>Fraxinus</i> – <i>Carpinus betulus</i> на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					
	суміжні	9/7 9/8	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; рік створення – 2006, 2019

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.					
	суміжні	9/14, 9/15, 9/19	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	РГК, суміжні	32/9	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	32/2	споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	С - значна	III – середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження з домішкою Клг, Яз, Клп природного походження; пошкодження хворобами лісу, всихання гілок листяних порід, 5%, слабкий ступінь пошкодження
	суміжні	32/10		–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, біогалявина
	суміжні	32/11		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	РГК, суміжні	32/26		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження Рекомендується часткове виключення ділянок з старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	32/15, 32/16, 32/19, 32/18	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; рік створення – 2013

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	суміжні	32/22, 32/23	За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	6/10	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.	В - висока	II - добра	Добрі		Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури, рік створення – 2020
	РГК	32/14	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікове насадження віком 130 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	32/13	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
		32/20, 32/21	евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	РГК	32/17		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікове насадження віком 130 років.

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.					Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД.
	суміжні	46/6	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	
	РГК	6/17		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	7/2, 7/7, 8/6, 9/1		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	8/7		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	РГК	5/16		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	5/6		В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу, рак морозобійний, 30%, середній ступінь пошкодження
	суміжні	5/17		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	РГК	11/22		За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	II - добра	Добрі	–
	суміжні	11/19 11/21	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; ОЗЛД. Лісові ділянки, що прилягають до залізниць, автодоріг
		11/20	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва; біогалявина

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			евтрофні ліси з домінуванням <i>Quercus</i> , <i>Carpinus</i> , <i>Fraxinus</i> , <i>Acer</i> , <i>Tilia</i> , <i>Ulmus</i> і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with <i>Betula</i> , <i>Populus tremula</i> or <i>Sorbus aucuparia</i> / Незаплавні ліси з домінуванням <i>Betula</i> , <i>Populus tremula</i> або <i>Sorbus aucuparia</i> . За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 <i>Quercus</i> – <i>Fraxinus</i> – <i>Carpinus betulus</i> woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси <i>Quercus</i> – <i>Fraxinus</i> – <i>Carpinus betulus</i> на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					
	Рокитянське							
	РГК	57/13	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / <i>Steppe pine forests</i> .	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження
	суміжні	57/10, 57/12, 57/14, 57/20	За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe <i>Pinus sylvestris</i> forests / Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i> .	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	РГК	57/23	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe <i>Pinus sylvestris</i> forests / Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i> .	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	суміжні	57/21, 57/24	Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (<i>Cytiso-Pinetalia</i>) / Сарматські степові соснові ліси (<i>CytisoPinetalia</i>); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	суміжні	57/22	За Національним каталогом біотопів	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір,

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			України - Д2.6. Антропогенні хвойні ліси / Anthropogenic coniferous forests. За EUNIS: G3.F Highly artificial coniferous plantations / Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев, G5.3 Small coniferous anthropogenic woodland / Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: – Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.112 Штучно створені біотопи з домінуванням хвойних порід (<i>Picea abies</i> , <i>Pinus banksiana</i> , <i>P. strobus</i>) або змішаного типу.					штучне походження; незімкнуті лісові культури 2020 року створення
	РГК	59/4	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests.	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження
	суміжні	59/3, 59/6	За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe <i>Pinus sylvestris</i> forests / Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i> .	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження
		59/7	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe <i>Pinus sylvestris</i> forests / Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i> .	С - значна	III - середня	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання гілок хвойних порід, 5%, слабкий ступінь пошкодження
	РГК	59/5	Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	суміжні	59/8	(Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia);	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	РГК	23/10	UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	С - значна	III - середня	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пошкодження хворобами лісу, соснова губка, 5%
	суміжні	23/8, 23/9, 23/12, 24/9		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	суміжні	23/3	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа липово-соснова судіброва, вегетативне походження

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			стрімких схилах.					
	РГК	57/7	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppе pine forests.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження
	РГК	57/16	За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris.	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження; пошкодження хворобами лісу, соснова губка, 5%
	суміжні	57/15, 57/17, 57/19	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris.	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження
		57/25, 57/18	Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоем.	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	РГК	59/2	91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоем.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження
	РГК	24/13	За Національним каталогом біотопів України - Д1.7.1 Евтрофні болота з ярусом вільхи чорної або берези	В - висока	II - добра	Добрі	–	Сирий чорновільховий сугруд, насадження вільхи вегетативного походження
	суміжні	24/12, 24/23	Eutrophic swamps with layer of black alder or birch.	В - висока	II - добра	Добрі	Безщитник жіночий <i>Athyrium filix-femina</i>	Сирий чорновільховий сугруд, насадження вільхи вегетативного походження
		25/20	woodland not on acid peat / Широколистяні ліси на некісломому торфі; G1.5 Broadleaved swamp woodland on acid peat / Широколистяні ліси на кісломому торфі.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Вологий дубово-липово-сосновий сугруд, мішане насадження вільхи вегетативного походження
	суміжні	24/14	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.41 Alnus Swamp Woods not on acid peat / Заболочені вільхові ліси на некісломому торфі. G1.414 : Заболочені ліси Alnus glutinosa степового і панонського регіонів (Steppе swamp Alnus glutinosa woods).	В - висока	II - добра	Добрі	Безщитник жіночий <i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth	Сирий чорновільховий сугруд, насадження вільхи вегетативного походження ОЗЛД. Лісові ділянки у ярах, балках і річкових долинах
	РГК, суміжні	58/2	некісломому торфі. G1.414 : Заболочені ліси Alnus glutinosa степового і панонського регіонів (Steppе swamp Alnus glutinosa woods).	В - висока	II - добра	Добрі	–	Сирий чорновільховий груд (ольс-лог), насадження вільхи вегетативного походження
	РГК, суміжні	58/5	swamp Alnus glutinosa woods).	В - висока	II - добра	Добрі	–	Сирий чорновільховий груд (ольс-

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			Заплавні вільхові ліси степового і панонського					лог), насадження вільхи вегетативного походження
	РГК, суміжні	58/1	регіонів з домінуванням болотних і водних видів часто належать до G1.21. Додаток I Оселищної Директиви: –;	В - висока	II - добра	Добрі	–	Сирий чорновільховий груд (ольс-лог), насадження вільхи вегетативного походження
	РГК, суміжні	58/3	UkrBiotop: G:1.132 Вільхові евтрофні заболочені ліси.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Сирий чорновільховий груд (ольс-лог), насадження вільхи вегетативного походження
	РГК, суміжні	58/4		В - висока	II - добра	Добрі	–	Сирий чорновільховий груд (ольс-лог), насадження вільхи вегетативного походження
	суміжні	58/7 58/6	Низинне осокове болото	С-значна	III - середня	Добрі	–	Мокрий чорновільховий сугруд (мокра сувільшина), низинне болото, часткове заростання вільхою чорною, в трав'яному покриві домінують осоки
	суміжні	24/16	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа липово-соснова судіброва, штучне походження – насадження берези повислої
	РГК	26/11	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа липово-соснова судіброва, насадження осики вегетативного походження
	суміжні	26/10, 26/13	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа липово-соснова судіброва, вегетативне походження – насадження дуба

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					
	суміжні	26/8, 26/16, 26/17,	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	суміжні	26/19		–	–	–		Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; незімкнуті лісові культури сосни звичайної 2019 року створення
	Коломацьке							
	РГК, суміжні	39/24	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу, вертицильозне зав'ядання, 30%; старовікове насадження віком 130 років.

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.					Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	39/12, 39/17, 39/18, 39/25, 39/29, 40/16, 40/17, 49/1, 48/7	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	РГК, суміжні	40/9	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікове насадження віком 130 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	40/11, 40/15	UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	40/14	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження, лісові культури дуба 2010 року створення

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.					
	суміжні	40/10	Зруб	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва зруб, рік рубки – 2020
	РГК	43/7	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic	C - значна	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; гниль коренів дуба, 5%; старовікове насадження віком 130 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	43/5	Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і	B - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	43/8, 43/9	евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на	B - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					
	суміжні	43/4	За Національним каталогом біотопів України - Ч7 Заплавні і заболочені чагарники Ч7.3. Заболочені чагарники Fen scrubs EUNIS: F9.2 Willow carr and fen scrub / Чагарникові болота. За EUNIS: F9.2 Willow carr and fen scrub / Чагарникові болота. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. За Додатком I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: G:1.114 Вербові зарості стоячих вод.	С - значна	II - добра	Добрі	–	Низинне болото, домінує верба козяча (15 %), в трав'яному покриві домінують осоки
	РГК, суміжні	43/15	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula	С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; значна суховерхість дерев дуба; старовікове насадження віком 130 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			або <i>Sorbus aucuparia</i> . За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 <i>Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils</i> / Ліси <i>Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus</i> на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					
	суміжні	43/13		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	43/14		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження, лісові культури 2004 року створення
	суміжні	43/16		С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; пошкодження хворобами лісу, 2019 року, вертицильозне зав'ядання, 40%; сильний ступінь пошкодження, значна суховерхість насадження
	РГК	51/3		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікове насадження віком 130 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	51/1, 51/2, 51/4		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	РГК	51/10		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікове насадження віком 131

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
								років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	51/8, 51/9, 51/12, 51/13		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	РГК	52/16		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікове насадження віком 131 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
		52/15, 52/17, 52/18		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	РГК, суміжні	13/4		В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; гниль коренів дуба, 5%,
	суміжні	13/1, 13/2, 13/3		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	12/1, 12/5		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	13/15	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження, лісові культури 2006 року створення
	суміжні	13/9 13/12, 13/14	За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру;	С - значна	III – часткова деградована структура	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження, лісові культури 2011 року створення, заглушення іншими породами, 100%, сильний ступінь пошкодження
	суміжні	13/8,	G4.F Mixed forestry plantations /	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва,

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
		13/11, 13/13	Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі.					штучне походження, незімкнуті лісові культури 2019 року створення
	суміжні	13/17	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –; Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.	С - значна	III – часткова деградована структура	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження, лісові культури 2015 року створення, заглушення іншими породами, 70%, сильний ступінь пошкодження
	суміжні	40/2	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –; Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.	С - значна	III – часткова деградована структура	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження, лісові культури 2016 року створення, заглушення іншими породами, 60%, сильний ступінь пошкодження
	РГК, суміжні	13/10	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; гниль коренів дуба, 5%
	РГК	13/16	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; гниль коренів дуба, 5%
	суміжні	13/18	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	РГК, суміжні	40/3	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	40/4	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	РГК	46/2	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; стовбурні гнилі, 5%
	суміжні	46/1, 46/3,	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
		46/10, 45/2, 47/10	betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на					
	суміжні	46/4, 46/5, 46/7, 46/8	евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	РГК	48/8	дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; стовбурні гнилі, 5%
	суміжні	48/2, 48/9, 48/10, 48/15, 47/5		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	48/4, 48/5, 48/11, 47/11		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	РГК, суміжні	52/2		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	52/1	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження, незімкнуті лісові культури 2018 року створення
	суміжні	52/8	За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження, лісові культури 2003 року створення

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: – Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.					
	суміжні	52/3	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	РГК, суміжні	52/4	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	52/5, 52/6,	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; пошкодження хворобами лісу, вертицильозне зав'ядання, суховерхість
	суміжні	52/9, 52/10, 52/12	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	РГК	50/9	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; мурашники ; старовікове насадження віком 131 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	50/4, 50/11, 50/15	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; пошкодження хворобами лісу, вертицильозне зав'ядання
	суміжні	50/10	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-	С - значна	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; пошкодження хворобами лісу, вертицильозне зав'ядання

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					
	суміжні	50/8	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження, лісові культури 2013 року створення
	суміжні	43/12, 43/17, 43/19, 43/21	За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; лісові культури 2012, 2016 років створення
	РГК, суміжні	43/18	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	43/20	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	РГК	6/22		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	6/20, 6/21		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва,

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			zones.					вегетативне походження
	суміжні	6/18, 6/28	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	РГК	23/9	Улмус і пов'язані ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	23/3, 23/13, 23/15	Улмус і пов'язані ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
		23/10	Улмус і пов'язані ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBіотop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	6/19	Біогалявина з дуба звичайного	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, біогалявина з дуба звичайного
	суміжні	29/5, 29/8	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури 2017 року створення

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.					
	суміжні	29/23	Зруб	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, зруб 2021 року
	суміжні	29/3	Рілля	–	–	–	–	Рілля
	суміжні	29/6	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу, вертицильозне завдання; мурашники
	РГК, суміжні	29/1	European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	РГК	32/9	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	32/1, 32/3, 32/11	Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	32/8	European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження, лісові культури 2013 року створення, значне заглушення іншими породами, сильний ступінь пошкодження
	РГК	24/5	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	суміжні	24/4, 24/9	betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus –	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	24/7	Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBіотop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; пошкодження хворобами лісу; вертицильозне зав'ядання, сильний ступінь пошкодження, значна сухoverхість
	РГК, суміжні	29/2	Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; вертицильозне зав'ядання, 30%; мурашники
	суміжні	29/4		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	РГК, суміжні	40/8		С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; вертицильозне зав'ядання, 30%
	суміжні	40/1		За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки	С - значна	II - добра	Добрі	–

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.					
	суміжні	40/7	Біогалявина дуба звичайного	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, біогалявина дуба звичайного
	РГК	68/11	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	С - значна	II - добра	Добрі	–	Волога ясенєво-липова діброва, насадження осики вегетативного походження
	суміжні	68/8	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	68/12, 76/1	European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України,	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження

ПП	Ділянка обстеження (РГК, суміжні з РГК)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					

**Ділянки польових досліджень у філії «Жовтневе лісове господарство ДП «Ліси України»», на яких
проведено натурні спостереження**

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
<i>Бабайське лісництво</i>								
	ССР Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	21/12	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; 2 клас стійкості, 1 стадія дигресії
	суміжні Смарагдова мережа	21/1, 21/11	евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	21/13	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	С - значна	III – середня	Добрі	Ропуха сіра <i>Bufo bufo</i> L.	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу, трутовик осиковий, 60%, сильний ступінь пошкодження, трутовик березовий, 40%, сильний ступінь пошкодження
		21/3		В - висока	II – добра	Добрі	Веретільниця ламка <i>Anguis fragilis</i> L.	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	ССР Смарагдова мережа Суміжна UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	28/5	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBіотop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; Пошкодження хворобами лісу, губка соснова, 60%, сильний ступінь пошкодження
	суміжні	28/6	Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	В - висока	II –добра	Добрі	Наголоватки волошкови <i>Jurinea cyanoides</i> (L.) Rchb.	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження, старовікове насадження
	суміжні	28/1 29/2	Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	В - висока	II –добра	Добрі		Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	Валківське лісництво							
	ССР	26/1	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з	В - висока	III – середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу, трутовик дубовий, 10%; суховерхість; 1 стадія дигресії

Сарна е
Capreol

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			домінуванням <i>Betula</i> , <i>Populus tremula</i> або <i>Sorbus aucuparia</i> . За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 <i>Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus</i> woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси <i>Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus</i> на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					
	суміжні	26/6		В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	26/3		В - висока	III – середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу, вертицильозне зав'ядання, 60%
	суміжні	26/2, 26/11, 26/12	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури 2017, 2018, 2019 та 2021 років створення
	суміжні	43/11, 43/12, 43/14, 43/18, 43/19, 44/5, 44/8, 44/10, 44/11, 44/12, 43/9, 43/10, 48/13, 48/14	За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного	В - висока	II – добра	Добрі	–	

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.					
	ССР, суміжні	43/13	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	III – середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; стовбурні гнилі, 20%; сильний ступінь пошкодження
	суміжні	43/2	European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	ССР	44/1	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; 1 стадія дигресії
	суміжні	44/6, 44/7, 44/9, 44/3, 43/8, 45/11	Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	44/2, 43/3, 45/3, 45/4, 45/8, 36/2	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	44/19, 44/21,	Зруби	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва; зруби 2020, 2021 рр.

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
		48/18						
	ССР	48/5	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	III - середня	Добрі	-	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; 1 стадія дигресії
	суміжні	48/2, 48/3, 48/6, 47/6, 47/11, 47/17, 49/1	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II – добра	Добрі	-	Свіжа кленово-липова діброва, штучно-природне походження
	суміжні	48/10, 48/15, 47/5, 49/4	Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II – добра	Добрі	-	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	48/4	Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	-	-	-	-	Свіжа кленово-липова діброва, біогалявина дуба звичайного
	ССР	56/12	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах.	С - значна	III - середня	Погані	-	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання стовбурів листяних порід, 50%; сильний ступінь пошкодження; 1 стадія дигресії
	суміжні	56/1, 56/13	Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II – добра	Добрі	-	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	ССР	55/2	За Національним каталогом біотопів України - Д2.6. Антропогенні хвойні ліси / Anthropogenic coniferous forests.	С - значна	III - середня	Погані	-	Свіжа липово-соснова судіброва, штучне походження; суховерхість
	суміжні	55/4	За EUNIS: G3.F Highly artificial coniferous plantations / Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.1 Lines of	В - висока	II – добра	Добрі	-	Свіжа липово-соснова судіброва, штучне походження

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			trees / Ряди дерев, G5.3 Small coniferous anthropogenic woodland / Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: – Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBіотop: I:4.112 Штучно створені біотопи з домінуванням хвойних порід (<i>Picea abies</i> , <i>Pinus banksiana</i> , <i>P. strobus</i>) або змішаного типу.					
	суміжні	55/3, 55/6	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа липово-соснова судіброва, штучне походження
	суміжні	55/8	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	55/1, 55/7	European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	55/9	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції:	В - висока	II – добра	Добрі	–	Суха кленово-липова діброва, штучне походження

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					
	суміжні	55/16, 55/17	–	–	–	–	–	Свіжа липово-соснова судіброва, зруби 2021 року
	суміжні	55/5	–	–	–	–	–	Свіжий дубово-сосновий субір, згарище унаслідок пожежі 2020 року
	ССР	99/6	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Stepe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris.	С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пошкодження хворобами лісу; коренева губка, 80%; сильний ступінь пошкодження; 1 стадія дигресії
	суміжні	99/4,	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пошкодження хворобами лісу; коренева губка, 80%; сильний ступінь пошкодження
	суміжні	99/5, 99/9, 99/8	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests За EUNIS: G1.C Highly artificial	С - значна	II – добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, вегетативне походження 10Акб+Дз

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			<p>broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі.</p> <p>За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.</p>					
	ССР	99/7	<p>За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris.</p>	С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пошкодження хворобами лісу; коренева губка, 80%; сильний ступінь пошкодження; 1 стадія дигресії
	суміжні	99/1, 99/10, 99/11	<p>За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.</p>	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
		99/3	дуб	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва,

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
								штучне походження
	Васищевське лісництво							
	ССР	9/12 Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytisopinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (Cytisopinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	С - значна	II - добра	Добрі	Смарагдова мережа	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	суміжні	9/14	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; незамкнуті лісові культури 2019 року створення
		9/13	Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; насадження робінії звичайної (Акб)

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.					
	ССР	102/2 Смарагда ва мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	суміжні	102/1, 102/3, 102/5, 98/2, 98/5, 98/6, 98/8	континентальні з остепненим травостоєм.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	ССР	110/10 Смарагда ва мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; 1 стадія дигресії; мурашники

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
		valley» – «Нижня частина долини річки Уди»						
	суміжні	110/6, 115/3, 116/1		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
		111/8		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; лісові культури 2013 року створення
	ССР	125/1 Смарагд ва мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження; 1 стадія дигресії; мурашники
	суміжні	125/2, 125/4, 125/7, 124/10, 113/12, 114/14, 114/17, 114/15		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	суміжні	114/16		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір,

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
								природне походження
	суміжні	125/3	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; лісові культури дуба північного (червоного)
	ССР	140/16	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; I стадія дигресії
	суміжні	140/26, 140/27	За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пристиглі насадження
	суміжні	140/28	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження
	суміжні	140/17, 140/18	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	суміжні	140/15	Додаток I Оселищної Директиви: 91U0	–	–	–	–	Свіжий дубово-сосновий субір,

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	антропо		Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia);					штучне походження; лісові культури 2016 року створення
	ССР, суміжні Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	154/6	UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; I стадія дигресії
	суміжні	154/1, 140/25		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пристиглі насадження
	суміжні	154/2, 154/15, 154/17,		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	суміжні	154/4		С - значна	III - середня	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання гілок хвойних порід, слабкий ступінь пошкодження
	суміжні	154/5, 154/7,		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження, молодняки
	суміжні	154/14, 154/16		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучно-природне походження, молодняки
	ССР, суміжні Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of	154/8	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси	С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання гілок хвойних порід, 80%; сильний ступінь

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»		степової зони з Pinus sylvestris. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоем.					пошкодження; 1 стадія дигресії
	ССР Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	154/9		С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пошкодження стовбурів пожежею 2018 року, 20%; пошкодження хворобами лісу; всихання гілок хвойних порід, 80%; сильний ступінь пошкодження; 1 стадія дигресії
	суміжні	154/10		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; середньовікові насадження
	ССР Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	154/11		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; 1 стадія дигресії
	суміжні	154/12		Такий самий	В - висока	II - добра	Добрі	–
	суміжні	154/18	За Національним каталогом біотопів		II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір,

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.					вегетативне походження; молодняки
	ССР Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river valley» – «Нижня частина долини річки Уди»	156/1	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; I стадія дигресії
	суміжні	156/2, 156/3	Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia);	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; середньовікові

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	суміжні	155/14	UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження; молодняки
	суміжні	155/3		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, вегетативне походження; середньовікові
	суміжні	156/4	За Національним каталогом біотопів України - Д2.6. Антропогенні хвойні ліси / Anthropogenic coniferous forests. За EUNIS: G3.F Highly artificial coniferous plantations	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; незімкнуті лісові культури 2021 року створення
	суміжні	155/1, 156/26	/ Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев, G5.3 Small coniferous anthropogenic woodland / Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: – Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.112 Штучно створені біотопи з домінуванням хвойних порід (<i>Picea abies</i> , <i>Pinus banksiana</i> , <i>P. strobus</i>) або змішаного типу.	–	–	–	–	Свіжий дубово-сосновий субір, декоративна галявина сосни звичайної
	ССР Смарагдова мережа UA 0000295 «Lower part of Uda river	156/21	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i> .	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; I стадія дигресії

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	valley» – «Нижня частина долини річки Уди»		За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0					
	суміжні	156/7, 156/16, 156/17, 156/18, 156/19, 156/25	Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненням травостоем.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	суміжні	156/8, 156/5, 156/20		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження
	Водолазьке лісництво							
	ССР	3/1	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	4/1	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні антропо	4/2, 4/3, 4/4, 4/5, 4/6	Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції:	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури дуба звичайного 2017, 2018, 2019 років створення
	ССР	5/6	G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; рак морозобійний, 30%
		5/1		С - значна	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання стовбурів листяних порід, 30%, середній ступінь пошкодження
		5/4		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва,

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					штучно-вегетативне походження
		5/5, 5/9, 5/10, 5/16, 6/6,		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження, стигле насадження
		5/7, 5/12,		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження, молодняк мішаного складу
	суміжні антропо	5/8, 5/13, 6/5		–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури дуба звичайного 2020, 2016 року створення
		5/11, 5/14		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження, пристигле насадження
		5/15, 5/18, 6/9		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
		5/17, 6/13		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	ССР	31/15		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	31/2, 31/13,		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	31/3		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження, молодняк мішаного складу
	суміжні	31/5		В - висока	II - добра	Добрі	Жук-о́лень <i>Lucanus cervus</i>	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження, пристигле насадження
	суміжні антропо	31/12, 31/17		–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
								лісові культури дуба звичайного 2017, 2016 року створення
	суміжні	31/14,		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	31/18, 32/4		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; молодняки
	ССР	39/2		В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання гілок листяних порід, 20%
	суміжні	39/1		С - значна	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання гілок листяних порід, слабкий ступінь пошкодження
	суміжні	39/3, 39/6		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; пристигле насадження
	суміжні	39/4		С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; молодняки
	ССР	39/11		С - значна	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання стовбурів листяних порід, 20%
		39/9		С - значна	II - добра	Добрі	Сарна європейська <i>Capreolus capreolus</i>	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; молодняки
	суміжні	39/10		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження, пристигле насадження
	Золочівське лісництво							
	ССР	12/6	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські	В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження;

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			мезофільні евтрофні широколистяні ліси					пошкодження хворобами лісу; стовбурні гнилі, 20 %
	суміжні	12/4, 12/7	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пристиглі насадження
	ССР	16/6	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання стовбурів листяних порід, 20%; старовікове насадження віком 131 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	16/7	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах.	С - значна	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучно-природне походження; молодняки
	суміжні	16/8, 16/13	Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пристиглі насадження
	ССР	29/8	Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; стовбурні гнилі, 40 %
	суміжні	29/1, 29/6, 29/7, 29/13, 29/14, 29/15		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	29/3,		В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу, стовбурні гнилі, сильний ступінь пошкодження
	суміжні	29/10		В - висока	II - добра	Добрі	Барвінок трав'янистий	Свіжа кленово-липова діброва,

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
							<i>Vinca herbacea</i> Waldst. et Kit.	вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; губка дубова, 4 %, слабкий ступінь пошкодження
	ССР	116/1	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern	В - висока	III - середня	Погані	–	Суха кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання стовбурів листяних порід, 20%
	суміжні	116/2	European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, природне походження
	ССР	134/21	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і	С - значна	III - середня	Погані	–	Суха кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання стовбурів листяних порід, 20%
	суміжні	134/3,	споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	134/32	Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Суха кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	134/20	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBіотop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	–	–	–	–	Суха кленово-липова діброва, біогалявина дуба звичайного
	суміжні	134/22	Яр	–	–	–	–	Яр; схил північно-західної експозиції, 20 градусів; ерозія ґрунту - водна лінійна, середньо змиті; відкриті простори без

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
								дерев
	ССР	121/10	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси	С - значна	III – частково деградована структура	Погані	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пошкодження хворобами лісу; коренева губка, 90%, сильний ступінь пошкодження
	суміжні	121/5	степової зони з Pinus sylvestris. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris.	С - значна	III – частково деградована структура	Погані	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пошкодження хворобами лісу; коренева губка, 80%, сильний ступінь пошкодження
	суміжні	121/9	Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBіotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	суміжні	121/4	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; незімкнуті лісові культури дуба червоного 2019 року створення

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBіотop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.					
	Коломацьке							
	ССР	10/12	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
		10/9, 11/5	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
		10/11,	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; суховерхість; мурашники
		11/7	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
		10/14	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBіотop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	С-значна	III-середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучно-природне походження; якість лісових культур дуба незадовільна – сильний ступінь пошкодження внаслідок заглушення іншими породами

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	Люботинське							
	ССР	34/18	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	34/8	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, насадження осики вегетативного походження; пошкодження хворобами лісу, стовбурні гнилі, 40%; сильний ступінь пошкодження
	суміжні	34/10	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучно-вегетативне походження
	суміжні	34/16	евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	36/5	споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу, всихання гілок листяних порід; слабкий ступінь пошкодження
	суміжні	34/14	Біогалявина	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, біогалявина дуба звичайного
	суміжні	34/17	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури дуба звичайного 2019 року створення

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBіотop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.					
	суміжні	36/4	За Національним каталогом біотопів України - Д2.6. Антропогенні хвойні ліси / Anthropogenic coniferous forests. За EUNIS: G3.F Highly artificial coniferous plantations / Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев, G5.3 Small coniferous anthropogenic woodland / Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Вологий дубово-липово-сосновий сугруд, штучне походження

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			За Резолюцією 4 Бернської конвенції: – Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.112 Штучно створені біотопи з домінуванням хвойних порід (<i>Picea abies</i> , <i>Pinus banksiana</i> , <i>P. strobus</i>) або змішаного типу.					
	суміжні	36/3	Сіножать суходільна	–	–	–	–	Сіножать суходільна
	ССР	45/8	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; стовбурні гнилі, 20 %
		45/6,	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia,	В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; губка дубова 5 % , губка соснова 40 %, сильний ступінь пошкодження
	суміжні	45/7	Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	ССР	46/2	Споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; трутовик дубовий, 90 %
	суміжні	46/3,	домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	46/4,	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, молодняки штучно-природного походження
	суміжні	43/7	домінуванням Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні антропо	46/1, 46/5	Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України,	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури дуба звичайного 2020 року створення

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	ССР	49/8	G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; трутовик дубовий, 5 %
	суміжні	49/3, 49/7, 49/10		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	49/9		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; пристигле насадження
	ССР	65/7		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	65/1, 65/10, 65/12, 65/14		В - висока	II - добра	Добрі	Кабан <i>Sus scrofa</i>	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікові насадження
	суміжні	65/4		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, молодняки штучно-природного походження
	суміжні	65/6		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; молодняки
	суміжні	65/9		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	ССР	67/1	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus,	В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання стовбурів листяних порід, 20%; старовікове насадження віком 131 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	67/6, 66/5,	Улмус і пов'язані ліси з домінуванням Quercus,	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження;

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.					старовікове насадження
	суміжні антропо	67/3,	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах.	С-значна	III-середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, молодняки штучного походження 2019 року створення, якість культур – незадовільна; заглушення іншими породами, 20%, слабкий ступінь пошкодження
	суміжні	67/2, 66/4, 65/13	Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBіотop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, молодняки штучно-природного походження
	суміжні антропо	67/7		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незіткнуті лісові культури дуба звичайного 2021 року створення
	Мереш'янське							
	ССР	109/6	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0	В - висока	III - середня	Погані	–	Свіжий дубово-сосновий субір, природне походження; пошкодження хворобами лісу; губка соснова, 20%, стовбурні гнилі, 20 %; середній ступінь пошкодження; 1 стадія дигресії; старовікове насадження віком 131 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	109/2, 109/3, 108/13	Sarmatic steppe pine forests (Cytisopinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (Cytisopinetalia); UkrBіотop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	В - висока	II - добрий	Добрі	– Наголоватки волошкові <i>Jurinea cyanoides</i> (L.) Rchb.	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	ССР	110/1		В - висока	III - середній	Погані	–	Свіжий дубово-сосновий субір,

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
								природне походження; пошкодження хворобами лісу; губка соснова, 20%, стовбурні гнилі, 20 %; середній ступінь пошкодження; 1 стадія дигресії; старовікове насадження віком 131 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими соснами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	110/7, 107/9		В - висока	III - середній	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; старовікові насадження; пошкодження хворобами лісу; губка соснова
	суміжні	106/11		В - висока	II - добрий	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	ССР	117/5		В - висока	III - середній	Погані	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; пошкодження хворобами лісу; всихання гілок хвойних порід, 15 %; губка соснова, 30%, стовбурні гнилі, 20 %; середній ступінь пошкодження; сніголам 2018 р.; 1 стадія дигресії
	суміжні	110/2	За Національним каталогом біотопів України - Д2.6. Антропогенні хвойні ліси / Anthropogenic coniferous forests. За EUNIS: G3.F Highly artificial coniferous plantations / Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев, G5.3 Small coniferous anthropogenic woodland / Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Small mixed	В - висока	II - добрий	Добрі	–	Свіжа липово-соснова судіброва; штучне походження

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: – Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.112 Штучно створені біотопи з домінуванням хвойних порід (<i>Picea abies</i> , <i>Pinus banksiana</i> , <i>P. strobus</i>) або змішаного типу.					
	суміжні	117/4, 111/6	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Stepe pine forests.	В - висока	II - добрий	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий суббір, штучне походження
	суміжні антропо	111/15	За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i> .	С-значна	II - добрий	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий суббір, штучне походження; молоді лісові культури сосни звичайної (8) та сосни кримської (2)
	суміжні	120/8	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з <i>Pinus sylvestris</i> . Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостєм.	В - висока	II - добрий	Добрі	–	Свіжий сосновий бір, штучне походження; пошкодження хворобами лісу, слабкий ступінь
	суміжні	120/9	За Національним каталогом біотопів України - Д1.7.1 Евтрофні болота з ярусом вільхи чорної або берези Eutrophic swamps with layer of black alder or birch. За EUNIS: G1.4 Broadleaved swamp woodland not on acid peat /	В - висока	II - добрий	Добрі	Безщитник жіночий <i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth Теліптерис болотний <i>Thelypteris palustris</i>	Сирий чорновільховий сугруд, вегетативне походження (Влч, Дз, Ос) Сз, старовікове насадження (110 р.); ділянка заболочена Рекомендується виключити з планової діяльності

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			Широколистяні ліси на некислому торфі; G1.5 Broadleaved swamp woodland on acid peat / Широколистяні ліси на кислому торфі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.41 Alnus Swamp Woods not on acid peat / Заболочені вільхові ліси на некислому торфі. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: G:1.132 Вільхові евтрофні заболочені ліси.					
	суміжні	111/16	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	II - добрий	Добрі	–	Вологий дубово-липово-сосновий сугруд, вегетативне походження
	суміжні	117/6	ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-	В - висока	II - добрий	Добрі	–	Свіжа липово-соснова судіброва, вегетативне походження

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					
	Мерчанське							
	ССР	8/13	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	С - значна	III – частково деградована структура	Погані		Свіжа кленово-липова діброва, вегетативно-штучне походження; пошкодження хворобами лісу; стовбурні гнилі, 80%; сильний ступінь пошкодження
	суміжні	8/12	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікове насадження; медунка лікарська (<i>Pulmonaria officinalis</i> L.), покриття 20 %, розміщення випадкове
	суміжні	8/15	За Національним каталогом біотопів України - Д1.7.1 Евтрофні болота з ярусом вільхи чорної або берези Eutrophic swamps with layer of black	В - висока	II – добра	Добрі	Теліптеріс болотяний <i>Thelypteris palustris</i> Schott	Сирий чорновільховий груд (ольс-лог), насадження вільхи вегетативного походження, старовікове насадження.

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			alder or birch. За EUNIS: G1.4 Broadleaved swamp woodland not on acid peat / Широколистяні ліси на некислому торфі; G1.5 Broadleaved swamp woodland on acid peat / Широколистяні ліси на кислому торфі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.41 Alnus Swamp Woods not on acid peat / Заболочені вільхові ліси на некислому торфі. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: G:1.132 Вільхові евтрофні заболочені ліси.				Безщитник жіночий <i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth	Рекомендується виключити з планової діяльності
	Суміжні Перевірити біотоп	8/14	За Національним каталогом біотопів України - Ч7 Заплавні і заболочені чагарники Ч7.3. Заболочені чагарники Fen scrubs EUNIS: F9.2 Willow carr and fen scrub / Чагарникові болота. За EUNIS: F9.2 Willow carr and fen scrub / Чагарникові болота. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. За Додатком I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: G:1.114 Вербові зарості стоячих вод.	В - висока	II - добрий	Добрі	–	Болото низинне, домінує верба (проективне покриття – 30%), у трав'яному покриві домінують осоки
	ССР	8/20	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і	С - значна	III – частково деградована структура	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, осикове насадження вегетативного походження; пошкодження хворобами лісу; стовбурні гнилі, 90%; сильний ступінь пошкодження

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBіотop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					
	ССР	8/24	За Національним каталогом біотопів України - Д2.6. Антропогенні хвойні ліси / Anthropogenic coniferous forests.	В - висока	II - добрий	Добрі	–	Свіжа липово-соснова судіброва; штучне походження
	суміжні	8/21	За EUNIS: G3.F Highly artificial coniferous plantations / Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев, G5.3 Small coniferous anthropogenic woodland / Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: – Додаток I Оселищної Директиви: –;	С - значна	II - добра	Добрі	–	Суха чорнокленова судіброва

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			UkrBіотop: I:4.112 Штучно створені біотопи з домінуванням хвойних порід (<i>Picea abies</i> , <i>Pinus banksiana</i> , <i>P. strobus</i>) або змішаного типу.					
	суміжні	8/22, 8/23	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	V - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	8/25	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBіотop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	V - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження, насадження осики
	ССР	9/7	За Національним каталогом біотопів	C - значна	III – часткова	Погані	–	Сирий чорновільховий груд

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			України - Д1.7.1 Евтрофні болота з ярусом вільхи чорної або берези Eutrophic swamps with layer of black alder or birch. За EUNIS: G1.4 Broadleaved swamp woodland not on acid peat / Широколистяні ліси на некісломому торфі;		деградована структура			(ольс-лог), насадження вільхи вегетативного походження; пошкодження хворобами лісу, стовбурні гнилі, 90%; сильний ступінь пошкодження. Рекомендується виключити з планової діяльності
	суміжні	9/6	G1.5 Broadleaved swamp woodland on acid peat / Широколистяні ліси на кісломому торфі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.41 Alnus Swamp Woods not on acid peat / Заболочені вільхові ліси на некісломому торфі. Додаток I Оселищної Директиви: -; UkrBіотop: G:1.132 Вільхові евтрофні заболочені ліси.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Сирий чорновільховий груд (ольс-лог), насадження вільхи вегетативного походження. Рекомендується виключити з планової діяльності
	суміжні	9/4, 9/8, 9/16	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження, старовікові насадження; лікарська сировина: медунка лікарська, проєктивне покриття 20 %, розміщення рівномірно-випадкове
	суміжні	9/5	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	9/11	Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II – добра	Добрі	–	Волога ясеневоліпова діброва, природне походження; пошкодження хворобами лісу, стовбурні гнилі, 3%, слабкий ступінь пошкодження
	суміжні	9/10	woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, біогалявина
	ССР	15/1	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	15/2,	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва,

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
		12/3, 13/6, 14/1, 16/4, 18/3, 18/5	G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах.					вегетативне походження; мурашники; лікарська сировина медунка лікарська (<i>Pulmonaria officinalis</i> L.) (проективне покриття 30 %)
	суміжні	15/3, 15/4, 12/2, 12/4, 16/1, 18/4,	Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBіотop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	Суміжні антропо	16/6		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури 2021 року створення
	ССР	19/1	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження, медунка лікарська
	суміжні	19/2, 19/5, 19/6, 19/7, 18/1, 22/1	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження медунка лікарська
	суміжні	18/8, 22/2	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	16/2	і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, природне походження; лікарська сировина: медунка лікарська, покриття 10 %, розміщення рівномірнo-випадкове
	ССР, суміжні	54/2	або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	54/3,	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	53/3,	betulus woodland on eutrophic and	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва,

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
		61/3,	mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на					вегетативне походження; старовікове насадження
	суміжні	54/4, 53/5, 61/2, 61/4	евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; молоді культури дуба
	суміжні антропо	54/5, 54/6, 54/7, 61/1,	стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури 2020, 2017, 2021 років створення
	ССР	55/3		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	55/2, 62/1		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу, трутовик дубовий, 5%, слабкий ступінь пошкодження
	суміжні	55/6, 54/1, 62/2		В - висока	II –добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження
	суміжні	54/4		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; молоді культури дуба
	суміжні антропо	55/4, 55/5, 54/5		–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури 2021, 2020 років створення
	ССР	60/2	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	60/1, 53/3	За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікове насадження
	суміжні	60/3, 60/4, 53/5,		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; молоді культури дуба

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
		60/9, 60/10	Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і					
	ССР	60/6	евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	ССР	61/3	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBіотop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	60/11, 68/1, 68/2, 69/1	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBіотop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікові насадження
	суміжні	61/10,	За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBіотop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучно-природне походження
	суміжні	61/2, 61/4, 61/6, 61/9, 60/8,	За Національним каталогом біотопів України - Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси / Anthropogenic broad-leaved forests За EUNIS: G1.C Highly artificial broadleaved deciduous forestry plantations / Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; молоді культури дуба
	суміжні	59/4	Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; молоді культури дуба
	суміжні	60/5	Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous	–	–	–	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури дуба 2020 року створення
	суміжні	61/8,	Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Mixed forestry plantations / Мішані лісові культури; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев; G5.2 Small broadleaved deciduous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури 2016 року створення

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
	суміжні	59/2	anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: –. Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.111 Штучно створені біотопи листяних дерев; I:4.23 Алеї дерев.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури 2015 року створення
	ССР	72/7	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia,	В - висока	III – середній	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; пошкодження хворобами лісу; трутовик дубовий, 5%, слабкий ступінь пошкодження; старовікове насадження віком 131 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	72/5, 72/10,	Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікове насадження
	суміжні	72/12	споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia.	В - висока	II - добра	Добрі	Кабан <i>Sus scrofa</i>	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; старовікове насадження
	суміжні	72/2, 72/4,	домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції:	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; молоді культури дуба
	суміжні антропо	72/6,	G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ;	С - значна	III - середня	Погані	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучно-природне походження; молоді культури дуба 2008 року створення, заглушення іншими породами, 60%, сильний ступінь пошкодження
	суміжні антропо	72/3, 72/11,	UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; незімкнуті лісові культури дуба 2021, 2019

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			стрімких схилах.					років створення
	ССР	75/5		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікове насадження віком 131 років. Рекомендується часткове виключення ділянок зі старими дубами і виділення їх в ОЦЛД
	суміжні	75/1,		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження
	суміжні	75/2,		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, вегетативне походження; старовікові насадження
	суміжні	75/4, 75/7, 75/8,		В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа кленово-липова діброва, штучне походження; молоді культури дуба
	суміжні	75/13		–	–	–	–	Зруб 2021 року; наявність пнів дуба звичайного – 400 шт./га середнім діаметром 40 см
Рокитянське								
	ССР	29/1	За Національним каталогом біотопів України - Д2.6. Антропогенні хвойні ліси / Anthropogenic coniferous forests. За EUNIS: G3.F Highly artificial coniferous plantations / Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев, G5.3 Small coniferous anthropogenic woodland / Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного лісу малої	–	–	–	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: – Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.112 Штучно створені біотопи з домінуванням хвойних порід (<i>Picea abies</i> , <i>Pinus banksiana</i> , <i>P. strobus</i>) або змішаного типу.					
	суміжні	29/2	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа липово-соснова судіброва, вегетативне походження; старовікове насадження; пошкодження хворобами лісу, омела біла, (2%), слабкий ступінь пошкодження

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			стрімких схилах.					
	ССР, суміжні	29/10	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	С - значна	III - середня	Погані	-	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; сухостій Сз
	суміжні	29/5,	За Національним каталогом біотопів України - Д1.2.3 Східноєвропейські мезофільні евтрофні широколистяні ліси	В - висока	II - добра	Добрі	-	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження
	суміжні	30/4	лісостепової і степової зон / Eastern European mesic eutrophic broad-leaved forests of the forest-steppe and steppe zones. За EUNIS: G1.A Meso- and eutrophic Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus and related woodland / Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням Quercus, Carpinus, Fraxinus, Acer, Tilia, Ulmus і споріднені ліси; G1.9 Non-riverine woodland with Betula, Populus tremula or Sorbus aucuparia / Незаплавні ліси з домінуванням Betula, Populus tremula або Sorbus aucuparia. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G1.A1 Quercus – Fraxinus – Carpinus	В - висока	II - добра	Добрі	Ропуха сіра Bufo bufo	Волога липово-соснова судіброва, вегетативне походження, осикове насадження

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			betulus woodland on eutrophic and mesotrophic soils / Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Додаток I Оселищної Директиви: – ; UkrBiotop: G:1.216 Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.					
	суміжні	29/6	За Національним каталогом біотопів України - Д2.6. Антропогенні хвойні ліси / Anthropogenic coniferous forests. За EUNIS: G3.F Highly artificial coniferous plantations / Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев, G5.3 Small coniferous anthropogenic woodland / Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: – Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.112 Штучно створені біотопи з домінуванням хвойних порід (<i>Picea abies</i> , <i>Pinus banksiana</i> , <i>P. strobus</i>) або змішаного типу.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжа липово-соснова судіброва, штучне походження; сухостій Сз
	суміжні	29/9, 30/1, 30/3	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests.	В - висока	II - добра	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.					
	суміжні	30/2	За Національним каталогом біотопів України - Д2.6. Антропогенні хвойні ліси / Anthropogenic coniferous forests. За EUNIS: G3.F Highly artificial coniferous plantations / Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.1 Lines of trees / Ряди дерев, G5.3 Small coniferous anthropogenic woodland / Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Small mixed broadleaved and coniferous anthropogenic woodlands / Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: – Додаток I Оселищної Директиви: –; UkrBiotop: I:4.112 Штучно створені біотопи з домінуванням хвойних порід (<i>Picea abies</i> , <i>Pinus</i>	C - значна	III - середня	Добрі	Сарна європейська <i>Capreolus capreolus</i>	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; молоді культури сосни 2016 року створення; пошкодження дикими тваринами 2018 року (20%), середній ступінь пошкодження

ПП	Ділянка обстеження (ССР, суміжні з ССР)	Квартал /Виділ	Біотоп	Репрезентативність	Ступінь збереженості	Перспективи збереження	Рідкісні види флори і фауни	Примітки (тип лісу, походження, інше)
			<i>banksiana, P. strobus</i>) або змішаного типу.					
	ССР, суміжні	29/11	За Національним каталогом біотопів України - Д2.2.4. Остепнені соснові ліси / Steppe pine forests. За EUNIS: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. За Резолюцією 4 Бернської конвенції: G3.4232 Sarmatic steppe Pinus sylvestris forests / Сарматські ліси степової зони з Pinus sylvestris. Додаток I Оселищної Директиви: 91U0 Sarmatic steppe pine forests (Cytiso-Pinetalia) / Сарматські степові соснові ліси (CytisoPinetalia); UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоєм.	В - висока	III - середня	Добрі	–	Свіжий дубово-сосновий субір, штучне походження; Пошкодження хворобами лісу, всихання гілок хвойних порід, 10%, слабкий ступінь пошкодження

Додаток Щ – Результати розрахунку приземних концентрацій забруднюючих речовин на програмному комплексі ЕОЛ+ 4.0

Сорус (ш.с.) ООО «Софт форт»
г. Киев

Тел. (044)790 33 57
E-Mail info@softfort.com.ua

ЭОЛ 2000[h]
(Windows версия)

*Автоматизированная система расчета
рассеивания выбросов
предных веществ*

Общий отчет по результатам расчета рассеивания

"Фелія Жовтинец ЛП ДП "Ліси України"

*Расчетный модуль системы реализует методику ОНД-86
Программа реализована в соответствии Министрством охраны
окружающей природной среды Украины (2464/194-10 от 15.03.2006)*

Задание на расчет								
Наименование города					Харьков			
Коды промплощадок					1			
Коды веществ					301 328 703 2902 10293			
Коды групп сульфидов					-			
Ск. ветра (м/с)					0.5 1 1.5 2 9			
Ск. ветра (доли U ср. г.в.)					0.5 1 1.5			
Ск. ветра (доли U ср. экваториальной)					-			
Шаг пер. напр. ветра					10			
Фиксир. напр. ветра					-			
К-во ячеек, выделенных					3			
К-во ячеек, конч.					10			
Учитывается ли фон					Да			
Строить расчетную СЗЗ/зону аэриальная предельная					Нет/Нет			
Высота расчета (м)					0			
Параметры расчетных площадок								
№ п/п	Коорд. X	Коорд. Y	Длина	Ширина	Угол поворота пл. отпл. от осей OX осей мест. коорд.	Шаг сетки ось OX	Шаг сетки ось OY	Особые треб.
1	25.0	25.0	400.0	400.0	0.0	25.0	25.0	0

Код города	Наименование города	Ср. температура самого теплого месяца (град.С)	Ср. температура самого холодного месяца (град.С)	Пред. скорость ветра (м/с)	Региональный коэффициент стратификации	Угол между осью западн. и осью OX мест. мест. коорд. (град)	Площадь города (кв. км)
1	Харьков	27.2	-7.6	8.0	200	90	10000

Широта (град. мин. сек.)	Широта (стп. либо южп.)	Долгота (град. дол. сек.)	Долгота (вл. либо вл.)	Частота повторяемости ветра(С)	Частота повторяемости ветра(СВ)	Частота повторяемости ветра(В)	Частота повторяемости ветра(ЮВ)
	стп		вл	11	16	13	6

Частота повторяемости ветра(Ю)	Частота повторяемости ветра(ЮЗ)	Частота повторяемости ветра(З)	Частота повторяемости ветра(СЗ)
15	13	16	10

Код пр. пл.	Наименование промплощадки	Код вещества группы сульфидов	Наименование вещества (Коды вещества, входящих в группу сульфидов)	Мощность выброса (т/ч)	Мощность выброса (т/г)
1	Золотые доли	Код в-ва 301 Код в-ва 328 Код в-ва 703 Код в-ва 2902 Код в-ва 10293	Азот двуокисный Сажа Бензол/шреп Внешние вещества, идентифицированные по ... Пыль древесная	0.1561 0.0321 0.0000 0.4685 0.3370	0.4888 0.6422 0.0005 1.7570 1.2130

Код в-ва	Наименование вещества	ПДК (мг/м ³ куб)
301	Азот двуокисный	0.20000000

Фоновые концентрации содержания пыли существующих источников (Доли ПДК) (доли ПДК) (Норматив урван загрязнени)
 для вещества: Азота двуокиса. Вариант задания фона : а.

Кодд. Х поста наблюдения	Кодд. У поста наблюдения	U<2 м/с (шниль)	Скорость ветра 2<U<U+ С	Скорость ветра 2<U<U+ СВ	Скорость ветра 2<U<U+ В	Скорость ветра 2<U<U+ ЮВ	Скорость ветра 2<U<U+ Ю	Скорость ветра 2<U<U+ ЮЗ	Скорость ветра 2<U<U+ З	Скорость ветра 2<U<U+ СЗ
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Фоновые концентрации за счетом существующих источников (Доли ПДК) (доли ПДК) (Собственно фон - значение число, вклад - значение)
 для вещества: Азота двуокиса. Вариант задания фона : а.

Кодд. Х поста наблюдения	Кодд. У поста наблюдения	U<2 м/с (шниль)	Скорость ветра 2<U<U+ С	Скорость ветра 2<U<U+ СВ	Скорость ветра 2<U<U+ В	Скорость ветра 2<U<U+ ЮВ	Скорость ветра 2<U<U+ Ю	Скорость ветра 2<U<U+ ЮЗ	Скорость ветра 2<U<U+ З	Скорость ветра 2<U<U+ СЗ
0.00	0.00	0.0900	0.0900	0.0900	0.0900	0.0900	0.0900	0.0900	0.0900	0.0900

Перечень источников, в выбросах которых присутствуют
Азота двуокиса

Код источника Технологические параметры	10001	10002	10005
Выброс т/с	0.03458	0.1200	0.0017
Класс опасности	4	4	4
СМ (доли ПДК) СМ мг/м ³ куб СМ/М мг/м ³ куб	0.0285 - -	0.5013 - -	0.0071 - -
ХМ (м)	114.47	57.24	57.24
УМ (м/с)	0.50	0.50	0.50
X Y Коорд. точки начала лин-го, центра шлям- па-го (м)	20.00 20.00	-40.00 45.00	10.00 15.00
X Y Коорд. точки лин-го. до и ширина пл. (м)	2.00 2.00	2.00 5.00	2.00 2.00
Коэфф-т рельефа	1.0000	1.0000	1.0000
Расход (м. куб/с)	0.0000	0.0000	0.0000
Сх. вып. ПУВС: м/с	0	0	0
Диаметр (м)	-	-	-
Высота (м)	2.000	2.000	2.000
Температура (С)	8.0000	8.0000	80.0000
К-т упрям. осад.	1.0000	1.0000	1.0000
Выброс т/г	0.1238	0.2700	0.0550

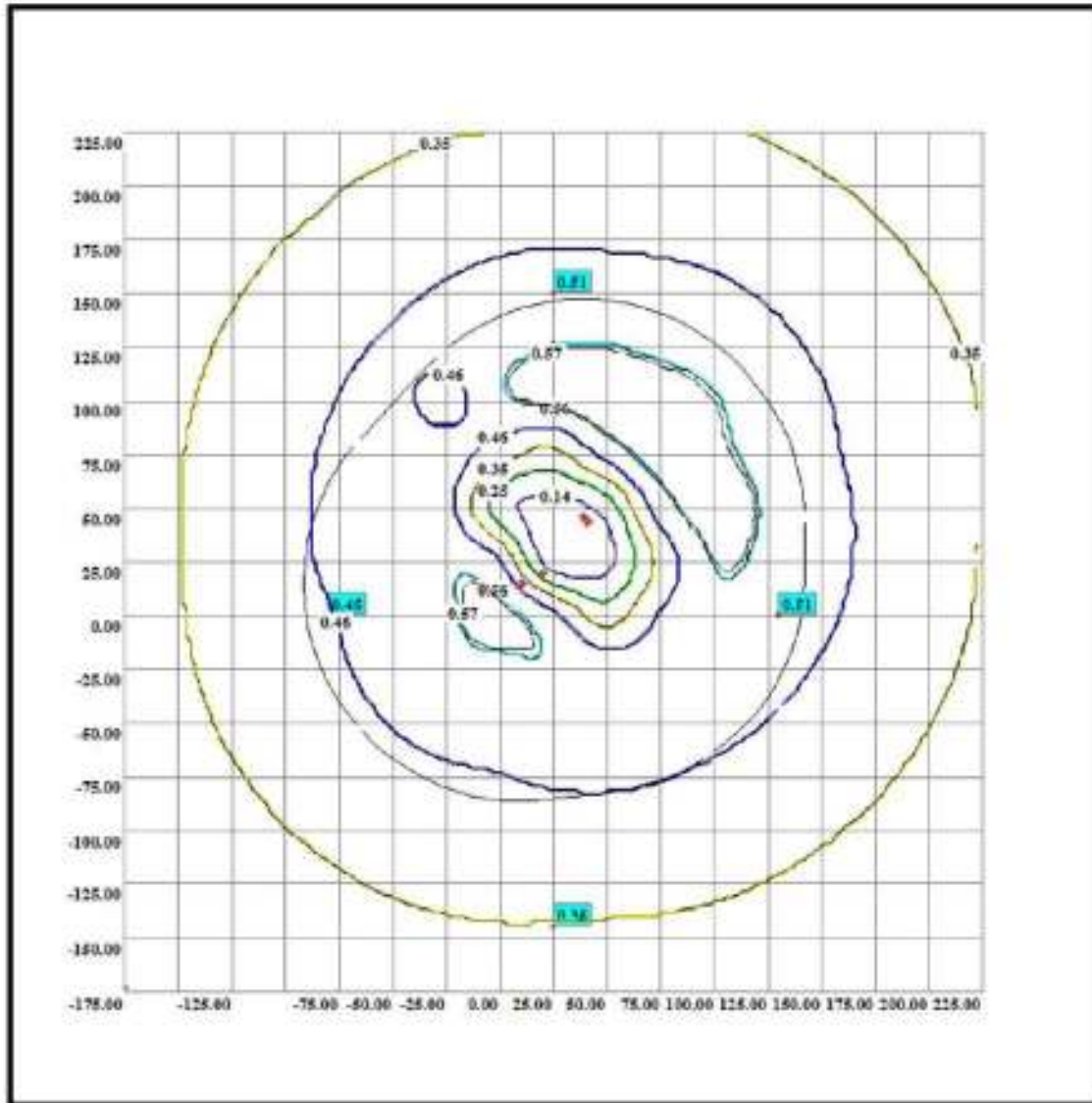
Расчетные концентрации вещества: Азота двуокиса
в расчетных точках и номера источников, дающих наибольший вклад

№ расч. точки	Концентр. в точке доли ПДК	Косод. расч. точке X	Коорд. расч. точке Y	Направление ветра	Скорость ветра	Вещч. вклад Q0	№ источ. N0	Вещч. вклад Q1	№ источ. N1	Вещч. вклад Q2	№ источ. N2
101	0.5058	25.0	150.0	99	0.50	0.3900	10002	0.0226	10001	0.0032	10005
102	0.5139	130.0	0.0	336	0.50	0.3094	10002	0.0211	10001	0.0033	10005
103	0.3499	23.0	-145.0	271	0.75	0.2520	10002	0.0240	10001	0.0030	10005
104	0.4503	-80.0	0.0	204	0.50	0.3345	10002	0.0215	10001	0.0043	10005

Точки наибольших концентраций в-го Азота дioxид
 На расчетной площадке № 1 к здания источнику, данных наибольший вклад

Концентрация в точке дози ЦДК	Коорд. расч. точке X	Коорд. расч. точке Y	Напрям. ветра	Скорость ветра	Величина вклада Q0	№ источ. N0	Величина вклада Q1	№ источ. N1	Величина вклада Q2	№ источ. N2
0.6179	50.0	100.0	80	0.50	0.5012	10002	0.0225	10001	0.0042	10005
0.6062	75.0	75.0	43	0.50	0.4845	10002	0.0256	10001	0.0081	10005
0.6054	100.0	50.0	7	0.50	0.4913	10002	0.0199	10001	0.0043	10005
0.6026	75.0	100.0	55	0.50	0.4790	10002	0.0281	10001	0.0055	10005
0.5931	0.0	0.0	229	0.50	0.4935	10002	0.0072	10001	0.0024	10005
0.5832	25.0	100.0	99	0.50	0.4692	10002	0.0204	10001	0.0036	10005
0.5828	100.0	75.0	22	0.50	0.4661	10002	0.0221	10001	0.0045	10005
0.5696	100.0	100.0	44	0.50	0.4462	10002	0.0284	10001	0.0050	10005
0.5645	50.0	125.0	85	0.50	0.4470	10002	0.0238	10001	0.0037	10005
0.5637	100.0	25.0	349	0.50	0.4519	10002	0.0181	10001	0.0037	10005

Алатау ауданы
Кіші-өзені

Код в-ва	Наименование вещества	ПДК (мг/куб)
328	Сажа	0.1500000

Фоновые концентрации содержания аэрозоля существующих источников (Доли ПДК) (доли ПДК) (Неподвижные уровни загрязнения) для вещества : Сажа. Вариант задания фонов : а.

Координата X поста наблюдения	Координата Y поста наблюдения	U < 2 м/с (штиль)	Скорость ветра 2 < U < U* С	Скорость ветра 2 < U < U* СВ	Скорость ветра 2 < U < U* В	Скорость ветра 2 < U < U* ЮВ	Скорость ветра 2 < U < U* Ю	Скорость ветра 2 < U < U* ЮЗ	Скорость ветра 2 < U < U* З	Скорость ветра 2 < U < U* СЗ
0.00	0.00	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40

Фоновые концентрации за вычетом существующих источников (Доли ПДК) (доли ПДК) (Собственное фон - верхнее число, вклад - нижнее) для вещества : Сажа. Вариант задания фонов : а.

Координата X поста наблюдения	Координата Y поста наблюдения	U < 2 м/с (штиль)	Скорость ветра 2 < U < U* С	Скорость ветра 2 < U < U* СВ	Скорость ветра 2 < U < U* В	Скорость ветра 2 < U < U* ЮВ	Скорость ветра 2 < U < U* Ю	Скорость ветра 2 < U < U* ЮЗ	Скорость ветра 2 < U < U* З	Скорость ветра 2 < U < U* СЗ
0.00	0.00	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000

Перечень источников, в выбросах которых присутствуют
Своб.

Код источника Технологические параметры	10001	10002
Выброс т/с	0,00422	0,0279
Класс опасности	4	4
СМ (долл. ЦДК) СМ мг/м ³ . куб СМ/М мг/м ³ . куб	0,0047 - -	0,1554 - -
ХМ (м)	114,47	57,24
УМ (м/с)	0,50	0,50
X Y Коорд. точки начало лин-го, центр шлям, пл-го (м)	20,00 20,00	-40,00 45,00
X Y Коорд. точки лин-го. дл. и ширина пл. (м)	2,00 2,00	2,00 5,00
Коэф-т рельефа	1,0000	1,0000
Расход (м. куб/с)	0,0000	0,0000
Сх. вып. ПГВС: м/с	0	0
Диаметр (м)	-	-
Высота (м)	2,000	2,000
Температура (С)	8,0000	8,0000
К-т упрям. осед.	1,0000	1,0000
Выброс т/г	0,0152	0,6270

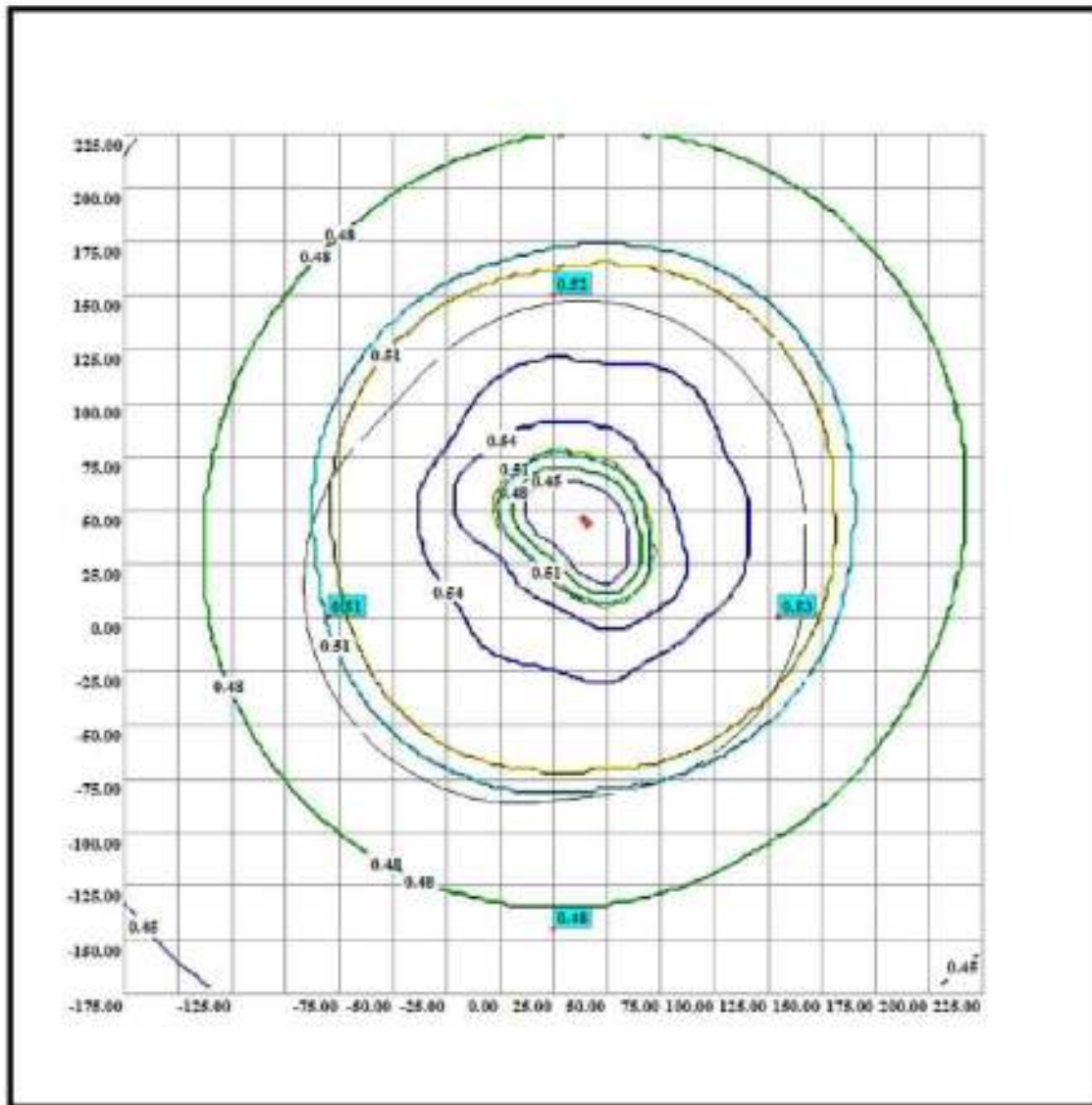
Расчетные концентрации веществ: Своб
в расчетных точках и номера источников, дающих наибольший вклад

№ расч. точки	Концентр. в точке доли ЦДК	Косод. расч. точке X	Коорд. расч. точке Y	Направление ветра	Скорость ветра	Вещч. выклад. Q0	№ источ. N0	Вещч. выклад. Q1	№ источ. N1	Вещч. выклад. Q2	№ источ. N2
101	0,5211	25,0	150,0	102	0,50	0,1179	10002	0,0032	10001		
102	0,5274	130,0	0,0	332	0,50	0,1246	10002	0,0028	10001		
103	0,4785	23,0	-145,0	268	0,75	0,0746	10002	0,0038	10001		
104	0,5079	-80,0	0,0	196	0,50	0,1035	10002	0,0045	10001		

Точки наибольших концентраций в аз Спана
 На расчетной площадке № 1 к зданиям котельной, здания наибольшей этажа

Концентрация в точке дальней ЦДК	Координат. точка X	Координат. точка Y	Направл. ветра	Скорость ветра	Величина вклада Q0	№ засточ. N0	Величина вклада Q1	№ засточ. N1	Величина вклада Q2	№ засточ. N2
0.5576	25.0	100.0	104	0.50	0.1552	10002	0.0025	10001		
0.5560	100.0	-50.0	4	0.50	0.1532	10002	0.0028	10001		
0.5552	-50.0	100.0	83	0.50	0.1520	10002	0.0032	10001		
0.5544	75.0	100.0	56	0.50	0.1498	10002	0.0046	10001		
0.5541	75.0	75.0	43	0.50	0.1499	10002	0.0042	10001		
0.5540	0.0	0.0	227	0.50	0.1528	10002	0.0012	10001		
0.5529	25.0	0.0	251	0.50	0.1528	10002	0.0001	10001		
0.5523	100.0	25.0	344	0.50	0.1502	10002	0.0022	10001		
0.5494	0.0	100.0	124	0.50	0.1472	10002	0.0022	10001		
0.5489	-25.0	25.0	198	0.50	0.1481	10002	0.0008	10001		

Схема
Кривизна

Нормализованная сингармоническая зона

Код в-ва	Наименование вещества	ПДК (мг/м.куб)
703	Бенз(а)пирен	0.00001000

Фоновые концентрации содержания вклада существующих источников (Доли ПДК) (доли ПДК) (Неподвижные уровни загрязнения) для вещества : Бенз(а)пирен. Вариант задания фонов : а.

Коорд. X поста наблюдения	Коорд. Y поста наблюдения	U < 2 м/с (штиль)	Скорость ветра 2<U<U* С	Скорость ветра 2<U<U* СВ	Скорость ветра 2<U<U* В	Скорость ветра 2<U<U* ЮВ	Скорость ветра 2<U<U* Ю	Скорость ветра 2<U<U* ЮЗ	Скорость ветра 2<U<U* З	Скорость ветра 2<U<U* СЗ
0.00	0.00	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40

Фоновые концентрации за вычетом существующих источников (Доли ПДК) (доли ПДК) (Собственное фон - верхнее число, вклад - нижнее) для вещества : Бенз(а)пирен. Вариант задания фонов : а.

Коорд. X поста наблюдения	Коорд. Y поста наблюдения	U < 2 м/с (штиль)	Скорость ветра 2<U<U* С	Скорость ветра 2<U<U* СВ	Скорость ветра 2<U<U* В	Скорость ветра 2<U<U* ЮВ	Скорость ветра 2<U<U* Ю	Скорость ветра 2<U<U* ЮЗ	Скорость ветра 2<U<U* З	Скорость ветра 2<U<U* СЗ
0.00	0.00	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000

Перечень источников, в выбросах которых присутствуют
бенз(а)пирен

Код источника Технологические параметры	10001	10002
Выброс т/с	0.00006	0.0001
Класс опасности	4	4
СМ (доли ПДК) СМ мг/м ³ . куб СМ/М мг/м ³ . куб	0.0995 - -	0.0835 - -
ХМ (м)	114.47	57.24
УМ (м/с)	0.50	0.50
X Y Коорд. точки начало лин-го, центр шпана, пл-го (м)	20.00 20.00	40.00 45.00
X Y Коорд. точки лин-го. дл. и ширина пл. (м)	2.00 2.00	2.00 5.00
Коэфф-т рельефа	1.0000	1.0000
Расход (м. куб/с)	0.0000	0.0000
Сх. вып. ПУВС: м/с	0	0
Диаметр (м)	-	-
Высота (м)	2.000	2.000
Температура (С)	8.0000	8.0000
К-т упрям. осед.	1.0000	1.0000
Выброс т/г	0.0002	0.0003

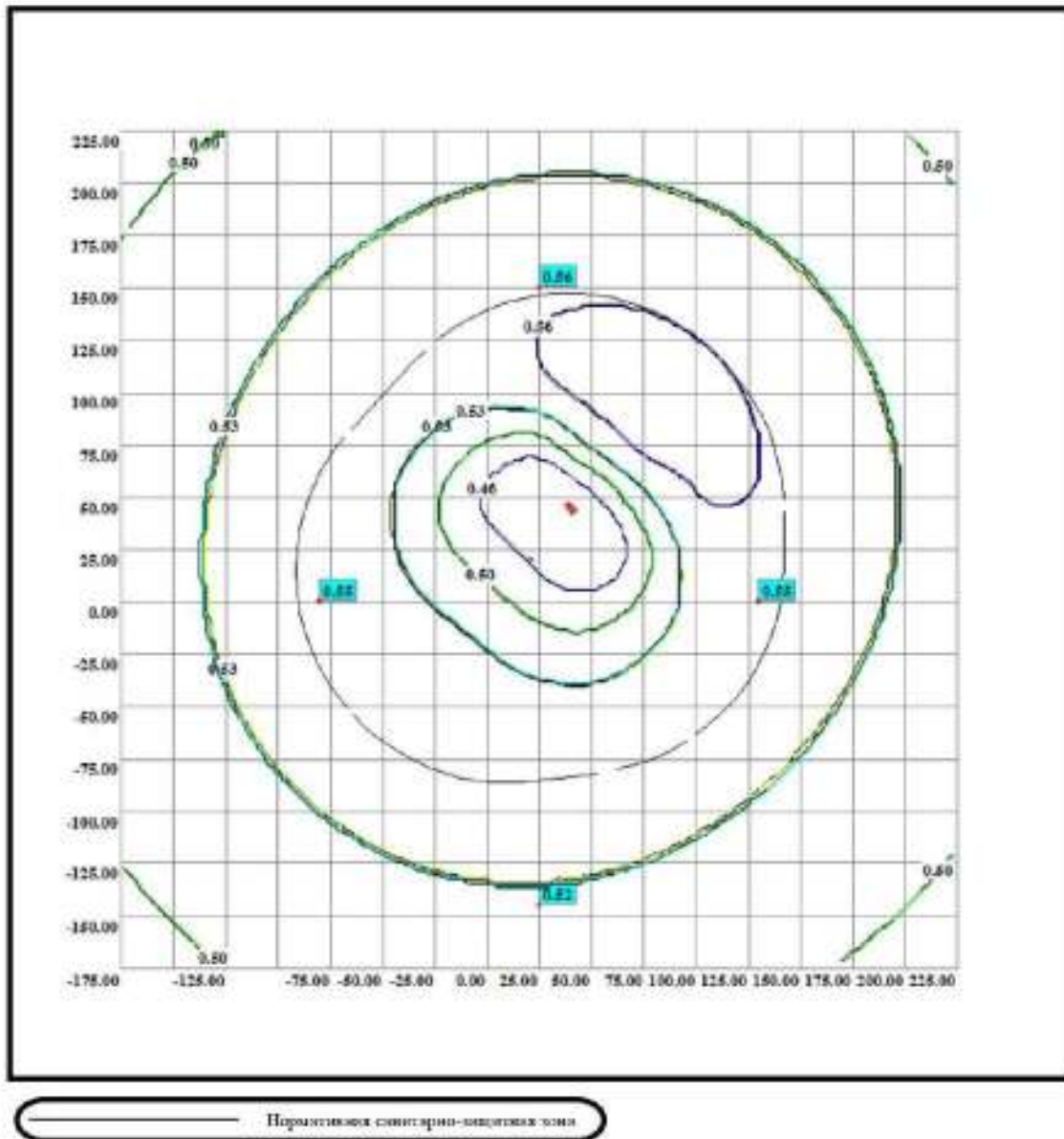
Расчетные концентрации вещества: Бенз(а)пирен
в расчетных точках и номера источников, дающих наибольший вклад

№ расч. точки	Концентр. в точке доли ПДК	Косод. расч. точке X	Коорд. расч. точке Y	Направление ветра	Скорость ветра	Вещч. вклад Q0	№ источ. N0	Вещч. вклад Q1	№ источ. N1	Вещч. вклад Q2	№ источ. N2
101	0.5552	25.0	150.0	92	0.50	0.0931	10001	0.0621	10002		
102	0.5511	130.0	0.0	342	0.50	0.0608	10001	0.0604	10002		
103	0.5249	25.0	-145.0	268	0.50	0.0869	10001	0.0380	10002		
104	0.5507	-80.0	0.0	196	0.50	0.0951	10001	0.0556	10002		

Точки наибольших концентраций в-за Беттоаэрозол
 На расчетной площадке № 1 и ширии источника, данных наибольший вклад

Концентрация в точке дети ЦДК	Коод. расч. точке X	Коод. расч. точке Y	Напрона. аетро	Скорость ветра	Величина вклада Q0	№ источ. N0	Величина вклада Q1	№ источ. N1	Величина вклада Q2	№ источ. N2
0.5787	75.0	100.0	56	0.50	0.0932	10001	0.0805	10002		
0.5700	100.0	75.0	31	0.50	0.0967	10001	0.0773	10002		
0.5736	100.0	100.0	44	0.50	0.0993	10001	0.0743	10002		
0.5707	50.0	100.0	73	0.50	0.0919	10001	0.0788	10002		
0.5699	75.0	75.0	43	0.50	0.0894	10001	0.0806	10002		
0.5699	75.0	125.0	64	0.50	0.0931	10001	0.0718	10002		
0.5695	50.0	125.0	78	0.50	0.0973	10001	0.0721	10002		
0.5658	125.0	75.0	24	0.50	0.0967	10001	0.0690	10002		
0.5631	100.0	125.0	53	0.50	0.0957	10001	0.0674	10002		
0.5629	125.0	50.0	10	0.50	0.0949	10001	0.0680	10002		

Площадь
Кривая осевая

Код в-ва	Наименование вещества	ПДК (мг/м.куб)
2902	Взвешенные вещества, дифференцированные по...	0.5000000

Фоновые концентрации содержания вкладов существующих источников (Доли ПДК) (доли ПДК) (Неподвижные уровни загрязнения) для вещества : Взвешенные вещества, дифференцированные по составу. Вариант задания фонов : а.

Коорд. X поста наблюдения	Коорд. Y поста наблюдения	U < 2 м/с (штиль)	Скорость ветра 2 < U < U* С	Скорость ветра 2 < U < U* СВ	Скорость ветра 2 < U < U* В	Скорость ветра 2 < U < U* ЮВ	Скорость ветра 2 < U < U* Ю	Скорость ветра 2 < U < U* ЮЗ	Скорость ветра 2 < U < U* З	Скорость ветра 2 < U < U* СЗ
0.00	0.00	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10

Фоновые концентрации на входе существующих источников (Доли ПДК) (доли ПДК) (Собственное фон - верхнее число, вклад - нижнее) для вещества : Взвешенные вещества, дифференцированные по составу. Вариант задания фонов : а.

Коорд. X поста наблюдения	Коорд. Y поста наблюдения	U < 2 м/с (штиль)	Скорость ветра 2 < U < U* С	Скорость ветра 2 < U < U* СВ	Скорость ветра 2 < U < U* В	Скорость ветра 2 < U < U* ЮВ	Скорость ветра 2 < U < U* Ю	Скорость ветра 2 < U < U* ЮЗ	Скорость ветра 2 < U < U* З	Скорость ветра 2 < U < U* СЗ
0.00	0.00	0.1000	0.1000	0.1000	0.1000	0.1000	0.1000	0.1000	0.1000	0.1000

Параметры источников, в выбросах которых присутствуют
Внешние вещества, дифференцируемые по составу

Код источника	10003	10004	10005
Технологические параметры			
Выброс т/с	0.3680	0.0980	0.0025
Класс опасности	4	4	4
СМ (доли ПДК) СМ мг/м ³ куб СМ/М мг/м ³ куб	0.6149 - -	0.1638 - -	0.0042 - -
ХМ (м)	57.24	57.24	57.24
УМ (м/с)	0.50	0.50	0.50
X Y Коорд. точки начала лин-го, центра шпир- ла-го (м)	40.00 20.00	35.00 32.00	10.00 15.00
X Y Коорд. точки лин-го. до и ширина шп. (м)	2.00 5.00	2.00 5.00	2.00 2.00
Коэфф-т рельефа	1.0000	1.0000	1.0000
Расход (м. куб/с)	0.0000	0.0000	0.0000
Сх. вып. ПУВС: м/с	0	0	0
Диаметр (м)	-	-	-
Высота (м)	2.000	2.000	2.000
Температура (С)	8.0000	8.0000	80.0000
К-т упрощ. осед.	1.0000	1.0000	1.0000
Выброс т/г	1.3250	0.3530	0.0790

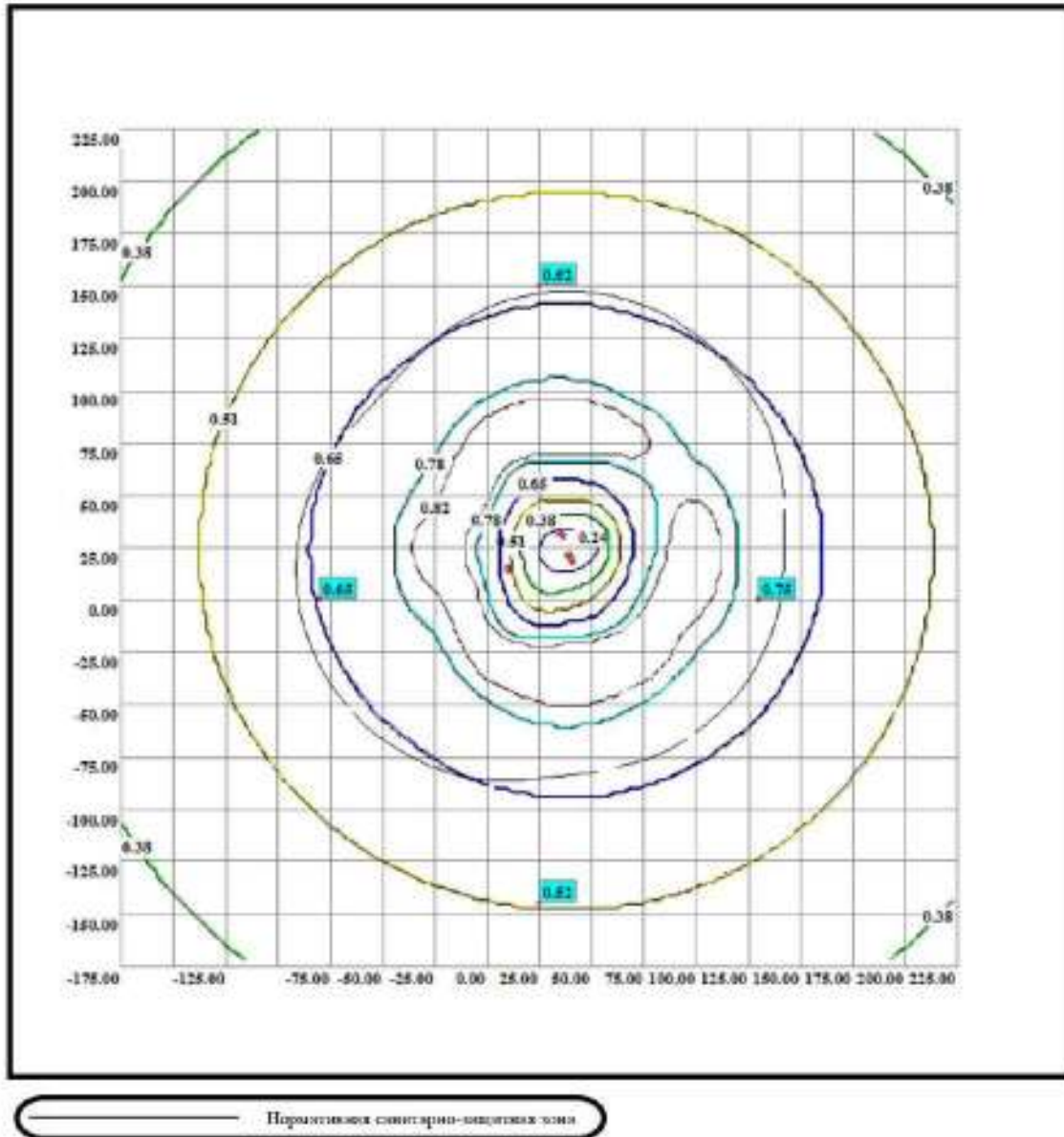
Расчетные концентрации веществ: Внешние вещества, дифференцируемые по составу
в расчетных точках и номера источников, дающих наибольший вклад

№ расч. точки	Концентр. в точке доли ПДК	Косод. расч. точке X	Коорд. расч. точке Y	Направление ветра	Скорость ветра	Ветич. вклад Q0	№ источ. N0	Ветич. вклад Q1	№ источ. N1	Ветич. вклад Q2	№ источ. N2
101	0.6167	25.0	150.0	91	0.50	0.3976	10003	0.1167	10004	0.0025	10005
102	0.7461	130.0	0.0	348	0.50	0.5185	10003	0.1248	10004	0.0029	10005
103	0.5198	25.0	-145.0	269	0.75	0.3323	10003	0.0853	10004	0.0022	10005
104	0.6523	-80.0	0.0	192	0.50	0.4335	10003	0.1153	10004	0.0035	10005

Точки наибольших концентраций в-во Взвешенные вещества, подфракционированные по составу
 На расчетной площадке № 1 и зоны истечения, расчеты наибольший вклад

Концентрация в точке дози ЦДК	Коорд. расч. точке X	Коорд. расч. точке Y	Направл. ветра	Скорость ветра	Величина вклада Q0	№ источ. N0	Величина вклада Q1	№ источ. N1	Величина вклада Q2	№ источ. N2
0.8694	25.0	75.0	104	0.50	0.6109	10003	0.1574	10004	0.0011	10005
0.8604	50.0	75.0	78	0.50	0.6109	10003	0.1476	10004	0.0019	10005
0.8597	75.0	-25.0	305	0.50	0.6033	10003	0.1549	10004	0.0013	10005
0.8586	50.0	-25.0	285	0.50	0.5955	10003	0.1625	10004	0.0007	10005
0.8467	100.0	25.0	2	0.50	0.6006	10003	0.1426	10004	0.0035	10005
0.8462	0.0	75.0	128	0.50	0.5818	10003	0.1635	10004	0.0009	10005
0.8461	25.0	-25.0	256	0.50	0.5866	10003	0.1592	10004	0.0003	10005
0.8442	0.0	-25.0	229	0.50	0.6058	10003	0.1374	10004	0.0010	10005
0.8416	0.0	50.0	146	0.50	0.6047	10003	0.1369	10004	0.0001	10005
0.8369	100.0	0.0	343	0.50	0.5979	10003	0.1358	10004	0.0032	10005

Вычисленные значения коэффициента отражения по системе
Корна-Хельмгольца

Код в-ва	Наименование вещества	ПДК (мг/м.куб)
10293	Пыль древесная	0.1000000

Фоновые концентрации содержания вклада существующих источников (Доли ПДК) (доля ПДК) (Независимые уровни загрязнения) для вещества : Пыль древесная. Вариант задания фоны : а.

Коорд. X поста наблюдения	Коорд. Y поста наблюдения	U < 2 м/с (штиль)	Скорость ветра 2 < U < U* С	Скорость ветра 2 < U < U* СВ	Скорость ветра 2 < U < U* В	Скорость ветра 2 < U < U* ЮВ	Скорость ветра 2 < U < U* Ю	Скорость ветра 2 < U < U* ЮЗ	Скорость ветра 2 < U < U* З	Скорость ветра 2 < U < U* СЗ
0.00	0.00	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40

Фоновые концентрации за вычетом существующих источников (Доли ПДК) (доля ПДК) (Собственное фон - верхнее число, вклад - нижнее) для вещества : Пыль древесная. Вариант задания фоны : а.

Коорд. X поста наблюдения	Коорд. Y поста наблюдения	U < 2 м/с (штиль)	Скорость ветра 2 < U < U* С	Скорость ветра 2 < U < U* СВ	Скорость ветра 2 < U < U* В	Скорость ветра 2 < U < U* ЮВ	Скорость ветра 2 < U < U* Ю	Скорость ветра 2 < U < U* ЮЗ	Скорость ветра 2 < U < U* З	Скорость ветра 2 < U < U* СЗ
0.00	0.00	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000	0.4000

Перечень источников, в таблицах которых присутствуют
Пыль древесная

Код источника	10001
Технологические параметры	
Выброс $г/с$	0.3370
Класс опасности	4
СМ (доли ПДК) СМ $мг/м^3$ $мг/м^3$ СМ/М $мг/м^3$ $мг/м^3$	0.5587 - -
ХМ (м)	114.47
УМ (м)	0.50
X Y Коорд. точки начало лин-го, центр шпана, пл-го (м)	20.00 20.00
X Y Коорд. точки лин-го. дл. и ширина пл. (м)	2.00 2.00
Коэфф-т рельефа	1.0000
Расход (м. куб/с)	0.0000
Сх. вып. ПУВС: $м/с$	0
Диаметр (м)	-
Высота (м)	2.000
Температура (С)	8.0000
К-т упрощ. осед.	1.0000
Выброс $г/г$	1.2130

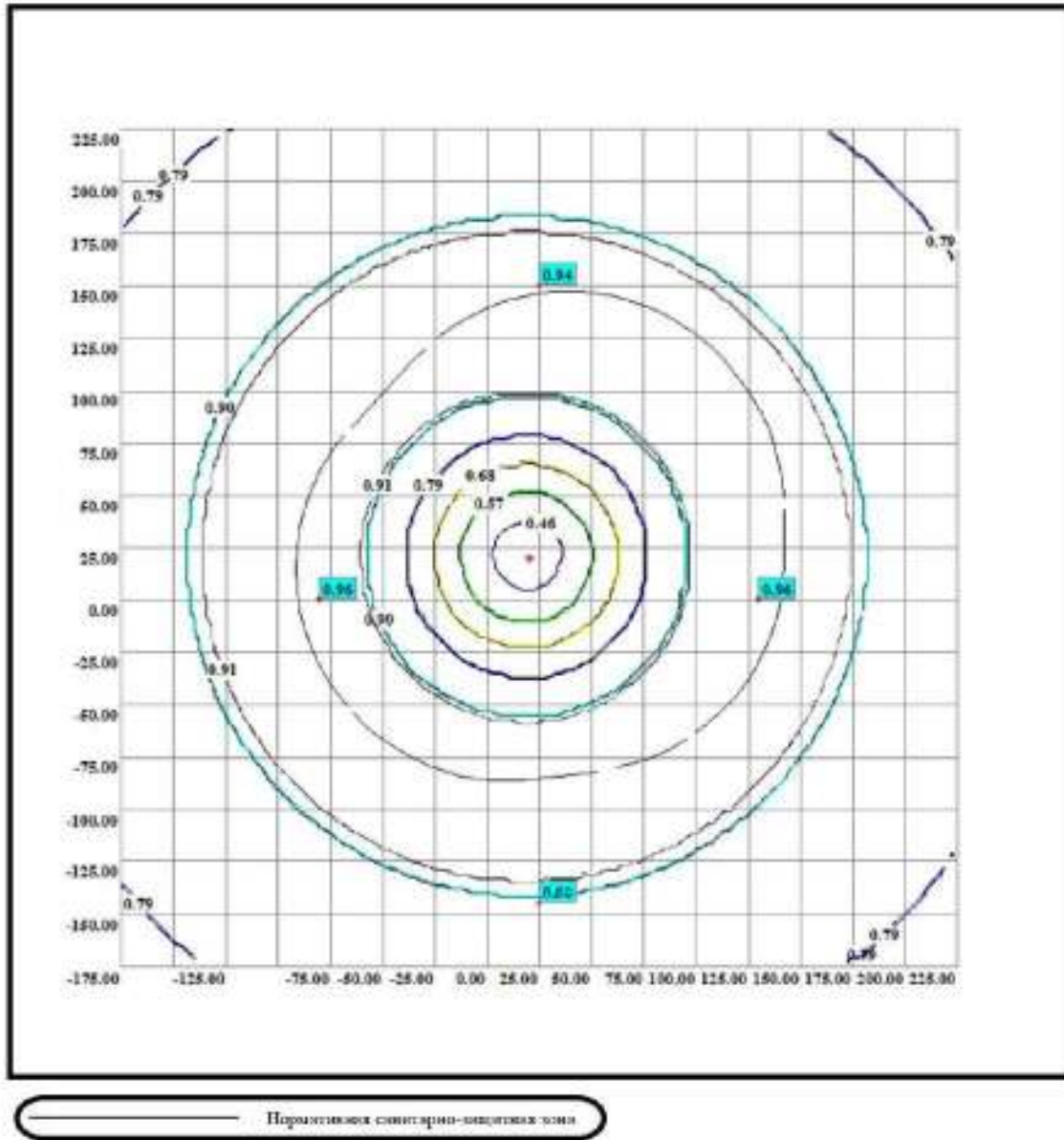
Расчетные концентрации вещества: Пыль древесная
в расчетных точках и номера источников, дающих наибольший вклад

№ расч. точки	Концентр. в точке доли ПДК	Кoord. расч. точке X	Кoord. расч. точке Y	Направление ветра	Скорость ветра	Вещч. вклад Q0	№ источ. N0	Вещч. вклад Q1	№ источ. N1	Вещч. вклад Q2	№ источ. N2
101	0.9399	25.0	150.0	88	0.50	0.5399	10001				
102	0.9587	130.0	0.0	350	0.50	0.5587	10001				
103	0.8961	25.0	-145.0	272	0.50	0.4061	10001				
104	0.9563	-80.0	0.0	191	0.50	0.5563	10001				

Точки наибольших концентраций σ -но Путь древесных
 На расчетной площадке № 1 к объекту исследования, расчеты наибольшей вклад

Концентрация в точке доли ПДК	Коорд. расч. точке X	Коорд. расч. точке Y	Направл. ветра	Скорость ветра	Величина вклада Q0	№ источ. N0	Величина вклада Q1	№ источ. N1	Величина вклада Q2	№ источ. N2
0.9587	100.0	100.0	45	0.50	0.5587	10001				
0.9586	-75.0	75.0	150	0.50	0.5586	10001				
0.9586	75.0	-75.0	300	0.50	0.5586	10001				
0.9585	50.0	125.0	74	0.50	0.5585	10001				
0.9585	125.0	50.0	16	0.50	0.5585	10001				
0.9584	-25.0	125.0	113	0.50	0.5584	10001				
0.9584	125.0	-25.0	337	0.50	0.5584	10001				
0.9582	0.0	125.0	101	0.50	0.5582	10001				
0.9582	125.0	0.0	349	0.50	0.5582	10001				
0.9580	-50.0	100.0	131	0.50	0.5580	10001				

Поль дивизиона
Курга-овеша

Додаток Ю

Фонд рубок головного користування

Аркуш 1

ВІДОМІСТЬ РУБОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ на період з 2022 по 2031 рік
Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Валківське лісництво

Квар-тал	Виділ, під-виділ	Площа лісо-сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні-тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро-ків	Пов-но-та	Запас деревини, тис. куб. м			Запроєкто-ваний захід по лісовід-новленню	
									стовбур-ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур-ний	ліквід-ний		ділово-деревини
Рекреаційно-оздоровчі ліси													
ГОСПОДАРСЬКА ЧАСТИНА РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІ ЛІСИ З ОБМЕЖ.РЕЖИМОМ КОРИСТ.НА РІВНИНІ													
СУЦІЛЬНІ РУБКИ													
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ДУВОВА НИЗЬКОСТОВБУРНА													
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ													
64	4	3.0	1	10ДЗ	3	Д2КЛД	95	0.60	0.63	0.63	0.54	0.31	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
64	7	2.0	1	10ДЗ	3	Д2КЛД	95	0.70	0.50	0.50	0.44	0.21	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
64	11	1.9	1	10ДЗ	3	Д2КЛД	95	0.70	0.48	0.48	0.41	0.24	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
66	1	4.2	1	10ДЗ	3	Д2КЛД	95	0.60	0.88	0.88	0.76	0.44	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		11.1							2.49	2.49	2.15	1.20	
ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ													
64	4	4.0	1	10ДЗ	3	Д2КЛД	95	0.60	0.84	0.84	0.72	0.42	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
64	9	2.0	1	10ДЗ	3	Д2КЛД	95	0.70	0.50	0.50	0.42	0.26	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
66	1	5.5	1	10ДЗ	3	Д2КЛД	95	0.60	1.16	1.16	1.00	0.58	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		11.5							2.50	2.50	2.14	1.26	
Разом по господарській секції		22.6							4.99	4.99	4.29	2.46	
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ЯСЕНЕВА													
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ													
69	3	1.2	1	4ЯЗ5КЛГ1ДЗ	1А	Д2КЛД	80	0.50	0.24	0.24	0.23	0.08	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Валківське лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділово- деревини	
71	5	1.0	1	5ЯЗ1КЛГ2ДЗ2ЛПД	1	Д2КЛД	81	0.60	0.23	0.23	0.21	0.10	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		2.2							0.47	0.47	0.44	0.18	
Разом по господарській секції		2.2							0.47	0.47	0.44	0.18	
67	2	2.0	1	100С		1А Д2КЛД	55	0.70	0.78	0.78	0.74	0.20	ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ОСИКОВА ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
Разом по способу рубок		26.8							6.24	6.24	5.47	2.84	
Разом по господарській частині, категорії лісів і лісництву		26.8							6.24	6.24	5.47	2.84	
Із загальних даних по лісництву		26.8							6.24	6.24	5.47	2.84	СУЦІЛЬНІ РУБКИ

ВІДОМІСТЬ РУВОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ на період з 2022 по 2031 рік

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Васищевське лісництво

Квар-тал	Виділ, під-виділ	Площа лісо-сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні-тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро-ків	Пов-но-та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто-ваний захід по лісовід-новленню
									стовбур-ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур-ний	ліквід-ний	ділової деревини	

Рекреаційно-оздоровчі ліси
ГОСПОДАРСЬКА ЧАСТИНА РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІ ЛІСИ З ОБМЕЖ.РЕЖИМОМ КОРИСТ.НА РІВНИНІ
СУЦІЛЬНІ РУБКИ

ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ДУВОВА НИЗЬКОСТОВБУРНА
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ

130	13	4.0	1	7ДЗ2ЛПД1ЯЗ	3	Д2КЛД	115	0.70	0.84	0.84	0.71	0.40	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
131	5	4.0	1	9ДЗ1ЯЗ	3	Д2КЛД	115	0.80	1.16	1.16	1.01	0.53	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
134	17	4.0	1	8ДЗ1КЛП1ЛПД	3	Д1КЛД	71	0.70	0.88	0.88	0.77	0.41	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 176
135	10	3.0	1	5ДЗЗДЗ1КЛП1ЛПД	3	Д2КЛД	105	0.70	0.69	0.69	0.58	0.35	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
137	9	5.7	1	6ДЗ2ЯЗ1КЛГ1КЛП	3	Д2КЛД	105	0.70	1.43	1.43	1.25	0.66	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		20.7							5.00	5.00	4.32	2.35	

ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ

130	13	3.0	1	7ДЗ2ЛПД1ЯЗ	3	Д2КЛД	115	0.70	0.63	0.63	0.55	0.32	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
131	5	5.0	1	9ДЗ1ЯЗ	3	Д2КЛД	115	0.80	1.45	1.45	1.27	0.66	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
131	10	1.3	1	8ДЗ1ЯЗ1КЛП	3	Д2КЛД	95	0.50	0.18	0.18	0.16	0.05	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
131	12	2.3	1	10ДЗ	3	Д2КЛД	90	0.50	0.35	0.35	0.31	0.15	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
134	17	5.0	1	8ДЗ1КЛП1ЛПД	3	Д1КЛД	71	0.70	1.10	1.10	0.96	0.52	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 176
135	10	2.7	1	5ДЗЗДЗ1КЛП1ЛПД	3	Д2КЛД	105	0.70	0.62	0.62	0.53	0.30	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
137	9	2.7	1	6ДЗ2ЯЗ1КЛГ1КЛП	3	Д2КЛД	105	0.70	0.68	0.68	0.59	0.32	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182

ВІДОМІСТЬ РУВОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ на період з 2022 по 2031 рік

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Васищевське лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	
Разом		22.0							5.01	5.01	4.37	2.32	
Разом по господарській секції		42.7							10.01	10.01	8.69	4.67	
Разом по способу рубок		42.7							10.01	10.01	8.69	4.67	
Разом по господарській частині, категорії лісів і лісництву		42.7							10.01	10.01	8.69	4.67	
Із загальних даних по лісництву		42.7						СУЦІЛЬНІ РУВКИ	10.01	10.01	8.69	4.67	

ВІДОМІСТЬ РУБОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ на період з 2022 по 2031 рік
 Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
 Водолазьке лісництво

Квар-тал	Виділ, під-виділ	Площа лісо-сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні-тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро-ків	Пов-но-та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто-ваний захід по лісовід-новленню
									стовбур-ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур-ний	ліквід-ний	ділової деревини	
Рекреаційно-оздоровчі ліси													
ГОСПОДАРСЬКА ЧАСТИНА РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІ ЛІСИ З ОБМЕЖ.РЕЖИМОМ КОРИСТ.НА РІВНИНІ													
СУЦІЛЬНІ РУБКИ													
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ДУБОВА НИЗЬКОСТОВБУРНА													
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ													
5	5	0.8	1	5ДЗ5ЯЗ	3	Д2КЛД	140	0.70	0.24	0.24	0.21	0.12	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
6	15	2.5	1	7ДЗ3ЯЗ	3	Д2КЛД	72	0.60	0.50	0.50	0.43	0.28	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
9	9	3.0	1	8ДЗ2ЯЗ	3	Д2КЛД	130	0.60	0.72	0.72	0.65	0.25	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
11	18	1.2	1	8ДЗ2ЯЗ	3	Д2КЛД	80	0.70	0.26	0.26	0.21	0.14	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
32	9	2.4	1	9ДЗ1ЯЗ	3	Д2КЛД	80	0.70	0.60	0.60	0.51	0.32	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
32	26	2.5	1	7ДЗ3ЯЗ	3	Д2КЛД	130	0.70	0.68	0.68	0.59	0.34	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		12.4							3.00	3.00	2.60	1.45	
ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ													
9	9	3.0	1	8ДЗ2ЯЗ	3	Д2КЛД	130	0.60	0.72	0.72	0.65	0.25	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
12	13	1.3	1	ЗДЗ4ЯЗ2КЛГ1ЛПД	3	Д2КЛД	85	0.90	0.35	0.35	0.31	0.14	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
32	9	3.0	1	9ДЗ1ЯЗ	3	Д2КЛД	80	0.70	0.75	0.75	0.64	0.39	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
32	14	1.9	1	8ДЗ2ЯЗ	3	Д2КЛД	130	0.70	0.51	0.51	0.44	0.27	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
32	17	2.4	1	8ДЗ2ЯЗ	3	Д2КЛД	130	0.70	0.65	0.65	0.56	0.35	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		11.6							2.98	2.98	2.60	1.40	

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Водолазьке лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	
Разом по господарській секції									5.98	5.98	5.20	2.85	
24.0													
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ЯСЕНЕВА													
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ													
5	10	0.5	1	8ЯЗ2ДЗ	2	Д2КЛД	91	0.60	0.12	0.12	0.11	0.07	
6	17	3.0	1	9ЯЗ1ДЗ	2	Д2КЛД	100	0.80	1.11	1.11	0.97	0.57	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом									1.23	1.23	1.08	0.64	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
3.5													
ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ													
2	8	0.5	1	8ЯЗ1ДЗ1ЛПД	2	Д2КЛД	100	0.70	0.14	0.14	0.13	0.08	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
5	16	2.4	1	8ЯЗ2ДЗ	1	Д2КЛД	115	0.60	0.72	0.72	0.64	0.38	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
11	22	2.6	1	7ЯЗ2ДЗ1ЛПД	2	Д2КЛД	80	0.80	0.86	0.86	0.75	0.42	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом									1.72	1.72	1.52	0.88	
5.5													
Разом по господарській секції									2.95	2.95	2.60	1.52	
9.0													
Разом по способу рубок									8.93	8.93	7.80	4.37	
33.0													
Разом по господарській частині, категорії лісів і лісництву									8.93	8.93	7.80	4.37	
33.0													
Із загальних даних по лісництву													
33.0									8.93	8.93	7.80	4.37	СУЦІЛЬНІ РУБКИ

ВІДОМІСТЬ РУВОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ на період з 2022 по 2031 рік

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
 Коломацьке лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	

Захисні ліси

ГОСПОДАРСЬКА ЧАСТИНА ЗАХИСНІ ЛІСИ З ОБМЕЖЕНИМ РЕЖИМОМ КОРИСТУВАННЯ НА РІВНИНІ

СУЦІЛЬНІ РУБКИ

ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ДУВОВА ВИСОКОСТОВБУРНА

ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ

39	24	5.6	1	9ДЗ1ЛПД	2	Д2КЛД	131	0.50	1.40	1.40	1.25	0.54	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
40	9	6.1	1	8ДЗ1ЛПД1КЛГ	1	Д2КЛД	131	0.80	1.90	1.90	1.67	0.82	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
43	7	3.4	1	10ДЗ	1	Д2КЛД	131	0.60	1.05	1.05	0.87	0.64	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
43	13	1.0	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	131	0.70	0.35	0.35	0.31	0.16	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
43	15	2.2	1	10ДЗ	1	Д2КЛД	131	0.50	0.57	0.57	0.51	0.23	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
51	3	7.0	1	10ДЗ	1	Д2КЛД	131	0.60	2.38	2.38	2.00	1.40	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
51	10	10.8	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	131	0.60	3.02	3.02	2.66	1.30	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
52	14	0.9	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	131	0.60	0.23	0.23	0.20	0.11	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
52	16	2.1	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	130	0.60	0.55	0.55	0.47	0.29	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		39.1							11.45	11.45	9.94	5.49	

ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ

13	4	2.9	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.70	0.93	0.93	0.79	0.49	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
13	10	6.0	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.60	1.62	1.62	1.38	0.86	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
13	16	3.1	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.70	0.99	0.99	0.86	0.47	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182

40	3	2.4	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.60	0.70	0.70	0.60	0.38	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
46	2	9.5	1	10ДЗ	1	Д2КЛД	126	0.50	2.47	2.47	2.12	1.28	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
48	8	6.0	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.60	1.80	1.80	1.53	0.95	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
51	7	0.7	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	131	0.60	0.19	0.19	0.16	0.10	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
52	2	6.0	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.50	1.32	1.32	1.15	0.64	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
52	4	6.0	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.50	1.44	1.44	1.27	0.62	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		42.6							11.46	11.46	9.86	5.79	
Разом по господарській секції		81.7							22.91	22.91	19.80	11.28	

----<<PRINA>>----<< 08.02.2023 >>-----

Аркуш 2

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Коломацьке лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	

ГОСПОДАРЬКА СЕКЦІЯ ДУБОВА НИЗЬКОСТОВБУРНА
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ

23	13	0.6	1	7ДЗЗДЗ	3	Д2КЛД	111	0.60	0.12	0.12	0.11	0.07	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
50	9	2.4	1	10ДЗ	3	Д2КЛД	131	0.60	0.58	0.58	0.51	0.25	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом													

		3.0						0.70	0.70	0.62	0.32
43	18	2.8	1	10ДЗ	ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ			0.70	0.70	0.60	0.35
					3	Д2КЛД 106	0.70			ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
Разом по господарській секції								1.40	1.40	1.22	0.67
		5.8									
					ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ЯСЕНЕВА						
					ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ						
6	22	1.3	1	9ЯЗ1ДЗ	1	Д2КЛД 91	0.80	0.56	0.56	0.49	0.31
										ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
23	9	2.5	1	10ЯЗ	1А	Д2КЛД 91	0.80	1.15	1.15	1.00	0.64
										ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
Разом								1.71	1.71	1.49	0.95
		3.8									
					ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ						
6	23	0.3	1	8ЯЗ2ДЗ	1А	Д2КЛД 86	0.80	0.14	0.14	0.12	0.06
										ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
29	1	2.5	1	7ЯЗ2ДЗ1КЛГ	1А	Д2КЛД 86	0.70	0.88	0.88	0.78	0.42
										ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
32	9	1.3	1	5ЯЗЗЯЗ2ДЗ	1	Д2КЛД 81	0.80	0.52	0.52	0.45	0.27
										ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
37	16	0.4	1	10ЯЗ	1А	Д2КЛД 81	0.70	0.16	0.16	0.14	0.09
										ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
Разом								1.70	1.70	1.49	0.84
		4.5									
Разом по господарській секції								3.41	3.41	2.98	1.79
		8.3									
					ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ КЛЕНОВА						
					ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ						
24	5	1.3	1	6КЛГ1ЯЗЗЛПД	2	Д2КЛД 91	0.70	0.39	0.39	0.34	0.18
										ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
29	2	1.7	1	8КЛГ2ДЗ	3	Д2КЛД 86	0.60	0.36	0.36	0.33	0.12
										ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
Разом								0.75	0.75	0.67	0.30
		3.0									
					ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ						
39	25	1.0	1	4КЛП1ДЗ2ЛПД2КЛГ1ОС	2	Д2КЛД 78	0.50	0.20	0.20	0.20	0.06
										ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Коломацьке лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	
40	8	1.7	1	ЗКЛГ2ДЗ1ЛПД2КЛП2ЯЗ	1	Д2КЛД	76	0.70	0.55	0.55	0.49	0.22	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		2.7							0.75	0.75	0.69	0.28	
Разом по господарській секції		5.7							1.50	1.50	1.36	0.58	
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ОСИКОВА ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ													
24	2	0.9	1	8ОС1ДЗ1ЛПД	1	Д2КЛД	61	0.70	0.30	0.30	0.28	0.12	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
64	6	0.6	1	7ОСЗТВ	1В	Д2КЛД	50	0.80	0.30	0.30	0.27	0.13	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
Разом		1.5							0.60	0.60	0.55	0.25	
ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ													
39	15	0.8	1	6ОС2ЛПД1КЛП1ДЗ	1	Д2КЛД	61	0.70	0.26	0.26	0.23	0.07	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
68	11	1.2	1	10ОС	1А	ДЗЛЯД	61	0.50	0.35	0.35	0.32	0.14	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
Разом		2.0							0.61	0.61	0.55	0.21	
Разом по господарській секції													

3.5	1.21	1.21	1.10	0.46
Разом по способу рубок 105.0	30.43	30.43	26.46	14.78
Разом по господарській частині, категорії лісів і лісництву 105.0	30.43	30.43	26.46	14.78
Із загальних даних по лісництву				
105.0	30.43	30.43	26.46	14.78

СУЦІЛЬНІ РУБКИ

Аркуш 1

ВІДОМІСТЬ РУБОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ на період з 2022 по 2031 рік
Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Рокитянське лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	

Рекреаційно-оздоровчі ліси
ГОСПОДАРСЬКА ЧАСТИНА РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІ ЛІСИ З ОБМЕЖ.РЕЖИМОМ КОРИСТ.НА РІВНИНІ
СУЦІЛЬНІ РУБКИ
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ СОСНОВА
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ

22	12	0.7	1	10СЗ	1	В2ДС	121	0.50	0.23	0.23	0.21	0.15	
26	14	0.5	1	10СЗ	2	В2ДС	121	0.40	0.13	0.13	0.12	0.08	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
26	17	0.8	1	10СЗ	2	В2ДС	106	0.60	0.29	0.29	0.26	0.20	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52

57	13	2.0	1	10СЗ	1	В2ДС	101	0.60	0.76	0.76	0.70	0.55	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
57	23	2.1	1	10СЗ	1	В2ДС	106	0.60	0.84	0.84	0.76	0.64	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
59	4	1.8	1	10СЗ	1	В2ДС	100	0.60	0.72	0.72	0.66	0.56	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
59	5	1.5	1	10СЗ	1	В2ДС	101	0.70	0.60	0.60	0.55	0.47	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
Разом		9.4							3.57	3.57	3.26	2.65	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ													
23	10	2.4	1	10СЗ	1	В2ДС	96	0.60	0.91	0.91	0.83	0.70	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
57	7	2.1	1	10СЗ	1	В2ДС	96	0.60	0.80	0.80	0.74	0.53	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
57	16	3.0	1	10СЗ	1	В2ДС	96	0.70	1.32	1.32	1.21	0.87	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
59	2	1.3	1	10СЗ	1	В2ДС	106	0.60	0.52	0.52	0.47	0.37	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
Разом		8.8							3.55	3.55	3.25	2.47	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52

Аркуш 2

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Рокитянське лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	

Разом по господарській секції
18.2

7.12 7.12 6.51 5.12

ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ВІЛЬХОВА
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ

24	13	2.0	1	10ВЛЧ	2	С4ВЧ	64	0.70	0.50	0.50	0.44	0.28	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
58	2	5.1	1	10ВЛЧ	1	Д4ВЧ	71	0.70	1.63	1.63	1.40	0.98	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
58	5	2.1	1	10ВЛЧ	1	Д4ВЧ	71	0.60	0.57	0.57	0.49	0.34	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ

Разом		9.2							2.70	2.70	2.33	1.60
									ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ			
58	1	1.5	1	10ВЛЧ	1	Д4ВЧ	61	0.60	0.36	0.36	0.31	0.19
												ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
58	3	2.0	1	10ВЛЧ	1	Д4ВЧ	71	0.60	0.54	0.54	0.47	0.29
												ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
58	4	6.0	1	10ВЛЧ	1	Д4ВЧ	61	0.70	1.80	1.80	1.55	1.08
												ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
Разом		9.5							2.70	2.70	2.33	1.56
Разом по господарській секції		18.7							5.40	5.40	4.66	3.16
									ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ОСИКОВА			
									ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ			
22	9	0.9	1	10ОС	2	СЗЛДС	61	0.50	0.20	0.20	0.19	0.05
												ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
26	11	2.1	1	10ОС	1	С2ЛДС	66	0.50	0.53	0.53	0.50	0.14
												ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС

Аркуш 3

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Рокитянське лісництво

Квар-тал	Виділ, під-виділ	Площа лісо-сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні-тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро-ків	Пов-но-та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто-ваний захід по лісовід-новленню
									стовбур-ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур-ний	ліквід-ний	ділової деревини	

Разом		3.0							0.73	0.73	0.69	0.19
Разом по господарській секції		3.0							0.73	0.73	0.69	0.19
Разом по способу рубок		39.9							13.25	13.25	11.86	8.47
Разом по господарській частині, категорії лісів і лісництву		39.9							13.25	13.25	11.86	8.47

Із загальних даних по лісництву

39.9	СУЦІЛЬНІ РУБКИ	13.25	13.25	11.86	8.47
------	----------------	-------	-------	-------	------

ФОНД РУБОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ
за станом на 01.01.2022 року
Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"

Категорія лісів	Спосіб рубки	Площа, га	Запас, тис. куб. м			
			стовбурний	що вирубується	в тому числі	
					ліквідний	ділової деревини

Валківське лісництво

=====

2	СУЦІЛЬНІ	52.0	11.51	11.51	10.02	5.39
Разом по категорії лісів і по лісництву						

		52.0	11.51	11.51	10.02	5.39
в тому числі:						
	твердолистяні	49.5	10.53	10.53	9.09	5.13
із них:						
	дуб	46.8	10.15	10.15	8.73	5.01
	м`яколистяні	2.5	0.98	0.98	0.93	0.26
із них:						
	осика	2.5	0.98	0.98	0.93	0.26

Із загальних даних по лісництву						
	СУЦІЛЬНІ рубки	52.0	11.51	11.51	10.02	5.39

Васищевське лісництво

=====

2	СУЦІЛЬНІ	70.8	17.24	17.24	15.00	8.17
Разом по категорії лісів і по лісництву						

		70.8	17.24	17.24	15.00	8.17
в тому числі:						
	твердолистяні	70.8	17.24	17.24	15.00	8.17
із них:						
	дуб	70.8	17.24	17.24	15.00	8.17

Із загальних даних по лісництву						
	СУЦІЛЬНІ рубки	70.8	17.24	17.24	15.00	8.17

Водолазьке лісництво

=====						
2	СУЦІЛЬНІ	58.4	14.43	14.43	12.50	7.18
Разом по категорії лісів і по лісництву						
		58.4	14.43	14.43	12.50	7.18
в тому числі:						
	твердолистяні	58.4	14.43	14.43	12.50	7.18
із них:						
	дуб	52.0	12.34	12.34	10.65	6.08
Із загальних даних по лісництву						
	СУЦІЛЬНІ рубки	58.4	14.43	14.43	12.50	7.18

Рокитянське лісництво

=====						
2	СУЦІЛЬНІ	66.5	19.08	19.08	16.80	10.80
Разом по категорії лісів і по лісництву						
		66.5	19.08	19.08	16.80	10.80
в тому числі:						
	хвойні	9.5	3.53	3.53	3.22	2.56
із них:						
	сосна	9.5	3.53	3.53	3.22	2.56

Аркуш 2

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"

Категорія лісів	Спосіб рубки	Площа, га	Запас, тис. куб. м			
			стовбурний	що вирубується	в тому числі	
					ліквідний	ділової деревини
	твердолистяні	9.2	2.11	2.11	1.89	0.81
із них:						
	дуб	9.2	2.11	2.11	1.89	0.81
	м`яколистяні	47.8	13.44	13.44	11.69	7.43
із них:						
	осика	5.3	1.31	1.31	1.22	0.41
Із загальних даних по лісництву						
	СУЦІЛЬНІ рубки	66.5	19.08	19.08	16.80	10.80

Коломацьке лісництво

=====						
3	СУЦІЛЬНІ	83.6	24.14	24.14	21.28	11.22
Разом по категорії лісів і по лісництву						
		83.6	24.14	24.14	21.28	11.22
в тому числі:						
	твердолистяні	69.7	20.57	20.57	17.98	9.94
із них:						
	дуб	48.6	13.72	13.72	11.91	6.63
	м`яколистяні	13.9	3.57	3.57	3.30	1.28
із них:						
	береза	4.4	0.85	0.85	0.78	0.35
	осика	8.1	2.38	2.38	2.20	0.82
Із загальних даних по лісництву						
	СУЦІЛЬНІ рубки	83.6	24.14	24.14	21.28	11.22
УСЬОГО						
2	СУЦІЛЬНІ	247.7	62.26	62.26	54.32	31.54
Разом по категорії лісів						
		247.7	62.26	62.26	54.32	31.54
в тому числі:						
	хвойні	9.5	3.53	3.53	3.22	2.56
із них:						
	сосна	9.5	3.53	3.53	3.22	2.56
	твердолистяні	187.9	44.31	44.31	38.48	21.29
із них:						
	дуб	178.8	41.84	41.84	36.27	20.07
	м`яколистяні	50.3	14.42	14.42	12.62	7.69
із них:						
	осика	7.8	2.29	2.29	2.15	0.67
3	СУЦІЛЬНІ	83.6	24.14	24.14	21.28	11.22
Разом по категорії лісів						
		83.6	24.14	24.14	21.28	11.22
в тому числі:						
	твердолистяні	69.7	20.57	20.57	17.98	9.94
із них:						
	дуб	48.6	13.72	13.72	11.91	6.63
	м`яколистяні	13.9	3.57	3.57	3.30	1.28
із них:						
	береза	4.4	0.85	0.85	0.78	0.35

осика 8.1 2.38 2.38 2.20 0.82

Аркуш 3

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"

Категорія лісів	Спосіб рубки	Площа, га	Запас, тис. куб. м			
			стовбурний	що вирубується	в тому числі	
					ліквідний	ділової деревини

Разом по підприємству

		331.3	86.40	86.40	75.60	42.76
в тому числі:						
хвойні		9.5	3.53	3.53	3.22	2.56
із них:						
сосна		9.5	3.53	3.53	3.22	2.56
твердолистяні		257.6	64.88	64.88	56.46	31.23
із них:						
дуб		227.4	55.56	55.56	48.18	26.70
м`яколистяні		64.2	17.99	17.99	15.92	8.97
із них:						
береза		4.4	0.85	0.85	0.78	0.35
осика		15.9	4.67	4.67	4.35	1.49
Із загальних даних по підприємству						
СУЦІЛЬНІ рубки		331.3	86.40	86.40	75.60	42.76

ВІДОМІСТЬ РУБОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ за станом на 01.01.2022 року
 Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
 Валківське лісництво

Квар- тал	Ви- діл, під- ви- діл	Пло- ща, га	Склад насад- ження	Вік ро- ків	Ви- со- та, м	Діа- метр см	Клас бо- ні- те- ту	Тип лі- су, ТЛУ	Пов- но- та	Запас на 1 га, куб.м	Запас на виділі, тис. куб. м				Кіль- кість підросту на 1 га, тис.шт	Рік завер- шення під- сочки	Експо- зиція і стрім- кість схилу	Рік про- ве- дення рубки	
											стов- бур- ний	за скла- довими породами	що ви- рубу- ється	в тому числі					
														лік- відний					ділової дерев.

Рекреаційно-оздоровчі ліси
 ГОСПОДАРСЬКА ЧАСТИНА РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІ ЛІСИ З ОБМЕЖ.РЕЖИМОМ КОРИСТ.НА РІВНИНІ
 СУЦІЛЬНІ РУБКИ

64	4	12.2	10ДЗ	95	23	36	3	Д2КЛД	0.60	210	2.56	2.56	2.56	2.20	1.28	5.0		2027
64	7	2.0	10ДЗ	95	23	36	3	Д2КЛД	0.70	250	0.50	0.50	0.50	0.44	0.21	5.0		2022
64	9	2.0	10ДЗ	95	23	40	3	Д2КЛД	0.70	250	0.50	0.50	0.50	0.42	0.26			2027
64	10	1.0	10ДЗ	95	23	32	3	Д2КЛД	0.70	250	0.25	0.25	0.25	0.22	0.11			
64	11	1.9	10ДЗ	95	23	36	3	Д2КЛД	0.70	250	0.48	0.48	0.48	0.41	0.24			2022
64	12	1.0	10ДЗ	95	23	32	3	Д2КЛД	0.70	250	0.25	0.25	0.25	0.22	0.11			
66	1	26.7	10ДЗ	95	23	36	3	Д2КЛД	0.60	210	5.61	5.61	5.61	4.82	2.80			2027
67	2	2.5	100С	55	27	28	1А	Д2КЛД	0.70	390	0.98	0.98	0.98	0.93	0.26	6.0		2022
71	5	1.0	5ЯЗ 1КЛГ	81 81	26 19	32 24	1	Д2КЛД	0.60	230	0.23	0.11	0.23	0.21	0.10	4.0		2022

	2ДЗ	81	25	32		0.05														
	2ЛПД	81	20	26		0.05														
Разом по способу рубок																				
	50.3					11.36					11.36	9.87	5.37							
в тому числі:																				
твердолистяні																				
	47.8					10.38					10.38	8.94	5.11							
із них																				
	дуб	46.8				10.15					10.15	8.73	5.01							
м`яколистяні																				
	2.5					0.98					0.98	0.93	0.26							
із них																				
	осика	2.5				0.98					0.98	0.93	0.26							
Усього																				
	50.3					11.36					11.36	9.87	5.37							

в тому числі:
твердолистяні

Аркуш 2

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Валківське лісництво

Квар- тал	Ви- діл, під- ви- діл	Пло- ща, га	Склад насад- ження	Вік ро- ків	Ви- со- та, м	Діа- метр см	Клас бо- ні- те- ту	Тип лі- су, ТЛУ	Пов- но- та	Запас на 1 га, куб.м	Запас на виділі, тис. куб. м				Кіль- кість підросту на 1 га, тис.шт	Рік завер- шення під- сочки	Експо- зиція і стрім- кість схилу	Рік про- ве- дення рубки		
											стов- бур- ний	за скла- довими породами	що ви- рубу- ється	в тому числі						
														лік- відний					ділової дерев.	
		47.8								10.38		10.38	8.94	5.11						
із них																				
	дуб	46.8								10.15		10.15	8.73	5.01						
м`яколистяні																				
		2.5								0.98		0.98	0.93	0.26						
із них																				
	осика	2.5								0.98		0.98	0.93	0.26						
Із загальних даних по лісництву																				
		50.3								11.36		11.36	9.87	5.37						
СУЦІЛЬНІ рубки																				

ВІДОМІСТЬ РУБОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ на період з 2022 по 2031 рік

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Васищевське лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	

Рекреаційно-оздоровчі ліси

ГОСПОДАРСЬКА ЧАСТИНА РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІ ЛІСИ З ОБМЕЖ.РЕЖИМОМ КОРИСТ.НА РІВНИНІ
СУЦІЛЬНІ РУБКИ

ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ДУБОВА НИЗЬКОСТОВБУРНА
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ

130	13	4.0	1	7ДЗ2ЛПД1ЯЗ	3	Д2КЛД	115	0.70	0.84	0.84	0.71	0.40	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
131	5	4.0	1	9ДЗ1ЯЗ	3	Д2КЛД	115	0.80	1.16	1.16	1.01	0.53	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
134	17	4.0	1	8ДЗ1КЛП1ЛПД	3	Д1КЛД	71	0.70	0.88	0.88	0.77	0.41	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 176
135	10	3.0	1	5ДЗЗДЗ1КЛП1ЛПД	3	Д2КЛД	105	0.70	0.69	0.69	0.58	0.35	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
137	9	5.7	1	6ДЗ2ЯЗ1КЛГ1КЛП	3	Д2КЛД	105	0.70	1.43	1.43	1.25	0.66	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		20.7							5.00	5.00	4.32	2.35	

ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ

130	13	3.0	1	7ДЗ2ЛПД1ЯЗ	3	Д2КЛД	115	0.70	0.63	0.63	0.55	0.32	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
131	5	5.0	1	9ДЗ1ЯЗ	3	Д2КЛД	115	0.80	1.45	1.45	1.27	0.66	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
131	10	1.3	1	8ДЗ1ЯЗ1КЛП	3	Д2КЛД	95	0.50	0.18	0.18	0.16	0.05	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
131	12	2.3	1	10ДЗ	3	Д2КЛД	90	0.50	0.35	0.35	0.31	0.15	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
134	17	5.0	1	8ДЗ1КЛП1ЛПД	3	Д1КЛД	71	0.70	1.10	1.10	0.96	0.52	

135	10	2.7	1	5ДЗЗДЗ1КЛП1ЛПД	3	Д2КЛД	105	0.70	0.62	0.62	0.53	0.30	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 176
137	9	2.7	1	6ДЗ2ЯЗ1КЛГ1КЛП	3	Д2КЛД	105	0.70	0.68	0.68	0.59	0.32	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
													Аркуш 2

ВІДОМІСТЬ РУБОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ на період з 2022 по 2031 рік
Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Васищевське лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	
Разом		22.0							5.01	5.01	4.37	2.32	
Разом по господарській секції		42.7							10.01	10.01	8.69	4.67	
Разом по способу рубок		42.7							10.01	10.01	8.69	4.67	
Разом по господарській частині, категорії лісів і лісництву		42.7							10.01	10.01	8.69	4.67	
Із загальних даних по лісництву		42.7							10.01	10.01	8.69	4.67	
								СУЦІЛЬНІ РУБКИ					

Аркуш 1

ВІДОМІСТЬ РУБОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ на період з 2022 по 2031 рік
Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Водолазьке лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	

		га								стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	
--	--	----	--	--	--	--	--	--	--	-----------------	----------------	---------------------	--

Рекреаційно-оздоровчі ліси
ГОСПОДАРСЬКА ЧАСТИНА РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІ ЛІСИ З ОБМЕЖ.РЕЖИМОМ КОРИСТ.НА РІВНИНІ
СУЦІЛЬНІ РУБКИ

ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ДУБОВА НИЗЬКОСТОВБУРНА
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ

5	5	0.8	1	5ДЗ5ЯЗ	3	Д2КЛД	140	0.70	0.24	0.24	0.21	0.12	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
6	15	2.5	1	7ДЗ3ЯЗ	3	Д2КЛД	72	0.60	0.50	0.50	0.43	0.28	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
9	9	3.0	1	8ДЗ2ЯЗ	3	Д2КЛД	130	0.60	0.72	0.72	0.65	0.25	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
11	18	1.2	1	8ДЗ2ЯЗ	3	Д2КЛД	80	0.70	0.26	0.26	0.21	0.14	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
32	9	2.4	1	9ДЗ1ЯЗ	3	Д2КЛД	80	0.70	0.60	0.60	0.51	0.32	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
32	26	2.5	1	7ДЗ3ЯЗ	3	Д2КЛД	130	0.70	0.68	0.68	0.59	0.34	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		12.4							3.00	3.00	2.60	1.45	

ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ

9	9	3.0	1	8ДЗ2ЯЗ	3	Д2КЛД	130	0.60	0.72	0.72	0.65	0.25	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
12	13	1.3	1	ЗДЗ4ЯЗ2КЛГ1ЛПД	3	Д2КЛД	85	0.90	0.35	0.35	0.31	0.14	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
32	9	3.0	1	9ДЗ1ЯЗ	3	Д2КЛД	80	0.70	0.75	0.75	0.64	0.39	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
32	14	1.9	1	8ДЗ2ЯЗ	3	Д2КЛД	130	0.70	0.51	0.51	0.44	0.27	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
32	17	2.4	1	8ДЗ2ЯЗ	3	Д2КЛД	130	0.70	0.65	0.65	0.56	0.35	
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		11.6							2.98	2.98	2.60	1.40	

Аркуш 2

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Водолазьке лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад дерево- стану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м			Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки		
										стовбур- ний	ліквід- ний	

Разом по господарській секції										5.98	5.98	5.20	2.85
24.0													
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ЯСЕНЕВА													
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ													
5	10	0.5	1	8ЯЗ2ДЗ	2	Д2КЛД	91	0.60	0.12	0.12	0.11	0.07	
												ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
6	17	3.0	1	9ЯЗ1ДЗ	2	Д2КЛД	100	0.80	1.11	1.11	0.97	0.57	
												ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
Разом													
3.5										1.23	1.23	1.08	0.64
ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ													
2	8	0.5	1	8ЯЗ1ДЗ1ЛПД	2	Д2КЛД	100	0.70	0.14	0.14	0.13	0.08	
												ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
5	16	2.4	1	8ЯЗ2ДЗ	1	Д2КЛД	115	0.60	0.72	0.72	0.64	0.38	
												ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
11	22	2.6	1	7ЯЗ2ДЗ1ЛПД	2	Д2КЛД	80	0.80	0.86	0.86	0.75	0.42	
												ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182	
Разом													
5.5										1.72	1.72	1.52	0.88
Разом по господарській секції										2.95	2.95	2.60	1.52
9.0													
Разом по способу рубок										8.93	8.93	7.80	4.37
33.0													
Разом по господарській частині, категорії лісів і лісництву										8.93	8.93	7.80	4.37
33.0													
Із загальних даних по лісництву													
										СУЦІЛЬНІ РУБКИ			
33.0										8.93	8.93	7.80	4.37

ВІДОМІСТЬ РУВОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ на період з 2022 по 2031 рік

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Коломацьке лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	

Захисні ліси

ГОСПОДАРСЬКА ЧАСТИНА ЗАХИСНІ ЛІСИ З ОБМЕЖЕНИМ РЕЖИМОМ КОРИСТУВАННЯ НА РІВНИНІ

СУЦІЛЬНІ РУБКИ

ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ДУВОВА ВИСОКОСТОВБУРНА

ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ

39	24	5.6	1	9ДЗ1ЛПД	2	Д2КЛД	131	0.50	1.40	1.40	1.25	0.54	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
40	9	6.1	1	8ДЗ1ЛПД1КЛГ	1	Д2КЛД	131	0.80	1.90	1.90	1.67	0.82	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
43	7	3.4	1	10ДЗ	1	Д2КЛД	131	0.60	1.05	1.05	0.87	0.64	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
43	13	1.0	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	131	0.70	0.35	0.35	0.31	0.16	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
43	15	2.2	1	10ДЗ	1	Д2КЛД	131	0.50	0.57	0.57	0.51	0.23	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
51	3	7.0	1	10ДЗ	1	Д2КЛД	131	0.60	2.38	2.38	2.00	1.40	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
51	10	10.8	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	131	0.60	3.02	3.02	2.66	1.30	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
52	14	0.9	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	131	0.60	0.23	0.23	0.20	0.11	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
52	16	2.1	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	130	0.60	0.55	0.55	0.47	0.29	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		39.1							11.45	11.45	9.94	5.49	

ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ

13	4	2.9	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.70	0.93	0.93	0.79	0.49	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
13	10	6.0	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.60	1.62	1.62	1.38	0.86	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
13	16	3.1	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.70	0.99	0.99	0.86	0.47	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
40	3	2.4	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.60	0.70	0.70	0.60	0.38	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182

46	2	9.5	1	10ДЗ	1	Д2КЛД	126	0.50	2.47	2.47	2.12	1.28	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
48	8	6.0	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.60	1.80	1.80	1.53	0.95	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
51	7	0.7	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	131	0.60	0.19	0.19	0.16	0.10	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
52	2	6.0	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.50	1.32	1.32	1.15	0.64	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
52	4	6.0	1	10ДЗ	2	Д2КЛД	126	0.50	1.44	1.44	1.27	0.62	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		42.6							11.46	11.46	9.86	5.79	
Разом по господарській секції		81.7							22.91	22.91	19.80	11.28	

----<<PRINA>>----<< 08.02.2023 >>-----

Аркуш 2

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Коломацьке лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ДУБОВА НИЗЬКОСТОВБУРНА ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ													
23	13	0.6	1	7ДЗЗДЗ	3	Д2КЛД	111	0.60	0.12	0.12	0.11	0.07	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
50	9	2.4	1	10ДЗ	3	Д2КЛД	131	0.60	0.58	0.58	0.51	0.25	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		3.0							0.70	0.70	0.62	0.32	

43	18	2.8	1	10ДЗ	ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ 3 Д2КЛД 106 0.70	0.70	0.70	0.60	0.35	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом по господарській секції						1.40	1.40	1.22	0.67	
5.8										
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ЯСЕНЕВА										
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ										
6	22	1.3	1	9ЯЗ1ДЗ	1 Д2КЛД 91 0.80	0.56	0.56	0.49	0.31	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
23	9	2.5	1	10ЯЗ	1А Д2КЛД 91 0.80	1.15	1.15	1.00	0.64	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом						1.71	1.71	1.49	0.95	
3.8										
ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ										
6	23	0.3	1	8ЯЗ2ДЗ	1А Д2КЛД 86 0.80	0.14	0.14	0.12	0.06	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
29	1	2.5	1	7ЯЗ2ДЗ1КЛГ	1А Д2КЛД 86 0.70	0.88	0.88	0.78	0.42	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
32	9	1.3	1	5ЯЗЗЯЗ2ДЗ	1 Д2КЛД 81 0.80	0.52	0.52	0.45	0.27	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
37	16	0.4	1	10ЯЗ	1А Д2КЛД 81 0.70	0.16	0.16	0.14	0.09	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом						1.70	1.70	1.49	0.84	
4.5										
Разом по господарській секції						3.41	3.41	2.98	1.79	
8.3										
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ КЛЕНОВА										
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ										
24	5	1.3	1	6КЛГ1ЯЗЗЛПД	2 Д2КЛД 91 0.70	0.39	0.39	0.34	0.18	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
29	2	1.7	1	8КЛГ2ДЗ	3 Д2КЛД 86 0.60	0.36	0.36	0.33	0.12	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом						0.75	0.75	0.67	0.30	
3.0										
ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ										
39	25	1.0	1	4КЛП1ДЗ2ЛПД2КЛГ1ОС	2 Д2КЛД 78 0.50	0.20	0.20	0.20	0.06	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Коломацьке лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	
40	8	1.7	1	ЗКЛГ2ДЗ1ЛПД2КЛП2ЯЗ	1	Д2КЛД	76	0.70	0.55	0.55	0.49	0.22	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 182
Разом		2.7							0.75	0.75	0.69	0.28	
Разом по господарській секції		5.7							1.50	1.50	1.36	0.58	
				ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ОСИКОВА									
				ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ									
24	2	0.9	1	8ОС1ДЗ1ЛПД	1	Д2КЛД	61	0.70	0.30	0.30	0.28	0.12	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
64	6	0.6	1	7ОСЗТВ	1В	Д2КЛД	50	0.80	0.30	0.30	0.27	0.13	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
Разом		1.5							0.60	0.60	0.55	0.25	
				ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ									
39	15	0.8	1	6ОС2ЛПД1КЛП1ДЗ	1	Д2КЛД	61	0.70	0.26	0.26	0.23	0.07	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
68	11	1.2	1	10ОС	1А	ДЗЛЯД	61	0.50	0.35	0.35	0.32	0.14	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
Разом		2.0							0.61	0.61	0.55	0.21	
Разом по господарській секції		3.5							1.21	1.21	1.10	0.46	
Разом по способу рубок													

105.0		30.43	30.43	26.46	14.78
Разом по господарській частині, категорії лісів і лісництву					
105.0		30.43	30.43	26.46	14.78
Із загальних даних по лісництву					
	СУЦІЛЬНІ РУБКИ				
105.0		30.43	30.43	26.46	14.78

----<<PRINA>>----<< 08.02.2023 >>-----

Аркуш 1

ВІДОМІСТЬ РУБОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ на період з 2022 по 2031 рік
Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Рокитянське лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м			Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки		
										стовбур- ний	ліквід- ний	
22	12	0.7	1	10СЗ	1	В2ДС	121	0.50	0.23	0.23	0.21	0.15

Рекреаційно-оздоровчі ліси
ГОСПОДАРСЬКА ЧАСТИНА РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІ ЛІСИ З ОБМЕЖ.РЕЖИМОМ КОРИСТ.НА РІВНИНІ
СУЦІЛЬНІ РУБКИ
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ СОСНОВА
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ

22 12 0.7 1 10СЗ 1 В2ДС 121 0.50 0.23 0.23 0.21 0.15

26	14	0.5	1	10СЗ	2	В2ДС	121	0.40	0.13	0.13	0.12	0.08	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
26	17	0.8	1	10СЗ	2	В2ДС	106	0.60	0.29	0.29	0.26	0.20	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
57	13	2.0	1	10СЗ	1	В2ДС	101	0.60	0.76	0.76	0.70	0.55	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
57	23	2.1	1	10СЗ	1	В2ДС	106	0.60	0.84	0.84	0.76	0.64	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
59	4	1.8	1	10СЗ	1	В2ДС	100	0.60	0.72	0.72	0.66	0.56	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
59	5	1.5	1	10СЗ	1	В2ДС	101	0.70	0.60	0.60	0.55	0.47	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
Разом		9.4							3.57	3.57	3.26	2.65	
ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ													
23	10	2.4	1	10СЗ	1	В2ДС	96	0.60	0.91	0.91	0.83	0.70	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
57	7	2.1	1	10СЗ	1	В2ДС	96	0.60	0.80	0.80	0.74	0.53	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
57	16	3.0	1	10СЗ	1	В2ДС	96	0.70	1.32	1.32	1.21	0.87	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
59	2	1.3	1	10СЗ	1	В2ДС	106	0.60	0.52	0.52	0.47	0.37	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 52
Разом		8.8							3.55	3.55	3.25	2.47	

Аркуш 2

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Рокитянське лісництво

Квар-тал	Виділ, під-виділ	Площа лісо-сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні-тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро-ків	Пов-но-та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто-ваний захід по лісовід-новленню
									стовбур-ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур-ний	ліквід-ний	ділової деревини	
Разом по господарській секції									7.12	7.12	6.51	5.12	
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ВІЛЬХОВА													
ЛІСОСІКИ 2022 РОКУ													
24	13	2.0	1	10ВЛЧ	2	С4ВЧ	64	0.70	0.50	0.50	0.44	0.28	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ

58	2	5.1	1	10ВЛЧ	1	Д4ВЧ	71	0.70	1.63	1.63	1.40	0.98
58	5	2.1	1	10ВЛЧ	1	Д4ВЧ	71	0.60	0.57	0.57	0.49	0.34
ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ												
ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ												
Разом		9.2							2.70	2.70	2.33	1.60
ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ												
58	1	1.5	1	10ВЛЧ	1	Д4ВЧ	61	0.60	0.36	0.36	0.31	0.19
58	3	2.0	1	10ВЛЧ	1	Д4ВЧ	71	0.60	0.54	0.54	0.47	0.29
58	4	6.0	1	10ВЛЧ	1	Д4ВЧ	61	0.70	1.80	1.80	1.55	1.08
ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ												
ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ												
Разом		9.5							2.70	2.70	2.33	1.56
Разом по господарській секції		18.7							5.40	5.40	4.66	3.16
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ ОСИКОВА												
ЛІСОСІКИ 2027 РОКУ												
22	9	0.9	1	10ОС	2	СЗЛДС	61	0.50	0.20	0.20	0.19	0.05
26	11	2.1	1	10ОС	1	С2ЛДС	66	0.50	0.53	0.53	0.50	0.14
ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС												
ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС												

Аркуш 3

Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"
Рокитянське лісництво

Квар- тал	Виділ, під- виділ	Площа лісо- сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні- тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро- ків	Пов- но- та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто- ваний захід по лісовід- новленню
									стовбур- ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур- ний	ліквід- ний	ділової деревини	
Разом		3.0							0.73	0.73	0.69	0.19	
Разом по господарській секції		3.0							0.73	0.73	0.69	0.19	
Разом по способу рубок		39.9							13.25	13.25	11.86	8.47	

Разом по господарській частині, категорії лісів і лісництву					
39.9	13.25	13.25	11.86	8.47	
Із загальних даних по лісництву					
39.9	13.25	13.25	11.86	8.47	СУЦІЛЬНІ РУБКИ

ФОНД ІНШИХ РУБОК,
 ФОРМУВАННЯ І ОЗДОРОВЛЕННЯ ЛІСІВ
 за станом на 01.01.2022 року
 Філія "Жовтневе лісове господарство" ДП "Ліси України"

Різновидність рубки	Площа, га	Запас, тис.куб.м		
		стов- бур- ний	що ви- рбу- їться	су- хо- стою
Рекреаційно-оздоровчі ліси				
СУЦІЛЬНІ САНІТАРНІ РУБКИ	105.3	18.33	18.33	3.16
в тому числі за групами деревних порід:				
хвойні	50.0	9.47	9.47	2.86
твердолистяні	44.0	6.65	6.65	0.19
м'яколистяні	11.3	2.21	2.21	0.11
ВИБІРКОВІ САНІТАРНІ РУБКИ	7922.3	2089.62	11.92	89.19
в тому числі за групами деревних порід:				
хвойні	664.9	201.39	0.10	8.49
твердолистяні	7020.3	1824.34	7.08	78.75
м'яколистяні	237.1	63.89	4.74	1.95
Разом по категорії лісів	8027.6	2107.95	30.25	92.35
в тому числі за групами деревних порід:				
хвойні	714.9	210.86	9.57	
твердолистяні	7064.3	1830.99	13.73	

ВИБІРКОВІ САНІТАРНІ РУБКИ	8735.5		12.58	98.85
	2316.99			
із них за групами деревних порід:				
хвойні	664.9	201.39	0.10	8.49
твердолистяні	7832.6		7.71	88.40
	2051.46			
м'яколистяні	238.0	64.14	4.77	1.96